

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 23.10.2017

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen	4
3 § Kokouksessa saadut selostukset	5
4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirja ja päätökset	6
5 § Kaupunginvaltuuston 9.10.2017 pitämän kokouksen täytäntöönpanot	7
6 § Hallintosäännön sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä ja päätösvaltaa koskevan luvun 7 muuttaminen	9
- : Tehtävät ja päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla (hallintosääntö luku 7)	12
7 § Vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneet toimenpiteet	14
- : Selvitys vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä	16
- : Lautakuntien selvitykset arviointikertomuksesta vuodelta 2016	38
8 § Lasten ja nuorten valtuutettujen nimeäminen	59
9 § Vuoden 2017 Vantaan kulttuuripalkinto	60
- : Liite: Palkinnon saajat vuosilta 1976-2016	62
10 § Maksuvapautushakemus katualueen käyttömaksusta Tikkurila-festivaalin ajalta	64
- : Maksuvapautusanomus TF-Marketing Oy	66
- : Päätös katujen sulkemisesta LP-092-2016-04827	67
- : Tilapäiset työt taksa	70
- : Vantaan kaupungin ja TF-Marketin Oy:n yhteistyösopimus 30.3.2017	71
11 § Vuoden 2018 presidentinvaalien vaalipäivän äänestyspaikat ja ennakkoäänestyspaikat	74
- : Vuoden 2018 presidentinvaalien vaalipäivän äänestyspaikat ja ennakkoäänestyspaikat	78
- : Ennakkoäänestystilastot	80
- : Oikeusministeriön 9.8.2017 kirje (OM 9/51/2017) vuoden 2018 presidentinvaaleista	81
- : Oikeusministeriön 21.6.2017 kirje (OM 9/51/2017) vuoden 2018 presidentinvaaleista	84
12 § Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimuksen hyväksyminen	118
- : Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimus 2017-2021	120
13 § Vantaan kaupungin lausunto Uusimaa-ohjelma 2.0:n luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta	121
- : Vantaan kaupungin lausunto Uusimaa-ohjelman 2.0:n luonnoksesta ja sen ympäristöselostuksen luonnoksesta	123
- : Korjattu lausuntopyyntö Uusimaa-ohjelma 2.0:n ja ympäristöselostuksen luonnoksista	125
- : Uusimaa-ohjelma 2.0 luonnos/Lausuntopyyntö Uusimaa-ohjelma 2.0:n ja ympäristöselostuksen luonnoksista	129
- : Ympäristöselostus, Uusimaa-ohjelma 2.0/Lausuntopyyntö Uusimaa-ohjelma 2.0:n ja ympäristöselostuksen luonnoksista	180
14 § Kaupungin loppiaisvastaanoton järjestäminen vuonna 2018	220
15 § Työllisyyspalveluiden valmennustalo Reelin lisätilojen vuokraus	221
- : Työvalmennustalojen tilatarveselvitys ja kustannusennuste	223
- : Reelin lisätilojen pohjakuva	240

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 23.10.2017

16 § Kuolinpesän omaisuuden anominen Vantaan kaupungille	241
17 § Ruotsinkielisten palvelujen johtaja viran täyttäminen 1.1.2018 alkaen	242
18 § Allekirjoitetut kauppakirjat, kauppakirjan korjaus, luovutuskirjat, maanvuokrasopimus, esisopimus määräalan luovutuksesta ja maankäyttösopimus	244
19 § Sopimussakon perimättä jättäminen / Hartela Etelä-Suomi Oy	247
- : Kartta asemakaavamuutokseen nro 002018 liittyvästä sopimusalueesta	249
20 § Tilojen 92-409-8-0, 92-413-2-8 ja määräosan 2/3 tilasta 92-409-6-9 ostaminen / Kiinteistö Oy Vantaan Erikas	250
- : Kartta tiloista 92-409-8-0 Kaukola ja 92-413-2-8 Murto	252
- : Kartta tilasta 92-409-6-9 Erikas 2	253
21 § Asemakaavamuutos 002281 sekä tonttijaon muutos, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne	254
- : Asemakaavamuutosselostus 5.6.2017 / Asemakaavamuutos 002281 , 12 Hämeenkylä	259
- : Muistutukset ja vastineet / Asemakaavamuutos 002281 , 12. Hämeenkylä	305
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus	341
Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen	342
Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa	343
Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämisestä koskevassa asiassa	345
Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa	346
Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa	347
Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	350

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 23.10.2017, klo 17.05-18.05
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Multala Sari , puheenjohtaja	x	Kortesalmi Marilla	
Tahvanainen Säde, I varapuheenjohtaja	x	Nieminen Irja	
Juurikkala Timo, II varapuheenjohtaja	x	Bulut Emil	
Abdi Faysal	x	Kähkönen Osmo	
Bruun Susanna	x	Hämäläinen Anu	
Hakulinen Pentti	x	Haverinen Soili	
Kaira Lauri	x	Weckman Markku	
Kotila Pirkko	x	Karinen Ville	
Niikko Mika	x	Auvinen Timo	
Norrena Vaula	x	Kuusela Minna	
Orpana Anitta	-	Sieviläinen Marianne	x
Puoskari Pentti	x	Särkelä Jussi	
Rokkanen Sakari	x	Kanerva Sami	

Muut osallistujat		Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja		klo 17.15-18.05
Mäkinen Tapani, valtuuston I varapuheenjohtaja		x
Kauppinen Sirpa, valtuuston II varapuheenjohtaja		klo 17.05-17.10
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja		klo 17.05-17.35
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja		x, kaupunginjohtaja vs. klo 17.35-18.05
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja		klo 17.05-17.20, 17.25- 18.05
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja		x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja		x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja		x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja		x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja		x
Kolju Niina, lakimies		x
Larkio Annukka, kulttuurijohtaja		klo 17.05-17.15
Kimpimäki Päivi, hallintosihteeri		x
Jääskeläinen Nelli, pöytäkirjanpitäjä		x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Sari Multala

Pöytäkirjanpitäjä Nelli Jääskeläinen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 30.10.2017, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Pykälät 10 ja 15 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 1.11.2017, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi.

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 10.10.2017 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 17/2017.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

3 §

Kokouksessa saadut selostukset

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 3

Käsittely:

Kulttuurijohtaja Annukka Larkio selosti esityslistan asiakohtaa 8/ *Vuoden 2017 Vantaan kulttuuripalkinto*.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi saatu selostus ja käyty keskustelu.

4 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirja ja päätökset

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraava pöytäkirja ja päätökset:

Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 10/20.9.2017

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset

§ 31 Työllisyyspalveluiden johtajan sijaiset 16.10.2017 alkaen

§ 32 Kuntalaispalveluiden johtajan sijaiset 16.10.2017 lukien

Hallintojohtajan päätökset

§ 18 Helsingin hallinto-oikeuden päätös 12.10.2017, 17/1008/6/Verovalitus

§ 19 Helsingin hallinto-oikeuden päätös 26.9.2017, 17/0937/6/Verovalitus

Henkilöstöjohtajan päätös

§ 23 Päätös kaupungin neuvottelujärjestelmään kuuluvista kaupungin neuvotteliijoista

Elinkeinojohtajan päätös

§ 14 Aviapolis City -hankkeen osallistuminen Slush 2017 tapahtumaan yhteistyössä Aviapoliksen kehittäjäyritysten kanssa

Hankintajohtajan päätökset

§ 88 Ajoneuvojen renkaiden ja rengastöiden hankinta (450 000,00 euroa alv 0 %)

§ 89 Kirje- ja pakettipalveluiden kuljetuspalveluiden hankinta

§ 90 Paketti- ja kevytkuorma-autojen hankinta (2 000 000 euroa alv 0 %)

§ 91 Leipien ja leipomotuotteiden (pakasteet ja tuoreet) hankinta (50 000 euroa alv 0 %)

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainitussa pöytäkirjassa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja täydensi esitystä seuraavalla päätöksellä:

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätös

§ 102 Kiinteistöjen pohjapiirustuksien tietomuunnoksen lisähankinta (7 095 euroa)

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

5 § Kaupunginvaltuuston 9.10.2017 pitämän kokouksen täytäntöönpanot

KN/NJ

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (23 §). Päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon (98 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (56 §).

Kaupunginvaltuusto teki 9.10.2017 päätökset seuraavissa asioissa:

- 3 § Kaupunginhallituksen kokousaikataulu 2018 ja ehdotus kaupunginvaltuuston 2018 kokousaikatauluksi
- 4 § Eron myöntäminen Merja-Liisa Vasaraiselle ympäristölautakunnan jäsenen tehtävästä
- 5 § Olli Korkalaisen luottamustehtävän päättymisen Vantaan käräjäoikeuden lautamiehenä ja täydennysvaalin toimittaminen
- 6 § Määrärahan korottaminen vuoden 2017 talousarvion hankeryhmän 95 1 Kiinteän omaisuuden osto osalta
- 7 § Määrärahan korottaminen vuoden 2017 talousarviossa konserni- ja asukaspalvelujen tietohallinnon menokohdalla sivistystoimen laitehankintojen käynnistämiseksi
- 8 § Vuoden 2017 toinen osavuosikatsaus 1.1.-31.8.2017
- 9 § Selvitys Vantaan varhaiskasvatusoikeuden muutoksen vaikutuksista
- 10 § Vastaus Jussi Saramon ja 40 muun valtuutetun aloitteeseen kaupunkipyörien hankkimisesta Vantaalle
- 11 § Vastaus Sirpa Kauppisen ja 20 muun valtuutetun aloitteeseen päiväkotien terveellisyden selvittämiseksi
- 12 § Vastaus Tarja Eklundin ja 19 muun valtuutetun aloitteeseen Kuusijärven metsien suojelusta
- 13 § Asemakaavan muutos 002208, 23 Kivistö / Marmorikuja 6
- 14 § Asemakaavan muutos 002321 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, 61 Tikkurila / Kukkakedon täydennys

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 9/9.10.2017 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 10 §:n (Päätöksenteko ja esittely kaupunginhallituksessa ja yleisjaostossa) mukaan kaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat, koko kaupunkia koskevat asiat, sekä useampaa kuin yhtä toimialaa koskevat asiat. Apulaiskaupunginjohtajat esittelevät kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös apulaiskaupunginjohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) todeta, että kaupunginvaltuuston 9.10.2017 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
- b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia / ao. toimialat

6 §

Hallintosäännön sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä ja päätösvaltaa koskevan luvun 7 muuttaminen

VD/7968/00.01.01.00/2017

KN/JTS/NK/LL

Valtuusto päättää hallintosäännöllä viranhaltijoiden ja toimielimien välisestä työnjaosta. Hallintosäännössä määrätyistä toimivallan rajoista ei voi poiketa muutoin kuin, että valtuusto antaa hallintosäännön määräyksellä kunnan viranomaiselle oikeuden omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on yksi kaupungin toimielimistä. Lautakunta määrää alaisensa toiminnan osalta organisaatiosta ja tehtävistä, ellei hallintosäännössä ole määräystä asiasta.

Hallintosäännön mukaan kaupungin organisaatio jakautuu hallinnollisesti viiteen toimialaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jakautuu viiteen tulosalueeseen, ja se vastaa myös suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Hallintosäännön 7 luvun 5 §:n mukaan perhepalvelujen tulosalue vastaa perhepalvelujen johtajan johdolla psykososiaalisten palvelujen, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, harkinnanvaraisen toimeentulotuen, päihdepalvelujen ja maahanmuuttajapalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Hallintosäännön 7 luvun 7 §:n mukaan Terveyspalvelujen tulosalue vastaa terveyspalvelujen johtajan johdolla terveydenhuollon avopalvelujen, ennalta ehkäisevän terveydenhuollon, kuntoutuspalvelujen, mielenterveyspalvelujen ja suun terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Terveyspalvelujen johtaja toimii terveydenhuoltolain mukaisena terveyskeskuksen vastaavana lääkärinä.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan taloussuunnitelmassa vuosille 2018–2021 uudistetaan toimialan organisaatiota siten, että päihdepalvelut, lukuun ottamatta kuntouttavia asumispalveluja, siirretään 1.1.2018 lukien perhepalveluista terveyspalveluihin. Päihdepalvelujen siirtyminen terveyspalveluihin mahdollistaa uudenlaisten toimintatapojen kehittämisen. Päihdepalvelujen kuntouttavat asumispalvelut kuuluvat edelleen perhepalvelujen tulosalueeseen, ja tämä palvelu sekä mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut keskitetään yhdeksi tuetun asumisen toimintayksiköksi 1.1.2018 lukien. Tämän muutoksen takia hallintosääntöä tulee muuttaa siten, että hallintosäännön 7 luvun 7 §:ään määriteltyihin terveyspalvelujen tehtäviin lisätään päihdepalvelut 1.1.2018 lukien, ja tämä tehtävä poistetaan perhepalvelujen tulosalueen tehtävistä lukuun ottamatta päihdehuollon kuntouttavia asumispalveluja.

Perhepalvelujen toimeentulotukea koskeva tehtävä ehdotetaan muutettavaksi harkinnanvaraisesta toimeentulotuesta muotoon täydentävä, ja ehkäisevä toimeentulotuki, joka vastaa käytäntöä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on oltava seuraavat lakisääteiset virat: terveydenhuoltolain 57 §:n mukainen terveydenhuollon toimintayksikön vastaava lääkäri ja tartuntatautilain 9 §:n mukainen tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Terveyspalvelujen tulosalue muodostuu terveysasemapalvelujen kolmesta tulosyksiköstä sekä ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja kuntoutuksen tulosyksiköistä. Lisäksi terveyspalveluissa toimii tartuntatauti- ja hygieniayksikkö, tähystystoiminnan yksikkö, tekstinkäsittely-yksikkö sekä diabetes- ja hoitotarvikejakeluyksikkö.

Hallintosäännön 7 luvun 7 §:n 2 kohdassa terveyspalvelujen johtajan tehtävät on määritelty siten, että terveyspalvelujen johtaja toimii terveydenhuoltolain mukaisena terveyskeskuksen vastaavana lääkärinä.

Terveydenhuollon johtajan tehtävä on pääasiassa hallinnollinen, eikä välttämättä edellytä sitä, että johtajalla olisi oltava lääkärintutkinto. Terveydenhuollon toimintayksikön vastaavaksi lääkäriksi nimitetty lääkäri sen sijaan johtaa ja valvoo toimintaa ottaen huomioon lääketieteelliset perusteet ja sairaanhoidolliset tarpeet palvelujen järjestämisessä, sekä valvoo viime kädessä potilaan hoidon asianmukaisuutta. Tartuntatautilaissa on määritelty tartuntataudeista vastaavan lääkärin tehtävät.

Hallintosääntöä esitetään muutettavaksi tältä osin siten, että hallintosäännön 7 luvun 7 §:n 2 kohta poistetaan, ja terveydenhuoltolain ja tartuntatautilain tarkoittamina vastaavina lääkäreinä toimisivat apulaiskaupunginjohtajan määräämät virkasuhteiset lääkärit. Tämä tehtävä tulee lisätä sosiaali- ja terveydenhuollon apulaiskaupunginjohtajan päätösvaltaan hallintosäännön kohtaan 7:2 §.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on kokouksessaan 12.9.2017 § 6 päättänyt esittää päätösesityksen mukaiset muutokset Vantaan kaupungin hallintosääntöön.

Hallintosäännön 7 luku ja siihen esitetyt muutokset ovat esitetty myös listatekstin liitteessä.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle tiedoksi ja edelleen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi Vantaan kaupungin hallintosäännön muutokset 1.1.2018 lukien siten, että muutetaan hallintosäännön 7 luku Tehtävät ja päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla kuulumaan seuraavasti:

" 2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

- 1) lääkkeiden hankinnasta
- 2) virkasuhteisen lääkärin toimimisesta terveydenhuoltolain ja tartuntatautilain tarkoittamana vastaavana lääkärinä."

Apulaiskaupunginjohtajan päätösvallasta säädetään lisäksi 2 luvun 7 §:ssä.

"5 § Perhepalveluiden tehtävät

Perhepalvelujen tulosalue vastaa perhepalvelujen johtajan johdolla:

psykososiaalisten palveluiden, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, tuetun asumisen ja maahanmuuttajapalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä.

7 § Terveyspalvelujen tehtävät

Terveyspalvelujen tulosalue vastaa terveyspalvelujen johtajan johdolla:

terveydenhuollon avopalvelujen, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon, kuntoutuspalvelujen, mielenterveyspalvelujen, päihdehuollon ja suun terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä.”

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Tehtävät ja päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla (hallintosääntö luku 7)

Täytäntöönpano: esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja hallintojohtaja Ari Toiva, puh. 09 8392 4290, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
lakimies Arja Hanna, puh. 09 8392 2506, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

7 Luku - Tehtävät ja päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla

1 § Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tehtävät

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa johtaa sosiaali- ja terveydenhuollon apulaiskaupunginjohtaja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala vastaa:

- sosiaali- ja terveystalouden toimialaan sekä suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
- toimialan valtakunnallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja edunvalvonnasta,
- edellytysten luomisesta kuntalaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitämiselle ja parantamiselle,
- omatoimisuuden ja yhteisvastuullisuuden edistämisestä sekä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien ja niiden haittavaikutusten ehkäisemisestä ja vähentämisestä,
- erikoissairaanhoidon järjestämisestä, ja
- muista toimialan hoidettavaksi määrätyistä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tehtävistä.

2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. lääkkeiden hankinnasta.
2. virkasuhteisen lääkärin toimimisesta terveydenhuoltolain ja tartuntatautilain tarkoittamana vastaavana lääkärinä

Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalasta säädetään lisäksi 2 luvun 7 §:ssä.

3 § Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosalueet

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalveluiden, perhepalveluiden, vanhus- ja vammaispalveluiden, terveystalouden sekä Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tulosalueet.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos toimii kunnallisena liikelaitoksena ja on johtokuntansa alainen.

Muut tulosalueet ovat sosiaali- ja terveystalouden alaisia.

4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalue vastaa talous- ja hallintojohtajan johdolla:

- keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja toimialan kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä toimialan tieto- ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista
- tukipalveluiden tarjoamisesta toimialan muille tulosalueille

5 § Perhepalveluiden tehtävät

Perhepalvelujen tulosalue vastaa perhepalvelujen johtajan johdolla:

- psykososiaalisten palveluiden, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, harkinnanvaraisen toimeentulotuen, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen, päihdepalvelujen, tuetun asumisen ja maahanmuuttaja-palveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä.

6 § Vanhus- ja vammaispalveluiden tehtävät

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue vastaa vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan johdolla:

- vammaispalvelujen, vanhusten avopalvelujen, ympärivuorokautisen hoivan ja terveyskeskussairaalan palveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä.

7 § Terveyspalvelujen tehtävät

Terveyspalvelujen tulosalue vastaa terveyspalvelujen johtajan johdolla:

- terveydenhuollon avopalvelujen, ennaltaehkäisevän terveydenhuollon, kuntoutuspalvelujen, mielenterveyspalvelujen, päihdehuollon ja suun terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Terveyspalvelujen johtaja toimii terveydenhuoltolain mukaisena terveyskeskuksen vastaavana lääkäriminä.

8 § Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävät ja suun terveydenhuollon johtajan päätösvalta

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos vastaa suun terveydenhuollon johtajan johdolla:

- suun terveydenhuollon palvelujen (sis. suun terveyden edistämisen ja suun sairauksien tutkimuksen, ehkäisyn, hoidon ja kuntoutuksen sekä kiireellisen suun terveydenhuollon) tuottamisesta.

Suun terveydenhuollon johtaja toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana ja hänen esimiehenä toimii sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja.

Suunterveydenhuollon johtaja vastaa liikelaitoksen tehtäväalueen tutkimus- ja kehittämishankkeiden tekemisestä, tuotekehittelystä sekä tulosten soveltamisesta käytäntöön toiminnan tuloksellisuuden ja terveysvaikutusten parantamiseksi.

Suun terveydenhuollon johtajan tehtävistä ja päätösvallasta säädetään 2 luvun 9 §:ssä.

Vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneet toimenpiteet

VD/1122/00.03.00.00/2017

KN/PM/MR/KVa/KVi/NJ

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunnan on myös hankittava tilintarkastuskertomuksessa kohdistetuista muistutuksista asianomaisten selvitykset ja kaupunginhallituksen lausunto sekä tehtävä tämän jälkeen oma päätösehdotuksensa valtuustolle niistä toimenpiteistä, joihin tilintarkastuskertomus, siinä tehdyt muistutukset sekä hankitut selvitykset ja lausunnot antavat aihetta.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen. Arviointikertomus on yhteenveto arviointimuistioista ja tilinpäätöksen johdosta tehtävistä havainnoista ja arvioista kyseistä toiminta- ja varainhoitovuotta koskien. Valtuustokauden päättyessä laadittavassa arviointikertomuksessa tarkastellaan myös valtuustokauden tavoitteiden toteutumista mukaan lukien taloussuunnittelukauden tavoitteiden yleinen linja.

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 8.5.2017 § 4 merkitä tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2016 ja lähettää sen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 22.5.2017 § 5 lähettää valtuuston päätöksen ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Taloussuunnittelu on pyytänyt toimialoilta ja eräiltä kaupunginjohtajan toimialan tulosalueilta selvitykset niitä koskevista arviointikertomuksen kohdista. Lautakuntakäsittelyssä toimialojen selvitykset ovat olleet seuraavasti: kaupunkisuunnittelulautakunta 4.9.2017, tekninen lautakunta 5.9.2017, ympäristölautakunta 6.9.2017, opetuslautakunta 2.10.2017, vapaa-ajan lautakunta 3.10.2017 sekä sosiaali- ja terveyslautakunta 12.9.2017.

Taloussuunnittelu on koostanut lautakuntien vastineista sekä konserni- ja asukaspalvelujen sekä kaupunginjohtajan toimialojen omien vastuualueidensa osalta antamista vastineista yhteenvedon, jossa on käsitelty arviointikertomuksen tiivistelmässä esiintuodut aiheet. Lautakuntien selvitykset kokonaisuudessaan ovat toisena liitteenä.

Arviointikertomus on kaupunginvaltuuston 8.5.2017 kokouksen pöytäkirjan liitteenä (§ 4).

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä liitteenä oleva selvitys vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä ja
- b) esittää se kaupunginhallituksen selvityksenä tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet

- Selvitys vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä
- Lautakuntien selvitykset arviointikertomuksesta vuodelta 2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Selvitys vuoden 2016 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä

Tässä yhteenvedossa on listattu arviointikertomuksen tiivistelmässä esiintuodut aiheet (kohdat 1-17). Selvitykset niihin on kirjoitettu ao. kohtien jälkeen. Yhteenvedon lopussa on koottu tarkastuslautakunnan suosituksiin saadut kommentit sekä muut arviointikertomukseen tulleet kommentit.

Arviointikertomuksen tiivistelmän huomioihin esitetään annettavaksi seuraavat selvitykset

Tarkastuslautakunta:

- 1. Palvelujen uudistamiseen, taloustilanteen parantamiseen ja kaupunkirakenteen eheyttämiseen liittyvät strategisten päämäärien mittarit olivat suurimmilta osin kehittyneet positiivisesti vuoden 2016 loppuun mennessä. Suuri haaste on työllisyystilanteen parantamisessa, sillä siihen liittyvissä mittareissa oli kaikissa negatiivinen kehityssuunta.*

Selvitys kohtaan 1:

Taloussuunnittelu:

Valtuustokauden strategiasta 2013–2017 tehdään loppuarviointi vuoden 2017 toteuman mukaan ja se viedään valtuuston käsittelyyn keväällä 2018.

Keväällä 2017 edellisen valtuuston arviointiseminaarissa keskusteltiin valtuustokauden strategian toteutumisesta kokonaisuutena ja käytiin valtuustokauden strategian lähetekeskustelu asioista, jotka tulisi ottaa huomioon uudessa strategiassa. Työllisyystilanteen parantaminen oli yksi näistä. Valtuuston seminaarin strategiatyöskentelyssä elokuussa 2017 työllisyystilanteen parantaminen nähtiin edelleen tärkeänä kokonaisuutena ja siitä valmistaan tavoitetta valtuustokauden strategiaan 2018–2021.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:

Valtuustokauden strategian tavoitteista sosiaali- ja terveystoimen raportointivastuulla olleet tavoitteet sijoittuivat pääasiassa painopisteeseen Palvelut uudistuvat. Kuten arviointikertomuksessa todetaan, kaikki painopisteen mittarit olivat kehittyneet positiivisesti, yhden osalta arviointi ei ollut vielä mahdollista. Toimiala on osaltaan edistänyt menestyksellä myös talouden tasapainottamisen tavoitekokonaisuutta. Väestön hyvinvoinnin kehityssuuntien ja esim. talouden kuntavertailujen osalta haasteena on seurantatietojen ajalliset viiveet. Uuden valtuustokauden strategian tavoitteita valmisteltaessa tulee pyrkiä löytämään vuosittain seurattavissa olevia mittareita.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että toimialaa koskevien strategisten päämäärien mittarit olivat kehittyneet positiivisesti vuonna 2016.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen tiivistelmäkohtaan ei ole oikaistavaa.

Sivistystoimen toimiala:

Negatiivisen kehityssuunnan mittareista kaksi on sellaisia, joihin sivistystoimi voi toimillaan suoraan vaikuttaa. Molemmat mittarit ovat ”muutosta toteutetaan johtamisen kautta” -painopisteen alla. Toinen mittareista on sairauspoissaoloprosentti, joka sivistystoimessa on viime vuosina ollut hienoisessa laskussa. Sairauspoissaolojen vähentämiseen pyritään vaikuttamaan mm. työhyvinvointiasiantuntijoiden terveys- ja turvallisuuskäynneillä, joissa esimiehiä tuetaan aktiivisen välittämisen toimintatavan toteuttamisessa. Toinen mittari koskee työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia muutoksessa ja myös tämän mittarin kohdalla on tapahtunut hidasta kehitystä. Sivistystoimessa yhteistoimintaan on kiinnitetty erityistä huomiota muutosten yhteydessä.

Tarkastuslautakunta:

2. Vuodelle 2016 valtuusto asetti 29 sitovaa tavoitetta, joista toteutui tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella 14, osittain toteutui 11 ja neljä ei toteutunut lainkaan. Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan tavoitteista toteutui 17, osittain toteutui 11 ja yksi tavoite ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden saavuttamista ja oli eri mieltä tai esitti tavoitteiden tai raportoinnin parantamista koskevia arvioita. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteen asettamisen ja raportoinnin johdonmukaisuuteen ja selkeyteen.

Selvitys kohtaan 2:

Taloussuunnittelu:

Yhteistyötä taloussuunnittelun ja toimialojen strategiavalmistelijoiden kesken on lisätty keskittyen esimerkiksi selkeiden tavoitteiden ja mittarien asettamiseen. Tätä yhteistyötä kehitetään edelleen.

Valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelussa kiinnitetään huomiota tavoitteiston ja mittariston selkeyteen. Strategian ja toimialojen taloustavoitteiden toteuttamisen tueksi valmisteltiin kehittämiskärjet. Kaupunginjohtajan toimialan yhtenä kehittämiskärkenä on talousohjauksen ja raportoinnin kehittäminen, jonka osana on strategian toimeenpanon ja viestinnän kehittäminen.

Tiedolla johtamisen hankkeen ja Kompassi-järjestelmän puitteissa on tarkoitus ottaa käyttöön strategiatyöväline, joka mahdollistaa tavoitehierarkian ja tavoiteyhteyksien tarkastelun organisaatiotasojen välillä helpommin. Strategiatyövälineen toiminnallisena vaatimuksena on mahdollisuus porautua tavoitehierarkiassa alas- ja ylöspäin seuraten tavoitteen jalkautumista (kaupunki-, toimiala- ja tulosalue jne.). Tämä helpottaa myös strategian eri osien ja tasojen hahmottamista kokonaisuutena: valtuustokauden strategian tavoitteet, sitovat tavoitteet, toimialojen ja tulosalueiden tulokorttien tavoitteet jne.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:

Valtuuston asettamat sitovat tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin tai osittain. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpano- ja raportointivastuulla olevien sitovien tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta huomautti tavoitteen 15.2 mittaroinnin ja tavoitteen 17.1 raportoinnin puutteista. Nämä havainnot toimiala toteaa oikeiksi. Tarkastuslautakunta toteaa, ettei virheillä kuitenkaan ollut vaikutusta tavoitteiden toteutumisen arviointiin (toteutuivat täysin).

Tavoitteen 15.2 (Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona) tavoitetaso (93,0 % yli 75 vuotta täyttäneistä) oli asetettu asiantuntijavirheen vuoksi liian korkeaksi.

Tavoitteen toteuma vuoden lopussa oli 92,7 %. Esim. STM:n tavoitetaso yli 75-vuotiaitten kotona asumisesta vuosille 2016 - 2017 on 91 - 92%, ja muissa pks-kunnissa kotona asuvien osuus on noin 92 %. Vantaan ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelmaan 2016 - 2017 tavoitteeksi on asetettu 92,5 % (sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 9.5.2016). Toimialan havaittua valmisteluvaiheen virheen päätettiin, että hyväksyttyä tavoitetasoa ei kesken vuoden muuteta.

Tavoitteen 17.1 (Keskeiset palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen) raportoinnissa oli terveydenhuollon kustannusten osalta sanottu raportoitavan ikävakioituista kustannuksista ja sijoituksesta, vaikka todellisuudessa tiedot olivat vakioimattomia. Ilman ikävakiointia Vantaan edellä oli suurista kaupungeista vain Espoo (Vantaan sijoitus 2/11), ikävakioituna Lahti nousi Espoon ja Vantaan edelle (Vantaan sijoitus 3/11).

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala on valmistellut eritellyn lausunnon kaupunkitasoisen arviointikertomuksen sitovien tavoitteiden osalta toimialaa koskevista kohdista.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen tiivistelmäkohtaan ei ole oikaistavaa.

Sivistystoimen toimiala:

Sivistystoimi raportoi sitovan tavoitteen 13.2 "ammattillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät" osalta, että tavoite ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta oli tavoitteen toteutumisesta samaa mieltä, mutta antaa tavoitetta koskien huomautuksen: "*Mittarin tavoitetasoksi asetettu 9 prosenttia on ollut vielä lähellä realismia vuonna 2013, kun toteutunut keskeyttämisprosentti oli 10,4 prosenttia. Sen jälkeen keskeyttäneiden määrä on ollut selvästi korkeampi: 13 prosenttia vuonna 2014, 14,5 prosenttia vuonna 2015 ja 13,6 prosenttia vuonna 2016. Mittarin tavoitetason tulisi olla realistinen.*"

Sivistystoimi pitää tarkastuslautakunnan huomautusta perusteltuna ja toteaa, että mittarin tavoitetasoa on muutettu vuoden 2016 jälkeen realistisemmaksi. Vuoden 2017 sitovan tavoitteen "toteutetaan koulutustakuuta" toisena mittarina on Varian keskeyttämisprosentti. Tavoitetasoksi on vuodelle 2017 kirjattu 13 %. Myös sivistystoimen vuoden 2018 tulokortille on kirjattu tavoitteeksi: "Ammattillisen koulutuksen opintojen keskeyttämisen vähentäminen oppilaanohjausta ja viestintää tehostamalla perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyönä". Tulokortille on kirjattu keskeyttämisprosentin lähtötasoksi vuoden 2016 lopun tilanne 13,6 % ja vuoden 2018 tavoitetasoksi 13 %.

Tarkastuslautakunta:

3. Kaupunginvaltuusto asetti tavoitteet 24 tytäryhteisölle. Yhtiöt raportoivat kaupunginvaltuuston asettamista 51 tavoitteesta yleisjaostolle. Tavoitteet toteutuivat 70 prosenttisesti, osittain toteutuneita oli 18 prosenttia ja toteutumatta jäi 12 prosenttia. Yhtiöiden tulee tavoitteen raportoinnissa kiinnittää huomiota siihen, mitä on tavoiteltu. Tavoiteltu tila tulee ilmaista ymmärrettävästi. Kuntalain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Tilinpäätöksessä raportoidaan 26 tavoitteen toteutumisesta keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen osalta.

Konsernivalvontaa tulee parantaa. Valtuutettujen edustajan tulisi vaihtua yhtiöiden hallituksissa. Kaupungin tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Kaupparekisteritietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta tulee huolehtia.

Selvitys kohtaan 3:

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen tiivistelmäkohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

4. Vuosi 2016 oli Vantaalle talouden näkökulmasta hyvä. Tilinpäätöksen tulos oli selvästi arvioitua parempi. Tulopuolella maanmyyntivoitot ylittivät selvästi talousarvion ja myös verotuloja ja valti-onosuuksia kertyi arvioitua enemmän. Menopuolella toimialojen kustannukset pysyivät hyvin hallinnassa ja esimerkiksi henkilöstökulut alittuivat selvästi arvioidusta. Tilinpäätös oli yli 64 miljoonaa ylijäämäinen. Investoinnit pystyttiin kattamaan omalla tulorahoituksella ja lainakannan kasvu saatiin pysäytettyä. Kaupungilla on kuitenkin edelleen paljon velkaa (yli 5 000 euroa/asukas) ja isoon velkamäärään sisältyy riskejä, jotka toteutuessaan voivat nostaa huomattavasti rahoituskuluja.

Selvitys kohtaan 4:

Taloussuunnittelu:

Vantaan vuoden 2016 tilinpäätös muodostui ennakoitua paremmaksi päätyen yli 64 milj. euroa ylijäämäiseksi. Investoinnit kyettiin rahoittamaan täysimääräisesti tulorahoituksella ja lainakannan kasvu saatiin taitettua tavoitellusti valtuustokauden loppuun mennessä. Kaupungin verorahoitus kasvoi vuonna 2016 hieman ennakoitua enemmän ja toimialojen toimintakulukehitys pysyi maltillisena. Näiden lisäksi vuoden 2016 hyvään tilinpäätökseen vaikuttivat useat samaan suuntaan vaikuttaneet poikkeukselliset erät, joita olivat mm. maankäyttösopimusten myötä vastaanotetut maa-alueet Kivistössä (n. 30 milj. euroa), lomapalkkavelkamuutokset lähinnä kiky-sopimuksen johdosta (n. 6,5 milj. euroa) sekä pelastushelikopteritukikohdan vastaanottaminen toiminnan uudelleen järjestelyjen myötä (1,8 milj. euroa). Lisäksi vuoden 2016 talousarvioon nähden joukkoliikennemenot (n. 12 milj. euroa) ja erikoissairaanhoidon menojen (n. 8 milj. euroa) alittivat selvästi talousarviossa varatut määrärahat.

Valtio maksoi vuonna 2016 Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheen kustannuksia takaisin Vantaalle 19,2 milj. euroa, mikä osaltaan paransi selvästi kaupungin rahoitusasemaa tilinpäätöksessä 2016. Loppuosan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheen kustannuksista valtio maksaa Vantaalle vuonna 2017.

Vantaan kaupungin suuri haaste on tulevinakin vuosina korkea velkaantuneisuus sekä siihen liittyvät korkoriskit. Valmisteilla oleva sote- ja maakuntauudistus leikkaa toteutuessaan olennaisesti kaupungin toiminnan ja rahoituksen volyymeja lainakannan jäädessä ennalleen. Näin ollen muun kuntasektorin tavoin Vantaan kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa olennaisesti ja suureen lainakantaan liittyvät riskit korostuvat entistä enemmän, kun samalla kaupungin riippuvaisuus valtionrahoituksesta lisääntyy. Käyttötalouden vuosikatteen ja investointien tasapainon turvaaminen on näin ollen keskeistä myös uudella valtuusto- ja strategiakaudella.

Tarkastuslautakunta:

5. Vuonna 2016 valmistui kaupungin suositus ennakoivasta vaikutusten arvioinnista. Suositukseen on koottu ja yhdistetty arviointeja huomioiden Vantaan toimintaympäristö. Tarkastuslautakunnan kyselyyn vastanneista viranhaltijoista 64 prosentilla oli kokemusta ennakoarvioinnista. Arviointia tehdään tarvittaessa ja sen laajuus harkitaan tapauskohtaisesti. Arvioinnin vahvuutena nähdään se, että saadaan monipuolisempi ja tarkempi kuva päätöksen tarkoituksenmukaisuudesta. Ennakoiva vaikutusten arviointi on syytä tehdä erityisesti laajuudeltaan merkittävien päätösten yhteydessä.

Selvitys kohtaan 5:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vaikutusten ennakoarviointia on tehty pitkään. Yhtenäinen ohjeistus ja rakenne otettiin käyttöön keväällä 2012. Ennakoarviointimenettelyä käynnistettiin sukupuolivaikutusten arviointia pilotoimalla, ja myöhemmin toimintatapa laajennettiin uuden terveydenhuoltolain mukaisesti laajemmin väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvien päätösten ja ratkaisujen vaikutusten arviointiin.

Ennakoarviointia suositellaan, jos valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietyille ihmisryhmälle tai alueelle sekä silloin, kun lautakunta päättää palvelua ja alueita koskevasta merkittävästä linjauksesta tai suunnitelmasta. Vaikka ennakoarviointeja on tehty pitkään, menetelmän juurtuminen automaattiseksi osaksi valmistelua tulee vahvistaa entisestään. Arviointimenettely on hyödyllinen menetelmä oman työn tukena erilaisten vaihtoehtojen vertailussa silloinkin, kun asia ei edellytä lautakunnan päätöstä. Mahdollisuuksia osallistaa kuntalaisia nykyistä enemmän arviointimenettelyyn pyritään toimialalla edistää.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Toimiala on kaikessa toiminnassaan huomionut ennakoivan vaikutusten arvioinnin suositukset. Esimerkiksi ympäristövaikutusten arviointi on tärkeä osa koko suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitoprosessia.

Ympäristökeskuksen huomio: Arviointikertomuksessa viitataan lakiin ympäristövaikutusten arvioinnista 1994/468, joka on kumottu. Uusi laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) tuli voimaan 16.5.2017. Ympäristönsuojelun lupamenettelyssä tehdään tarvittaessa lain mukainen arvio, josta päättää ELY.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen tiivistelmäkohtaan ei ole oikaistavaa.

Sivistystoimen toimiala:

Sivistystoimessa arviointia on käytetty tärkeiden päätösten tukena, määrällisesti joitakin kertoja. Lautakuntien välisestä työnjaosta johtuen arviointia on tehty pääasiassa opetuslautakunnalle kuuluvien päätösten yhteydessä. Ennakoivaa arviointia on tehty varhaiskasvatuksen tulosalueella esimerkiksi päätettäessä osa-aikaisen varhaiskasvatuksen ja asiakasmaksujen periaatteista. Arviointia on tehty myös esiopetuksen, perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen työ- ja loma-ajoista päätettäessä. Arvioinnit ovat olleet suhteellisen tiiviitä.

Tarkastuslautakunta:

6. *Tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointiin on kiinnitetty huomiota kasvavassa määrin. Vaikuttavuustavoitteita tulisi saada enemmän mittareiksi. Tuottavuuden seurannassa tulee edelleen seurata sitä, etteivät parannukset tapahdu vaikuttavuuden ja laadun kustannuksella. Mittaroinnilla ja tavoitteilla on suora yhteys tiedolla johtamiseen, joten tunnuslukujen kehittäminen on tärkeää. Kaupungin tulisi avata tietokantojaan avoimen datan suuntaan mahdollisimman paljon.*

Vantaalla johdetaan ja toteutetaan projekteja laadittua projektimallia hyväksi käyttäen. Projekti-salkun hallintamallin avulla johdetaan organisaation selvitys-, suunnittelu- ja jälkiseurantavaiheissa olevia projekteja. Projektimallissa ja projektisalkun hallintamallissa on edistytty edellisen vuonna 2014 suoritettun arvioinnin jälkeen hyvin. Projektitietojen ajantasaisuuteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Selvitys kohtaan 6:

Taloussuunnittelu:

Talousarviokirjassa esitettäviä tunnuslukuja on kehitetty ja yhdenmukaistettu toimialojen ja taloussuunnittelun yhteistyössä. Taloussuunnitelmaa 2016 - 2019 varten talousarviokirjassa esitettävien tunnuslukujen määrä tulosaluetta kohden rajattiin enimmillään kymmeen ja niiden tulosalueiden osalta, joilla ei aikaisemmin ollut tunnuslukuja esitettyinä, niitä laadittiin. Lisäksi esitettävät tunnusluvut rajattiin koskemaan tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Tunnuslukujen kehittämistyötä jatketaan. Tiedolla johtamisen hanke ja Kompassi-järjestelmä ovat myös tärkeä osa tätä kehittämistä.

Vantaa osallistuu aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön: Kuusikko-vertailuja laaditaan useiden palvelujen osalta, lisäksi osallistumme mm. kuntaliiton koordinoimiin yleissivistävän koulutuksen Kouluikkuna-vertailuun sekä tuottavuusvertailuun. Näissä foorumeissa kehitetään yhdessä kuntien ja kuntaliiton kesken toimintaa ja taloutta, myös tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Tietopalveluyksikkö edistää avoimen datan saatavuutta ja käyttöä laajentamalla aineistotarjontaa vuosittain ja pitämällä jo avatut aineistot ajan tasalla huolehtimalla niiden päivityksistä. Aineistojen avaamisessa hyödynnetään kasvavissa määrin tietokantojen rajapintoja, jolloin tietojen päivitys nopeutuu ja tehostuu. Datan avaaminen ulotetaan kaikille toimialoille.

Projektipäälliköt täyttävät kukin oman projektinsa tiedot järjestelmään. Vantaan projektimallin (kaupungin johtoryhmä 16.6.2014) mukaisesti projektipäälliköiden tehtävänä on pitää omien projektinsa tiedot järjestelmässä ajan tasalla. Taloussuunnittelu antaa järjestelmän käytön opastusta sekä muistuttaa toimialoja päivittämään tiedot osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, toiminnan vaikuttavuuden mittaamisen kehittäminen on olennaista vantaalaisten hyvinvoinnin ja sitä edistävien palvelujen jatkuvassa kehittämisessä. Vaikuttavuuden mittaaminen on osoittautunut haasteelliseksi; muutokset esim. väestön terveydessä ja hyvinvoinnissa ovat hitaita ja voivat olla seurausta hyvin monenlaisista

yhteiskunnallisista ja yksilöllisistä tekijöistä ja valinnoista. Mahdolliset vaikutukset ilmenevät myös usein vasta useiden vuosien kuluttua, mikä on haaste kunnalliselle talous- ja toimintaseurannan vuosittaiselle raportointitarpeelle.

Vaikuttavuuden mittaamista kehitetään kansallisessa tasolla mm. ns. palvelupakettien valmistelussa, mikä jatkossa tukee vaikuttavuuden seurantaa myös paikallisella tasolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala seuraa säännöllisesti tuottavuuden kehittymistä lautakunnan hyväksymällä tuottavuusohjelmalla. Toimiala on ollut myös aktiivinen toimintaa kuvaavien tilastotietojen avaamisessa avoimena datana kaikkien hyödynnettäväksi pääkaupunkiseudun HRI-palvelussa. Avoimena datana on julkaistu toimialan toimintatilastot sekä kuuden suurimman kaupungin palvelujen ja kustannusten vertailutiedot jo usein vuosien ajan.

Tiedolla johtamisen ja siinä käytettävien tunnuslukutietojen edelleen kehittäminen on keskeisessä roolissa palvelujen kustannustehokkaassa ja vaikuttavassa järjestämisessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on käytössä Vantaan projektisalkun hallintamalli, ja sen hyödyntämisen ja tietojen ajantasaisuuden parantamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Toimiala on kehittänyt jatkuvasti tuottavuutta kaupungin kasvun myötä. Tiedolla johtamisen osalta esimerkiksi kaupunkimittaus, entinen mittausosasto, on avannut kaupungin paikkatietoaineiston rajapintoja systemaattisesti. Myös tuottavuuden ja tavoitteiden mittaointiin tehdään jatkuvia parantamistoimenpiteitä. Vaikuttavuuden arviointia kehitetään yhdessä kumppaneiden ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Toimialan tärkeimmät projektit on viety yhteisen projektimallin mukaisesti kaupungin projektisalkuun. Tämä ei koske toimialan pääprosesseja eli varsinaista suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitoprosessia. Projektisalkussa ylläpidetään myös toimialan tuottavuuden kanalta tärkeintä kehittämishanketta, eli MATTI-hanketta.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen tiivistelmäkohtaan ei ole oikaistavaa.

Elinkeinopalvelut:

Kaupungin projektimalli ja mittarointityöhön keskittyminen on osaltaan terävöittänyt hanketoiminnan, kaupungin kehittämiskärkien sekä kaupungin perustehtävän välistä suhdetta eri toimialoilla ja tulosalueilla. Mallin vaikuttavuutta parantaisi jatkossa edelleen se, että kaupunkitasoinen hanketoiminta ja siihen liittyvien kehittämismäärärahojen ohjaus tapahtuisi tulevaisuudessa nykyistä koostetummin, jolloin se kytkisi entistä paremmin myös kaupunkistrategian ja valittujen kehittämiskärkien toteuttamisen toisiinsa.

Sivistystoimen toimiala:

Sivistystoimi on mukana Kouluikkuna -vertailutietokannassa, jossa vuonna 2016 kerättiin ensimmäisen kerran eräitä tietoja myös esiopetusta koskien. Lisäksi esiopetuksella on pitkät perinteet Kuusikko-vertailusta. Sivistystoimi on ollut mukana myös opetuksen tuottavuusmittareiden kehittämistyössä, jossa yhdessä Kuntaliiton ja muiden kuntien edustajien kanssa on tarkasteltu mittareita erityisesti tuottavuuden ja vaikuttavuuden näkökulmista.

Systemaattisen vertalutiedon keruun lisäksi myös strategisia mittareita ja talousarviotunnuslukuja pyritään kehittämään. Sivistystoimen johtoryhmän ja strategiaryhmän yhteisessä strategiapäivässä tutustuttiin kuluneen valtuustokauden strategian auditoinnin tuloksiin ja tulokset on pyritty huomioimaan vuoden 2018 sitovien tavoitteiden ja tuloskorttien laadinnassa. Talousarviotunnuslukujen osalta sivistystoimi pitää hyvänä, että niiden määräksi on rajattu 10 kpl / tulosalue. Tunnuslukutyössä halutaan määrän sijaan painottaa laatua - tiedonkeruun tulisi olla mahdollisimman systemaattista, luotettavaa ja henkilöistä riippumattonta. Sivistystoimen sisäisen ”tunnuslukujen määritelmä ja keruuohjeen” on määrä valmistua vuoden 2018 aikana.

Tarkastuslautakunta:

7. *Rahoituksen tulosalue pyrkii varautumaan mahdollisimman hyvin erilaisiin rahoitukseen liittyviin riskeihin. Sote- ja maakuntauudistus kaventaa kuntien taloudellista liikkumavaraa, joka entisestään korostaa rahoitusriskien ennakoinnin ja hallinnan merkitystä. Vantaan kaupungin riskienhallintaan on luotu koko kaupunkiorganisaatiota koskeva yhteinen prosessi ja prosessia tukeva ohjeistus.*

Selvitys kohtaan 7:

Konsernipalvelut:

Arviointikertomuksen tiivistelmäkohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

8. *Yrityspalvelujen tulosalue kehittää ja toteuttaa kaupungin maa- ja asuntopolitiikkaa. Se vastaa tonttien myynnistä ja kaupungin omistamien maiden kehittämisestä. Vantaalla valmistui vuonna 2016 lähes 3 000 asuntoa, mikä ylittää uuden MAL-sopimuksen korotetun asuntotuotantotavoitteen. Yrityksiä palvelevien tietojen kerääminen yhdelle internetsivustolle (www.businessvantaa.fi) on hyvä parannus.*

Selvitys kohtaan 8:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Asiakastyytyväisyys on tärkeää yrityspalvelut / kiinteistöt ja asuminen tulosalueelle. Jotta palautetta saataisiin toimintamme laajemmista kokonaisuuksista, olemme työstäneet kyse lyä yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa. Kysely toteutetaan vuonna 2018.

Tarkastuslautakunta:

9. *Tilakeskus pyrkii yhdessä toimialojen kanssa toteuttamaan toimitilainvestoinnit mahdollisimman kustannustehokkaasti ja huolehtimaan kiinteistöomaisuuden kunnosta. Samalla tilojen energiansäästöön kiinnitetään erityistä huomiota ja haetaan uusia energiansäästötapoja. Asukaskohtaisessa toimitilamäärässä ja kiinteistöjen korjausvelassa on tapahtunut Vantaalla varsin maltillisia muutoksia viime vuosina. Kuitenkin väestön kasvu luo koko ajan paineita toimitilojen riittävyydelle ja toisaalla investointibudjetti asettaa tiukat taloudelliset raamit toimitilainvestoinneille. Tilakeskuksen tavoitteena on tarkemmalla vastuunjaolla ja henkilöstön roolien selkeyttämisellä kehittää toimintaansa ja samalla vahvistaa henkilöstön osaamista. Merkittävä osa tilakeskuksen toiminnan kehittämistä on vuoden 2017 aikana kokonaan käyttöön otettava uusi kiinteistönhal-*

lintajärjestelmä. Järjestelmä helpottaa erilaisen tilatiedon ylläpitoa, mahdollistaa tilojen ajantaisemman kuntoseurannan ja myös tilankäyttäjille ja kuntalaisille voidaan sen kautta tarjota näkymiä kiinteistöön liittyvistä tiedoista.

Selvitys kohtaan 9:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti tilakeskus järjestää kiinteistönhallintajärjestelmään liittyvää koulutusta sekä omalle henkilöstölleen että asiakastoimialoilla järjestelmän käyttäjille. Järjestelmän käytön seuranta tehdään pääkäyttäjien toimesta, minkä perusteella huolehditaan järjestelmän tarpeen mukaisesta kehittämisestä ja käytön edistämisestä. Kokonaisuutta seuraa ja valvoo kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöön ja ylläpidonohjausryhmät.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti toimenpideohjelman laatiminen kaupungin sisäilmaongelmien hoitamiseksi on aloitettu keväällä. Ohjelma sisältää mm. sisäilma-asioiden ohjauksen ja resursoinnin, kiinteistöjen kunnon seurannan ja tutkimuksen, rakentamisen ja korjauksen sekä kiinteistöhuollon kehittämistoimia. Ohjelma laaditaan toimialojen välisenä yhteistyönä tämän vuoden aikana.

Energiansäästömahdollisuudet ja keinot tutkitaan kaikissa hankkeissa tapauskohtaisesti. Olemassa olevan kiinteistökannan energiankulutusta seurataan aktiivisesti kulutustietojen perusteella ja energiatehokkuutta parannetaan mm. uusia teknisiä ratkaisuja hyödyntäen. Aikaisemmin laadittu selvitys vanhojen valaisimien korvaamisesta energiatehokkaammilla valaisimilla kannattaa päivittää, sillä ratkaisut ovat kehittyneet nopeasti ja kannattavuuslaskelmat on päivitettävä. Energiasaneerauksia pyritään toteuttamaan määrärahojen ja resurssien puitteissa silloin, kun ne ovat myös taloudellisesti perusteltuja.

Tarkastuslautakunta:

10. Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteisarvioinnin perusteella Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen ovat toteuttaneet yhteisten suunnitelmien sekä omien strategioidensa mukaista hyvinvointia edistävää asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa. Määrällisiä asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetettuja tavoitteita ei ole kaupungeissa kokonaan saavutettu, mutta niiden toteuttamisessa on selvästi edistytty. Tilastovertailujen perusteella kaupungit ovat onnistuneet monipuolistamaan alueidensa asuntojen hallintarakennetta. Myös kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta on lisätty uusille alueille 2000-luvulla. Asunto- ja maankäyttöpoliittisten hyvinvointitavoitteiden toteuttaminen onnistuneesti auttaa ehkäisemään asuinalueiden segregatiota.

Selvitys kohtaan 10:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Toimiala toteuttaa Vantaan kaupungin hyväksyttyä maapoliittista ohjelmaa (Mapo) ja on aktiivisesti mukana toteuttamassa seudullisia ja valtakunnallisia asunto- ja maankäyttöpoliittisia tavoitteita.

Tarkastuslautakunta:

11. Kaupungin omistamat kiinteistöt ja maa-alat tulisi saattaa avoimiksi tilapäisille käytöille. Aviapoliksen osalta suositellaan erityisesti, että tilapäisyyttä hyödynnetään kaavamuutosalueilla. Vantaalla kaupungin omistamia kiinteistöjä ja maa-aloja on suhteellisen vähän, joten kaupungin tulisi luoda kannusteita kiinteistöjen ja maa-alojen omistajille, jotta he tukisivat tilapäisiä käyttöjä. Kaupunkia suositellaan perustamaan tyhjien tai vajaakäytettyjen tilojen "pankki", johon tulisi kerätä alueen tyhjät ja vajaakäytetyt kiinteistöt, joita voitaisiin hyödyntää kohtuullisin hinnoin.

Selvitys kohtaan 11:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Toimiala toteuttaa jo nykyisellään tarvittaessa yhteissuunnittelua ja osallistavia työtapoja edistäessään Vantaan kaupungin asunto- ja maankäyttöpoliittisia tavoitteita. Tilapäiskäyttöä tarvitaan erityisesti ennen kaavoitusta. Tutkielmassa esitetyn pankin perustamiseen ei ole resursseja.

Tarkastuslautakunta:

12. Vantaan sivistystoimen palvelut ovat kuuden suurimman kaupungin kustannusvertailuissa osoittautuneet varsin kustannustehokkaiksi. Vantaa on järjestänyt peruskoulun kesken jättäneille tai peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääville nuorille useita eri tukivaihtoehtoja, joilla näitä nuoria autetaan pääsemään jatko-opintoihin tai työelämään. Erityisen tärkeää on jatkossakin hakea yhä uusia keinoja tukea nuoria, joilla peruskoulu jää kesken tai jotka peruskoulun jälkeen eivät jatka opintojaan.

Selvitys kohtaan 12:

Sivistystoimen toimiala:

Myös sivistystoimessa asiaa pidetään tärkeänä. Toimialan tulokortin 2018 tavoite on tehostaa nuorten ohjausta perusopetuksesta toiselle asteelle. Vuoden 2016 lopussa perusopetuksessa on toiminut yksi oppilaanohjaaja 300 oppilasta kohden. Perusopetus pyrkii lisäämään oppilaan ohjauksen resurssia merkittävästi siten, että vuonna 2018 oppilaanohjaajien suhde olisi 1/250. Lisäksi perusopetus hakee yhdessä toisen asteen ja nuorisotoimen kanssa uusia tukimuotoja peruskoulun päättövaiheessa oleville opiskelijoille. Lähivuosien erityisenä painopisteenä on kehittää perusopetuksen päättövaiheessa Suomeen tulneiden maahanmuuttajanuorten koulutuspolkuja. Myös tämä on huomioitu toimialan ensi vuoden tulokortilla.

Tarkastuslautakunta nostaa suosituksessaan esiin vanhemmille järjestettävät tilaisuudet mahdollisena keinona auttaa syrjäytymisvaarassa olevia nuoria, jotka jättävät peruskoulunsa kesken tai eivät peruskoulun jälkeen jatka opintojaan. Vantaalla vain noin 10 oppilasta jää vuosittain ilman jatko-opintopaikkaa tai heidän sijoittumisestaan toiselle asteelle ei saada tietoa. Mahdollinen syrjäytyminen alkaa kuitenkin usein jo ennen perusopetuksen päättövaihetta. On tärkeää, että mahdollisimman aikaisessa vaiheessa kiinnitetään huomiota nuorten poissaolojen syihin ja tarjotaan moniammatillista tukea yhdessä koulun oppilashuollon ja/tai sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Mikäli nuori ei kykene suorittamaan perusopetusta normaalisti koulussa, tulee hänelle rakentaa oppimista ja kuntoutumista tukeva verkosto, jossa opintoja voidaan suorittaa monimuotoisesti koulun ulkopuolella kuitenkin integroiden opetusta mahdollisimman paljon lähikoulun tai muun sopivan

koulun toimintaan. Koulussa oppilaanohjaajat sekä oppilashuollon henkilöstö perehtyvät yhä laajemmin vaihtoehtoihin opintopolkuihin opintojen nivelvaiheessa. Pohdittaessa vanhemmille suunnattuja tilaisuuksia on tärkeä huomioida, että myös perheiden tilanteet vaihtelevat ja voivat olla haastavia. Yksilöllinen ohjaus ja kontaktit ovat avainsanoja onnistumisen kannalta. Koska vanhempien osallistumishalukkuus ja -mahdollisuudet vaihtelevat runsaasti, tietoa tulee olla saatavilla monen eri kanavan kautta myös koulun ulkopuolella.

Tarkastuslautakunta:

13. Tikkurilan lukio on ollut vetovoimainen oppilaitos ja kaikki aloituspaikat ovat vuosittain täyttyneet. Valtakunnallisissa oppimistulosten vertailuissa lukio on sijoittunut yli valtakunnallisen keskitason. Lukio on erityisesti kiinnittänyt huomiota opiskelijanohjaukseen ja opiskelijoiden tukemiseen. Yli 90 prosenttia oppilaista suorittaakin lukion kolmessa vuodessa. Tikkurilan lukio hyötynee tulossa olevasta toisen asteen koulutuksen rahoitusuudistuksesta, sillä osa uuden rahoitusmallin rahoituksesta pohjautuu suoritettujen tutkintojen määrään ja vaikuttavuuteen ja näitä mittaavat tunnusluvut ovat lukiossa hyvällä tasolla.

Selvitys kohtaan 13:

Sivistystoimen toimiala:

Tikkurilan lukiota käsitellään arviointikertomuksessa omana alalukunaan. Yhteenvedona tarkastuslautakunta toteaa, että ”Tikkurilan lukio on ollut vetovoimainen oppilaitos ja kaikki aloituspaikat ovat vuosittain täyttyneet. Valtakunnallisissa oppimistulosten vertailuissa lukio on sijoittunut yli valtakunnallisen keskitason. Lukio on erityisesti kiinnittänyt huomiota opiskelijanohjaukseen ja opiskelijoiden tukemiseen. Yli 90 prosenttia oppilaista suorittaakin lukion kolmessa vuodessa. Tikkurilan lukio hyötynee tulossa olevasta toisen asteen koulutuksen rahoitusuudistuksesta, sillä osa uuden rahoitusmallin rahoituksesta pohjautuu suoritettujen tutkintojen määrään ja vaikuttavuuteen ja näitä mittaavat tunnusluvut ovat lukiossa hyvällä tasolla.”

Lukiokoulutuksen rahoituksen uudistusta valmisteltiin vuonna 2014 ja tällöin esitettiin, että rahoitus jakaantuisi perusrahoituksen lisäksi suoritusrahoitukseen ja vaikuttavuusrahoitukseen. Eduskunta kuitenkin hylkäsi lakiehdotukset. Toistaiseksi ei ole tiedossa, millä aikataululla ja periaatteilla lukiokoulutuksen rahoitusta tullaan valtakunnallisesti uudistamaan – tällä hetkellä lukiokoulutuksen rahoitusperusteisiin ei ole tiedossa muutoksia. Tikkurilan lukiossa jatketaan hyviä tuloksia tuottanutta työtä ja toimintaa kehitetään edelleen valtakunnalliset linjaukset huomioiden.

Tarkastuslautakunta:

14. Lastensuojelu on ollut tiiviisti julkisuudessa kuluneiden kahden vuoden aikana. Vuoden 2016 aikana esiin nousseet ongelmat ovat kohdentuneet erityisesti Tikkurilan alueen avopalveluiden suunnitelmalliseen lastensuojelutyöhön. Aluehallintoviraston antaman muistutuksen jälkeen on kehitetty toimia, joilla tilanne saataisiin hallintaan. Palvelutarpeen arvioinnin vireille saattamisen ja valmistumisen osalta laissa edellytetyt määräajat toteutuvat hyvin. Nyt on panostettava siihen, että lastensuojelulaki toteutuu myös asiakkaiden tapaamisten ja asiakassuunnitelmien laatimisen osalta. Asiakassuunnitelmat tulee saada lain mukaiselle tasolle.

Selvitys kohtaan 14:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:

Kuten arviointikertomuksessa todetaan, toimialalla on toteutettu ja käynnistetty toimenpiteitä, joilla vastataan lastensuojelun haasteisiin. Perhepalvelujen organisaatiota on uudistettu, henkilöstön rekrytointiin panostetaan ja v. 2018 käyttöönotettavan uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä mahdollistaa entistä paremman asiakastietojen hallinnan ja tilastoinnin.

Perhepalvelujen organisaatiota on kokonaisuudessaan uudistettu vastaamaan uudistetun sosiaalihuoltolain tavoitteita tarjoamalla lapsille ja perheille riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu.

Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallinen sosiaalityö on keskitetty 1.8.2017 lähtien kahteen toimintayksikköön, idän ja lännen toimintayksiköihin. Uudistuksen tavoitteena on asiakasmäärien tasaisempi jakaminen toimintayksiköiden kesken, työntekijöiden työhyvinvoinnin varmistaminen sekä tasalaatuisten sosiaalityön palvelujen takaaminen asiakkaille. Psykososiaalisten palveluiden tuloksyksikössä on aloittanut toimintansa Lapsiperheiden varhaisen tuen yksikkö, johon on koottu sosiaalihuoltolain mukaisia ennaltaehkäiseviä palveluja. Aikuissosiaalityön tuloksyksikköön on perustettu Uusien asiakkaiden palvelut -yksikkö, jossa tehdään myös lastensuojelutarpeen arvioinnit.

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilanne on edelleen vaikea; sosiaalityöntekijöiden saatavuus on kansallinen haaste. Vantaan lastensuojelun avohuollossa useita sosiaalityöntekijöiden vakansseja on täyttämättä (12 vakanssia, elokuu 2017). Keskimääräinen asiakasmäärä vakanssia kohden on koko lastensuojelussa (ml. sijaishuolto) noin 40. Muutamia täyttämättä jääneitä sosiaalityöntekijän virkoja on muutettu ja tultaneen muuttamaan erityissosiaaliohjaajan viroiksi. Erityissosiaaliohjaajien resurssia on käytetty mm. lasten tapaamisiin. Lastensuojelun avohuollon tehtävarakennetta ja työnjakoa tullaan edelleenkin arvioimaan.

Toimialalla on rekrytointihaasteeseen pyritty vastaamaan monin keinoin. Vuosina 2016-2017 perhepalveluissa on toteutettu sosiaalityöntekijöiden rekrytointi-, perehdytys- ja sitouttamisohjelmaa "Oivallus", johon osallistui yhteensä 22 sosiaalityöntekijää. Ohjelman tavoitteina on ollut perehdyttää uudet sosiaalityöntekijät ja tarjota täydennyskoulutusta pidempään työssä olleille, verkostoituminen, oman ammattitaidon hyödyntäminen yhteiskehittämisessä sekä lisätä perhepalvelujen houkuttelevuutta sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnissa. Oivallus-ohjelman arvioinnin pohjalta suunnitellaan uusia erityisiä toimenpiteitä sosiaalityöntekijöiden pysyvyyden ja saatavuuden lisäämiseksi. Lisäksi perhepalveluissa valmistellaan laajaa, pitkän tähtäimen rekrytointiohjelmaa sosiaalityöntekijöiden saavuttamiseksi ja sitouttamiseksi. Tähän sisältyy mm. suunnitelmallinen yliopistojen ja sosiaalityön opiskelijoiden kanssa tehtävä yhteistyö sekä työntekijöiden työn tukemiseen ja työssä jaksamiseen liittyvää tukea. Keskeistä on Vantaan lastensuojelun sekä Vantaan kaupungin työnantajaimagon kohottaminen.

Uusi asiakastietojärjestelmä Apotti otetaan käyttöön marraskuussa 2018, mikä parantaa asiakastietojen hallintaa ja tilastointia sekä tukee lastensuojelun asiakasprosessien sujuvuutta. Järjestelmän käyttöönottoon valmistaudutaan mm. lisäämällä henkilöstön asiakastietojen kirjaamisen osaamista järjestämällä kirjaamisvalmennuksia.

Tarvittaessa toimiala tuo päätöksentekoon tarkemman lastensuojelun toimenpidesuunnitelman.

Tarkastuslautakunta:

15. Riita- ja rikosasioiden sovittelu säästää tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja osaltaan myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Sovittelutoimiston kulut tulevat katetuksi valtion myöntämällä korvauksella. Sovittelualoitteiden lukumäärä nousi 67 prosenttia edellisestä vuodesta. Vantaan toimiston sovitteluun tuli 1 141 sovittelualoitetta vuonna 2016. Sovittelutoiminnalla on merkitystä etenkin nuorten ja alaikäisten uusintarikollisuuden ehkäisyssä.

Selvitys kohtaan 15:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:

Sovittelutoiminta alkoi Vantaalla ensimmäisenä Suomessa jo vuonna 1983 kokeiluna, ja sovittelu käynnistyi Vantaalla projektina v. 1983 ja kunnan vapaaehtoisesti järjestämänä palveluna vuonna 1986. Lakisääteiseksi valtakunnalliseksi toiminnaksi sovittelutoiminta tuli v. 2006.

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, riita- ja rikosasian sovittelu säästää valtiolta tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Valtiolta saatava korvaus kattaa toiminnan kulut. Vantaan sovittelutoimisto tuottaa valtakunnan edullisimmat sovittelupalvelut (valtakunnallinen keskihinta 534 €, Vantaan sovittelutoimiston hinta 310 €, viite: tilastoraportti 2016 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134653/Tr15_2017.pdf?sequence=4).

Sovittelupalvelu on merkittävä mahdollisuus kaikenikäisille. Riita-asian sovittelualoitteen voi tehdä kuka tahansa kuntalainen. Sovittelusta asiakas voi saada ohjausta jatko- ja tukipalveluihin. Myös Vantaan kaupungille sovittelupalvelu on mahdollisuus saada korvauksia siihen kohdistuneista vahingonteosta. Sovittelupalvelulla on myös vaikutusta yleisen sovinnollisuuden edistämisessä.

Sote- ja maakuntauudistuksessa lakiin rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta perustuvan sovittelutoiminnan hallinnollinen asema tulee valmistella suunnitelmallisesti siten, että Vantaalla käynnistetty laadukas toiminta jatkuu häiriöttä.

Tarkastuslautakunta:

16. Perusterveydenhuollossa on pysytty hoitotakuussa ja asiakastyytyväisyys on edelleen korkealla tasolla, vaikka terveysasemilla arvosanat olivat hieman edellistä tutkimusta huonommat. Hoitoonpääsyä yritetään nopeuttaa ja lisätä sähköisiä palveluita, itsepalveluita sekä palvelusetelin käyttöä. Palveluihin pääsyn tulisi olla alueellisesti tasa-arvoista. Tarkastuslautakunta pitää sähköisten palvelu- ja itsepalvelumuotojen kehittämistä tärkeänä niin terveysaseman kuin koko toimialankin tasolla.

Selvitys kohtaan 16:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala:

Lääkärrien ja hoitajien vastaanotoille on käytössä yhtenevät hoidon tarpeen arvion ohjeet kirjauskäytäntöineen. Niiden mukaisesti annetaan kiireettömät ja kiireelliset ajat koko kau-

pungissa. Alueellisia eroja ei ole kokonaan voitu välttää, koska varsinkin isoimmilla terveysasemilla potilaspaine on suurempi. Esimerkiksi Tikkurilan alueella voidaan heti vastata vain noin puoleen tulevista puheluista, vaikka lähes koko henkilöstöresurssi on aamupäivisin sidottu tähän. Yhteydenottotapoja onkin monipuolistettu. Esimerkiksi sähköinen asiakkuus on poistettu monista sähköisistä ajanvarauksista ja näin madallettu kynnystä suoraan kotoa tapahtuvaan ajan varaamiseen. Uutena palveluna on otettu käyttöön kiirevastaanottojen ruuhkamittarit. Vantaan kaupungin nettisivuilta voi käydä katsomassa, mikä terveysasema on vähiten ruuhkautunut ja hakeutua sinne. Palvelu on nimeltään vapaat päiväpoliklinikat ja tällä harjoitellaan valinnanvapautta Vantaalla. Lisäksi kaikilla terveysasemilla jaetaan terveyspalvelujen palveluseleitä tasapuolisesti.

Vastaanottoaikoja jätetään paljon käyttämättä terveyspalveluissa. Suun terveydenhuolto mukaan lukien aiheutuu tästä vuosittain noin 1,3 miljoonan tappio Vantaalle. Terveysaseman aikojen peruminen on tehty mutkattomaksi. Jos aika on varattu sähköisesti, sen voi itse peruuttaa tai muuttaa vastaanottoajan sähköisesti viimeistään 24 tuntia ennen vastaanottoaikaa. Tekstiviestillä ajan voi perua ympäri vuokauden – kuitenkin viimeistään vastaanottopäivänä klo 8.00 mennessä. Puhelimitse peruminen tapahtuu arkisin klo 8–16, p. 09 839 10023. Tällöin aika on peruttava viimeistään vastaanottoaikaa edeltävänä päivänä klo 16.00 mennessä. Kaikki ohjeet löytyvät kätevästi internetistä.

Tarkastuslautakunta:

17. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen vuosittaisissa tehtävämäärissä ei useampaa vuotta vertailtaessa ole selvää kasvutrendiä, vaikka alueen väestömäärä ja erilaiset onnettomuusriskejä lisäävät tekijät ovat alueella viime vuosina selvästi kasvaneet. Pelastuslaitos on lisännyt asiakaslähtöistä valvontatyötä paloturvallisuusasioissa, jolloin asiakas oppii itse entistä paremmin kiinnittämään huomiota paloturvallisuusasioihin. Maakuntauudistuksen myötä pelastustoimi on siirtymässä maakunnan järjestettäväksi vuoden 2019 alusta.

Selvitys kohtaan 17:

Konsernipalvelut:

Arviointikertomuksen tiivistelmäkohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunnan suosituksiin saadut kommentit sekä muut arviointikertomukseen tulleet kommentit

Kaupunginjohtajan toimiala

Sitova tavoite 3.2: EU- ja muun ulkopuolisen projektirahoituksen tehokas hyödyntäminen. Mittarissa voisi kiinnittää huomiota myös euromääräiseen rahoitukseen. Tavoitteen toimenpiteissä raportoidaan projektirahoituksen aktiivisesta hyödyntämisestä eri toimialoilla vaikuttavuutta ja hyödyllisyyttä arvioiden. Myös projektisalkun käytettävyys on parantunut, käyttäjämäärä on lisääntynyt ja tietoja löytyy entistä kattavammin järjestelmästä. Mittarissa voisi projektien lukumäärän lisäksi seurata jollain tarkkuudella myös ulkopuolisen projektirahoituksen euromääriä.

Taloussuunnittelu:

Suositus huomioidaan tulevien strategioiden, taloussuunnitelmien ja tavoitteistojen valmistelussa.

Maankäytön, ympäristön ja rakentamisen toimiala:

1. Valtuuston asettamien strategisten päämäärien ja niitä toteuttavien sitovien tavoitteiden toteutuminen

Arviointikertomus (s. 14):

Kaupunginvaltuusto asetti vuodelle 2016 yhteensä 29 sitovaa tavoitetta. Kaupunginhallitus raportoi täysin toteutuneeksi 17 tavoitetta, osittain toteutuneeksi 11 tavoitetta ja ei lainkaan toteutuneeksi yhden tavoitteen.

Tarkastuslautakunta on eri mieltä tavoitteen toteutumisesta kolmessa tapauksessa ja esitti tavoitteiden asetantaan ja raportointiin parannuksia yhteensä 12 tavoitteen osalta. Syyt vaihtelevat raportoinnin, mittaroinnin, muun syyn ja tavoitteen arvioitavuuden välillä. Tarkastuslautakunnan eri näkemykset ilmenevät sitovien tavoitteiden kohdalla.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Toimialan vastaukset on esitetty kunkin sitovan tavoitteen kohdalla seuraavasti:

Sitova tavoite 4.3: Uusiutuvan energian käytön lisääminen

Arviointikertomus (s. 15):

Raportoinnissa todetaan, että uusiutuvan energian käyttöä edistetään systemaattisesti kaavoissa. Ohjeen todetaan valmistuvan vuonna 2017. Tavoitteen mittarina oli ohjeen laatiminen ja sen soveltaminen kaavoissa. Koska toinen mittareista (ohjeen laatiminen) ei toteutunut, voidaan tavoite katsoa vain osittain toteutuneeksi.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Kaavoihin sisällytettiin aurinkoenergiaa suosittelevia määräyksiä. Aurinkoenergian käytön seuranta ei kaupunkisuunnittelussa pystytä tekemään.

Sitova tavoite 5.1: Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 250 000 k-m²/vuosi

Arviointikertomus (s. 15):

Raportoinnissa todetaan vuonna 2016 valmistuneen kaavoja 159 025 k-m². Koska tavoitteesta jäätii näin selvästi, ei tavoite toteutunut lainkaan.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Tästä tavoitteesta on toteutunut yli puolet, joten sen voi katsoa toteutuneen osittain.

Sitova tavoite 6.1: Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita

Arviointikertomus (s. 16):

Tavoitteena oli vähintään vuoden 2014 kaavoitusohjelman taso. Missään ei kerrota mikä tämä taso on, tarkoitetaanko esimerkiksi kaavojen lukumäärää, valmistuneiden kaavaluonnosten määrää vai molempia vai vielä jotakin muuta. Paljon suunnittelua ja kaavoitusta on raportoinnin mukaan vuonna 2016 tehty mutta koska mistään ei ilmene mikä on mittarin tavoitetaso, niin tavoitteen toteutumista ei voi arvioida.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Kaavoitusohjelmalla tarkoitetaan vuosittain tehtävää työohjelmaa. Merkintä on epäselvä ja sitä tarkennetaan.

Sitova tavoite 8.1: Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle

Arviointikertomus (s. 16):

Raportoinnissa todetaan valmistuneiden asuntojen määräksi 2 972 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrät on myös lueteltu talotyypeittäin (kerros-, rivi- ja pientalot). Raportoinnissa voisi kuvata talotyyppien lisäksi myös valmistuneiden asuntojen hallintamuotojakaumat (jaottelu valmistuneisiin omistusasuntoihin, vuokra-asuntoihin ja ARA-asuntoihin). Näin monipuolisuus tulisi paremmin esille.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala kehittää jatkuvasti rakentamista koskevaa raportointia esitetyn mukaisesti. Täsmennetään raportointia vuositason siten, että lisätään tiedot valmistuneiden asuntojen rahoitus- ja hallintamuuodoista.

Sitova tavoite 8.2: Pientaloalueiden tiivistäminen maapoliittisten linjausten mukaisesti

Arviointikertomus (s. 16):

Raportoinnissa luetellaan: raportointi pientaloalueiden täydennysrakentamisesta ja jatkoehdotuksista valmis, Vapaalan täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet valmistuneet ja Linnaisten ja Itä-Hakkilan täydennysrakentamisen 3D-mallinnus odottaa yhteisiä linjauksia. Tavoite tehdyistä hankkeista ei ilmene raportoinnista, ainoastaan suunnittelu ilmenee.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Yllä tarkoitetut hankkeet ovat suunnitteluhankkeita. Tässä ei seurata hankkeiden fyysistä toteutumista, koska niiden toteutuminen ei ole kiinni kaupungista. Kaupunki pyrkii myös sopimuspolitiikalla edistämään täydennysrakentamista.

2. Yrityspalveluiden arviointi

Arviointikertomus (s. 35-36):

Yrityspalvelut vastaa kaupungin omistamien maiden kehittämisestä. Lisäksi se osallistuu yleis- ja asemakaavoitukseen sekä palveluverkon suunnitteluun. Yrityspalvelut kehittää ja toteuttaa kaupungin maa- ja asuntopolitiikkaa sekä vastaa tonttien myynnistä. Elinkeinpolitiikan toteuttamisessa maankäytön toimenpiteet ovat suuressa roolissa.

Suosituks:

Tarkastuslautakunta pitää asiakastyytyväisyyden selvittämistä hyvänä asiana. Systemaattinen palautteen hankkiminen on tärkeää toiminnan jatkuvan kehittämisen kannalta.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Asiakastyytyväisyys on tärkeää yrityspalvelut/kiinteistöt ja asuminen tulosalueelle. Jotta palautetta saataisiin toimintamme laajemmista kokonaisuuksista, olemme työstäneet kyselyä yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa. Kysely toteutetaan vuonna 2018.

3. Tilakeskuksen arviointi

Arviointikertomus (s. 36-41):

*Tilakeskus on maankäytön- ja ympäristön toimialaan kuuluva tulosalue. Tulosalue vastaa asiakastoimialojen tarvitsemien tilojen tuottamisen kokonaisuudesta. Sen ydintehtäviä ovat kaupungin rakennetun kiinteistöomaisuuden hallintaan liittyvä investointisuunnittelu, kiinteistö- ja hankekehitys sekä toimitilahankkeiden valmistelu, suunnittelu ja rakennuttaminen sekä rakentamisen valvonta. Tilakeskuksen vastuulla on myös kaupunkikonsernin kiinteistöliiketoiminnan strateginen johtaminen, rakennetun kiinteistöomaisuuden arvon säilyminen, ostot, myynnit ja purattamiset sekä niiden hallinnointi ja isännöinti. Asuntojen ja liiketilojen ulosvuokraus sekä kiinteistöjen teknisen ylläpidon järjestäminen kuuluvat myös tilakeskuk-
selle.*

Suosituks:

Tilakeskuksen organisaation kehittämisprosessi ja siihen liittyvä toiminnan selkeyttäminen ja tehtäväroolien kirkastaminen ovat hyviä tavoitteita. Tätä tukee uusi kiinteistönhallintajärjestelmä, joka samalla on tuomassa uusia mahdollisuuksia muun muassa kiinteistöjen kunto- seurannan ja asiakasvaikuttavuuden parantamiseen. Uusi järjestelmä on käyttöönotto- vaiheessa ja tarkastuslautakunta suosittelee tilakeskusta ottamaan kaikki järjestelmän hyödyt irti ja henkilöstön koulutuksella varmistamaan, että tilakeskuksen työntekijät pystyvät hyödyntämään järjestelmää omissa tehtävissään. Tarkastuslautakunta suosittelee tilakeskusta myös edelleen kiinnittämään erityistä huomiota rakennusten sisäilmaongelmiin ja niiden ratkaisemiseen. Energiansäästö on yksi koko Vantaan keskeisistä tavoitteista. Tilakeskuksella on käynnissä useita tätä tavoitetta edistäviä hankkeita (muun muassa ESCO-hankkeet ja energianhallintapalvelu), joissa on jo saavutettu myönteisiä tuloksia. Tarkastuslautakunta kannustaa tilakeskusta jatkossakin hakemaan ja esittämään uusia mahdollisuuksia energiansäästöihin. Esimerkiksi yhtenä energiansäästöön liittyvänä asiana voisi selvittää, olisiko LEDvalaistukseen siirtyminen Vantaan omistamissa kaikissa rakennuksissa energiataloudellisesti ja kustannuksiltaan kannattava vaihtoehto.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti tilakeskus järjestää kiinteistönhallintajärjestelmään liittyvää koulutusta sekä omalle henkilöstölleen että asiakastoimialoilla järjestelmän käyttäjille. Järjestelmän käytön seuranta tehdään pääkäyttäjien toimesta, minkä perusteella huolehditaan järjestelmän tarpeen mukaisesta kehittämisestä ja käytön edistämisestä. Kokonaisuutta seuraa ja valvoo kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöön ja ylläpidonohjausryhmät.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti toimenpideohjelman laatiminen kaupungin sisäilmaongelmien hoitamiseksi on aloitettu keväällä. Ohjelma sisältää mm. sisäilma-asioiden ohjauksen ja resursoinnin, kiinteistöjen kunnon seurannan ja tutkimuksen, rakentamisen ja korjauksen sekä kiinteistöhuollon kehittämistoimia. Ohjelma laaditaan toimialojen välisenä yhteistyönä tämän vuoden aikana.

Energiansäästömahdollisuudet ja keinot tutkitaan kaikissa hankkeissa tapauskohtaisesti. Olemassa olevan kiinteistökannan energiankulutusta seurataan aktiivisesti kulutustietojen perusteella ja energiatehokkuutta parannetaan mm. uusia teknisiä ratkaisuja hyödyntäen. Aikaisemmin laadittu selvitys vanhojen valaisimien korvaamisesta energiatehokkaammilla valaisimilla kannattaa päivittää, sillä ratkaisut ovat kehittyneet nopeasti ja kannattavuuslaskelmat on päivitettävä. Energiasaneerauksia pyritään toteuttamaan määrärahojen ja resurssien puitteissa silloin, kun ne ovat myös taloudellisesti perusteltuja.

4. Asunto- ja maankäyttöpolitiikka ja sen merkitys hyvinvoinnin edistämiseksi**Arviointikertomus (s. 41-51):**

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ulkoisten tarkastustoimien yhteisarvioinnissa vuonna 2016 arvioitiin, miten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteita on pääkaupunkiseudun kaupunkien

(Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) asunto- ja maankäyttöpolitiikassa pyritty toteuttamaan ja miten ne ovat toteutuneet. Tähän liittyen selvitettiin myös miten kaupungeissa on pyritty estämään eri asuinalueiden segregatiota. Arvioinnissa selvitettiin laajemmaksi taustaksi miten eri tutkimuksissa ja lainsäädännössä asunto- ja maankäyttöpolitiikan rooli hyvinvoinnin edistämisessä nähdään. Tämän jälkeen koottiin koko Helsingin seutua ja pääkaupunkiseutua koskevia asunto- ja maankäyttöpolitiikan päämääriä, suunnitelmia ja tavoitteita, selvitettiin niiden toteuttamista ja toteutumista pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Tietoa tavoitteista ja niiden toteutumisesta koottiin eri asiakirjoista, kaupunkien asumisen ja maankäytön virkamiesten haastatteluilla ja tilastovertailuilla.

Johtopäätökset:

Arvioinnin pääkysymys oli, ovatko pääkaupunkiseudun kaupungit toteuttaneet seudun yhteisten suunnitelmien sekä omien strategioidensa mukaista hyvinvointia edistävää asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa. Kysymykseen voidaan vastata kyllä. Seudulla on oltu aktiivisia maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa ja yhteisvastuullisen asuntopolitiikan tavoitteiden asettamisessa.

Koska kyse on kuitenkin varsin pitkällä aikavälillä toteutuvista tavoitteista eikä syy-seuraus-suhteiden osoittaminen ole aina helppoa, toimenpiteiden toteutumisesta ei voi voida sanoa mitään varmaa muiden kuin määrällisten tavoitteiden osalta. Tällaisia ovat asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetetut tavoitteet, joiden toteutumiseen vaikuttaa myös taloudellinen tilanne. Voidaan todeta, että vaikka kaikkia asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetettuja määrällisiä tavoitteita ei ole kaupungeissa saavutettu, niin niiden toteuttamisessa on selvästi edistytty.

Kaupungit ovat myös tehtyjen vertailujen perusteella ainakin jonkin verran onnistuneet monipuolistamaan alueidensa asuntojen hallintarakennetta ja myös kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta on lisätty uusille alueille 2000-luvulla. Nämä toimenpiteet tukevat myös seudullisen asunto- ja maankäyttöpolitiikan alueiden sosiaalisen kestävyyslisäämistä ja ehkäisevät alueiden segregatiota.

Tärkeää seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten tavoitteiden toteuttamisessa on ollut yhteistyö valtion kanssa. Valtio on ollut mukana rahoittamassa ohjelmia ja sopimuksia (MAL-sopimukset, asunnottomuusohjelmat ja lähiöohjelmat), joilla on tuettu seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten hyvinvointitavoitteiden toteuttamista.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteuttaa Vantaan kaupungin hyväksyttyä maapoliittista ohjelmaa (Mapo) ja on aktiivisesti mukana toteuttamassa seudullisia ja valtakunnallisia asunto- ja maankäyttöpoliittisia tavoitteita.

5. Tilapäisten käyttöjen hyödyntäminen strategisessa maankäytön suunnittelussa - tapaututkimus Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaalista

Arviointikertomus (s. 51-53):

Tiivistelmä Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan geotieteiden ja maantieteiden laitoksen aluetieteen opiskelijan Jaakko Huttusen suunnittelumaantieteen tutkimuksesta: Tutkielma käsittelee tilapäisten käyttöjen hyödyntämistä osana strategista aluesuunnittelua. Tutkimuksen pääasiallinen tarkoitus on tarkastella Vantaan aluesuunnittelun käytäntöjä suhteessa tilapäisiin käyttöihin. Toisena kiinnostuksen kohteena on Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaali. Tutkielman tapaututkimuskohde käsittää Vantaan Aviapoliksen Veromiehen kaupunginosan, joka on nykyisellään työssäkäyntialue. Tulevaisuuden visioissa alueella tulee yhdistymään asuminen, työssäkäynti ja vapaa-aika.

Perinteisesti tilapäisillä käytöillä on viitattu sellaiseen omaehtoiseen toimintaan, jolla pyritään ratkaisemaan jokin urbaanin ympäristön ongelma tai puute. Tilapäiset käytöt toteutetaan yleensä pienimuotoisina, nopeina ja edullisina kokeiluina. Tilapäiset käytöt on nähty aiemmin epävirallisena ja marginaalisena kaupunkiaktiivismina, mutta nykyään tilapäiset käytöt sisällytetään yhä voimakkaammin osaksi kaupunkien virallista maankäyttöä ja aluesuunnittelua. Aluesuunnittelukontekstissa tilapäisiä käyttöjä hyödynnetään erityisesti osallistavassa yhteissuunnittelussa. Tutkielmassa tilapäiset käytöt rinnastetaan niin sanottuun epäviralliseen maankäytön strategiseen suunnitteluun. Epävirallisella maankäytön strategisella suunnittelulla pyritään paikkaamaan perinteiseksi katsottujen aluesuunnittelujärjestelmien menetelmällisiä puutteita.

Johtopäätökset:

Tutkielman tulosten perusteella Vantaan kaupungin aluesuunnittelussa suositellaan käytettäväksi mahdollisimman paljon yhteissuunnittelua ja osallistavia työtapoja. Edellä mainittujen lisäksi erityisen suositeltavaa on virallisten ja epävirallisten toimintamuotojen rinnakkainen hyödyntäminen. Tämä suositus koskee niin aluesuunnittelua, kuin muitakin hallinnon sektoreita. Virallista ja epävirallista toimintaa ei tule täten erottaa toisistaan, vaan toiminnan tulee perustua vahvaan ja synergiseen yhteistyöhön ja -kehittämiseen.

Tutkimuskysymyksissä tarkasteltiin myös Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaalia. Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaali näyttäytyi heikkona, johtuen muun muassa nykyisestä aluerakenteesta, sen keskeneräisyydestä ja alueen luonteesta. Tilapäisyydelle nähtiin kuitenkin tietynlaisia mahdollisuuksia, jotka liittyivät erityisesti alueen vahvaan tulevaisuusorientaatioon. Alue tulee muuttumaan seuraavien vuosien ja vuosikymmenien aikana hyvin dramaattisesti. Nykyisen keskeneräisen alueen ja tulevan rakentuvan alueen välissä on suunnitelmien mukaan noin viisitoista vuotta. Tänä aikana tilapäisyys tulisi nähdä mahdollisuutena kokeilla, testata ja pilotoida sellaisia asioita, joilla voidaan saada lisätietoa alueesta ja sen toimijoista. Jos tilapäisiä käyttöjä joskus hyödynnetään alueella, niin suosituksena pidetään sitä, että ensimmäinen tilapäinen käyttö toteutettaisiin mahdollisimman pienimuotoisena ja päinvastaisena kokonaisvaltaiselle toimintatavalle.

Kaupungin viranomaisille suositellaan tutkielman 2.7 luvun sivulla 14 heidän omistamiensa kiinteistöjen ja maa-alojen saattamista avoimiksi tilapäisille käytöille. Aviapoliksen kohdalla

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sähköisten palveluiden kehittämistarpeeseen. Vantaa on tässä valtakunnallisesti etulinjassa, sillä Apottihankkeessa otetaan käyttöön uusi potilastietojärjestelmä marraskuussa 2018. Siinä tulee olemaan uusimmat ja viimeistellyimmät sähköiset itsehoitoportaalit ja sujuvakäyttöiset sähköisen asioinnin kanavat. Potilaiden itsehoito ja erilaisten kyselyjen ja vastausten näkyminen nousee aivan uudelle tasolle. Hoitajat, sosiaalityöntekijät ja lääkärit voivat palvella potilaskuntaa huomattavasti nykyistä laaja-alaisemmin ja siten, ettei väestön tarvitse tulla käytäville odottamaan. Suuri osa palveluista siirtyy kotiin annettaviksi sähköisesti.

Vantaan terveyspalvelut on mukana tietohallinnon sähköisen asioinnin hankkeessa. Siinä luodaan jo syksyllä 2017 sähköinen hoidon tarpeen arvio, joka vapauttaa hoitohenkilökuntaa välittömään asiakastyöhön. Tämä mahdollistaa myös suoran sähköisen ajanvarauksen lääkäreille heti kun terveydenhuoltolain päivitys tämän sallii.

Konsernipalvelut:

5 Konserni – ja asukaspalvelut

5.1 Konserniyhtiöiden valvonta (s. 32)

Konsernipalvelut:

Kuntalain 13 luvun 113§:n mukaan (suora lainaus): *"Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä."* Kuntalain 13 luvun 114§:n mukaan (suora lainaus): *"Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös."*

Vantaan kaupunginhallitus käsitteli tilinpäätöksen kokouksessaan 20.3.2017, Tarkastuslautakunta 27.4.2017 ja Kaupunginvaltuusto 8.5.2017. Talouspalvelukeskukselle on delegoitu tilinpäätöksen valmisteluvastuu Kaupunginhallituksen kokoukseen. Tällöin kaikkien tytäryhtiöiden tilinpäätösten tarkastus ei vielä ollut valmistunut. Talouspalvelukeskus on valvonut, että tytäryhtiöiden tilinpäätökset on palautettu allekirjoitettuina sekä tilinpäätösmerkinnöin varustettuina. Muutamalta yhtiöltä tilintarkastuskertomus tilikauden 2016 osalta tosin saatiin vasta kesäkuun 2017 alkupuolella.

Lautakuntien selvitykset arviointikertomuksesta vuodelta 2016

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lautakuntien selvitys arviointikertomuksesta vuodelta 2016

VD/1122/00.03.00.00/2017

Kaupunkisuunnittelulautakunta 4.9.2017 § 8

Tekninen lautakunta 5.9.2017 § 5

Ympäristölautakunta 6.9.2017 § 7

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen, jossa arvioidaan ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan laatima Vantaan kaupungin arviointikertomus vuodelta 2016 merkittiin tiedoksi kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.5.2017 ja lähetettiin kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus päätti 22.5.2017 lähettää valtuuston päätöksen toimialoille toimenpiteitä varten.

Toimialoja ja eräitä tulosalueita on pyydetty antamaan selvityksensä arviointikertomuksen tiivistelmäkohtiin. Lisäksi toimialoja ja eräitä tulosalueita pyydetään antamaan selvityksensä niitä koskevista arviointikertomuksen sisältökohdista.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaa koskevat seuraavat arviointikertomuksen kohdat: 6.1 Yrityspalvelut, 6.2 Tilakeskus, 6.3 Asunto- ja maankäyttöpolitiikka ja sen merkitys hyvinvoinnin edistämiseksi, 6.4 Tilapäisten käyttöjen hyödyntäminen strategisessa maankäytön suunnittelussa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala on valmistellut kokonaislausunnon kaupunkitasoisessa arviointikertomuksessa toimialaa koskevista kohdista. Toimialan lautakunnat antavat osaltaan selvityksensä toimialan kokonaislausunnon pohjalta.

1. Valtuuston asettamien strategisten päämäärien ja niitä toteuttavien sitovien tavoitteiden toteutuminen

Arviointikertomus (kohta 1.4, s.14):

Kaupunginvaltuusto asetti vuodelle 2016 yhteensä 29 sitovaa tavoitetta. Kaupunginhallitus raportoi täysin toteutuneeksi 17 tavoitetta, osittain toteutuneeksi 11 tavoitetta ja ei lainkaan toteutuneeksi yhden tavoitteen.

Tarkastuslautakunta on eri mieltä tavoitteen toteutumisesta kolmessa tapauksessa ja esitti tavoitteiden asetantaan ja raportointiin parannuksia yhteensä 12 tavoitteen osalta. Syyt vaihtelevat raportoinnin, mittaroinnin, muun syyn ja tavoitteen arvioitavuuden välillä. Tarkastuslautakunnan eri näkemykset ilmenevät sitovien tavoitteiden kohdalla.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaukset on esitetty kunkin sitovan tavoitteen kohdalla seuraavasti:

Sitova tavoite 4.3: Uusiutuvan energian käytön lisääminen

Arviointikertomus:

Raportoinnissa todetaan, että uusiutuvan energian käyttöä edistetään systemaattisesti kaavoissa. Ohjeen todetaan valmistuvan vuonna 2017. Tavoitteen mittarina oli ohjeen laatiminen ja sen soveltaminen kaavoissa. Koska toinen mittareista (ohjeen laatiminen) ei toteutunut, voidaan tavoite katsoa vain osittain toteutuneeksi.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Kaavoihin sisällytettiin aurinkoenergiaa suosittavia määräyksiä. Aurinkoenergian käytön seuranta ei kaupunkisuunnittelussa pystytä tekemään.

Sitova tavoite 5.1: Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 250 000 k-m²/vuosi

Arviointikertomus:

Raportoinnissa todetaan vuonna 2016 valmistuneen kaavoja 159 025 k-m². Koska tavoitteesta jäätii näin selvästi, ei tavoite toteutunut lainkaan.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Tästä tavoitteesta on toteutunut yli puolet, joten sen voi katsoa toteutuneen osittain.

Sitova tavoite 6.1: Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita

Arviointikertomus:

Tavoitteena oli vähintään vuoden 2014 kaavoitusohjelman taso. Missään ei kerrota mikä tämä taso on, tarkoitetaanko esimerkiksi kaavojen lukumäärää, valmistuneiden kaavaluonnosten määrää vai molempia vai vielä jotakin muuta. Paljon suunnittelua ja kaavoitusta on raportoinnin mukaan vuonna 2016 tehty mutta koska mistään ei ilmene mikä on mittarin tavoitetaso, niin tavoitteen toteutumista ei voi arvioida.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Kaavoitusohjelmalla tarkoitetaan vuosittain tehtävää työohjelmaa. Merkintä on epäselvä ja sitä tarkennetaan.

Sitova tavoite 8.1: Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle

Arviointikertomus:

Raportoinnissa todetaan valmistuneiden asuntojen määräksi 2 972 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrät on myös lueteltu talotyypeittäin (kerros-, rivi- ja pientalot). Raportoinnissa voisi kuvata talotyyppien lisäksi myös valmistuneiden asuntojen hallintamuotojakaumat (jaottelu valmistuneisiin omistusasuntoihin, vuokra-asuntoihin ja ARA-asuntoihin). Näin monipuolisuus tulisi paremmin esille.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala kehittää jatkuvasti rakentamista koskevaa raportointia esitetyn mukaisesti. Täsmennetään raportointia vuositasolla siten, että lisätään tiedot valmistuneiden asuntojen rahoitus- ja hallintamuodoista.

Sitova tavoite 8.2: Pientaloalueiden tiivistäminen maapoliittisten linjausten mukaisesti

Arviointikertomus:

Raportoinnissa luetellaan: raportointi pientaloalueiden täydennysrakentamisesta ja jatkoehdotuksista valmis, Vapaalan täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet valmistuneet ja Linnaisten ja Itä-Hakkilan täydennysrakentamisen 3D-mallinnus odottaa yhteisiä linjauksia. Tavoite tehdyistä hankkeista ei ilmene raportoinnista, ainoastaan suunnittelu ilmenee.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Yllä tarkoitetut hankkeet ovat suunnitteluhankkeita. Tässä ei seurata hankkeiden fyysistä toteutumista, koska niiden toteutuminen ei ole kiinni kaupungista. Kaupunki pyrkii myös sopimuspolitiikalla edistämään täydennysrakentamista.

2. Yrityspalveluiden arviointi

Arviointikertomus:

Yrityspalvelut vastaa kaupungin omistamien maiden kehittämisestä. Lisäksi se osallistuu yleis- ja asemakaavoitukseen sekä palveluverkon suunnitteluun. Yrityspalvelut kehittää ja toteuttaa kaupungin maa- ja asuntopoliittikkaa sekä vastaa tonttien myynnistä. Elinkeinopolitiikan toteuttamisessa maankäytön toimenpiteet ovat suuressa roolissa.

Suosituks:

Tarkastuslautakunta pitää asiakastyytyväisyyden selvittämistä hyvänä asiana. Systemaattinen palautteen hankkiminen on tärkeää toiminnan jatkuvan kehittämisen kannalta.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Asiakastyytyväisyys on tärkeää yrityspalvelut / kiinteistöt ja asuminen tulosalueelle. Jotta palautetta saataisiin toimintamme laajemmista kokonaisuuksista, olemme työstäneet kyselyä yhdessä kaupunkisuunnittelun kanssa. Kysely toteutetaan vuonna 2018.

3. Tilakeskuksen arviointi

Arviointikertomus:

Tilakeskus on maankäytön- ja ympäristön toimialaan kuuluva tulosalue. Tulosalue vastaa asiakastoimialojen tarvitsemien tilojen tuottamisen kokonaisuudesta. Sen ydintehtäviä ovat kaupungin rakennetun kiinteistöomaisuuden hallintaan liittyvä investointisuunnittelu, kiinteistö- ja hankekehitys sekä toimitilahankkeiden valmistelu, suunnittelu ja rakennuttaminen sekä rakentamisen valvonta. Tilakeskuksen vastuulla on myös kaupunkikonsernin kiinteistöliiketoiminnan strateginen johtaminen, rakennetun kiinteistöomaisuuden arvon säilyminen, ostot, myynnit ja purattamiset sekä niiden hallinnointi ja isännöinti. Asuntojen ja liiketilojen ulosvuokraus sekä kiinteistöjen teknisen ylläpidon järjestäminen kuuluvat myös tilakeskukselle.

Suosituksat:

Tilakeskuksen organisaation kehittämisprosessi ja siihen liittyvä toiminnan selkeyttäminen ja tehtäväroolien kirkastaminen ovat hyviä tavoitteita. Tätä tukee uusi kiinteistönhallintajärjestelmä, joka samalla on tuomassa uusia mahdollisuuksia muun muassa kiinteistöjen kuntoseurannan ja asiakasvaikuttavuuden parantamiseen. Uusi järjestelmä on käyttöönottoaiheessa ja tarkastuslautakunta suosittelee tilakeskusta ottamaan kaikki järjestelmän hyödyt irti ja henkilöstön koulutuksella varmistamaan, että tilakeskuksen työntekijät pystyvät hyödyntämään järjestelmää omissa tehtävissään. Tarkastuslautakunta suosittelee tilakeskusta myös edelleen kiinnittämään erityistä huomiota rakennusten sisäilmaongelmiin ja niiden ratkaisemiseen. Energiansäästö on yksi koko Vantaan keskeisistä tavoitteista. Tilakeskuksella on käynnissä useita tätä tavoitetta edistäviä hankkeita (muun muassa ESCO-hankkeet ja energianhallintapalvelu), joissa on jo saavutettu myönteisiä tuloksia. Tarkastuslautakunta kannustaa tilakeskusta jatkossakin hakemaan ja esittämään uusia mahdollisuuksia energiansäästöihin. Esimerkiksi yhtenä energiansäästöön liittyvänä asiana voisi selvittää, olisiko LED-valaistukseen siirtyminen Vantaan omistamissa kaikissa rakennuksissa energiataloudellisesti ja kustannuksiltaan kannattava vaihtoehto.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti tilakeskus järjestää kiinteistönhallintajärjestelmään liittyvää koulutusta sekä omalle henkilöstölleen että asiakastoimialoilla järjestelmän käyttäjille. Järjestelmän käytön seuranta tehdään pääkäyttäjien toimesta, minkä perusteella huolehditaan järjestelmän tarpeen mukaisesta kehittämisestä ja käytön edistämisestä. Kokonaisuutta seuraa ja valvoo kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöön ja ylläpidonohjausryhmät.

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti toimenpideohjelman laatiminen kaupungin sisäilmaongelmien hoitamiseksi on aloitettu keväällä. Ohjelma sisältää mm. sisäilma-asioiden ohjauksen ja resursoinnin, kiinteistöjen kunnon seurannan ja tutkimuksen, rakentamisen ja korjauksen sekä kiinteistöhuollon kehittämistoimia. Ohjelma laaditaan toimialojen välisenä yhteistyönä tämän vuoden aikana.

Energiansäästömahdollisuudet ja keinot tutkitaan kaikissa hankkeissa tapauskohtaisesti. Olemassa olevan kiinteistökannan energiankulutusta seurataan aktiivisesti kulutustietojen perusteella ja energiatehokkuutta parannetaan mm. uusia teknisiä ratkaisuja hyödyntäen. Aikaisemmin laadittu selvitys vanhojen valaisimien korvaamisesta energiatehokkaammilla valaisimilla kannattaa päivittää, sillä ratkaisut ovat kehittyneet nopeasti ja kannattavuuslaskelmat on päivitettävä. Energiasaneerauksia pyritään toteuttamaan määrärahojen ja resurssien puitteissa silloin, kun ne ovat myös taloudellisesti perusteltuja.

4. Asunto- ja maankäyttöpolitiikka ja sen merkitys hyvinvoinnin edistämiseksi

Arviointikertomus:

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ulkoisten tarkastustoimien yhteisarvioinnissa vuonna 2016 arvioitiin, miten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteita on pääkaupunkiseudun kaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) asunto- ja maankäyttöpolitiikassa pyritty toteuttamaan ja miten ne ovat toteutuneet. Tähän liittyen selvitettiin myös miten kaupungeissa on pyritty estämään eri asuinalueiden segregatiota. Arvioinnissa selvitettiin laajemmaksi taustaksi miten eri tutkimuksissa ja lainsäädännössä asunto- ja maankäyttöpolitiikan rooli hyvinvoinnin edistämisessä nähdään. Tämän jälkeen koottiin koko Helsingin seutua ja pääkaupunkiseutua koskevia asunto- ja maankäyttöpolitiikan päämääriä, suunnitelmia ja tavoitteita, selvitettiin niiden toteuttamista ja toteutumista pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Tietoa tavoitteista ja niiden toteutumisesta koottiin eri asiakirjoista, kaupunkien asumisen ja maankäytön virkamiesten haastatteluilta ja tilastovertailuilla.

Johtopäätökset:

Arvioinnin pääkysymys oli, ovatko pääkaupunkiseudun kaupungit toteuttaneet seudun yhteisten suunnitelmien sekä omien strategioidensa mukaista hyvinvointia edistävää asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa. Kysymykseen voidaan vastata kyllä. Seudulla on oltu aktiivisia maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa ja yhteisvastuullisen asuntopolitiikan tavoitteiden asettamisessa.

Koska kyse on kuitenkin varsin pitkällä aikavälillä toteutuvista tavoitteista eikä syyseuraus -suhteiden osoittaminen ole aina helppoa, toimenpiteiden toteutumisesta ei voi voida sanoa mitään varmaa muiden kuin määrällisten tavoitteiden osalta. Tällaisia ovat asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetetut tavoitteet, joiden toteutumiseen vaikuttaa myös taloudellinen tilanne. Voidaan todeta, että vaikka kaikkia asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetettuja määrällisiä tavoitteita ei ole kaupungeissa saavutettu, niin niiden toteuttamisessa on selvästi edistytty.

Kaupungit ovat myös tehtyjen vertailujen perusteella ainakin jonkin verran onnistuneet monipuolistamaan alueidensa asuntojen hallintarakennetta ja myös kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta on lisätty uusille alueille 2000-luvulla. Nämä toimenpiteet tukevat myös seudullisen asunto- ja maankäyttöpolitiikan alueiden sosiaalisen kestävyyden lisäämistä ja ehkäisevät alueiden segregaatiota.

Tärkeää seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten tavoitteiden toteuttamisessa on ollut yhteistyö valtion kanssa. Valtio on ollut mukana rahoittamassa ohjelmia ja sopimuksia (MAL-sopimukset, asunnottomuusohjelmat ja lähiöohjelmat), joilla on tuettu seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten hyvinvointitavoitteiden toteuttamista.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteuttaa Vantaan kaupungin hyväksyttyä maapoliittista ohjelmaa (Mapo) ja on aktiivisesti mukana toteuttamassa seudullisia ja valtakunnallisia asunto- ja maankäyttöpoliittisia tavoitteita.

5. Tilapäisten käyttöjen hyödyntäminen strategisessa maankäytön suunnittelussa - tapaustutkimus Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaalista

Arviointikertomus:

Tiivistelmä Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan geotieteiden ja maantieteiden laitoksen aluetieteen opiskelijan Jaakko Huttusen suunnittelumaantieteen tutkimuksesta: Tutkielma käsittelee tilapäisten käyttöjen hyödyntämistä osana strategista aluesuunnittelua. Tutkimuksen pääasiallinen tarkoitus on tarkastella Vantaan aluesuunnittelun käytäntöjä suhteessa tilapäisiin käyttöihin. Toisena kiinnostuksen kohteena on Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaali. Tutkielman tapaustutkimuskohde käsittää Vantaan Aviapoliksen Veromiehen kaupunginosan, joka on nykyisellään työssäkäyntialue. Tulevaisuuden visioissa alueella tulee yhdistymään asuminen, työssäkäynti ja vapaa-aika.

Perinteisesti tilapäisillä käytöillä on viitattu sellaiseen omaehtoiseen toimintaan, jolla pyritään ratkaisemaan jokin urbaanin ympäristön ongelma tai puute. Tilapäiset käytöt toteutetaan yleensä pienimuotoisina, nopeina ja edullisina kokeiluina. Tilapäiset käytöt on nähty aiemmin epävirallisena ja marginaalisena kaupunkiaktivismina, mutta nykyään tilapäiset käytöt sisällytetään yhä voimakkaammin osaksi kaupunkien virallista maankäyttöä ja aluesuunnittelua. Aluesuunnittelukontekstissa tilapäisiä käyttöjä hyödynnetään erityisesti osallistavassa yhteissuunnittelussa. Tutkielmassa tilapäiset käytöt rinnastetaan niin sanottuun epäviralliseen maankäytön strategiseen suunnitteluun. Epävirallisella maankäytön strategisella suunnittelulla pyritään paikkaamaan perinteiseksi katsottujen aluesuunnittelujärjestelmien menetelmällisiä puutteita.

Johtopäätökset:

Tutkielman tulosten perusteella Vantaan kaupungin aluesuunnittelussa suositellaan käytettäväksi mahdollisimman paljon yhteissuunnittelua ja osallistavia työtapoja. Edellä mainittujen lisäksi erityisen suositeltavaa on virallisten ja epävirallisten toimintamutojen rinnakkainen hyödyntäminen. Tämä suositus koskee niin aluesuunnittelua, kuin muitakin hallinnon sektoreita. Virallista ja epävirallista toimintaa ei tule täten erottaa toisistaan, vaan toiminnan tulee perustua vahvaan ja synergiseen yhteistyöhön ja -kehittämiseen.

Tutkimuskysymyksissä tarkasteltiin myös Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaalia. Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaali näyttäytyi heikkona, johtuen muun muassa nykyisestä aluerakenteesta, sen keskeneräisyydestä ja alueen luonteesta. Tilapäisyydelle nähtiin kuitenkin tietynlaisia mahdollisuuksia, jotka liittyivät erityisesti alueen vahvaan tulevaisuusorientaatioon. Alue tulee muuttumaan seuraavien vuosien ja vuosikymmenien aikana hyvin dramaattisesti. Nykyisen keskeneräisen alueen ja tulevan rakentuvan alueen välissä on suunnitelmien mukaan noin viisitoista vuotta. Tänä aikana tilapäisyys tulisi nähdä mahdollisuutena kokeilla, testata ja pilotoida sellaisia asioita, joilla voidaan saada lisätietoa alueesta ja sen toimijoista. Jos tilapäisiä käyttöjä joskus hyödynnetään alueella, niin suosituksena pidettäkään sitä, että ensimmäinen tilapäinen käyttö toteutettaisiin mahdollisimman pienimuotoisena ja päinvastaisena kokonaisvaltaiselle toimintatavalle.

Kaupungin viranomaisille suositellaan tutkielman 2.7 luvun sivulla 14 heidän omistamiensa kiinteistöjen ja maa-alojen saattamista avoimiksi tilapäisille käytöille. Aviapoliksen kohdalla suositellaan erityisesti hyödyntämään tilapäisyyttä kaavamuutosalueiden kohdalla. Vantaalla kaupungin omistamia kiinteistöjä ja maa-aloja on kuitenkin suhteellisen vähän, joten kaupungin tulisikin luoda kannusteita kiinteistöjen ja maa-alojen omistajille, jotka tukevat tilapäisiä käyttöjä. Luvun 2.7 suosituksista nostettakoon esiin tyhjien tai vajaakäytettyjen tilojen "pankin" perustaminen. Tähän pankkiin tulisi kerätä alueen tyhjät ja vajaakäytetyt kiinteistöt, joita voitaisiin hyötykäyttää kohtuullisin hinnoin. Kiinteistöjen omistajien tulisi käyttää realistista harkintaa kiinteistöjensä arvosta ja käytöstä.

Omistajien tulisi myös ottaa ennakkoluuloton asenne tilapäisiin käyttöihin, sillä kuten useasti aiemmin on todettu, tilapäiset käytöt voivat synnyttää pitkäaikaisia ja mitattavissa olevia hyötyjä omistajalle. Näitä kiinteistönomistajan hyötyjä esitellään tarkemmin tutkielman luvussa 2.7 ja taulukossa 1.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaus:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteuttaa jo nykyisellään tarvittaessa yhteissuunnittelua ja osallistavia työtapoja edistäessään Vantaan kaupungin asunto- ja maankäyttöpoliittisia tavoitteita. Tilapäiskäyttöä tarvitaan erityisesti ennen kaavoitusta. Tutkielmassa esitetyn pankin perustamiseen ei ole resursseja.

Sivistystoimen selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2016

VD/1122/00.03.00.00/2017

Opetuslautakunta 2.10.2017 § 9

Vapaa-ajan lautakunta 3.10.2017 § 8

Sivistystoimen selvitys tarkastuslautakunnan vuoden 2016 arviointikertomukseen / EL-H

Tarkastuslautakunnan laatima Vantaan kaupungin arviointikertomus vuodelta 2016 merkittiin tiedoksi kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.5.2017 § 4 ja lähetettiin kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus päätti 22.5.2017 lähettää valtuuston päätöksen ao. toimialoille toimenpiteitä varten. Sivistystoimelta on pyydetty selvitystä arviointikertomuksen tiivistelmäkohtia 1, 2, 5, 6, 12, 13 koskien sekä toimialaa käsittelevistä arviointikertomuksen sisältökohdista ja suosituksista.

Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi

Arviointikertomukseen on kirjattu toiminnan ja talouden tavoitteiden arvioinnin yhteydessä strategisista päämääristä seuraavasti: ”Palvelujen uudistamiseen, taloustilanteen parantamiseen ja kaupunkirakenteen eheyttämiseen liittyvät strategisten päämäärien mittarit olivat suurimmilta osin kehittyneet positiivisesti vuoden 2016 loppuun mennessä. Suuri haaste on työllisyystilanteenparantamisessa, sillä siihen liittyvissä mittareissa oli kaikissa negatiivinen kehityssuunta.

”Negatiivisen kehityssuunnan mittareista kaksi on sellaisia, joihin sivistystoimi voi toimillaan suoraan vaikuttaa. Molemmat mittarit ovat ”muutosta toteutetaan johtamisen kautta” -painopisteen alla. Toinen mittareista on sairauspoissaoloprosentti, joka sivistystoimessa on viime vuosina ollut hienoisessa laskussa. Sairauspoissaolojen vähentämiseen pyritään vaikuttamaan mm. työhyvinvointiasiantuntijoiden terveys- ja turvallisuuskäynneillä, joissa esimiehiä tuetaan aktiivisen välittämisen toimintatavan toteuttamisessa. Toinen mittari koskee työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia muutoksessa ja myös tämän mittarin kohdalla on tapahtunut hidasta kehitystä. Sivistystoimessa yhteistoimintaan on kiinnitetty erityistä huomiota muutosten yhteydessä.

Sitovien tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta toteaa: ”Vuodelle 2016 valtuusto asetti 29 sitovaa tavoitetta, joista toteutui tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella 14, osittain toteutui 11 ja neljä ei toteutunut lainkaan. Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan tavoitteista toteutui 17, osittain toteutui 11 ja yksi tavoite ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden saavuttamista ja oli eri mieltä tai esitti tavoitteiden tai raportoinnin parantamista koskevia arvioita. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteen asettamisen ja raportoinnin johdonmukaisuuteen ja selkeyteen.”

Sivistystoimi raportoi sitovan tavoitteen 13.2 ”ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät” osalta, että tavoite ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta oli tavoitteen toteutumisesta samaa mieltä, mutta antaa tavoitetta koskien huomautuksen: ”Mittarin tavoitetasoksi asetettu 9 prosenttia on ollut vielä lähellä realismia vuonna 2013, kun toteutunut keskeyttämisprosentti oli 10,4 prosenttia. Sen jälkeen keskeyttäneiden määrä on ollut selvästi korkeampi: 13 prosenttia vuonna 2014, 14,5 prosenttia vuonna 2015 ja 13,6 prosenttia vuonna 2016. Mittarin tavoitetaso tulisi olla realistinen.”

Sivistystoimi pitää tarkastuslautakunnan huomautusta perusteltuna ja toteaa, että mittarin tavoitetasoa on muutettu vuoden 2016 jälkeen realistisemmaksi. Vuoden 2017 sitovan tavoitteen ”toteutetaan koulutustakuuta” toisena mittarina on Varian keskeyttämisprosentti. Tavoitetasoksi on vuodelle 2017 kirjattu 13 %. Myös sivistystoimen vuoden 2018 tulokortille on kirjattu tavoitteeksi: ”Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämisen vähentäminen oppilaanohjausta ja viestintää tehostamalla perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyönä”. Tulokortille on kirjattu keskeyttämisprosentin lähtötasoksi vuoden 2016 lopun tilanne 13,6 % ja vuoden 2018 tavoitetasoksi 13 %.

Tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointi

Tarkastuslautakunnan näkemys on, että tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointiin on kiinnitetty huomiota kasvavassa määrin. Arviointikertomuksessa kuitenkin todetaan, että ”Vaikuttavuustavoitteita tulisi saada enemmän mittareiksi. Tuottavuuden seurannassa tulee edelleen seurata sitä, etteivät parannukset tapahdu vaikuttavuuden ja laadun kustannuksella. Mittaroinnilla ja tavoitteilla on suora yhteys tiedolla johtamiseen, joten tunnuslukujen kehittäminen on tärkeää. Kaupungin tulisi avata tietokantoihin avoimen datan suuntaan mahdollisimman paljon.”

Sivistystoimi on mukana Kouluikkuna -vertailutietokannassa, jossa vuonna 2016 kerättiin ensimmäisen kerran eräitä tietoja myös esiopetusta koskien. Lisäksi esiopetuksella on pitkät perinteet Kuusikkovertailusta. Sivistystoimi on ollut mukana myös opetuksen tuottavuusmittareiden kehittämistyössä, jossa yhdessä Kuntaliiton ja muiden kuntien edustajien kanssa on tarkasteltu mittareita erityisesti tuottavuuden ja vaikuttavuuden näkökulmista. Systemaattisen vertailutiedon keruun lisäksi myös strategisia mittareita ja talousarviotunnuslukuja pyritään kehittämään. Sivistystoimen johtoryhmän ja strategiaryhmän yhteisessä strategiapäivässä tutustuttiin kuluneen valtuustokauden strategian auditoinnin tuloksiin ja tulokset on pyritty huomioimaan vuoden 2018 sitovien tavoitteiden ja tulokorttien laadinnassa. Talousarviotunnuslukujen osalta sivistystoimi pitää hyvänä, että niiden määräksi on rajattu 10 kpl / tulosalue. Tunnuslukutyössä halutaan määrän sijaan painottaa laatua - tiedonkeruun tulisi olla mahdollisimman systemaattista, luotettavaa ja henkilöistä riippumatonta. Sivistystoimen sisäisen ”tunnuslukujen määritelmä ja keruuohjeen” on määrä valmistua vuoden 2018 aikana.

Ennakoiva vaikutusten arviointi sivistystoimessa

Tarkastuslautakunta nostaa esille myös vuonna 2016 valmistuneen suosituksen ennakoivasta vaikutusten arvioinnista. Arviointikertomuksessa todetaan, että ”Tarkastuslautakunnan kyselyyn vastanneista viranhaltijoista 64 prosentilla oli kokemusta ennakoarvioinnista. Arviointia tehdään tarvittaessa ja sen laajuus harkitaan tapauskohtaisesti. Arvioinnin vahvuutena nähdään se, että saadaan monipuolisempi ja tarkempi kuva päätöksen tarkoituksenmukaisuudesta. Ennakoiva vaikutusten arviointi on syytä tehdä erityisesti laajuudeltaan merkittävien päätösten yhteydessä.” Sivistystoimessa arviointia on käytetty tärkeiden päätösten tukena, määrällisesti joitakin kertoja. Lautakuntien välisestä työnjaosta johtuen arviointia on tehty pääasiassa opetuslautakunnalle kuuluvien päätösten yhteydessä. Ennakoivaa arviointia on tehty varhaiskasvatuksen tulosalueella esimerkiksi päätettäessä osa-aikaisen varhaiskasvatuksen ja asiakasmaksujen periaatteista. Arviointia on tehty myös esiopetuksen, perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen työ- ja loma-ajoista päätettäessä. Arvioinnit ovat olleet suhteellisen tiiviitä.

Sivistystoimen toimiala

Arviointikertomuksessa tehdään tarkastelua myös toimialoittain. Tarkastuslautakunta huomioi, että Vantaan sivistystoimen palvelut ovat kuuden suurimman kaupungin kustannusvertailuissa osoittautuneet varsin kustannustehokkaiksi. Edelleen tärkeänä kohderyhmänä raportissa nostetaan esille ilman opiskelupaikkaa olevat nuoret: ”Vantaa on järjestänyt peruskoulun kesken jättäneille tai peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääville nuorille useita eri tukivaihtoehtoja, joilla näitä nuoria autetaan pääsemään jatko-opintoihin tai työelämään. Erityisen tärkeää on jatkossakin hakea yhä uusia keinoja tukea nuoria, joilla peruskoulu jää kesken tai jotka peruskoulun jälkeen eivät jatka opintojaan.”

Myös sivistystoimessa asiaa pidetään tärkeänä. Toimialan tulokortin 2018 tavoite on tehostaa nuorten ohjausta perusopetuksesta toiselle asteelle. Vuoden 2016 lopussa perusopetuksessa on toiminut yksi oppilaanohjaaja 300 oppilasta kohden. Perusopetus pyrkii lisäämään oppilaan ohjauksen resurssia merkittävästi siten, että vuonna 2018 oppilaanohjaajien suhde olisi 1/250. Lisäksi perusopetus hakee yhdessä toisen asteen ja nuorisotoimen kanssa uusia tukimuotoja peruskoulun päättövaiheessa oleville opiskelijoille. Lähivuosien erityisenä painopisteenä on kehittää perusopetuksen päättövaiheessa Suomeen tulleiden maahanmuuttajanuorten koulutuspolkuja. Myös tämä on huomioitu toimialan ensi vuoden tulokortilla.

Tarkastuslautakunta nostaa suosituksessaan esiin vanhemmille järjestettävät tilaisuudet mahdollisena keinona auttaa syrjäytymisvaarassa olevia nuoria, jotka jättävät peruskoulunsa kesken tai eivät peruskoulun jälkeen jatka opintojaan. Vantaalla vain noin 10 oppilasta jää vuosittain ilman jatko-opintopaikkaa tai heidän sijoittumisestaan toiselle asteelle ei saada tietoa. Mahdollinen syrjäytyminen alkaa kuitenkin usein jo ennen perusopetuksen päättövaihetta. On tärkeää, että mahdollisimman aikaisessa vaiheessa kiinnitetään huomiota nuorten poissaolojen syihin ja tarjotaan moniammatillista tukea yhdessä koulun oppilashuollon ja/tai sosiaali- ja terveystalvelujen kanssa. Mikäli nuori ei kykene suorittamaan perusopetusta normaalisti kou-

lussa, tulee hänelle rakentaa oppimista ja kuntoutumista tukeva verkosto, jossa opintoja voidaan suorittaa monimuotoisesti koulun ulkopuolella kuitenkin integroiden opetusta mahdollisimman paljon lähikoulun tai muun sopivan koulun toimintaan. Koulussa oppilaanohjaajat sekä oppilashuollon henkilöstö perehtyvät yhä laajemmin vaihtoehtoihin opintopolkuihin opintojen nivelvaiheessa. Pohdittaessa vanhemmille suunnattuja tilaisuuksia on tärkeä huomioida, että myös perheiden tilanteet vaihtelevat ja voivat olla haastavia. Yksilöllinen ohjaus ja kontaktit ovat avainsanoja onnistumisen kannalta. Koska vanhempien osallistumishalukkuus ja -mahdollisuudet vaihtelevat runsaasti, tietoa tulee olla saatavilla monen eri kanavan kautta myös koulun ulkopuolella.

Tikkurilan lukio

Tikkurilan lukiota käsitellään arviointikertomuksessa omana alalukunaan. Yhteenvedon tarkastuslautakunta toteaa, että ”Tikkurilan lukio on ollut vetovoimainen oppilaitos ja kaikki aloituspaikat ovat vuosittain täyttyneet. Valtakunnallisissa oppimistulosten vertailuissa lukio on sijoittunut yli valtakunnallisen keskitason. Lukio on erityisesti kiinnittänyt huomiota opiskelijanohjaukseen ja opiskelijoiden tukemiseen. Yli 90 prosenttia oppilaista suorittaakin lukion kolmessa vuodessa. Tikkurilan lukio hyötynee tulossa olevasta toisen asteen koulutuksen rahoitusuudistuksesta, sillä osa uuden rahoitusmallin rahoituksesta pohjautuu suoritettujen tutkintojen määrään ja vaikuttavuuteen ja näitä mittaavat tunnusluvut ovat lukiossa hyvällä tasolla.”

Lukiokoulutuksen rahoituksen uudistusta valmisteltiin vuonna 2014 ja tällöin esitettiin, että rahoitus jakaantuisi perusrahoituksen lisäksi suoritusrahoitukseen ja vaikutusrahoitukseen. Eduskunta kuitenkin hylkäsi lakiehdotukset. Toistaiseksi ei ole tiedossa, millä aikataululla ja periaatteilla lukiokoulutuksen rahoitusta tullaan valtakunnallisesti uudistamaan – tällä hetkellä lukiokoulutuksen rahoitusperusteisiin ei ole tiedossa muutoksia. Tikkurilan lukiossa jatketaan hyviä tuloksia tuottanutta työtä ja toimintaa kehitetään edelleen valtakunnalliset linjaukset huomioiden.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan selvitys kaupunginhallitukselle Vantaan kaupungin arviointikertomuksesta 2016

VD/1122/00.03.00.00/2017

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.9.2017 § 5

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan selvitys kaupunginhallitukselle Vantaan kaupungin arviointikertomuksesta 2016

1. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

1.1 Valtuustokauden strategisten päämäärien toteutuminen painopistealueittain (s. 9-10)

Tiivistelmä nro 1 (s. 3):

Palvelujen uudistamiseen, taloustilanteen parantamiseen ja kaupunkirakenteen eheyttämiseen liittyvät strategisten päämäärien mittarit olivat suurimmilta osin kehittyneet positiivisesti vuoden 2016 loppuun mennessä. Suuri haaste on työllisyystilanteen parantamisessa, sillä siihen liittyvissä mittareissa oli kaikissa negatiivinen kehityssuunta.

Johtopäätökset: (s. 10)

Vantaan strategisten päämäärien mittareissa noin 61 prosentissa kehityssuunta oli positiivinen ja noin 20 prosentissa negatiivinen vuoden 2016 lopun raportoinnin mukaan. Lisäksi noin 19 prosenttia mittareista ei ollut vielä arvioitavissa. Selvästi haasteellisimpia ovat kaupungin työllisyystilanteen parantamiseen liittyvät mittarit (6 kappaletta), jotka kaikki olivat vuoden 2016 lopussa kehittyneet tavoitetasoa heikommin. Palvelujen uudistamisen, talouden tasapainottamisen ja kaupunkirakenteen eheyttämiseen liittyvistä mittareista suurin osa oli kehittynyt positiivisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Valtuustokauden strategian tavoitteista sosiaali- ja terveystoimen raportointivastuulla olleet tavoitteet sijoittuivat pääasiassa painopisteeseen Palvelut uudistuvat. Kuten arviointikertomuksessa todetaan, kaikki painopisteen mittarit olivat kehittyneet positiivisesti, yhden osalta arviointi ei ollut vielä mahdollista. Toimiala on osaltaan edistänyt menestyksekkäästi myös talouden tasapainottamisen tavoitekokonaisuutta. Väestön hyvinvoinnin kehityssuuntien ja esim. talouden kuntavertailujen osalta haasteena on seurantatietojen ajalliset viiveet. Uuden valtuustokauden strategian tavoitteita valmisteltaessa tulee pyrkiä löytämään vuosittain seurattavissa olevia mittareita.

1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2016 tavoitteiden toteutuminen (s. 14 – 18)

Tiivistelmä nro 2 (s. 3)

Vuodelle 2016 valtuusto asetti 29 sitovaa tavoitetta, joista toteutui tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella 14, osittain toteutui 11 ja neljä ei toteutunut lainkaan. Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan tavoitteista toteutui 17, osittain toteutui 11 ja yksi tavoite ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden saavuttamista ja oli eri mieltä tai esitti tavoitteiden tai raportoinnin parantamista koskevia arvioita. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteen asettamisen ja raportoinnin johdonmukaisuuteen ja selkeyteen.

Johtopäätökset (s. 18):

Tavoite, sen mittari, lähtötaso ja tavoitetaso tulisi olla niin selkeitä, että ulkopuolinen lukija ymmärtää mitä tavoitteella tavoitellaan. Esimerkiksi lähtötaso 2014 ei kerro vielä mikä lähtötaso on. Jos tavoitetaso on epämääräinen ja raportoinniksi luetellaan joukko toimenpiteitä, tavoitteen saavuttamisen toteaminen on mahdotonta. Raportoinnissa voidaan kiinnittää huomiota myös erilaisiin tavoitteen saavuttamista koskeviin osoittimiin, esimerkiksi EU- ja muuta rahoitusta saavien projektien määrän lisäksi ulkopuolista rahoitusta saavien projektien rahoitukseen euromääräisesti. Samoin tavoitteessa, jossa kaupunki luo edellytykset vähintään 2 000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle, voisi raportoida määrän lisäksi laajemmin myös monipuolisuudesta. Samoin tavoitteessa, jossa raportoidaan tehdyistä tiivistämishankkeista, raportoidaan huomattavalta osaltaan suunnitelluista hankkeista.

Tavoitteita ja mittarointia käsitellään arviointikertomuksen kohdassa 4.2.

Suosituks (s. 18):

Tavoitteen asetannassa ja raportoinnissa olisi hyvä asettua ulkopuolisen lukijan asemaan. Mitä hän saa tiedoksi lukemalla tavoitteen ja raportoinnin. Johdonmukaisuus ja selkeys ovat avainasemassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Valtuuston asettamat sitovat tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin tai osittain. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpano- ja raportointivastuulla olevien sitovien tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta huomautti tavoitteen 15.2 mittaroinnin ja tavoitteen 17.1 raportoinnin puutteista. Nämä havainnot toimiala toteaa oikeiksi. Tarkastuslautakunta toteaa, ettei virheillä kuitenkaan ollut vaikutusta tavoitteiden toteutumisen arviointiin (toteutuivat täysin)

Tavoitteen 15.2 (Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona) tavoitetaso (93,0 % yli 75 vuotta täyttäneistä) oli asetettu asiantuntijavirheen vuoksi liian korkeaksi. Tavoitteen toteuma vuoden lopussa oli 92,7 %. Esim. STM:n tavoitetaso yli 75-vuotiaitten kotona asumisesta vuosille 2016 - 2017 on 91 - 92%, ja muissa pks-kunnissa kotona asuvien osuus on noin 92 %. Vantaan ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelmaan 2016 - 2017 tavoitteeksi on asetettu 92,5 % (sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 9.5.2016). Toimialan havaittua valmisteluvaiheen virheen päätettiin, että hyväksyttyä tavoitetasoa ei kesken vuoden muuteta.

Tavoitteen 17.1 (Keskeiset palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen) raportoinnissa oli terveydenhuollon kustannusten osalta sanottu raportoitavan ikävakioituista kustannuksista ja sijoituksesta, vaikka todellisuudessa tiedot olivat vakioimattomia. Ilman ikävakiointia Vantaan edellä oli suurista kaupungeista vain Espoo (Vantaan sijoitus 2/11), ikävakiointuna Lahti nousi Espoon ja Vantaan edelle (Vantaan sijoitus 3/11).

2. ENNAKOIVA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI TOIMIALOILLA (s. 29 – 30)

Tiivistelmä nro 5 (s. 3)

Vuonna 2016 valmistui kaupungin suositus ennakkoivasta vaikutusten arvioinnista. Suositukseen on koottu ja yhdistetty arviointeja huomioiden Vantaan toimintaympäristö. Tarkastuslautakunnan kyselyyn vastanneista viranhaltijoista 64 prosentilla oli kokemusta ennakkoarvioinnista. Arviointia tehdään tarvittaessa ja sen laajuus harkitaan tapauskohtaisesti. Arvioinnin vahvuutena nähdään se, että saadaan monipuolisempi ja tarkempi kuva päätöksen taroituksenmukaisuudesta. Ennakoiva vaikutusten arviointi on syytä tehdä erityisesti laajuudeltaan merkittävien päätösten yhteydessä.

Taustaa: (s. 29)

Tarkastuslautakunta selvitti sähköisellä kyselyllä ja tutustumalla kuntaliiton ja kaupungin ohjeistuksiin, missä määrin Vantaalla tehdään vaikutusten ennakkoarviointeja päätöksenteon tueksi ja millainen ohjeistus arviointeja varten on olemassa. Päätösten ennakoivassa vaikutusten arvioinnissa tietyn asian valmisteluvaiheessa arvioidaan, millaisia tulevia vaikutuksia käsillä olevasta asiasta tehtävällä päätöksellä on. Sen tavoitteena on jäsentää ja selventää valmistelu- ja päätöksentekotilannetta sekä tukea moniarvoista ja läpinäkyvää päätöksentekokulttuuria. Vantaan kaupungin suositus ennakoivasta vaikutusten arvioinnista valmistui keväällä 2016. Kaupungin suosituksessa ennakkoarviointia suositellaan, jos valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietyille ihmisryhmälle tai alueelle sekä silloin, kun lautakunta päättää palvelua ja alueita koskevasta merkittävästä linjauksesta tai suunnitelmasta. Toimialoille on jätetty vapaus arvioinnin ja suositusmallin käyttöön ottamisen suhteen. Esi-merkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on jo vuonna 2012 otettu käyttöön toimialan oma ennakkoarviointiohje ja lomakepohja.

Myös erillisiä vaikutusarviointeja voidaan tehdä. Erillisistä vaikutusarvioinneista tunnetuimpia ovat lapsivaikutusten, sukupuolivaikutusten, yhdenvertaisuusvaikutusten, sosiaalisten vaikutusten, ympäristövaikutusten ja yritysvaikutusten arvioinnit.

Suositukses (s. 30):

Tarkastuslautakunta suosittelee, että toimialoilla jatketaan ennakkoarviointien tekemistä erityisesti laajuudeltaan merkittävien päätösten yhteydessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla vaikutusten ennakkoarviointia on tehty pitkään. Yhdenäinen ohjeistus ja rakenne otettiin käyttöön keväällä 2012. Ennakkoarviointimenettelyä käynnistettiin sukupuolivaikutusten arviointia pilotoimalla, ja myöhemmin toimintatapaa laajennettiin uuden terveydenhuoltolain mukaisesti laajemmin väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvien päätösten ja ratkaisujen vaikutusten arviointiin.

Ennakkoarviointia suositellaan, jos valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietyille ihmisryhmälle tai alueelle sekä silloin, kun lautakunta päättää palvelua ja alueita koskevasta merkittävästä linjauksesta tai suunnitelmasta. Vaikka ennakkoarviointeja on tehty pitkään, menetelmän juurtuminen automaattiseksi osaksi valmistelua tulee vahvistaa entisestään. Arviointimenettely on hyödyllinen menetelmä oman työn tukena erilaisten vaihtoehtojen vertailussa silloinkin, kun asia ei edellytä lautakunnan päätöstä. Mahdollisuuksia osallistaa kuntalaisia nykyistä enemmän arviointimenettelyyn pyritään toimialalla edistää.

4 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

4.2 Tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointi (s. 30 – 32)

Tiivistelmä nro 6 (s. 3)

Tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointiin on kiinnitetty huomiota kasvavassa määrin. Vaikuttavuustavoitteita tulisi saada enemmän mittareiksi. Tuottavuuden seurannassa tulee edelleen seurata sitä, etteivät parannukset tapahdu vaikuttavuuden ja laadun kustannuksella. Mittaroinnilla ja tavoitteilla on suora yhteys tiedolla johtamiseen, joten tunnuslukujen kehittäminen on tärkeää. Kaupungin tulisi avata tietokantojaan avoimen datan suuntaan mahdollisimman paljon.

Johtopäätökset (s. 30 - 31):

Julkisessa toiminnassa on erityisen vaikeaa tuottavuuden, taloudellisuuden ja tehokkuuden mittaaminen, koska tulos ei näy pelkästään euroissa. Toiminnassa on enemmänkin kyse vaikutuksen aikaan saamisesta. Kaupunkitason tuottavuusmittarit mittaavat talous- ja velkaohjelman toteutumista ja ovat osoittaneet positiivista etenemistä. Tilatehokkuus ja energiatehokkuusmittarit ovat niin ikään osoittaneet pientä tehokkuuden lisääntymistä.

Ongelmallisia ovat mittarit, jotka esittävät joko että jokin asia lisääntyy, vähenee tai pienee. On ajateltava tarvetta. Esimerkiksi jos velkaneuvonnan tavoitteena on, että asiakasmäärä kasvaa, onko kyseessä neuvonnan tarve vai että velkaisia on enemmän. Vaikeudet ovat usein sosiaalityön tavoitteiden yhteydessä eteen tulevia ongelmia. Ristiriitaisuutta voi myös herättää se, että asiakasmäärä esimerkiksi kasvaa, jolloin itse toimenpiteelle jää vähemmän aikaa.

Vaikuttavuutta suhteessa talouteen olisi pystyttävä mittaamaan. Yleensä vaikuttavuutta ei mittaroinnissa ole. Esimerkkinä voidaan mainita, että hyvin harva talousarviossa olevista tavoitteista on varsinaisesti vaikuttavuustavoite. Ongelmana on paljolti se, ettei tilastotasoista tietoa saada taustalle.

Mittaamisessa vertailtavuus on vaikeaa, koska luvut eivät kuntien kesken ole aina vertailukelpoisia sisältämänsä informaation suhteen. Tätä ongelmaa on poistettu suurten kaupunkien kuusikkokuntavertailua suorittamalla. Ensin mittarit on laadittu vertailukelpoisiksi, jotta vertailua voitaisiin suorittaa. Tuottavuusvertailua on mahdollista seurata sivulla www.kunnat.net/tuottavuusvertailu. Tuottavuusvertailu mahdollistaa tuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaamisen muun muassa varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, ikäihmisten ja maankäytön palveluista. Myös Kuntaliiton sivuille on pyritty saamaan vertailukelpoista tietoa.

Tiedolla johtamisen tunnuslukujen kehittäminen on kaupungissa katsottu tärkeäksi ja tunnuslukuja tullaan esittämään Kompassi-järjestelmässä, jossa tullaan esittämään keskeistä tietoa, kuten talouden ja työttömyyden lukuja johdolle.

Sitovien tavoitteiden mittarointi tapahtuu koko sitovien tavoitteiden muokkaamisen prosessin aikana.

Suosituksukset (s. 31):

Mittareiksi tulisi saada enemmän vaikuttavuustavoitteita. Tuottavuuden seurannassa tulee edelleen seurata sitä, etteivät parannukset tapahdu vaikuttavuuden ja laadun kustannuksella. Pelkkien volyyymia kuvaavien tunnuslukujen sijaan olisi pystyttävä kehittämään johonkin suhteutettuja tunnuslukuja. Mittaroinnilla ja tavoitteilla on suora yhteys tiedolla johtamiseen, joten tunnuslukujen kehittäminen on tärkeää. Kaupungin tulisi mahdollisimman paljon avata tietokantiaan avoimen datan suuntaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, toiminnan vaikuttavuuden mittaamisen kehittäminen on olennaista vantaalaisten hyvinvoinnin ja sitä edistävien palvelujen jatkuvassa kehittämisessä. Vaikuttavuuden mittaaminen on osoittautunut haasteelliseksi; muutokset esim. väestön terveydessä ja hyvinvoinnissa ovat hitaita ja voivat olla seurausta hyvin monenlaisista yhteiskunnallisista ja yksilöllisistä tekijöistä ja valinnoista. Mahdolliset vaikutukset ilmenevät myös usein vasta useiden vuosien kuluttua, mikä on haaste kunnalliselle talous- ja toimintaseurannan vuosittaiselle raportointitarpeelle.

Vaikuttavuuden mittaamista kehitetään kansallisessa tasolla mm. ns. palvelupakettien valmistelussa, mikä jatkossa tukee vaikuttavuuden seurantaakin myös paikallisella tasolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala seuraa säännöllisesti tuottavuuden kehittymistä lautakunnan hyväksymällä tuottavuusohjelmalla. Toimiala on ollut myös aktiivinen toimintaa kuvaavien tilastotietojen avaamisessa avoimena datana kaikkien hyödynnettäväksi pääkaupunkiseudun HRI-palvelussa. Avoimena datana on julkaistu toimialan toimintatilastot sekä kuuden suurimman kaupungin palvelujen ja kustannusten vertailutiedot jo usein vuosien ajan.

Tiedolla johtamisen ja siinä käytettävien tunnuslukutietojen edelleen kehittäminen on keskeisessä roolissa palvelujen kustannustehokkaassa ja vaikuttavassa järjestämisessä.

4.3. Projektimalli ja projektisalkun hallintamalli (s. 31- 32)

Tiivistelmä nro 6 (s. 3)

Vantaalla johdetaan ja toteutetaan projekteja laadittua projektimallia hyväksi käyttäen. Projektisalkun hallintamallin avulla johdetaan organisaation selvitys-, suunnittelu- ja jälkiseurantavaiheissa olevia projekteja. Projektimallissa ja projektisalkun hallintamallissa on edistytty edellisen vuonna 2014 suoritettua arvioinnin jälkeen hyvin. Projektitietojen ajantasaisuuteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Johtopäätökset (s. 31):

Vantaalla johdetaan ja toteutetaan projekteja laadittua projektimallia hyväksi käyttäen. Projektisalkun hallintamallin avulla johdetaan organisaation selvitys-, suunnittelu- ja jälkiseurantavaiheissa olevia projekteja. Molemmilla on edistytty edellisen vuonna 2014 suoritettua arvioinnin jälkeen hyvin.

Suosituksukset (s. 32):

Projektitietojen ajantasaisuuteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on käytössä Vantaan projektisalkun hallintamalli, ja sen hyödyntämisen ja tietojen ajantasaisuuden parantamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

8 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

8.1 Lastensuojelun tilanne (sivut 57–59)

Tiivistelmä nro 14 (s. 4)

Lastensuojelu on ollut tiiviisti julkisuudessa kuluneiden kahden vuoden aikana. Vuoden 2016 aikana esiin nousseet ongelmat ovat kohdentuneet erityisesti Tikkurilan alueen avopalveluiden suunnitelmalliseen lastensuojelutyöhön. Aluehallintoviraston antaman muistutuksen jälkeen on kehitetty toimia, joilla tilanne saataisiin hallintaan. Palvelutarpeen arvioinnin viereille saattamisen ja valmistumisen osalta laissa edellytetyt määräajat toteutuvat hyvin. Nyt on panostettava siihen, että lastensuojelulaki toteutuu myös asiakkaiden tapaamisten ja asiakassuunnitelmien laatimisen osalta. Asiakassuunnitelmat tulee saada lain mukaiselle tasolle.

Johtopäätökset (s. 59):

Lastensuojelun rakennemuutos on ollut koko maassa käynnissä jo jonkin aikaa ja työ jatkuu edelleen. Vantaalla perhepalveluiden tulosityksikössä tehdään muutoksia, joilla pyritään vastaamaan palveluiden tarpeeseen. Aikuissosiaalityön ja lastensuojelun yhteistyö korostuu ja asiakkaita ohjataan ja myös siirretään ennalta ehkäisevien palveluiden piiriin. Pyrkimys on siihen, että lastensuojelun asiakkuuteen päädytään vasta hyvin vakavissa tilanteissa.

Toimiala on vakuuttanut, että Vantaan lastensuojelun tilanne kokonaisuudessaan ei ole huolestuttava. Julkiseen keskusteluun on noussut erityisesti Tikkurilan yksikön työtilanne ja työpaine. Vaihtuvuutta on ollut sekä henkilökunnassa että lähiesimiehissä.

Lastensuojelun toimintatapojen yhtenäistäminen on kesken. Esimerkiksi kiireellisyys on määritelty hyvin eri tavoin kolmessa eri aluetoimistossa sekä virka-ajan ulkopuolella toimivassa sosiaali- ja kriisipäivystyksessä. Kiireellisuuden käsitettä sekä muita yhteistyöhön liittyviä rajapinta- ja määrittelyasioita työtetään yhdessä henkilöstön kanssa. Myös alueorganisaatiosta luopumisen pitäisi edistää toimintatapojen yhtenäistämistä ja helpottaa henkilöresurssien suuntaamista.

On ollut pitkään tiedossa, että asiakastietojärjestelmä on vanha ja erityisesti tilastointiominaisuuksiltaan puutteellinen ja että muutosten tekeminen siihen on hyvin kallista. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön marraskuussa 2018. Koska asiakastietojärjestelmästä ei saada tarvittavia tilastoja, lastensuojelun johto on työntekijöiltä saatavien tietojen varassa. Koska niin sanotut käsikirjanpidot ovat tällä hetkellä käytännössä ainoa mahdollisuus, niiden luotettavuus, saatavuus oikeille henkilöille, tietojen siirtyminen uusille työntekijöille ynnä muu on syytä varmistaa.

Lautakunta katsoo, että toimenpiteet lastensuojelun tilanteen parantamiseksi ja sosiaali-huoltolain täytäntöön panemiseksi ovat oikean suuntaisia.

Suositukses (s. 59):

Asiakastietojen hallintaan ja tilastointiin selvitetään varmistusta esimerkiksi mobiiliratkaisuista. Lautakunnan päähuomio on siinä, että johdon sekä työntekijöiden tulee saada työsään tarvittavia tilastoja ja tietoja luotettavasti ja turvallisesti.

Asiakasmäärän hallintaan tähtääviä toimia tulee jatkaa.

On panostettava siihen, että lastensuojelulaki toteutuu asiakkaiden tapaamisten ja asiakassuunnitelmien laatimisen osalta. Asiakassuunnitelmat tulee saada lain mukaiselle tasolle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Kuten arviointikertomuksessa todetaan, toimialalla on toteutettu ja käynnistetty toimenpiteitä, joilla vastataan lastensuojelun haasteisiin. Perhepalvelujen organisaatiota on uudistettu, henkilöstön rekrytointiin panostetaan ja v. 2018 käyttöönotettavan uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä mahdollistaa entistä paremman asiakastietojen hallinnan ja tilastoinnin.

Perhepalvelujen organisaatiota on kokonaisuudessaan uudistettu vastaamaan uudistetun sosiaalihuoltolain tavoitteita tarjoamalla lapsille ja perheille riittäviä varhaisen tuen palveluja siten, että tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen ei muodostu.

Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallinen sosiaalityö on keskitetty 1.8.2017 lähtien kahteen toimintayksikköön, idän ja lännen toimintayksiköihin. Uudistuksen tavoitteena on asiakasmäärien tasaisempi jakaminen toimintayksiköiden kesken, työntekijöiden työhyvinvoinnin varmistaminen sekä tasalaatuisten sosiaalityön palvelujen takaaminen asiakkaille. Psykososiaalisten palveluiden tulosityksikössä on aloittanut toimintansa Lapsiperheiden varhaisen tuen yksikkö, johon on koottu sosiaalihuoltolain mukaisia ennaltaehkäiseviä palveluja. Aikuissosiaalityön tulosityksikköön on perustettu Uusien asiakkaiden palvelut -yksikkö, jossa tehdään myös lastensuojelutarpeen arvioinnit.

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden rekrytointitilanne on edelleen vaikea; sosiaalityöntekijöiden saatavuus on kansallinen haaste. Vantaan lastensuojelun avohuollossa useita sosiaalityöntekijöiden vakansseja on täyttämättä (12 vakanssia, elokuu 2017). Keskimääräinen asiakasmäärä vakanssia kohden on koko lastensuojelussa (ml. sijaishuolto) noin 40. Muutamia täyttämättä jääneitä sosiaalityöntekijän virkoja on muutettu ja tultaneen muuttamaan erityissosiaaliohjaajan viroiksi. Erityissosiaaliohjaajien resurssia on käytetty mm. lasten tapaamisiin. Lastensuojelun avohuollon tehtävarakennetta ja työnjakoa tullaan edelleenkin arvioimaan.

Toimialalla on rekrytointihaasteeseen pyritty vastaamaan monin keinoin. Vuosina 2016-2017 perhepalveluissa on toteutettu sosiaalityöntekijöiden rekrytointi-, perehdytys- ja sitouttamisohjelmaa "Oivallus", johon osallistui yhteensä 22 sosiaalityöntekijää. Ohjelman tavoitteina on ollut perehdyttää uudet sosiaalityöntekijät ja tarjota täydennyskoulutusta pidempään työssä olleille, verkostoituminen, oman ammattitaidon hyödyntäminen yhteiskehittämisessä sekä lisätä perhepalvelujen houkuttelevuutta sosiaalityöntekijöiden rekrytoinnissa. Oivallus-ohjelman arvioinnin pohjalta suunnitellaan uusia erityisiä toimenpiteitä sosiaalityöntekijöiden pysyvyyden ja saatavuuden lisäämiseksi. Lisäksi perhepalveluissa valmistellaan laajaa, pitkän tähtäimen rekrytointiohjelmaa sosiaalityöntekijöiden saavuttamiseksi ja sitouttamiseksi. Tähän sisältyy mm. suunnitelmallinen yliopistojen ja sosiaalityön opiskelijoiden kanssa tehtävä yhteistyö sekä työntekijöiden työn tukemiseen ja työssä jaksamiseen liittyvää tukea. Keskeistä on Vantaan lastensuojelun sekä Vantaan kaupungin työnantajajamgon kohottaminen.

Uusi asiakastietojärjestelmä Apotti otetaan käyttöön marraskuussa 2018, mikä parantaa asiakastietojen hallintaa ja tilastointia sekä tukee lastensuojelun asiakasprosessien sujuvuutta. Järjestelmän käyttöönottoon valmistaudutaan mm. lisäämällä henkilöstön asiakastietojen kirjaamisen osaamista järjestämällä kirjaamisvalmennuksia.

Tarvittaessa toimiala tuo päätöksentekoon tarkemman lastensuojelun toimenpidesuunnitelman.

8.2 Sovittelutoiminta (s. 59–61)

Tiivistelmä nro 15 (s. 4)

Riita- ja rikosasioiden sovittelu säästää tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja osaltaan myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Sovittelutoimiston kulut tulevat katetuksi valtion myöntämällä korvauksella. Sovittelualoitteiden lukumäärä nousi 67 prosenttia edellisestä vuodesta. Vantaan toimiston sovitteluun tuli 1 141 sovittelualoitetta vuonna 2016. Sovittelutoiminnalla on merkitystä etenkin nuorten ja alaikäisten uusintarikollisuuden ehkäisyssä.

Johtopäätökset (s. 61):

Kokonaisuutena riita- ja rikosasian sovittelu säästää valtiolta tuomioistuimien, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Yhden sovitteluun ohjatun rikos- ja riita- asian käsittelyn yhteiskunnalle aiheuttamien kustannusten keskiarvohinta oli 522,40 euroa vuonna 2015, yhteensä 6,3 miljoonaa euroa koko maassa vuositasolla. Sovittelun edut eivät jää vain taloudelliseen puoleen. Sovittelua pidetään erityisen tehokkaana keinona nuorten ja alaikäisten kohdalla. Mahdollisuus korjata virheensä ja aiheutuneen harmin/vahingon ynnä muun ymmärtäminen voi ohjata tekijän jatkossa viisaampiin toimintamalleihin. Myös aikuisten kesken keskusteluyhteyden saaminen voi auttaa molempia osapuolia enemmän kuin asian käsittely oikeusasteissa.

Suosituksukset (s. 61):

Tarkastuslautakunta pitää sovittelutoiminnan jatkumista tärkeänä, koska se on etenkin nuorten ja alaikäisten kohdalla tehokas uusintarikollisuuden ehkäisyn keino.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Sovittelutoiminta alkoi Vantaalla ensimmäisenä Suomessa jo vuonna 1983 kokeiluna, ja sovittelu käynnistyi Vantaalla projektina v. 1983 ja kunnan vapaaehtoisesti järjestämänä palveluna vuonna 1986. Lakisääteiseksi valtakunnalliseksi toiminnaksi sovittelutoiminta tuli v. 2006.

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, riita- ja rikosasian sovittelu säästää valtiolta tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Valtiolta saatava korvaus kattaa toiminnan kulut. Vantaan sovittelutoimisto tuottaa valtakunnan edullisimmat sovittelupalvelut (valtakunnallinen keskihinta 534 €, Vantaan sovittelutoimiston hinta 310 €, viite: tilastoraportti 2016 http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134653/Tr15_2017.pdf?sequence=4).

Sovittelupalvelu on merkittävä mahdollisuus kaikenikäisille. Riita-asian sovittelualoitteen voi tehdä kuka tahansa kuntalainen. Sovittelusta asiakas voi saada ohjausta jatko- ja tukipalveluihin. Myös Vantaan kaupungille sovittelupalvelu on mahdollisuus saada korvauksia siihen kohdistuneista vahingonteosta. Sovittelupalvelulla on myös vaikutusta yleisen sovinnollisuuden edistämisessä.

Sote- ja maakuntauudistuksessa lakiin rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta perustuvan sovittelutoiminnan hallinnollinen asema tulee valmistella suunnitelmallisesti siten, että Vantaalla käynnistetty laadukas toiminta jatkuu häiriöttä.

8.3 Perusterveydenhuolto (s. 61 – 64)

Tiivistelmä nro 16 (s. 5)

Perusterveydenhuollossa on pysytty hoitotakuussa ja asiakastyytyväisyys on edelleen korkealla tasolla, vaikka terveysasemilla arvosanat olivat hieman edellistä tutkimusta huonommat. Hoitoonpääsyä yritetään nopeuttaa ja lisätä sähköisiä palveluita, itsepalveluita sekä palvelusetelin käyttöä. Palveluihin pääsyn tulisi olla alueellisesti tasa-arvoista. Tarkastuslautakunta pitää sähköisten palvelu- ja itsepalvelumuotojen kehittämistä tärkeänä niin terveysaseman kuin koko toimialankin tasolla.

Johtopäätökset (s. 63):

Tulosalueen tavoitteet on johdettu toimialan tavoitteista ja ne pääsääntöisesti edelleen kaupungin sitovista tavoitteista. Tulosalueelle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat varsin hyvin ja talousarvio alittui.

Kaupunki raportoi hoitotakuun toteutumisesta internetsivuillaan. Kaupungin raportoinnin mukaan puhelinpalvelujärjestelmän kokonaisvastausprosentti on ollut 90,5–95,1 prosenttia tammi-elokuussa 2016 ja hoitotarpeen arvioinnit on tehty määräajassa. Kiireetön hoito tulee aloittaa kolmen kuukauden sisällä ensimmäisestä yhteydenotosta. Saatujen listausten perusteella tämä toteutuu.

Terveysasemapalveluissa on vuonna 2016 ollut alueellisia eroja toisaalta puhelinyhteyden saamisessa ja toisaalta kiireettömän lääkäriajan odotusajassa. Hyvinä asiana voidaan todeta, että molempien osalta on jo päätetty tehdä korjaavia toimenpiteitä.

Varattuja vastaanottoaikoja jää vuosittain paljon käyttämättä. On tilanteita, joissa ajanvarauksen peruminen onnistuu vain puhelimitse ja toisaalta tiedetään, että puhelinpalvelut ovat välillä hyvin ruuhkaisia. Jos ajan peruminen on kovin aikaa vievää, se saattaa jäädä tekeemättä.

Suosituks (s. 64):

Palveluihin pääsyn tulisi olla alueellisesti tasa-arvoista. Vastaanottoajan perumisen pitäisi olla riittävän nopeaa ja yksinkertaista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Lääkärien ja hoitajien vastaanotoille on käytössä yhtenevät hoidon tarpeen arvion ohjeet kirjauskäytäntöineen. Niiden mukaisesti annetaan kiireettömät ja kiireelliset ajat koko kaupungissa. Alueellisia eroja ei ole kokonaan voitu välttää, koska varsinkin isoimmilla terveysasemilla potilaspaine on suurempi. Esimerkiksi Tikkurilan alueella voidaan heti vastata vain noin puoleen tulevista puheluista, vaikka lähes koko henkilöstöresurssi on aamupäivisin sidottu tähän. Yhteydenottotapoja onkin monipuolistettu. Esimerkiksi sähköinen asiakkuus on poistettu monista sähköisistä ajanvarauksista ja näin madallettu kynnystä suoraan kotoa tapahtuvaan ajan varaamiseen. Uutena palveluna on otettu käyttöön kiirevastaanottojen ruuhkamittarit. Vantaan kaupungin nettisivuilta voi käydä katsomassa, mikä terveysasema on vähiten ruuhkautunut ja hakeutua sinne. Palvelu on nimeltään vapaat päiväpoliklinikat ja tällä harjoitellaan valinnanvapautta Vantaalla. Lisäksi kaikilla terveysasemilla jaetaan terveyspalvelujen palveluseleitä tasapuolisesti.

Vastaanottoaikoja jätetään paljon käyttämättä terveyspalveluissa. Suun terveydenhuolto mukaan lukien aiheutuu tästä vuosittain noin 1,3 miljoonan tappio Vantaalle. Terveysaseman aikojen peruminen on tehty mutkattomaksi. Jos aika on varattu sähköisesti, sen voi itse peruuttaa tai muuttaa vastaanottoajan sähköisesti viimeistään 24 tuntia ennen vastaanottoaikaa. Tekstiviestillä ajan voi perua ympäri vuokauden – kuitenkin viimeistään vastaanotto-päivänä klo 8.00 mennessä. Puhelimitse peruminen tapahtuu arkisin klo 8–16, p. 09 839 10023. Tällöin aika on peruttava viimeistään vastaanottoaikaa edeltävänä päivänä klo 16.00 mennessä. Kaikki ohjeet löytyvät kätevästi internetistä.

8.4 Tikkurilan terveysasema (s. 64 – 65)

Taustaa:

Perusterveydenhuollon kokonaisuuden lisäksi tarkastuslautakunta perehtyi yhden terveysaseman toimintaan. Tikkurilan terveysasema on niin sanottu laajan palvelun terveysasema, jossa on kiireellinen ja kiireetön sairausvastaanotto. Toiminnan painopisteenä tulisi olla pitkäaikaissairauksien hoito. Terveysasemalla annetaan myös muun muassa ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa ja hoidetaan pitkäaikaisia sairauksia. Tikkurilan terveysaseman väestöpohja oli vuoden 2016 alussa noin 60 000 asukasta ja se on asukas pohjalla mitattuna yksi Suomen suurimmista terveysasemista.

Johtopäätökset (s. 64):

Terveysaseman tuottavuusmittarina oli lääkärien vastaanottokäyntien määrän kasvu, jossa tavoitetaso oli kolmen prosentin kasvu. Toteutunut vastaanottokäyntien määrän kasvu oli 1,5 prosenttia, joten tavoitetta ei saavutettu. Vastaanottokäyntien määrä on helposti mitattavissa, mutta pelkkä määrän kasvattaminen ei välttämättä palvele toimintaa parhaiten. Arvioinnin yhteydessä nousikin esiin ajatus, että tavoitteena tulisi olla hoidon tarkoituksenmukaisen toteutuksen parantaminen. Tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi toiminnan järjeistämistä niin, että hoitajille siirretään lääkäreiltä tehtäviä, jotka he pystyvät hoitamaan joko itsenäisesti tai tarvittaessa lääkäreitä konsultoiden.

Sähköisten palvelujen ja itsepalvelujen lisäämisessä on mahdollisuus ohjata osa asiakkaista hoitamaan asiansa joustavasti heille sopivana ajankohtana. Esimerkiksi koetulosten ja lääkärin kommenttien katsominen Omakanta- palvelusta vapauttaa puhelinaikoja. Kaikille asiakkaille tämä ei sovellu.

Suosituks (s. 64):

Tarkastuslautakunta pitää sähköisten palvelu- ja itsepalvelumuotojen kehittämistä tärkeänä niin terveysaseman kuin koko toimialankin tasolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan vastaus:

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota sähköisten palveluiden kehittämistarpeeseen. Vantaa on tässä valtakunnallisesti etulinjassa, sillä Apottihankkeessa otetaan käyttöön uusi potilastietojärjestelmä marraskuussa 2018. Siinä tulee olemaan uusimmat ja viimeistellyimmät sähköiset itsehoitoportaalit ja sujuvakäyttöiset sähköisen asioinnin kanavat. Potilaiden itsehoito ja erilaisten kyselyjen ja vastausten näkyminen nousee aivan uudelle tasolle. Hoitajat, sosiaalityöntekijät ja lääkärit voivat palvella potilaskuntaa huomattavasti nykyistä laajalla alalla ja siten, ettei väestön tarvitse tulla käytäville odottamaan. Suuri osa palveluista siirtyy kotiin annettaviksi sähköisesti.

Vantaan terveyspalvelut on mukana tietohallinnon sähköisen asioinnin hankkeessa. Siinä luodaan jo syksyllä 2017 sähköinen hoidon tarpeen arvio, joka vapauttaa hoitohenkilökuntaa välittömään asiakastyöhön. Tämä mahdollistaa myös suoran sähköisen ajanvarauksen lääkäreille heti kun terveydenhuoltolain päivitys tämän sallii.

Lasten ja nuorten valtuutettujen nimeäminen

VD/9103/00.00.01.01/2017

KN/PV/TS/LL

Lasten, nuorten ja päättäjien kohtaaminen on tärkeää, jotta lapset ja nuoret oppivat tuntemaan omaa kotikuntaansa ja sen päätöksentekojärjestelmää sekä pääsevät keskustelemaan heille tärkeistä asioista. Vuorovaikutuksen kehittämisessä yhdeksi hyväksi toimintatavaksi on havaittu lasten ja nuorten valtuutettujen toiminta. Lasten ja nuorten valtuutettuja on ollut valtuustoryhmistä nimettynä keväästä 2013 alkaen.

Valtuutetun tehtävänä on tehdä yhteistyötä nuorisovaltuuston kanssa osallistumalla nuorisovaltuuston kokouksiin ja toimimalla kummivaltuutettuna. Lisäksi he sitoutuvat tapaamaan lapsia ja nuoria erilaisissa tilaisuuksissa sekä heidän omissa toimintaympäristöissään. Lähtökohtana on luoda mahdollisuuksia tavata ja keskustella lasten ja nuorten kanssa.

Lasten ja nuorten valtuutettujen toimintaa on tarkoitus jatkaa edellisen toimikauden mukaisesti. Toimintaa koordinoi nuorisopalveluista nuorisotyöntekijä Päivi Viilomaa. Nuorisopalvelut kutsuu lasten ja nuorten valtuutetut tapaamiseen marras-joulukuun 2017 aikana.

Jokaista valtuustoryhmää on pyydetty valitsemaan ryhmästään yhden henkilön lasten ja nuorten valtuutetun tehtävään kesään 2019 saakka.

Valtuustoryhmät ovat ehdottaneet lasten ja nuorten valtuutetuiksi seuraavia henkilöitä:

Siri Ahokas

Soili Haverinen

Hanna Luukkonen

Maija Rautavaara

Minna Räsänen

Kati Tyystjärvi

Tanja Vahvelainen

Stefan Åstrand

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään nimetä kaupunginhallituksen toimikaudeksi 2017–2019 lasten ja nuorten valtuutetuiksi valtuustoryhmien esitysten mukaisesti: Siri Ahokas, Soili Haverinen, Hanna Luukkonen, Maija Rautavaara, Minna Räsänen, Kati Tyystjärvi, Tanja Vahvelainen ja Stefan Åstrand.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Nuorisopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Nuorisovaltuuston ohjaaja Päivi Viilomaa, puh. 040 861 0841, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VD/7884/07.02.02.02/2017

EL-H/AL/LL

Vantaan kaupunki on vuodesta 1976 lähtien myöntänyt vuosittain Vantaa-palkinnon tunnustuksena merkittävistä ansioista taiteen/kulttuurin ja kaupungin taide-elämän hyväksi. Se voidaan myöntää Vantaan kaupungissa vakituisesti asuvalle henkilölle tai kaupungissa toimivalle taiteilijaryhmälle tai taideyhteisölle.

Vapaa-ajan ja asukaspalveluiden lautakunta päätti 5.9.2011 § 14 esittää kaupunginhallitukselle Vantaa-palkinnon saajaesityksen yhteydessä, että Vantaa-palkinnon nimi muutettaisiin Vantaan kulttuuripalkinnoksi, joka kuvaisi entistä paremmin palkinnon luonnetta. Kaupunginhallituksen kokouksessa 19.9.2011 § 17 tämä nimimuutos hyväksyttiin.

Päätöksen palkinnosta tekee kaupunginhallitus vapaa-ajan lautakunnan esityksestä. Palkintoon on varattu kuluvan vuoden kulttuuripalveluiden talousarviossa 10 000 euroa. Tämän esitystekstin liitteenä on lautakunnan jäsenille luettelo palkinnon saajista vuosilta 1976-2016.

Kulttuurijohtaja on yhdessä kulttuuripalveluiden henkilökunnan kanssa valmistellut asiaa ja esittelee ehdokkaat kokouksessa. Lautakunnan esitys kaupunginhallitukselle palkinnon saajaksi on tehtävä viimeistään marraskuun kokouksessa. Palkinto jaetaan kaupunginvaltuuston vuoden viimeisessä kokouksessa 11.12.2017.

Listaus ehdokkaista vuoden 2017 Vantaan kulttuuripalkinnon saajaksi on nähtävillä kokouksessa.

Vapaa-ajan lautakunta 3.10.2017 § 12

Kulttuurijohtajan esitys:

Päätetään

- a) esittää kaupunginhallitukselle, että se toimittaa vuoden 2017 Vantaan kulttuuripalkinnon jaon lautakunnan esityksen mukaisesti
- b) todeta, että palkintosumma 10 000 euroa suoritetaan menokohdalta: 16 33 12 400, 473006 taiteilijoiden apurahat,
- c) todeta, että palkinto julkaistaan ja jaetaan kaupunginvaltuuston vuoden 2017 viimeisessä kokouksessa 11.12.2017 ja
- d) tarkistaa ja hyväksyä tämä pykälä heti kokouksessa.

Päätös:

Päätettiin

- a) esittää kaupunginhallitukselle, että se toimittaa vuoden 2017 Vantaan kulttuuri-palkinnon jaon lautakunnan esityksen mukaisesti
- b) todeta, että palkintosumma 10 000 euroa suoritetaan menokohdalta 16 33 12 400, 473006 taiteilijoiden apurahat,
- c) todeta, että palkinto julkaistaan ja jaetaan kaupunginvaltuuston vuoden 2017 viimeisessä kokouksessa 11.12.2017 ja
- d) tarkistaa ja hyväksyä tämä pykälä heti kokouksessa.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään jakaa vuoden 2017 Vantaan kulttuuripalkinto vapaa-ajan lautakunnan esityksen mukaisesti.

Käsittely:

Merkittiin, että kulttuurijohtaja Annukka Larkio selosti asiakohtaa kokouksen alussa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite: Palkinnon saajat vuosilta 1976-2016

Täytäntöönpano: kulttuuripalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätietoja:

Annukka Larkio, 050 318 1686, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kulttuuripalkinto

Vantaan kulttuuripalkinto (ent. Vantaa-palkinto) myönnetään vuosittain hakemuksetta tunnustuksena merkittävistä ansioista taiteen ja kaupungin taide-elämän hyväksi tehdystä työstä Vantaan kaupungissa vakituisesti asuvalle henkilölle tai kaupungissa toimivalle taiteilijaryhmälle.

Päätöksen Vantaan kulttuuripalkinto myöntämisestä tekee kaupunginhallitus vapaa-ajan lautakunnan esityksestä.

Palkinnon jakotilaisuus on kaupunginvaltuuston viimeisessä kokouksessa vuosittain.

Palkinnon suuruus on 10 000 € vuodesta 2008 alkaen.

Vantaan kulttuuripalkinto (Vantaa-palkinto) on myönnetty vuodesta 1976 alkaen seuraavasti:

1976 kuvanveistäjä Heikki Häivöjä
1977 säveltäjä Aulis Sallinen
1978 graafikko Pentti Kaskipuro
1979 Vanhan musiikin yhtye Sonores Antiqui
1980 koreografi Marjo Kuusela

1981 taidemaalari Tapani Jokela
1982 oopperalaulaja Jorma Hynninen
1983 Tanssiteatteri Raatikko
1984 kirjailija Alpo Ruuth
1985 elokuvaohjaaja Matti Kassila

1986 oopperalaulaja Jaakko Ryhänen
1987 jazzmuusikko Juhani Aaltonen
1988 näyttelijä Lasse Pöysti
1989 taidemaalari, graafikko Antti Ojala
1990 säveltäjä Herman Rechberger

1991 Teatteri KEHÄ III (nyk. Teatteri Vantaa)
1992 laulajatar Annikki Tähti
1993 arkkitehti Alpo Halme
1994 muusikot Maarit ja Sami Hurmerinta
1995 taidemaalari, kuvanveistäjä Risto Vilhunen

1996 valo- ja äänisuunnittelija Ilkka Volanen
1997 Vantaan tanssiopisto
1998 Vantaan orkesteri
1999 urkutaiteilija Håkan Wikman
2000 elokuvakäsikirjoittaja, ohjaaja Kaija Juurikkala

2001 kirjailija, FT Taru Väyrynen
2002 valokuva- ja mediataiteilija Harri Larjosto
2003 musiikin tohtori, musiikkikasvattaja Päivi Kukkamäki
2004 laulaja, opettaja Kosti Kotiranta
2005 Vantaan Lapsibaletti ry, Tamara Popova ja Marin Veltchev

2006 tuottaja-elokuvaohjaaja Jean Bitar
2007 Tikkurilan Teatteri ry
2008 kirjailija Virpi Hämeen-Anttila ja professori Jaakko Hämeen-Anttila
2009 musiikkipedagogi Inkeri Simola-Isaksson
2010 Vantaan Taiteilijaseura ry

2011 viihdetaitelija Virve Rosti
2012 kirjailija Tuula Korolainen
2013 oopperalaulaja Esa Ruuttunen

2014 Vantaan sanataidekoulu
2015 muusikko Esa Pulliainen

2016 jazzpianisti ja -säveltäjä Lenni-Kalle Taipale

Vantaan kulttuuripalkinnon jakautuminen taiteenaloittain vuodesta 1976 lähtien:

	kpl
Elokuva	3
Kirjallisuus	5
Kuvataide	7
Musiikki	17
Teatteri	4
Tanssi	4
Rakennustaide	1
yhteensä	41

10 § Maksuvapautushakemus katualueen käyttömaksusta Tikkurila-festivaalin ajalta

VD/5743/10.00.02.04.00/2017
KN/AL/LL

TF-marketing (Y-tunnus 2693346-6) hakee maksuvapautusta Vantaan katuosaston laskusta 10001710102445350, joka koskee Tikkurila-festivaalien 17-22.7.2017 järjestelyjä.

Vantaan kaupungin tekninen lautakunta (13.10.2015 § 8) on vahvistanut yleisten alueiden käytöstä veloitettavat maksut ja taksat 1.1.2016 lähtien. TF-marketing Oy:ltä perittävät katualueen käyttömaksut, sisältää luvan käsittelymaksun 60,00 € (alv 0 %) ovat seuraavat:

- Urheilutie, maksuluokka 1, veloitus 10535,52 €
 - Vesijohdontie, maksuluokka 3, veloitus 1249,92 €
 - Vehnätie, maksuluokka 3, veloitus 688,20 €
- yhteensä 12473,64 € (alv 24 %)

Tikkurilafestivaali on Vantaa BRQ:n ohella kaupungin merkittävin tapahtumayhteistyökumppani. Tikkurilafestivaalin sopimuksen on allekirjoittanut sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja, koska toiminta-alue ja sisältö koskee kulttuuripalveluiden toimintaa sekä liikuntapalveluita urheilupuiston osalta. Tapahtuma tulee kuitenkin nähdä kaupunkitasoisena, koska mm. elinvoima- ja imago vaikutukset kaupungille ovat merkittäviä.

Tikkurilafestivaalia on järjestetty Hiekkaharjun urheilupuistossa jo neljänä kesänä erinomaisessa yhteistyössä kaupungin eri toimialojen yhteistyössä. Myös poliisi, eri lupaviranomaiset sekä pelastusviranomaisten palvelut ovat olleet tapahtumatuottajalle maksuttomia. Katujen sulkemisesta ei ole aikaisempina vuosina esitetty maksua.

Pääkaupunkiseudun kolmen suuren kaupungin välillä käydään kilpailua suurten tapahtumien ja festivaalien sijoittumisesta. Vantaan kaupunki ei tue tapahtumien järjestäjää rahallisesti, vaan tarjoaa avoimen, ystävällisen ja mutkattoman kumppanuuden, joka sisältää runsaasti neuvontaa ja maksuttomia palveluita.

Hallintosäännön 16 luvun 11 §:n mukaan kaupunginhallituksella ja lautakunnalla alaisensa toiminnan osalta on oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä yksittäistapauksessa kaupungille tulevan:

1. julkisoikeudellisen maksun tai muun saatavan suorittamisesta,
2. yksityisoikeudellisen maksun, korvauksen tai muun saatavan suorittamisesta.

Esityslistatekstin liitteenä maksuvapautusanomus TF-Marketing Oy:ltä, katuvalvontapäällikön päätös LP -092-2016-04827 ja tilapäisistä töistä veloitettavat taksat alkaen 1.1.2016 -taulukko.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään myöntää TF-Marketing Oy:lle täydellinen vapautus katualueen käyttömaksuista Tikkurila-festivaalin aikana (lasku 10001710102445350, summa 12 473,64 euroa).

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Maksuvapautusanomus TF Marketing Oy
- katuvalvontapäällikön päätös LP-092-2016-04827
- tilapäisistä töistä veloitettavat taksat alkaen 1.1.2016 -taulukko
- Vantaan kaupungin ja TF-Marketing Oy:n yhteistyösopimus 30.3.2017

Täytäntöönpano: Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala, talous- ja hallintopalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

kulttuuripalveluiden johtaja Annukka Larkio, puh. 050 3181686, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

ANOMUS KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Arvoisa kaupunginhalitus. Tikkurila Festivaali on merkittävänä paikallisena tapahtumana luonut sekä itselleen että Vantaan kaupungilla suuren ja positiivisen kansallisen tunnettuuden, imagon ja näkyvyyden.

Olemme myös Vantaan kaupungin sopimuskumppani, ja yhteistyö tapahtuman ja kaupungin välillä on aina ollut hyvin mutkatonta ja positiivista.

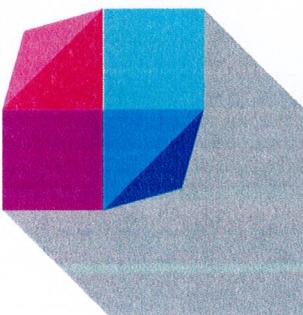
Olemme saaneet laskun Vantaan kaupungin talouspalvelukeskukselta (laskun numero 1010244535, kirjattu 9.8.2017), jossa Urhelitien sulkemisesta peritään merkittäviä korvauksia. Kyseinen lasku on tullut meille sopimuskumppanina täytenä yllätyksenä, koska menneinä vuosina emme ole maksaneet tiensulkemisista. Anomme tämän kyseisen laskun mitätöimistä.

Toivomme asian pikaista käsittelyä ja positiivista päätöstä.

Ystävällisin yhteistyöterveisin,

A handwritten signature in dark ink, appearing to be "Jan Grehn".

Jan Grehn
Tapahtuman perustaja

Päätös

Asiointitunnus LP-092-2016-04827
Kuntalupatunnus LP-092-2016-04827

Sijainti Urheilutien sulkeminen väli: Talkootie-It.Valkoisenlähteentie ja Vesijohdontie sekä Vehnätie

Hakija

TF Marketing Oy / Heidi Hujanen

Vastuuhenkilö

Asia Tapahtuman järjestäminen

Lupa-aika 19.07.2017 - 24.07.2017

Päätös Myönnetty

Päätösteksti

AIKA JA PAIKKA

19.7. – 24.7.2017, Urheilutien sulkeminen välillä: Talkootie – Itäinen Valkoisenlähteentie ja lisäksi Vesijohdontie.

19.7. – 23.7.2017, Vehnätien sulkeminen tapahtuman rakentamisen ja tapahtuman ajaksi yleiseltä liikenteeltä. Alueen asukkailla on kulku tiellä, heille jaetaan ajoluvat.

- tilapäiset liikennejärjestelyt liitteenä olevan liikenteenohjaussuunnitelman mukaisesti.

- lisäksi: tilapäiset liikennejärjestelyt toteutetaan liikenteenohjaajilla ja liikennesuunnittelun 23.5.2017 antaman lausunnon (Samuli Haveri) sekä Helsingin seudun liikenteen lausunnon 23.5.2017 mukaisesti.

HUOMIOITAVAA

Pysäkin siirroista ja reitin muutoksesta on otettu (lausunto) yhteyttä: infra@hsl.fi (Esa Sauvola, p. 040 767 0522) ja suora yhteydenotto on suotavaa vielä kadunpidon myöntämän päätöksen jälkeen.

Taksitarkastajaan on otettava yhteys p. 0500 451454 tai taksitarkastaja@vantaantaksi.fi.

Päätösteksti

Urheilutien sulkemisesta on tehty liikennesuunnittelun viranhaltijapäätös § 229/2017, 6.6.2017.

Liikennejärjestelyt toteutetaan yhdessä järjestäjän ja Koiso tien tiemestaripiirin (Juha Manninen, p 040 521 9731) toimesta.

VELOITUS

Kaupallinen tapahtuma.

Yleisten alueiden käytöstä veloitettavat maksut ja taksat 1.1.2016 lähtien.

Taksat on vahvistettu 13.10.2015 Vantaan kaupungin Teknisessä lautakunnassa (8§).

Katualueen käyttömaksut, sisältää luvan käsittelymaksun 60,00 € (alv 0 %).

- Urheilutie, maksuluokka 1, veroitus 10535,52 €
 - Vesijohdontie, maksuluokka 3, veroitus 1249,92 €
 - Vehnätie, maksuluokka 3, veroitus 688,20 €
- YHTEENSÄ 12473,64 € (alv 24 %)

LUPAEHDOT

Luvansaaja vastaa ja huolehtii, että hälytysajoneuvojen kulku, huolto liikenne ja pääsy alueeseen rajoittuviin kiinteistöihin turvataan eikä liikenteelle aiheuteta vaaraa ja sitä tarpeettomasti häiritä.

Tämä lupa on pyydettyäessä esitettävissä kadunpidon edustajille.

Alueella harjoitettavan toiminnan mahdollisesti edellyttämät muut viranomaisluvut hankitaan ja tarvittavat ilmoitukset tehdään.

Tien katkaisusta on ilmoitettu pelastuslaitokselle. (Hälytyskeskus / Valvomo puh. 09-8394 0000).

Kiertotie alueelle rajoittuviin kiinteistöihin on selkeästi ohjeistettu.

Tien katkaisusta tulee ilmoittaa etukäteen tien vaikutuspiirissä oleville asukkaille jakamalla tiedote postilaatikkoihin.

Työssä noudatetaan Suomen Kuntatekniikan julkaisun 1/2013 "Tilapäiset liikennejärjestelyt katu- ja yleisillä alueilla" ohjeita.

Työssä noudatetaan ohjeita ja ehtoja "Yleisten alueiden käyttö, tilapäiset liikennejärjestelyt ja katutyöt - Pääkaupunkiseudun (PKS) määräykset ja ohjeet".

Päätösteksti

Luvan saaja vastaa omalla kustannuksellaan kaikista tilapäisistä liikennejärjestelyistä.

Luvan saaja palauttaa liikennejärjestelyt ennalleen luvan päätyttyä.

Mahdollisia kadunpidon myöhemmin määrittämiä lisäehtoja tai muutoksia on noudatettava.

Vaaditut katselmukset

Muut lupamääräykset

Annettu	04.07.2017
Päätöksen antaja	Jukka Anttila
Lainvoimainen	19.07.2017

Päätöksen liitteet

TilapäisetTyöt_Taksa_2016.pdf
Tikkurilan_Festivaalit_Urheilutie_lupamaksu.pdf
Tikkurilan_Festivaalit_Vesijohdontie_lupamaksu.pdf
Tikkurilan_Festivaalit_Vehnätie_lupamaksu.pdf

Yleisten alueiden käytöstä veloitettavat taksat Vantaalla 1.1.2016 alkaen

Tilapäisiin töihin liittyvien alueenkäyttölupien taksat ovat päiväperustaisia. Lupamaksun suuruuteen vaikuttavat:

- lupa-ajan kesto
- alueen sijainti
- työmaan laajuus

Lisäksi alueenkäyttömaksuun lisätään työn luonteen mukaisesti lupa-asioiden käsittelymaksu 60,00 euroa tai lupaan liittyvä käsittely- ja tarkastusmaksu 180,00 euroa. Samalle luvalla ei langeteta useampia käsittely- ja tarkastusmaksuja.

Tilapäisiä töitä ovat mm. vaihtolavapaikan vuokraus, nostotyön (autonosturilla tms.) tekeminen, kuvaustyöt, muutot yms.

Työmaavuokraus koskee mm. julkisivusaneerauksia, työmaatukikohtia, varastoalueita yms.

MUU YLEISELLÄ ALUEELLA TEHTÄVÄ TILAPÄINEN TYÖ			
Alueenkäyttömaksu			
Vuokrattavan alueen koko	Maksuluokka 1	Maksuluokka 2	Maksuluokka 3
	Kadut kunnossapitoluokka 1 sekä A1 hoitoalueen puistot ja katuviheralueet	Kadut kunnossapitoluokka 2 sekä A2, A3 ja B hoitoalueiden puistot ja katuviheralueet	Kadut kunnossapitoluokka 3 sekä C, D ja E hoitoalueiden puistot ja katuviheralueet
alkava 15 m ²	4,00 €/päivä	2,00 €/päivä	1,00 €/päivä
Ilmoituksen käsittely ja tarkastusmaksu			
Tilapäinen työ	60,00 € (käsittelymaksu)		
Työmaavuokraus	180,00 € (tarkastusmaksu)		
Muuta huomioitavaa			
• Yllämainitut hinnat ovat esitetty arvonlisäverottomina (ALV 0%) • Lopulliseen alueenkäyttömaksuun lisätään arvonlisävero (ALV 24%) • Jos työ kestää 6 kk tai enemmän, niin arvonlisäveroa ei lisätä ollenkaan (ALV 0%) • Käsittely- ja valvontamaksuihin ei lisätä arvonlisäveroa. • Laskun maksuaika asiakkaalle on 14+3 vuorokautta			

Lupa-asioiden laiminlyönneistä veloitetaan 500,00 euron laiminlyöntimaksu. Laiminlyönnejä ovat mm. ilmoituksen tekemättömyys tai liikennejärjestelyjen puutteellisuus.

Tarkemmat taksoitusperiaatteet ovat luettavissa osoitteessa

http://www.vantaa.fi/asuminen_ja_ymparisto/kadut_ja_viheralueet/asiakaspalvelu/taksat/Yleisten_alueiden_kaytosta_veloitettavat_maksut_ja_taksat

Taksat on vahvistettu 13.10.2015 Vantaan kaupungin Teknisessä lautakunnassa (8§).

1. Sopijapuolet ja yhteyshenkilöt**Vantaan kaupunki**

Y-tunnus 124610- 9

Asematie 6

01300 Vantaa

TF-Marketing Oy

Y-tunnus on 2693346- 6

Henry Fordin Katu 6 A

00150 Helsinki

Tällä yhteistyösopimuksella määritellään tarkemmin Vantaan Hiekkaharjun urheilupuistossa 21-22.7.2017 järjestettävän Tikkurila Festivaalin liittyvistä rooleista ja vastuista toimijoiden välillä. Sopimuksen allekirjoittaja Vantaan kaupungin puolesta on apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth ja TF-Marketing puolesta Jan Grehn sekä Tim Livson. Sopimuksen yhteyshenkilöinä toimii kulttuurijohtaja Annukka Larkio tai hänen määräämänsä henkilö sekä Jan Grehn ja Tim Livson. Yhteyshenkilöiden tehtävänä on seurata ja valvoa sopimuksen toteutumista sekä tiedottaa siitä oman organisaationsa sisällä ja toiselle sopijapuolelle. Yhteyshenkilön vaihtumisesta on viipymättä ilmoitettava toisen sopijapuolen yhteyshenkilölle.

2. Sopimuksen tarkoitus

Tällä yhteistyösopimuksella (jäljempänä ”Sopimus”) Vantaan kaupunki (jäljempänä ”Kaupunki”) ja TF-Marketing Oy (jäljempänä ”Tapahtumajärjestäjä”) sopivat yhteistyöstä Tapahtumajärjestäjän Hiekkaharjun urheilupuistossa 21. – 22.7.2017 toteuttaman Tikkurila Festivaalin (jäljempänä ”Tapahtuma”) järjestämisessä.

3. Kaupungin rooli

Kaupungin toimivaltaiset viranhaltijat tekevät Sopimuksesta riippumattomat päätökset tilojen luovuttamisesta, ja käytölle asetettavista ehdoista, Tapahtuman järjestämistä varten.

Kaupunki sitoutuu osallistumaan Tapahtuman järjestämiseen seuraavasti:

- Kaupunki on aloitteellinen, neuvoa ja osallistuu tapahtuman lupaprosesseissa ja muissa tapahtuman järjestämiseen liittyvässä virkamiesyhteistyössä.
- Luovuttaa tapahtumaa varten Hiekkaharjun urheilukentän, siten, että tapahtumajärjestäjä voi aloittaa festivaalialueen rakentamisen 17.7.2017. Alue tulee luovuttaa kaupungille tapahtuman jälkeen 26.7.2017 siivottuna ja samanlaisessa kunnossa, kun se oli vastaanottaessa.
- Tukee osaltaan tapahtuman näkyvyyttä ja brändiä käytössään olevia medioita hyödyntäen (Asukaslehti, Vantaakanava, internet-sivusto)
- Vantaan kaupunki saa halutessaan promootiopisteen festivaalialueelle.

4. Tapahtumajärjestäjän rooli

- Tapahtumajärjestäjä vastaa kaikista tapahtuman tekniseen toteuttamiseen, tapahtuma-alueen rakentamiseen ja purkamiseen, sekä tapahtuman sisällölliseen toteuttamiseen liittyvistä toimista ja kustannuksista.

- Alue tulee luovuttaa kaupungille tapahtuman jälkeen siivottuna ja samanlaisessa kunnossa, kun se oli vastaanotettaessa, ml. tapahtumatuottajan käytössä olleet sisätilat
- Tapahtumajärjestäjä tukee osaltaan kaupunkinäkyvyyttä käytössään olevia medioita hyödyntäen ja käyttää kaupungin brändiä tuo verkkosivuillaan ja kaikessa markkinointimateriaaleissaan ja – kanavissaan esille Vantaan kaupungin yhtenä pääyhteistyötahona (erillisen Markkinointisopimuksen sisällön mukaisella tavalla.)
- Tapahtumajärjestäjä luovuttaa maksutta kaupungille 50 kpl kaksipäiväistä Silver VIP –lippua. VIP-tarjoiluista maksetaan erikseen sovitun mukaisesti.
- Tapahtumajärjestäjä tarjoaa kaupungin työntekijöille lippualennuksia erillisenä kampanja-aikana. Tapahtumajärjestäjä ja Kaupunki määrittelevät alennuslippujen määrän, lippujen ale-hinnat sekä myyntiajan..

4. Kaupungin näkyvyys

Kaupunki saa näkyvyyttä Tapahtumassa siten kuin **liitteessä 1** määritellään.

5. Sopimuksen siirtäminen ja muuttaminen

Sopijapuolilla ei ole oikeutta siirtää Sopimusta osaksikaan kolmannelle ilman toisen Sopijapuolen etukäteen antamaa kirjallista suostumusta.

Sopijapuolet voivat muuttaa Sopimusta vain kirjallisesti, muut muutokset ovat mitättömiä. Muutokset tulevat voimaan, kun molemmat Sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja allekirjoittaneet Sopijapuolten toimivaltaisten edustajien toimesta.

6. Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Sopimus tulee voimaan allekirjoitushetkellä ja on määräaikaisena voimassa 31.8.2017 saakka.

Molemmipuolinen irtisanomisaika on kaksi (2) kuukautta ja irtisanomispäivä kunkin kalenterikuukauden viimeinen päivä.

7. Sopimuksen purkaminen

Sopijapuoli voi purkaa sopimuksen päättymään välittömästi toisen Sopijapuolen olennaisen sopimusrikkomuksen perusteella. Olennaisena sopimusrikkomuksena pidetään esimerkiksi toisen Sopijapuolen julkisen kuvan vaurioitumista sekä sellaista toisen Sopijapuolen laiminlyöntiä tai muuta käyttäytymistä, jonka johdosta Sopijapuolelta ei voida kohtuuden mukaan vaatia sopimussuhteen jatkamista.

8. Sopimuserimielisyydet

Sopimukseen sovelletaan Suomen lakia ja Sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan ensivaiheessa Sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Mikäli ratkaisuun ei päästä, erimielisyydet ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa ensiasteen tuomioistuimena.

9. Allekirjoitukset

Sopimus on laadittu kahtena (2) samansisältöisenä kappaleena, yksi (1) kummallekin Sopijapuolelle.

Vantaalla 30.3.2017

Elina Lehto-Häggroth
Vantaan kaupunki

Jan Grehn
TF-Marketing

Tim Livson
TF-Marketing

Liitteet

1. Kaupungin näkyvyys markkinoinnissa

11 §

Vuoden 2018 presidentinvaalien vaalipäivän äänestyspaikat ja ennakkoäänestyspaikat

VD/8987/00.00.00.00/2017

TS/NK/NJ

Vaalipäivän äänestys toimitetaan äänestysalueittain. Vantaalla äänestysalueita on 65. Vaalilain mukaan vaalipäivän äänestyspaikoista kunnassa päättää kunnanhallitus. Presidentinvaalien vaalipäivä on 28.1.2018 ja mahdollisella toisella kierroksella vaalipäivä on 11.2.2018. Äänestysaika vaalipäivän äänestyspaikoissa on klo 9.00-20.00.

Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa sekä niiden äänestysajoista päättää kunnanhallitus. Kunta voi järjestää ennakkoäänestyksen kunnassa sijaitsevista postikonttoreista tai kunnan virastoissa taikka muissa itse järjestämässään tai hankkimissaan tiloissa. Ennakkoäänestys toimitetaan kotimaassa 17.-23.1.2018 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 17.-20.1.2018 (keskiviikosta lauantaihin).

Mikäli 28.1.2017 toimitettavassa vaalissa kukaan ehdokkaista ei saa vähintään puolta annetuista äänistä, toimitetaan kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä toinen vaali sunnuntaina 11.2.2018. Toisen vaalin ennakkoäänestys toimitetaan 31.1.-6.2.2018 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 31.1.-3.2.2018 (keskiviikosta lauantaihin). Kunta vastaa äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Valtio maksaa kunnille presidentinvaalin järjestämisestä 2,1 euroa per äänioikeutettu.

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestysajan päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Vaalilain 48 §:n mukaisesti ennakkoäänestys toimitetaan kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa kunnanhallituksen päätöksellä määrättyinä aikana, joka ei saa olla arkisin ennen klo 8.00 eikä klo 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen klo 9.00 eikä klo 18.00 jälkeen.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan ennakkoäänestyspaikkoja tulisi olla kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään ja ne tulisi sijoittaa paikkoihin, joihin on vaivaton pääsy. Samoin suositellaan, että ennakkoäänestyspaikkojen tulisi vaalista toiseen olla mahdollisimman pysyviä, koska niiden jatkuva muuntelu saattaa aiheuttaa äänestäjissä epätietoisuutta.

Vuoden 2017 kuntavaaleissa Vantaan yleiset ennakkoäänestyspaikat sijaitsivat kymmenessä kaupungin omassa tilassa (Länsimäen kirjasto, Martinlaakson kirjasto, monitoimikeskus Lumo, Myyrmäkitalo, asukastila Rubiini, kansalaistoiminnakeskus Leinikki, Koivukylän kirjasto, Hakunilan kirjasto, Pähkinärinteen palvelutalo, ja Vantaa-info Tikkurilan liike- ja matkakeskus Dixi:ssä) ja Kauppakeskus Jumbossa sekä Helsinki-Vantaan lentoasemalla. Vuoden 2018 presidentinvaaleihin ennakkoäänestyspaikaksi ehdotetaan lisättäväksi Galleria K:ta, Pähkinärinteen kirjastoa palvelutalon tilalle ja asukastila Myyrinkiä Myyrmäkitalon tilalle.

Galleria K sijaitsee Tikkurilassa toisen ennakkoäänestyspaikan Vantaa-Infon lähetyvillä. Koska Vantaa-infon tilat ovat ahtaat, toisen ennakkoäänestyspaikan lisääminen lähistölle on perusteltua. Pähkinärinteen kirjaston käyttökielto on päättynyt ja sitä voidaan käyttää jälleen ennakkoäänestyspaikkana. Sen sijaan Myyrmäkitalo on remontissa, jonka vuoksi sen tilalle ehdotetaan asukastila Myyrinkiä.

Ennakkoäänestyspaikkojen aukioloaikoja ehdotetaan muutettavan vastaamaan paremmin kävijämääriin. Lyhyemmät aukioloajat ehdotetaan otettavan käyttöön sellaisissa ennakkoäänestyspaikoissa, joissa tiedettävästi käy vähiten äänestäjiä. Aukioloaikoja ehdotetaan kavennettavan kahdella tunnilla siten, että arkisin kuusi ennakkoäänestyspaikkaa (asukastila Rubiini, kansalaistoiminnan keskus Leinikki, lentoasema terminaali T1, Länsimäen kirjasto, Pähkinärinteen kirjasto, Galleria K) sulkeutuisi klo 20.00 sijaan kello 18.00 kuitenkin siten, että ennakkoäänestyksen viimeiset kaksi päivää kaikki ennakkoäänestyspaikat olisivat auki klo 20.00 asti.

Aiemmasta käytännöstä poiketen viikonlopun osalta aukioloaikoja ehdotetaan kavennettavaksi siten, että neljä ennakkoäänestyspaikka (asukastila Rubiini, kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Länsimäen kirjasto, Pähkinärinteen kirjasto) sulkeutuisi klo 14.00. Muutoksessa on huomioitu suuret keskukset siten, että Tikkurilassa, Myyrmäessä, Korsossa, Martinlaaksossa ja kauppakeskus Jumbossa on aina vähintään yksi ennakkoäänestyspaikka, joka on arkisin auki klo 20.00 asti ja viikonloppuna klo 16.00 asti. Aiempien kävijämäärien perusteella aukioloaikojen lyhennykset eivät vaikuttane äänestysprosenttiin.

Varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikkoihin ehdotetaan kahta muutosta. Myyrmäessä (nro 107) Vaskivuoren lukiota voidaan jälleen käyttää äänestyspaikkana, kun kunnallisvaaleissa lukio käyttöön oli tilapäinen este. Hakunilassa (nro 502) äänestyspaikka on vaihdettu saadun palautteen perusteella Hakunilan nuorisotilaan. Tila on riittävän iso kahdelle äänestyspaikalle.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan kunnanhallituksen tulee hyvissä ajoin päättää kunnan yleisistä ennakkoäänestyspaikoista sekä vaalipäivän äänestyspaikoista. Ennakkoäänestämistä koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi jokaisen ennakkoäänestyspaikan nimi, käyntiosoite ja päivittäinen aukioloaika. Kunnanhallituksen tulee huolehtia, että edellä mainitut tiedot ja äänestyspäivän äänestyspaikkojen tiedot toimitetaan Väestörekisterikeskukselle viimeistään 3.11.2017 sen määräämällä tavalla.

Keskusvaalilautakunta 18.10.2017 § 3

Puheenjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että se vuoden 2018 presidentinvaaleissa

- a) määräisi vaalipäivän äänestyspaikoiksi oheisen liitteen mukaiset 65 äänestyspaikkaa,
- b) määräisi Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi kolmetoista paikkaa, jotka ovat:
Asukastila Myyrinki, Vaskivuorentie 10 B, 01600 Vantaa
Asukastila Rubiini, Rubiinikehä 2 B, 01700 Vantaa
Hakunilan kirjasto, Kimokuja 5, 01200 Vantaa
Galleria K, Asematie 7, 01300 Vantaa
Helsinki-Vantaan lentoasema, terminaali T1, 01530 Vantaa
Kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Leinikkitie 22, 01350 Vantaa
Kauppakeskus Jumbo, Vantaanportinkatu 3, 01510 Vantaa
Koivukylän kirjasto, Hakopolku 2, 01360 Vantaa
Länsimäen kirjasto, Suunnistajankuja 2, 01280 Vantaa
Martinlaakson kirjasto, Laajaniityntie 3, 01620 Vantaa
Monitoimikeskus Lumo, Urpiaisentie 14, 01450 Vantaa
Vantaa-info, Tikkurilan liike- ja matkakeskus Dixi, Ratatie 11, 01300 Vantaa
Pähkinärinteen kirjasto/nuorisotila, Mantelikuja 4, 01710 Vantaa,
- c) päättäisi, että ennakkoäänestys järjestetään ennakkoäänestysaikoina alla olevan taulukon mukaisesti, ja

	17.1.	18.1.	19.1.	20.1.	21.1.	22.1.	23.1.
Vantaa-info, Tikkurilan liike- ja matkakeskus Dixi	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Hakunilan kirjasto	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Kauppakeskus Jumbo	9-20	9-20	9-20	9-18	11-18	9-20	9-20
K Galleria	9-18	9-18	9-18	10-16	10-16	9-20	9-20
Koivukylän kirjasto	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Kansalaistoiminnan keskus Leinikki	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20
Lentoasema terminaali T1	9-18	9-18	9-18	10-16	10-16	9-20	9-20
Monitoimikeskus Lumo	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Länsimäen kirjasto	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20
Martinlaakson kirjasto	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Asukastila Myyrinki	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Pähkinärinteen kirjasto	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20
Asukastila Rubiini	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20

- d) ilmoittaa Väestörekisterikeskukselle Vantaan vaalipäivän äänestyspaikkoja ja yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja koskevat tiedot aukioloaikoiineen.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään vuoden 2018 presidentinvaaleissa

- a) määrätä vaalipäivän äänestyspaikoiksi oheisen liitteen mukaiset 65 äänestyspaikkaa,
- b) määrätä Vantaan yleisiksi ennakkoäänestyspaikoiksi kolmetoista paikkaa, jotka ovat:
Asukastila Myyrinki, Vaskivuorentie 10 B, 01600 Vantaa
Asukastila Rubiini, Rubiinikehä 2 B, 01700 Vantaa
Hakunilan kirjasto, Kimokuja 5, 01200 Vantaa
Galleria K, Asematie 7, 01300 Vantaa
Helsinki-Vantaan lentoasema, terminaali T1, 01530 Vantaa
Kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Leinikkitie 22, 01350 Vantaa
Kauppakeskus Jumbo, Vantaanportinkatu 3, 01510 Vantaa
Koivukylän kirjasto, Hakopolku 2, 01360 Vantaa
Länsimäen kirjasto, Suunnistajankuja 2, 01280 Vantaa
Martinlaakson kirjasto, Laajaniityntie 3, 01620 Vantaa
Monitoimikeskus Lumo, Urpiaisentie 14, 01450 Vantaa
Vantaa-info, Tikkurilan liike- ja matkakeskus Dixi, Ratatie 11, 01300 Vantaa
Pähkinärinteen kirjasto/nuorisotila, Mantelikuja 4, 01710 Vantaa,
- c) päättää, että ennakkoäänestys järjestetään ennakkoäänestysaikoina alla olevan taulukon mukaisesti, ja

	17.1.	18.1.	19.1.	20.1.	21.1.	22.1.	23.1.
Vantaa-info, Tikkurilan liike- ja matkakeskus Dixi	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Hakunilan kirjasto	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Kauppakeskus Jumbo	9-20	9-20	9-20	9-18	11-18	9-20	9-20
K Galleria	9-18	9-18	9-18	10-16	10-16	9-20	9-20
Koivukylän kirjasto	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Kansalaistoiminnan keskus Leinikki	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20
Lentoasema terminaali T1	9-18	9-18	9-18	10-16	10-16	9-20	9-20
Monitoimikeskus Lumo	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Länsimäen kirjasto	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20
Martinlaakson kirjasto	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Asukastila Myyrinki	9-20	9-20	9-20	10-16	10-16	9-20	9-20
Pähkinärinteen kirjasto	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20
Asukastila Rubiini	9-18	9-18	9-18	10-14	10-14	9-20	9-20

- d) ilmoittaa Väestörekisterikeskukselle Vantaan vaalipäivän äänestyspaikkoja ja yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja koskevat tiedot aukioloaikoineen.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vaalipäivän äänestyspaikat 2018
- Ennakkoäänestystilasto
- Oikeusministeriön 9.8.2017 kirje (OM 9/51/2017) vuoden 2018 presidentinvaaleista
- Oikeusministeriön 21.6.2017 kirje (OM 9/51/2017) vuoden 2018 presidentinvaaleista

Täytäntöönpano: Vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Vaalitoimisto, puh. 050 312 4524,

keskusvaalilautakunnan sihteeri Nelli Jääskeläinen, puh. 040 828 1271, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNGIN 65 ÄÄNESTYSALUETTA VUONNA 2018

Nro	Äänestysalueen nimi	Äänestyspaikka	Osoite	
101	Hämevaara	Pähkinärinteen koulu	Mantelikuja 4	01710 Vantaa
102	Hämeenkylä	Tuomelan opetuspiste	Ainontie 44	01630 Vantaa
103	Pähkinärinne	Pähkinärinteen koulu	Mantelikuja 4	01710 Vantaa
104	Varisto	Variston opetuspiste	Varistontie 1	01660 Vantaa
105	Vapaala	Rajatorpan koulu	Vapaalanpolku 13	01650 Vantaa
106	Uomatie	Uomarinteen koulu	Uomarinne 2	01600 Vantaa
107	Myyrmäki	Vaskivuoren lukio	Virtatie 4	01600 Vantaa
108	Kilteri	Kilterin koulu	Iskostie 8	01600 Vantaa
109	Louhela	Uomarinteen koulu	Uomarinne 2	01600 Vantaa
110	Jönsas	Kilterin koulu	Iskostie 8	01600 Vantaa
111	Kaivoksela	Kaivokselan koulu	Kaivosvoudintie 10	01610 Vantaa
112	Vaskipelto	Kaivokselan koulu	Kaivosvoudintie 10	01610 Vantaa
201	Askisto	Askiston koulu	Uudentuvantie 5	01680 Vantaa
202	Keimola	Aurinkokiven koulu	Aurinkokivenkuja 1	01700 Vantaa
203	Seutula	Seutulan koulu	Katriinantie 60	01760 Vantaa
204	Piispankylä	Vantaankosken koulu	Isontammentie 17	01730 Vantaa
205	Kivimäki	Kivimäen koulu	Lintukallionkuja 6	01620 Vantaa
206	Laajavuori	Mårtensdals skola	Laajavuoreнкуja 4	01620 Vantaa
207	Martinlaakso	Martinlaakson koulu	Martinlaaksonpolku 9	01620 Vantaa
208	Vihertie	Martinlaakson koulu	Martinlaaksonpolku 9	01620 Vantaa
209	Vantaanlaakso	Vantaanlaakson päiväkotі	Vantaanlaaksonraitti 9	01670 Vantaa
210	Ylästö	Ylästön koulu	Ollaksentie 29	01690 Vantaa
301	Veromies	Helsingē skola	Ylästöntie 3	01510 Vantaa
302	Pakkala	Veromäen koulu	Veromiehentie 2	01510 Vantaa
303	Kartanonkoski	Vantaan kansainvälinen koulu	Hagelstamintie 1	01520 Vantaa
304	Ilola	Ilolan koulu	Epinkoskentie 5	01390 Vantaa
305	Ruskeasanta	Ristipuron päiväkotі	Laaksotie 1	01390 Vantaa
306	Simonkylä	Simonkylän koulu	Koivukyläntie 52	01350 Vantaa
307	Simonmetsä	Simonkallion koulu	Simonkalliontie 1	01350 Vantaa
308	Peltola	Peltolan koulu	Lummetie 27 B	01300 Vantaa
309	Viertola	Viertolan koulu	Liljatie 2	01300 Vantaa
310	Talkootie	Hiekkaharjun koulu	Talkootie 37	01350 Vantaa
311	Hiekkaharju	Hiekkaharjun koulu	Talkootie 37	01350 Vantaa
312	Tikkurila	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa
313	Kukkaketo	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa
314	Jokiniemi	Jokiniemen koulu	Valkoisenlähteentie 51	01370 Vantaa
315	Maarinoja	Dickursby skola	Urheilutie 4	01370 Vantaa
316	Hakkila	Kuusikon koulu	Hovitie 11	01380 Vantaa
317	Kuninkaala	Kuusikon koulu	Hovitie 11	01380 Vantaa
401	Koivukylä	Piilipuun päiväkotі	Piilipuunpolku 2	01360 Vantaa
402	Asola	Rekolanmäen koulu	Valtimotie 4	01400 Vantaa
403	Kulomäki	Kulomäen koulun opetuspiste	Maauuninpolku 3	01450 Vantaa
404	Korso	Ruusuvuoren koulu	Kisatie 21	01450 Vantaa
405	Vierumäki	Vierumäen koulu	Lehmustontie 9	01450 Vantaa
406	Leppäkorpi	Leppäkorven koulu	Korpikontiontie 5	01450 Vantaa
407	Metsola	Leppäkorven koulu	Korpikontiontie 5	01450 Vantaa
408	Otava	Metsolanmäen päiväkotі	Soopelipolku 4	01450 Vantaa
409	Matari	Matarin päiväkotі	Ajomiehenkuja 11	01400 Vantaa
410	Mikkola	Mikkolan koulu/ Vega	Venuksentie 2	01480 Vantaa
411	Nikinmäki	Nikinmäen opetuspiste	Perhotie 27	01490 Vantaa
412	Rekola	Rekolan koulu	Rekolantie 67	01400 Vantaa
413	Rastimäki	Koivukylän koulu	Kustaantie 10	01400 Vantaa

414	Havukallio	Kytöpuiston koulu	Peltoniemenkuja 1	01360 Vantaa
415	Tarhapiisto	Havukosken koulu	Tarhakuja 2	01360 Vantaa
416	Päiväkumpu	Päiväkummun koulu	Ismontie 2	01420 Vantaa
501	Oripuisto	Hakunilan nuorisotila	Laukkarinne 4	01200 Vantaa
502	Hakunila	Hakunilan nuorisotila	Laukkarinne 4	01200 Vantaa
503	Nissas	Sotungin koulu	Sotungintie 19	01200 Vantaa
504	Itä-Hakkila	Itä-Hakkilan koulu	Koulutie 8	01260 Vantaa
505	Sotunki	Itä-Hakkilan koulu	Koulutie 8	01260 Vantaa
506	Vaarala	Lehtikuusen koulu/Havu	Hiirakkotie 18	01200 Vantaa
507	Rajakylä	Rajakylän koulu	Latukuja 1	01280 Vantaa
508	Estepuisto	Länsimäen koulu	Pallastunturintie 27	01280 Vantaa
509	Länsimäki	Länsimäen koulu	Pallastunturintie 27	01280 Vantaa
999	Lummetie	Vantaan opistotalo	Lummetie 5	01300 Vantaa

Vantaan ennakkoäänestyspaikat 2018:

Hakunilan kirjasto	Kimokuja 5	01200 Vantaa
Länsimäen kirjasto	Suunnistajankuja 2	01280 Vantaa
Vantaa-info,		
Tikkurilan liike- ja matkakeskus Dixi	Ratatie 11,	01300 Vantaa
Galleria K	Asematie 7	01300 Vantaa
Kansalaistoiminnan keskus Leinikki	Leinikkitie 22	01350 Vantaa
Koivukylän kirjasto	Hakopolku 2	01360 Vantaa
Monitoimikeskus Lumo	Urpiaisentie 14	01450 Vantaa
Kauppakeskus Jumbo	Vantaanportinkatu 3	01510 Vantaa
Helsinki-Vantaan lentoasema Terminaali T1		01530 Vantaa
Asukastila Myyrinki	Vaskivuorentie 10 B	01600 Vantaa
Martinlaakson kirjasto	Laajaniityntie 3	01620 Vantaa
Pähkinärinteen nuorisotila/kirjasto	Mantelikuja 4	01710 Vantaa
Asukastila Rubiini	Rubiinikehä 2 B	01700 Vantaa

Ennakkoäänestystilasto päivittäin presidentinvaalit 2012 1. kierros

	ke	to	pe	la	su	ma	ti	
	11.1.	12.1.	13.1.	14.1.	15.1.	16.1.	17.1.	yhteensä
Tikkurila	881	886	745	440	477	958	1374	5761
Hakunila	520	450	355	211	201	506	596	2839
Jumbo	1372	1480	1470	1214	811	1320	1704	9371
Koivukylä	507	388	302	200	200	387	595	2579
Lentoasema	346	267	271	129	133	229	367	1742
Korso	801	650	591	366	337	664	964	4373
Länsimäki	285	182	148	105	92	235	278	1325
Martinlaakso	495	507	361	229	224	507	664	2987
Myyrmäki	1385	1268	1176	670	432	1285	1624	7840
Pähkinärinne	312	275	214	140	140	310	418	1809
yhteensä	6904	6353	5633	3704	3047	6401	8584	40626

Ennakkoäänestystilasto päivittäin kuntavaalit 2017

	ke	to	pe	la	su	ma	ti	
	29.3.	30.3.	31.3.	1.4.	2.4.	3.4.	4.4.	yhteensä
Tikkurila	678	684	520	254	324	832	1287	4579
Hakunila	445	421	289	204	210	469	599	2637
Jumbo	641	696	678	786	705	830	1135	5471
Koivukylä	519	426	290	186	192	482	624	2719
Simonkylä	166	144	114	70	79	131	191	895
Lentoasema	95	113	131	53	67	170	291	920
Lumo	568	544	413	270	281	677	988	3741
Länsimäki	216	191	150	76	121	237	288	1279
Martinlaakso	392	458	281	169	262	463	623	2648
Myyrmäki	1177	1136	769	505	528	1218	1574	6907
Pähkinärinne	0	181	96	67	121	148	0	613
Kivistö	76	59	17	38	70	80	146	486
yhteensä	4973	5053	3748	2678	2960	5737	7746	32895

9.8.2017

OM 9/51/2017

Kunnanhallitus (pl. Ahvenanmaan maakunta)

VUODEN 2018 PRESIDENTINVAALI

Viite: OM:n kirje 21.6.2017, dnro OM 9/51/2017

Oikeusministeriö antoi 21.6.2017 kunnanhallituksille viitekohdassa mainitun kirjeen koskien sunnuntaina 28.1.2018 toimitettavia vaaleja.

Kirjeessä todettiin, että seuraava yleinen vaali on tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali), joka toimitetaan sunnuntaina 28.1.2018 ja että sen yhteydessä mahdollisesti toimitettaisiin hallituksen esityksessä (HE 15/2017 vp.) tarkoitetut ensimmäiset maakuntavaalit. Kirjeen lähettämisen jälkeen kyseisen hallituksen esityksen käsittelytilanne eduskunnassa on kuitenkin muuttunut siten, että hallitus linjasi 5.7.2017 muun ohella, että ensimmäisiä maakuntavaaleja ei toimiteta presidentinvaalin yhteydessä, vaan erillisinä vaaleina lokakuussa 2018 (vaalipäivä sunnuntai 28.10.2018).

Muuttuneen tilanteen johdosta oikeusministeriö kiinnittää kunnanhallituksen huomiota seuraavaan:

Sunnuntaina 28.1.2018 toimitetaan ainoastaan presidentinvaali

Presidentinvaalin ennakköäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 17. – 23.1.2018 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 17. – 20.1.2018 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakköäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 10.1.2018.

Jos 28.1.2018 toimitettavassa vaalissa kukaan ehdokkaista ei saa vähintään puolta annetuista äänistä, toimitetaan kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä toinen vaali sunnuntaina 11.2.2018. Toisen vaalin ennakköäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 31.1. – 6.2.2018 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 31.1. – 3.2.2018 (keskiviikosta lauantaihin).

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 10
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
02951 6001

Faksi
09 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

Ajantasainen vaalilaki (714/1998, viimeksi muutettu lailla 361/2016), johon siis ei ole kuntavaalien jälkeen tullut eikä ennen presidentinvaalia ole tulossa muutoksia, löytyy osoitteesta:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980714>

Maakunta- ja vaalipiirijako säilyy presidentinvaalissa vielä nykyisellään

Oikeusministeriön kesäkuun kirjeen sivulla 2 mainitut maakuntajaon ja vaalipiirijaon muutokset eivät tule voimaan vielä presidentinvaalissa. Näin ollen Heinävesi, Iitti ja Joroinen pysyvät Kaakkois-Suomen vaalipiirissä ja Kuhmoinen Keski-Suomen vaalipiirissä.

Oikeusministeriö peruuttaa joulukuuksi suunnitellut vaalikoulutustilaisuudet

Oikeusministeriö ei järjestä presidentinvaalin toimittamisesta kunnille erillisiä koulutustilaisuuksia eli kaikki kesäkuun kirjeen sivuilla 10-11 ja liitteessä 2 mainitut koulutustilaisuudet perutaan. Presidentinvaalissa kuntien tehtävät ennakoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestämisessä ovat samat kuin viime huhtikuussa toimitetuissa kuntavaaleissa, joita varten ministeriö järjesti koulutustilaisuuksia helmi-maaliskuussa. Toisaalta, kun presidentinvaalin yhteydessä ei nyt toimiteta maakuntavaaleja, tarve kouluttaa kuntia kaksoisvaalien erityispiirteistä on poistunut.

Muuta

Muilta osin oikeusministeriön kirje 21.6.2017 on voimassa. Ministeriö muistuttaa erityisesti, että presidentinvaalin yleisten ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen, samoin kuin keskusvaalilautakunnan osoitetietojen tulee olla merkittynä vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmään viimeistään perjantaina 3.11.2017 klo 12 (kesäkuun kirjeen s. 3-6).

Oikeusministeriö pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Kirje on luettavissa oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi.

Lisätietoa

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä:

- www.vaalit.fi,
- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. 02951 50128,
- neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, puh. 02951 50127,
- ylitarkastaja Anna Saarela, puh. 02951 50050,
- erityisasiantuntija Laura Nurminen, puh. 02951 50143,
- hallinnollinen avustaja Terttu Tuomi, puh. 02951 50206,
- VAT-asioissa oikeusrekisterikeskuksen (ORK) **vaalituki**, puh. 02956 65609, jossa vastaavat Anniina Tjurin (VAT:n pääkäyttäjä), Marita Kolehmainen, Otto Palmu, Mira Keränen, Juha Mäenalusta ja Anni Vornanen.

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@om.fi sekä vaalituki@om.fi

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Neuvotteleva virkamies

Heini Huotarinen

TIEDOKSI: Ulkoasiainministeriö
Valtiovarainministeriö / kuntaosasto
Väestörekisterikeskus
Suomen Kuntaliitto

21.6.2017

OM 9/51/2017

Kunnanhallitus (pl. Ahvenanmaan maakunta)

**VUODEN 2018 PRESIDENTINVAALI JA SEN YHTEYDESSÄ MAHDOLLISET TOIMITETTAVAT
MAAKUNTAVAALIT: Äänestyspaikkojen määrääminen ja niistä ilmoittaminen, vaalimateriaali,
vaalitietojärjestelmän käyttö ym.**

1. Vuonna 2018 toimitettavat vaalit

Presidentinvaali

Seuraava yleinen vaali on tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali), joka toimitetaan sunnuntaina 28.1.2018. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 17. – 23.1.2018 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 17. - 20.1.2018 (keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 10.1.2018.

Jos 28.1.2018 toimitettavassa vaalissa kukaan ehdokkaista ei saa vähintään puolta annetuista äänistä, toimitetaan kahden eniten ääniä saaneen ehdokkaan välillä toinen vaali sunnuntaina 11.2.2018. Toisen vaalin ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 31.1. – 6.2.2018 (keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 31.1. - 3.2.2018 (keskiviikosta lauantaihin).

Mahdolliset maakuntavaalit

Hallituksen esitys maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp.) annettiin eduskunnalle 2.3.2017. Esitys sisältää muun muassa ehdotuksen maakuntalaiksi ja ehdotuksen vaalilain muutoksiksi. Esityksen mukaan ensimmäiset maakuntavaalit toimitettaisiin vuoden 2018 presidentinvaalin yhteydessä eli sunnuntaina 28.1.2018. Maakuntavaalien ennakkoäänestyksen ajanjaksot kotimaassa ja ulkomailla olisivat samat kuin presidentinvaalissa.

Käyntiosoite
Eteläesplanadi 10
HELSINKI

Postiosoite
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
02951 6001

Faksi
09 1606 7730

Sähköpostiosoite
oikeusministerio@om.fi

Hallituksen esityksen mukaan lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2017. Tätä kirjettä kirjoitettaessa näyttää kuitenkin siltä, että tuo aikataulu ei toteudu eli toisin sanoen sekä lainsäädännön voimaantulo että sen ajankohta ovat vielä avoinna. Tämä kirje on kirjoitettu lähtien siitä olettamuksesta, että maakuntavaaleja koskevat säännökset kuitenkin tulevat voimaan hyvissä ajoin ennen presidentinvaalin vaalipäivää ja hallituksen esityksen mukaisina ja että maakuntavaalit siis toimitetaan presidentinvaalin yhteydessä. Mikäli tähän tulee muutoksia tämän kirjeen lähettämisen jälkeen, oikeusministeriö ilmoittaa siitä kunnille erikseen.

2. Vaalilainsäädäntö

Vaalilainsäädäntöä ei ole muutettu huhtikuussa 2017 toimitettujen kuntavaalien jälkeen. Edellä mainitussa sote- ja maakuntauudistusta koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan kuitenkin useita muutoksia vaalilainsäädäntöön. Hallituksen esitys löytyy osoitteesta:

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_15+2017.aspx

Ajantasainen vaalilaki löytyy puolestaan osoitteesta:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980714>

3. Muutoksia maakuntajakoon ja vaalipiirien rajoihin

Hallituksen esitys sote- ja maakuntauudistukseksi sisältää myös ehdotuksen nykyisen maakuntajaon ja samalla myös vaalilain 5 §:ssä säädetyn vaalipiirijaon muuttamiseksi neljän kunnan osalta.

Maakuntajaon muutokset:

- Heinävesi siirtyisi Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Karjalan maakuntaan,
- Joroinen siirtyisi Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Savon maakuntaan,
- litti siirtyisi Etelä-Savon maakunnasta Päijät-Hämeen maakuntaan,
- Isokyrö siirtyisi Pohjanmaan maakunnasta Etelä-Pohjanmaan maakuntaan ja
- Kuhmoinen siirtyisi Keski-Suomen maakunnasta Pirkanmaan maakuntaan.

Vaalipiirijaon muutokset:

- Heinävesi ja Joroinen siirtyisivät Kaakkois-Suomen vaalipiiristä Savo-Karjalan vaalipiiriin,
- litti siirtyisi Kaakkois-Suomen vaalipiiristä Hämeen vaalipiiriin ja
- Kuhmoinen siirtyisi Keski-Suomen vaalipiiristä Pirkanmaan vaalipiiriin.

4. Yleistä samanaikaisesti toimitettavista vaaleista

Vuoden 2018 vaaleissa on kolmenlaisia äänioikeutettuja:

- niitä, joilla on äänioikeus sekä presidentinvaalissa että maakuntavaaleissa,
- niitä, joilla on äänioikeus vain presidentinvaalissa (ulkosuomalaiset) ja
- niitä, joilla on äänioikeus vain maakuntavaaleissa.

Vaalilain 21 §:n mukaiset ilmoituskortit postitetaan äänioikeutetuille kuoritettuina samalla tavalla kuin viime kuntavaaleissa. Ne, joilla on äänioikeus sekä presidentinvaalissa että maakuntavaaleissa, saavat yhdessä kirjekuoressa kaksi presidentinvaalin ilmoituskorttia (yksi kumpaankin vaalia varten) ja yhden maakuntavaalien ilmoituskortin. Ne, joilla on äänioikeus vain toisessa vaalissa, saavat kuoressa vain asianomaisen vaalin ilmoituskortit tai –kortin.

Henkilö, jolla on äänioikeus molemmissa vaaleissa, voi käyttää molemmat äänioikeutensa joko samalla äänestyskerralla tai eri kerroilla, esimerkiksi siten, että hän äänestää ennakkoon presidentinvaalissa, mutta maakuntavaaleissa vasta vaalipäivänä. Äänioikeusrekisteriin voidaan tehdä samalla kertaa kaksi äänenkäytön merkintää ja vaaliluetteloihin on painettu kaksi eri saraketta vaalipäivänä tapahtuvien äänenkäyttöjen merkitsemistä varten.

Presidentinvaalin äänestyslippu on valkoinen¹ ja maakuntavaalien äänestyslippu turkoosi. Ennakkoäänestyksessä kummankin vaalin äänestyslippu suljetaan omaan vaalikuoreensa. Ennakkoäänestyksessä käytetään vain ikkunallisia vaalikuoria, jolloin vaalikuoren ikkunasta havaitaan, kumman vaalin äänestyslippu kuoressa on. Vaalipäivän äänestyksessä molemmat äänestysliput pudotetaan samaan vaaliurna. Ennakkoään-
ten laskennasta ja tarkastuslaskennasta sekä presidentinvaalissa että maakuntavaaleissa huolehtivat vaalipiirilautakunnat.

5. Äänestyspaikat vuoden 2018 vaaleissa

Perustuslain 14 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tämän nojalla kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakkoäänestyksessä että vaalipäivänä.

Oikeusministeriö pitää ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen riittävää lukumäärää yhtenä keskeisenä tekijänä hyvän äänestysaktiivisuuden saavuttamiselle presidentinvaalissa ja maakuntavaaleissa.

¹ Presidentinvaalin toisen vaalin äänestyslippu on ruskea.

Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi ennakkoäänestyspaikka, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Vuoden 2018 presidentinvaaliin määrättävät yleiset ennakkoäänestyspaikat toimivat ennakkoäänestyspaikkoina samalla myös maakuntavaaleissa. Maakuntavaaleja varten ei siis määrätä erikseen ennakkoäänestyspaikkoja.

Kunnanhallituksen asiana on myös tehdä ennakkoäänestyksen toimittamista varten tarvittavat hankinnat siten kuin hankinnat kunnassa suoritetaan. Jos kunta järjestää ennakkoäänestyksen jonkin ulkopuolisen tahon tiloissa, esimerkiksi Postin (Posti Group Oyj) ylläpitämissä pisteissä (postit ja tilapäiset pisteet)² tai kauppakeskuksen aulatilassa, se sopii siitä itsenäisesti suoraan asianomaisen tahon kanssa.

Yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja määrätessään kunnanhallituksen on otettava huomioon tämän kirjeen liitteessä 1 mainitut näkökohdat.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrääminen

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden koosta taikka asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto.

Vuoden 2018 vaaleissa noudatetaan sitä äänestysaluejakoa, joka tulee voimaan 15. päivänä lokakuuta 2017 ja joka perustuu kuntien 30.4.2017 mennessä maistraateille ilmoittamiin äänestysaluejakopäätöksiin. Äänestysaluejako on sama sekä presidentinvaalissa että maakuntavaaleissa.

Jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty *vaalipäivän äänestyspaikka*. Vaalipäivänä äänestäjä voi äänestää vain sen äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen. Oikeusministeriö suosittelee, että päättäessään vaalipäivän äänestyspaikoista kunnat noudattavat soveltuvin osin tämän kirjeen liitteessä 1 olevia yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja koskevia kriteereitä.

Vuoden 2018 presidentinvaalin vaalipäivän äänestyspaikat toimivat vaalipäivän äänestyspaikkoina myös maakuntavaaleissa. Maakuntavaaleja varten ei siis määrätä äänestyspaikkoja erikseen.

² Vuosien 2014-2017 vaaleissa sovellettiin menettelyä, jossa vanhaa puitesopimusta Postin ja oikeusministeriön välillä ei enää ollut, mutta Posti tarjosi edelleen ennakkoäänestyspalveluita valitsemilleen kunnille ja kukin asianomainen kunta päätti entiseen tapaan itsenäisesti, käyttikö se Postin palveluita vai hoitiko se ennakkoäänestyksen jollain muulla tavalla. Samalla tavalla toimitaan myös vuoden 2018 vaaleissa. Posti on ilmoittanut oikeusministeriölle, että sen myynti ottaa asianomaisiin kuntiin yhteyttä syksyn 2017 aikana ja että tavoitteena on, että Postin ja kuntien sopimukset tehtäisiin lokakuun loppuun mennessä.

Viime vuosina kunnat ovat vähentäneet merkittävästi äänestysalueidensa määrää. Tämä on siten merkinnyt tuntuvaa heikennystä äänioikeutettujen mahdollisuuksiin äänestää vaalipäivänä. Ministeriö suosittelee, että jatkossa nykyistä äänestysalueiden määrää ei enää vähennettäisi ilman pakottavaa tarvetta, vaan päinvastoin tutkittaisiin mahdollisuuksia lisätä äänestysalueiden määrää seuraaviin vaaleihin. Todettakoon myös tässä yhteydessä, että mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö vaalipäivän äänestyksessä (ks. tämän kirjeen s. 9) ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää.

Äänestyspaikkoja koskevien päätösten aikataulu ja vaalitietojärjestelmään merkittävät tiedot

Kunnanhallituksen tulee tehdä päätökset yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista hyvissä ajoin siten, että paikat voidaan merkitä oikeusministeriön vaalitietojärjestelmään (VAT) perjantaihin 3.11.2017 mennessä.

Vaalilain 9 §:n 4 momentin mukaisesti kunnanhallituksen on huolehdittava siitä, että Väestörekisterikeskuksen ylläpitämään äänestyspaikkarekisteriin, jona toimii oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmä, merkitään Väestörekisterikeskuksen määräämällä tavalla jokaisen kunnassa olevan yleisen ennakkoäänestyspaikan

- nimi,
- käyntiosoite,
- aukiolopäivät ja päivittäiset aukioloajat sekä

vaalipäivän äänestyspaikan

- nimi ja
- käyntiosoite sekä

muut Väestörekisterikeskuksen määräämät tiedot.

Väestörekisterikeskus antaa kunnanhallituksille tarkempia ohjeita tietojen ilmoittamisesta pohjatietojärjestelmään elo-syyskuussa 2017 lähetettävässä kirjeessään. Samoin VAT-ohjeessa nro 2b tulee olemaan tarkemmat ohjeet tietojen ilmoittamisesta. Näihin ohjeisiin on huolellisesti tutustuttava ja niitä tarkoin noudatettava.

Ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot on merkittävä pohjatietojärjestelmään viimeistään perjantaina 3.11.2017 klo 12.³

Äänestyspaikkatietojen merkitsemisen ohessa pohjatietojärjestelmään merkittävät muut tiedot

Kunnan keskusvaalilautakunnan on samassa määrääjässä huolehdittava myös siitä, että pohjatietojärjestelmään merkitään keskusvaalilautakunnan voimassa olevat yhteystiedot vuoden 2018 vaaleissa ja että tiedot kuitataan järjestelmässä tarkistetuiksi. Erityisesti tulee huolehtia, että pohjatietoihin merkitään

³ Vaalilain 9 §:n mukaan äänestyspaikkoina vaaleissa ovat ne kotimaan yleiset ennakkoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä päivän päättyessä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Käytännössä rekisterin viimeiseksi päivityspäiväksi on kuitenkin määrättävä aikaisempi ajankohta, tässä tapauksessa 3.11.2017, koska jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen. Oikovedosten valmistamiseen ja tarkistamiseen sekä luetteloiden painattamiseen on varattava riittävästi aikaa.

- ilmoituskortille tulostuva kunnan keskusvaalilautakunnan puhelinnumero (ns. yleisöpuhelin) ja
- vaaliluettelon toimitusosoite, jonka tulee olla käyntiosoite (ei PL-osoite).

Kaikkien edellä mainittujen tietojen eli siis

- ennakkoäänestyspaikkatietojen,
- vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen,
- keskusvaalilautakunnan yhteystietojen sekä
- vaaliluettelon toimitusosoitteen

tulee ehdottomasti olla oikein, koska ne (viimeksi mainittua lukuun ottamatta) tulostetaan äänioikeutetuille lähetettävään ilmoituskorttiin ja sen liitteelle.

Kunnan tehtävä on huolehtia siitä, että pohjatietojärjestelmässä tiedot ovat 3.11.2017 klo 12 lopullisesti siinä muodossa kuin niitä käytetään vuoden 2018 vaaleissa. Vastuu tietojen oikeellisuudesta on siis kunnalla.

6. Kunnan vaaliviranomaisten kelpoisuudesta ja esteellisyydestä

Presidentinvaalia varten asetettavat kunnan vaaliviranomaiset toimivat samalla vaaliviranomaisina myös maakuntavaaleissa. Maakuntavaaleja varten ei aseteta erikseen kunnan vaaliviranomaisia.

Vaalilain vaaliviranomaisia koskevaa kelpoisuus- ja esteellisyyssääntelyä täsmennettiin 1.6.2016 voimaan tulleella vaalilain muutoksella (361/2016), jota jo sovellettiin vuoden 2017 kuntavaaleissa. Vuoden 2018 vaaleissa säännöt ovat tiivistetysti seuraavat:

Kunnan keskusvaalilautakunta

Vuoden 2018 vaaleissa keskusvaalilautakuntana toimii valtuuston 1.6.2017 alkaneen valtuustokauden alussa asettama keskusvaalilautakunta.

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain (410/2015) mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä (vuoden 2017) kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Esteellisyys: Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27-30 §:ssä säädetään. Koska kunnan keskusvaalilautakunta ei vuoden 2018 vaaleissa huolehdi ehdokasasettelusta, ennakkoäänten laskennasta eikä tarkastuslaskennasta, esteellisyystilanteet lienevät hyvin harvinaisia.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava edellisissä (vuoden 2015) eduskuntavaaleissa kyseisessä vaalipiirissä

ehdokkaista asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla presidenttiehdokas eikä maakuntavaalien ehdokas.⁴

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava edellisissä eduskuntavaaleissa kyseisessä vaalipiirissä ehdokkaista asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita. Jäsenenä tai varajäsenenä eivät voi olla presidenttiehdokas tai maakuntavaalien ehdokas, hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa. Maakuntavaalien osalta kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä tahansa maakunnassa: esimerkiksi maakunnassa A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen vaalitoimikunnan jäseneksi missään kunnassa.⁵

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Yleisen ennakkoäänestyspaikan ja kotiäänestyksen vaalitoimitsija

Kelpoisuus: Vaalitoimitsijana ei voi olla vajaavaltainen⁶ eikä myöskään presidenttiehdokas tai maakuntavaalien ehdokas, hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa. Maakuntavaalien osalta kelpoisuuteen vaikuttava ehdokkuus tarkoittaa ehdokkuutta missä tahansa maakunnassa: esimerkiksi maakunnassa A ehdokkaaksi asetetun sisarus ei ole kelpoinen vaalitoimitsijaksi missään kunnassa.⁷

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimitsijan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että vaalitoimitsijaksi määrätty voi toimia kaikissa vaalitoimitsijan tehtävissä.

⁴ Presidentinvaalissa ehdokashakemukset on tehtävä Helsingin vaalipiirilautakunnalle viimeistään tiistaina 12.12.2017. Maakuntavaaleissa hakemukset on tehtävä maakuntavaalilautakunnalle samassa aikataulussa. Molempien vaalien ehdokasasettelu vahvistetaan torstaina 21.12.2017.

⁵ Tämä johtuu siitä, että äänioikeutettu voi äänestää ennakkoon missä tahansa kunnassa.

⁶ Alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu.

⁷ Ks. alaviite 5.

Vaaliavustaja vaalipäivän äänestyspaikalla

Kelpoisuus: Vaaliavustajana ei voi olla vajaavaltainen⁸ eikä myöskään presidenttiehdokas tai maakuntavaalien ehdokas, hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa.

Esteellisyys: Vaaliavustajalla on vain yksi tehtävä eli äänestäjän avustaminen. Kelpoissääntelyllä on riittävästi varmistettu se, että hän tässä tehtävässään voi avustaa joista avustamista tarvitsevaa äänestäjää.

7. Vaalitietojärjestelmän käyttö

Vuoden 2018 vaaleissa kaikki kunnat käyttävät seuraavia vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä:

- 1) pohjatietojärjestelmä (keskusvaalilautakunta),
- 2) äänioikeustietojärjestelmä (ennakkoäänestyksen vaalitoimitsija, keskusvaalilautakunta ns. ”jälkikirjauksissa”),
- 3) presidentinvaalin tuloslaskentajärjestelmä alustavassa ääntenlaskennassa (keskusvaalilautakunta) ja
- 4) maakuntavaalien tuloslaskentajärjestelmä alustavassa ääntenlaskennassa (keskusvaalilautakunta).

Vaalitietojärjestelmän käyttöä hallinnoi Oikeusrekisterikeskus (ORK), jossa on järjestelmän pääkäyttäjä sekä vaalituki (vaalituki@om.fi), joka antaa järjestelmän käytöstä tarkemmat ohjeet. Vaalitietojärjestelmän käyttöpalvelutoimittajana jatkaa Tieto Oyj.

Vaalitietojärjestelmän käyttäjähallinta perustuu ns. vahvaan tunnistamiseen eli jokaisella vaalitietojärjestelmän osajärjestelmää käyttävällä henkilöllä tulee olla joko sirallinen henkilökortti, verkkopankkitunnukset tai matkapuhelimeen liitetty henkilövarmenne (mobiilivarmenne).

Joihinkin osajärjestelmiin on edellisten kuntavaalien jälkeen tehty joukko pienehköjä toiminnallisia parannuksia käyttäjiltä saatujen palautteiden pohjalta. Pääosin järjestelmien käyttäminen on kuitenkin samanlaista kuin kuntavaaleissa.

Vaalitietojärjestelmän tuotantokäyttö aloitetaan 9.10.2017, jolloin pohjatietojärjestelmä avautuu keskusvaalilautakuntien käyttöön. Vaalituki antaa vaalitietojärjestelmän käytöstä tarkempia ohjeita, aikatauluja ja muistutuksia erikseen vaalien valmistelupe-riodin aikana.

Seuraavassa kiinnitetään kuntien huomiota vielä kahteen erityiseen käyttötapaukseen.

⁸ Alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu.

Äänioikeustietojärjestelmän käyttäminen vaalipäivänä

Äänioikeustietojärjestelmää ("sähköinen vaaliluettelo") on käytetty vaalipäivän äänestyksessä aiemmissa vaaleissa seuraavasti:

- vuoden 2011 eduskuntavaaleissa se oli käytössä 31 kunnassa kussakin vain yhdellä äänestysalueella,
- vuoden 2012 presidentinvaalissa noin 60 kunnassa noin 120 äänestysalueella,
- vuoden 2012 kunnallisvaaleissa noin 80 kunnassa noin 250 äänestysalueella,
- vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa 102 kunnassa 300 äänestysalueella,
- vuoden 2015 eduskuntavaaleissa 113 kunnassa 402 äänestysalueella ja
- vuoden 2017 kuntavaaleissa 120 kunnassa 518 äänestysalueella.

Kuntien kokemukset sähköisestä vaaliluettelosta ovat olleet pääosin myönteisiä.

Sähköisen vaaliluettelon kuntavaaleissa käytettyä järjestelmäversiota on kehitetty edelleen kuntavaalien kokemusten perusteella.

Sähköistä vaaliluetteloä voidaan käyttää paperisen vaaliluettelon sijasta tai sen rinnalla. Jokaisella äänestysalueella on kuitenkin ehdottomasti oltava varalla myös paperinen vaaliluettelo.

Vuoden 2018 vaaleissa sähköisen vaaliluettelon käyttöä vaalipäivän äänestyksessä jatketaan maltillisesti, alustavan suunnitelman mukaan seuraavasti:

- Vuosien 2011-2017 vaaleissa järjestelmää käyttäneet kunnat: Järjestelmää voidaan käyttää millä tahansa kunnan päättämällä äänestysalueilla. Kunnan on kuitenkin hyvissä ajoin ennen vaaleja ilmoitettava nämä äänestysalueet vaalituelle.
- Muut kunnat: Kunta voi ilmoittaa vaalituelle kiinnostuksensa käyttää järjestelmää yhdellä äänestysalueella. Sen jälkeen vaalituki arvioi, onko kunnan mukaantulo asianmukaista vaalitietojärjestelmän kokonaisuuden käyttö huomioiden.

Oikeusministeriö ja vaalituki varaavat itselleen mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien äänestysalueiden lukumäärää. Kunta voi myös perua tekemänsä ilmoittautumisen, jos ilmenee esimerkiksi teknisiä ongelmia.

Korostettakoon vielä, että äänioikeusrekisterin käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on näissä vaaleissa ja myös jatkossa kunnalle täysin vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää pelkästään paperista vaaliluetteloä tulee jatkossakin säilymään. Näin ollen mahdollinen äänioikeusrekisterin käyttö ei ole peruste vähentää äänestysalueiden määrää (ks. tämän kirjeen s. 5).

Laskentajärjestelmän käyttö alustavassa laskennassa suoraan äänestysalueelta

Alustavan laskennan tuloksia tallennettiin tuloslaskentajärjestelmään suoraan äänestysalueilta

- vuoden 2014 europarlamenttivaaleissa neljässä kunnassa,
- vuoden 2015 eduskuntavaaleissa 43 kunnassa (192 äänestysalueella) ja
- vuoden 2017 kuntavaaleissa 55 kunnassa (335 äänestysalueella).

Kuntien kokemukset tästäkin menettelystä olivat myönteisiä ja nämä kunnat voivat halutessaan jatkaa samaa menettelyä myös kuntavaaleissa.

Vuoden 2018 vaaleissa myös muut kunnat voivat ilmoittaa vaalituella kiinnostuksensa sanottuun menettelyyn. Tarkoitus on kuitenkin edetä tässä asiassa maltillisesti, joten muut kuin edellä mainitut kunnat voivat tulla mukaan näissä vaaleissa enintään yhdellä äänestysalueella. Ministeriö ja vaalituki varaavat tältäkin osin itselleen mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien kuntien ja äänestysalueiden lukumäärää ja kunnalla on myös ilmoittautumisensa perumismahdollisuus.

Menettelyä käytävillä äänestysalueilla tulee kuitenkin olla varajärjestelmänä perinteinen menettely laskentatietojen ilmoittamisesta kunnan ilmoituskeskukselle.

8. Vaalimateriaali ja vaaliohjeet

Oikeusministeriön vaalimateriaalin tilausjärjestelmä avataan keskusvaalilautakuntien käyttöön syyskuussa 2017. Tilausjärjestelmällä tilataan vaalimateriaali samalla kertaa sekä presidentinvaalia että maakuntavaaleja varten. Keskusvaalilautakunnan tulee merkitä järjestelmään tarvitsemansa vaalimateriaali viimeistään maanantaina 23.10.2017. Oikeusministeriö lähettää tilausjärjestelmän käytöstä tarkemmat ohjeet erikseen sähköpostitse.

Vaalimateriaalin jakelu keskusvaalilautakunnille suoritetaan 24.11.2017 lukien.

Oikeusministeriö muistuttaa kuntia siitä, että edellisten vaalien äänestysliput ja kaikki ikkunattomat vaalikuoret on hävitettävä. Vuoden 2018 vaaleissa tullaan käyttämään ai-noastaan ikkunallisia vaalikuoria.

Vaaliohjeet ja vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet) jaetaan keskusvaalilautakunnille loka-marraskuussa 2017, kuitenkin niin, että VAT-ohjeet nro 1 ja 2b jaetaan kunnille jo syyskuussa 2017.

9. Vaalikoulutus

Oikeusministeriön koulutus

Oikeusministeriö järjestää kuntien keskusvaalilautakunnille vuoden 2018 vaalien toimitamisesta joulukuussa 2017 yhteensä viisi (5) koulutustilaisuutta, joista yksi on ruotsinkielinen ja muut suomenkielisiä. Kaikissa tilaisuuksissa voi kuitenkin esittää kysymyksiä suomeksi ja ruotsiksi. Koulutuspäivät ja -paikat osoitteineen sekä ohjelma esitetään tämän kirjeen liitteessä 2. Kahteen suomenkieliseen tilaisuuteen ja ruotsinkieliseen tilaisuuteen voi osallistua myös Skypen tai Lyncin välityksellä. Lisäksi oikeusministeriö laatii koulutuksesta videon, joka tulee nähtäväksi vaalitietojärjestelmän kautta.

Koulutustilaisuuksiin osallistuminen on vapaaehtoista. Niihin ei tarvitse erikseen ilmoittautua, vaan riittää kun osallistujat saapuvat paikalle. Koulutustilojen rajoitetusta koosta johtuen suositellaan, että kustakin kunnasta osallistuisi koulutuspäivään enintään kolme-neljä henkilöä. Osallistuminen on maksutonta, mutta toisaalta oikeusministeriö ei korvaa osallistujien matka- eikä ruokailukuluja.

Koulutustilaisuuksia on huomattavasti vähemmän kuin viime kuntavaaleissa helmimaaliskuussa 2017. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että vuoden 2018 vaaleissa keskusvaalilautakunnilla on huomattavasti vähemmän tehtäviä kuin kuntavaaleissa ja toiseksi siitä, että edellä mainitut mahdollisuudet katsoa videoitu koulutustilaisuus ja osallistua tilaisuuksiin Skypea tai Lyncin välityksellä edesauttavat koulutukseen osallistumista ilman, että saapuu paikalle koulutustilaisuuteen. Toisaalta koulutuksella arvellaan olevan kysyntää siitä syystä, että vuoden 2018 vaalien toimittaminen tapahtuu osin aiemmista vaaleista poiketen – johtuen kaksien vaalien samanaikaisesta toimittamisesta.

Koulutuksessa käydään läpi vaaliohjeissa ja VAT-ohjeissa selostettuja asioita:

- kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät,
- ennakkoäänestyksen järjestäminen
- vaalipäivän äänestyksen järjestäminen
- vaalitietojärjestelmän käyttö:
 - äänioikeustietojärjestelmä yleisessä ennakkoäänestyspaikassa,
 - äänioikeustietojärjestelmä keskusvaalilautakunnassa ("jälkikirjaukset"),
 - äänioikeustietojärjestelmä vaalilautakunnassa ("sähköinen vaaliluettelo"),
 - tuloslaskentajärjestelmä presidentinvaalissa ja maakuntavaaleissa (alustava ääntenlaskenta).

Kunnan oma koulutus

Kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia (vaalilautakunnat, vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat), jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunnan koulutusmateriaalina voivat olla esimerkiksi oikeusministeriön vaaliohjeet ja VAT-ohjeet.

Vaalitietojärjestelmän koulutuskanta, jossa voi harjoitella eri osajärjestelmien käyttöä, on kuntien käytettävissä 13.11.2017 lukien.

10. Kunnille suoritettava kertakorvaus

Vaalilain 188 §:n mukaisesti oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaiselta presidentinvaalissa äänioikeutetulta kunnan asukkaalta. Jos presidentinvaalissa toimitetaan toinen vaali, korvaus suoritetaan kaksinkertaisena.

Korvauksen määrä voidaan vahvistaa vasta, kun valtion ensi vuoden talousarvio on vahvistettu ja siitä ilmoitetaan kunnille myöhemmin. Mainittakoon, että vuoden 2015

eduskuntavaaleissa kertakorvauksen määrä oli 2,1 euroa, kuitenkin vähintään 2400 euroa per kunta. Korvaus suoritetaan kunnille keväällä 2018.

Kertakorvausta ei suoriteta maakuntavaalien osalta.

11. Muuta

Oikeusministeriön ja vaalituen viestintä keskusvaalilautakunnille

Kuntavaalien valmistelun ja toimittamisen aikana oikeusministeriö ja vaalituki tulevat viestimään keskusvaalilautakunnille pääasiassa sähköpostitse. Keskusvaalilautakunnan onkin jo tässä vaiheessa syytä tarkistaa, että sillä on toimiva sähköpostiosoite. Viime kuntavaalien aikaiset keskusvaalilautakuntien yhteystiedot on koottu sivulle <http://www.vaalit.fi/fi/index/yhteystiedot.html>.

Sähköpostiosoitteiden mahdolliset muutokset tulee ilmoittaa vaalituelle (vaalituki@om.fi).

Henkilöstömuutos oikeusministeriössä

Oikeusministeriön neuvotteleva virkamies Jussi Aaltonen siirtyy eläkkeelle 1.8.2017 lukien. Hänen tehtäviään hoitaa tästä eteenpäin neuvotteleva virkamies Heini Huotari.

Kirjeen toimittaminen keskusvaalilautakunnalle

Oikeusministeriö pyytää kunnanhallitusta saattamaan tämän kirjeen kunnan keskusvaalilautakunnan tietoon. Kirje on luettavissa oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi.

12. Lisätietoa

Lisätietoja vaaleihin liittyvistä kysymyksistä:

- www.vaalit.fi,
- vaalijohtaja Arto Jääskeläinen, puh. 02951 50128,
- neuvotteleva virkamies Heini Huotarinen, puh. 02951 50127,
- erityisasiantuntija Laura Nurminen, puh. 02951 50143,
- hallinnollinen avustaja Terttu Tuomi, puh. 02951 50206,
- VAT-asioissa oikeusrekisterikeskuksen (ORK) **vaalituki**, puh. 02956 65609, jossa vastaavat Anniina Tjurin (VAT:in pääkäyttäjä), Marita Kolehmainen, Otto Palmu, Mira Keränen ja Juha Mäenalusta.

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@om.fi sekä vaalituki@om.fi.

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

Ylitarkastaja

Heini Huotarinen

- LIITTEET:
- 1) Yleisten ennakkoäänestyspaikkojen määäämisestä
 - 2) Vaalikoulutukset vuoden 2018 vaaleja varten
 - 3) Eräitä määräaikoja vuoden 2018 presidentinvaalissa
 - 4) Eräitä määräaikoja vuoden 2018 maakuntavaaleissa

TIEDOKSI: Ulkoasiainministeriö
Valtiovarainministeriö / kuntaosasto
Väestörekisterikeskus
Suomen Kuntaliitto

LIITE 1

YLEISTEN ENNAKKOÄÄNESTYSPAIKKOJEN MÄÄRÄÄMISESTÄ

Yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja määritessään kunnanhallituksen tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Ennakkoäänestyspaikkoja oltava riittävästi

Kunnan on ehdottomasti huolehdittava siitä, että yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja on kunnassa riittävästi suhteessa kunnan äänioikeutettujen määrään, jotta enakkoon äänestäminen olisi äänestäjille mahdollisimman vaivatonta ja vähän aikaa vievää.

Missä ennakkoäänestyspaikan tulisi sijaita?

Ennakkoäänestyspaikat on syytä sijoittaa sellaisiin paikkoihin, joihin äänestäjien on helppoa tulla ja joihin he vaivattomasti osaavat. Yksi hyvä tapa on sijoittaa ennakkoäänestyspaikkoja sinne, missä äänestäjien muutoinkin tiedetään liikkuvan. Kuitenkin myös taajamien ulkopuolella asuville on järjestettävä asianmukaiset ennakkoäänestysmahdollisuudet.

Ennakkoäänestyspaikan on oltava aatteellisilta ja taloudellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät tulevat sinne mieluusti.

Viimeisimmissä vaaleissa hyviä kokemuksia on saatu mm.

- postikonttoreista,
- kirjastoista,
- erilaisten liike- tai kauppakeskusten aulatiloista,
- kunnantaloista ja muista kunnan virastoista,
- eri oppilaitoksista,
- kunnan palvelukeskuksista ja
- yhteispalvelupisteistä sekä
- liikkuvista äänestyspaikoista eli äänestysbusseista ja yhteysaluksista ja vastaavista.

Yksi esimerkki uudenaikaisesta ratkaisusta on ollut Helsinki-Vantaan lentoaseman terminaaliiin perustettu yleinen ennakkoäänestyspaikka.

Yleistä ennakkoäänestyspaikkaa ei saa sijoittaa sellaiseen paikkaan, johon kaikilla äänioikeutetuilla ei ole pääsyä. Tällaisia paikkoja saattavat olla esimerkiksi varuskunta-alueet.

Ennakkoäänestyspaikkojen esteettömyys

Liikuntavammaisten ja muiden liikuntaesteisten ennakkoäänestämismahdollisuuksiin on kiinnitettävä huomiota. Mahdollisuuksien mukaan vammaisten käyttämille kulkuvälineille on pyrittävä varaamaan pysäköintitilaa ennakkoäänestyspaikan välittömässä läheisyydessä ja järjestämään heidän avustamisensa äänestyspaikan ulko- ja sisäpuolella. Ää-

nestyspaikalla mahdollisesti olevat kynnykset ja portaat on varustettava esimerkiksi sellaisella luiskalla, että rollaattoria tai sähkökäyttöistä pyörätuolia käyttävä pääsee esteettä äänestystilaan. Pyörätuolia käyttäviä varten tulisi myös olla äänestyskoppi, johon pyörätuoli mahtuu tai irrallinen kirjoitusalue varustettuna suojuksella, jonka turvin äänestäjä voi muiden näkemättä täyttää äänestyslippunsa. Aiemmissa vaaleissa esteettömyydessä mahdollisesti havaitut puutteet tulee pyrkiä korjaamaan.

Järjestyksenpidon ja vaalimainontakiellon huomioiminen

Ennakkoäänestyspaikan on sekä tiloiltaan että sijainniltaan sovittava tarkoitukseensa myös järjestyksenpidon kannalta. Vaalilain 56 §:n 1 momentissa on säädetty järjestyksestä ennakkoäänestyspaikassa ja siihen liittyen niin sanotusta vaalimainontakiellosta. Käytännön syistä vaalimainontakiellon ulottuvuus voi eräissä ennakkoäänestyspaikoissa olla alueellisesti rajatumpi kuin yleensä vaalipäivänä äänestysalueen äänestyspaikassa. Mikäli ennakkoäänestyspaikka perustetaan esimerkiksi kauppakeskukseen, kunnan keskusvaalilautakunnan on tarvittaessa etukäteen oltava yhteydessä kauppakeskuksen johtoon ja varmistauduttava siitä, että ennakkoäänestys otetaan asianmukaisesti huomioon kauppakeskuksen muussa toiminnassa. Tällöin yhtenä vaalimainontakiellon ulottuvuutta koskevana vähimmäisvaatimuksena voidaan pitää sitä, että vaalikampanjointi ja vaalimainonta eivät saa näkyä tai kuulua ennakkoäänestyspaikkaan eikä sen ulko-ovelle/sisäänkäyntiin.

Riittävästi tilaa ja vaalitoimitsijoita

Ennakkoäänestystilan tulee olla riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha turvaten (vaalilain 56 § 2 mom.). Tilaan tulee voida sijoittaa tarpeellinen määrä pisteitä, joissa tarkastetaan äänestäjän henkilöllisyys, annetaan äänestyslippu ja otetaan äänestys vastaan. Tilan tulee olla siten mitoitettu ja järjestetty, että ruuhkaa ja jonoja syntyy mahdollisimman vähän.

Usein ruuhkat syntyvät siitä, että ennakkoäänestyspaikka on sijoitettu sellaiseen tilaan, johon mahtuu liian vähän äänestyskoppeja ja äänestyksen vastaanottopisteitä ja/tai siitä, että ennakkoäänestyspaikassa on muista syistä liian vähän vaalitoimitsijoita nimenomaan äänestyksen vastaanottopisteissä. Ennakkoäänestyksessä aikaa ei yleensä vie äänestäjän käynti äänestyskopissa, vaan sen jälkeinen asiointi vaalitoimitsijan kanssa (vaalitoimitsija leimaa äänestyslipun, lippu suljetaan vaalikuoreen, lähetekirje laaditaan ja allekirjoitetaan, vaalikuori ja lähetekirje suljetaan lähetekuoreen sekä äänioikeusrekisteriin tehdään merkintä siitä, että äänestäjä on äänestänyt). Kuntien tulee huolehtia siitä, että vastaanottopisteitä on riittävästi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ennakkoäänestyspaikassa tulee olla riittävästi henkilöstöä ja että ennakkoäänestyspaikka sijoitetaan riittävän suureen tilaan, jotta äänestystoimitus sujuu äänestäjän kannalta mahdollisimman joutuisasti ja vaivattomasti.

Paloturvallisuus

Ennakkoäänestyspaikka on sijoitettava rakennuksessa niin, että rakennuksen poistumistiet pidetään esteettöminä. Poistumisteiden opasteita ei saa peittää. Järjestelyjen

asianmukaisuus on syytä tarvittaessa etukäteen varmistaa alueelliselta pelastusviranomaiselta.

Ennakkoäänestyspaikan aukiolopäivät ja -kellonajat

Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ennakkoäänestysajanjakson päivänä. Tällaisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi on mahdollista perustaa kunnan eri alueille ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat auki vähemmän kuin seitsemän päivää.

Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen. Hyväksi havaittu käytäntö on, että ainakin ennakkoäänestyksen ajanjakson kahtena viimeisenä päivänä yleinen ennakkoäänestyspaikka pidetään avoinna kello 20 saakka.

Viimeisimmissä vaaleissa on monissa kunnissa maaseudulla pyritty turvaamaan äänestysmahdollisuuksia perustamalla kirkonkylän lisäksi myös pienempiin kyliin yleisiä ennakkoäänestyspaikkoja, jotka ovat avoinna lyhyehkön ajan liikkuvan ennakkoäänestyspaikan tavoin. Esimerkiksi eräässä kunnassa viimeisissä vaaleissa aikaisemman kirkonkylällä sijaitsevan yleisen ennakkoäänestyspaikan lisäksi kunta on perustanut eri kylille yhteensä kahdeksan lyhyen aukioloajan yleistä ennakkoäänestyspaikkaa.

Mahdollisimman pysyvät ennakkoäänestyspaikat

Ennakkoäänestyspaikkojen olisi hyvä pysyä samoina vaaleista toiseen. Näin edistetään sitä, että äänestäjät tietävät, missä äänestyspaikka on. Paikkojen lopettaminen tai siirtäminen taikka niiden vakiintuneiden aukioloaikojen muuttaminen ilman pakottavaa syytä saattaa aiheuttaa epätietoisuutta äänestäjien keskuudessa.

Tehokas tiedotus ja opastus

Kunnan on tehokkaasti tiedotettava kunnan alueella olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista. Käytännössä asian voi hoitaa kuulutuksin, julkaisemalla tiedot kunnan kotisivuilla, julisteilla kadunvarsimainostelineissa, sanomalehti-ilmoittelulla, sanomalehtijutuilla, koteihin jaettavilla tiedotteilla, kunnan kotisivuilla jne. Paikallisille tiedotusvälineille tulisi lähettää luettelo ennakkoäänestyspaikoista ja niiden aukioloajoista.

Edellisten vaalien tapaan kullekin äänioikeutetulle lähetettävään ilmoituskorttiin liitetään äänestyspaikkarekisteristä koottava luettelo hänen oman vaalipiirinsä yleisistä ennakkoäänestyspaikoista.

Opastus ennakkoäänestyspaikalle tulee järjestää selkeästi esimerkiksi kadunvarsitauluin ja viitoituksin. Erityisesti silloin, kun ennakkoäänestyspaikka on sellaisessa tilassa, jonka läheisyydessä tai ympärillä on paljon muutakin toimintaa (esimerkiksi kauppakeskudessa), tulee selkeään opastukseen kiinnittää huomiota.

Miten liikkuva ennakkoäänestyspaikka käytännössä toteutetaan?

Liikkuva ennakkoäänestyspaikka voidaan toteuttaa esimerkiksi seuraavasti: rakennetaan äänestystila bussiin tai vastaavaan kulkuneuvoon, suunnitellaan päivittäinen reitti kellonaikoinen, tiedotetaan tehokkaasti bussin pysähdyspaikoista ja aikatauluista, minkä jälkeen toteutetaan reitti ja suoritetaan äänestys. Bussin jokainen pysähdyspaikka on tallennettava osoitteineen ja kellonaikoinen vaalitietojärjestelmään sisältyvään äänestyspaikkarekisteriin. Kunnan sisäinen tiedottaminen liikkuvan ennakkoäänestyspaikan pysähdyspaikoista on tärkeää siksikin, että äänestäjille postitettavan ilmoitus-kortin liitteessä niitä ei erikseen mainita.

LIITE 2

VAALIKOULUTUKSET VUODEN 2018 VAALEJA VARTEN

Koulutuspäivän alustava ohjelma, joka on kaikissa tilaisuuksissa sama, on seuraavanlainen. Aloitusai-
kaa lukuun ottamatta kellonajat ovat noin-aikoja, osioita venytetään sen mukaan kuin on tarpeen.

Kello	Aihe	Kouluttaja	Huom.
9.30	Avaus Maakuntavaalit – uusi vaalityyppi Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät (Tauko)	OM	
10.45	Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävät, mm. - tiedottaminen, vaalimateriaali, vaaliluettelot, ennakko- äänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt, ennak- koäänestysasiakirjojen tarkastaminen – jatkuu Vaalitietojärjestelmän käyttö	OM / ORK	
12.00	Lounastauko		
13.00	Ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen toimitta- minen Yhtä aikaa toimitettavissa vaaleissa erityisesti huomioon otettavat seikat, käytännön harjoittelua	OM / ORK	
15.15	Muiden vaaliviranomaisten tehtävistä ja tulevista vaaleista	OM	
15.30	Tilaisuus päättyy	OM	

Koulutustilaisuudet järjestetään seuraavasti:**1. KUOPIO**

Aika: Tiistai 5.12.2017
Paikka: Kuopion valtuustotalo
Osoite: Suokatu 42, 70110 KUOPIO (käynti pääovista)

2. VANTAA

- osallistumismahdollisuus myös Skypen/Lyncin välityksellä (tarkemmat osallistumisohjeet anne-
taan myöhemmin erikseen)

Aika: Torstai 7.12.2017
Paikka: Tiedekeskus Heureka / Auditorio
Osoite: Tiedepuisto 1, 01300 VANTAA

3. TAMPERE

- osallistumismahdollisuus myös Skype/Lyncin välityksellä (tarkemmat osallistumisohjeet annetaan myöhemmin erikseen)

Aika: Perjantai 8.12.2017
Paikka: Tampere-talo / Sonaatti 2 -kokoustila
Osoite: Yliopistonkatu 55, 33100 TAMPERE

4. OULU

Aika: Tiistai 12.12.2017
Paikka: Oulun kaupungintalo / Valtuustosali
Osoite: Kirkkokatu 2a, 90100 OULU

5. HELSINKI (ruotsinkielinen)

- osallistumismahdollisuus myös Skype/Lyncin välityksellä (tarkemmat osallistumisohjeet annetaan myöhemmin erikseen)

Aika: Torstai 14.12.2017
Paikka: Oikeusministeriö
Osoite: Eteläesplanadi 10, 00130 HELSINKI

LIITE 3

Eräitä määräaikoja vuoden 2018 presidentinvaalissa

Ensimmäisen vaalin vaalipäivä 28.1.2018
Mahdollisen toisen vaalin vaalipäivä 11.2.2018

Ajankohta	⁹	Toimija	Toimenpide	Vaalilaki
Huhtikuu 2017		Valtuusto	Äänestysaluejaon muuttaminen tarvittaessa ja muutoksesta ilmoittaminen maistraatille	8 § 1 ja 2 mom
Kesäkuu 2017		Valtuusto	Kunnan keskusvaalilautakunnan asettaminen	13 § 1 ja 3 mom
Perjantai 28.7.2017		Ehdokas	Vaalirahoituksella katettavien vaalikampanjan toteutumiskulujen aiheutuminen voi alkaa	¹⁰
Perjantai 28.7.2017		Puolue	Presidentinvaalin kampanja-aika alkaa	¹¹
Hyvissä ajoin		Valtioneuvosto	Asetus ennakoäänestyspaikkoina olevista Suomen edustustoista ja niiden toimipaikoista sekä maakuntavaalien ennakoäänestyspaikoista Ahvenanmaan maakunnassa	9 § 1 mom 2) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Kunnassa olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista päättäminen	9 § 1 mom 1) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Ennakoäänestyspaikkoina olevien sosiaalihuollon toimintayksiköiden määrääminen	9 § 1 mom 3) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäminen	9 § 3 mom
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen	15 §

⁹ Järjestysnumero osoittaa, monentenako päivänä ennen tai jälkeen vaalipäivän toimenpide vaalilain (714/1998) mukaan on suoritettava.

¹⁰ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2 § 1 mom.

¹¹ Puoluelaki (10/1969) 8 § 3 mom.

Perjantai 3.11.2017 viimeistään	12	Kunnanhallitus/ Keskusvaalilautakunta	Kunnan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	9 § 4 mom
Perjantai 3.11.2017 viimeistään		Keskusvaalilautakunta	Keskusvaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	13 § 4 mom
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Vaalitoimitsijoiden määrääminen kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen	17 § 2 mom
Hyvissä ajoin		Suomen edustuston päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen ulkomailla olevaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom
Hyvissä ajoin		Suomalaisen laivan päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen laivaäänestykseen	17 § 2 mom
Hyvissä ajoin		Oikeusministeriö	Tiedottaminen yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä	49 § 3 mom
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Tiedottaminen kunnan alueella olevista ennakkoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista	49 § 1 ja 67 § 3 mom
Maanantai 4.12.2017 viimeistään	55.	Oikeusministeriö	Puolueiden ja niiden nimenkirjoittajien ilmoittaminen Helsingin vaalipiirilautakunnalle	32 §
Maanantai 4.12.2017 viimeistään	55.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Päätös ehdokashakemusten vastaanoton järjestelystä Päätöksestä laadittava kuulutus annetaan tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille ja pannaan nähtäväksi vaalipiirilautakunnan kokoushuoneistossa sekä julkaistaan virallisessa lehdessä.	34 §
Perjantai 8.12.2017	51.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin tietojen määrytyminen	18 § 2 ja 3 mom

¹² Vaalilain mukainen viimeinen ajankohta olisi perjantai 8.12.2017. Oikeusministeriön kirjeestä 21.6.2017 (OM 9/51/2017) ilmenevästä syystä (jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen) johtuen ilmoitukset tulee tehdä viimeistään 3.11.2017.

Maanantai 11.12.2017 viimeistään	48.	Puolue ja valitsijayhdistys	Vaaliasiamiehen ilmoittaminen Helsingin vaalipiirilautakunnalle	131 § 4 mom
Tiistai 12.12.2017 ennen kello 16	47.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemus viimeistään annettava Helsingin vaalipiirilautakunnalle	132 §
Keskiviikko 13.12.2017 viimeistään	46.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterin perustaminen	18 § 1 mom
Maanantai 18.12.2017	41.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin nähtävilläpidon aloittaminen maistraateissa ja muissa Väestörekisterikeskuksen määräämissä paikoissa	23 §
Maanantai 18.12.2017	41.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille; Ehdokkaiden keskinäisen järjestyksen määrääminen ehdokasluetteloa varten	35–37 §
Viipymättä		Helsingin vaalipiirilautakunta	Ilmoitus valtioneuvostolle, jos määrääjassa on asetettu vain yksi ehdokas	136 §
Välittömästi saatuaan 136 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen		Valtioneuvosto	Valtioneuvosto toteaa ainoan ehdokkaaksi asetetun tulevan valituksi tasavallan presidentiksi, ilmoittaa valituksi tulleelle kirjallisesti ja antaa asiasta kuulutuksen, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa	136 §
Keskiviikko 20.12.2017 ennen kello 16	39.	Vaaliasiamies	Oikaisut ja täydennykset ehdokashakemuksiin ja niihin liitettyihin asiakirjoihin	38 §
Keskiviikko 20.12.2017	39.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset ehdokashakemusten johdosta	39 §
Torstai 21.12.2017	38.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Mahdollinen ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävä päätös siitä, että ehdokasta ei oteta presidentinvaalin ehdokasluetteloon	40 §
Torstai 21.12.2017 viimeistään	38.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Tiedonanto asetetuista ehdokkaista, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa	135 §

Torstai 21.12.2017	38.	Helsingin vaalipiiri-lautakunta	Presidentinvaalin ehdokasluetteloon laatiminen	42.1 §
Torstai 21.12.2017 aikaisintaan presidentinvaalin ehdokasluettelon laatimisen jälkeen	38.	Ehdokkaan asettanut puolue ja ehdokkaan asettaneen valitsijayhdistyksen vaaliasiamies tai tämän varamies	Vapaaehtoinen ennakoilmoitus vaalirahoituksesta Valtiontalouden tarkastusvirastolle	¹³
Torstai 21.12.2017	38.	Helsingin vaalipiiri-lautakunta	Ehdokastietojen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43 § 2 mom
Torstai 4.1.2018 viimeistään	24.	Väestörekisterikeskus	Ilmoituskorttien lähettäminen niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa	21 § 4 mom
Keskiviikko 10.1.2018	18.	Vaalitoimitsija	Ennakoäänestyksen aloittaminen suomalaisessa laivassa	47 § 1 mom
Perjantai 12.1.2018 viimeistään ennen kello 16	16.	Äänioikeutettu tai muu henkilö	Äänioikeusrekisteriä koskevan oikaisuvaatimuksen tekeminen maistraatille	24 § 1 mom
Maanantai 15.1.2018	13.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen	25 § 1 mom
Tiistai 16.1.2018 ennen kello 12 viimeistään	12.	Maistraatti	Oikaisuvaatimukseen annetuista ratkaisuista aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin	25 § 1 mom
Tiistai 16.1.2018 ennen kello 12 viimeistään	12.	Väestörekisterikeskus/maistraatti	Mahdollinen itseoikaisu ja siitä johtuva merkintä äänioikeusrekisteriin	26 § 1 mom
Viimeistään 7. päivänä tiedoksisaannista		Oikaisuvaatimuksen tekijä	Valitus hallinto-oikeudelle maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta; valitus Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin päätöksestä, jolla henkilö on 26.1 §:n nojalla itseoikaisuna merkitty äänioikeusrekisterissä äänioikeutetuksi	27 § 1 mom
Tiistai 16.1.2018 kello 12	12.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisteri on lainvoimainen	28 § 1 mom
Tiistai 16.1.2018 ennen kello 16 viimeistään	12.	Äänioikeutettu, joka haluaa äänestää kotiäänestyksessä	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle	55 §

¹³ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 § 1 mom.

Keskiviikko 17.1.2018	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen aloittaminen kotimaassa ja Suomen edustustoissa	47 § 1 mom
Lauantai 20.1.2018	8.	Vaalitoimitsijat	Ennakkoäänestyksen lopettaminen ulkomailla	47 § 1 mom
Tiistai 23.1.2018	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen lopettaminen kotimaassa	47 § 1 mom
Keskiviikko 24.1.2018 kello 18 alkaen	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestysalueittain ja niiden toimittaminen keskusvaalilautakunnille	
Perjantai 26.1.2018 kello 19	2.	Keskusvaalilautakunta	Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään käsitellä	63 § 1 mom
Sunnuntai 28.1.2018 kello 9-20	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 § ja 127 § 1 mom
Sunnuntai 28.1.2018 aikaisintaan kello 15 tai erityisestä syystä kello 12	VP	Vaalipiirilautakunta	Ennakkoäänten laskeminen	86 § 1 mom
Sunnuntai 28.1.2018 kello 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 §
Maanantai 29.1.2018 viimeistään kello 12	1.	Vaalipiirilautakunta	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskenta	87 §
Tiistai 30.1.2018 kello 10 aloitettavassa kokouksessa	2.	Vaalipiirilautakunta	Kunkin ehdokkaan ensimmäisessä vaalissa vaalipiirissä saaman äänimäärän vahvistaminen ja ilmoittaminen Helsingin vaalipiirilautakunnalle	137 §
Tiistai 30.1.2018 viipymättä saatuaan 137 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset		Helsingin vaalipiirilautakunta	Ensimmäisessä vaalissa koko maassa kullekin ehdokkaalle annettujen äänten ja äänten kokonaismäärän vahvistaminen ja ilmoittaminen oikeusministeriölle	138 § 1 mom
Viipymättä		Valtioneuvosto	Jos ensimmäisessä vaalissa joku ehdokas on koko maassa saanut enemmän kuin puolet annetuista äänistä, todetaan, että hän tullut valituksi tasavallan presidentiksi, mistä ilmoitetaan valituksi tulleelle ja julkaistaan kuulutus Suomen säädöskokoelmassa	138 § 2 mom

Viipymättä		Oikeusministeriö	Jollei kukaan ole tullut ensimmäisessä vaalissa valituksi, annetaan kuulutus ensimmäisen vaalin tuloksesta ja toisen vaalin toimitamisesta, joka julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa	139 §
Mahdollinen presidentinvaalin toinen vaali				
Viipymättä	12.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Laatii ehdokasluettelon toista vaalia varten (sekä päivittää valtakunnallisen ehdokasrekisterin tiedot)	42 § 2 mom
Tiistai 30.1.2018 ennen kello 16	12.	Äänioikeutettu, joka haluaa äänestää kotiaänestyksessä	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle (jollei ole ilmoittautunut jo ensimmäisen vaalin yhteydessä)	55 § 1 mom
Keskiviikko 31.1.2018	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Toisen vaalin ennakkoäänestyksen aloittaminen kotimaassa ja Suomen edustustoissa sekä kotiaänestyksen aloittaminen	
Lauantai 3.2.2018	8.	Vaalitoimitsijat	Toisen vaalin ennakkoäänestyksen lopettaminen ulkomailla	
Tiistai 6.2.2018	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Toisen vaalin ennakkoäänestyksen lopettaminen kotimaassa ja kotiaänestyksen lopettaminen	
Keskiviikko 7.2.2018 kello 18 alkaen	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestysalueittain ja niiden toimittaminen keskusvaalilautakunnille	
Perjantai 9.2.2018	2.	Kunnan keskusvaalilautakunta	Toisen vaalin ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että perjantaina 3.2.2018 ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään käsitellä	63.1 §
Sunnuntai 11.2.2018	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 ja 127 § 2 mom
Sunnuntai 11.2.2018 aikaisintaan kello 15 tai erityisestä syystä kello 12	VP	Vaalipiirilautakunta	Ennakkoäänien laskeminen	86 § 1 mom
Sunnuntai 11.2.2018 kello 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 § 1 mom

Maanantai 12.2.2018 viimeistään kello 12	1.	Vaalipiirilautakunta	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskenta	87 § 1 mom
Keskiviikko 14.2.2018 kello 18	3.	Vaalipiirilautakunta	Kummankin ehdokkaiden toisessa vaalissa vaalipiirissä saaman äänimäärän vahvistaminen; ehdokkaiden äänimäärien ja vaalissa annettujen äänten kokonaismäärän ilmoittaminen Helsingin vaalipiirilautakunnalle	141 §
Keskiviikko 14.2.2018	3.	Helsingin vaalipiirilautakunta	Koko maassa kummallekin ehdokkaalle toisessa vaalissa annettujen äänten lopullisen määrän vahvistaminen ja ilmoittaminen valtioneuvostolle	142 § 1 mom
Torstai 15.2.2018	4.	Valtioneuvosto	Toteaa, kumpi ehdokkaista on tullut valituksi tasavallan presidentiksi ja ilmoittaa päätöksestä valituksi tulleen sekä antaa kuulutuksen vaalin tuloksesta, joka julkaistaan Suomen säädöskoelmassa	142 § 2 mom
Sunnuntai 25.2.2018	14.	Ehdokas	Vaalirahoituksella katettavien vaalikampanjan toteutumiskulujen aiheutuminen päättyy	14
Sunnuntai 25.2.2018		Puolue	Presidentinvaalin kampanja-aika päättyy	15
Torstai 1.3.2018		Tasavallan presidentti	Tasavallan presidentti ryhtyy toimeensa ¹⁶	17
Vaalien toimittamisen jälkeen		Oikeusministeriö	Arkistotulosteiden ottaminen äänioikeusrekisteristä ja rekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29 § 3 mom
Arkistotulosteen ottamisen jälkeen		Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29 § 3 mom

¹⁴ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 8 § 1 mom. Jos presidentinvaalin toista vaalia ei toimiteta, määräaika on sunnuntai 11.2.2018.

¹⁵ Puoluelaki 8 § 3 mom. Jos presidentinvaalin toista vaalia ei toimiteta, määräaika on sunnuntai 11.2.2018.

¹⁶ Mikäli presidentti tulee valituksi jo ensimmäisessä vaalissa, hän ryhtyy toimeensa torstaina 1.2.2018.

¹⁷ Perustuslaki 55 § 1 momentti

Kahden kuukauden kulussa vaalin tuloksen vahvistamisesta (joko tiistai 3.4.2018 tai maanantai 16.4.2018)		Ehdokkaan asettanut puolue ja ehdokkaan asettaneen valitsijayhdistyksen vaaliasiamies tai tämän varamies	Ilmoitus vaalirahoituksesta valtiontalouden tarkastusvirastolle	¹⁸
--	--	--	---	---------------

¹⁸ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 § sekä laki säädettyjen määräaikain laskemisesta (150/1930) 3 ja 5 §.

LIITE 4

Eräitä määräaikoja vuoden 2018 maakuntavaaleissa

Vaalipäivä 28.1.2018

Perustuu HE 15/2017 vp. mukaiseen lakiehdotukseen

Ajankohta	¹⁹	Toimija	Toimenpide	Vaalilaki
Huhtikuu 2017		Valtuusto	Äänestysaluejaon muuttaminen tarvittaessa ja muutoksesta ilmoittaminen maistraatille	8 § 1 ja 2 mom
Kesäkuu 2017		Valtuusto	Kunnan keskusvaalilautakunnan asettaminen	13 § 1 ja 3 mom
Hyvissä ajoin		Maakuntahallinnon väliaikainen toimielin	Maakuntavaalilautakunnan asettaminen	198 § 2 mom
Perjantai 28.7.2017		Ehdokas	Vaalirahoituksella katettavien vaalikampanjan toteutumiskulujen aiheutuminen voi alkaa	²⁰
Perjantai 28.7.2017		Puolue	Maakuntavaalien kampanja-aika alkaa	²¹
Hyvissä ajoin		Valtioneuvosto	Asetus ennakkoäänestyspaikkoina olevista Suomen edustustoista ja niiden toimipaikoista sekä maakuntavaalien ennakkoäänestyspaikoista Ahvenanmaan maakunnassa	9 § 1 mom 2) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Kunnassa olevista yleisistä ennakkoäänestyspaikoista päättäminen	9 § 1 mom 1) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Ennakkoäänestyspaikkoina olevien sosiaalihuollon toimintayksiköiden määrääminen	9 § 1 mom 3) kohta
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalipäivän äänestyspaikoista päättäminen	9 § 3 mom
Hyvissä ajoin		Kunnanhallitus	Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien asettaminen	15 §

¹⁹ Järjestysnumero osoittaa, monentenako päivänä ennen tai jälkeen vaalipäivän toimenpide vaalilain (714/1998) mukaan on suoritettava.

²⁰ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) 2 § 1 mom.

²¹ Puoluelaki (10/1969) 8 § 3 mom.

Perjantai 3.11.2017 viimeistään		Maakuntavaalilautakunta	Maakuntavaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	12 a § 2 mom
Perjantai 3.11.2017 viimeistään	²²	Kunnanhallitus/ Keskusvaalilautakunta	Kunnan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen tietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	9 § 4 mom
Perjantai 3.11.2017 viimeistään		Keskusvaalilautakunta	Keskusvaalilautakunnan yhteystietojen ilmoittaminen Väestörekisterikeskukselle vaalitietojärjestelmässä	13 § 4 mom
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Vaalitoimitsijoiden määrääminen kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan ja kotiäänestykseen	17 § 2 mom
Hyvissä ajoin		Suomen edustuston päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen ulkomailla olevaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan	17 § 2 mom
Hyvissä ajoin		Suomalaisen laivan päällikkö	Vaalitoimitsijan määrääminen laivaäänestykseen	17 § 2 mom
Hyvissä ajoin		Oikeusministeriö	Tiedottaminen yleisistä ennakkoäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä	49 § 3 mom
Hyvissä ajoin		Keskusvaalilautakunta	Tiedottaminen kunnan alueella olevista ennakkoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista	49 § 1 ja 67 § 3 mom
Maanantai 4.12.2017 viimeistään	55.	Oikeusministeriö	Puolueiden ja niiden nimenkirjoittajien ilmoittaminen maakuntavaalilautakunnille	32 §

²² Vaalilain mukainen viimeinen ajankohta olisi perjantai 8.12.2017. Oikeusministeriön kirjeestä 21.6.2017 (OM 9/51/2017) ilmenevästä syystä (jokaiselle äänioikeutetulle postitettavaan ilmoituskorttiin liitetään luettelo äänioikeutetun omassa vaalipiirissä olevista ennakkoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen) johtuen ilmoitukset tulee tehdä viimeistään 3.11.2017.

Maanantai 4.12.2017 viimeistään	55.	Maakuntavaalilautakunta	Päätös ehdokashakemusten vastaanoton järjestelyistä Päätöksestä laadittava kuulutus annetaan tiedoksi puolueiden ilmoittamille vaaliasiamiehille ja pannaan nähtäväksi maakuntavaalilautakunnan kokoushuoneistossa sekä julkaistaan sillä tavalla kuin maakunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi.	34 §
Perjantai 8.12.2017	51.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin tietojen määräytyminen	18 § 2 ja 3 mom
Tiistai 12.12.2017 ennen kello 16	47.	Vaaliasiamies	Ehdokashakemus viimeistään annettava maakuntavaalilautakunnalle	31 ja 198 § 3 mom
Keskiviikko 13.12.2017 viimeistään	46.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterin perustaminen	18 § 1 mom
Maanantai 18.12.2017	41.	Maistraatit	Äänioikeusrekisterin nähtävilläpidon aloittaminen maistraateissa ja muissa Väestörekisterikeskuksen määräämissä paikoissa	23 §
Maanantai 18.12.2017	41.	Maakuntavaalilautakunta	Ehdokashakemusten tarkastaminen ja mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille; Ehdokkaiden keskinäisen järjestyksen määrääminen ehdokaslistojen yhdistelmää varten	35—37 § ja 198 § 3 mom
Keskiviikko 20.12.2017 ennen kello 16	39.	Vaaliasiamies	Oikaisut ja täydennykset ehdokashakemuksiin ja niihin liitettyihin asiakirjoihin	38 § ja 198 § 3 mom
Keskiviikko 20.12.2017	39.	Maakuntavaalilautakunta	Määräaikana saapuneiden ehdokashakemusten uudelleen käsitteleminen ja päätökset ehdokashakemusten johdosta	39 § ja 198 § 3 mom
Torstai 21.12.2017 ennen kello 12	38.	Vaaliasiamies	Puolueen tai valitsijayhdistyksen, jonka ilmoitusta vaaliliittoon tai yhteislistaan ei ole hyväksytty, ehdokashakemuksen peruutus	40 § 2 ja 3 mom ja 198 § 3 mom

Torstai 21.12.2017	38.	Maakuntavaalilautakunta	Mahdollinen ehdokashakemusten ratkaisemisen jälkeen tehtävä päätös siitä, että ehdokasta ei oteta ehdokaslistojen yhdistelmään	40 § ja 198 § 3 mom
Torstai 21.12.2017	38.	Maakuntavaalilautakunta	Ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen	41 § ja 198 § 3 mom
Torstai 21.12.2017	38.	Maakuntavaalilautakunta	Ehdokastietojen merkitseminen valtakunnalliseen ehdokasrekisteriin	43 § 2 mom ja 198 § 3 mom
Torstai 21.12.2017 aikaisintaan ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisen jälkeen	38.	Ehdokas	Vapaaehtoinen ennakkoilmoitus vaalirahoituksesta valtiontalouden tarkastusvirastolle	²³
Torstai 4.1.2018 viimeistään	24.	Väestörekisterikeskus	Ilmoituskorttien lähettäminen niille äänioikeutetuille, joiden osoite on tiedossa	21 § 4 mom
Keskiviikko 10.1.2018	18.	Vaalitoimitsija	Ennakkoäänestyksen aloittaminen suomalaisessa laivassa	47 § 1 mom
Perjantai 12.1.2018 viimeistään ennen kello 16	16.	Äänioikeutettu tai muu henkilö	Äänioikeusrekisteriä koskevan oikaisuvaatimuksen tekeminen maistraatille	24 § 1 mom
Maanantai 15.1.2018	13.	Maistraatti	Oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen	25 § 1 mom
Tiistai 16.1.2018 ennen kello 12 viimeistään	12.	Maistraatti	Oikaisuvaatimukseen annetuista ratkaisuista aiheutuvat muutokset äänioikeusrekisteriin	25 § 1 mom
Tiistai 16.1.2018 ennen kello 12 viimeistään	12.	Väestörekisterikeskus/maistraatti	Mahdollinen itseoikaisu ja siitä johtuva merkintä äänioikeusrekisteriin	26 § 1 mom
Viimeistään 7. päivänä tiedoksisaannista		Oikaisuvaatimuksen tekijä	Valitus hallinto-oikeudelle maistraatin päätöksestä, jolla oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta; valitus Väestörekisterikeskuksen tai maistraatin päätöksestä, jolla henkilö on 26.1 §:n nojalla itseoikaisuna merkitty äänioikeusrekisterissä äänioikeutta vailla olevaksi	27 § 1 mom

²³ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 11 § 1 mom.

Tiistai 16.1.2018 kello 12	12.	Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisteri on lainvoimainen	28 § 1 mom
Tiistai 16.1.2018 ennen kello 16 viimeistään	12.	Äänioikeutettu, joka haluaa äänestää kotiaänestyksessä	Ilmoittautuminen kunnan keskusvaalilautakunnalle	55 §
Keskiviikko 17.1.2018	11.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen aloittaminen kotimaassa ja Suomen edustustoissa	47 § 1 mom
Lauantai 20.1.2018	8.	Vaalitoimitsijat	Ennakkoäänestyksen lopettaminen ulkomailla	47 § 1 mom
Tiistai 23.1.2018	5.	Vaalitoimitsijat, vaalitoimikunta	Ennakkoäänestyksen lopettaminen kotimaassa	47 § 1 mom
Keskiviikko 24.1.2018 kello 18 alkaen	4.	Oikeusministeriö	Vaaliluetteloiden tulostaminen äänioikeusrekisteristä äänestysalueittain ja niiden toimittaminen keskusvaalilautakunnille	
Perjantai 26.1.2018 kello 19	2.	Keskusvaalilautakunta	Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen siten, että ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään käsitellä	63 § 1 mom
Sunnuntai 28.1.2018 kello 9-20	VP	Vaalilautakunta	Vaalipäivän äänestys	68 § ja 127 § 1 mom
Sunnuntai 28.1.2018 aikaisintaan kello 12 tai erityisestä syystä aikaisintaan kello 9	VP	Vaalipiirilautakunta	Ennakkoäänten laskeminen	198 § 5 mom
Sunnuntai 28.1.2018 kello 20 jälkeen	VP	Vaalilautakunta	Alustava ääntenlaskenta	78 §
Maanantai 29.1.2018 viimeistään kello 12	1.	Vaalipiirilautakunta	Vaalipäivänä annettujen äänten tarkastuslaskenta	198 § 5 mom
Keskiviikko 31.1.2018 viimeistään kello 18 aloitettavassa kokouksessa	3.	Vaalipiirilautakunta	Kunkin äänimäärien vahvistaminen ja ilmoittaminen maakuntavaalilautakunnalle	198 § 6 mom
Keskiviikko 31.1.2018 viipymättä saatuaan 198 § 6 momentissa tarkoitetut ilmoitukset		Maakuntavaalilautakunta	Maakuntavaalien tuloksen vahvistaminen ja julkaiseminen sekä tuloksesta tiedottaminen	88 – 91 § ja 198 § 6 mom

14 päivän kuluessa sitä, kun vaalien tulos on julkaistu		Muutoksenhakija	Valitus hallinto-oikeudelle maakuntavaalilautakunnan päätöksestä, jolla vaalien tulos on vahvistettu	100-102 §
Vaalien tuloksen tultua lainvoimaiseksi		Oikeusministeriö	Arkistotulosteiden ottaminen äänioikeusrekisteristä	29 § 3 mom
Arkistotulosteiden ottamisen jälkeen		Väestörekisterikeskus	Äänioikeusrekisterissä olevien tietojen hävittäminen	29 § 3 mom
Kahden kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta [tiistaina 3.4.2018 viimeistään]		Valtuutetuksi ja varavaltuutetuksi valittu	Ilmoitus vaalirahoituksesta valtiontalouden tarkastusvirastolle	²⁴

²⁴ Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 5 ja 8 §.

12 §

Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimuksen hyväksyminen

VD/9362/00.04.01/2017

KN/TL/NJ

Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien sopimus pohjainen yhteistyö käynnistyi vuonna 2004. Tuolloin **kaupunginvaltuustojen** päätöksin perustettiin pääkaupunkiseudun neuvottelukunta ja kaupunginhallitukset hyväksyivät yhteistyöasiakirjan. Yhteistyötä tiivistettiin ja laajennettiin kunta- ja palvelurakennemuutoshankkeen (Paras-hanke) myötä kaupunginvaltuustojen vuonna 2006 hyväksymällä yhteistyösopimuksella. Sitä seurasivat yhteistyösopimukset vuosille 2009-2012 ja 2013-2016.

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajakokous on valmistellut kaupunkien yhteistyösopimusesityksen vuosille 2017-2021.

Pääkaupunkiseudun kaupunkien, Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan, uuden yhteistyösopimuksen päämääränä on edistää kaupunkien välistä strategisen tason vuoropuhelua ja operatiivisen tason yhteistyötä. Sopimuksella ei siirretä päätöstoimivaltaa yhteisille toimielimille, vaan yhteistyön edellyttämät kaupunkia sitovat päätökset tehdään kunkin kaupungin omien määräysten mukaisesti.

Sopimuksen tavoitteena on erityisesti parantaa pääkaupunkiseudun kansainvälistä kilpailukykyä, kehittää Helsingin seudun yhteistyötä ja metropolipolitiikkaa sekä yhteistä kansallisen tason edunvalvontaa, edistää kaupunkien välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä sekä parantaa ja tehostaa yhdessä kaupunkien palveluita ja yhteisten yhteisöjen omistajaohjauksen koordinaatiota. Pääkaupunkiseudun keskeisiä yhteistyökysymyksiä käsitellään pääkaupunkiseudun yhteistyöryhmässä, joka koostuu Helsingin pormestarista ja kansliapäälliköstä, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginjohtajista sekä neljästä Helsingin, kolmesta Espoon, kolmesta Vantaan ja yhdestä Kauniaisten kaupunginhallituksen nimeämästä luottamushenkilöstä.

Yhteistyön strategisesta ja operatiivisesta koordinaatiosta vastaavat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat. Toimialakohtaista pääkaupunkiseudun operatiivisen tason yhteistyötä varten perustetaan tarvittava määrä pääkaupunkiseudun työryhmiä, joissa kaupunkia edustavat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien nimeämät kaupunkien edustajat.

Yhteistoiminnasta henkilöstön kanssa huolehditaan kaupunkikohtaisesti kaupunkien yhteistoimintasopimusten mukaisesti. Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat kutsuvat lisäksi tarvittaessa koolle kaupunkityönantajien ja henkilöstöjärjestöjen yhteisen seurantaryhmän.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä liitteenä oleva pääkaupunkiseudun yhteistyösopimus vuosille 2017 – 2021,
- b) valtuuttaa kaupunginjohtaja allekirjoittamaan sopimus, ja
- c) nimetä kolme edustajaa pääkaupunkiseudun yhteistyöryhmään.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Liitteet:

- Pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteistyösopimus 2017 - 2021

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi, puh. 09 839 22705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YHTEISTYÖSOPIMUS 2017 - 2021

Pääkaupunkiseudun kaupunkien, Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan, yhteistyösopimuksen päämääränä on edistää kaupunkien välistä strategisen tason vuoropuhelua ja operatiivisen tason yhteistyötä. Sopimuksella ei siirretä päätöstoimivaltaa yhteisille toimielimille, vaan yhteistyön edellyttämät kaupungit sitovat päätökset tehdään kunkin kaupungin omien määräysten mukaisesti.

Sopimuksen tavoitteena on erityisesti parantaa pääkaupunkiseudun kansainvälistä kilpailukykyä, kehittää Helsingin seudun yhteistyötä ja metropolipolitiikkaa sekä yhteistä kansallisen tason edunvalvontaa, edistää kaupunkien välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä sekä parantaa ja tehostaa yhdessä kaupunkien palveluita ja yhteisten yhteisöjen omistajaohjauksen koordinaatiota.

Pääkaupunkiseudun keskeisiä yhteistyökysymyksiä käsitellään pääkaupunkiseudun yhteistyöryhmässä, joka koostuu Helsingin pormestarista ja kansliapäälliköstä, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunginjohtajista sekä neljästä Helsingin, kolmesta Espoon, kolmesta Vantaan ja yhdestä Kauniaisten kaupunginhallituksen nimeämästä luottamushenkilöstä. Yhteistyöryhmä kokoontuu tarpeen mukaan, vähintään kahdesti vuodessa, pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien koollekutsumana.

Yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii Helsingin pormestari ja varapuheenjohtajana Espoon kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Kokousten valmistelusta vastaavat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat. Helsingin kaupunki vastaa yhteistyöryhmän sihteeritehtävistä.

Yhteistyön strategisesta ja operatiivisesta koordinaatiosta vastaavat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat, jotka kokoontuvat tarpeen mukaan, keskimäärin kerran kuukaudessa Helsingin pormestarin johdolla. Helsingin kaupunki vastaa kaupunginjohtajien kokousten sihteeritehtävistä.

Toimialakohtaista pääkaupunkiseudun operatiivisen tason yhteistyötä varten perustetaan tarvittava määrä pks-työryhmiä, joissa kaupungit edustavat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien nimeämät kaupunkien edustajat. Työryhmien puheenjohtajuus- ja sihteeritehtävät kiertyvät vuosittain kaupunkien välillä, ellei työryhmässä toisin sovita. Pks-työryhmät kokoontuvat tarvittaessa ja raportoivat vuosittain pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajille.

Yhteistoiminnasta henkilöstön kanssa huolehditaan kaupunkikohtaisesti kaupunkien yhteistoimintasopimusten mukaisesti. Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat kutsuvat lisäksi tarvittaessa koolle kaupunkityönantajien ja henkilöstöjärjestöjen yhteisen seurantaryhmän.

Yhteistyösopimus tulee voimaan kun kaikki sopimuskumppanit ovat hyväksyneet sen omien määräystensä mukaisesti ja on voimassa siihen asti, kunnes kaupungit sopivat uudesta yhteistyösopimuksesta, kuitenkin enintään vuoden 2021 loppuun saakka.

Helsingissä x.x.2017

Espoon kaupunki

Helsingin kaupunki

Kauniaisten kaupunki

Vantaan kaupunki

13 § Vantaan kaupungin lausunto Uusimaa-ohjelma 2.0:n luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta

VD/4654/00.04.03/2013

KN/TL/KV/MS/LM-M/NJ

Uudenmaan maakuntahallitus on kokouksessaan 25.9.2017 päättänyt pyytää lausuntoa Uusimaa-ohjelma 2.0:n luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta Uudenmaan kunnilta ja sidosryhmiltä.

Maakunnan suunnittelujärjestelmä käsittää nykylainsäädännön mukaan maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman ja maakuntakaavan. Vuosittain päivitettävä toimeenpanosuunnitelma konkretisoi maakuntaohjelman toteuttamista. Uudenmaan maakuntaohjelmasta vuosille 2018-2021 käytetään nimeä Uusimaa-ohjelma. Maakuntaudistus muuttaa alueidenkehittämisjärjestelmää ja jatkossa uusi maakunta laatii maakuntastrategian, jolla asetetaan pitkän aikavälin tavoitteet ja ohjataan kehitystä. Maakuntaohjelma on tehty voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Lausunnolla olevan Uusimaa-ohjelman on laatinut Uudenmaan liitto yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen, alueen kuntien, yritysten, koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä järjestöjen kanssa. Lisäksi valmisteluaineistoa on käsitelty mm. Uudenmaan maakunnan kuntajohtajien kokouksessa, maakunnan yhteistyöryhmässä ja sen sihteeristössä.

Ohjelmakauden (2018 -2021) strategiset painopisteet ovat:

1. Hyvinvoiva ja osaava ihminen
2. Menestyvä ja vastuullinen bisnes
3. Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta.

Jokaisessa painopisteessä on neljä tavoitetta, joita toteutetaan ohjelmassa määriteltyjen ja siihen myöhemmin lisättävien toimenpiteiden avulla.

Ohjelman visio on vuodelle 2050: Helsinki Region – Cool and the Most Vibrant Region in Europe. Vuonna 2050 Uusimaa on Euroopan virkein ja viilein maakunta.

Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointia on tehty samanaikaisesti ohjelman laatimisen kanssa.

Lausunnot pyydetään toimittamaan Uudenmaan liittoon viimeistään 2.11.2017 klo 12.00.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Uudenmaan liitolle liitteen mukainen lausunto Uusimaa-ohjelma 2.0:sta ja ympäristöselostuksesta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin lausunto Uusimaa-ohjelma 2.0:n luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta
- Lausuntopyyntö Uusimaa-ohjelma 2.0:sta ja ympäristöselostuksesta

- Uusimaa-ohjelma 2.0
- Uusimaa-ohjelman ympäristöselostus

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kehittämisjohtaja Tarja Lumijärvi, puh. 09 839 22705, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto Uusimaa-ohjelma 2.0:n luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta

Uudenmaan liitto on laatinut haasteellisissa lähtökohdissa nyt lausunnolla olevan luonnoksen Uusimaa-ohjelmaksi vuosille 2018 - 2021. Ohjelma on tehty voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Uutta maakuntaa koskeva lainsäädäntövalmistelu on kesken, siksi ohjelman paikoin esille nostamat viittaukset ja toimenpiteet Uuteen maakuntaan liittyen ovat ennenaikaisia, eivätkä toisaalta anna myöskään riittävää kuvaa muutoksen massiivisuudesta. Sote- ja maakuntauudistus tulee toteutuessaan valmistelussa olevien lakiluonnosten mukaan muuttamaan merkittävästi Uudenmaan maakunnan tehtäviä.

Nyt lausunnolla olevassa Uusimaa-ohjelmassa on otettu tilastollisiksi vertailtalueiksi muita Euroopan keskikokoisia metropoleja: Tukholman lääni, Tanskan pääkaupunkiseutu, Pohjois-Hollanti (ml. Amsterdam) ja Hampuri. Tämä antaa kiinnostavaa kansainvälistä vertailutietoa Uudenmaan vahvuuksiin ja heikkouksiin. Vantaan kaupunki pitää hyvänä tavoitteena, että myös yhteistyön tiivistäminen verrokkialueiden kanssa olisi toimivaa esimerkiksi cleantechin edistämisessä.

Helsinki-Vantaan lentoaseman merkitys ja saavutettavuus on nostettu hyvin esille ohjelmassa Uudenmaan vahvuutena. Ohjelman tavoitteessa "Kansainvälistä osaamista ja investointeja" esitetyt toimenpiteet Aasiaan suuntautuvan viennin edistämisen osalta ovat tärkeitä, samoin kuin toimenpiteet matkailumarkkinoinnissa ja investointien houkuttelussa. Eri toimijoiden välistä yhteistyötä lentoaseman alueen kehittämisessä tulee myös lisätä, samoin kuin kokeiluja ja pilotointeja kaupunkikehittämisessä, joita koskevat omat toimenpiteet on tarpeen lisätä ohjelmaan. Aviapolis-alueen kehittäminen kansainvälisenä keskuksena on tärkeää koko Uudellemaalle. Lentoaseman saavutettavuus, matkaketjujen sekä liikkumisen eri muotojen kehittäminen tulee olla omana toimenpiteenä "Helposti liikkeelle, varmasti perille" tavoitteessa.

Uusimaa-ohjelmassa on liikenteen toimivuus ja sujuvuus nostettu Uudenmaan kasvun ja elinvoimaisuuden kannalta tärkeäksi asiaksi. Kulikutapoja yhdistävän älykkään liikenteen kehittämisen lisäksi tulee liikenteen automaation edistäminen ja valmistautuminen nostaa omaksi toimenpiteeksi tavoitteen "Helposti liikkeelle, varmasti perille" alle.

Ohjelma nostaa esille strategisessa painopisteessä "Menestyvä ja vastuullinen bisnes" myös Vantaan elinvoiman kehittämisen keskeisiä toimenpiteitä kuten, pääkaupunkiseudun kansainvälisen tunnettavuuden vahvistaminen kilpailussa investoinneista ja osaajista, parannetaan yritysten valmiuksia hyödyntää digitalisaation tuomia mahdollisuuksia toimintansa kehittämisessä ja innovatiivisten hankintojen edistämisellä. Vantaan elinvoiman kehittämisen kannalta on merkityksellistä, että tunnistetaan paikalliset pk-sektorin klusterit ja vahvistetaan niiden tieto- ja osaamisintensiivisyyttä. Toimenpiteitä tarvitaan myös kv-opiskelijoiden ja kv-osaajien aktiiviseen houkutteluun ja toimintaympäristön kehittämiseen houkuttelevammaksi.

Kiertotalous talousmallina sekä älykkään ja puhtaan teknologian ratkaisut ovat hyvä tavoite Uudenmaan kestäväälle kehittämiselle. Vantaalla toimii useita kiertotalouden yrityksiä, joiden muodostamia keskittymiä on maakuntaohjelman mukaisesti tarkoitus kehittää toimintaympäristöltään paremmaksi. Koska kyse on seudullisesta toiminnasta, tulisi kiertotalouden infraa tarkastella myös Helsingin seudun vaihemaakuntakaavatyössä.

Strategisen painopisteen ”Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta” toimenpiteet ja tavoitteet ovat linjassa kaupungin tavoitteiden kanssa. Vantaalla on valmisteilla oma resurssiviisauden tiekartta, jossa määritellään kaupungin tavoitteet ja toimenpiteet ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen sekä kiertotalouteen.

Monipuolinen luonto ja hyvin hoidetut laajat viheralueet ovat voimavara ja vetovoimatekijä Uudellamaalla. Erityisesti joenvarsialueiden virkistyskäyttömahdollisuuksia tulee edistää omana toimenpiteenä ”Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta” tavoitteessa.

Uusimaa ohjelma sisältää runsaasti hyviä ja kannatettavia toimenpiteitä, joiden toteutus on pääosin kuitenkin kuntien tai muiden toimijoiden ensisijaisella vastuulla. Uudenmaan liiton mahdollisuudet ja käytettävissä olevat toimenpiteet ovat rajalliset: edistää kehittämishankkeita ja eri rahoitusmuotojen hyödyntämistä, kaavoitustoimenpiteet ja edunvalvontatoimenpiteet (jaottelu perustuu Uusimaa-ohjelman toimeenpanosuunnitelmaan vuosille 2017-2018). Ilman maakunnan omia resursseja, toimenpiteet jäävät yleiselle tasolle mm. koulutusta ja oppimista, sote-palvelupolkuja ja terveyserojen kaventamista koskien.

Ympäristöselostus on tehty kattavasti osana ohjelmatyötä. Ympäristövaikutusten arviointi on tehty ihmisiin, talouteen, luonnonoloihin ja luonnonvaroihin, aluerakenteeseen ja ympäristöön sekä ilmastomuutokseen liittyen. Vaikutusten arvioinnissa on selkeästi rajattu pois maakunta- ja sote-uudistus.

28.9.2017

507/2016

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo

Saapunut: 28.9.2017

Dn:o VD/4654/00.04.03/2013

Lausuntopyyntö Uusimaa-ohjelma 2.0:sta ja ympäristöselostuksesta

Uudenmaan maakuntahallitus on kokouksessaan 25.9.2017 päättänyt pyytää lausuntoanne Uusimaa-ohjelma 2.0:n luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta.

Ohjelman on laatinut Uudenmaan liitto yhteistyössä Uudenmaan ELY-keskuksen, alueen kuntien, yritysten, koulutus- ja tutkimuslaitosten sekä järjestöjen kanssa. Lisäksi valmisteluaineistoa on käsitelty mm. Uudenmaan maakunnan yhteistyöryhmässä ja sen sihteeristössä.

Ohjelmakauden (2018 - 2021) strategiset painopisteet ovat

1. Hyvinvoiva ja osaava ihminen
2. Menestyvä ja vastuullinen bisnes
3. Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta.

Jokaisessa painopisteessä on neljä tavoitetta, joita toteutetaan ohjelmassa määriteltujen ja siihen myöhemmin lisättävien toimenpiteiden avulla.

Ohjelman visio vuodelle 2050 on: Helsinki Region - Cool and the Most Vibrant Region in Europe. Vuonna 2050 Uusimaa on Euroopan virkein ja viilein maakunta.

Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointia on tehty samanaikaisesti ohjelman laatimisen kanssa.

Uusimaa-ohjelman ja ympäristöselostuksen luonnokset ovat saatavilla osoitteessa www.uudenmaanliitto.fi/uusimaa-ohjelma. Voit myös tilata ohjelmasta kopion Uudenmaan liitosta. Halutessanne esittelemme ohjelmaa ja keskustelemme siitä kanssanne.

Lausunnot pyydetään toimittamaan Uudenmaan liittoon viimeistään 2.11.2017 klo 12.00. Lausuntoja toivotaan sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen toimisto@uudenmaanliitto.fi. Pyydämme lähettämään lausunnon pdf-dokumentin lisäksi myös word-tiedostona. Se helpottaa meitä suuresti lausuntojen yhteenvedon laadinnassa.

Lisätietoja:

Elinkeinopäällikkö Lauri Kuukasjärvi, puh. 044 090 9272

Erityisasiantuntija Liisa Hyttinen, puh. 040 730 9551

Tutkimuspäällikkö Ari Lainevo, puh. 050 363 1657

Ossi Savolainen
maakuntajohtaja

Juha Eskelinen
johtaja, aluekehittäminen

Liitteet

ovat nähtävillä Uudenmaan liiton kotisivulla www.uudenmaanliitto.fi/uusimaa-ohjelma

- Uusimaa-ohjelma 2.0 luonnos
- Uusimaa-ohjelman ympäristöselostusluonnos
- Lausuntopyynnön jakelu

Jakelu:

Askolan kunta
Espoon kaupunki
Hangon kaupunki
Helsingin kaupunki
Hyvinkään kaupunki
Ingå kommun
Järvenpään kaupunki
Karkkilan kaupunki
Kauniaisten kaupunki
Keravan kaupunki
Kirkkonummen kunta
Lapinjärven kunta
Lohjan kaupunki
Loviisan kaupunki
Myrskylän kunta
Mäntsälän kunta
Nurmijärven kunta
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki
Pukkilan kunta
Raaseporin kaupunki
Sipoon kunta
Siuntion kunta
Tuusulan kunta
Vantaan kaupunki
Vihdin kunta
Riihimäen kaupunki
Hämeenlinnan kaupunki
Lahden kaupunki
Suomen Kuntaliitto
Hämeen liitto
Kymenlaakson liitto
Päijät-Hämeen liitto
Varsinais-Suomen liitto
Pirkanmaa
HSL (Helsingin seudun liikenne)
HSY (Helsingin seudun ympäristö)
Liikenne- ja viestintäministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiovarainministeriö
Ympäristöministeriö
Hämeen ELY-keskus
Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Uudenmaan ELY-keskus
Suomen ympäristökeskus, SYKE
Metsähallitus
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)
Finavia - Ilmailulaitos
Liikennevirasto
TraFi -liikenteen turvallisuusvirasto
Metsäkeskus
Suomen riistakeskus
Akava
Asunto- toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Energiateollisuus ry
Etelä-Suomen metsänomistajien liitto
Helsingin kaupunginosayhdistykset ry Helka
Helsingin seudun kauppakamari
Helsingin Yrittäjät ry
Espoon yrittäjät ry
Vantaan yrittäjät ry
Uudenmaan Yrittäjät ry
Itä-Uudenmaan kylät ry
Uudenmaan kylät, Länsi-Uusimaa
Riihimäki-Hyvinkään kauppakamari
SAK
STTK
Kaupan liitto
Länsi-Uudenmaan kauppakamari
MTK-Uusimaa
Birdlife Suomi ry
Natur och miljö rf
Nylands fiskarförbund r.f.
Nylands Svenska Lantbrukssällskap
Pro Agria –Uusimaa
Suomen luonnonsuojeluliitto, Uudenmaan piiri
Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry
Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos RKTL
Geologian tutkimuskeskus
Suomen kiinteistöliitto
Suomen Kotiseutuliitto
Suomen Omakotiliitto ry
Vuokralaiset VKL ry
Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry
Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Helsingin toimisto
Helsingin Kokoomus ry
Uudenmaan Kokoomus ry
Helsingin Sosialidemokraattinen piiri ry
Uudenmaan Sosialidemokraattien piiri ry
Helsingin vihreät ry
Vihreät Uusimaa ry
Helsingin Vasemmistoliitto
Vasemmistoliiton Uudenmaan piirijärjestö
Svenska folkpartiet i Finland rf SFP / Helsingfors krets
Svenska folkpartiet i Finland rf SFP / Nylands krets
Kristillisdemokraatit Helsingin piiri
Kristillisdemokraatit Uudenmaan piiri
Suomen Keskusta, Helsinki ja Uusimaa
Perussuomalaiset ry, Helsingin piiri
Perussuomalaiset ry, Uudenmaan piiri
Sininen tulevaisuus
Aalto-yliopisto
Axxell
Diakonia-ammattikorkeakoulu
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu
Helsingin yliopisto
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Edupoli
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Laurea - ammattikorkeakoulu
Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Ammattikorkeakoulu Novia

Palmenia
Porvoon ammattiopisto Amisto, Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Porvoo International (POINT) College
Sibelius-Akatemia
Svenska handelshögskolan
Yrkeshögskolan Arcada
Omnia, Espoo
Suomen luonnonvarakeskus
VTT
SITRA
Länsi-Uudenmaan Yrityskeskus Oy Novago
Maaseudun kehittämissyhistys SILMU ry
Mäntsälän Yrityskehitys Oy
Posintra Oy
Teknologiakeskus Techvilla Oy
YritysVoimala
Helsinki Business Hub
KUUMA-kunnat/ Antti Kuusela
Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy
Forum Virium Helsinki
YritysHelsinki

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

UUSIMAA- OHJELMA 2.0

UUSIMAA-OHJELMA 2.0 Visio • Strategiset painopisteet Tavoitteet ja toimenpiteet

Uudenmaan liitto 2017

Uudenmaan liitto 2017

Kuvitukset: Raquel Benmergui
Ulkoasu: Anni Levonen

Uudenmaan liitto // Nylands förbund Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

UUSIMAA-OHJELMA 2.0

Visio • Strategiset painopisteet • Tavoitteet ja toimenpiteet

MAAKUNTA MURROKSESSA JA MUUTOKSESSA.....	4
Globaali toimintaympäristö.....	4
NUORI, KAUNIS JA MENESTYVÄ UUSIMAA.....	6
Väestö ja kaupungistuminen.....	6
Elinkeinot ja työpaikat.....	7
Uudenmaan vahvuudet	8
Uusimaa Euroopassa	9
Kansantuote ja ostovoima	11
Kilpailukyky	12
Innovaatiokyky ja älykäs erikoistuminen	12
Sosiaalinen hyvinvointi.....	13
HELSINKI REGION 2050 – COOL & THE MOST VIBRANT REGION IN EUROPE.....	14
STRATEGISET PAINOPISTEET	15
Hyvinvoiva ja osaava ihminen	16
Menestyvä ja vastuullinen bisnes	16
Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta	16
TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	17
Hyvinvoiva ja osaava ihminen	18
Tavoite 1: Tulevaisuuden osaavat ihmiset	19
Tavoite 2: Kansainvälisyydestä vahvuutta.....	20
Tavoite 3: Parhaat palvelut, aktiiviset asukkaat.....	21
Tavoite 4: Turvallisuutta solidaarisuudesta	23
Menestyvä ja vastuullinen bisnes	24
Tavoite 5: Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä	25
Tavoite 6: Liiketoimintaa kiertotaloudesta.....	27
Tavoite 7: Kansainvälistä osaamista ja investointeja	28
Tavoite 8: Elinvoimaa startupeista ja pk-yrityksistä.....	29
Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta	31
Tavoite 9: Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta	32
Tavoite 10: Kestävä ja turvallinen Uusimaa.....	34
Tavoite 11: Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta.....	36
Tavoite 12: Helposti liikkeelle, varmasti perille	37
SEURANTA JA MITTAAMINEN	39
LÄHTÖKOHDAT	45
MAAKUNTAUUDISTUS MUUTTAA KANSALLISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN	46
LIITTEET.....	47
Liite 1 – Älykkään erikoistumisen strategia.....	47
Liite 2 – Rahoituslähteitä ohjelman toimeenpanoon.....	48
LÄHDELUETTELO	49

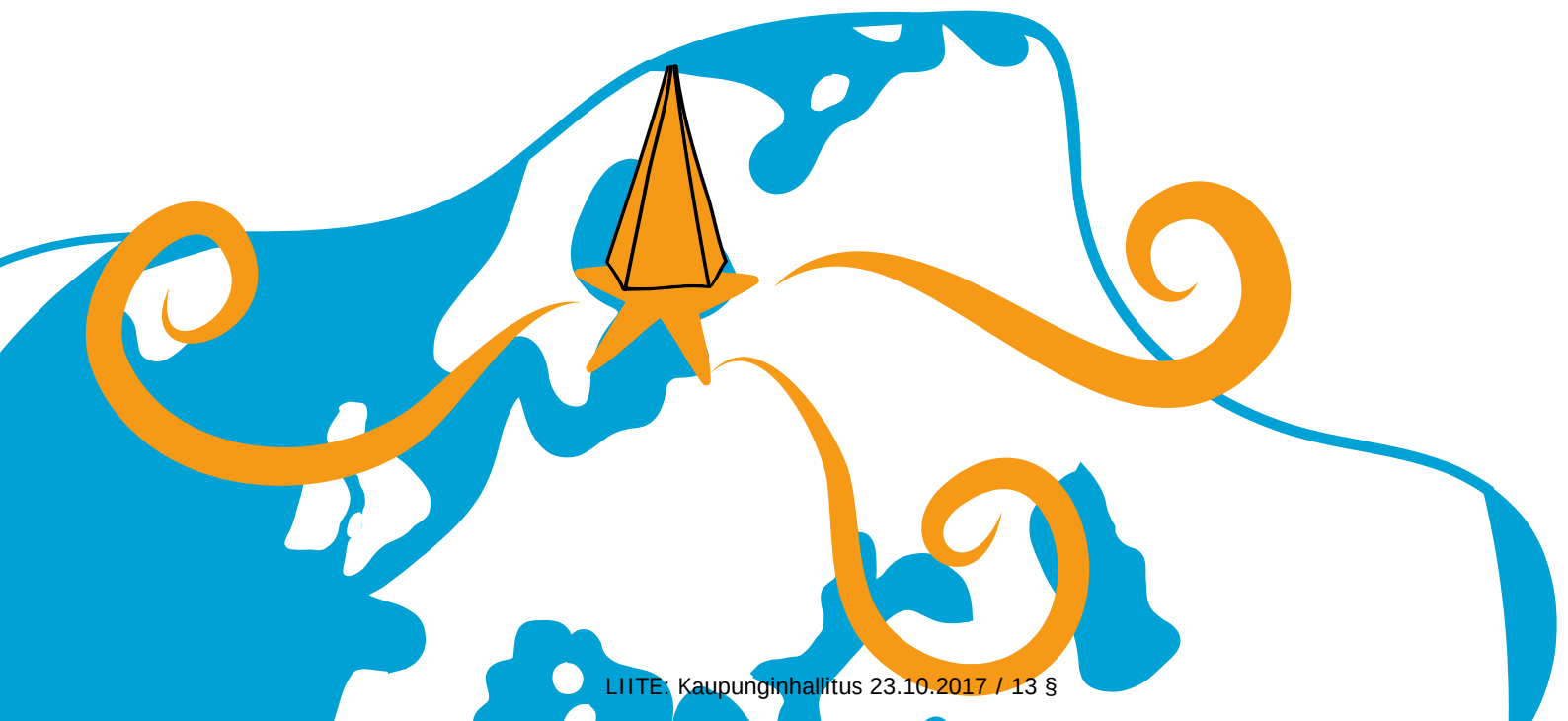
MAAKUNTA MURROKSESSA JA MUUTOKSESSA

Globaali toimintaympäristö

Globalisaatio, digitalisaatio, väestönmuutokset ja ilmastonmuutos ovat ajureita, jotka vievät kehittyneitä yhteiskuntia kiihtyvällä tahdilla kohti talouden ja työn murrosta. Tämä murrosvaihe myös lisää epävarmuutta monilla eri sektoreilla meillä Suomessa ja maailmalla.

Globalisaatio on muuttanut politiikan ja päätöksenteon ympäristöä. Valtiot ja alueet toimivat nyt polkuriippuvassa maailmassa, jossa niiden päätöksiin vaikuttavat myös kaukaiset globaalitason toimijat. Tavarat ja palvelut, valmistus ja ihmiset sekä pääoma ja prosessit liikkuvat lähes rajattomasti, mikä on kaventanut valtioiden ja alueiden mahdollisuuksia vaikuttaa politiikkaan ja ohjata sitä. Uusimaa on yksi niistä Euroopan 272 alueellisesta pelaajasta, jotka toimivat myös globaalisti. Suomen suurimpana maakuntana Uudenmaan tulee toimia aktiivisesti oman tulevaisuutensa ja tarvittaessa koko Suomen puolesta. Demokratia, kansallinen itsemääräämisoikeus ja globalisaatio ovat kuitenkin tekijöitä, joiden yhteensovittaminen on usein haastava tehtävä.

Meillä on uusien teknologioiden osaamista, jota kehitetään myös älykkäästi erikoistuen. Esimerkkejä tästä ovat digitalisaatio, automatisaatio, robotisaatio, keinoäly, koneoppiminen, lisätty todellisuus, virtuaalitodellisuus, esineiden internet (IoT eli Internet of Things) ja lohkoketjuteknologia. Teknologioiden kehitys murtaa talouden logiikkaa aina omistamisesta verotukseen sekä työn teon tapoja ja toimintamalleja. Uudet työn tekemisen tavat muuttavat ansaintalogiikoita ja työelämän sopimuskäytäntöjä. Vanhojen ammattien hävitessä tulevaisuudessa nähdään myös kokonaan uusia ammatteja sekä toimialoja. Talouden ja työn perustan muuttuminen vaikuttaa lisäksi ihmisten hyvinvointiin sekä laajemmassa mittakaavassa koko yhteiskunnan hyvinvointimalliin ja sen rakenteisiin. Toisaalta on muistettava, että kaikki tämä on osittain ennakkointia. Ja vaikka keskusteluissa näitä muutoksia pidetään vääjäämättöminä, Pohjoismaissa työmarkkinoiden jakautuminen ei ole ollut yhtä vahvaa kuin muualla Euroopassa.

Väestönmuutos, mukaan lukien väestön ikääntyminen, muuttaa kulttuurin ja talouden dynamiikkaa tulevaisuudessa voimakkaasti. Demografinen huoltosuhde¹ tulee väijäämättä heikentymään niin Uudellamaalla kuin koko Suomessa, kun kantaväestö ikääntyy. Taloudellinen huoltosuhde² puolestaan vaikuttaa merkittävästi talouden tasapainoon, esimerkiksi kestävyysvajeeseen. Demografinen ja taloudellinen huoltosuhde eivät ole toisistaan riippumattomia: jos väestöllinen huoltosuhde on huono tai haasteellinen, niin myös taloudellinen huoltosuhde on hyvin todennäköisesti sellainen.

Uusimaa on Suomen kansainvälisin maakunta, mikä on myös sen vahvuus. Uudenmaan väestöstä vieraskielisiä³ on 12 prosenttia, ja täällä asuu 56 prosenttia Suomen vieraskielisistä. Vieraskielisen väestön suhteellinen osuus on suurin pääkaupunkiseudulla: 15 prosenttia ja pienin läntisellä Uudellamaalla: 4,5 prosenttia. Maahanmuuttajat ovat

tyypillisesti nuoria aikuisia, joten maahanmuutto hillitsee väestön demografisen huoltosuhteen heikentymistä. Tästä huolimatta väestön ikääntyminen ja huoltosuhteen heikentyminen ovat Uudenmaan keskeisimpiä haasteita myös tulevaisuudessa. Suurimpien haasteiden edessä ovat läntinen ja itäinen Uusimaa (taulukko 1). Parhain tilanne on pääkaupunkiseudulla ja sen ympärillä sijaitsevissa kehyskunnissa eli KUUMA-seudulla. Erityisesti pääkaupunkiseutu painaa 65 vuotta täyttäneiden prosentuaalisen väestöosuuden koko maakunnassa suhteellisen alas muuhun Suomeen verrattuna. Tästä huolimatta myös pääkaupunkiseudulla kohdattaisiin suuria rakenteellisia haasteita, jos 65 vuotta täyttäneiden prosentuaalinen osuus väestöstä kasvaa noin viisi prosenttia vuoteen 2040 mennessä (suhteessa vuoteen 2016), kuten tällä hetkellä on arvioitu.

Taulukko 1: 65 vuotta täyttäneiden väestöosuus (%).

	2016	2040
Pääkaupunkiseutu	15,8	20,6
KUUMA-seutu	17,0	25,4
Läntinen Uusimaa	23,3	31,7
Itäinen Uusimaa	21,4	28,7
Uusimaa	16,8	22,5
Koko maa	20,9	26,3

1 Demografinen eli väestöllinen huoltosuhde mittaa lapsien ja 65 vuotta täyttäneiden yhteistä määrää suhteessa työikäisiin.

2 Taloudellinen huoltosuhde mittaa työssäkäyvien määrää suhteessa ei-työssäkäyvien määrään.

3 Vieraskielisten äidinkieli ei ole suomi, ruotsi eikä saame.

NUORI, KAUNIS JA MENESTYVÄ UUSIMAA

Väestö ja kaupungistuminen

Uuteenmaahan kuuluu 26 kuntaa ja siellä asuu 1,64 miljoonaa ihmistä. Osaava väestö asuttaa laadukasta elinympäristöä maakunnassa, jossa on myös 300 kilometriä merenrantaa satamineen ja Suomen ainoa kansainvälisesti merkittävä lentokenttä. Alueen kansallinen merkitys on suuri – yli kolmannes Suomen bruttokansantuotteesta tuotetaan täällä. Vaikka sanonta onkin kulunut, Uusimaa todella on koko maan taloudellinen veturi ja logistinen linkki kansainvälisille markkinoille. Alueen menestyksestä hyötyy koko maa.

Melkein joka kolmas suomalainen on uusmaalainen. Vuonna 2016 Uudenmaan väkiluku kasvoi 18 000 asukkaalla. Uusista asukkaista 77 prosenttia oli vieraskielisiä. Vuonna 2016 Uudellemaalle muutti ulkomailta 15 700 ihmistä ja Uudeltamaalta ulkomaille 9 700, eli nettomaahanmuutto Uudellemaalle oli 6 000 ihmistä. Maahanmuuttajista

oli suomenkielisiä 2 800 ja ruotsinkielisiä yli 500. Käytännössä suomenkieliset ovat paluumuuttajia ja ruotsinkielisistäkin osa. Uusimaa on myös Suomen tiheimmin asuttu maakunta. Asukastiheys on eurooppalaista tasoa. Kunnista suurin on yli puolen miljoonan asukkaan Helsinki. Pienimmissä kunnissa asuu noin 2 000 asukasta.

Tilastokeskuksen viimeisimmän ennusteen mukaan Uudenmaan väkiluku tulee olemaan 1 726 000 vuonna 2022 ja vuonna 2040 jo 1 914 000. Uudenmaan liitto julkaisi vuonna 2017 selvityksen nimeltä Uudenmaan aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot. Selvityksessä esitellään viisi vaihtoehtoista väestöprojektia vuodelle 2050. Taulukossa 2 esitellään näistä kolme, eli toisistaan eniten eroavat kasvumallit⁴, jotka on valittu rakennemallityöhön Uusimaa-kaava 2050:n taustaksi.

Taulukko 2: Väestöprojektiot kolmelle valitulle kasvumallille Uusimaa-kaava 2050 rakennemallityössä.

Uudenmaan väestö	2015	Keskittyvä kasvu 2050	Monikeskittyvä kasvu 2050	Hajakeskittyvä kasvu 2050
Väestö	1 620 000	2 177 000	2 164 000	2 070 000

4 Rakennemallityöhön valittiin asiantuntija-arvion perusteella projektiot Vahva keskittyvä kasvu, Vahva kasvu kaikkiin keskuksiin ja Kohtalainen hajautuva kasvu. Vahvan hajautuvan kasvun vaihtoehtoa pidettiin epärealistisena, koska hajautuva rakenne ei luo edellytyksiä pitkään jatkuvalla vahvalle kasvulle. Kohtalaisen keskittyvän kasvun vaihtoehto poikkeaa ainoastaan kokonaismitoitukseltaan vahvan keskittyvän kasvun vaihtoehdosta, joten se jätettiin tarkastelun ulkopuolelle. Myöskään Ei kasvua -vaihtoehtoa ei otettu tarkasteluun.

Helsinki ympäristöineen on yksi Euroopan nopeimmin kasvavista kaupunkiseuduista. Pääkaupunkiseutua ja keskistä Uuttamaata kasvattavat sekä luonnollinen väestönkasvu että muuttovoitto. Itä- ja Länsi-Uudenmaan luonnollinen väestönkasvu sen sijaan on pysähtynyt. Uudenmaan kasvusta 90 prosenttia suuntautuu pääkaupunkiseudulle.

Kaupungistuminen on fakta, ei valinta. 1,3 miljoonaa ihmistä muuttaa kaupunkeihin joka päivä. Tehottomasti suunniteltu kaupungistuminen on ongelma kaupungeille ja erityisesti kaupungeissa asuville köyhille. Kaupunkiköyhyys on haaste, johon pitää vastata. Siksi tarvitsemme tasapainoisen strategian, jossa ylhäältä alas tapahtuva suunnittelu luo perusrakenteen palveluille ja mahdollistaa samalla ruohonjuuritason toiminnan. Kun tasapaino on hyvä, asukkailla on sananvaltaa vaikuttaa asuinympäristöönsä ja mahdollisuuksia jakaa tietoa asuinympäristönsä toiminnasta.

Sosiaalisen median käyttö kuntalaisten ja paikallisen hallinnon välisessä viestinnässä lisääntyy, mutta sen ei saa antaa kasvattaa kuilua köyhien ja rikkaiden asukkaiden välillä. Sosiaalisen median käyttö on vain yksi keino vastata joidenkin asukasryhmien tarpeisiin. Sen sijaan alempiin sosiaaliluokkiin tai riskiryhmiin kuuluvia asukkaita ei tavoita helposti sosiaalisella medialla. Urbaani kaupunkikehitys on uudessa maakunnassa toteutettava niin, että kaikki asukkaat tuntevat olevansa osa maakuntaa ja jakavansa kokemuksiaan.

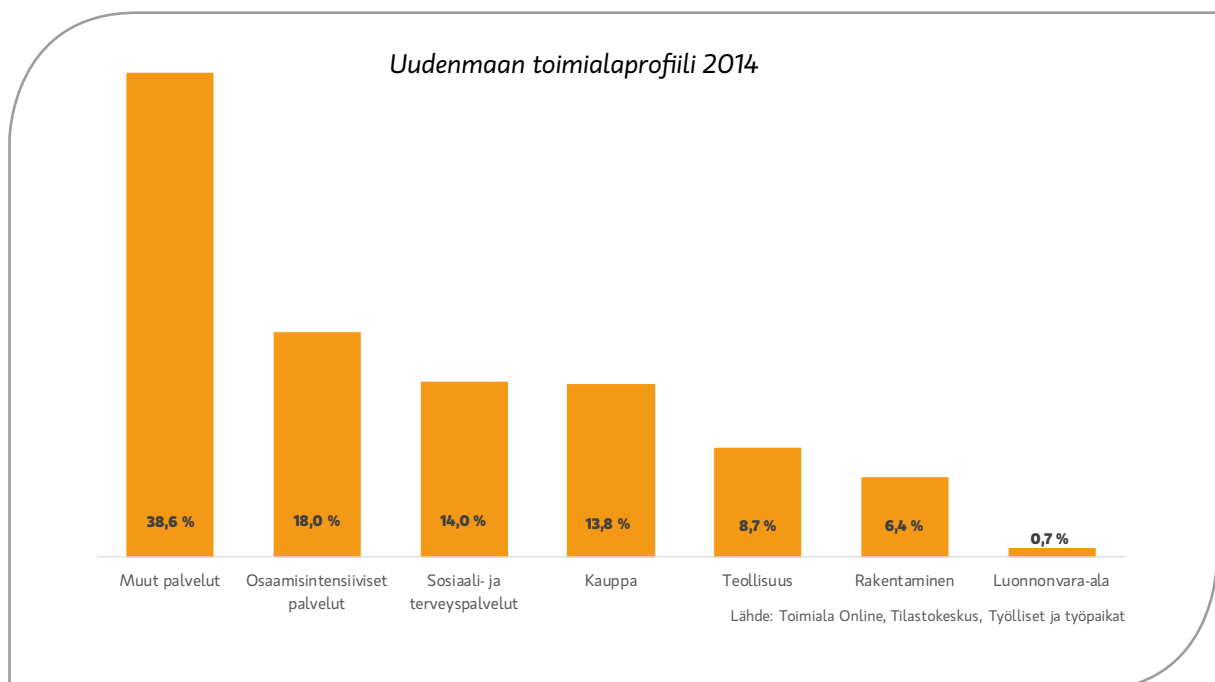
Elinkeinot ja työpaikat

Uudellemaalle muutetaan työpaikkojen ja monipuolisen koulutustarjonnan vuoksi. Täällä sijaitsee 34 prosenttia maan työpaikoista. Uusimaa on myös osaamisintensiivisten palveluiden maakunta, sillä 82 prosenttia työpaikoista on kaupan ja palveluiden alalla. Yritysten toimipaikoista noin 99 prosentilla on alle 50 työntekijää, ja liikevaihdosta alle 20 prosenttia syntyy alle 10 henkilön yrityksissä ja hieman yli 30 prosenttia suurissa, yli 250 henkilön yrityksissä. Maakunnan elinkeinorakenne on kuitenkin monipuolinen kokonaisuus. Kasvun mahdollistavat kansainväliset yritykset, elinkeinon palveluvaltaisuus, vilkas tutkimus- ja kehitystoiminta, korkea koulutustaso ja uudet startup-yritykset.

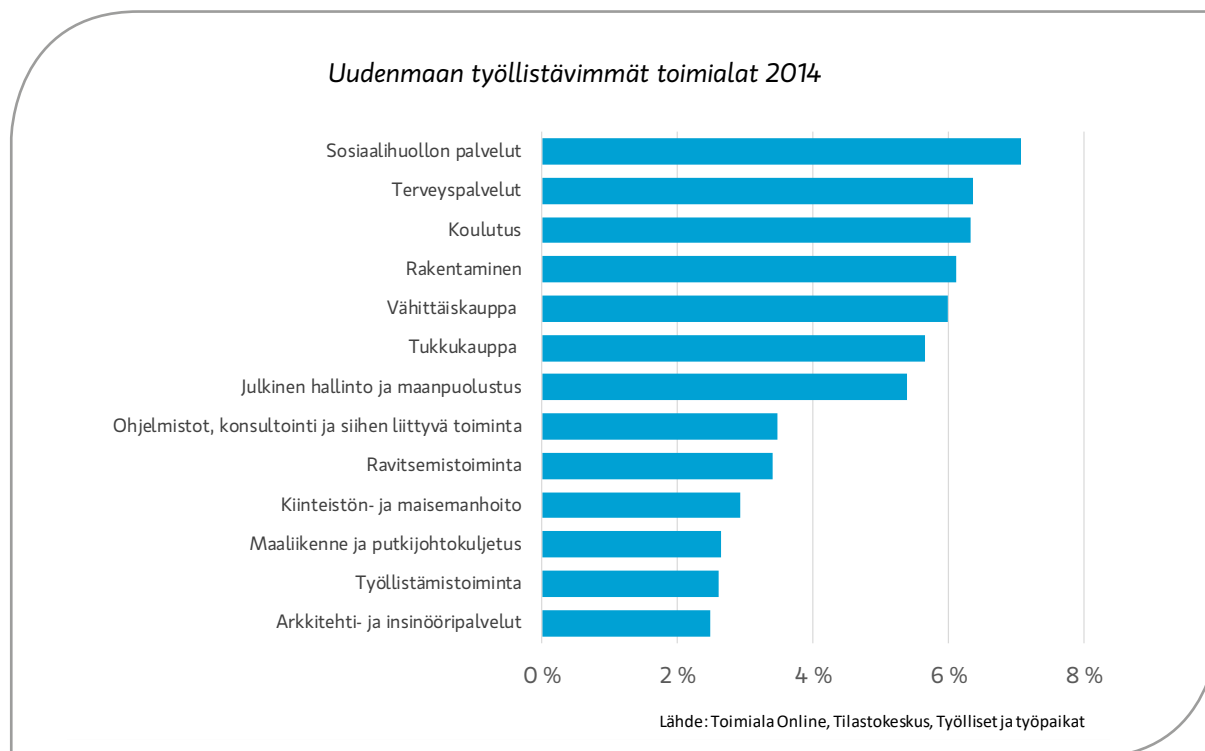
Informaatio- ja viestintäalan, finanssialan ja koulutuksen sekä tieteellisen toiminnan ja innovoinnin osuus työpaikoista on selkeästi korkeampi kuin muualla Suomessa keskimäärin. Myös viihteen ja taiteen työpaikat ovat keskittyneet vahvasti Uudellemaalle.

Kuva 1 esittää Uudenmaan toimialaprofiilin 2014.

Kuva 2 esittää henkilöstömäärällä mitattuna 13 suurinta toimialaa ja niiden prosenttiosuudet Uudenmaan työpaikoista. Kuvassa olevat toimialat muodostavat yli 60 prosenttia maakunnan työpaikoista.

Kuva 1: Toimialaprofiili vuonna 2014.

Kuva 2: Uudenmaan 13 suurimman toimialan työpaikkaosuudet vuonna 2014.

Uudenmaan vahvuudet

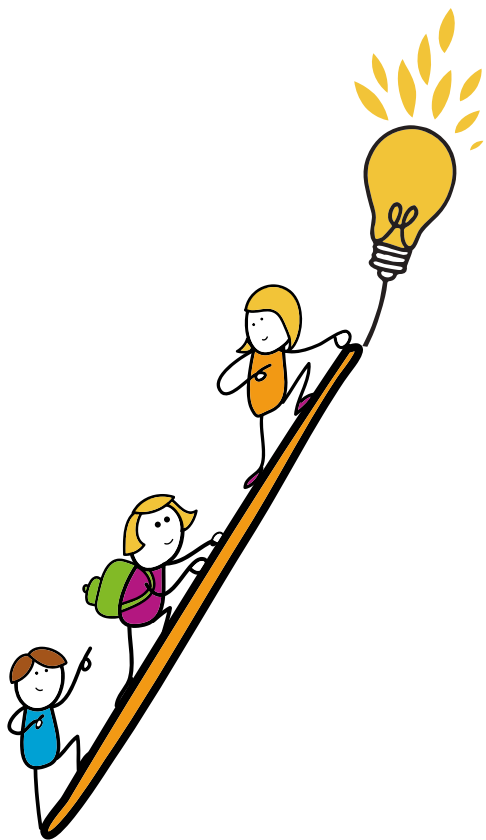
Uudenmaan **suhteelliset vahvuudet** tiivistyvät kolmeen teemaan: saavutettavuuteen, vetovoimaan ja osaavan työvoiman saatavuuteen. Nämä vahvuudet pätevät kansallisessa ja kansainvälisessä mittakaavassa. Jotta voimme taata Uudenmaan yrityksille, työntekijöille ja muille toimijoille parhaat onnistumisen edellytykset, kansainvälisyys on huomioitava kaikessa alueen kehittämistyössä. Uusimaa on Suomen veto-voimaisin markkina-alue, ja sillä on maamme mittakaavassa paras kansainvälinen ja kansallinen saavutettavuus sekä paras osaavan työvoiman tarjonta.

Uusimaa on Suomessa ylivertainen **saavutettavuudessaan**, erityisesti lento-, meri-, raide- ja tieyhteyksiltään. Kansainvälisesti Uudenmaan saavutettavuudessa on kuitenkin paljon parantamisen varaa. Uudellamaalla sijaitsee Helsingin satama, joka on Britannian Doverin ohella maailman vilkkain matkustajaliikennesatama. Arvion mukaan Helsingin kautta kulkee tänä vuonna lähes kaksitoista miljoonaa

linjaliikenteen matkustajaa. Lentomatkustajien mielestä Helsinki-Vantaa on Pohjois-Euroopan toiseksi paras lentokenttä, ja 90 prosenttia maamme kansainvälisestä lentoliikenteestä keskittyy sinne. Helsingin ja Tallinnan välinen liikenne kasvaa huomattavasti Tukholman ja Helsingin välistä liikennettä nopeammin.

Vetovoimaltaan ja kysyntäpotentiaaliltaan

Uusimaa on niin ikään Suomen vahvin maakunta ja pääkaupunkiseutu maamme merkittävän markkina-alue. Jatkossa on tärkeää, että pääkaupunkiseutu ja muut Uudenmaan alueet rakentavat elinvoimaisuuttaan omiin vahvuuksiinsa perustuen. Uudenmaan eri alueet eroavat toisistaan hyvin paljon ja niiden vetovoima sekä kilpailuvaltit perustuvat erityyppisiin vahvuuksiin. Kunkin alueen on tärkeää tunnistaa vahvuutensa ja löytää oikeat yhteistyökumppanit eri sektoreilla ja lähteä toteuttamaan niitä alueen vetovoiman säilyttämiseksi

tai kasvattamiseksi. Näin Uusimaa on edelleen enemmän kuin osiensa summa. Toisaalta vetovoimasta ja kysyntäpotentiaalista puhuttaessa katse on käännettävä kotimaan sijasta kohti keskikokoisia eurooppalaisia tilastoalueita, sillä ne ovat monilla sektoreilla Uudenmaan tärkeimmät verrokkialueet. Näihin alueisiin verrattuna Uudenmaan vetovoimatekijöitä ovat muun muassa turvallisuus, monipuoliset luontokohteet ja vesialueet – erityisesti asumisen, matkailun ja virkistyskäytön näkökulmasta. Ainutlaatuisten luontokohteiden kirjo ulottuu lähimetsistä kansallispuistoihin ja arvokkaista kulttuuriympäristöistä saariston luonto- ja maailmanperintökohteisiin. Hyvien liikenneyhteyksien ansiosta kohteet ovat asukkaiden ja matkailijoiden saavutettavissa.

Osaavan työvoiman saatavuuden vuoksi Uusimaa on Suomen houkuttelevin maakunta korkeaa osaamista ja ylipäättään työvoimaa tarvitseville yrityksille, sillä korkeakoulutettujen osuus työvoimasta⁵ on täällä Suomen suurin ja myös määrällisesti tarjontaa on eniten. Alueen suurimmat yliopistot eli Helsingin yliopisto ja Aalto-yliopisto ovat maakunnan suuri voimavara. Helsingin yliopisto on sijoittunut kansainvälisissä yliopistovertailuissa jatkuvasti sadan kärkiyliopiston

joukkoon. Tekniikkaan, talouteen ja taiteeseen erikoistunut Aalto-yliopisto nousee vertailuissa muun muassa lisääntyneen yritysysteistyön myötä. Aalto lukeutuu uusien yliopistojen kansainväliseen kärkeen ja Times Higher Education -lehti on luokitellut Aallon innovatiivisten teknologiahaastajien ryhmään. Myös tutkimus- ja teknologiaorganisaatio VTT Oy on vahva toimija alueella. Se on monialainen ja johtavien korkean teknologian yritystemme arvostama tutkimus- ja tuotekehityskumppani, jonka osaaminen ja kyky laajaan kansainväliseen yhteistyöhön ovat oleellinen osa kansallista innovaatiojärjestelmäämme. Uudenmaan yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat kansainvälisesti erittäin korkeatasoisia, ja niillä on merkittävä vaikutus alueen kehittymiseen. Laajemmin katsoen yliopistojen vertaileminen ei ole täysin ongelmaton. Vertailuissa arvioidaan eri painotuksin muun muassa tutkimuksen määrää ja vaikuttavuutta, opetuksen laatua, yliopiston mainetta tutkijoiden ja työnantajien keskuudessa sekä kansainvälisyyttä. Eri yliopistovertailuissa lähtökohdat vaihtelevat ja usein olisi hedelmällisempää verrata toisiinsa tieteenaloja ja koulutusohjelmia kuin kokonaisia yliopistoja.

Uusimaa Euroopassa

Uusimaa on Suomen kansainvälinen maakunta. Eurooppalaisessa viitekehityksessä yksi Suomen käyntikorteista on pohjoismaainen identiteetti ja arvomaailma. Pohjoismaista yhteistyötä tehdään erityisesti politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla, ja se on tärkeä osa eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Kansainvälisyys näkyy myös Uudenmaan työelämässä ja markkinoilla, joissa globaalien verkostojen merkitys kasvaa ja korostuu. Maakuntaa kehitettäessä on tärkeää luoda puitteet, jotka edistävät alueen yritysten ja yliopistojen, korkeakoulujen sekä tutkimuslaitosten kansainvälistymistä. Kansainväliset yhteistyökumppanit ja verkostot ovat menestystekijöitä, jotka voivat muun muassa parantaa alueen kasvuyritysten uskottavuutta kansainvälisillä markkinoilla.

Kansainvälisten sijoitusten kohteena Uusimaa on Euroopan paras keskikokoinen maakunta. Uusimaa on myös kärjessä monissa erilaisissa kansainvälisissä vertailuissa, joissa on mitattu hyvinvointiin, kilpailukykyyn sekä osaamispotentialiin ja innovointiin liittyviä ominaisuuksia. Näitä erinomaisia vahvuuksia emme ole kuitenkaan pystyneet täysin

.....

⁵ 44 % Uudenmaan työvoimasta ovat alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita.

hyödyntämään. Uudellamaalla on enemmän kansainvälisiä osaajia kuin muualla Suomessa, mutta verrokkialueisiinsa eli eurooppalaisiin keskikokoisiin tilastoalueisiin verrattuna meillä on runsaasti työ-sarkaa jäljellä. Talouden kehitys on monia vertailus-sa huonommin pärjänneitä alueita jäljessä, emmekä ole pystyneet houkuttelemaan yrityksiä, osaavaa työvoimaa tai investointeja muiden tavoin.

Yhdistelmäindeksit eivät ilman tarkempaa perehtymistä anna riittävää kuvaa verrokkialueista. Tärkeää on myös katsoa indeksien taakse ja nähdä omat vahvuutemme, joita meidän tulee ylläpitää ja vahvistaa sekä tunnistaa asiat missä meillä on vielä syytä parantaa.

Alueen menestystä mitataan perinteisesti sekä asukasluvun kehityksellä että bruttokansantuot-teella. Niiden rinnalle Euroopan komissio on laatinut

EU:n tilastoalueille⁶ vertailuja alueellisesta kilpailuky-vystä (RCI, Regional Competitiveness Index) ja inno-vaatiokyvystä (RIS, Regional Innovation Scoreboard) sekä sosiaalisesta kehitymisestä (SPI, Social Prog-ress Index). Uusimaa on kaikkien vertailujen kärkijou-kossa. Nämä indeksit kytkeytyvät YK:n yleiskokouk-sen vuonna 2015 hyväksymiin kestävä kehityksen 17 tavoitteeseen, jotka muodostavat laajasti hyväksytyn pohjan kansainväliselle vertailulle. Tavoitteet kohdis-tuvat ympäristöön, ihmiseen ja talouteen.

Uuttamaata tuleekin verrata muihin Euroopan keskikokoisiin metropoleihin, joilla on samankal-taiset resurssit ja haasteet kuin meillä. Kuvassa 3 näkyvät Uudenmaan tärkeimmät eurooppalaiset verrokkialueet.

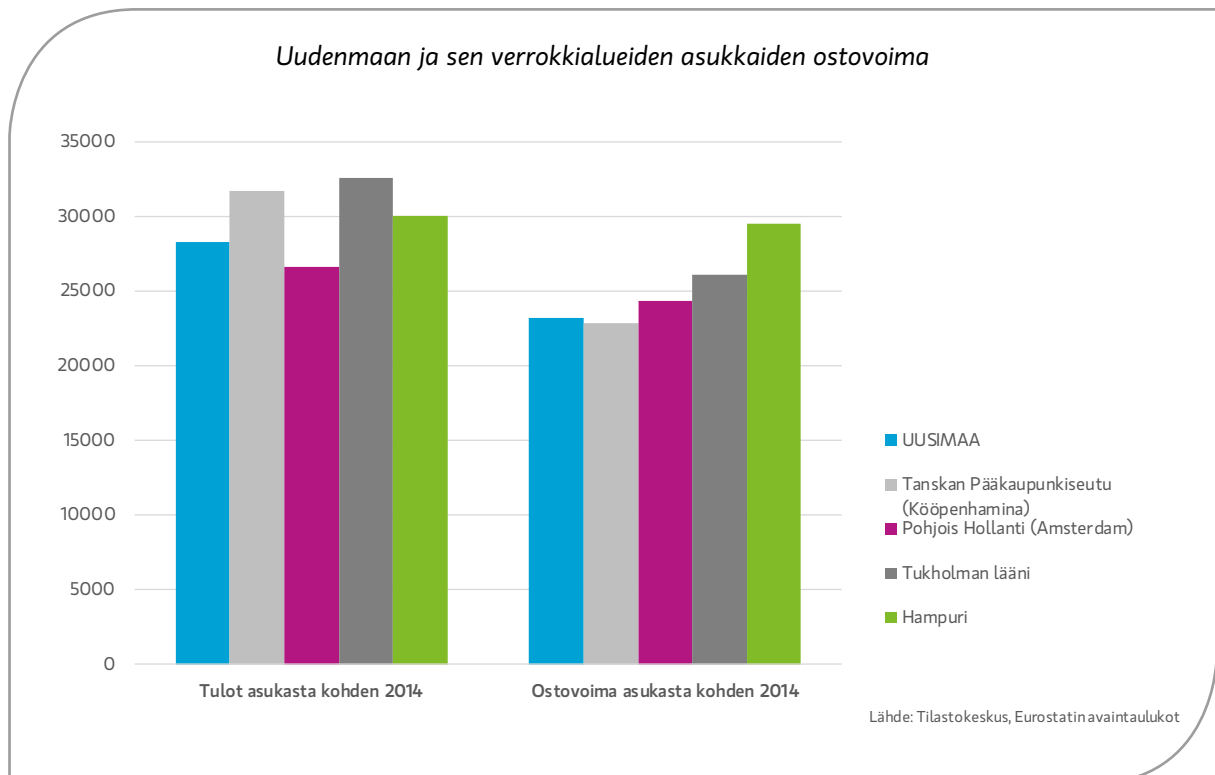
Kuva 3: Uudenmaan tärkeimmät eurooppalaiset verrokkialueet ovat Tukholman lääni, Tanskan pääkaupunkiseutu, Pohjois-Hollanti (ml. Amsterdam) ja Hampuri. Nämä kaikki alueet on luokiteltu EU:n tilastoalueiksi, joita on yhteensä 275.

⁶ EU:n tilastoalue tarkoittaa tässä yhteydessä NUTS 2 -alueita. NUTS -alueluokituksia käytetään Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin lähettävissä tilastoissa. NUTS 2 -taso vastaa kansallista suuraluejakoa.

Kansantuote ja ostovoima

Asukasluvultaan suurin verrokkialueista on Pohjois-Hollanti, jossa on 2,7 miljoonaa asukasta. Uusimaa puolestaan on pienin 1,6 miljoonalla asukkaallaan.

Taloudellisia mahdollisuuksia mittaavan ostovoimakorjatun bkt/asukas-arvon mukaan kaikki verrokkialueet kuuluvat Euroopan vauraimpien joukkoon. Hampuri on vaurain. Uusimaa joukon "köyhimpänä" on kuitenkin 21. vaurain tilastoalue EU:ssa. Uudenmaan bruttokansantuote per asukas on 50 prosenttia yli EU:n keskiarvon. Suomen suhteessa korkea hintataso syö kuitenkin uusmaalaisten ostovoimaa.

Kuva 4: Uusmaalaisten käytettävissä olevat nettotulot sekä hintatason huomioiva ostovoima asukasta kohden vuonna 2014.

Kilpailukyky

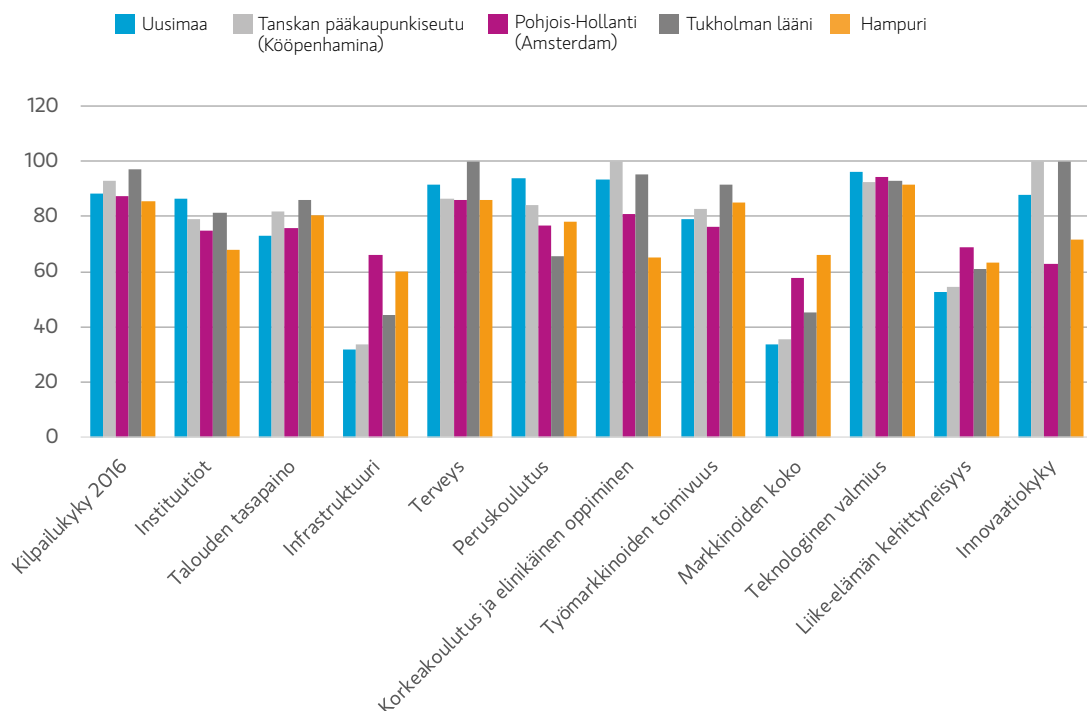
EU:n alueiden kilpailukykyindeksin RCI:n mukaan Uusimaa on EU:n 11. kilpailukykyisin alue. Viiden aiemmin mainitun verrokkialueen joukossa olemme kolmansia. **Suurimmat vahvuutemme ovat peruskoulutus, korkeakoulutus ja elinikäinen oppiminen, innovaatiokyky sekä tekninen valmius.** Parantamisen varaa maakunnalla on etenkin työmarkkinoiden toimivuudessa ja elinkeinotoiminnan kehittyneisyydessä (business sophistication). Eniten olemme kuitenkin jäljessä markkinoiden koossa ja liikenneinfraassa. Markkinoita suurentaisi kiinteä yhteys Eurooppaan, mikä samalla lisäisi raideliikenteen intensiteettiä.

Innovaatiokyky ja älykäs erikoistuminen

Vaikka alueellisen innovaatiotulostaulun (European regional innovation scoreboard) mukaan Uusimaa kuuluu edelleen innovaatiojohtajiin, on hyvin huolestuttavaa, että suorituksemme on heikentynyt lähes kaikissa vuoden 2008 jälkeen tehdyissä mittauksissa. OECD:n tuoreen raportin mukaan taloudelliset leikkaukset ovat heikentäneet Suomen edelläkävijäasemaa. Siksi innovaatiopolitiikkaa tulisi uudistaa ja erityisesti edistää soveltavaa tutkimusta sekä yritysten ja korkeakoulujen innovaatiotoiminnan yhteistyötä. Suomen suurimpia haasteita on tutkimustulosten ja uusien ideoiden muuntaminen myytäviksi lopputuotteiksi kansainvälisille markkinoille.

Uusimaa toteuttaa älykkään erikoistumisen strategiaa, jossa autetaan alueen vahvuuksia menestykseen rahoitusinstrumentein, kansainvälisen aluekehityksen vaikuttamistyöllä ja edunvalvonnalla.

Uudenmaan kilpailukyky suhteessa kansainvälisiin verrokkialueisiin 2016

Lähde: European Regional Competitiveness Index 2016

Kuva 5: EU:n alueiden kilpailukykyindeksin (European Regional Competitiveness Index, RCI) tulokset vuonna 2016.

Uudestamaasta kehitetään alue, jossa todellisissa ympäristöissä kokeillaan älykkäitä ratkaisuja. Uusimaa panostaa malliin, jossa aluetta kehitetään yhteistyössä julkisen, tutkimus- ja yksityisen sektorin, sekä alueen ihmisten kanssa yhdessä. Kalasatama on kansainvälisesti suurta huomiota saavuttanut onnistunut pilotti tämän tyyppisestä toiminnasta. Tarkoitus on laajentaa vastaavia todellisissa asuin-ympäristöissä tehtäviä kokeiluja koko maakunnassa. Uudellamaalla panostetaan mittavasti myös perustutkimukseen, mikä on edellytys innovaatioiden syntymiselle.

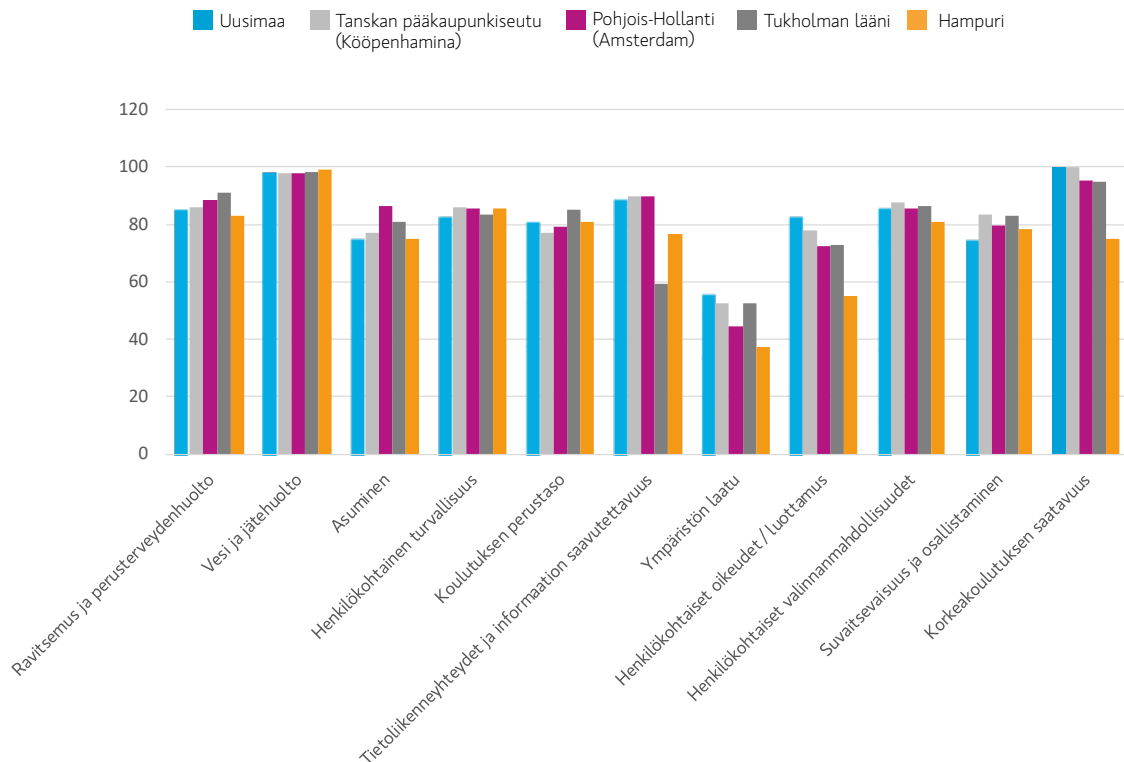
Sosiaalinen hyvinvointi

Uusimaa tarjoaa maailman parhaita mahdollisuuksia hyvään elämään. Se selviää alueellista hyvinvointia mittaavasta sosiaalisen kehityksen indeksistä, jonka mukaan Uusimaa on EU:n 272 vertailun tilastoalueen joukossa seitsemänneksi hyvinvoivin maakunta. Uudenmaan edellä verrokeista on vain Tanskan

pääkaupunkiseutu kolmannella sijalla. Hampuri menestyi vertailussa joukon huonoiten 44. sijallaan. Suomi on lisäksi maailmanlaajuisessa vertailussa aivan kärjessä.

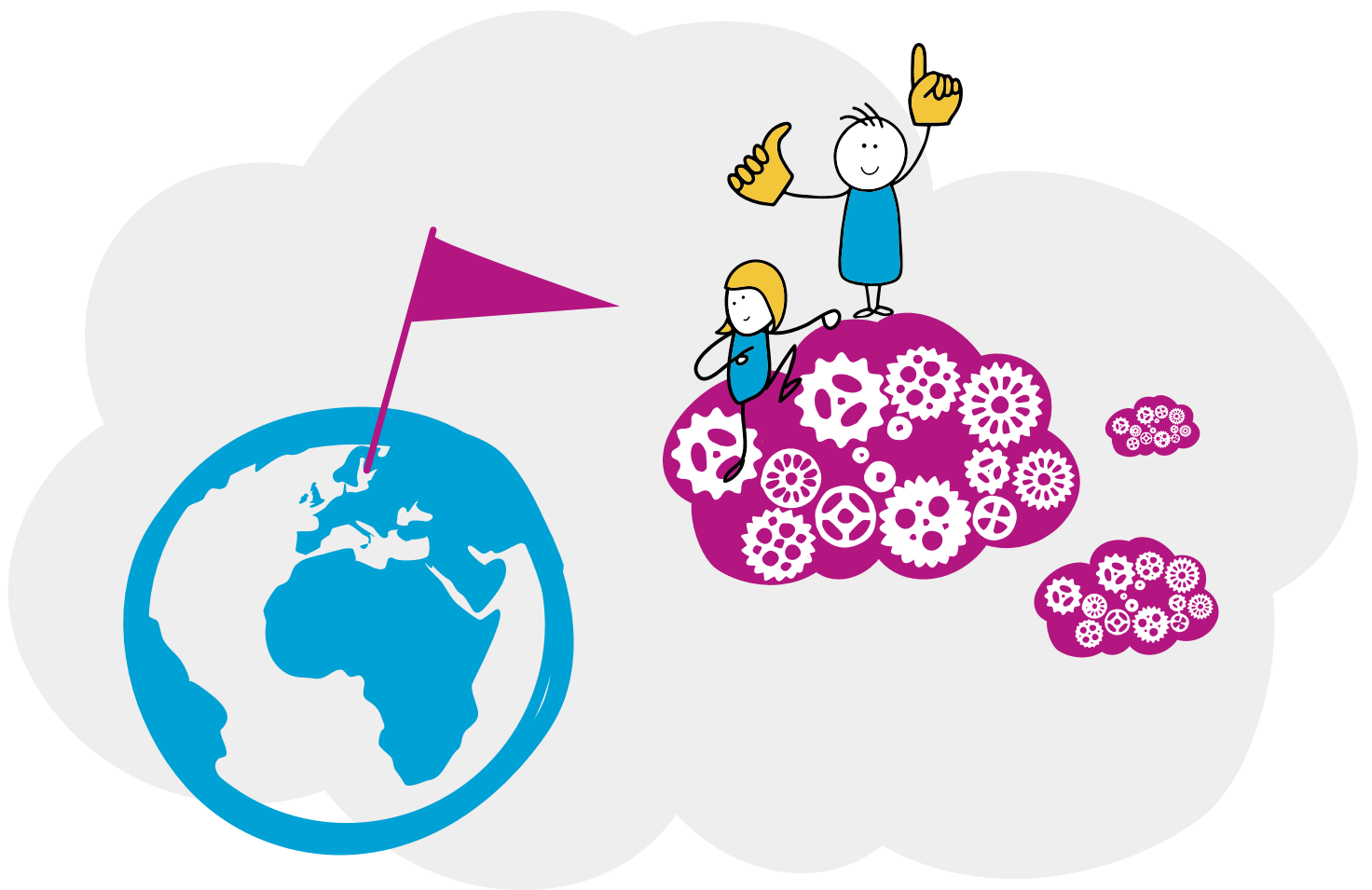
Indeksi kertoo, että Uudellamaalla asukkaat luottavat omiin oikeuksiinsa ja lisäksi heillä on valinnanmahdollisuuksia sekä pääsy korkeakoulutukseen ja tietoon. Ne ovat meidän vahvuutemme. Parantamisen varaa on asumistyytyväisyydessä, koetussa terveydenhoitoon pääsyssä ja toisen asteen koulutuksen suorittamisessa. Terveydenhoitoon pääsyn nopeuttaminen on yksi keskeisistä kysymyksistä. Toinen on tarve auttaa nuoria suorittamaan ammatillinen toisen asteen koulutus loppuun. Uudenmaan liiton johtamassa Yhdessä Takuuseen -hankkeessa etsittiin ja jaettiin Uudenmaan koulutuksen järjestäjien kanssa keinoja, joilla sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmää voitaisiin uudistaa, joka auttaisi nuoria suorittamaan loppuun ammatillisen toisen asteen koulutuksen.

Uudenmaan sosiaalinen kehittyneisyys suhteessa kansainvälisiin verokkialueisiin 2016

Lähde: The European Union Regional Social Progress Index 2016

Kuva 6: Euroopan alueiden sosiaalisen kehityksen mittarin (European Union Regional Social Progress Index, SPI) tulokset vuonna 2016.

HELSINKI REGION 2050 – COOL & THE MOST VIBRANT REGION IN EUROPE

Miksi me haluamme, että Uusimaa olisi vuonna 2050 Euroopan virkein ja viilein alue?

Koska silloin Uudellamaalla on siistiä elää ja asua, täällä kaikki toimii. Viileydellä houkuttelemme turisteja viettämään viileitä ja vähemmän hikiisiä kesäpäiviä Uudellemaalle. Emme ole antaneet ilmaston lämmetä vaan olemme onnistuneet yhdessä vastaamaan ilmastomuutokseen ja olemme onnistuneesti siirtyneet ilmastoviisauden ja hiilineutraaliuden aikakaudelle. Virkeys kumpuaa aktiivisista, toimeliaista ja yrittäjähenkisistä asukkaista. Olemme

edelläkävijöitä teknologian kehityksen saralla ja useilla tulevaisuuden aloilla, missä tarvitaan virkeitä aivoja ja saumatonta yhteispeliä. Maakunnassa on pöhinää ja elämää urbaanissa sykkeessä sekä maaseudun rauhassa. Olemme aina hereillä tarttumassa rohkeasti ja uteliaasti uusiin mahdollisuuksiin ja innovaatioihin. Olemme valmiita auttamaan toisiamme ja keksimään uusia keinoja, jotta kukaan uusmaalainen ei jäisi yksin.

Siksi haluamme olla vuonna 2050 Euroopan virkein ja viilein alue.

STRATEGISET PAINOPISTEET

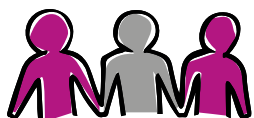
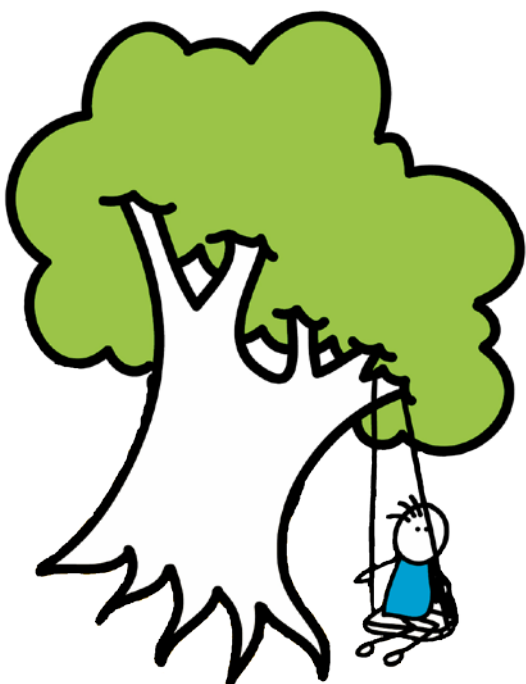
Uusimaa-ohjelma 2.0:n strategiset painopisteet (kuva 7) ovat *Hyvinvoiva ja osaava ihminen*, *Menestyvä ja vastuullinen bisnes* sekä *Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta*. Painopisteittäin määritellyillä tavoitteilla voidaan vahvistaa Uudenmaan asukkaiden hyvinvointia ja maakunnan menestymistä riippumatta siitä, minkä Uusimaa-ohjelman pohjaksi vuonna 2016 tehdyn tulevaisuustarkastelussa

tunnistetun skenaarion suuntaan kehitys näyttää kulkevan.

Ennakkoluulottomat kumppanuudet ja toimintamallit sekä *tiede, taide ja teknologia* ovat ohjelman läpileikkaavina teemoina. Teemat tulevat vahvasti esille painopisteiden tavoiteteissa ja toimenpiteissä, joiden avulla tavoitteita toteutetaan.

Kuva 7: Strategiset painopisteet 2018–2021.

Hyvinvoiva ja osaava ihminen

Tässä painopisteessä nostetaan tärkeimmäksi huomion kohteeksi maakunnan asukas, jonka hyvinvointia maakuntaohjelman on edistettävä. Ihmisen hyvinvointia rakentavat tiedot ja taidot, joita osaava, ennakkoluuloton ja yleissivistynyt uusmaalainen tarvitsee tulevaisuudessa. Tärkeää on myös kansainvälisen erilaisuuden ymmärtäminen vahvuutena lisäämällä monipuolisia palveluita, esimerkiksi englanninkieliset päiväkodit ja koulut sekä maahanmuuttajille tarkoitetut työllistämispalvelut. Palveluiden pitää olla Suomen suurimmassa maakunnassa parhaita, ja asukkaiden aktiivisia oman hyvinvointinsa edistäjiä. Maakunnan asukkaan kannalta erittäin tärkeää on turvallisuuden tunteen vahvistaminen ja ylläpitäminen muun muassa yhteisöllisyyden kautta.

Menestyvä ja vastuullinen bisnes

Tämä painopiste koostuu elinvoimaisesta yritystoiminnasta ja kiertotaloudesta. Uusien teknologioiden avulla tähdätään kasvuun ja vientiin. Kansainvälinen osaaminen ja investoinnit nähdään maakunnan menestymisen kannalta erittäin tärkeiksi asioiksi. Uusimaa-ohjelma 2.0:n yksi keskeisimmistä tavoitteista on saada ohjelmakauden aikana maakuntaan lisää kansainvälisiä osaajia ja investointeja. Sujuvat, helposti saavutettavat ja luotettavat yhteiskunnan palvelut ja korkeatasoinen infrastruktuuri muodostavat perustan yritystoiminnalle ja ihmisten elämälle.

Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta

Tässä painopisteessä lähdetään rohkeasti kohti hiilineutraalia maakuntaa. Luontoarvot, luonnon monimuotoisuus ja elämyksellisyys sekä luonnosta huolehtiminen ovat keskiössä. Maakunnan säilyttäminen kestävässä ja turvallisena ovat tärkeitä asioita perustarpeille, viihtyvyydelle ja maakunnan vetovoimalle. Lisäksi liikkuminen ja liikenne; niin kansalliset kuin kansainvälisetkin yhteydet otetaan tarkastelun kohteeksi.

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Tulevaisuustarkastelun tulokset ovat ohjanneet Uusimaa-ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyä. Nämä tavoitteet sekä toimenpiteet avataan tulevissa kappaleissa kunkin painopisteen

yhteydessä. Kuvassa 8 näkyvät painopisteiden tavoitteet, joista muodostuu Uusimaa-ohjelman runko.

VISIO: Euroopan virkein ja viilein maakunta 2050			
Strateginen painopiste	 Hyvinvoiva ja osaava ihminen	 Menestyvä ja vastuullinen bisnes	 Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta
Tavoitteet 2018–2021	- Tulevaisuuden osaavat ihmiset - Kansainvälisyydestä vahvuutta - Parhaat palvelut, aktiiviset asukkaat - Turvallisuutta solidaarisuudesta	- Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä - Liiketoimintaa kiertotaloudesta - Kansainvälistä osaamista ja investointeja - Elinvoimaa startupeista ja pk-yrityksistä	- Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta - Kestävä ja turvallinen Uusimaa - Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta - Helposti liikkeelle, varmasti perille

Kuva 8: Visio, strategiset painopisteet ja tavoitteet.

Hyvinvoiva ja osaava ihminen

Ajan saatossa on koettu lukuisia teknologian ja työn murroksia, mutta ihminen on pysynyt perustarpeiltaan melko muuttumattomana. Nykyisen murrosvaiheen ajureita ovat digitalisaatio, automatisaatio ja muu tekniikan kehitys sekä globalisaatio. Taustana vaikuttaa myös ilmastonmuutos, joka nopeuttaa ja suuntaa teknologian kehitystä sekä ihmisten

elintapojen muuttumista. Niiden aiheuttamaa muutosta on verrattu teollistumiseen.

Muutos kohdistuu erityisesti työn tarjontaan, kysyntään ja sisältöön, organisaatioihin, työn käytäntöihin ja osaamiseen, jotka vaikuttavat suoraan uusmaalaisten hyvinvointiin. On ennakoitu, että myös kansantalous, toimeentulo ja sosiaaliturva

muuttuvat. Uusimaa-ohjelmalla tähdätään siihen, että myllerryksistä huolimatta uusmaalainen voi hyvin ja hänellä on sellaisia taitoja ja tietoja joilla pärjätä myös tulevaisuudessa. Muutoksia pidetään usein vääjäämättöminä, mutta Pohjoismaissa työmarkkinoiden polarisaatiokehitys, jakautuminen ”hyviin” ja ”huonoihin” töihin on ollut lievempää kuin muualla Euroopassa.

Edellä kuvattuun murrokseen Uusimaa-ohjelma vastaa neljällä tavoitteella. *Tulevaisuuden osaavat ihmiset* tähtää siihen, että jatkossakin uusmaalaisilla on taitoja joita tulevaisuudessa tarvitaan, liittyvät ne sitten teknologioihin, sosiaalisiin taitoihin tai empatiakykyyn. Yleissivistys ehkäisee tietämättömydestä kumpuavia ennakkoluuloja ja auttaa uusmaalaisia arvioimaan hankkimansa informaation luotettavuutta. Suomen kansainvälisimpänä maakuntana Uudellamaalla pyritään asenneilmapiiriin, jossa *värikkyy*s ja *kansainvälisyys* ovat *vahvuuksia* ja vastuullinen ajattelu arkipäivää. Jotta uusmaalainen voi jatkossakin hyvin maakunnan on tarjottava *parhaat palvelut* ja *asukkaiden* on oltava *aktiivisia*. Tässä tavoitteessa korostuu asukkaiden kyky huolehtia omasta terveydestään uusien digitaalisten laitteiden ja sovellusten avulla. *Turvallisuutta solidaarisuudesta* tavoitteen avulla ehkäistään yksinäisyyttä ja ihmisten pahoinvointia. Tärkeimpänä perustana on yhteisöllisyys, joka voi olla fyysistä tai digitaalista.

1.

Tulevaisuuden osaavat ihmiset

Yhteiskunnan rakenteet ovat murroksessa ja se aiheuttaa epävarmuutta etenkin nuorille sukupolville. Vuosikymmeniä kestäneen elintason ja hyvinvoinnin kasvun ei uskota jatkuvan entiseen tapaan. Samaan aikaan kun osalla väestöstä menee loistavasti, osalla menee entistä heikommin. Nuorten luottamus tulevaisuuteen, työllistymiseen ja työssäjaksamiseen on heikentynyt viime vuosina. Palkkatyön muuttuessa kiinnittyminen ja suhde yhteiskuntaan muuttuvat. Identiteetti ei voi hahmottua työn kautta, jos ammattia, työpaikkaa tai työyhteisöä ei ole. Tulevaisuudessa teknologian ja työn murroksen odotetaan kiihtyvän entisestään.

Elinikäinen oppiminen on edellytys uusmaalaisen muuntautumiskyvylle, osaamisen päivittämiselle ja uusien taitojen omaksumiselle. Muuntautumiskykyyn liittyy omien taitojen ja osaamisen tunnistaminen ja niiden markkinoiminen sekä hyödyntäminen.

Oma aktiivisuus esimerkiksi uusien teknologioiden haltuun ottamisessa auttaa uusmaalaisia tulevaisuuden osaaviksi ihmisiksi. On myös ennakoitu, että tulevaisuuden työmarkkinoilla pärjätäkseen ihmisten on hallittava sosiaaliset taidot, kuten ongelmanratkaisukyky ja vuorovaikutustaidot sekä empatiakyky. Elinikäinen oppiminen voi toimia myös syrjäytymisen ehkäisyssä. Muuttuvassa työelämässä tarvitaan lyhyellä aikataululla toteutettavia elinikäistä oppimista edistäviä kokeiluja. Alan vaihtaminen tehdään helpommaksi: tarjolla oleva aikuiskoulutus on tällä hetkellä usein olemassa olevaa osaamista syventävää, ei kokonaan uudelle alalle valmistavaa. Tärkeää on huomioida iäkkäämmät ja vähemmän koulutetut työntekijät.

Globaalissa ja muuttuvassa maailmassa asioista on tullut entistä monimutkaisempia. Yleissivistys on tärkeää laajojen kehityskulkujen, polkuriippuvuuk-sien ja erilaisten ilmiöiden ymmärtämisessä. Niistä merkittävä on työn ja ansaintalogiikan muuttuminen. Ongelmanratkaisutaidot ja yleissivistys, substanssiosaamisen rinnalla, ovat yksilön työllistymisen kannalta keskeisiä ominaisuuksia. Yleissivistys voi ehkäistä myös ennakkoluuloja maahanmuuttajia ja vähemmistöjä kohtaan ja vahvistaa yhteiskunnan tasapainoista kehitystä.

Peruskoulu tarjoaa kaikille mahdollisuuden oppia, hankkia monenlaisia taitoja ja yleissivistystä sekä luoda pohjaa tulevaisuuden osaamiselle. Tuoreimmat PISA-tutkimuksen tulokset osoittavat kuitenkin alueellisten erojen kasvua ja erityisesti poikien tulosten heikentymistä. Sukupuolten välisen ja alueellisten erojen kaventaminen on erityisen tärkeää, jotta mahdollisimman monella uusimaalaisella nuorella olisi eväät kiinnittyä tulevaisuudessa työelämään. Lasten ja nuorten innovaatiokyky, uusien asioiden päättely, luovuus sekä sitoutuminen ja tavoitteellisuus voivat vahvistua kulttuuri- ja liikuntaharrastusten myötä.

Toimenpiteet:

1. Turvataan yhtäläiset ja laadukkaat koulutuspolut kaikille asuinalueesta, varallisuudesta ja sukupuolesta riippumatta.
2. Vahvistetaan elinikäistä oppimista ja tuetaan yksilöiden kykyä tunnistaa, kehittää ja markkinoida omaa osaamistaan.
3. Edistetään muunneltavien ja sosiaalisten taitojen arvostamista ja hyödyntämistä työmarkkinoilla.
4. Vahvistetaan yksilöiden kykyä hankkia informaatiota ja arvioida sen luotettavuutta sekä tavoitellaan korkeaa yleissivistyksen tasoa.
5. Tuetaan korkeatasoisia opetus-, koulutus- ja tutkimusinfrastruktuureita, jotta alue on houkutteleva ympäristö kansainvälisille ja kotimaisille asiantuntijoille ja opiskelijoille.
6. Tunnistetaan uudet nousevat alat ja kannustetaan korkeakouluopiskelijoita erikoistumaan näiden alojen huippuosaajaksi.

Kansainvälisyydestä vahvuutta

Uusimaa on Suomen kansainvälisin maakunta. Kansainvälistymisen voidaan arvioida jatkuvan tulevina vuosikymmeninä. Kansainväliset ja monikulttuuriset toimijat lisäävät maakunnan elinvoimaisuutta. Erilaiset etniset, kielelliset, maailmankatsomukselliset, uskonnolliset, sukupuoli-identiteettiin tai mihin tahansa henkilökohtaiseen liittyvät ominaisuudet ovat osa uusimaalaista arkea palveluissa,

naapurustossa, päiväkodeissa, kouluissa, työpaikoilla ja harrastuksissa. Kansainvälisyydestä Uudellemaalle kumpuava vahvuus voi toteutua vain, jos kaikki nykyiset ja tulevat uusmaalaiset toimivat demokraattisen yhteiskunnan sääntöjen mukaan ja kunnioittavat toisiaan.

Maahanmuuttajan kotoutumisen kannalta on tärkeää, että hän oppii suomen kielen, saa koulutuksen sekä pääsee työ- ja asuntomarkkinoille. Jatkossa on kiinnitettävä enemmän huomiota maahanmuuttajanaisten ja -miesten väliseen tasa-arvoon, jotta myös naiset oppivat kielen ja integroituvat koulutukseen sekä työelämään ja palveluyhteiskuntaan. Onnistunut kotoutuminen antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja, kun samalla tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen. Maahanmuuttajia ei nähdä vain palvelujen ja toimenpiteiden kohteina, vaan yhteisen tulevaisuuden tekijöinä.

Erilaisuus on vahvuus, mutta siihen liittyviä pelkoja ja uhkakuvia ei pidä vähätellä. Pelkoa ja vihaa pitää ja voidaan torjua parantamalla kaikkien täällä asuvien työllisyyttä ja osallisuutta. Koettu huono-osaisuus lisää monimuotoisuuteen ja erityisesti maahanmuuttajiin, kohdistuvia kielteisiä tunteita ja ajatuksia. Yhteisöllisyyttä ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia vahvistamalla voidaan parantaa erilaisuuden kohtaamiseen liittyviä ennakkoluuloja.

Tasa-arvoisen ja kestävänsä ilmapiirin luominen onnistuu, jos eri väestöryhmät eivät koe menettävänsä osaansa tai jäävänsä yhteiskunnan ulkopuolelle. Värikkäille persoonille ja yhteisöille pitää antaa tilaa ja vapautta. Moninaisuus voi näyttäytyä tehottomuutena, mutta usein se tuottaa luovan ja innovatiivisen yhteisön, uusia innovaatioita ja toimintatapoja paremmin kuin suvaitsematon yhteisö.

Utelias ja moninainen metropolialue on paras innovaatioiden ja luovuuden alusta. Ihmisten ja yhteisöjen kirjo sekä monipuoliset kaupunki- ja maaseutuympäristöt rohkaisevat kokeiluihin, joissa myös epäonnistuminen on sallittua. Erilaisuutta salliva ilmapiiri ja älykkään erikoistumisen kärjet voivat tuottaa ennen näkemättömiä mahdollisuuksia.

Toimenpiteet:

1. Edistetään toimia, joilla tavoitellaan ryhmien ja asukkaiden vuoropuhelua, toisten kunnioittamista sekä yhdessä toteutettavia ratkaisuja.
2. Huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta koulutustarjonnasta maahanmuuttajille työelämään kiinnittymisen helpottamiseksi.
3. Tuetaan keinoja maahanmuuttajien tasa-arvon ja kotoutumisen edistämiseksi.
4. Edistetään uteliaisuudesta ja luovuudesta nousevia rikkaaseen kulttuuriperintöön nojaavia kokeiluja, joista voi syntyä innovaatioita ja uudenlaista kulttuuria.
5. Varmistetaan että alue on palveluiltaan ja muulta tarjonnaltaan tarpeeksi hyvä kansainvälisten osaajien integroitumiseksi alueelle.

3.

Parhaat palvelut, aktiiviset asukkaat

Suomessa ollaan vuoden 2020 alusta siirtymässä uuteen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmään, jossa kuntien ja sairaanhoitopiirien rooli palveluiden järjestäjänä ja tuottajana poistuu. Maakunnille siirtyy sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu. Yksityisen ja kolmannen sektorin mahdollisuudet päästä mukaan palveluntuotantoon vahvistuvat.

Terveydenhuolto ja sairaanhoito kehittyvät hyvin nopeasti. Uudet hoitomuodot, terveysteknologiat ja lääkkeet syntyvät johdonmukaisen ja pitkäjänteisen tutkimustyön tuloksina. Huipputason tutkimustyö (perustutkimus, soveltava tutkimus, rekisterit, biopankit, akateeminen tutkimus, yritys yhteistyössä tapahtuva tutkimus) on lääketieteellisten ja kaupallistenkin läpimurtojen edellytys.

Julkisilla varoilla kustannettava terveydenhoito perustuu tutkimukseen, tutkittuun tietoon ja vaikuttavuuteen. Terveydenhoidon kustannukset on tarpeen saada hallintaan, koska julkisen talouden liikkumavaran arvioidaan pienenevän. Lisäksi väestön ikääntyessä, hoidon tarve kasvaa ja uusia entistä kalliimpia hoitoja tulee tarjolle. Meillä on hyvät edellytykset uusien terveysteknologioiden ja hoitomuotojen kehittämiseksi. Kotimarkkinoiden pienuuden vuoksi niiden kehittämisessä ja myynnissä on suuntauduttu alusta asti kansainvälisille markkinoille. Älykäs erikoistuminen nopeuttaa terveysalan toimijoiden kansainvälistä liiketoimintaa ja verkostoitumista. Esimerkiksi keinoälyn hyödyntäminen ja terveystiedon suuren mittakaavan analytiikka tarkentavat diagnooseja ja nopeuttavat hoitopolkuja. Osaamisen ja hoidon vaikuttavuuden jatkuva kehittyminen tuo säästöjä ja lisää terveyttä. Uusien terveysteknologioiden mahdollisuudet ovat suuret, mutta vaikuttavuuden toteuttamisen lisäksi on kyettävä löytämään resurssit uusien hoitomuotojen käyttämiseen.

Terveystiedon ainutlaatuiset ja kehittyvät tietovarannot on valjastettava hyötykäyttöön myös Uudellamaalla. Kansalaisilla on omistus- ja hallintaoikeus omaan terveystietoonsa, mutta samalla yhteinen vastuu siitä, että arvokkaita tietokokonaisuuksia voidaan luoda ja käyttää paremmin yhteiseksi hyödyksi. Merkittävänä tiedontuottajana Uudenmaan on syytä tukea tietorakenteiden kehitystyötä ja koordinaatiota. Tarvittaessa on vaikutettava sote-tiedon hyödyntämiseen liittyvän lainsäädännön kehittämiseen.

Laadukasta terveydenhuoltoa ja sairaanhoitoa on mahdollista tarjota myös tulevaisuudessa, jos terveydenhuollon voimavarat voidaan suunnata järkevästi. Asukkaiden aktiivisuus ja omasta terveydestä huolehtiminen auttaa osaltaan säästämään terveydenhuollon voimavaroja. Omasta hyvinvoinnista huolehtiminen on luonteva osa hyvinvoivien ihmisten arkea. Oma aktiivisuus terveyden edistämisessä on mahdollista, jos elämänhallinta on riittävällä tasolla. Tämän mahdollistamiseksi tarvitaan rakenteellisia keinoja sosiaalisesti heikoimpien ryhmien terveyden edistämiseen ja terveyserojen kaventamiseen. Jos halutaan vaikuttaa terveyserojen syihin, on puututtava sosiaalista eriarvoisuutta aiheuttaviin tekijöihin, kuten koulutukseen, työhön ja kohtuuhintaiseen asumiseen. Riittävän elämänhallinnan lisäksi jokainen meistä tarvitsee läheisiä ihmisiä kaikissa elämänvaiheissa.

Yleisimmät kansansairaudet johtuvat Uudella maallakin liiasta energian saannista ja liian vähästä liikunnasta. Elintavoilla voidaan ehkäistä diabeteksen, sydän- ja verisuonisairauksien, muistisairauksien, mielenterveysongelmien, tuki- ja liikuntaelinsairauksien sekä syöpien syntyä. Jos modernien kansansairauksien epidemioita saadaan ehkäistyä, ihmisen hyvinvointi paranee, saavutetaan suuria taloudellisia säästöjä ja terveydenhuollon resursseja voitaisiin kohdentaa tehokkaammin tulevana vuosikymmeninä. Ohjaus, neuvonta, kampanjat sekä terveyttä edistävät ohjelmat ja sovellukset tavoittavat parhaiten terveimmän väestöosan. Tulevaisuudessa

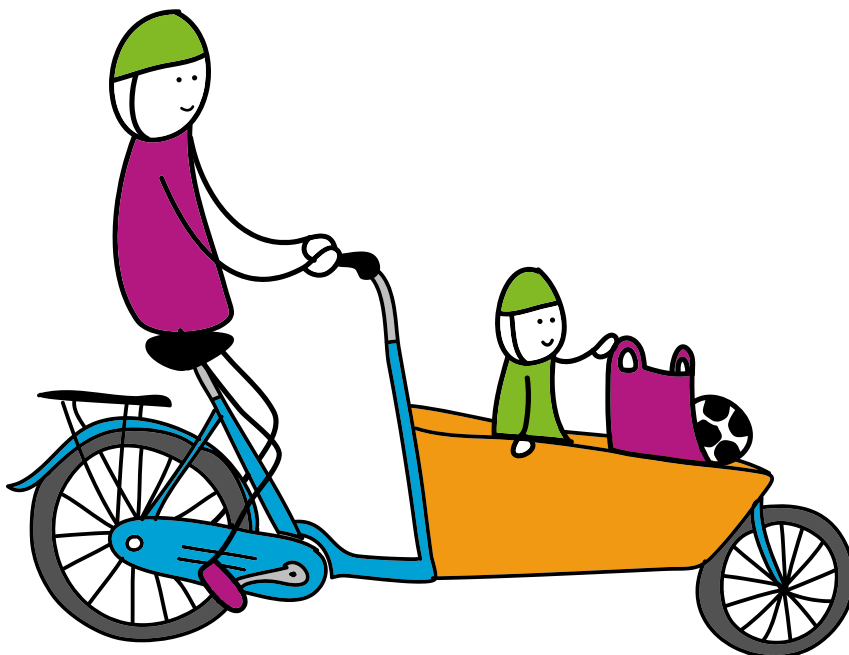
terveysteknologian, tekoälyn ja digitalisaation avulla oman terveyden seuraaminen ja terveydestä huolehtiminen onnistuu entistä itsenäisemmin.

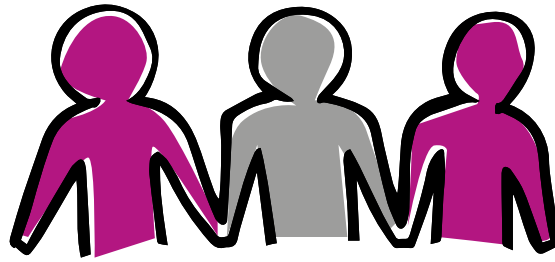
Arkiliikunnalla on vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin, jota voidaan tukea esimerkiksi laadukkailla kävely- ja pyöräilyinfrastruktuurilla kaupunkikeskuksissa ja asemanseuduilla. Myös taiteen ja luonnon mahdollisuudet ja keinot korostuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Toimenpiteet

1. Tuetaan digitaalisia kokeiluja, jotka edistävät sote-palveluiden sujuvuutta ja ihmislähtöisyyttä.
2. Edistetään sosiaali- ja terveystieteiden saumattomia palvelupolkuja Uudessa Uudessamaassa.
3. Kavnennetaan terveyseroja puuttamalla eriarvoisuutta aiheuttaviin tekijöihin, kuten koulutukseen, työhön ja kohtuuhintaiseen asumiseen.
4. Kannustetaan tutkijoita, maakuntaa, kuntia ja yrityssektoria ennakkoluulottomiin kumppanuuksiin, terveyttä edistäviin innovaatioihin ja lääketieteellisiin läpimurtoihin.
5. Tuetaan uusmaalaisia oman terveyden seuraamiseen ja edistämiseen terveysteknologioiden avulla.
6. Innostetaan uusmaalaisia hyviin elintapoihin korostamalla liikunnan ja kulttuurin iloja, terveellisen ruuan vaikutuksia sekä luonnon tarjoamaa virkistystä.

4.

Turvallisuutta solidaarisuudesta

Yhteisöllisyys on keino kiinnittyä yhteiskuntaan. Se on myös ihmisryhmän jäsenten solidaarisuutta, merkityksellistä vuorovaikutusta ja yhteenkuuluvuutta, joka luo perusturvallisuutta. Yhteisöllisyys ja solidaarisuus voi olla paikallisia, esimerkiksi asuin- ympäristöön tai perustuvaa. Se voi perustua myös esimerkiksi harrastuksiin tai ammattiin liittyviin kansallisiin tai kansainvälisiin verkostoihin. Kansalaisyhteiskunnan ja vapaaehtoistyön vahvistuminen on tärkeä osa hyvinvoivaa uusmaalaisuutta. Usein yhteisöissä keksitään myös uudenlaisia toimintatapoja.

Uusimaa on muuttovoittoaluetta, missä tulijoille on erityisen tärkeää löytää uudessa asuin- ympäristössä merkityksellisyyttä, pysyvyyttä ja turvaa. Vahvat paikalliskulttuurit tukevat myös asukkaiden; erityisesti lasten ja nuorten identiteetin muotoutumista. Yksinäisyys on laaja, erilaisia ikä- ja ihmisryhmiä kiusaava ongelma, jonka voittaminen on yhteisöllisyyden vahvistamisen keskeinen tavoite. Yhteisöllisyys rakentuu usein yhteisten mielenkiinnon kohteiden ympärille, esimerkiksi harrastus-, kaupunginosa-, tai asukastoimintana, joilla voidaan saattaa yhteen tavallisesti toisistaan erillään toimivia asukkaita. Kokemuksia on paljon myös päiväkotien ja vanhuspalveluiden yhteisistä ruokatiloista, yhteisöllisestä palveluasumisesta ja alueen yhteisestä olohuonetoiminnasta.

Kaupungistuminen myötä ihmiset eivät tunne enää niin voimakasta yhteisöllisyyttä ja solidaarisuutta. Toisaalta elämäntapojen erilaistuminen

klustereihin ja virtuaaliyhteisöihin on luonut mahdollisuuden nykyaikaiseen heimoistumiseen. Sosiaalinen media, mobiilisovellukset ja uudet teknologiset ratkaisut haastavat perinteisen fyysisen kohtaamisen, mutta samalla ne luovat uudenlaista digitaalista yhteisöllisyyttä. Tämän avulla pyritään rakentamaan uusia toimintatapoja ja yhteyksiä esimerkiksi ihmisten, julkishallinnon sekä yritysten välille. Digi-yhteisöt ovat tärkeitä toimintaympäristöjä etenkin nuorille. Yhteisöllisyyttä ja solidaarisuutta vahvistavia digialustoja tarvitaan yhä enemmän. Tulevaisuudessa myös kaupungit voivat toimia digialustoina. Tämä mahdollistaa yhteisöllisyyden, joka sekoittaa digitaalista ja fyysistä kohtaamista.

Toimenpiteet:

1. Edistetään erityyppisten ihmisten, yhteisöjen ja ryhmien yhteistoimintaa ja tekemistä.
2. Kehitetään yhteisöllisyyteen tähtääviä digialustoja, jotka mahdollistavat myös fyysisen kohtaamisen.
3. Tuetaan keinoja, joilla vähennetään kaupungistumisen aiheuttamaa turvattomuuden tunnetta pääkaupunkiseudulla.
4. Kannustetaan kuntia vahvistamaan rooliaan kansalaisyhteiskunnan, lähidemokratian ja kotiseutuhengen luojana.

Aktiivisella innovaatiotoiminnalla yritykset pyrkivät menestymään kaiken aikaa muuttuvassa markkinassa ja olosuhteissa.

Tämän hetken innovaatiotutkijat esim. Mazzucato on esitellyt ”yrittäjähenkisen valtion” käsitteen tuodessaan esille sitä, miten tärkeitä valtion laitokset ja teknologiapolitiikka ovat olleet eri teknologioiden kehittymiselle esim. Yhdysvalloissa. Keskustelu innovaatioista on ulotettava myös koskemaan julkisen sektorin toimijoita, koska yrittäjyys ei liity ainoastaan startuppeihin ja riskipääomaan. Oleellinen osa yrittäjyyttä on taloudellisten toimijoiden, ml. valtio, maakunnat ja kunnat, halu ja kyky ottaa riskejä parempaa tulevaisuutta tavoiteltaessa.

Maakuntauudistuksen myötä syntyvä Uusi Uusi-maa tulee olemaan suuri toimija, joka voi vaikuttaa mm. innovaatiotoimintaan alueellaan. Uusi Uusimaa voi halutessaan olla ”Yrittäjähenkinen maakunta” ja osoittaa että julkinen organisaatio voi viitoittaa kehityksen suuntaa, toimia pitkäjänteisenä investoijana ja muilla keinoin ohjata esimerkiksi sote-sektorin palveluiden ja yrityskentän kehittymistä. Maakunta voi vaikuttaa kilpailuympäristön syntymiseen, ja toimia innovaattorina yksityisten yritysten rinnalla ja partnerina. Lisäksi maakunnan investoinneilla voi olla suuri merkitys alueen talouskasvulle ja talouden uudistumiseen. Maakunnan tekemät innovatiiviset hankinnat voivat haastaa yrityksiä kehittämään uusia, korkeatasoisia ja kustannustehokkaita ratkaisuja. Yrittäjähenkinen Uusimaa voi edistää menestyksellistä ja kestävästä yritystoimintaa avoimella ja innovatiivisella alihankintapolitiikalla erityisesti sosiaali- ja terveystalouden osalta. Yhdessä kasvupalvelukuntayhtymän kanssa se voi myös toimia palvelu- ja teknologiainnovaatioiden edistäjänä monella sektorilla.

Yrittäjä- ja innovaatiohenkistä maakuntaa rakennetaan Uusimaa-ohjelmassa neljän tavoitteen avulla. Ensimmäinen tavoite on: *Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä*. Toisena tavoitteena keskitytään *liiketoiminnan synnyttämiseen kiertotaloudesta*. Näissä tavoitteissa erityisesti innovaatiot ja uudet teknologiat ovat vahvasti läsnä. Kaksi viimeistä tavoitetta keskittyy *elinvoimaan yritystoiminnasta ja kansainvälisten osajien ja investointien houkuttelemiseen* Uudellemaalle, joiden kautta edistetään Uutta yrittäjähenkistä Uuttamaata.

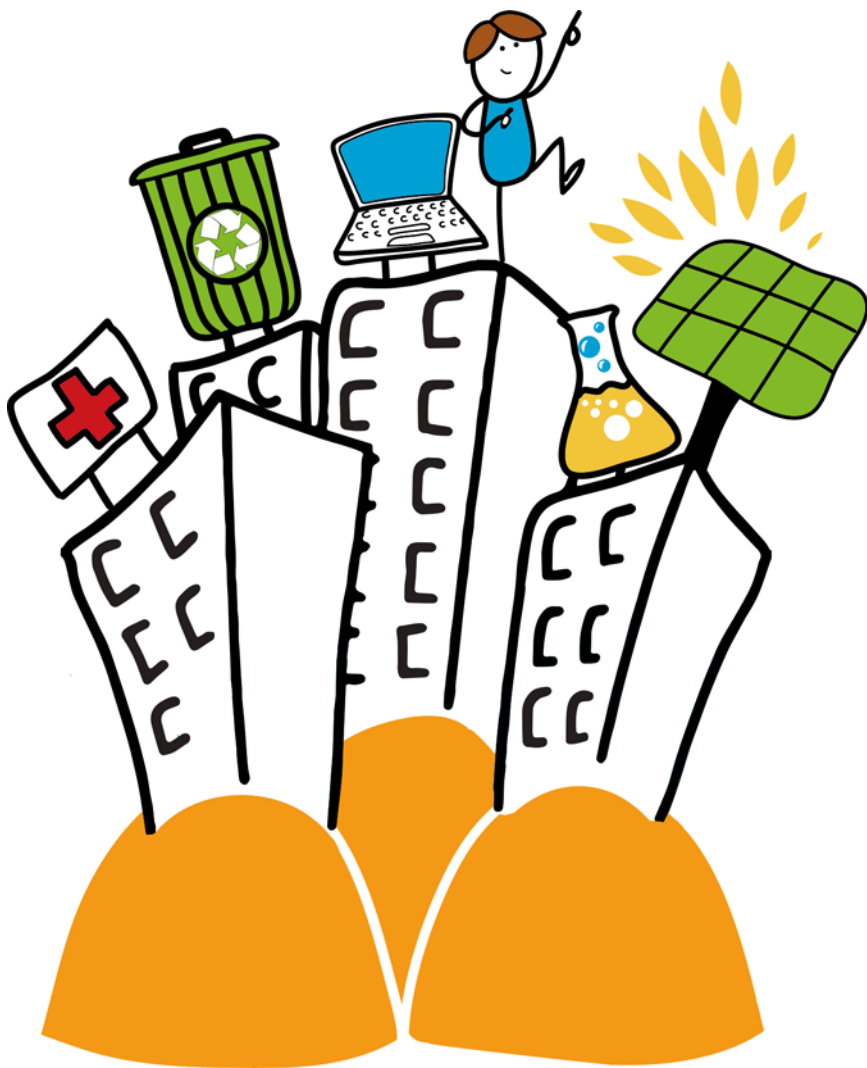

Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä

Uudenmaan yritysten menestys pohjautuu jatkossa yhä enemmän korkean lisäarvon tuotteiden ja palveluiden tuotantoon sekä markkinointiin ja usein uuden kysynnän luomiseen. Tässä onnistuminen edellyttää käynnissä olevan laaja-alaisen teknologian murroksen mahdollisuuksien syvällistä ja nopeaa omaksumista. Uusien teknologioiden ja -palveluiden haltuunotolla Uudenmaalla on erinomaiset edellytykset tulla kansainväliseksi edelläkävijäksi. Aktiivinen kansainvälinen yhteistyö tieteen ja soveltavan tutkimuksen sekä tuotekehityksen eturintamissa tuo teknologista kilpailuetua ja auttaa teknologiaan liittyvien valintojen tekemisessä. Vahvat kansainväliset kumppanuudet ja verkostot edistävät myös kykyä kehittää vientiosaamista globaalisti, mikä on erityisesti palveluviennin laajenemisen kannalta oleellista.

Saksa on teollisen kehityksen johtavia maita. Siellä tuotannon digitalisointia kuvataan käsitteellä Industrie 4.0, joka tarkoittaa älykkäiden esineiden verkostoa. Teollisuuden koneet, laitteet ja prosessit ovat internetin kautta yhteydessä toisiinsa. Näin esineiden internet (IoT) laajentaa fyysisten tuotteiden tai tuotantolinjojen toimintaa. Reaaliaikaisen yhteyden kautta voidaan tuotanto-, huolto-, kuljetus- ym. prosesseja ohjata ja valvoa pelien tavoin. Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategia edistää teollisuuden digitaalista uudistumista. Se voi esimerkiksi tarkoittaa ennakkoivaa järjestelmää, joka ilmoittaa, milloin on aika vaihtaa työkalu, muuttaa työjonoa tai tehdä materiaalitilaus. Älykäs järjestelmä myös ennakoii kysynnän kehittymistä ja tuottaa tietoa, jota tuotannon suunnittelussa voidaan hyödyntää. Tehokkuus nousee, läpinäkyvyys kasvaa, henkilöriippuvuus pienenee. Verkottumalla yritys pystyy paremmin hyödyntämään ulkopuolelta tulevat ideat.

Digitalisaatio mahdollistaa valmistusteknologioiden, palvelukanavien ja arvoketjujen muutoksen useimmilla teollisuuden ja palveluiden aloilla. Hieman pidemmällä aikavälillä lohkaketjuteknologia tulee muuttamaan useita vakiintuneita liiketoimintamalleja ja toimialoja, kuten rahoitussektoria, jossa tiedon turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää. Keinoäly, koneoppiminen ja robotiikka kehittyvät tavattoman nopeasti. Uudenmaan on varmistettava

kyvykkyytensä paitsi teknologisten mahdollisuuksiin hyödyntämisessä, myös niiden mukana tulevien työelämän ja työtapojen muutosten hallinnassa. Tässä maakunta tarvitsee kykyä uudenlaisten eettisten kysymysten ratkaisemiseksi. Päätäjien ja kansalaisten edellytyksistä osallistua keskusteluun tulevaisuuden suunnasta, arvopohjasta ja valinnoista on huolehdittava.

Terveyspalveluissa merkittävä muutostarve liittyy painopisteen siirtämiseen sairauksien hoidosta ennalta ehkäisevään terveyden edistämiseen. Terveystieteiden hoito muuttuu palvelu- ja potilaskeskeisemmäksi, ja samalla monilta osin nykyistä yksilöllisemmäksi ja tehokkaammin monia tietolähteitä hyödyntäväksi. Digitaalisen terveyden rajapinnoilla syntyy huomattava määrä liiketoimintamahdollisuuksia esim. itsehoidossa ja siihen liittyvässä mittaamisessa; diagnostiikassa, genomitiedon ja kliinisten tietoi-
neistojen hyödyntämisessä; terveystietoturvan

kehittämisessä; kotona tapahtuvan hoidon palveluissa, omaishoidon palveluissa sekä erilaisten etäpalveluratkaisujen kehittämisessä ja tuotteistamisessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus tarvitsee onnistuakseen uusia tiedon hallinnan ja analyysin välineitä ja uuden teknologian joustavaa käyttöönottoa. Tarvitaan uusia systemaattisia toimintatapoja, joilla parhaita Uudellamaalla kehitettyjä terveydenhoidon ja hyvinvoinnin teknologioita voidaan testata alueen omissa palveluyksiköissä ja näin auttaa alueen yrityksiä kasvussa ja kansainvälistymisessä.

Digitaalinen alustatalous on kasvava mahdollisuus. Alusta muodostaa uudenlaisen markkinapaikan tavaroiden ja palveluiden kaupalle. Alustassa toimivat yritysten ohella myös muut organisaatiot ja yksityiset henkilöt, jotka voivat esimerkiksi antaa vuokralle omaisuuttaan. Alustatalous tuo perinteisten toimintamallien rinnalle joustavia liiketoimintamalleja ja ansaintamahdollisuuksia. Tämä moninaistaa palveluvalikoimaa ja parantaa kuluttajan valinnanmahdollisuuksia.

Alustatalouden kaikki muodot eivät kuitenkaan ole ongelmattomia. Erityisesti uudet ansaintalogiikat, jotka perustuvat riskinsiirtoon yritykseltä työntekijälle, vaativat yhteiskunnalta uusien pelisääntöjen kehittämistä. Alustatalouden synnyttämiä uusia tulonsaantitapoja tulee edistää, mutta samanaikaisesti on huolehdittava, että niillä voidaan ongelmitta täydentää tai korvata perinteisen palkkatyön tuomia ansioita. Lisäksi on mahdollistettava yrittäjä- ja työntekijäroolien välistä sukkulointia digitaloudessa. Alustat luovat potentiaalia uudelle arvonnäkökulmalle, mutta edellytyksenä ovat palvelut, jotka yhdistävät, analysoivat ja tulkitsevat alustojen kautta kulkevaa tietoa. Alustatalouden liiketoimintaa tulee rakentaa aidosti asiakaslähtöisesti, hyödyntämään asiakkaiden ja yritysten tarpeita. Hyvinvointi- ja terveysala, bio- ja metsätalous sekä liikenne palveluna (MaaS) ovat aloja, joissa suomalaisilla ja uusmaalaisilla toimijoilla on erityisiä vahvuuksia kansainvälisessä kilpailussa.

Toimenpiteet

1. Tuetaan teknologiakehitystä ja -innovaatioita, jotka edistävät kasvua ja vientiä.
2. Vahvistetaan Uudenmaan mainetta ainutlaatuisen luovana, teknologiayhteisenä ja rohkeasti tulevaisuuteen suuntautuvana maakuntana.
3. Edistetään yritysten, tutkimustoimijoiden ja julkisen sektorin kansainvälisiä teknologiakumppanuuksia, yhteistyötä ja verkostoitumista.
4. Tuetaan terveysalan kansallisen tutkimus- ja innovaatiostrategian toteuttamista Uudenmaan terveydenhoidon toimijoiden ja korkeakoulu- sekä tutkimussektorin vahvuuksien pohjalta ja panostetaan erityisesti alan startup-yritysten verkostoitumiseen, osaamiseen ja kasvuun.
5. Parannetaan yritysten valmiuksia hyödyntää digitalisaation tuomia mahdollisuuksia toimintansa kehittämisessä.
6. Kiinnitetään erityistä huomiota ratkaista uusien teknologioiden mukanaan tuomia eettisiä kysymyksiä.

6.

Liiketoimintaa kiertotaloudesta

Kiertotalous talousmallina sekä älykkäät ja puhtaan teknologian ratkaisut, antavat mahdollisuuden sopeutua ja hyödyntää muutosta kohti öljynjälkeistä aikakautta ja globaalia kestävyyskriisiä. Tavoite pitää sisällään myös biotalouden sekä resurssiviisauden. Uudet biotalouden kokonaisvaltaiset ratkaisut tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia samalla korvaten osin fossiilitalouden ajattelua. Resurssivirtojen tehokas käyttö, tuotteiden elinkaariajattelu ja palveluihin perustuva liiketoiminta hyödyntää digitalisaatiota ja älykästä teknologiaa sekä edistää yksityistä ja julkista kulutusta ympäristön kannalta kestäväällä tavalla. Uusimaa lähtee voimakkaasti vähentämään koko ruokaketjussa aiheutuvaa hävikkiä tarjoten testialustan tehokkaiden vähentämistoimille. Syntyville sivu- ja jätevirroille etsitään uusia korkeamman jalostusarvon käyttökohteita.

Nopeasti teollistuvien maiden, esimerkiksi Kiinan ja Intian ympäristövaikutusten hallintaan saaminen on erityisen tärkeää. Kehitysmaissa tarvitaan innovaatioita, jotka auttavat ratkaisemaan energiaan, veteen, sanitaatioon ja muuhun infrastruktuuriin liittyviä perustarpeita. Yksistään ympäristöteknologioiden markkinoiden arvioidaan moninkertaistuvan vuoteen 2020 mennessä

Cleantech eli ”puhdas teknologia”, joka tarkoittaa tuotteita, palveluita, prosesseja ja teknologioita, jotka edistävät luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja ehkäisevät tai vähentävät liiketoiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia on yksi Suomen voimakaimmin kasvavista aloista ja sen mahdollisuudet maailmalla ovat valtavat. Uuttamaata ja etenkin pääkaupunkiseutua ollaan rakentamassa maailman parhaaksi testialustaksi älykkään ja puhtaan teknologian ratkaisuille. Parhaat ratkaisut luovat menestyvää liiketoimintaa Suomeen ja niitä voidaan käyttää myös käytikortteina kasvavilla globaaleilla markkinoilla. Suomalaisyritysten tarjoamat cleantech-ratkaisut maailmanlaajuisille markkinoille voivat tuottaa moninkertaisia ympäristöhyötyjä verrattuna siihen, että vaikutukset ulottuisivat vain kotimaahan.

Vauhdittaakseen cleantech-ratkaisujen löytymistä valtio ja pääkaupunkiseutu ovat tehneet kasvusopimuksen, jonka tavoitteiden toteuttamiseksi on perustettu määräaikainen Smart & Clean säätö.

Säätiön tarkoituksena on, että pääkaupunkiseudulle ja sen lähialueille kehitetään ja suunnitellaan vuoteen 2021 mennessä kansainväliseksi referensseiksi kelpaavia, älykkäitä ja ekologisesti edistyksellisiä ratkaisuja ja palveluja julkishallinnon, yritystoiminnan ja kansalaisten tarpeisiin. Säätiössä yritykset, kaupungit, valtio ja tutkimuslaitokset sekä yliopistot ovat sitoutuneet saamaan aikaiseksi merkittäviä tuloksia.

Uudellamaalla tavoitellaan kiertotalouteen ja resurssitehokkuuteen pohjautuvan liiketoiminnan kasvua. Suurten yritysten bio- ja uusiutuvan energian tuotantoon tähtäävät hankkeet ovat erityisen toivottavia. Kuntien ja yritysten tehokkuutta ja tuottavuutta voidaan parantaa resurssien järkevällä käytöllä. Jakamistalous, energiatehokkuus ja yritysten sekä kaupunkilaisten yhteistoiminta raaka-aineiden säästämiseksi on kriittinen menestystekijä. Resurssiviisaan toimintamallin avulla kunnat voivat vahvistaa aluetaloutta luomalla yrityksille sellaisia liiketoimintamahdollisuuksia, jotka johtavat uusien työpaikkojen syntyymiseen sekä parantavat asukkaiden ja ympäristön hyvinvointia. Uudellamaalla sujuvoitetaan kiertotalouteen liittyvien hankkeiden, yritysten, palveluketjujen, innovaatioverkostojen ja viranomaisten välistä yhteistyötä ja tuetaan pilotointiympäristöjä. Huolehdimme myös siitä, että julkisia palveluja kehitetään kiertotalouden viitoittamaan suuntaan. Kunnat voivat maankäytön suunnittelulla parantaa edellytyksiä kiertotalousinfralle.

Toimenpiteet

1. Tunnistetaan ja toteutetaan resurssiviisaita ratkaisuja, kiertotalouden (ml.biotalous) ja cleantechin aihioita, jotka ovat taloudellisesti kannattavia ja joissa on potentiaalia innovaatioihin sekä kasvuun.
2. Kehitetään eri toimijoiden yhteistyönä uusia toimintatapoja, jotka edistävät älykästä ja ympäristöystävällistä teknologiaa.
3. Tuetaan suurten kiertotalouskeskittymien toimintaympäristöjen kehittämistä.
4. Tuetaan elinkeinoelämän, kuntien sekä tutkimussektorin yhteistyötä, verkottumista ja avointa tiedonvaihtoa, joka tähtää kiertotalouden ja luonnonvarojen kestävän käytön kehittämiseen.
5. Sovelletaan kiertotalouden periaatteita Uuden Uudenmaan toimintatavoissa ja hankinnoissa.

7.

Kansainvälistä osaamista ja investointeja

Globaalissa taloudessa menestyäkseen Uudenmaan on hyödynnettävä kansainvälistä osaamista ja investointeja alueen kilpailukyvyyn kasvattamiseksi. Ulkomaiset investoinnit vahvistavat Uudenmaan elinkeinoelämää, kansainvälistävät liiketoimintaa ja lisäävät innovaatio-, kokeilu- ja kehitystoimintaa.

Korkeasti koulutetuilla ulkomaalaisilla osaajilla sekä ulkomaista työkokemusta omaavilla suomalaisilla paluumuuttajilla on paljon tarjottavaa Uudenmaan elinkeinoelämälle. Kansainvälisten osaajien kokemus eri markkina-alueista, kohdeyleisön tuntemus sekä ulkomaiset verkostot ovat tärkeitä työkaluja vienninedistämisessä sekä sijoittajien houkuttelemisessa. On tehtävä toimenpiteitä yhdessä alueen korkeakoulujen kanssa, jotta ulkomaiset opiskelijat löytävät nykyistä useammin paikkansa elinkeinoelämän palveluksessa tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Korkeatasoinen infrastruktuuri ja julkiset palvelut; sote- ja koulutuspalvelut, liikenneverkko, kaavoitus ja lupamenettelyt, viheralueiden hoito ja saavutettavuus luovat yrityksille ja kansainvälisille osaajille houkuttelevan, turvallisen ja luotettavan toiminta- ja asuin ympäristön. Vetovoimatekijöistä huolimatta kansainvälisten investointien ja osaajien määrä Suomessa on verrokkimaita alhaisempi. Kaupunkien tunnettuudella ja imagolla on vaikutusta siihen, houkutteleeko alue kansainvälisiä osaajia ja investointeja. Yritysten kansainvälinen vertaisoppiminen erityisesti brändityössä ja markkinoinnissa edistäisi uusimaalaisten yritysten kilpailukykyä ja houkuttelisi osaajia Uudellemaalle. Suurempia markkinoita, kuten Kiinaa, ajatellen pohjoismaisen yhteis-markkinan kehittäminen suurten markkina-alueiden suuntaan vahvistaa myös alueen kiinnostavuutta ja houkuttelevuutta. Yhdessä nämä kasvattavat pitkällä tähtäimellä alueelle tehtyjen kansainvälisten investointien määrää.

Helsinki-Vantaan lentoasema on tärkeä Uudenmaan vetovoiman ja liikenteen kannalta. Se on metropolin tunnusmerkki ja portti kansainvälisille markkinoille. Se on myös erityinen seudullinen keskus – työllistäjä, liikennehubi ja imagotekijä, jonka vaikutus säteilee laajalle alueelle. Uudenmaan logistista asemaa Aasian hyvien lentoyhteyksien vuoksi on pystyttävä entisestään hyödyntämään, ja markkinoimaan Uttamaata aasialaisille yrityksille väylänä Euroopan markkinoille. Helsingin Satama tukee

Helsingin seudun ja koko Suomen elinkeinoelämää ja hyvinvointia. Sen kautta kuljetetun tavaran arvo on noin 50 % Suomen merikuljetusten arvosta ja 79 % satamien matkustajaliikenteestä.

Viimeaikaisista vaihteluista huolimatta on syytä pitää mielessä Venäjän kaupan mahdollisuudet ja merkitys Suomen ulkomaankaupalle. Rautatie ja maantieteyhteydet ovat parantuneet ja liikennemäärät Venäjälle ovat olleet jälleen kasvussa. Venäjän kaupan orastava kasvu on erityinen mahdollisuus Uudenmaan elinkeinoelämälle.

Toimenpiteet

1. Panostetaan pääkaupunkiseudun sekä maakunnan toimijoiden yhteistyöhön kansainvälisessä markkinoinnissa ja investointien houuttelemisessa.
2. Kannustetaan kaikkia organisaatioita palkkaamaan kansainvälisiä osaajia sekä hyödyntämään maassa jo olevien osaajien asiantuntemusta.
3. Tiivistetään yhteistyötä Tukholman, Oslon ja Kööpenhaminan seutuihin erityisesti

cleantech-sektorilla, jotta saadaan kiinnostavia sijoituskohteita etenkin aasialaisille markkinoille.

4. Hyödynnetään Aasian lentoyhteyksiä viennin edistämiseksi ja investointien sekä turistien houuttelemiseksi.
5. Panostetaan pääkaupunkiseudun kansainvälisen tunnettuuden vahvistamiseen kilpailussa investoinneista ja osaajista.

8. Elinvoimaa startupeista ja pk-yrityksistä

Suomessa on noin 280 000 yritystä, joista 99 prosenttia on alle 250 hengen pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Uudellamaalla pk-yrityksiä on noin 100 000 ja täällä niin kuin koko Suomessa niillä on tärkeä rooli työllisyyden ja viennin kasvattamisessa. Huomiota on syytä kiinnittää kasvuhakuisiin ja kasvuun kykeneviin yrityksiin. Työ- ja elinkeinoministeriön tuoreen selvityksen mukaan koko Suomessa voimakkaasti kasvuhakuisien pk-yritysten osuus kaikista pk-yrityksistä on tällä hetkellä noin 11 prosenttia. Kasvuhakuisen yritykset ovat muita pk-yrityksiä

kansainvälisempiä ja niiden osuus on lisääntymässä erityisesti osaamisintensiivisten palvelujen ja kaupan alalla. Pk-yritysten vienti painottuu tällä hetkellä teollisuuteen. Teollisuuden pk-yrityksistä noin kolmannes harjoittaa vientiä, kun vastaava osuus kaupassa ja osaamisintensiivisissä palveluissa on alle viidennes. Kasvuhakuisten yritykset ovat keskimääräistä aktiivisempia vientitoiminnassa. Näin on etenkin rakentamisen alalla. Teknologia-alalla globaalit markkinat kiinnostavat yrityksiä varsinkin silloin kun sen tuotteet ovat maailman luokkaa ja tuotanto on skaalattavissa.

Startup-kulttuuri on Uudellamaalla viime vuosina kehittynyt harppauksin ja yrittäjyydestä on tullut kiinnostava vaihtoehto. Startup-yrittäjyyden nousun taustalla ovat yliopistot sekä korkeakoulut ja niiden aktiiviset opiskelijayhteisöt.

Osaavan työvoiman saatavuus ja kansainvälistyminen ovat kriittisiä tekijöitä sekä pk-yritysten että startupien kilpailukyvyille ja kasvuille. Uudellemaalle saataisiin houkuteltua kansainvälistä osaamista moninkertaistamalla startup-ekosysteemin eri toimijoiden kansainväliset kontaktit. Nopeaan kasvuun tähtäävät yhtiöt tarvitsevat myös pääomaa kansainvälisen kasvunsa varmistamiseksi. Alueellisten ja paikallisten sijoitusyhtiöiden yhteistyön vahvistaminen EU-tasolla on myös uusmaalaisten kasvuun tähtäävien yritysten etu ja tällaista verkostoitumista kannattaa edistää. Varhaisen vaiheen investointien osalta on tärkeää luoda sellaisia keinoja, joilla voitaisiin rahoittaa nopeasti kasvavia ICT-alan ja digitaalisiin alustoihin perustuvia yrityksiä sekä tutkimukseen ja teknologiakehitykseen perustuvia deep-tech-yrityksiä.

Yrityskiihdyttämöt ja -hautomot vauhdittavat startup-yritysten kasvua ja synnyttävät uutta liiketoimintaa. Uudellamaalla kiihdyttämö- ja hautomotoiminta on hyvässä vauhdissa ja toimintaa tulee tukea myös jatkossa. Tavoitteena olisi kaksinkertaistaa Uudellamaalla olevien alkuvaiheen startupien lukumäärä. Varhaisen vaiheen siemenrahoituksen lisääminen on avainasemassa alkuvaiheessa olevien startup-yrityksien menestymisen kannalta. Julkisella sektorilla on erinomainen mahdollisuus tukea alkuvaiheen yrityksiä toimimalla pilottiasiakkaana. Avoin data -ajattelun hyödyntäminen yritystoiminnassa tuo mahdollisuuksia kasvuhakuisille ja -kykyisille startup-yrityksille. Uudenmaan vahvuuksia ovat liikuminen palveluna (MaaS), cleantech sekä laaja terveysteknologian ja digitalisoituvan terveydenhoidon

osaaminen. Avoimet tietorakenteet voivat tuottaa uusia innovaatioita ja liiketoimintamahdollisuuksia sekä kotimaassa että kansainvälisillä markkinoilla. Nämä vahvuudet sisältyvät myös älykkään erikoistumisen strategiaan.

Toimenpiteet

1. Tuetaan kaupunkeja, korkeakouluja ja tutkimusorganisaatioita kilpailukykyisten startup- ja teknologiakeskittymien kehittämisessä.
2. Kannustetaan julkisia organisaatioita tekemään rohkeita ja innovatiivisia hankintoja, jotka avaavat mahdollisuuksia myös pk-sektorin yrityksille.
3. Edistetään startup-yritysten varhaisen vaiheen rahoitusta ja startup-kentän toimijoiden kansainvälistä verkostoitumista.
4. Tuetaan kuntia tunnistamaan oman pk-sektorinsa klusterit ja vahvistamaan niiden tieto- ja osaamisintensiivisyyttä.
5. Tuetaan Uudenmaan tutkimus- ja innovaatiosektorin toimijoita osallistumaan EU:n ohjelmiin.

Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta

Kaikkien meidän vastuullamme on huolehtia ympäristöstämme. Uusimaa-ohjelman tavoitteena on vauhdittaa ilmastoviisaan, monimuotoisen ja kestävän maakunnan vahvistumista. Tämän hetkinen yhteinen maakunnallinen tavoite on hiilineutraali Uusimaa vuoteen 2050 mennessä. Voisimmeko edetä nopeammin ja asettaa kunnianhimoisemman tavoitteen? Pyrimme kohti maailman houkuttelevimpia päästöttömiä liikkumismuotoja, älykkäimpiä kaupunkienergiaratkaisuja ja ympäristöpositiivisen rakentamisen edelläkävijyyttä. Haluamme myös,

että Uudeltamaalta löytyy johtavia kiertotalous-kaupunkeja sekä resurssiviisaita kaupunkilaisia ja yritystoimintaa.

Teollisuus, liikenne ja asuminen ovat tämän hetken suurimmat kasvihuonekaasujen tuottajat. *Hiilineutraaliuteen* pyritään kehittämällä energiaratkaisuja, liikennettä, yhdyskuntarakennetta sekä uusia ja vanhoja rakennuksia sekä vaikuttamalla ruokaketjuun ja ihmisten valintoihin. Ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää siirtymistä vähäpäästöisiin ja uusiutuviin energialähteisiin. Energiatehokkaat

ratkaisut yleistyvät niin liikkumisessa, asumisessa kuin liiketoiminnassa. Myös ruuan tuotantotapa, ruokahävikin minimointi ja ihmisten valinnat ovat osa ilmastoviisautta. Älykkäällä erikoistumisella tuetaan tavoitteen saavuttamista muun muassa cleantech ja fiksu kaupunki teemoissa.

Monimuotoisella ja kestäväällä Uudenmaalla korostuvat luonto, vesistöt ja turvallisuus. Turvallisuus käsitellään ohjelmassa erityisesti varautumiseen liittyvinä asioina. Jotta *maakunta* voi olla *kestävä*, turvallinen ja muuntojoustava, on sen varauduttava ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, huolehdittava ruokahuollosta, vesihuollosta, pohjavesistä sekä kyberturvallisuudesta. *Luonnon monimuotoisuudesta* pitää *huolehtia*, koska luonto tarjoaa ihmisille *elämyksiä* ja viheralueiden merkitys hiilen sitomisessa korostuu. Kokonaisuuteen kuuluvat myös puhtaat pintavedet. Luonto on myös alueen *vetovoimatekijä* verrattaessa Uuttamaata muihin eurooppalaisiin alueisiin. Liikenteen ja liikkumisen murrosta käsitellään liikenneinfrahankkeiden, energiatehokkuuden ja vähäpäästöisyyden näkökulmasta.

9.

Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta

Uusimaa haluaa olla Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta. Hiilineutraali Uusimaa 2050 -tiekartan tavoitteiden varhaisempi saavuttaminen vaatii tehokkaampia toimenpiteitä jo tällä ohjelmakaudella. Tavoite haastaa myös muita maakuntia ilmastotalkoihin. Kaupunkiseudut ovat avainasemassa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Muun muassa valmisteilla olevassa Espoon strategiassa on tavoitteena, että Espoo on hiilineutraali jo vuonna 2030, vaikka tähän mennessä tavoitevuosi on ollut 2050. Helsingin strategiassa vastaava tavoitevuosi on 2035. Tämä haastaa ja kannustaa myös muita Uudenmaan kaupunkeja ripeämpiin toimiin kohti hiilineutraaliutta. Ilmastoviisaudella tarkoitetaan älykkäitä ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja, joilla pyritään vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä sekä edistämään vähähiilisen ja ekologisen yhteiskunnan kehittämistä.

Fossiilista polttoaineista irtautumiseksi tarvitaan pitkäjänteistä energiajärjestelmän muutosta. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteena on, että uusiutuvan energian osuus Suomen energiankulutuksesta vuonna 2020 olisi 38 prosenttia,

mikä tarkoittaa 9,5 prosenttiyksikön kasvua vuoden 2005 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Uudenmaan hiilijalanjäljen pienentämiseksi keskeisiä tavoitteita ovat hiilivoimaloiden sulkeminen ja uusiutuvan sekä hajautetun energian osuuden lisääminen energiantuotannosta. Uudellamaalla on edellytyksiä mm. lisätä aurinkoenergian käyttöä ja tuottaa sekä aurinkosähköä että -lämpöä, jota voidaan hyödyntää sekä kaukolämmöntuotannossa, että hajautetussa tuotannossa. Kaukolämpöalalla seurataan myös mielenkiinnolla syvältä maankuoresta saatavan geotermisen lämmöntuotannon mahdollisuuksia. Uusien innovaatioiden ja kokeilujen edistäminen energian varastoinnissa ja kulutuksen tasaamisessa on myös tärkeää. Myös tuulivoiman ja bioenergian tuotannolle on Uudellamaalla hyvät edellytykset. Loviisan ydinvoimalan käyttöluupa päättyy 2027 ja 2030. Keskustelu ydinvoimalan kohtalosta on aloitettava ohjelmakauden aikana.

Uudellamaalla tehtävät ratkaisut vaikuttavat merkittävästi koko Suomen päästöihin. Maankäytön ja liikennejärjestelmien suunnittelun ja kaavoituksen avulla voidaan luoda edellytykset vähähiilisel ja kestävästi rakennetulle ympäristölle. Uudenmaan erityispiirteet – suuri väestöpohja ja pääkaupunkiseudun korkea asukastiheys, yliopistot ja tutkimuslaitokset, monipuolinen yritystoiminta sekä tiheä liikenneverkko ja alueen vahvat ilmastotyön edelläkävijät kunnissa ja yrityksissä – mahdollistavat ilmastomuutoksen torjunnassa tehokkaat ja innovatiiviset toimenpiteet.

Tärkeimmät päästöjen vähentämistä koskevat ratkaisut liittyvät kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteeseen ja toimivuuteen. Eheä yhdyskuntarakenne on yksi kestävästä yhdyskuntarakenteen toteuttamismuodoista. Tällä tarkoitetaan sitä, että työpaikat, asunnot ja palvelut ovat lähellä toisiaan ja toiminnallisesti verkottuneita. Yhdyskuntarakennetta tulee eheyttää täydennysrakentamalla ja hyödyntämällä olemassa olevaa rakennuskantaa ja infrastruktuuria. Puurakentamisesta on kehitty-mässä imago- ja vetovoimatekijä, jolla on parhaimmillaan positiivista vaikutusta asumisviihtyvyyteen, energiatehokkuuteen, rakennusten pitkäikäisyyteen, elinkaarikestävyyteen, resurssitehokkuuteen ja hyvinvointi- ja terveyskysymyksiin. Puu- ja viherrakentamisen integrointi voidaan toteuttaa niin, että asutuskeskuksiin syntyy vetovoimaisia, toimivia ja ympäristötehokkaista kortteleita sekä julkisten palvelukeskusten ja jopa liike- ja toimistorakennusten

kokonaisuuksia. Uudellamaalla on mahdollisuus toimia suunnannäyttäjänä modernissa puurakentamisessa sekä Suomessa että Euroopassa. Eheyttämällä yhdyskuntarakennetta taajamista voi tulla eläviä ja yhteisöllisiä, mikä palvelee myös ympäröivää maaseutua.

Liikenteessä kuluu noin 20 prosenttia Suomessa käytetystä energiasta ja sen osuus on ollut kasvussa viime vuosina. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt pitää puolittaa vuoden 2005 tilanteesta vuoteen 2030 mennessä. Päästövähennystoimenpiteet kohdistetaan erityisesti tieliikenteeseen, jossa vähennyspotentiaali on suurin. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen kannustaa ihmisiä liikkumaan joukkoliikenteellä, jalan tai pyörällä. Liikennejärjestelmä vaatii kehittämistä, jotta joukkoliikenne, linja-autoliikenne että etenkin raideliikenne olisivat sujuvia. Henkilöautoliikenteen kasvu vie kuitenkin osan energiatehokkuuden paranemisesta saatavista hyödyistä ja siksi etenkin kaupunkiseuduilla henkilöautoliikennettä pitää korvata muilla kulkumuodoilla. Vähäpäästöisten ajoneuvojen, kuten sähkö ja hybridautojen, sekä biopolttoaineiden yleistyessä liikenteestä aiheutuvia päästöjä saadaan vähennettyä. Voitaaisiinko vähäpäästöisten ajoneuvojen määrää saada kasvuun suosimalla niitä pysäköinnissä ja joukkoliikennekaistojen käyttäjinä sekä edistämällä sähkön lataus- ja jakeluverkon rakentamista? Suomen lainsäädäntö tarjoaa kansainvälisesti poikkeuksellisia mahdollisuuksia uusien liikkumistapojen kehittämiseksi, sillä Suomessa lupia voidaan myöntää myös autoille, joissa ohjaaja ei istu kuljettajan paikalla. Jo testikäytössä

olevien autonomisten robottibussien tarkoituksena on täydentää julkisen liikenteen syöttöliikennettä ja tehostaa olemassa olevaa matkaketjua myös syrjäisillä alueilla.

Elinkeinoelämälle ja kuljetussektorille on siirrettävä myös vastuuta päästötavoitteiden saavuttamiseksi. Porvoon Nesteen jalostamo on merkittävä päästöjen lähde Uudellamaalla. Toisaalta se keskittyy tuotannossaan korkealaatuisiin ja puhtaampiin liikenteen polttoaineisiin, kuten esimerkiksi biodieseliin. Lisäksi se on merkittävä työllistäjä Itäisellä Uudellamaalla ja jalostamossa on tutkimustoimintaan keskittyvä teknologiakeskus. Suomen kansainvälisten yhteyksien energiatehokkuutta on parannettava merkittävästi, koska vaihtoehtoisia kulkutapoja on Suomen syrjäisen sijainnin vuoksi vaikea kehittää. Tärkein kuljetusmuoto Suomessa on maantieliikenne. Sen energiatehokkuutta on parannettava, jotta päästövähennystavoitteisiin päästään. Pitkiä kotimaan runkokuljetuksia tulisi siirtää kumipyöriltä raiteille yhdistelemällä niitä intermodaalitermiinaaleissa. Pitäisikö tämän lisäksi tavaraliikenteen kuljetuksille säätää voimakkaammin vähäpäästöistä liikennettä tukevat määräykset?

Ihmisten vastuulliset valinnat, joissa otetaan huomioon tuotteen ja toiminnan koko elinkaari säästävät ympäristöä ja vähentävät kulutusta. Kier- totalous ja resurssiviisaus tarjoavat vähäpäästöisiä työkaluja yrityksille. Julkisilla hankinnoilla edistetään ja tuetaan vastuullisia valintoja sekä tuotteiden ja palveluiden kehittymistä. Tekemällä vastuullisia valintoja julkinen sektori ja yritykset voivat löytää ja kehittää vähäpäästöisiä ratkaisuja, joilla voi olla kysyntää globaaleilla markkinoilla. Julkisen sektorin tuella voidaan tehdä kokeiluja liittyen esimerkiksi ruokahävikin pienentämiseen, asumisen älykkyyden kehittämiseen, rakennusten energiatehokkuuteen sekä järkevään ja sujuvaan liikkumiseen.

Toimenpiteet

1. Edistetään vähäpäästöisen ja uusiutuvan energian tuotantoa huomioiden erityisesti kestävän bioenergian ja hukkalämpöpotentiaalin.
2. Toteutetaan käynnissä olevan aurinkoenergieselvityksen tuottamia toimenpiteitä.
3. Toteutetaan Hiilineutraali Uusimaa 2050 -tiekartan toimenpiteitä.
4. Maakuntakaavalla, kuntien kaavoituksella sekä valtion, aluehallinnon ja kuntien liikennepoliittisilla ratkaisuilla edistetään joukkoliikenteen sekä muiden kestävien kulkumuotojen käyttömahdollisuuksia tiivistämällä yhdyskuntarakennetta ja kehittämällä etenkin vahvaan raidejoukkoliikenteeseen tukeutuvia taajamia.
5. Edistetään uusiutuvaa energiaa hyödyntävän ja vähäpäästöisen ajoneuvoteknologian käyttöönottoa.
6. Tuetaan uusiutuvien polttoaineiden käyttöä, sähköautojen latauspisteiden rakentamista sekä yritysten ja julkisen sektorin kestäviä valintoja hankinnoissa.
7. Asuntotuotannon monipuolistamiseksi sekä kohtuuhintaisten asumismahdollisuuksien lisäämiseksi kunnat tarjoavat rakennuttajille ja rakentajille mahdollisuuksia kokeilla uusia konsepteja, jotka tähtäävät myös hiilineutraalisuustavoitteeseen. Uusia konsepteja pitää arvioida systemaattisesti.
8. Tunnistetaan olemassa olevan rakennuskannan

ja arvokkaan rakennusperinnön potentiaali rakentamisen CO₂-päästöjen vähentämisessä ja kannustetaan korjausrakentamiseen kestävin menetelmin.

9. Suunnataan julkisia hankintoja vastuullisiin valintoihin. Ne toimivat edelläkävijöinä luomalla markkinoita yritysten vastuullisille palveluille ja tuotteille.
10. Tuetaan ympäristötietoisuutta ja -vastuullisuutta edistäviä uusmaalaisia aloitteita, varhaiskasvatuksesta lähtien.
11. Tuetaan kuntien, tutkimus- ja kehittämislaitosten sekä yritysten yhteistyötä asumisalueiden sekä liiketilojen ja työympäristöjen kehittämiseksi moderneiksi ja toimiviksi kokonaisuuksiksi kestävän kehityksen hengessä.

10.

Kestävä ja turvallinen Uusimaa

Kestävä ja turvallinen Uusimaa on maakunta, jossa varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin, huolehditaan vesi- ja ruokahuollosta sekä pohjavesistä ja kiinnitetään huomiota kyberturvallisuusriskeihin.

Sään ääri-ilmiöt ja sen heijastusvaikutukset (esim. sähkökatkokset) voivat pahimmillaan vaikuttaa laajasti uusmaalaisen elämään. Ilmaston muuttuessa talvet ovat aiempaa lämpimämpiä ja

sateisempia. Lumen kertyminen vähenee ja aiemmin harvinaiset talvitulvat lisääntyvät. Kesäkuukausina rankkasateet voivat yleistyä. Se tuo hulevesien aiheuttaman tulvariskin myös talvisin, jota tiivistyvä yhdyskuntarakenne voi pahentaa. Ilmastomuutoksesta johtuva merenpinnan nousu lisää meritulvariskiä huomattavasti nykytilanteeseen verrattuna. Uusmaalaiset kunnat, erityisesti Helsinki, ovat panostaneet jo pitkään tulvasuojeluun ja tulvien torjuntaan. Tulvadirektiiviin pohjautuen Helsingin ja Espoon sekä Loviisan rannikkoalueet on nimetty merkittäviksi tulvariskialueiksi ja niille on laadittu tulvariskien hallinnan suunnitelmat.

Vesihuolto on välttämätön palvelu, jonka oletetaan toimivan aina. Uudellamaalla se on tällä hetkellä hyvällä tasolla. Vedenjakelu ja viemäröinti ovat edellytys toimivalle ja turvalliselle yhdyskunnalle. Toimintavarmuutta on parannettu rakentamalla varmennettuja yhteyksiä ja varajärjestelmiä kriittisiin kohteisiin. Häiriötilanteen varalle useimmilla kunnilla on yksi tai useampi yhdysvesijohto naapurikuntiin. Vähäinen sade pienentää pohjavesivarastoja ja hankaloittaa vedenhankintaa ja vesihuoltoa. Pohjavesien turvaaminen juomavesilähteenä on ensiarvoisen tärkeää. Uudenmaan pohjavesialueet ovat maamme kuormittuneimpia, koska monet suuret taajamat sijoittuvat pohjavesialueille. Kaikki pohjavesialueet eivät ole vesipuitedirektiivin edellyttämässä hyvässä tilassa. Muuttoliike aiheuttaa pohjavesialueiden maankäytölle suuria paineita. Pohjavesialueiden hyvän tilan saavuttaminen saattaa vaatia alueiden kunnostus- ja puhdistustoimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden ja maankäytön suunnittelun lähtökohdaksi on pohjavesialueiden maaperä- ja pohjavesiolosuhteista hankittava tarkempia tietoja. Lisäksi tarvitaan tietoa erilaisten toimintojen ja maankäyttömuotojen aiheuttamista pohjavesiriskeistä, niiden poistamisesta ja ennaltaehkäisystä.

Ruokajärjestämisen keskeisiksi haasteiksi on arvioitu mm. alkutuotannon kannattavuuden turvaaminen ja tuotannon monipuolistaminen, ympäristökestävyys ja kiertotalouden kehittyminen. Elintarviketeollisuuden kilpailukykyyn parantaminen ja viennin kehittäminen sekä korkean elintarviketurvallisuuden ylläpitäminen ovat niin ikään tärkeitä. Viennin edistäminen vaatii korkeatasoista koulutusta ja neuvontaa, jonka lisäksi jalostusasteen nostaminen, uudet elintarvikeinnovaatiot ja kohdemarkkinoille räätälöidyt erikoistuotteet ovat avainasemassa. Lisäksi ruokahävikki heikentää ruokajärjestelmän resurssitehokkuutta ja

kannattavuutta, kuormittaa ympäristöä ja on sosiaalisesti kestäväntöntä. Ilmastomuutos tulee vaikuttamaan myös ruuan tuotantoon. Vaikutuksina voivat olla esimerkiksi kasvintuhoojien riskin kasvaminen sekä uusien tuholaislajien, kasvitautien ja rikkakasvilajien leviäminen Suomeen. Toisaalta uudenlaiset tuotantotavat kuten vertikaaliviljelmät kasvihuoneisiin, seinärakenteisiin tai vastaaviin tiloihin voivat yleistyä Suomessa. Esimerkiksi kasvihuoneessa tapahtuva vertikaaliviljely säästää viljelypinta-alaa ja energiaa. Siinä nähdään potentiaalia puhtaan lähiruuan tuottamiseen esimerkiksi kaupungissa.

Tulevaisuudessa Uudellamaalla on varauduttava myös bittimaailman uuhiin. Useat yhteiskunnan kriittiset toiminnot kuten esimerkiksi rahaliikenne, sähköjakelujärjestelmä, energiantuotanto ja lennonjohto ovat riippuvaisia tietojärjestelmien ja verkkojen toimivuudesta. Kyberturvallisuudessa ehkäistään ja torjutaan sähköisten ja verkotettujen järjestelmien häiriöitä. Kyberuhkien merkittävimmät trendit ovat olleet kiristyshaittaohjelmien kasvu, tietoverkkojen haavoittuvuuksien hyödyntäminen, laitteistoihin kohdistuvat uhat sekä liiketoiminnan tuhoamiseen tai henkilötietojen varastamiseen tähtäävät hyökkäykset. Myös huijaukset ja tietojen kalastelut, palvelunestohyökkäykset sekä kohdistetut hyökkäykset ovat edelleen ajankohtaisia uhkia. Terveystoimiala, valmistus ja tuotanto, pankki- ja rahoitustoimiala, julkishallinto sekä liikenne ja kuljetus ovat sellaisia kohteita, joihin on kohdistunut eniten kyberhyökkäyksiä. Esineiden internetin kasvun myötä kyberhyökkäysten mahdollisuus kasvaa ja tulevaisuudessa nähdään todennäköisesti yhä kehittyneempiä kyberhyökkäyksiä.

Suomella on pienenä, osaavana ja yhteistyökykyisenä maana erinomaiset edellytykset nousta kyberturvallisuuden kärkeksi. Meillä on vahva osaamisperusta sekä pitkät perinteet tiivistä ja luottamuksellisesta yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöstä sekä hallinnon alojen välisestä yhteistyöstä. Suomalaiset korkeakoulut sekä tutkimuslaitokset, kuten Aalto-yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Oulun yliopisto, Tampereen teknillinen yliopisto ja VTT ovat verkottuneet laajasti eurooppalaiseen kyberturvallisuusosaamiseen. Suomalaisissa yrityksissä ja tutkimusyksiköissä on kyber- ja tietoturvalisuuden huippukyvykkyyttä, mutta osaaminen on pirstaleista. On kehitettävä lisää ratkaisuja, joilla edistetään suomalaisten yritysten kyberturvallisuutta, liiketoimintamahdollisuuksia sekä viranomaisten,

tutkimusyksiköiden ja yritysten välistä yhteistyötä. Uusimaa voisi toimia yhteistyön veturina, tavoitteena kansainvälisesti tunnustettu kyberturvallisuuden osaamisen ja liiketoiminnan edelläkävijyys.

Toimenpiteet

1. Uuden rakennuskannan ja yhteiskunnan tärkeän infrastruktuurin toteuttamisessa otetaan jatkossakin huomioon riittävät tulvakorkeudet sekä parannetaan tietämystä ja varautumista tulvariskeihin.
2. Varmistetaan vedenjakelu ja viemärointi lisäämällä suunnitelmallisesti verkostojen saneeraus- ja kunnossapitotoita kestäväälle tasolle. Rakennetaan ja pidetään toimintavalmiina vesihuollon varajärjestelmät ja yhdyslinjat sekä varavedenottamat häiriötilanteiden varalta.
3. Ohjataan nykyistä enemmän rahoitusta pohjavesialueiden rakenteen, pohjavesiolosuhteiden ja vedenhankintamahdollisuuksien selvittämiseen.
4. Innostetaan ja rahoitetaan maakunnan toimijoita pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien sekä kunnostus- ja puhdistustoimenpiteiden laatimiseen pohjavesialueiden hyvän tilan saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi.
5. Edistetään elintarvikealan fyysisten investointien lisäksi tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa, kuten uudenlaisiin toimintatavat, teknologiaosaaminen, digitalisaatio, tuotekehitys, kaupallinen testaaminen ja brändiosaaminen.
6. Tuetaan ruokajärjestelmän kiertotalouden sekä energia- ja materiaalitehokkuuden parantamista ja ruokahävikin minimointi sekä lisätään urbaania ruoantuotantoa (plant factories).
7. Vahvistetaan koulutuksen, tutkimuksen ja elinkeinoelämän roolia kyberturvallisuuden ylläpitäjänä ja kehittäjänä
8. Edistetään kyberturvallisuutta ja siitä kumpuavia liiketoimintamahdollisuuksia sekä viranomaisten ja yritysten välistä yhteistyötä.

11.

Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta

Uudenmaan luonto on mosaiikkimaista metsäalueiden, viljelysmaiden ja taajamien vuorottelua, johon tuovat vaihtelua jokilaaksot ja vesistöt. Pääkaupunkiseutua ympäröi monipuolinen metsäinen vyöhyke, jonka arvoa lisäävät vesistöt ja merenranta saaristoinen. Tästä kokonaisuudesta huolehtiminen on luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin tärkeää ja samalla se mahdollistaa luonnossa virkistytymisen. Se tarjoaa virkistystoimintojen lisäksi matkailuun, energian- ja ruoantuotantoon, yritystoimintaan sekä ilmastokestävyyteen liittyviä mahdollisuuksia.

Monipuolinen luonto ja hyvin hoidetut sekä laajat viheralueet ovat pitkän aikavälin voimavara ja vetovoimatekijä. Viheralueiden toiminta hiilinieluina hidastaa ilmastomuutosta ja viheralueet auttavat yhteiskuntaa sopeutumaan muutoksiin. Viheralueiden ja kasvillisuuden, erityisesti puiden merkitys rakennetun ympäristön laadun parantajana on suuri, joka on huomioitava jo suunnitteluvaiheessa. Kasvillisuuden tarkoituksenmukainen käyttö taajamassa tarjoaa ympäristöhyötyjä, kuten melunvaimennus, pölynsidonta, varjostus ja hulevesien hallinta. Vihreällä lähiympäristöllä on myös suuri merkitys

asukkaiden hyvinvointiin ja fyysiseen terveyteen. Viheralueet vahvistavat Uudenmaan houkuttelevuutta uusille asukkailla, yrityksille ja matkailijoille.

Matkailun aluerakenne 2050 -selvityksessä todetaan, että tulevaisuuden matkailuvaltteina ovat muun muassa luonto- ja elämysmatkat. Uudenmaan palvelukirjoon kuuluvat esimerkiksi erilaiset luonto-, saaristo-, kulttuuriympäristö- ja rannikkomatkailukohteet. Lisäksi kaupunki- ja kulttuurikohteet tarjoavat paljon koettavaa ja elämyksiä. Ruokamatkailun potentiaali on Uudellamaalla vielä osittain hyödyntämättä, vaikka meillä olisi kaikki edellytykset vahvistaa alueen vetovoimaa tällä osa-alueella. Erämatkailuun on tarjolla alueita, kuten kansallispuistot Nuuksio ja Sipoonkorpi. Jotta luontomatkailu olisi kestävä ja pystyisi vastaamaan sen kasvuun, on erityisen tärkeää huolehtia luonnosta kokonaisvaltaisesti ja turvata sen monimuotoisuus.

Toimenpiteet:

1. Edistetään luonnon arvojen ja luonnon tuottamien hyötyjen tunnistamista ja vahvistetaan niitä maakunnan toimijoiden yhteistyöllä.
2. Ohjataan rahoitusta toimenpiteisiin, joilla luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen pysäytetään.
3. Pääkaupunkiseutua ympäröivästä metsäisestä vyöhykkeestä sekä saaristosta muodostetaan asukkaita, matkailijoita ja yrittäjiä palveleva kokonaisuus, joka tunnetaan ja jonka käyttö on kestävä.
4. Vesistöjen ja Itämeren tilaa parannetaan osana monimuotoista luontoa, mm. ohjaamalla rahoitusta vesistökuunnostusten toteuttamiseen ja vesiensuojeluun.

12.

Helposti liikkeelle, varmasti perille

Liikenteen toimivuus ja sujuvuus ovat Uudenmaan kasvun ja elinvoimaisuuden kannalta erittäin tärkeitä asioita. Liikennejärjestelmän kehittämistarpeita määrittelevät Uudenmaan kasvu ja aluerakenteen kehitys. Osa kehittämistarpeista ratkaistaan monipuolisin ja mahdollisuuksien mukaan ympäristöystävällisen keinovalikoiman avulla: parantamalla liikennepalveluita, raideliikennettä, joukkoliikennettä

ja liikenteen hallintaa sekä olemassa olevien väylien kapasiteetin maksimaalisella hyödyntämisellä. Raideliikennettä suositetaan silloin kun se on mahdollista, koska se tukee tavoitetta luoda Uudellemaalle kasvua ympäristöystävällisesti.

Aluerakenteen ja liikennepalveluiden kehityksen lisäksi Uudellemaalle tarvitaan kansainvälisistä tai valtakunnallisista tarpeista lähteviä investointeja, jotka tuovat Uudellemaalle elinvoimaa ja kasvua. Isompia ratahankkeita ovat pääradan lisäraiteiden sekä Espoon kaupunkiradan rakentaminen. Tärkeitä liikenneverkkohankkeita ovat myös Helsingin aseman kuormitusta keventävä Pisararata, lentoaseman valtakunnalliseen rataverkkoon kytkevä nk. Lentorata, Helsingin ja Turun työssäkäyntialueet yhdistävä ESA-rata. Valtatien 25 parantaminen ja Hanko–Hyvinkää-radan sähköistäminen parantaisivat varsinkin Länsi-Uudenmaan logistista sijaintia ja liikenneyhteyksiä. Lisäksi Lohjalta ja Porvoosta pääkaupunkiseudulle suuntautuva joukkoliikenne kaipaa tehostamista. Länsimetro ja Raide-Jokeri tulevat parantamaan pääkaupunkiseudun sisäistä liikennettä. Helsingin yleiskaava mahdollistaa lainvoiman saatuaan kaupungin sisääntuloväylien muuttamisen ns. kaupunkibulevardeiksi, joka tarkoittaa nopean raitiotieyhteyden toteuttamista, mutta samalla tien kapasiteetin alenemista.

Helsingin ja Tallinnan kaksoiskaupunkikehitys on hyvällä alulla oleva kansainvälinen menestystarina. Helsingin ja Tallinnan välinen rautatietunneli on kaksoiskaupunkikehitykseen sisältyvä pitkän tähtäimen visio. Tallinnasta Berliiniin suunniteltu Rail Baltica yhdistää Uudenmaan rautateitse Baltiaan ja Keski-Eurooppaan. Rail Baltican, Tallinna-tunnelin ja lentoradan toteutuessa suomalainen sekä aasialainen turisti ja liikemies voivat matkustaa Helsinki-Vantaan lentokentältä suoralla junayhteydellä aina Berliiniin asti.

Liikenteen kannalta hiilineutraaliustavoite on haastava. Myös EU:n taakanjaossa merkittävin päästövähennyspotentialiaali on liikennesektorilla ja erityisesti tieliikenteellä. Kaupunkiseudut ovat avainasemassa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Helsingin seudulla on suuri merkitys Uudenmaan hiilineutraaliuden kannalta. Tärkeimmät päästöjen vähentämistä koskevat ratkaisut liittyvät kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteeseen ja toimivuuteen. Helsingin seudun MAL2019-työn yhteydessä on arvioitu, millä yhdyskuntarakenteen kehittämis- ja liikennepoliittisilla toimenpiteillä (Muun muassa

liikenteen hinnoittelu; esim. tietullit, pysäköintimaksut, muutokset kulkumuotojakautumassa, sähköautot, panostukset joukkoliikenneinfraan) päästötavoitteiden saavuttaminen Helsingin seudulla voisi olla mahdollista. Päästötavoitteiden toteutuminen edellyttää useiden toimenpiteiden yhdistelyä. Myös elinkeinoelämälle ja kuljetussektorille olisi siirrettävä vastuuta päästötavoitteiden saavuttamiseksi.

Helsingin seudun joukkoliikennettä pitää entisestään parantaa, sujuvoittaa ja nopeuttaa jotta mahdollisimman moni ihminen valitsisi sen kulkuvälineeksi. Sen osalta onkin menossa iso murros mm. rahoituksen ja hinnoittelun suhteen. Paikalliseen liikumiseen on avautunut myös uusia mahdollisuuksia. Kävelyn ja erityisesti pyöräilyn lisääntyminen näkyy jo katukuvassa. Lisäksi eri kulkutapoja yhdistelevät liikumisen palvelut kehittyvät ja autojen sekä pyörien yhteiskäyttö lisääntyvät. Lippujärjestelmien yhteensopivuus ja pienten matkustajavirtojen kuljettaminen keskusten ulkopuolella ovat avainasemassa kestävien matkaketjujen luomisessa. Osaltaan liikumisen palvelut voivat olla apuna ns. viimeisen kilometrin ongelman ratkaisemisessa myös haja-asutusalueella.

Elinkeinoelämällä ja kuljetussektorilla on myös iso vastuu päästötavoitteiden saavuttamisessa. Kuljetuksista ylivoimaisesti suurin osa tapahtuu tieverkolla. Esimerkiksi satamayhteydet, lentoasema-, teollisuus- ja logistiikka-alueiden yhteydet on pidettävä toimivina ja suhteutettuna kuljetustarpeisiin. Hyvät yhteydet tehostavat kuljetuksia, vähentävät ruuhkista aiheutuvia päästöjä ja mahdollistavat kuljetuskapasiteetin tehokkaan käytön. Verkkokaupan kasvu lisää ovelta ovelle kuljetuksia. Liikennejärjestelmän toimivuuden varmistaminen on Suomen logistiikan kustannustehokkuuden ja elinkeinoelämän kilpailukyvyn kannalta olennaisen tärkeää. Logistiikassa tehokkuus ja ekologisuus kulkevat käsi kädessä. Toimivuus edellyttää myös häiriötilanteisiin varautumista.

Toimenpiteet:

1. Maankäytön ja liikennejärjestelmien kehittämisessä pyritään liikkumistarpeen vähentämiseen ja kestävien kulkutapojen: kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen sekä ajoneuvojen yhteiskäytön edistämiseen.
2. Kulkutapoja yhdistelevien palveluiden (MaaS) kehitystä tuetaan ja pilotoidaan osana joukkoliikennejärjestelmää.
3. Logististen yhteyksien toimivuutta parannetaan tie- ja katuverkolla liikennejärjestelmää kehitettäessä. Esimerkiksi raskaan liikenteen taukopaikkojen järjestelyillä voidaan vaikuttaa satamaliikenteen sujuvuuteen.
4. Uudenmaan liikenneverkkoja kehitetään niin, että tuetaan maakunnan tärkeiden keskusten elinvoimaisuutta ja mahdollistetaan pääkaupunkiseudun tiivistyminen.
5. Mahdollistetaan energiatehokas ja sujuva logistiikka alueella. Edistetään rautatiekuljetusten osuuden kasvua pitkissä kuljetuksissa ja vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä jakeluliikenteessä. Edistetään energiatehokkuutta parantavia kuljetusten hyötykuormaa kasvattavia kokeiluja.
6. Kansalliset liikenne-infra hankkeet
7. Tuetaan Helsinki–Tallinna-kaksoiskaupunkikehitystä, tunnelin toteutumista ja älykkäitä liikenneratkaisuja.
8. Edistetään Rail Baltica -junayhteyttä ja Suomen kiinnittymistä manner-Euroopan liikenneverkostoon.

SEURANTA JA MITTAAMINEN

Uudenmaan liitto ylläpitää tietopankkia (www.uudenmaanliitto.fi/tietopankki), johon kerätään ja jossa jalostetaan saatavissa olevia tuoreimpia tietoja maakunnan kehitystä kuvaavista tekijöistä, kuten väestönkasvu ja -rakenne, talouden kehitys sekä työmarkkinoiden toimivuus.

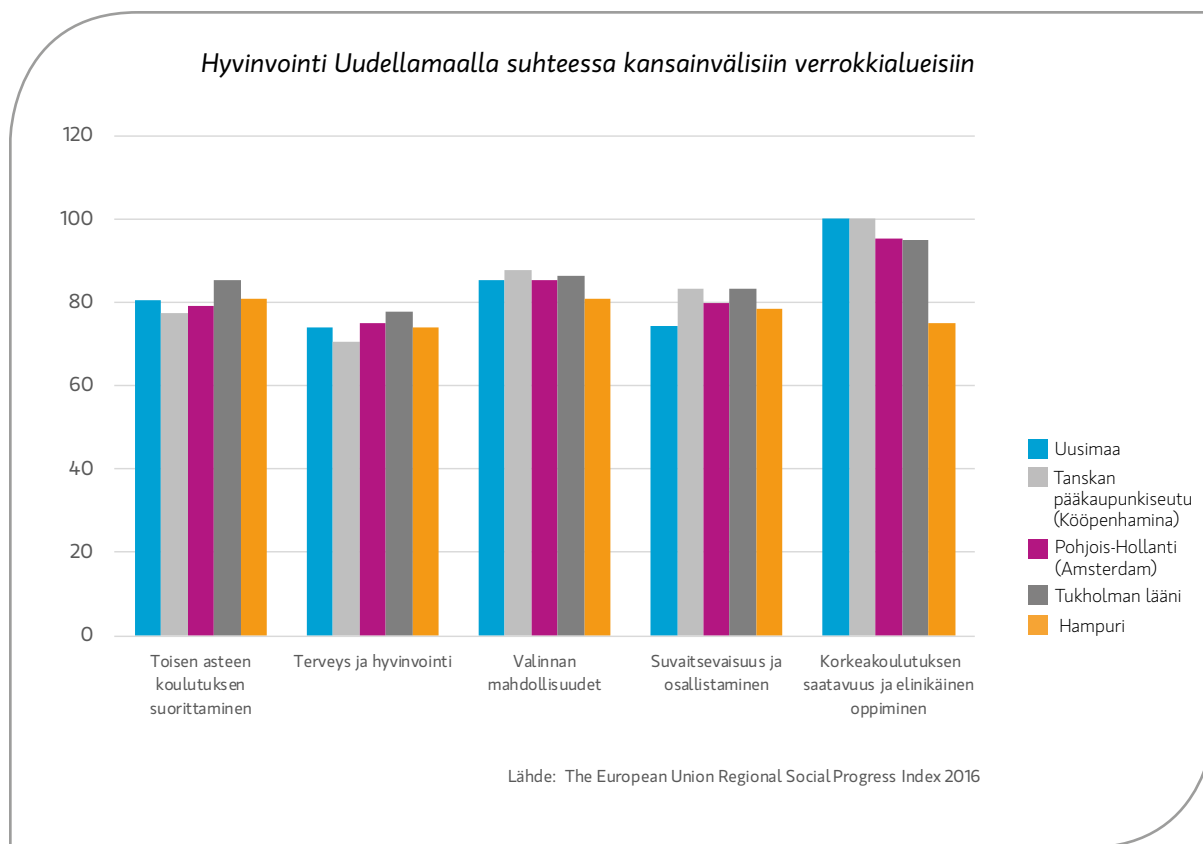
Uusimaa-ohjelma 2.0 tavoitteiden toteutumisen seurantaan varten on haettu kansainvälisesti vertailtavia, selkeitä ja helposti ymmärrettäviä mittareita. Valtavasta tarjonnasta on valittu muutama tavoitteiden toteuttamiseen kannustava indikaattori.

Hyvinvoiva ja osaava ihminen -painopisteen tavoitteiden mittareiksi valittiin Euroopan alueiden sosiaalisen kehityksen indeksin (SPI) indikaattoreista viisi:

- Korkeakoulutuksen saatavuus ja elinikäinen oppiminen
- Toisen asteen koulutuksen suorittaminen
- Valinnan mahdollisuudet
- Suvaitsevaisuus ja osallistuminen
- Terveys ja hyvinvointi

SPI, Euroopan sosiaalisen kehityksen indikaattori (European Social Progress Index) on EU-komission Social Progress Imperative säätiön kanssa laatima vertailu EU:n 275 keskikokoisen tilastoalueen⁷ sosiaalisesta kehityksestä. SPI on kehitetty käytettäväksi BKT:n rinnalle. Indeksi kytkeytyy vuonna 2015 YK:n yleiskokouksen hyväksymiin kestävän kehityksen 17 tavoitteeseen⁸, jotka muodostavat laajasti hyväksytyn pohjan kansainväliselle vertailulle. Tavoitteet kohdistuvat ympäristöön, ihmiseen ja talouteen.

Kuva 9: Ihminen-painopisteen mitattavat ilmiöt verrokkialueilla vuonna 2016.

⁷ EU:n tilastoalue tarkoittaa tässä yhteydessä NUTS 2 -alueita. NUTS -alueluokitusta käytetään Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin lähettävissä tilastoissa. NUTS 2 -taso vastaa kansallista suuraluejakoa.

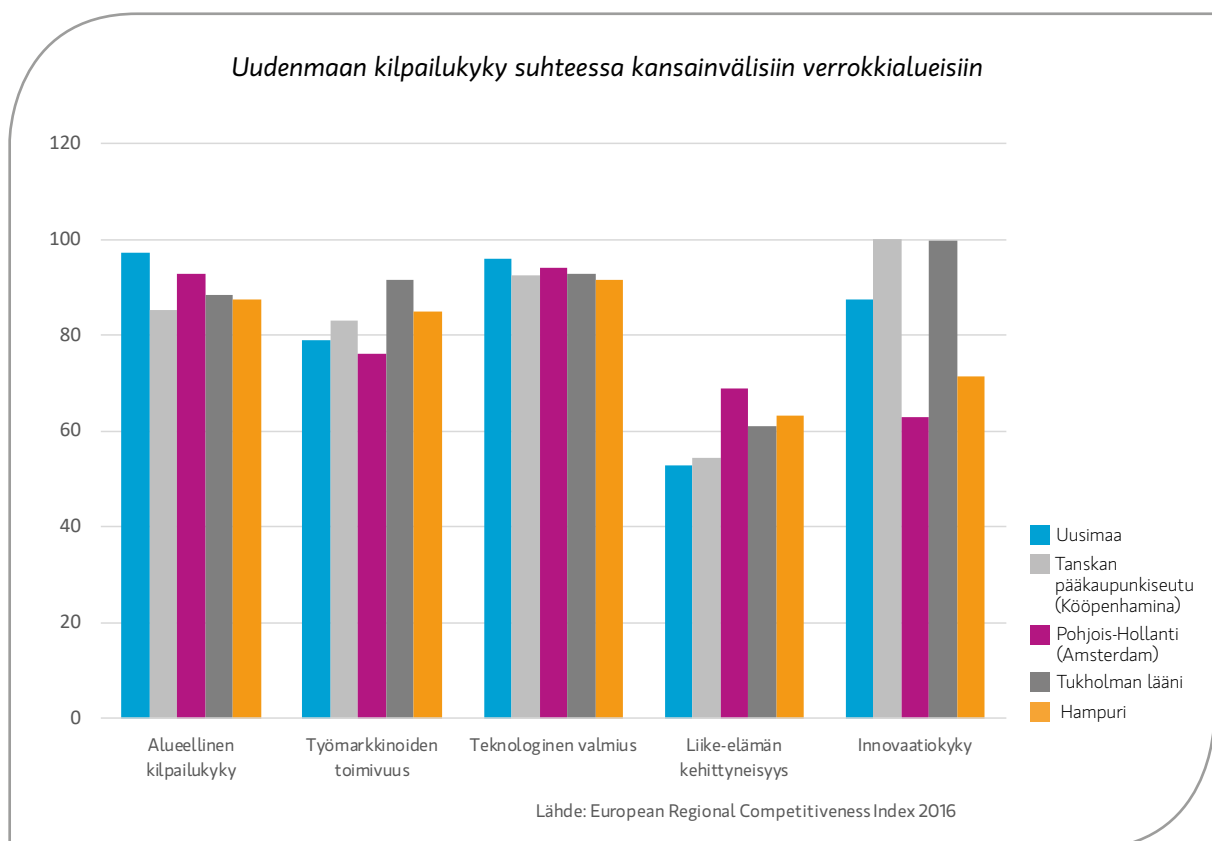
⁸ YK:n estävän kehityksen tavoitteet - Agenda 2030 tavoitteet ovat 1. Ei köyhyyttä, 2. Ei nälkää, 3. Terveysttä ja hyvinvointia, 4. Hyvä koulutus, 5. Sukupuolten tasa-arvo, 6. Puhdas vesi ja sanitaatio, 7. Edullista ja puhdasta energiaa, 8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua, 9. Kestävää teollisuutta, innovaatioita ja infrastruktuureja, 10. Eriarvoisuuden vähentäminen, 11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt, 12. Vastuullista kuluttamista, 13. Ilmastotekoja, 14. Vedenalainen elämä, 15. Maanpäällinen elämä, 16. Rauhaa ja oikeudenmukaisuutta 17. Yhteistyö ja kumppanuus.

Menestyvä ja vastuullinen bisnes -painopisteen tavoitteiden toteutumista seurataan neljällä indikaattorilla Euroopan alueiden kilpailukykyindeksistä (RCI):

- Teknologinen valmius
- Liike-elämän kehittyneisyys
- Innovaatiokyky
- Alueellinen kilpailukyky

RCI, Euroopan alueiden kilpailukykyindeksi (Regional Competitiveness Index) on Euroopan komission laatima vertailu noin 270 EU:n keskikokoisen tilastoalueen alueellisesta kilpailukyvystä.

Uusimaa ohjelman mittareiksi Ihminen ja Bisnes painopisteisiin on SPL:stä ja RCI:stä valittu tavoitteiden seurannan kannalta kuvaavat indikaattorit, joilla voidaan verrata maakunnan kehitystä muihin eurooppalaisiin keskikokoisiin metropoleihin, joilla on samankaltaiset resurssit ja haasteet.

Kuva 10: Bisnes-painopisteen mitattavat ilmiöt verrokkialueilla vuonna 2016.

Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta -painopisteen tavoitteita seurataan puolestaan viidellä pelkästään maakunnan omaa kehitystä kuvaavalla indikaattorilla.

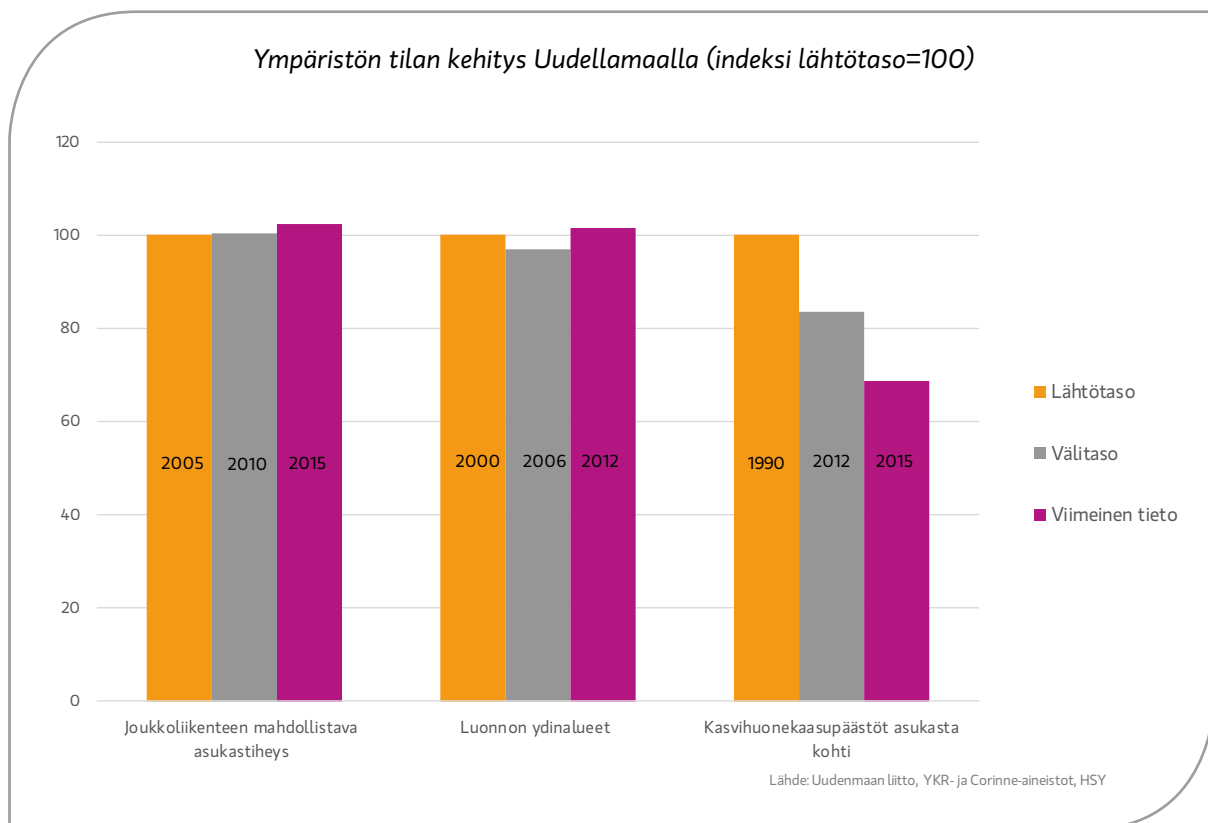
- Uudenmaan kasvihuonekaasupäästöt
- Joukkoliikenteen mahdollistava asukastiheys
- Luonnon ydinalueet
- Pinta- ja pohjavesien tila

Kasvihuonekaasupäästöistä ei vielä toistaiseksi ole saatavissa kansainvälistä vertailutietoa, joka olisi yhtä luotettavaa kuin SYKE:n ja HSY:n tuottamat laskennat. Uudenmaan kasvihuonekaasupäästöistä on tähän mennessä käytettävissä laskennat vuosilta 1990, 2012 ja 2015

Joukkoliikenteen mahdollistava asukastiheys ja luonnon ydinalueet ovat Seutukeke (Kestävät kaupunkiseudut, Kriteereitä ja mittareita suunnittelun työvälineiksi) -hankkeessa kehitettyjä mittareita, jotka on laskettu Uudenmaan liitossa YKR ja CORINE aineistoista.

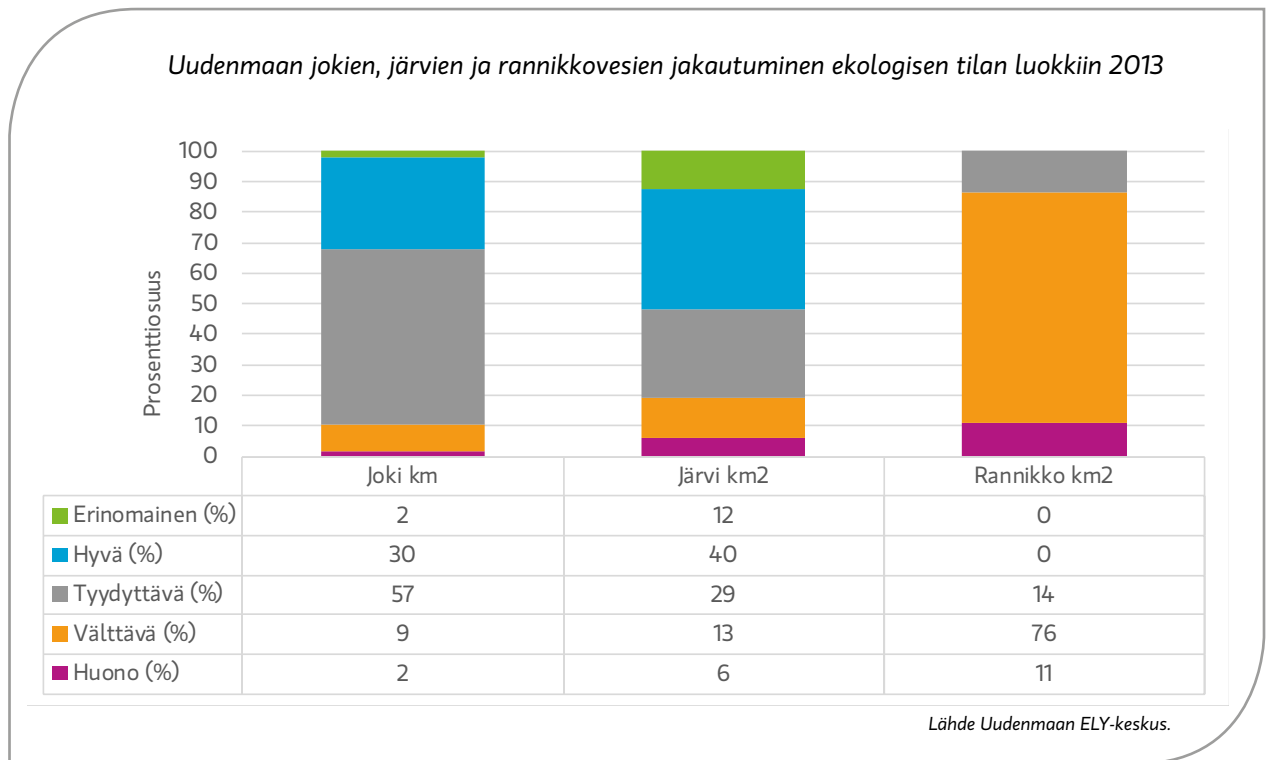
Joukkoliikenteen mahdollistava asukastiheys on vähintään 20 as/ha. Laskenta on tehty YKR aineistosta vuosilta 2005, 2010 ja 2015.

Luonnon ydinalueet ovat puolestaan sellaisia metsäalueita, joiden ytimen pinta-ala on vähintään 100 ha, kun niiden 250 m leveä reunavyöhyke on poistettu. Laskenta CORINE Land Cover aineistosta on tehty vuosilta 2000, 2006 ja 2012.

Kuva 11: Maakunta-painopisteen mitattavat ilmiöt.

Vesien tilan muutosta seurataan SYKE:n, ELY-keskusten ja LUKE:n kartoittamien Pintavesien ekologinen tila -mittarilla ja Pohjavesien tila -mittarilla. Pohjakartoitus on tehty vuonna 2013. Seuraava vesien tilaa kuvaava luokittelu valmistuu 2018–2019.

Kuva 12: Uudenmaan pintavesien tilan jakautuminen luokkiin. Maakunta painopisteen mitattavat ilmiöt.

Uudenmaan ELY-keskuksen 2014 julkaiseman selvityksen mukaan kaikkien maakunnan 350 pohjavesialueen määrällinen tila on hyvä eli vuotuinen vedenotto ei ylitä muodostuvan pohjaveden määrää. Pohjavesialueista noin 20 prosenttia on riskialueita. Näistä 22 aluetta on huonossa ja 44

hyvässä kemiallisessa tilassa. Ilman suojelutoimia hyvässä tilassa olevat riskialueet voivat pilaantua. Uudenmaan vesihuoltolaitosten jakamasta vedestä noin 20 prosenttia on pohjavettä ja tärkeimmät pohjavedenottamot sijaitsevat riskialueilla. Pääkaupunkiseudulla käytetään Päijännetunnelin vettä.

Taulukko 3: Uudenmaan pohjavesien tila vuonna 2013. Maakunta painopisteen mitattava ilmiö.

	Hyvä tila (81 %)
	Hyvä tila / Riskialue (13 %)
	Huono tila / Riskialue (6 %)

Kuvassa 13 esitetään kootusti strategiset painopisteet, niistä valitut ilmiöt joita mitataan ja mittarit

joilla mittaus toteutetaan ohjelmakauden (2018–2021) aikana.

Strateginen painopiste 2050	Mitattavat ilmiöt	Mittarit
 Hyvinvoiva ja osaava ihminen	Korkeakoulutuksen saataavuus ja elinikäinen oppiminen	SPI: Access to Advanced Education
	Toisen asteen koulutuksen suorittaminen	SPI: Access to Basic Knowledge
	Valinnan mahdollisuudet	SPI: Personal Freedom and Choice
	Suvaitsevaisuus ja osallistuminen	SPI: Tolerance and Inclusion
	Terveys ja hyvinvointi	SPI: Health and Wellness
Strateginen painopiste 2050	Mitattavat ilmiöt	Mittarit
 Menestyvä ja vastuullinen bisnes	Teknologinen valmius	RCI: Technological readiness
	Liike-elämän kehittyneisyys	RCI: Business sophistication
	Innovaatiokyky	RCI: Innovation
	Työmarkkinoiden toimivuus	RCI: Labor Market Efficiency
	Alueellinen kilpailukyky	RCI: European Regional Competitiveness Index
Strateginen painopiste 2050	Mitattavat ilmiöt	Mittarit
 Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta	Kasvihuonekaasupäästöt	Kasvihuonekaasupäästöt ja niiden kehitys asukasta kohti laskettuna. Uudenmaan liiton KASVENER-laskenta.
	Joukkoliikenteen mahdollistava asukastiheys	Osuus väestöstä, joka asuu sellaisilla alueilla, joiden asukastiheys on vähintään 20 as/ha, lasketaan YKR:stä.
	Luonnon ydinalueet	Luonnon ydinalueita ovat sellaiset metsäalueet, joiden ytimen pinta-ala on vähintään 100 ha, kun niiden 250 m leveä reunavyöhyke on poistettu. Lasketaan Corine-alueista.
	Pinta- ja pohjavesien tila	Vesien tilan muutosta seurataan SYKE:n, ELY-keskusten ja LUKE:n Pintavesien ekologinen tila -mittarilla sekä Pohjavesien tila -mittarilla.

SPI on Euroopan komission laadittama NUTS 2 -alueiden sosiaalisen kehityksen indeksi ja RCI alueiden kilpailukyky-indeksi.

Kuva 13: Mittarit ja ilmiöt, joilla strategisia painopisteitä ja ohjelmakauden (2018–2021) tavoitteita mitataan.

LÄHTÖKOHDAT

Maakunnan liitolla on vastuu maakunnan suunnittelusta ja kehittämisestä alueiden kehittämislain sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Maakunnan suunnittelujärjestelmä käsittää maakuntaohjelman, -suunnitelman ja maakuntakaavan. Maakuntaohjelma vuosille 2018–2021 tehdään voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Maakuntavaltuusto hyväksyy ohjelman vuoden 2017 loppupuolella. Keväällä 2018 valittava maakunnan valtuusto ottaa kantaa ohjelmaan ja voi halutessaan muuttaa sitä.

Alueiden kehittämisen tavoitteet ovat voimassa olevan säädännön mukaan seuraavat (Laki alueiden kehittämisestä 7/2014):

- vahvistaa alueiden tasapainoista kehittymistä sekä kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä;
- vahvistaa ja monipuolistaa kestäväällä tavalla alueiden elinkeinorakennetta sekä edistää taloudellista tasapainoa;
- edistää kestävää työllisyyttä sekä väestön osaamista, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta;
- vähentää alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja ja kannustaa käytettävissä olevien voimavarojen täysimääräiseen käyttöön ottoon kestäväällä tavalla;
- parantaa alueiden omia vahvuuksia ja erikoistumista sekä edistää niiden kulttuuria;
- parantaa elinympäristön laatua ja kestäväää alue- ja yhdyskuntarakennetta.

Maakuntauudistus muuttaa alueiden kehittämisjärjestelmää. Valmisteilla olevien lakiluonnosten mukaan maakunta vastaa mm. alueellisista kehittämistehtävistä, elinkeinojen edistämisestä ja alueiden käytön ohjauksesta ja suunnittelusta. Aluekehittäminen on laaja käsite, ja luonteeltaan hallinnon rajat ylittävää. Maakuntatasolla se perustuu

maakuntavaltuuston hyväksymään maakuntastrategiaan ja -ohjelmaan. Tärkeään rooliin on tulossa valtion ja kuntien neuvottelumenettely maakuntien kehittämisen ohjauksessa.

Maakuntaohjelma 2018–2021 valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden mukaisesti. Sillä haetaan uutta ajattelua aluekehittämiseen ja pyritään kohti koko maakunnan toiminnan kattavaa strategista ajattelua. Ohjelman laadinnassa varmistetaan sen vaikuttavuus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä aluehallintoviranomaisten strategisiin sisältöihin ja painopisteisiin.

Uusimaa-ohjelma 2.0 on maakuntaohjelma vuosille 2018–2021. Se on laadittu yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueen kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen kanssa. Ohjelman valmistelussa on otettu huomioon Uudenmaan ELY-keskuksen ja aluehallintoviraston strategiset sisällöt, maan hallituksen asettamat aluekehittämisen painopisteet ja tavoitteet sekä osana hallituksen kilpailukyky-kärkihanketta käynnistetty Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) -toimenpide, jota toteutetaan kaupunkien kanssa solmitun kasvusopimuksen ja ennakoidun rakennemuutoksen toimin.

Uusimaa-ohjelma 2.0 perustuu maakunnan eri toimijoiden ja eri alueiden vahvuuksiin ja niiden hyödyntämiseen osaamisen, teknologian ja taloudellisten resurssien avulla. Ohjelmaan on sisällytetty sellaisia toimenpiteitä, joihin voidaan maakunnan käytettävissä olevin toimenpitein vaikuttaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan maakuntaohjelman yleistavoite on alueiden uudistuminen ja elinvoimaisuus. Tarkoituksena on etsiä kasvua uudistumisella, elinvoimaa verkostoitumisella ja hyvinvointia kumppanuuksilla. Ohjelman vaikuttavuuden osalta on kiinnitettävä huomiota erityisesti alueen talouteen ja kilpailukykyyn,

työmarkkinatilanteeseen, väestönkehitykseen ja hyvinvointiin sekä vähähiiliseen talouteen ja ympäristön kestäväan kehitykseen.

Maakuntaohjelma sisältää Uudenmaan älykkään erikoistumisen painopisteet ja keskeiset toimenpiteet. Älykäs erikoistuminen tarkoittaa kunkin EU-maan ja alueen erityisten ominaisuuksien ja kilpailukykytekijöiden tunnistamista ja korostamista. Kun rahoitusta keskitetään huippuosaamiseen, maakunnan kilpailukykyä voidaan parantaa merkittävästi.

Älykkään erikoistumisen strategia kytkeytyy kiinteästi Eurooppa 2020 -strategiaan sekä sitä tukeviin politiikka- ja rahoitusinstrumentteihin. Muun muassa EU:n rakennerahasto-ohjelmien hyväksymisen edellytyksenä ovat alueelliset älykkään erikoistumisen strategiat (RIS3). Eurooppalaisesta näkökulmasta älykkään erikoistumisen painoarvo kasvaa merkittävästi EU-varojen jaossa tulevina vuosina.

MAAKUNTAUUDISTUS MUUTTAA KANSALLISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN

Maakunta ja sote-uudistuksessa Uudenmaan maakunnan asema ja tehtävät muuttuvat oleellisesti. Uudenmaan maakunnan oma sisäinen johtamis- ja ohjausjärjestelmä, mutta myös valtionhallinnon, maakunnan ja kuntien välinen ohjausjärjestelmä muuttuu perusteellisesti. Maakunnan tehtävät laajenevat ja niiden uusi asema itsehallinnollisena yksikkönä vahvistuu. Tällöin myös sen oma rooli ja vastuu maakunnan kehittämisessä laajenevat. Toisaalta kun Uudenmaan maakunnan toiminnan rahoittaa valtio, valtion maakuntaan kohdistuva taloudellinen ohjaus sekä siihen liittyvä toiminnan ohjaus nousee keskeiseen asemaan. Maakunnan tehtävien laajenemisen ja aseman vahvistumisen mukana maakunnan strategisen suunnittelun merkitys vastaavasti kasvaa. Tätä tukee myös sen kytkeytyminen läheisesti julkisen talouden suunnitelman (JTS) laadintaan.

Uudenmaan maakunnan strategisessa suunnittelussa on keskeisenä välineenä joka neljäs vuosi laadittava maakuntastrategia, joka sisältää maakunnan

nykyisten strategisten suunnitelmien ja ohjelmien lisäksi maakunnan uusien tehtävien sektorikohtaiset strategiset suunnitelmat mm. niiden palveluista annettavat palvelulupaukset. Valtioneuvosto laatii joka neljäs vuosi maakuntia ohjaavan strategian, joka perustuu hallitusohjelmaan. Siinä valtioneuvosto tekee myös maakuntakohtaisia linjauksia, joita voidaan pitää myös ohjaavana palautteena Uudenmaan maakunnan strategiasta.

Maakunta strategiassa määritetään periaatteissa nykyiseen tapaan maakunnan kehityskuva sekä sen perusteella maakunnan kehittämislinjaukset sekä niiden toteuttamisen keskeiset toimenpiteet. Maakunnan omaan toimivaltaan kuuluvat toimenpiteiden toteuttaminen suunnitellaan osana maakunnan talouden ja toiminnan suunnittelua sekä päätöksentekoa.

Muiden osapuolten mm. valtion ja kuntien toimenpiteisiin maakunta pyrkii vaikuttamaan strategiansa toteuttamiseksi sopimuksin, neuvotteluin, lausunnoilla sekä yhteisellä strategian ja julkisen

talouden suunnitelman(JTS) valmistelulla. Kun Uudenmaan maakunnan vaikutus valtion ja maakunnan kuntien tavoitteiden toteutumiseen on nykyistä oleellisesti vahvempi, se vastaavasti maakunnan kanta otetaan huomioon nykyistä laajemmin. Maa-kuntakaavoitus, MAL- sopimukset, kansainvälinen kehitysrahoitus sekä niihin liittyvä valmistelu ja suunnittelu säilynevät nykyisellään ja ovat merkittävä osa maakunnan strategista suunnittelua.

Valtion ja Uudenmaan maakunnan välisessä vuotuisessa julkisen talouden suunnitteluun kuuluvassa neuvottelussa pitkälle määritetään maakunnan käytötalouden ja investointien kehikset sekä osin niiden käyttökohteetkin. Tämä luo lähtökohdat myös maakunnan sisäiseen taloudelliseen ohjaukseen,

talousarvioon sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaan. Valtion kanssa käytävää JTS-neuvottelua varten Uudenmaan maakunta käy vuosittain ensin toimialoittain neuvottelut valtion eri ministeriöiden kanssa, joiden perusteella ministeriöiden välisissä neuvotteluissa määritetään valtion tavoitteet maakunnan kanssa käytäviin neuvotteluihin. Maakunnan kannalta keskeisin neuvottelu on luonnollisesti STM:n kanssa, koska sen menot kattavat maakunnan menoista valtaosan. JTS-neuvottelujen pohjaksi laaditaan maakunnan tilannekuva, joka käsitellään ministeriökohtaisten neuvottelujen jälkeen myös maakunnan ja ministeriöiden välisessä yhteisessä aluekehityskeskustelussa.

LIITTEET

Liite 1 – Älykkään erikoistumisen strategia

Uudenmaan älykkään erikoistumisen strategia valmisteltiin jo edellisen maakuntaohjelman yhteydessä. *Älykäs erikoistuminen Uudellamaalla – Aluekehityksen tutkimus- ja innovaatiostrategia 2014–2020* hyväksyttiin maakuntahallituksessa vuonna 2014. Strategia päivitetään vuoden 2017 loppuun mennessä siten, että kaksi teemaa Fiksu kansalainen ja Arjen hyvinvointikaupunki yhdistetään Fiksu kaupunki -otsikon alle⁹. Muina teemoina säilyvät cleantech, terveys ja hyvinvointi sekä teollisuuden digitalisaatio.

Strategian teemat nostavat esiin Uudenmaan alueelle ominaiset vahvuudet ja haasteet sekä yksilön, liiketoiminnan että yhteiskunnan näkökulmasta. Teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyyn edellytys on, että digitalisaation mahdollisuudet otetaan käyttöön laajasti koko Uudellamaalla. Ikääntyminen ja ennakoiva terveydenhoito ovat

globaaleja tulevaisuuden megatrendejä, joiden haasteita ratkotaan muun muassa terveysteknologian keinoin. Uudellamaalla on vahva suuntaus kehittää fiksua ja puhdasta ympäristöteknologiaa sekä hyödyntää biotalouden uusia mahdollisuuksia täysimääräisesti. Hyvinvoiva kaupunkiympäristö ja fiksut kansalaiset muodostavat yhdessä älykkään kaupunkikokonaisuuden.

Kansallisen AIKO-rahoituksen edellytyksenä Uudellamaalla on, että hankkeet toteuttavat maakuntaohjelmaa ja älykkään erikoistumisen strategiaa. Älykkään erikoistumisen strategia ohjaa myös EU-rakennerahoitusta alueella.

Uudenmaan alue on kansainvälinen innovaatiokeskittymä ja innovatiivisten tuotteiden ja palveluiden käyttöönoton edelläkävijä. Päämääränä on nopeuttaa talouskasvua ja edistää työllisyyttä vahvistamalla alueen tutkimus- ja innovaatiotoimintaa. Uusimaa profiloituu alueena, joka on luotettava kumppani, innovatiivinen ja turvallinen sijoituskohde sekä testiympäristö uusille älykkäille ratkaisuille.

9 Päivitetty RIS3 löytyy vuoden 2017 loppuun mennessä: https://www.uudenmaanliitto.fi/aluekehitys/alykas_uusimaa

Liite 2 - Rahoituslähteitä ohjelman toimeenpanoon

	Tavoitteet	Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 – Suomen rakennerahasto-ohjelma	6Aika	Central Baltic Interreg V A	Baltic Sea Region Interreg	Interreg Europe	Kaakkois-Suomi - Venäjä ENI CBC	Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma	Meri- ja kalatalousrahasto	Horizon 2020 Yhteiskunnalliset haasteet	Horizon 2020 pk-instrumentti	Life +	Luova Eurooppa	Kansalaisten Eurooppa	ERASMUS+	Euroopan Strategisten Investointien Rahasto ESIR	Urban Innovative Actions UIA	Connecting Europe Facility CEF	AIKO-rahoitus	TEKES
Hyvinvoiva ja osaava ihminen	Tulevaisuuden osaavat ihmiset																			
	Kansainvälisyydestä vahvuutta																			
	Parhaat palvelut, aktiiviset asukkaat																			
	Turvallisuutta solidaarisuudesta																			
Menestyvä ja vastuullinen bisnes	Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä																			
	Liiketoimintaa kiertotaloudesta																			
	Kansainvälistä osaamista ja investointeja																			
	Elinvoimaa startupeista ja pk-yrityksistä																			
Ilmastovii- sas ja mon- imuotoinen maakunta	Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta																			
	Kestävä ja turvallinen Uusimaa																			
	Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta																			
	Helposti liikkeelle, varmasti perille																			

LÄHDELUETTELO

Aalto (2017). *Alojensa kärkeä*. [viitattu 29.6.2017] Saatavilla: <http://www.aalto.fi/fi/about/ranking/>

Aho, Hanna (toim.), (2014). *Ympäristön tila Uudellamaalla 2013, näkymiä*. (Helmikuu) 2014. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Ahtokivi, I. (2017). Lauri Ihalainen: Kierto- ja jakamistaloudesta uutta kasvua. Julkaistu Verkko uutisissa 31.07.2017. [viitattu 30.8.2017]. Saatavilla: https://www.verkkouutiset.fi/politiikka/lihalainen_kiertotalous-68362

Ailisto, H. et al. (toim.) (2016). *Onko Suomi jäämässä alustatalouden junasta?* Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 19/2016. [viitattu: 8.5.2017]. Saatavilla: <http://bit.ly/1ST58b9>

Ajatushautomo - Kalevi Sorsa -säätö (2017). *Kalevi Sorsa -säätö Uudenmaan tulevaisuustarkastelun analyysi*.

Ajatuspaja - Toivo (2017). *Uudenmaan tulevaisuustarkastelun analyysi – Näkemyksiä välttämättömistä toimenpiteistä ja varautumissuunnitelmista*.

Ajatuspaja – E2 (2017). *Raportti e2:n analyysistä ja suosituksista Uusimaa 5.0 - Jotakin parempaa: Uudenmaan liiton tulevaisuustarkasteluun*.

Ajatuspaja- Visio (2017). *Uudenmaan tulevaisuustarkastelun analyysi*.

Alaja A. (2016). *Yrittäjähänkinen valtio. Uusi avaus innovaatiopolitiikkaan*. Kalevi Sorsa -säätö 2016.

Aro, T. (2016). *Muuttoliikkeen vaikutus alueen elinvoimaan ja veto-voimaan. Kiinteistövälityksen markkinat ja markkinointi* 8.11.2016. Helsinki, 46 ppt.

Benkler, Y. (2004). *Sharing nicely: On shareable goods and the emergence of sharing as a modality of economic production*. The Yale Law Journal, 114, 273–358. doi: 10.2307/4135731.

Botsman, R., & Rogers, R. (2010). *What's mine is yours: The rise of collaborative consumption*. New York: Harper Collins.

Byles, D. (2015). *Urban poverty and the dangers of unplanned city growth*. [viitattu: 30.8.2017]. Saatavilla: <https://www.youtube.com/watch?v=grUGObydLc>

Dufva, M. et al. (2017). *Miltä näyttää työn tulevaisuus? Tilan- nekatsaus ja kuusi muutuskulua*. [viitattu 24.5.2017] Saatavilla: <http://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/Milt%C3%A4+n%C3%A4ytt%C3%A4%ty%C3%B6n+tulevaisuus/674fd30e-f47e-40b3-9a56-0d23f9c7d86f?version=1.0>

Energiatoteellisuus (2017). *Kaukolämpö tuotetaan lähellä asiakasta*. [viitattu 4.9.2017]. Saatavilla: https://energia.fi/perustietoa_energia-alasta/energiantuotanto/kaukolammon_tuotanto

Espoon kaupunki (2017). *Espoo-tarina: "Espoo on Euroopan kestävin kaupunki jatkossakin"*. [viitattu 12.9.2017]. Saatavilla: http://www.espooli.fi/fi-FI/Tyo_ja_yrittaminen/Espootarina_Espoo_on_Euroopan_kestavin_k125864

ESRI. Maps & Data for ArcGIS. [viitattu 9.3.2017]. Saatavilla: <http://www.arcgis.com/home>

Euroopan komissio (2016). *InfoRegio. European Regional Competitiveness Index*. [viitattu 12.6.2017]. Saatavilla: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness/

European Commission Directorate-General for Regional and Urban Policy (DG Regio), Orkestra Basque Institute of Competitiveness, and Social Progress Imperative (2016). *European Union Regional Social Progress Index*. [viitattu 5.6.2017]. Saatavilla: <http://www.socialprogressimperative.org/custom-indexes/european-union/>

Financial Times, fDi Magazine (2016). *European Cities and Regions of the Future 2016/17 rankings*. [viitattu: 15.5.2017]. Saatavilla: https://www.uudenmaanliitto.fi/files/17684/European_Cities_and_Regions_of_the_Future.pdf

Finavia (2016). *Liikennetilastot 2016*. [viitattu 10.8.2017]. Saatavilla: <https://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/lentoliikenne/tilastot/2016/>

Gustafsson, R., Jääskeläinen, M. & Maula, M. (2013). *Innovaatiotoiminta ja globaalit arvoverkostot*. Policy Brief. [viitattu: 15.5.2017] Saatavilla: https://www.tekes.fi/globalassets/global/ohjelmat-japalvelut/kampanjat/innovaatiotutkimus/policybrief_4_2013_gfi.pdf

Helsingin kaupunki (2017). *Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021*. [viitattu: 25.8.2017] Saatavilla: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/strategia-ehdotus/>

Helsingin kaupunki (2015). *Helsingin ilmastotiekartta 2050 on valmistunut*. [viitattu: 28.4.2017]. Saatavilla: <http://www.stadinilmasto.fi/2015/03/26/helsingin-ilmastotiekartta-2050-on-valmistunut/>

Helsingin yliopisto (2017). *Mikä yliopistoranking?* [viitattu 29.6.2017]. Saatavilla: <https://www.helsinki.fi/fi/yliopisto/mika-yliopistoranking>

Hutschenreiter, G. et al. (2017). *Suomen innovaatiopolitiikan OECD-arviointi 2017*. Työ - ja elinkeinoministeriön julkaisuja 25/2017. [viitattu 29.6.2017]. Saatavilla: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80084/TEMjul_25_2017_verkkojulkaisu.pdf

Kauppalehti (2017). *Jakamistalous laskee yrittämisen kynnystä*. Julkaistu 7.6.2016. [viitattu 7.4.2017]. Saatavilla: <http://www.kauppalehti.fi/uutiset/jakamistalous-laskee-yrittamisen-kynnysta/t3sbBcXj>

Kiiski Kataja, E. (2016). *Megatrendit 2016 – tulevaisuus tapahtuu nyt*. Sitra. [viitattu 15.6.2017]. Saatavilla: https://media.sitra.fi/2017/02/23211717/Megatrendit_2016.pdf

Kovuranta, E. (2017). *Yllättävä tieto: Helsinki matkalla maailman suurimmaksi matkustajasatamaksi – nyt tasoissa Britannian Doverin kanssa*. Julkaistu Ylellä. Viitattu 8.8.2017: <https://yle.fi/uutiset/3-9754915>

Laakso, S. (2017). *Uudenmaan aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot. Taustaselvitys Uusimaa-kaavan 2050 ja Uusimaa-ohjelman valmisteluun*. Uudenmaan liiton julkaisuja E 179 – 2017. [viitattu: 4.7.2017]. Saatavilla: https://www.uudenmaanliitto.fi/files/19412/Aluetalouden_skenaariot_seka_tyopaikka-_ja_vaestoprojektiot_E179-2017.pdf

Lehto, M. et al. (2017). *Suomen kyberturvallisuuden nykytila, tavoitetila ja tarvittavat toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi*. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 30/2017. [viitattu: 14.6.2017]. Saatavilla: <http://bit.ly/2s9QyxS>

Liimatainen, K. (2017). *Slush-vaikuttajien mielestä Suomi on tarvinnut liikaa aikaa soteen, kikyyn ja keskioluihin – "Meidän pitää rakentaa maailman parhaita yrityksiä"*. Julkaistu Helsingin Sanomissa 24.7.2017. [viitattu 2.8.2017]. Saatavilla: <http://www.hs.fi/talous/art-2000005300828.html>

Luoto, L. et al. (2017). *Uusimaa 5.0 – Jotakin parempaa. Uudenmaan tulevaisuustarkastelu 5.0*. Uudenmaan liiton julkaisuja E 18. [viitattu: 4.7.2017]. Saatavilla: https://www.uudenmaanliitto.fi/files/19633/Uusimaa_5.0_-_Uudenmaan_tulevaisuustarkastelu_2050_%28E182-2017%29.pdf

Maa- ja metsätalousministeriö (2017). *Valtioneuvoston selonteko ruokapolitiikasta. Ruoka2030 – Suomi - ruokaa meille ja maailmalle*. [viitattu: 6.7.2017]. Saatavilla: http://mmm.fi/documents/1410837/1923148/Ruokapolitiinen_selonteko+Ruoka2030/d576b315-41fe-4e9d-9d02-8462c5ae5895

Mazzucato, M. (2013). *The Entrepreneurial State. Debunking Private vs. Public Sector Myths*. London: Anthem Press.

Mellon, J. (2017). *Investing in the longevity*. Presentation at the Digital Health World Congress 2017.

Myllyniemi, S. (toim.) (2017). *Katse tulevaisuudessa. Nuorisobarometri 2016*. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja ISSN 2341-5568 verkkojulkaisu nro 56, Verkkojulkaisuja (Nuorisotutkimusseura) ISSN 1799-9227, nro 111, Kenttä. [viitattu 5.6.2017]. Saatavilla: https://tietoaanuorista.fi/wp-content/uploads/2017/03/Nuorisobarometri_2016_WEB.pdf

Motiva (2017). *Uusiutuva energia*. [viitattu: 22.8.2017]. Saatavilla: https://www.motiva.fi/ratkaisut/uusiutuva_energia

Motiva (2017). *Uusiutuva energia Suomessa*. [viitattu: 22.8.2017] Saatavilla: https://www.motiva.fi/ratkaisut/uusiutuva_energia/uusiutuva_energia-suomessa

Mustosmäki, A. (2017). *Pohjoismainen työmarkkinamalli digipaniikin aikakaudella*. Kalevi Sorsa säätiö. [viitattu 3.7.2017]. Saatavilla: http://sorsafoundation.fi/wp-content/uploads/2017/06/Mustosmaki_Pohjoismainen_tyomarkkinamalli_digipaniikin_aikakaudella_Sorsa-saatio_WEB.pdf

Neuvonen, A. (2016). *Jakamistalous tulevaisuuden ilmiönä*. [viitattu 7.4.2017]. Saatavilla: <http://www.slideshare.net/DemosHelsinki/jakamistaloustulevaisuuden-ilmin>.

Parjanne, A. & Huokuna, M. (toim.) (2017). *Tulviin varautuminen rakentamisessa, Opas olimpien rakentamiskorkeuksien määrittämiseksi ranta-alueilla*. Ympäristöopas. Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Ympäristöministeriö ja Maa- ja metsätalousministeriö. Saatavilla: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/135189>

Pasonen, J. (2017). *Oletko huomannut, ilmasto muuttuu?* Luonnonvarakeskus. Julkaistu Maaseudun Tulevaisuudessa 6.2.2017. [viitattu: 6.7.2017]. Saatavilla: <https://www.luke.fi/mt-oletko-huomannut-ilmasto-muuttuu/>

Rifkin, J. (2011). *Third Industrial Revolution: How Lateral Power Is Transforming Energy, the Economy, and the World*. New York: Palgrave MacMillan.

Rifkin, J. (2009). *The Age of Access*. Penguin Books, New York.

Rikama, S. (2017). *Voimakkaasti kasvuhakuiset pk-yritykset*. TEM-analyseja 77/2017. [viitattu 12.9.2017]. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79254/voimakkaasti%20kasvuhakuiset%20pk-yritykset.pdf?sequence=1>

Rode, P. (2016). *The integrated ideal in urban governance: compact city strategies and the case of integrating urban planning, city design and transport policy in London and Berlin*. Doctoral thesis, The London School of Economics and Political Science.

Rode, P. et al. (2009). *Cities and social equity: inequality, territory and urban form*. Urban Age Programme, London School of Economics, London, UK. ISBN 9780853284185.

Rodrik, D. (2011). *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of World Economy*. W.W. Norton & Company.

Sitra (2017). *Yhteisöllisyys*. [viitattu 14.6. 2017]. Saatavilla: <https://www.sitra.fi/aiheet/yhteisollisyys/#ajankohtaista>

Sitra (2017). *Seuraava erä*. [viitattu 24.5.2017]. Saatavilla: <https://www.sitra.fi/seuraavaera/#mista-on-kyse>

Sitra (2016). *Kierrolla kärkeen - Suomen tiekartta kiertotalouteen 2016–2025*. Sitran selvityksiä 117. [viitattu: 27.4.2017]. Saatavilla: <https://media.sitra.fi/2017/02/24/032626/Selvityksia117-2.pdf>

Sosiaali- ja terveysministeriö (2015). *Parempaa terveyttä genomitiedon avulla - Kansallinen genomistrategia - työryhmän ehdotus*. Raportteja ja muistioita (STM): 2015:24. [viitattu 21.5.2017]. Saatavilla: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126268/URN_ISBN_978-952-00-3586-0.pdf?sequence=1

Sundarajan, A. (2016). *The Sharing Economy: The End of Employment and the Rise of Crowd-Based Capitalism*. (MIT Press).

Suomen YK-liitto (2015). *Kestävän kehityksen tavoitteet - Agenda 2030*. [viitattu 8.9.2017]. Saatavilla: <http://www.ykliitto.fi/yk70v/yk/kehitys/post-2015>

Tilastokeskus (2017). *PX-Web-tietokannat*. Eurostatin avaintaulukot. Kansantalous. [viitattu 24.8.2017]. Saatavilla: http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Eurostat/Eurostat_kan/tgs00036.px/?rid=a0cf5e97-3aba-4125-a50d-2c7763b8a48b

Toimiala Online. Tilastokeskus. Taulukko: Alueella työssäkäyvät (työpaikat) 31.12.2014

Tulli (2017). *Tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain vuonna 2016*. [viitattu 10.8.2017]. Saatavilla: <https://tulli.fi/documents/2912305/4426912/Tavaroiden+ulkomaankauppa+maakunnittain+vuonna+2016.pdf/c6b2eeb0-41c9-4850-bc09-44e7d85aeea9?version=1.0>

Turvallisuuskomitea (2017). *Suomen kyberturvallisuusstrategian toimeenpano-ohjelma 2017-2020*. ISBN: 978-951-25-2908-7 [viitattu 14.6.2017]. Saatavilla: www.turvallisuuskomitea.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö (2014). *Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategia*. TEM raportteja 12/2014. [viitattu 21.5.2017]. Saatavilla: <https://tem.fi/documents/1410877/2871099/Terveysalan+tutkimus+ja+innovaatiotoiminnan+kasvustrategia+26052014.pdf>

Uudenmaan ELY-keskus (2016). *Vesihuollon kehittämisohjelman päivitys: Vaiheet 1, 2 ja 3*. Uudenmaan ELY-keskus, raportteja 111/2016. [viitattu: 6.7.2017]. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-544-3>.

Uudenmaan ELY-keskus (2014). *Ympäristön tila Uudellamaalla 2013*. [viitattu: 7.9.2017]. Saatavilla: [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kartat_ja_tilastot/Ympariston_tila_Suomessa_2017/Ympariston_tila_Suomessa_2013/Ympariston_tila_Uudellamaalla_2013\(27618\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kartat_ja_tilastot/Ympariston_tila_Suomessa_2017/Ympariston_tila_Suomessa_2013/Ympariston_tila_Uudellamaalla_2013(27618))

Uudenmaan liitto (2017). *Uudenmaan liiton tietopalvelut*. [viitattu: 3.5.2017]. Saatavilla: <https://www.uudenmaanliitto.fi/tietopalvelut>

Uudenmaan liitto (2016). *Hiilineutraali Uusimaa 2050 –tiekartta*. Uudenmaan liiton julkaisuja E 150 -2015. [viitattu: 28.4.2017]. Saatavilla: http://www.uudenmaanliitto.fi/files/16769/Hiilineutraali_Uusimaa_2050_tiekartta_E_150_-2015.pdf 24.2.2017

Uudenmaan liitto (2016). *Kasvihuonekaasupäästöt*. [viitattu 15.6.2017]. Saatavilla: https://www.uudenmaanliitto.fi/tietopalvelut/uusimaa-tietopankki/alue_ja_ymparisto/kasvihuonekaasupaaostot

Uudenmaan liitto. (Tulossa 10/2017). *Uusimaa-kaava 2050: Uudenmaan rakennemalli*.

Uudenmaan liitto & Ramboll Finland Oy (2017). *Helsinki-vantaan lentoasemalla merkitys ja vaikutukset Uudellamaalla*. Uudenmaan liiton julkaisuja E 188 – 201. [viitattu 10.8.2017]. Saatavilla: https://www.uudenmaanliitto.fi/files/20319/Helsinki-Vantaan_lentoaseman_merkitys_ja_vaikutukset_%28E188-2017%29.pdf

Vigna, P. & Casey, M.J. (2016). *The Age of Cryptocurrency: How Bitcoin and the Blockchain Are Challenging the Global Economic Order*.

Wennberg, M. et al. (2017). *Alueiden vahvuuksien analyysi*. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 24/2017. [viitattu 29.6.2017]. Saatavilla: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79987>

Wijkman, A. & Skånberg, K. (2015). *The Circular Economy and Benefits for Society, Jobs and Climate Clear Winners in an Economy Based on Renewable Energy and Resource Efficiency. A study pertaining to Finland, France, the Netherlands, Spain and Sweden*. A study report at the request of the Club of Rome with support from the MAVA Foundation, 59 p.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

**UUSIMAA-
OHJELMA
2.0**

Uusimaa-ohjelman YMPÄRISTÖSELOSTUS

Uudenmaan liitto 2017

Uudenmaan liitto 2017

Kannen kuva Tuula Palaste

**Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council**

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

SISÄLLYS

Johdanto	5
Ohjelman tavoitteet sekä strategiset linjaukset.....	5
Ohjelman ja ympäristöselostuksen laadinta.....	8
Vaikutusten arvioinnin toteuttaminen.....	8
Aluetalouden skenaariovaihtoehdot	9
Tulevaisuustarkastelu 2050.....	10
Ajatuspaja-analyysit	13
Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointi.....	15
Arvio prosessin toteutuksesta	16
Uudenmaan ympäristön nykytila, ongelmat ja suojelutavoitteet	16
Toimintaympäristöanalyysi	16
Uusimaa kasvaa ja tiivistyy	16
Uusimaa tuottaa ja työllistää	17
Vahvasti saavutettava Uusimaa	18
Ympäristön nykytila	18
Energia.....	21
Kasvihuonekaasupäästöt	21
Kiertotalous	21
Maaperä ja kiviaineksen otto.....	22
Ympäristönsuojelutavoitteet	22
Ilmastonmuutos	22
Vesien- ja merenhoito	23
Luonnon monimuotoisuus	23
Kiertotalous	24
Maankäyttö.....	25

Ympäristön kehitys, jos maakuntaohjelmaa ei toteutettaisi (0-vaihtoehto)	25
Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointi.....	26
Lähtöoletuksia ja epävarmuustekijöitä.....	26
Ohjelman yhteisvaikutukset ja kokonaisvaikutukset.....	27
Toimenpiteet suhteessa toimintaympäristön muutoksiin	30
Toimenpiteet suhteessa läpileikkaaviin teemoihin.....	31
Uusimaa-ohjelman toimeenpano ja seuranta	32
Yhteenveto	35
Lähteet	36
Julkaisut	36
Julkaisemattomat lähteet.....	37
Internet-sivustot.....	38
Liite 1. Uusimaa-ohjelman aikana käydyt sidosryhmätilaisuudet.....	39

Johdanto

Maakunnan suunnittelujärjestelmä käsittää maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman ja maakuntakaavan. Vuosittain päivitettävä toimeenpanosuunnitelma konkretisoi maakuntaohjelman toteuttamista. Uudenmaan maakuntaohjelmasta vuosille 2018–2021 käytetään nimeä Uusimaa-ohjelma 2.0.

Maakuntauudistus muuttaa alueiden kehittämisjärjestelmää. Lainsäädännöllä ja ohjauksella säädetään järjestelmästä ja sen toiminnasta. Suuret linjat saadaan maakuntastrategiasta, jolla asetetaan maakunnan pitkän aikavälin tavoitteet ja ohjataan kehitystä niiden suuntaan.

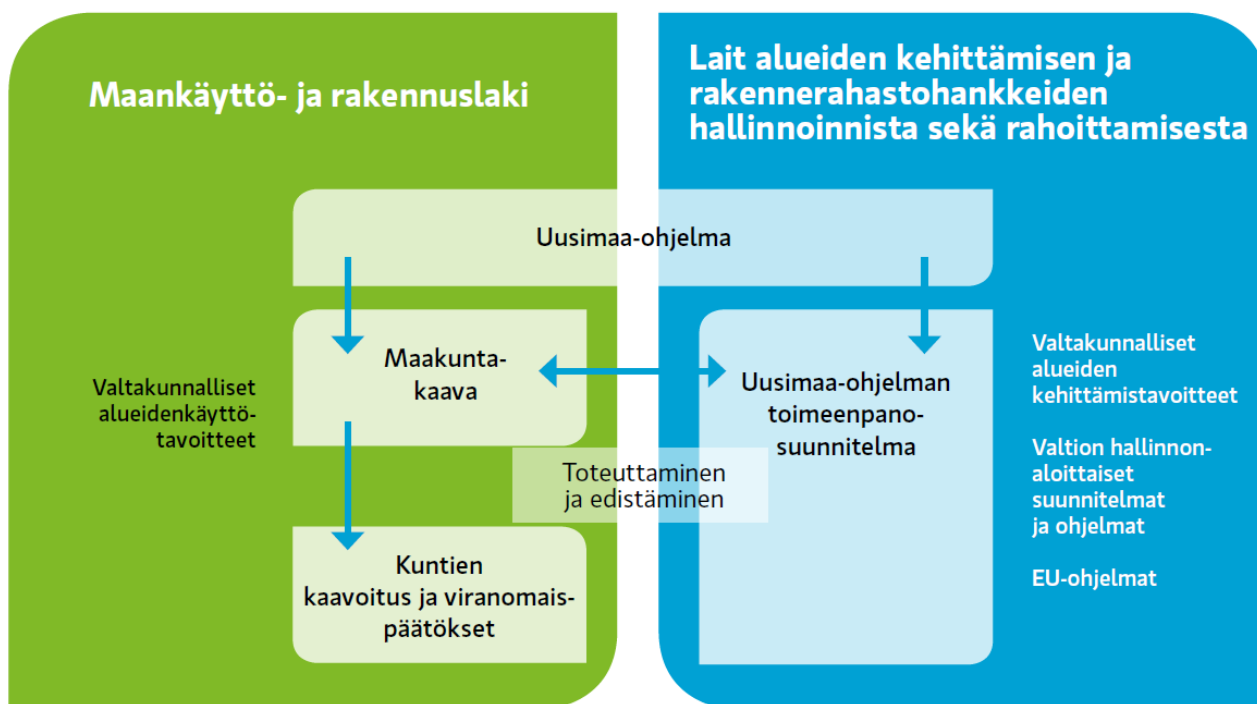
SOVA-laki (200/2005) ja sitä täydentävä asetus (347/2005) asettavat velvoitteet arvioida ohjelman ympäristövaikutukset. Maakuntaohjelmasta vastaava viranomainen selvittää ja arvioi ohjelman ja sen vaihtoehtojen toteuttamisesta aiheutuvat merkittävät ympäristövaikutukset ja laatii ohjelman ympäristöselostuksen. Selvitettäviä asioita ovat mm. vaikutus ihmisiin, talouteen, liikenteeseen, aluerakenteeseen ja ympäristöön, luonnonoloihin ja -varoihin sekä ilmastonmuutokseen. Arvioinnin avulla pyritään varmistamaan yhteensopivuus ohjelman ympäristötavoitteiden ja kestävä kehityksen periaatteiden kanssa. Lain mukaan maakuntaohjelmasta vastaavan liiton tulee ohjelmaa laadittaessa tehdä em. lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi, jossa selvitetään suunnitelman tai ohjelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköiset merkittävät vaikutukset. Koska Uusimaa-ohjelman vaikutusten arvioinnissa on otettu ekologisten vaikutusten lisäksi huomioon myös ohjelman sosiaaliset, kulttuuriset ja taloudelliset vaikutukset, puhutaan ympäristövaikutusten arvioinnin sijaan laajemmin vaikutusten arvioinnista.

Ohjelman tavoitteet sekä strategiset linjaukset

Alueiden kehittämisen tavoitteena on vahvistaa alueiden kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta, edistää väestön hyvinvointia sekä turvata hyvä elinympäristö ja kestävä aluerakenne. Valtakunnallisten alueiden kehittämistavoitteiden toteutuminen edellyttää jatkuvan uusiutumiskyvyn ylläpitämistä, kaiken potentiaalin hyödyntämistä sekä alueellisten erityispiirteiden kunnioittamista. Maakuntaohjelmissa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston tavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Maakuntaohjelmissa sovitetaan yhteen alueen tahtotila sekä kansalliset ja EU-politiikan aluekehittämistavoitteet.

Maakuntaohjelmalla on keskeinen asema valtion alueviranomaisten strategisten tulossopimusten laadinnassa ja niiden toteuttamisessa. Tarkoituksena on parantaa valtion toimenpiteiden kohdentamista maakuntaohjelman toteuttamisen kannalta keskeisiin kehittämiskokonaisuuksiin ja hankkeisiin sekä tehostaa valtion ja kuntien määrärahojen käyttöä.

Uusimaa-ohjelma on valmisteltu laajalla sidosryhmäyhteistyöllä yhdessä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) kanssa. Ohjelman eräänä tavoitteena on yhdenmukaistaa maakuntaohjelmaa ja ELY:n strategisten suunnitelmien sisältöjä. Lisäksi tavoitteena on uudistaa, tehostaa ja selkeyttää maakunnallisten suunnitteluvälineiden ja asiakirjojen laatimista ja lisätä niiden vaikuttavuutta.

Kuva 1. Maakuntaohjelma aluekehittämisen välineenä. Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma on laadittu yhtenäisessä prosessissa - tuloksena on Uusimaa-ohjelma 2.0. Osana ohjelmaa on laadittu myös toimeenpanosuunnitelma.

Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma ja sen toimeenpanosuunnitelma laaditaan yhtenäisessä prosessissa yhtenä kokonaisuutena. Aikajänne ulottuu visio-, tavoite- ja strategiasisällön osalta vuoteen 2050 (maakuntasuunnitelma), keskipitkän aikavälin kehittämistoimenpiteiden osalta vuosiin 2018–2021 (maakuntaohjelma) ja toimeenpanosuunnitelman osalta vuosiin 2018–2019. Tässä ympäristöselostuksessa arvioidaan vain maakuntaohjelman vaikutuksia.

Uusimaa-ohjelma 2.0 perustuu valtakunnallisiin alueiden kehittämis- ja käyttötavoitteisiin, hallinnonalakohtaisiin aluestrategioihin, Uusimaa-ohjelmaan 2014–2017, maakuntakaavoihin sekä maakuntaa koskeviin muihin aluekehittämiseen vaikuttaviin suunnitelmiin. Strategiapohjan ohjelmalle ovat antaneet Uudenmaan kuntien ja seutujen tuoreimmat strategiat sekä Uudenmaan tulevaisuustarkastelu 2050 ja taustaselvityksenä laadittu Uudenmaan aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot.

Näiden strategioiden, suunnitelmien ja tulevaisuustarkasteluiden pohjalta Uusimaa-ohjelmalle on valittu kolme strategista painopistettä. Nämä ovat 1) Hyvinvoiva ja osaava ihminen, 2) Menestyvä ja vastuullinen bisnes 3) Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta. Pyrkimyksenä on vahvistaa Uudenmaan asukkaiden hyvinvointia ja maakunnan menestymistä riippumatta siitä, minkä skenaarion suuntaan kehitys kulkee. Strategisten painopisteiden tavoitteet ja toimenpiteet on esitelty tarkemmin Uusimaa-ohjelmassa.

VISIO: Euroopan virkein ja viilein maakunta 2050			
Strateginen painopiste	 Hyvinvoiva ja osaava ihminen	 Menestyvä ja vastuullinen bisnes	 Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta
Tavoitteet 2018–2021	• Tulevaisuuden osaavat ihmiset • Kansainvälisyydestä vahvuutta • Parhaat palvelut, aktiiviset asukkaat • Turvallisuutta solidaarisuudesta	• Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä • Liiketoimintaa kiertotaloudesta • Kansainvälistä osaamista ja investointeja • Elinvoimaa startupeista ja pk-yrityksistä	• Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta • Kestävä ja turvallinen Uusimaa • Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta • Helposti liikkeelle, varmasti perille

Kuva 2. Uusimaa-ohjelman visio, strategiset painopisteet ja tavoitteet

Ohjelman ja ympäristöselostuksen laadinta

Maakuntaohjelman 2018–2021 laatimisesta ja sen vaikutusarvioinnista on vastannut Uudenmaan liitto. Ohjelmatyötä varten perustettiin johtoryhmä ja projektiryhmä. Ohjelman valmistelussa on käytetty Uudenmaan liiton ja ELY-keskuksen asiantuntijoita sekä tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntijoita. Uudenmaan liiton johtoryhmää informoitiin säännöllisesti ohjelmatyön etenemisestä.

Maakuntaohjelman valmistelussa on hyödynnetty vuonna 2016 tehtyä kolmen maakunnan ohjelmien vertaisarviointia ja sen suosituksia. Perustana maakuntaohjelmalle toimii vuonna 2016 toteutettu tulevaisuustarkastelu, jossa rakennettiin viisi skenaariota vuoden 2050 toimintaympäristön kuvaamista varten. Uudenmaan maakunnan tulevaisuuden valottamiseksi laadittiin lisäksi jokaista skenaariota varten varautumissuunnitelmat, joissa erityisen huomion kohteena oli Uudenmaan tilanne kunkin skenaarion toteutuessa.

Ohjelman valmistelu ja suunnittelu on pyritty tekemään mahdollisimman läpinäkyväksi. Kuulutus maakuntaohjelmatyön käynnistämisestä julkaistiin 7.4.2017. Laadinnan aikana yleisölle varattiin mahdollisuus saada tietoja ja esittää mielipiteensä ohjelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta. Valmistelun vaiheista, sisällöstä, luonnosten nähtävillä olosta ja osallistumismahdollisuuksista tiedotettiin ilmoituksilla ja kuulutuksilla ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvalla viestinnällä sekä Uudenmaan liiton internet-sivuilla.

Maakuntaohjelman valmistelun aikana järjestettiin useita tilaisuuksia kuntien, kehittämissyhtiöiden, korkeakoulujen ja elinkeinoelämän järjestöjen kanssa. Ohjelman valmistelun etenemistä esiteltiin maakuntahallitukselle työn eri vaiheissa. Toukokuussa 2017 maakuntavaltuuston kokouksessa ohjelman valmistelusta informoitiin maakuntavaltuuston jäseniä. Ohjelman ja ympäristöselostuksen nähtävilläolo järjestetään syyskuussa-marraskuussa 2017. Ohjelma viedään maakuntahallituksen käsittelyyn marraskuussa 2017 ja valtuuston hyväksyttäväksi joulukuussa 2017.

SOVA-prosessi alkoi vaikutusten arvioinnin työohjelman laadinnalla samoihin aikoihin Uusimaa-ohjelman valmistelun kanssa. SOVA-prosessia koskeva viranomaisneuvottelu pidettiin 5.6.2017. Ohjelmaa ovat valmistelleet kolme strategisten painopisteiden mukaista teemaryhmää. Uusimaa-ohjelman vaikutuksen arviointia ja ympäristöselostuksen laadintaa varten nimettiin SOVA-ryhmä. Liitteessä 1 on esitetty tarkemmin Uusimaa-ohjelman aikana käytyä vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa.

Vaikutusten arvioinnin toteuttaminen

Uusimaa-ohjelman strategisia vaihtoehtoja on tarkasteltu ohjelman laatimista edeltävissä aluetalouden skenaariovaihtoehtoisissa ja tulevaisuustarkastelussa. Tulevaisuustarkasteluun kuuluvat skenaariotyö varautumissuunnitelmien, Uudenmaan väestö- ja työpaikkaprojektiot asuntotarvelaskelmien sekä liiton omana työnä laadittu muutosilmiöitä yhteen kokoava kirjallisuuskatsaus. Eri asiantuntijanjakokulmia yhdistelevällä tarkastelulla haluttiin varmistaa laaja-alainen varautuminen tulevaisuuden haasteisiin toimintaympäristön muuttuessa. Toisaalta tarkastelu luo pohjaa myös

Uusimaa-ohjelman ja -kaavan sisällölle ja tavoitteille – millaista Uttamaata kannatti tavoitella tulevaisuuden muuttuvassa maailmassa?

Tarkastelu on ollut monialainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka on tarjonnut poikkitieteellisiä keskusteluita ja uusia innovaatioita maakunnan kehittämistyöhön. Uudenmaan liitto haki myös 6.4.2017 tarjouspyynnössä ulkopuolisia näkemyksiä neljältä ajatuspajalta tulevaisuustarkasteluun. Työtä on tarkennettu Ajatuspaja Toivon, Ajatuspaja Vision, e2:n ja Kalevi Sorsa -säätiön analyysien ja suositusten pohjalta.

Uusimaa-ohjelman SOVA-lain mukaista vaikutusten arviointia tehtiin koko ohjelmavalmisteluajan. SOVA-ryhmä osallistui alusta asti asiantuntijatyöpajoihin kokouksiin ja seurasi ryhmien töiden etenemistä pyrkien tuomaan arvioinnin näkökulmaa osaksi työpajojen töitä. Vaikutusten arvioinnin toteuttamista Uusimaa-ohjelman laadinnan aikana on kuvattu kuvassa 3.

2016-2017	marras	joulu	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
MAAKUNTA- VALTUUSTO							24.5.							käsittely
MAAKUNTA- HALLITUS	21.11.				28.3.						lausun- noille aset- taminen			
MYR						18.4.								
KUNNAT							10.5., 29.5.				KUUMA			
KOULUTUS- JA TUTKIMUSSEKTORI							8.5.	8.6.						
YRITYKSET							16.5., 18.5.				5.9.			
ELY					31.3.	12.4.	5.5., 23.5.	1.6., 5.6.		18.8.				
OHJELMAN VALMISTELU		Työohjelma ja OAS				Sidosryhmät		Ohjelma- luonnos		Ohjel- ma- luonnos		Nähtävillä- olo ja lausunnot		Ohjelman ja ympäristö- selostuksen hyväksyminen
VAIKUTUSTEN ARVIOINTI						Arviointi- suunnitelma		Työ- pajat		Työpajat				
VIRANOMAIS- NEUVOTTELU								5.6.						
OSALLISTUMINEN						Aineisto nähtävillä verkkosivuilla								

Kuva 3. Vaikutusten arvion toteuttaminen Uusimaa-ohjelman valmisteluajan aikana.

Aluetalouden skenaariovaihtoehdot

Uusimaa-ohjelman valmisteluajan taustaselvityksessä on vertailtu aluetalouden skenaarioita sekä väestö ja työpaikkaprojektioita. Työn taustaksi on laadittu viisi vaihtoehtoista aluetalouden skenaariota, jotka poikkeavat toisistaan aluetalouden keskeisten indikaattoreiden sekä alueellisen suuntautumisen suhteen. Aluetalouden maakuntatasoiset indikaattoreita ovat tuotanto (alueellinen bruttokansantuote), väestönmuutos ja työpaikkojen muutos. Selvityksessä esitetään Uudellemaalle vaihtoehtoisia aluetalouden skenaarioita, joiden taustalla on EU:n Eurooppa 2020 -strategia. Se pohjautuu visioon älykkäästä, kaikkia hyödyttävästä, kestävästä kasvusta. Skenaarioiden pohjalta on laadittu vaihtoehtoiset kunta- ja seututasoiset väestö- ja työpaikkaprojektiot vuoteen 2050 asti. Niiden perusteella on laadittu laskelmia työllisyysasteen ja huoltosuhteen kehityksestä sekä tehty analyyskejä asumisväljyydestä ja asuntokannan muutostarpeesta eri vaihtoehtoisissa (kuva 4).

Skenaario- Vaihto- ehdot	Kasvu keskim./v. (2015-50)	Alueellinen suunta	Valittuja plussia / miinuksia / kysymysmerkkejä; edellytyksiä / rajoitteita		
			Kilpailukyky	Työllisyys ja sosiaalinen tasapaino	Ympäristö, energia, resurssitehokkuus
Vahva keskittyvä Kasvu	Bkt > 2% Väes > 0,8% Työp > 0,8%	Kasvu suuntautuu vahvimmin pääkaupunkiseudulle (kuten viime vuosina)	+ Kasautumiseduilla tuottavuutta ja kilpailukyky - Asumisen hinnan nousu PKS:lla	+ Korkea työllisyys mahdollista - Alueellinen eriytyminen	+ Autoriippuvuus PKS:n ulkopuolella - Paine ympäristöstä kohtaan PKS:lla
Vahva kasvu kaikkiin keskuksiin	Bkt > 2% Väes > 0,8% Työp > 0,8%	Kasvu suuntautuu PK-seudulle, KUUMA-keskuksiin ja muihin seutukeskuksiin	+ Tuottavuus ja kilpailukyky koko Uudellamaalla	+ Moninaisuus voi kukoistaa	+ Resursseja älykkäisiin liikkumis- ja ympäristöratkaisuihin ? Sosiaalinen ja ekologinen kestävyys
Kohtalainen keskittyvä kasvu	Bkt 1-2% Väes 0,5-0,8% Työp 0,5-0,8%	Kasvu painottuu pääkaupunkiseudulle	+ Tuottavuus ja kilpailukyky - Reuna-alueiden taantuminen	- Alueellinen eriytyminen ? Maahanmuuttajien kotoutuminen	+ Maata säästyy PKS:n ulkopuolella
Kohtalainen hajautuva kasvu	Bkt 1-2% Väes 0,5-0,8% Työp 0,5-0,8%	Kasvu painottuu KUUMA- ja seutukeskuksiin ja hajautuu niiden ulkopuolelle	+ Paikalliset palvelualat kehittyvät myös seutukeskuksissa	+ Seutukeskusten työmarkkinat	- Pullonkaulat KUUMA- ja seutukeskuksissa ? Yhdyskuntarakenteen hajautuminen
Ei kasvua	Bkt <1% Väes <0,5% Työp <0,5%	Kaikki alueet kasvavat hitaasti tai taantuvat	- Elinvoima heikkenee + Niukkuus voi synnyttää innovaatioita	- Alueellinen segregatio - heikentyvä taloudellinen huoltosuhde	+ Uuden talouden mahdollisuudet + Vähemmän liikkumista ja kulutusta - Ei varaa suurinvestointeihin

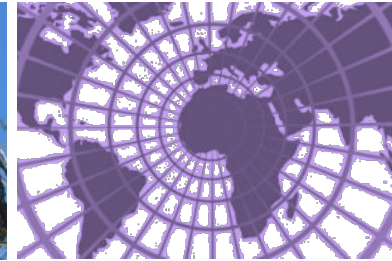
Kuva 4. Aluetalouden skenaariovaihtoehtojen kuvaus ja tiivistelmä niiden arvioinnista (Laakso 2017)

Skenaariovaihtoehtoja käsiteltiin sidosryhmien asiantuntijoiden Uudenmaan tulevaisuuspäivässä 28.9.2016. Vaihtoehtoista valittiin äänestämällä toivottavin skenaario sekä todennäköisin skenaario. Toivottavimmaksi vaihtoehdoksi valittiin Vahva kasvu kaikkiin keskuksiin, jossa maakunnan talous, väestö ja työpaikat kasvavat vahvasti ja kasvu suuntautuu pääkaupunkiseudulle, KUUMA-keskuksiin ja muihin seutukeskuksiin. Todennäköisimmäksi vaihtoehdoksi sai eniten ääniä Vahva keskittyvä kasvu ytimeen, jossa maakunnan talous, väestö ja työpaikat kasvavat vahvasti, mutta kasvu painottuu vahvimmin pääkaupunkiseudulle, edellisten noin viiden vuoden tapaan.

Tulevaisuustarkastelu 2050

Vuonna 2016 tehty Uudenmaan tulevaisuustarkastelu pohjusti Uusimaa-ohjelmaa, maakuntakaavaa ja maakuntauudistusta sekä nivoi yhteen aikaisemmin tehtyjä ja käynnissä olevia alueen tulevaisuustarkasteluja. Tavoitteena oli kuvata maakunnan tulevaisuutta ja tunnistaa keskeisiä kehittämisteemoja sekä hyödyntää alueella tehtyjä ja aluetta koskevia skenaario- ja tulevaisuustarkasteluja. Siinä pyrittiin analysoimaan toimintaympäristön kehityksen vaikutuksia koko maakunnan tasolla ja tunnistamaan Uudenmaan mahdollisuudet, riskit ja keskeiset toimenpiteet sekä vaikutukset asukkaiden hyvinvointiin. Haluttiin myös uudistaa Uudenmaan kehittäjien ja toimijoiden strategista näkemystä sekä synnyttää uutta strategista keskustelua ja aktiivista vuorovaikutusta ja saada päättäjät ja maakunnalliset toimijat määrittelemään yhteinen tulevaisuuskuva ja sitoutumaan sen toteuttamiseen.

Uudenmaan tulevaisuustarkastelu lähti käyntiin aiemman Uudenmaan skenaarioiden 2040 työn päivittämisellä huomioiden uudet toimintaympäristön muutokset ja skenaariologiikat. Keskeisistä muutos- ja epävarmuustekijöistä koostettiin tulevaisuustaulukko, jonka avulla määriteltiin ja kuvattiin tekijöiden mahdolliset kehitysvaihtoehdot. Kehitysvaihtoehtojen määrittelyssä hyödynnettiin alueen eri organisaatioiden asiantuntijoiden näkemyksiä. Induktiivisella skenaariomenetelmällä ja kehitysvaihtoehtoja loogisesti yhdistelemällä pystyttiin muodostamaan viisi erilaista Uudenmaan toimintaympäristön kehitystä kuvaavaa skenaariota vuoteen 2050 varautumissuunnitelmiseen (kuva 5).

SULKEUTUMINEN JA PERINTEINEN VALTIOVALTA	POLARISOITUNUT YKSILÖKESKEISYYS JA ASiantuntijavalta	TURVAUTUMINEN PAIKALLISIIN YHTEISÖIHIN	GLOBALI VERKOSTOMAINEN TECH-IMPERIALISMI	KASVU JA EU-VETOINEN KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ
				
- Kansainväliset konfliktit ja ilmastomuutoksen voimistuminen aiheuttavat kansojenvaelluksia Eurooppaan ja Suomeen. - Protektionismi ja nationalismi voimistuvat ja kansallismieliset puolueet nousevat hallituksiin. Maailma blokkiutuu. - Euroalue hajoaa ja EU:n tehtäväksi jää alueen ulkorajojen turvaaminen. - Suomessa tehdään rakenteellisia uudistuksia ja tuetaan kotimaista. Yksityisen pääoman karkaamista ulkomaille rajoitetaan. - Julkisen sektorin rooli kasvaa. Palvelut ja sosiaaliturva rahoitetaan pitkälti lainarahalla. - Rakenteellisia uudistuksia tehdään ja kotimaista teollisuutta tuetaan. - Elinkeinorakenne ja työn tekeminen säilyvät suhteellisen perinteisinä. - Raaka-ainepula, cyberhyökkäykset sekä internetin epäluotettavuus hidastavat teknologiakehitystä. - Perhekeskeisyys, uskonto ja konservatismi voimistuvat arvoissa.	- Yksilölliset arvot voimistuvat, ja vapaus ja vastuu korostuvat myös valtiotasolla. Oma vastuu palveluiden rahoittamisesta kasvaa. - Omistamisen merkitys vähenee, palvelullistuminen voimistuu ja kaikki tuotetaan "as-a-service". - Alustatalous ja mikroyrittäjyys syrjäyttävät perinteiset työsuhteet. - Lohkoketju mahdollistaa yksilöiden välisen kaupankäynnin ilman että suuryritykset/pankit saavat osuutta. - Työmarkkinat jakautuvat huippu-osajiin ja helposti korvattaviin. Yhteiskunta polarisoituu. - Matala perustulo otetaan käyttöön työn muutokseen vastaamiseksi. - Suomi Oy:tä johdetaan yritysmäisesti. Asiantuntijavalta ja yksilöiden välinen sopiminen korvaavat edustuksellisen demokratian. - Kaupunkieihin syntyy erikoistuneita ja eriytyneitä alueita. Liikkuminen on päästöttömien pienkulkuneuvojen varassa.	- Hallitsematon robotisaation luoma massatyöttömyys ja globaali rahoitusjärjestelmän kaatuminen vievät Suomen syvään lamaan. - Mahdollisuus tuottaa julkis-rahoitteisia palveluja romahtaa. - Valtioon tukeutumisen sijasta turvaudutaan perheeseen ja omiin verkostoihin. Kolmannen sektorin rooli kasvaa palvelujen tuottajana. - Ihmisten välinen interaktio korostuu vastareaktiona nopealle teknologia-kehitykselle ja tekoälylle. - Poliittinen päätöksenteko keskittyy kuntiin ja alueellisiin yhteisöihin. - Elinkeinot, asuminen sekä ruoan ja energian tuotanto hajautuvat. - Suomeen syntyy paikallisyhteisöjä, jotka hyödyntävät vaihdantataloutta omavaraisuuden lisäämiseksi. - Suomalaisten arvot jakautuvat voimakkaasti. Lamassa ja alakulttuurien yhteentörmäyksissä syntyy mellakoita ja alueellisia irtiottoja.	- Analytiikka korvaa ihmisen rutiini- ja asiantuntijatyössä. Koneiden tekemiä päätöksiä pidetään ihmismieltä luotettavampina. - Ubiikkiyhteiskunta realisoituu ja virtuaalisuus on kaikkialla. Kehitys haastaa perinteiset tavat aina perhemalleista asumiseen. - EU ja Suomi eivät pysy muutoksessa mukana. Muuttoliike suuntautuu Suomesta suurimpiin metropoleihin. - Suuryritysten tech-imperialismi valtaa maailmaa. Valta on monialaisten korporaatoiden käsissä. - Globaalit yhtiöt ja yhteisöt istuvat valtioiden kanssa samoissa päätöksentekopöydissä. - Mikroyrittäjyys tapahtuu suuryritysten omistamilla alustoilla. Yhteiskunta jakaantuu palveluksia tilaaviin ja niitä toimittaviin. - Digitaaliset alustat mahdollistavat ylikansallisten heimojen nousun. - Ihmiset haluavat toimia huippuunsa kehitetyissä keskuksissa. Suomi keskittyy pääkaupunkiseudulle.	- Yhteistyö nähdään eristäytymistä paremmaksi keinoksi turvallisuus-, talous- ja ilmastopolitiikassa. - Maailmantalous ja vienti nousevat kehittyvien maiden keskiluokan nousun vetämänä. - Kasvu mahdollistaa hyvinvointivaltiomallin laajentumisen EU:ssa. - EU:n liittovaltiokehitys voimistuu. Keskeinen päätösvalta siirretään kokonaan jäsenvaltioilta EU:lle. - Suuryritysten valtaa rajoitetaan kansainvälisillä sopimuksilla. Sääntely datan ja rajapintojen avaamiseksi luo uutta liiketoimintaa. - Dataa hyödyntävä EU-tasoinen verkosto järjestää liikkumista ja kuljettamista. - Varastoinnin kehitys johtaa energiavallankumoukseen. Energia on reservimaksuja lukuun ottamatta ilmaista. - Massamuutto demokratian ja paremman elintason perässä Idästä EU:hun koettelee alueen kantokykyä.
KANSALLISVALTIOT	YKSILÖT JA ASiantuntijat	YHTEISÖT	LAITTEET JA YRITYKSET	EU

Kuva 5. Uudenmaan skenaariot 2050

Skenaarioiden pohjalta on pyritty löytämään välttämättömiä toimenpiteitä, jotka Uudellamaalla tulee tehdä riippumatta siitä, mikä skenaario tai niiden yhdistelmä tulevaisuudessa toteutuu. Skenaarioista riippumattomien välttämättömien toimenpiteiden lisäksi jokaisen skenaarion toteutumisen varalle on luotu varautumissuunnitelma. Skenaariokohtaiset varautumissuunnitelmat antavat suuntaa sille, mitä Uudellamaalla tulee tehdä tai painottaa, jos maailma muuttuu tietyn skenaarion kaltaiseksi. Toimintaympäristön skenaarioiden ja niiden vaikutusten analysoinnin jälkeen projektissa muodostettiin Uudenmaan yhteinen tulevaisuuskuva. Tulevaisuuskuva osoittaa minkälainen Uudenmaan tulisi olla vuonna 2050, jotta se menestyisi muuttuvassa toimintaympäristössä. Se perustuu toimintaympäristön skenaariotyöstä sekä alueen toimijoille lähetetystä kyselystä nousseisiin kriittisiin kehittämisteemoihin ja niihin liittyviin toimenpiteisiin.

Skenaariot on rakennettu yhteistyössä Uudenmaan liiton, Capful Oy:n ja alueen asiantuntijoiden kanssa. Alueen strategisen kehittämisen tueksi luotujen skenaarioiden sekä Uudenmaan tulevaisuuskuvan 2050 määrittelyyn osallistettiin laajasti eri sidosryhmiä. Skenaarioluonnoksia kommentoitiin ja jatkotyöstettiin yli 60 alueen vaikuttajan ja asiantuntijan voimin yhteisessä työpajassa. Lisäksi skenaariotyöstä nousseita keskeisiä kehittämisteemoja ja toimenpiteitä arvioitiin nettikyselyllä, johon vastasi noin 70 henkilöä.

Ajatuspaja-analyysit

Uudenmaan liitto haki 6.4.2017 tarjouspyynnössä ulkopuolisia näkemyksiä johtavilta poliittisilta ajatuspajoilta tulevaisuustarkastelun pohjalta Uusimaa-ohjelman valmisteluun. Ajatuspajojen analyysit saatiin kaikilta kysytyiltä, keskustalaiselta e2:lta, kokoomuslaiselta Ajatuspaja Toivolta, vihreiden Ajatuspaja Visiolta, ja sosialidemokraattiselta Kalevi Sorsa -säätiolta.

Ajatuspaja-arvioinnin yleisenä huomiona oli, että skenaariot oli laadittu hyvin sidosryhmätyön pohjalta. Erilaisia tulevaisuustarkastelun, varautumissuunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden tarkistuksia maakuntaohjelman laadinnassa esitettiin jokaiselta painopistealueelta. Ajatuspaja e2 korosti nykyisen tilannekuvan merkitystä tulevaisuuden vahvuuksia etsittäessä. Kukin ajatuspaja ehdotti toimenpiteiden keskittämistä tärkeiksi havaitsemiinsa aihepiireihin sekä muutoksia skenaarioiden pohjalta ehdotettuihin strategiaan painopisteisiin ja kehittämistoimenpiteisiin. (Kuva 6.)

Uusimaa-ohjelma 2.0	Ajatuspaja e2	Ajatuspaja Toivo	Ajatuspaja Visio	Kalevi Sorsa -säätio
Hyvinvoiva ja osaava ihminen	Ihminen – perustarpeet kuntoon	Ihminen: Hyvinvointia työn ja teknologian murroksessa	Ihminen: Hyvinvointia työn ja teknologian murroksessa	Ihminen: Hyvinvointia työn ja teknologian murroksessa
Tulevaisuuden osaavat ihmiset	Hyvinvointia sekä terveellisen ja laadukas asuinympäristö kaikille ihmisille	Vaihtoehtoisten työn ja muun merkityksellisen tekemisen muotojen luominen	Eriarvoistumisen ja yhteiskunnan jakautumisen ennaltaehkäiseminen	Eriarvoistumisen ja yhteiskunnan jakautumisen ennaltaehkäiseminen
Kansainvälisyydestä vahvuutta	Eriarvoistumisen ja yhteiskunnan jakautumisen ennaltaehkäiseminen	Asukkaiden hyvinvoinnin, omahoidon ja terveysteknologioiden edistäminen	Uuden työn, tekemisen ja luovuuden syntymisen tukeminen	Vaihtoehtoisten työn ja muun merkityksellisen tekemisen muotojen luominen
Parhaat palvelut, aktiiviset asukkaat	Uuden ja vaihtoehtoisen työn ja muun merkityksellisen tekemisen mahdollistaminen	Eriarvoistumisen ja yhteiskunnan jakautumisen ennaltaehkäiseminen	Asuntopulan ja seudullisen eriytyksen kestävä ratkaiseminen	Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveysteknologioiden edistäminen
Turvallisuutta solidaarisuudesta				
Menestyvä ja vastuullinen business	Business – uutta työtä ja hyvää tuottavaa liiketoimintaa	Business: Uutta työtä ja hyvää tuottavaa liiketoimintaa	Elinvoima: Uutta työtä ja hyvää tuottavaa liiketoimintaa	Business: Uutta työtä ja hyvää tuottavaa liiketoimintaa
Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä	Osaava, luova työvoima, sosiaaliset taidot	Palvelullistumisen, digitalisaation ja uusien teknologioiden täysimääräinen hyödyntäminen	Kestävän kehityksen mukaisten palvelukonseptien, liiketoimintamallien ja teknologioiden edistäminen	Kestävän kasvun mukaisten infrastruktuurien, palvelukonseptien, liiketoimintamallien ja teknologioiden edistäminen
Liiketoimintaa kiertotaloudesta	Kestävän kasvun edistäminen	Kansainvälisen yhteistyön sekä Itämeren alueen verkostojen vahvistaminen	Globaaliin ja alueelliseen kilpailuun vastaaminen omilla vahvuuksilla	Kansainvälisen yhteistyön ja Itämeren alueen verkostojen vahvistaminen
Kansainvälistä osaamista ja investointeja	Kansainvälisen yhteistyön sekä Itämeren alueen verkostojen vahvistaminen	Kestävän kasvun mukaisten palvelukonseptien, liiketoimintamallien ja teknologioiden edistäminen	Palvelullistumisen, digitalisaation ja uusien teknologioiden täysimääräinen hyödyntäminen	Palvelullistumisen, digitalisaation ja uusien teknologioiden täysimääräinen hyödyntäminen
Elinvoimaa startupeista ja pk-yrityksistä				
Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta	Maapallo - monimuotoinen elinympäristö ja ilmastomuutokseen vastaaminen	Maapallo: Monimuotoinen elinympäristö ja ilmastomuutokseen vastaaminen	Maapallo: Monimuotoinen elinympäristö ja ilmastomuutokseen vastaaminen	Maapallo: Monimuotoinen elinympäristö ja ilmastomuutokseen vastaaminen
Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta	Hiilineutraaliuden saavuttaminen Uudellamaalla 2050 mennessä ja ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautuminen	Toimintojen ekotehokkuuden edistäminen ja kokonaiskulutuksen vähentäminen	Hiilineutraali Uusimaa mahdollisimman pian ja ilmastomuutokseen sopeutuminen	Toimintojen ekotehokkuuden edistäminen ja kokonaiskulutuksen vähentäminen
Kestävä ja turvallinen Uusimaa	Toimintojen ekologisen kestävyuden parantaminen ja kokonaiskulutuksen vähentäminen	Luonnon ekosysteemipalvelujen ylläpitäminen ja hyödyntäminen	Toimintojen ekotehokkuuden edistäminen ja kokonaiskulutuksen vähentäminen	Luonnon ekosysteemipalvelujen ylläpitäminen ja hyödyntäminen
Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta	Ekosysteemien ylläpitäminen ja kestävä hyödyntäminen	Hiilineutraali Uusimaa 2050 ja ilmastovaikutuksiin varautuminen	Luonnon ekosysteemipalvelujen ylläpitäminen ja hyödyntäminen	Hiilineutraali Uusimaa 2050 ja ilmastovaikutuksiin varautuminen
Helposti liikkeelle, varmasti perille				

kursiivilla merkityissä ehdotettu muutos

Kuva 6. Strategiset painopisteet ja toimenpiteet lopullisessa Uusimaa-ohjelma 2.0:ssa sekä Ajatuspaja e2:n, Toivon, Vision ja Kalevi Sorsa -säätion ehdotukset 6.4.2017 tarjouspyynnön pohjalta. Ehdotetut muutokset kursivoidulla tekstillä.

Ajatuspaja e2 arvioi, että skenaariotyössä on otettu hyvin huomioon tärkeimmät maailmanlaajuiset megatrendit, mutta maakunnan tähänastiset kehityssuunnat ovat jääneet vähälle huomiolle.

Tulevaisuustyön lähtökohtana e2 ehdottaa vahvuuksien ja kielteisten kehityskulkujen tunnistamista niin, että tulevaisuutta voidaan rakentaa vahvuuksien varaan. Potentiaalisia ongelmia, joista voi tulla kasvun ja vahvuuksien hyödyntämisen esteitä, ovat mm. nuorten putoaminen koulusta, päihdeongelmat ja koettu turvattomuus. Työllistymisen vaikeudet ja asumisen kalleus sekä niihin liittyen eriarvoistuminen,

osattomuus ja syrjäytyminen voivat koskettaa kasvavaa osaa alueen asukkaista tulevaisuudessa, jollei kehityssuuntaa katkaista.

Ajatuspaja Toivon analyysissä sovellettiin Nassim Nicholas Talebin antihaurauden teoriaa. Toivon mukaan varautumissuunnitelmissa ei oltu otettu huomioon Venäjän todennäköisesti heikkenevää demokratiakehitystä ja siitä aiheutuvia potentiaalisia ongelmia sekä esimerkiksi taloudellisia kerrannaisvaikutuksia. Myös kansainvälisten virtausten ja kauppasuhteiden huomiointia kaivattiin lisää. Samoin taloudellisten kannustimien erityisesti korkean teknologian osaajien sekä asiantuntijatyöntekijöiden houkuttelemisessa. Paikallisyhteisöjen tarkempaa roolin määrittelyä kaivattiin, vaikkakin todettiin paikallisyhteisöjen tärkeä rooli ulkoisiin shokkeihin varautumisessa.

Ajatuspaja Visio toteaa, että skenaariotyön viisi eri skenaariota antavat hyvän pohjan Uudenmaan maakuntaohjelmalle. Visio kuitenkin toivoo, että esiin olisi voinut nostaa voimakkaammin joitain muutostrendejä, jotka ovat monien arvioiden mukaan selkeästi muita voimakkaampia. Näitä ovat ilmastonmuutos, muuttoliike, robotisaatio ja globalisaatio sekä urbanisaatio ja alueiden eriytyminen. Ilmastonmuutoksen todetaan etenevän jopa kaikkein voimakkaimpien ennusteiden mukaisesti. Erityisesti tärkeinä Visio pitää näkymiä ilmastonmuutoksen liikkeelle sysäämistä kansainvaelluksista ja globaalin talouden mukanaan tuomaa huippuosaajien liikkuvuutta.

Kalevi Sorsa -säätö korostaa hyvinvointivaltion ja sosiaalisten investointien merkitystä Uudenmaan ja sen asukkaiden menestykselle ja hyvinvoinnille yksilöihin ja yhteisöihin kohdistuvien painotusten sijaan. Yritystoiminnan osalta säätö nostaisi kestäväää kasvua koskevat toimenpiteet prioriteettilistan kärkeen, sillä kaikessa liiketoiminnassa on tulevaisuudessa talous sovitettava maapallomme rajoihin määrätietoisilla politiikkatoimilla. Maapalloa koskevia tavoitteita se pitää hyvinä ja realistisinä, mutta kaipaa selkeitä käytännön toimia, jotka ohjaisivat maakuntatason toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ajatuspajoista e2 ja Visio ehdottivat useita sekä tulevaisuuskuvatyön strategisten painopisteiden että kehittämistoimenpiteiden otsikkotason muutoksia. Ajatuspajat Toivo ja Kalevi Sorsan säätö ehdottivat kumpikin vain yhtä kehittämistoimenpiteen otsikoinnin muutosta. Eniten muutoksia esitettiin Hyvinvoiva ja osaava ihminen sekä Menestyvä ja vastuullinen ihminen -strategisiin painopisteisiin. Uusimaa-ohjelmassa strategisten painopisteiden ja kehittämistoimenpiteiden otsikointia on sittemmin tarkennettu kauttaaltaan ja kuhunkin toimenpidetokokonaisuuteen on lisätty yksi kehittämistoimenpide. (Kuva 6)

Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointi

Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointi toteutettiin ajoittaen arviointi ohjelmatyön keskeisiin vaiheisiin. Asiantuntijatyöpajat arvioivat myös mitkä voisivat olla 0+ -vaihtoehdon (ohjelmaa ei toteutettaisi) vaikutukset ihmisiin, talouteen, liikenteeseen, aluerakenteeseen ja ympäristöön, luonnonoloihin ja –varoihin sekä ilmastonmuutokseen. 0+-vaihtoehdon mukaisia kehityskuvia ja arvioituja vaikutuksia on esitetty luvussa *Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointi*.

Arviointia tarkennettiin asiantuntijatyöpajoissa kohdistamalla arviointia kolmessa teemaryhmässä omien töiden arviointiin. Tavoitteena oli arvioida toimenpiteiden vaikutuksia ihmisiin, talouteen, liikenteeseen, aluerakenteeseen ja ympäristöön, luonnonoloihin ja -varoihin sekä ilmastonmuutokseen. Arviointi toteutettiin kesäkuussa 2017 ja ajoitettiin vaiheeseen, jossa teemaryhmien työ oli saatettu päätökseen. Tulokset koottiin arviointimatriisiin.

Ryhmillä oli ollut aikaa tutustua ohjelmaluonnoksen sisältöön ennen arvioinnin toteutumista. SOVA-ryhmä suoritti itsenäisesti saman matriisipohjaisen arvioinnin ryhmien arvioinnin pohjalta. Lopputulos matriisipohjaisesta arvioinnista on esitetty luvussa *Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointi*.

Arvio prosessin toteutuksesta

Ohjelman vaikutusten arvioinnin tulisi tuottaa suunnitelman valmistelun, toteutuksen ja seurannan kannalta olennaista tietoa. Vaikutusten arviointia tulisi toteuttaa koko ohjelman valmistelun ajan ja liittämään arviointi erityisen tiiviisti niihin vaiheisiin, joissa tehdään keskeisiä suunnitelmaa koskevia ratkaisuja. Jotta arviointi pystyisi tehokkaasti tukemaan suunnitelman valmistelua, toteutusta ja seurantaa, on vaikutusten arvioinnin muodostettava johdonmukainen ja tiiviisti suunnitelman valmisteluun integroitu kokonaisuus.

Asiantuntijatyöpajojen matriisipohjainen arviointi kesä-elokuussa 2017 toteutui hyvin ja siitä saatiin tärkeää tietoa kokonaisarvioinnin tueksi. Teemaryhmien aktiivisella osallistumisella arviointikokouksiin oli tärkeä merkitys Uusimaaohjelman vaikutusten arvioinnille ja arviointi pystyttiin näin integroimaan paremmin osaksi suunnittelua.

Uusimaa-ohjelman laadinnalle oli asetettu tiukka aikataulu, johon myös vaikutusten arviointi sovitettiin.

Uudenmaan ympäristön nykytila, ongelmat ja suojelutavoitteet

Toimintaympäristöanalyysi

Seuraavassa on lyhyesti esitelty Uudenmaan toimintaympäristöä sekä havaintoja siitä, mihin suuntaan Uusimaa on kulkemassa ja minkälaisia haasteita meillä on edessä.

Uudenmaan suhteelliset ydinvahvuudet tiivistyvät kolmeen teemaan: saavutettavuuteen, vetovoimaan ja osaavan työvoiman saatavuuteen. Nämä vahvuudet pätevät kansallisessa ja kansainvälisessä mittakaavassa. Uudenmaan alueen elinkeinoelämän ja yritystoiminnan näkymät ovat kehittyneet vuonna 2017 hyvin positiiviseen suuntaan.

Toiminnallisesti Uusimaa liittyy laajempaan Etelä-Suomen aluekokonaisuuteen, jonka on arvioitu muodostavan yhden toiminnallisen alueen 2050-lukuun mennessä. Viime vuosikymmeninä kaupungistuminen sekä liikennejärjestelmien ja -palvelujen kehittyminen ovat aiheuttaneet nopeita muutoksia toiminnallisissa alueissa, mikä näkyy hallinnolliset rajat ylittävien työssäkäyntialueiden laajenemisena ja pitkien työmatkojen lisääntymisenä. Tulevien vuosikymmenten muutokset kiihdyttävät tätä kehitystä entisestään.

Uusimaa kasvaa ja tiivistyy

Uusimaa on Suomen runsasväkisin ja tiheimmin asuttu maakunta, joka käsittää 26 kuntaa ja 1,64 miljoonaa asukasta. Väkiluku on kasvanut 25 vuodessa noin 390 000 asukkaalla, keskimäärin prosentin

vuodessa. Melkein joka kolmas suomalainen on uusmaalainen. Asukastiheys on eurooppalaista tasoa. Kunnista suurin on yli puolen miljoonan asukkaan Helsinki. Pienimmissä kunnissa asuu noin 2 000 asukasta. Viisitoista kuntaa on kaksikielisiä.

Uudenmaan väestön ikärakenne on muuta maata ja Euroopan alueita edullisempi, alle 40-vuotiaiden työikäisten osuus on Uudellamaalla erityisen korkea. Helsinki ympäristöineen on yksi Euroopan nopeimmin kasvavista kaupunkiseuduista. Pääkaupunkiseutu ja keskinen Uusimaa kasvavat sekä luonnollisen väestönkasvun että muuttovoiton ansiosta. Itäisen ja Läntisen Uudenmaan luonnollinen väestön kasvu on pysähtynyt ja Läntisellä Uudellamaalla väkiluku on vähentynyt. Itäisellä Uudellamaalla tasaista kasvua on pitänyt yllä nettosiirtolaisuus. Koko Uudenmaan väkiluku kasvoi viime vuonna merkittävästi enemmän kuin koko muun maan kasvu yhteensä.

Väestön lisäyksestä 77 prosenttia oli vieraskielisiä. Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia Uudellamaalla on yli puolet maamme vieraskielisistä. Uudenmaan kasvusta 90 prosenttia suuntautuu pääkaupunkiseudulle.

Uudellamaalla asutaan ahtaammin kuin muualla Suomessa. Pääkaupunkiseudulla asuminen on kalliimpaa ja asuntojen sekä vuokra-asuntojen hinnat ovat huomattavasti koko maan keskiarvoa korkeammat. Haasteena on kohtuuhintaisten asuntojen tarjonta ja vastaaminen eriarvoisuuden kasvuun.

Uusimaa on asukkaiden hyvinvoinnilla mitattuna seitsemänneksi kehittynein maakunta koko EU:n alueella. Vahvuuksia ovat luottamus, korkeakoulutuksen saatavuus, turvallisuus, tietoliikenneyhteydet, tiedon saavutettavuus sekä asukkaiden valinnanmahdollisuudet ja korruption vähäisyys. Parantamisen varaa on erityisesti asumisessa, perusterveydenhuollossa, peruskoulun jälkeiseen koulutukseen osallistumisessa sekä suvaitsevuudessa ja osallistamisessa.

Uusimaa tuottaa ja työllistää

Uudellemaalle muutetaan työpaikkojen ja monipuolisen koulutustarjonnan vuoksi. Uudellamaalla sijaitsee 34 prosenttia maan työpaikoista ja sen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on 38 %. Osaavan työvoiman saatavuuden näkökulmasta Uusimaa on Suomen houkuttelevin osaamisintensiivisten palveluiden maakunta korkeaa osaamista ja ylipäättään työvoimaa tarvitseville yrityksille. Korkeakoulutettujen osuus työvoimasta on Uudellamaalla Suomen suurin ja myös määrällisesti tarjontaa on eniten.

Maakunnan elinkeinorakenne on monipuolinen kokonaisuus, jossa kansainväliset yritykset, elinkeinojen palveluvaltaisuus ja uudet startup-yritykset mahdollistavat kasvun. Informaatio- ja viestintäalan, finanssialan ja koulutuksen sekä tieteellisen toiminnan työpaikkaosuus on korkeampi kuin muualla Suomessa keskimäärin. Myös viihteen ja taiteen työpaikat ovat keskittyneet vahvasti Uudellemaalle.

Uudenmaan työpaikoista 82 prosenttia on kaupan ja palveluiden alalla. Yritysten toimipaikoista noin 99 prosentilla on alle 50 työntekijää, liikevaihdosta alle 20 prosenttia syntyy alle 10 henkilön yrityksissä ja hieman yli 30 prosenttia suurissa, yli 250 henkilön yrityksissä.

Uudenmaan työllisyysaste vuonna 2016 oli 72,8 prosenttia ylittäen koko maan luvun 4,1 prosentilla. Uudenmaan työttömyysaste on alittanut koko maan tason jo usean vuosikymmenen ajan ollen toukokuussa 2017 9,7 prosenttia.

Vahvasti saavutettava Uusimaa

Saavutettavuudessa Suomen sisällä ja kansainvälisesti Uusimaa on yliverkainen lento-, raide- ja tieyhteyksiltään. Uudellamaalla sijaitsee myös matkustajaliikenteeltään Suomen vilkkain satama. Sen kautta kulkee kaksi kolmasosaa kansainvälisistä matkustajista. Suomen kansainvälisestä lentoliikenteestä 90 prosenttia keskittyy Helsinki-Vantaan lentokentälle. Helsingin ja Tallinnan välinen liikenne kasvaa Tukholman ja Helsingin välistä liikennettä nopeammin.

Liikenneyhteydet Uudenmaan maakunnasta ovat erittäin hyvät. Tieverkon rungon muodostavat Helsingistä alkavat säteittäiset valtatiet, pääkaupunkiseudun kehätiet sekä poikittainen valtatie 25. Muut kantatiet täydentävät päätieverkkoa. Alemman tieverkon merkitys on keskeinen pienemmille taajamille ja maaseutualueille. Alueen kaupunkiseuduilla jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu osuus on noin puolet matkoista, pääkaupunkiseudulla 60 %. Joukkoliikenteellä on vahva rooli pääkaupunkiseudulla ja sinne suuntautuvassa työmatkaliikenteessä. Pääkaupunkiseudulla joukkoliikenteen palvelutaso on hyvä, samoin kilpailukyky henkilöauton kanssa. Eräillä säteittäisillä väylillä paikoin jopa puolet tienkäyttäjistä on bussimatkustajia. Useissa maaseutumaisissa kunnissa joukkoliikenne ei juurikaan mahdollista autotonta arkea keskustaaajaman ulkopuolella.

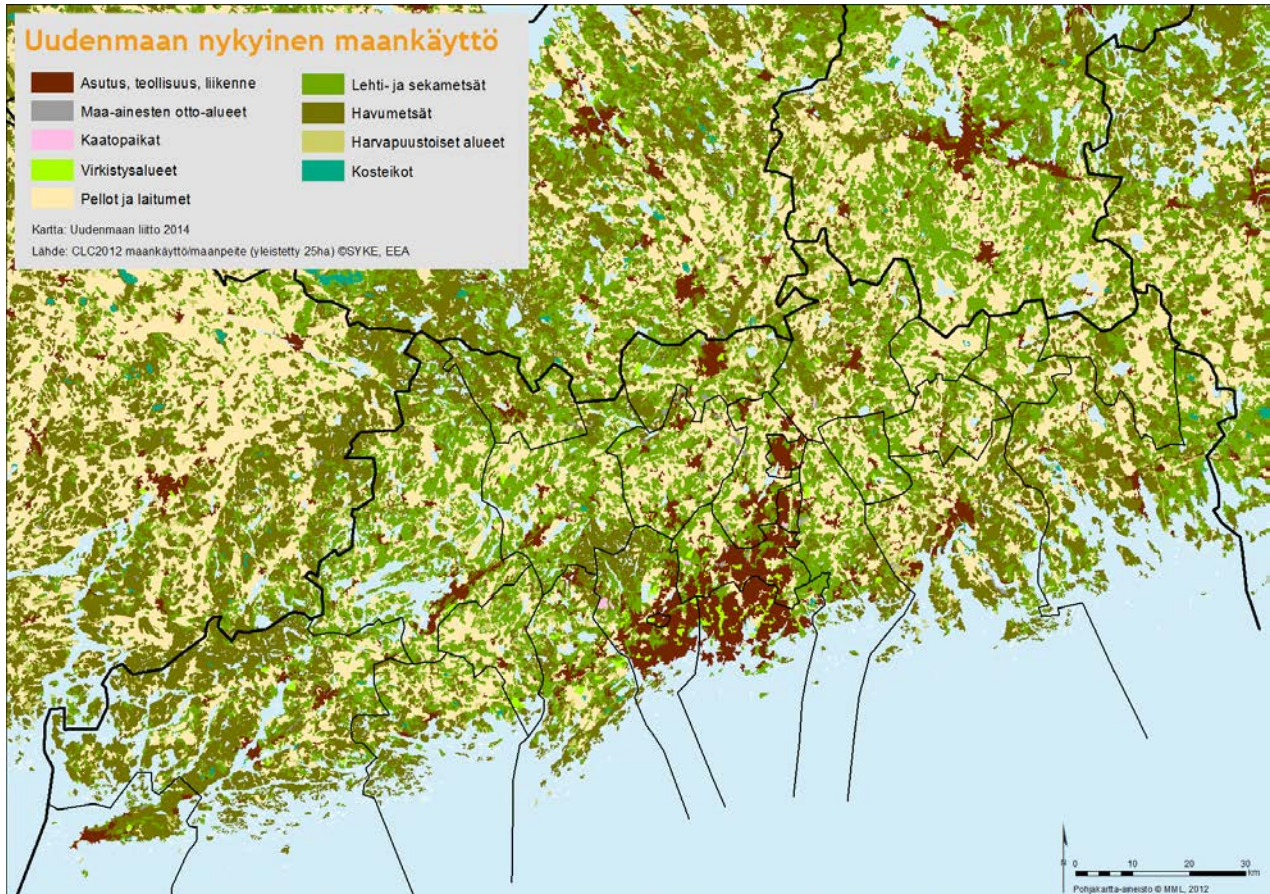
Ympäristön nykytila

Uudenmaan maapinta-ala on 9 097 km². Se on kolme prosenttia koko Suomen maapinta-alasta. Pääkaupunkiseudulla asuu yli kaksi kolmasosaa maakunnan väestöstä. Vaikka Uusimaa on Suomen tiheimmin asuttu maakunta, sen maapinta-alasta 85% on rakentamatonta. Taajamien kattama alue on kuitenkin laajentunut nopeasti viime vuosikymmeninä. Tässäkin Uudenmaan kuntien erot ovat suuria. Uudenmaan maantieteellinen sijainti sekä suotuisat luonnonolosuhteet ovat luoneet pohjan maakunnan rikkaalle kulttuurihistorialle. Omaleimaisempiin kulttuuriympäristöihin kuuluvat mm. Suomenlinna, ruukkimiljööt, rannikon ja saariston huvilat sekä viljavien jokilaaksojen kulttuurimaisemat. Maankäyttö on jakautunut kaupunkimaiseen pääkaupunkiseutuun sekä suuriin rakentamattomiin alueisiin idässä ja lännessä.

Monipuoliset luontokohteet ja vesialueet ovat Uudenmaan tärkeitä vetovoimatekijöitä matkailun ja virkistyskäytön näkökulmasta. Rannikko- ja merialueet, vesistöt, vaihteleva maaperä sekä kasvi- ja eläinlajien suuri määrä tekevät Uudenmaan luonnonympäristöstä rikkaan ja monipuolisen. Ainutlaatuisten luontokohteiden kirjo ulottuu lähimetsistä kansallispuistoihin ja arvokkaista kulttuuriympäristöistä saariston luonto- ja maailmanperintökohteisiin kuten Suomenlinna. Kohteet ovat hyvien liikenneyhteyksien ansiosta asukkaiden ja matkailijoiden saavutettavissa ja niiden virkistyskäyttöarvoa lisää laaja väestöpohja.

Uudenmaan ympäristöhaasteet liittyvät ilmastoon, vesientilaan, luonnon monimuotoisuuteen ja materiaalitehokkuuteen. Uudenmaan yhdyskuntarakenne on melko hajautunut. Lisärakentamiselle on osoitettu uusia aluevarauksia yhdyskunta- ja taajamarakenteen reuna-alueilta ja osa rakentamisesta on sijoittunut kaavoitettujen alueiden ulkopuolelle. Aluerakenteellisesti jäsentymättömät taajamien lievealueet ovat laajentuneet yhdyskuntarakenteen tiiviimmän osan reunamilta yhä laajemmalle alueelle. Helsingin seudun ja Uudenmaan yhdyskuntarakenne on ollut väljä ja harvaan asuttu verrattuna muihin Euroopan metropolialueisiin. Väljä yhdyskuntarakenne ja pitkät välimatkat lisäävät liikkumistarvetta ja autoriippuvuutta. Yhdyskuntarakenteen hajautuminen ja sen myötä laajeneva tieverkosto pienentää kasvien ja eläinten elintilaa ja muuttaa niiden elinolosuhteita. Myös haitalliset vieraslajit ovat merkittävä uhka luonnon monimuotoisuudelle ja saattavat aiheuttaa huomattavia taloudellisia tappioita maa- ja metsätaloudessa sekä haittaa luonnon virkistyskäytölle.

Ympäristölle maankäytön suunnittelussa kohdistuu koko Uudenmaan alueella poikkeuksellisen kovat vaatimukset johtuen metropolialueen voimakkaasta rakentamistarpeesta väestön ja yritystoiminnan kasvaessa. Uudellamaalla on myös paljon monille lajeille ainutlaatuisia elinympäristöjä johtuen eteläisestä sijainnista, vaihtelevasta maaperästä ja pinnanmuodoista sekä laajasta, pienipiirteisestä saaristosta. Näiden elinympäristöjen turvaamiselle saattaa Uudellamaalla asettaa haasteita se, että kasvavalle väestölle on tarjottava virkistysmahdollisuuksia ja maaseudun elinkeinot tulee turvata. (kuva 7)

Kuva 7. Uudenmaan nykyinen maankäyttö. Tiiviimmin rakentuneen pääkaupunkiseudun läheisyydessä sijaitsee muutamia laajoja metsiä kuten Nuuksion ja Sipoonkorven alueet. Muutoin Uudenmaan maankäyttö on varsin mosaiikkimaista metsäalueiden, viljelysmaiden ja taajamien vuorottelua.

Metsät, pellot ja vesistöt sekä muut luonnonalueet muodostavat lajiston säilymisen ja leviämisen kannalta tärkeän ekologisen verkoston. Viherkentteeseen kuuluva ekologinen verkosto on yhä tärkeämpi ilmaston muuttuessa, jotta eliölajit pystyvät siirtymään sopivammille alueille. Viheralueet ylläpitävät lajistoa, ekologisia prosesseja, ilman puhtautta ja vesivarantoja. Niillä on myös todettu olevan myönteinen vaikutus asukkaiden terveydelle ja elämänlaadulle. Virkistyskäyttö kohdistuu erityisesti kaupunkien viheralueille, lähivesistöihin sekä matkailu ja vapaa-ajan asumisen alueille.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillintä on yksi tärkeimpiä tulevaisuuden toimintaympäristön muutoksia. Ilmaston lämpenemiseen liittyy globaalilla tasolla esimerkiksi kuivuus ja merenpinnan nousu, joiden vaikutukset voivat heijastua Uudellemaalle mm. kasvavina pakolaisvirtoina. Sään ääri-

ilmiöt, kuten myrskyt ja rankkasateiden aiheuttamat tulvat voivat tuottaa taloudellista vahinkoa mm. infrastruktuurille, rakennuksille ja elinkeinoille. Ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää, että energiantuotannossa siirtymistä fossiilisista polttoaineista vähäpäästöisiin energialähteisiin. Energiatehokkaat ratkaisut yleistyvät niin liikkumisessa, asumisessa kuin liiketoiminnassa. Maaperän ja biomassan merkitys hiilen sitoutumisessa korostuu. Kiertotalous eli materiaalien ja raaka-aineiden hyödyntäminen uudelleen yleistyy kaikessa toiminnassa, mikä vähentää syntyvän jätteen määrää ja säästää luonnonvaroja.

Toimivalla viherrakenteella on monin tavoin merkitystä ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Metsien raivaaminen yhdyskuntarakentamiseen vähentää hiilinielua. Omavaraisuuden ja paikallisen tuotannon merkitys saattaa kasvaa, mikäli väestönkasvu ja ilmastonmuutos aiheuttavat maailmanlaajuisesti nykyistä suurempaa niukkuutta.

Ilmanlaadun kysymykset asukkaiden kannalta keskittyvät tiheästi asutulle pääkaupunkiseudulle. Pääkaupunkiseudun ilma on yleensä puhdasta Euroopan muihin metropoliseutuihin verrattuna. Siitä huolimatta ilmansaasteet, erityisesti hiukkaset aiheuttavat vakavia terveyshaittoja ja lisäävät kuolleisuutta. Tieliikenne Uudellamaalla on myös vilkasta. Keskeisten Uudenmaan ja sieltä johtavien liikennekäytävien tiekuljetukset vastasivat suoritteeltaan noin kolmannesta kaikista Suomen kuntien välisistä tiekuljetuksista 2012-2014.

Uudenmaan metsäbiotalous on valtakunnallisesti erittäin mittavaa, vaikka suhteelliset osuudet ovat hyvin pieniä. Massa- ja paperiteollisuus on merkittävin metsäbiotalouden toimiala. Laajempaa metsäteollisuutta on pääasiassa Lohjan seudulla. Vaikka Uudenmaan metsäbiotalouden tuotoksen arvo on lähes 2,9 miljardia euroa, on sen suhteellinen osuus maakunnan tuotoksesta vain 2 %. Arvonlisästä ja työllisyydestä osuus on prosentti ja investoinneista 0,4 %. Mutta esimerkiksi työllisten määränä se on kuitenkin yli kaksinkertainen koko maan keskiarvoon nähden. Metsäbiotalouden pieni osuus selittyy sillä, että suuri osa Suomen muusta taloudesta on keskittynyt Uudellemaalle. Metsäbiotalouden osuus maakunnan biotalouden tuotoksesta on 22 prosenttia. Tärkein biotalouden sektori on elintarviketeollisuus. Euromääräisesti metsäbiotalouden merkitys on kärkitasoa. Tuotos on suurin koko Suomessa ja arvonlisäys kolmanneksi suurin. Maakunnan metsäbiotalous vastaa noin 12 prosenttia koko maan metsäbiotalouden tuotoksesta. Puupohjaisen energian tuotannossa markkinoille Uusimaa on kolmanneksi suurin maakunnista.

Suomen peltopinta-alasta noin 8 prosenttia on Uudellamaalla. Maatalouden vesistökuormitus on suurta johtuen laajoista peltoalueista, eroosioherkästä maaperästä ja intensiivisestä tuotannosta. Uudenmaan vesistöt ovat pääsääntöisesti pieniä ja vähäjärvisiä. Jokivesistöjen virtaamat vaihtelevat runsaasti sateisuuden mukaan. Ihmisen toiminta, kuten ojitukset ja rakentaminen, voimistavat kuivuuden ja tulvien vaikutuksia.

Uudenmaan vesistöissä on vähän tulvia tasoittavia järvioltaita eikä vesistöjä juurikaan säännöstellä. Monilla järvillä, kuten Vihdin Enäjärvi ja Sipoon Savijärvi, ilmenee voimakasta rehevyyttä. Osa järvistä on muuttunut ajan myötä rehevämmiksi, esim. luonnontilainen Vitsjön Raaseporissa näyttää muuttuneen karusta järvestä keskituottoiseksi 1980-luvun jälkeen. Uudellamaalla on kuitenkin myös hyväkuntoisia, karuja järviä, joissa elää monimuotoinen kasviplanktoniyhteisö. Vihtijärvi ja Raaseporin Malarijärvi ovat esimerkkejä hyväkuntoisina säilyneistä vesistöistä.

Järvien happitilanne lopputalvella 2016 oli kohtalaisen hyvä johtuen lauhasta talvesta ja lyhyestä jääpeitekaudesta. Kesäaikainen klorofyllipitoisuus oli järvissä keskimäärin samalla tasolla kuin vuonna 2015. Uudenmaan rannikkomerialueella ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Merialue on edelleen rehevöitynyt ja pohjien happitilanne on monin paikoin heikko.

Ilmastonmuutos tulee muuttamaan merkittävästi jokien virtaamien ja järvien vedenkorkeuksien vuodenaikaista vaihtelua. Lisäksi merenpinnan nousu aiheuttaa tulvariskiä osalle rannikosta.

Sateisuuden ja sademäärien kasvun takia veden luonnollinen imeytyminen valuma-alueilla on entistä tärkeämpää. Kaupunkialueilla viheralueita tarvitaan muun muassa tasaamaan hulevesien tulvimista ja lämpöhuippuja. (Valuma-alueiden toimintakyky sadevesien hallinnassa korostuu ilmaston muuttuessa. Ilmastonmuutos lisää tarvetta laajoille yhtenäisille luontoalueille sekä hyvin kytkeytyneelle ekologiselle verkostolle. Nämä voivat vähentää lajien luontaisten elinympäristöjen heikkenemisestä aiheutuvaa haittaa.

Energia

Suomessa käytetään paljon energiaa asukasta kohden. Syynä tähän ovat mm. paljon energiaa kuluttava teollisuus, korkea elintaso, kylmä ilmasto ja pitkät etäisyydet. Maakunnista Uusimaa on maamme sähkönkulutuksen kärjessä. Pääkaupunkiseudulla korkea kulutus johtuu mm. asumisesta, palveluista ja rakentamisesta, kun taas esimerkiksi Porvoossa ja Lohjalla energiantensiivisen teollisuuden sijoittumisesta näille alueille.

Uudellamaalla valtaosa sähköstä tuotetaan ydinvoimalla sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannossa teollisuudessa ja kaukolämmön tuotannon yhteydessä. Lisäksi sähköä tuotetaan erillisellä lämpövoimalla, vesivoimalla ja tuulivoimalla.

Pääkaupunkiseudun kiinteistöistä noin 85 prosenttia on liittynyt kaukolämpöverkkoon. Myös muissa Uudenmaan taajamissa kaukolämpöverkko on laajentunut viime vuosina merkittävästi. Kaukolämmön yksi edellytys on riittävän tiivis yhdyskuntarakenne, jotta kaukolämpöverkon rakennuskustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi.

Kasvihuonekaasupäästöt

Suomessa tuotetaan kasvihuonekaasupäästöjä suhteellisen paljon henkeä kohden mitattuna. Kasvihuonekaasupäästöt ovat kuitenkin olleet viimeisten vuosien ajan laskussa. Etenkin teollisuuden ja kulutus-sähkön päästöt ovat laskeneet selvästi. Vuonna 2015 Uudenmaan osuus koko Suomen kokonaispäästöistä oli noin 22 prosenttia. Asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat Uudellamaalla pienemmät kuin Suomessa keskimäärin.

Uudellamaalla syntyi kasvihuonekaasupäästöjä vuonna 2015 yhteensä 12,1 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Päästöt olivat 11 prosenttia pienemmät kuin vuonna 1990 ja 15 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2012, jolloin laskenta tehtiin edellisen kerran. Suurimmat vähennykset syntyivät teollisuudessa ja kulutussähkössä. Myös kaukolämmön, liikenteen, jätteiden käsittelyn ja maatalouden aiheuttamat päästöt pienenivät. Viime vuosina teollisuuden polttoainekäyttö on huomattavasti pienentynyt. Kaukolämmössä on siirrytty entistä enemmän puupohjaisiin polttoaineisiin. Pääkaupunkiseudulla sekajätteen käyttö ja lämpöpumput ovat vähentäneet kaukolämmön päästöjä. Kulutussähkön päästöt ovat vähentyneet, koska valtakunnallista hiililauhdetuotantoa on korvattu tuontisähköllä ja kotimaisella vesivoimalla. Liikenteessä etenkin raskaan liikenteen päästöt ovat vähentyneet. Jätteiden käsittelyssä kaatopaikkasijoitus vähentynyt ja energiahyötykäyttö lisääntynyt, mikä on vähentänyt kaatopaikkojen metaanipäästöjä.

Kiertotalous

Pääkaupunkiseudun jätteiden hyödyntäminen on lisääntynyt syksystä 2014 alkaen, jolloin pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen kotitalouksien sekajäte on hyödynnetty kaukolämmön ja sähkön

tuotannossa Vantaan Energian jätevoimalassa. Jätevoimala hyödyntää vuodessa yhteensä 320 000 tonnia kierrätykseen kelpaamatonta sekajätettä.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) ei vie kotien sekajätettä enää kaatopaikalle. Muutos näkyi Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen vastaanottamissa jätemäärissä jo huhtikuusta 2014 alkaen, Vantaan jätevoimalan koekäytön alettua. Loppusijoitukseen viedyn jätteen määrä väheni tammikuun 19 000 tonnista joulukuun 700 tonniin kuukaudessa. Loppuvuodesta keskuksessa otettiin vastaan esimerkiksi Sortti-asemien palamattomia sekajätteitä sekä hyödynnettäväksi kelpaamatonta rakennusjätettä.

Muutoksen myötä HSY:n käsittelykeskuksesta vapautuu tilaa uusille toiminnoille. Ämmässuon alueelle on syntymässä ekoteollisuuskeskus Ekomo, joka perustuu materiaalivirtojen hyötykäyttöön.

HSY:n alueen asukkaat ovat 2014 kyselyssä ilmaisseet tyytyväisyytensä sekajätteen energiakäyttöön ja yhä useampi asukas lajittelee kodin jätteet. Paperi- ja kartonkijätteet huolehti oikeaan osoitteeseen yhdeksän asukasta kymmenestä.

Maaperä ja kiviaineksen otto

Väestön kasvun myötä rakentamistarve lisääntyy ja rakentamisen siirtyminen heikkolaatuisille pohjille vaatii runsasta kiviainesten käyttöä. Uudellamaalla soran tuonti Hämeestä on kasvanut. Harjukiviainekset ovat loppumassa Uudeltamaalta, joten alueella on siirrytty kallioiden louhintaan.

Pääkaupunkiseutu on Suomen suurin kiviainesten kulutuskeskittymä. Kiviainesten käytössä on Uudellamaalla 2000-luvulla tapahtunut muutos: harjukiviaineksen hyödyntämisestä on siirrytty kalliokiviaineksen käyttöön. Uudellamaalla kalliokiviainesten osuus kiviainesten käyttömääristä on vuodesta riippuen 50-60 prosenttia. Harjukiviaineita on enää jäljellä maakunnan luoteisrajalla ja Itä-Uudellamaalla.

Kiviainesten otto tuhoaa ottamisalueen geologisia ja biologisia luonnonesiintymiä, heikentää kasvillisuuden elinmahdollisuuksia, lisää pohjaveden likaantumiseriskiä sekä vaikuttaa haitallisesti maisemakuvaan. Kiviainesten jalostus ja pitkät kuljetusmatkat rakennuspaikoille aiheuttavat ympäristökuormitusta. Huolellisen suunnittelun, tarkan lupaharkinnan sekä valvonnan avulla kiviainesten hyödyntämisen aiheuttamaa ympäristökuormitusta pystytään lieventämään merkittävästi.

Ympäristönsuojelutavoitteet

Ilmastonmuutos

Uusimaa-ohjelma 2014-2017 tavoitteena on saavuttaa hiilineutraali Uusimaa vuonna 2050. Tavoitteen toteuttamiseksi on laadittu Uusimaa hiilineutraaliksi 2050 -tiekartta, jossa luodaan suuntaviivoja maakuntatason päästövähennystoimille. Nämä liittyvät energiatehokkuuteen, energiantuotantoon sekä liikenteeseen.

Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 valmistui vuonna 2007. Se on laadittu yhteistyössä Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kanssa. Ilmastostrategian tavoitteita on tarkistettu vuonna 2012. Tarkistettujen tavoitteiden mukaan kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää vuoteen 2020

mennessä 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta ja pääkaupunkiseudun tulee olla hiilineutraali vuonna 2050.

Keski-Uudenmaan strateginen ilmasto-ohjelma valmistui 2010. Seudun tavoitteena on 25 prosentin päästövähennys vuoteen 2020 ja hiilineutraalisuus vuoteen 2050 mennessä. Ilmastotyössä ovat mukana kaikki KUUMA-kunnat: Järvenpää, Hyvinkää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.

Aluetason strategioiden lisäksi monet Uudenmaan kunnat ovat asettaneet omia, kuntakohtaisia tavoitteita ilmastotyölle ja päästöjen vähentämiselle. Uudenmaan kunnista Hanko, Hyvinkää, Inkoo, Lohja, Porvoo, Raasepori ja Siuntio ovat myös liittyneet Suomen ympäristökeskuksen luotsaamaan valtakunnalliseen Kohti hiilineutraalia kuntaa (HINKU) – hankkeeseen. Hinku-kunnat ovat sitoutuneet tavoittelemaan 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta.

Vesien- ja merenhoito

EU:n direktiivi (2000 / 60/EY) Euroopan yhteisön vesipolitiikan suuntaviivoista tuli voimaan 22.12.2000. Direktiivin tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pinta- ja pohjavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että vesistöjen tila on vähintään hyvä koko EU:n alueella tavoitevuoteen 2015 mennessä. Suomessa direktiivi on pantu toimeen lailla vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299 / 2004) ja siihen liittyvillä asetuksilla. Laissa säädetään viranomaisten yhteistyöstä, vesien tilaan vaikuttavien tekijöiden selvittämisestä, seurannasta, vesien luokittelusta, vesienhoidon suunnittelusta sekä kansalaisten ja eri tahojen osallistumisesta.

Uusimaa kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueelle. Vesienhoidon suunnittelu etenee kuuden vuoden jaksoissa ja se toteutetaan laajassa yhteistyössä ja eri tahoja kuullaan useissa vaiheissa suunnittelua. Valtioneuvosto hyväksyi Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman 3.12.2015. Suunnitelman keskeinen osa on yhteenveto vesien tilan parantamiseksi suunnitelluista hoitotoimenpiteistä sekä arvio toimenpiteiden vaikuttavuudesta kaudella 2016–2021. Yhteenveto perustuu vesienhoitoalueen toimenpideohjelmiin, joissa on vesistö- ja vesimuodostumakohtaiset sekä yksittäisiä pohjavesialueita koskevat tiedot.

Luonnon monimuotoisuus

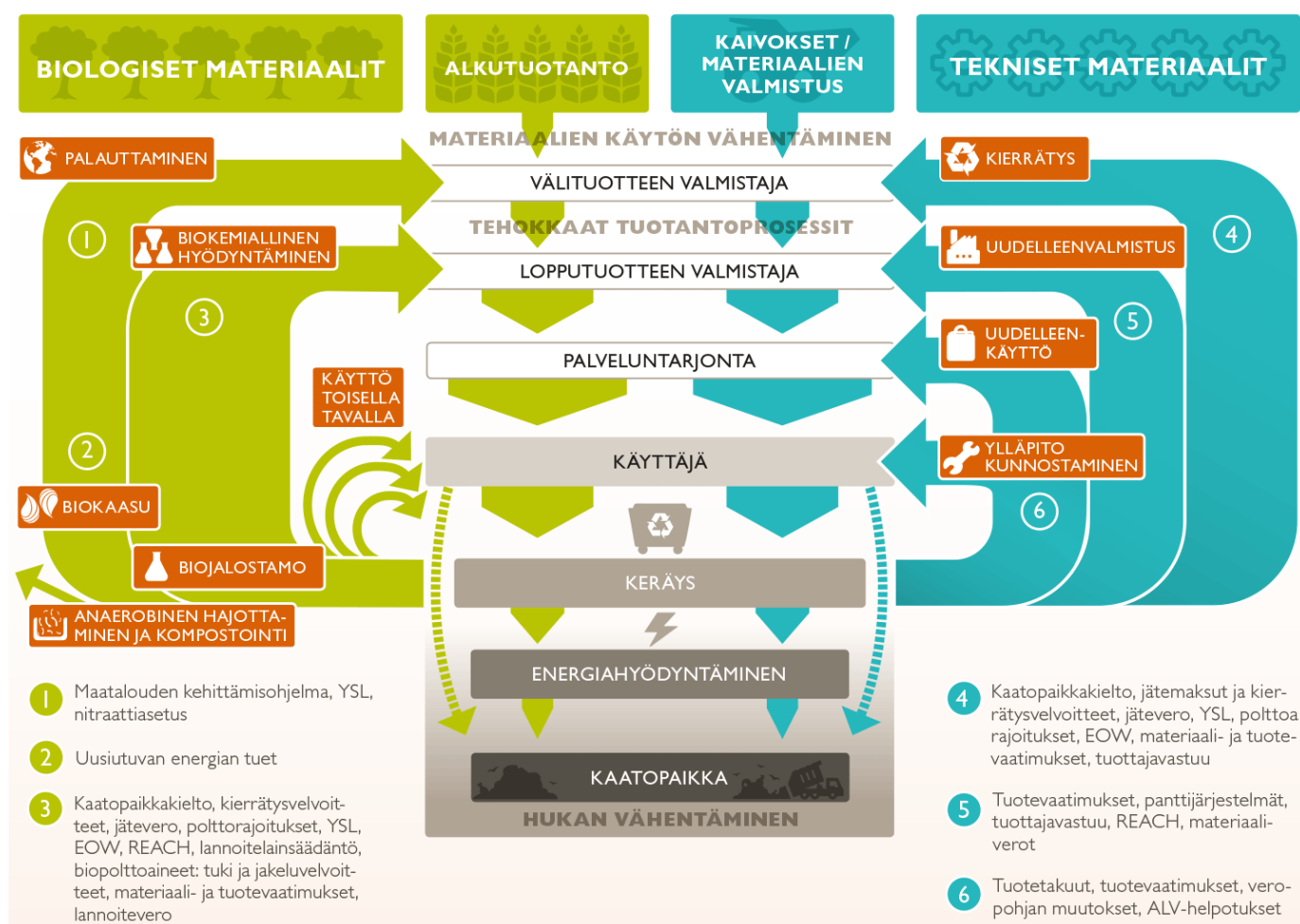
Suomi on sitoutunut edistämään luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä. Tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen Suomessa vuoteen 2020 mennessä ja saavuttaa ja ylläpitää lajien ja luontotyyppien suotuisan suojelun taso. Pyritään myös turvaamaan ekosysteemien toimintaedellytykset sekä jokien, järvien, pohjavesien sekä Itämeren hyvä tila.

Suomi on sitoutunut EU:n biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen päätavoitteisiin. Tarkoitus on pysäyttää vuoteen 2020 mennessä biologisen monimuotoisuuden häviäminen maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja kansallisesti ja varmistaa, että vuoteen 2050 mennessä Suomen luonnon tila on vakaa ja edistää tulevaisuudessakin kansalaisten hyvinvointia. EU:lla on luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020 ja Suomella on oma valtioneuvoston periaatepäätös Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävään käytön strategiasta vuosiksi 2012-2020 "Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi". Strategia toteuttaa biodiversiteettisopimuksen ja EU:n strategian tavoitteita. Strategia perustuu kansallisiin selvityksiin luonnon tilasta ja uhkatekijöistä. Vieraslajien torjuntaa koskevat tavoitteet on asetettu Suomen kansallisessa vieraslajistrategiassa, joka valmistui vuonna 2012. Kestävä luonnontalouden kehittämistoimenpiteet pyrkivät vastaamaan luonnon monimuotoisuutta koskevia tavoitteita.

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ja toimintaohjelma ovat olleet perustana laadittaessa Suomen priorisoidun rahoituksen puiteohjelmaa. Puiteohjelma luo perusteet sille, miten EU:n yhteisörahoitusta suunnataan Natura 2000-alueiden suojelun toimeenpanoon.

Kiertotalous

Kiertotalous siirtää elinkaarensa lopussa olevat tavarat uudeksi resurssiksi, sulkee materiaali- ja energiakiertoja teollisissa systeemeissä ja minimoi jätteet. Kiertotalous sisältää myös uudenlaisen taloudellisen logiikan, jossa tavaroiden valmistuksen sijasta huomio kiinnittyy ratkaisujen tarjontaan. Tavaroita myydään osana palvelua, jossa vuokraus, liisaus ja jakamismallit näyttelevät keskeistä sijaa (kuva. 8)

Kuva 8. Ohjauskeinojen vaikuttavuuden kohdentuminen kiertotalouden eri kiertoihin. Huomattava osa keinoista kohdistuu kiertotalouden ulkokaariin eli jätepolitiikkaan. Sisäkaariin vaikuttavista toimista monet asettavat uudelleenkäytölle ehtoja ja rajoituksia. Tarkoituksena on taata uudelleenkäytön ja -valmistuksen turvallisuus ja kestävyys.

Valtakunnallinen tavoite on kierrättää syntyvästä yhdyskuntajätteestä materiaalina 50 % ja hyödyntää energiana 30 %. Lisäksi orgaanista jätettä ei enää saa sijoittaa kaatopaikalle 2016 alusta alkaen. Tämä rajoitus koskee esimerkiksi sekajätteen joukossa olevia muoveja ja tekstiilejä.

Uusimaa kuuluu Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnitelma 2020:een, joka on 11 maakunnan alueen kattava alueellinen jätehuollon kehittämissuunnitelma. Siinä halutaan ehkäistä jätteen syntyä ja laskemaan yhdyskuntajätteen määrää. Jätteiden hyötykäyttöä pyritään lisäämään siten, että yhdyskuntajätteen hyödyntämisaste on 90 prosenttia ja kaatopaikalle sijoitetuista jätteistä korkeintaan puolet on biohajoavaa. Tavoitteena on luoda suunnitelmallinen jätehuolto, jossa varaudutaan erilaisiin riskeihin ja otetaan huomioon jätehuollon aluetarpeet kaavoituksessa.

Asetetut tavoitteet ovat toteutuneet osittain. Biohajoavia jätteitä sekä yhdyskunta- ja haja-asutuslietteitä koskevat tavoitteet ovat edistyneet parhaiten. Biohajoavia jätteitä sijoitetaan kaatopaikoille entistä vähemmän. Tilanne on muuttumassa jätealan lainsäädännön muutosten myötä kuten kaatopaikka-asetuksen kautta, joka lisää energiahyödyntämistä ja kierrätystä. Positiivinen vaikutus tulee näkymään kaatopaikkojen aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen ja vesistökuormituksen vähenemänä.

Maankäyttö

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ohjaavat maankäytön suunnittelua ja niiden toteuttamista maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) edellyttämällä tavalla. Tavoitteita on edistettävä maakunnan suunnittelussa, eli maakuntasuunnitelmassa, maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa. VAT:it tulee ottaa huomioon myös kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Maakuntakaavan merkitys VAT:ien toteuttajana on keskeinen. Maakuntakaava konkretisoi VAT:in tavoitteet maakunnan erityispiirteet huomioon ottaviksi alueidenkäyttöratkaisuksi sovittaen ne yhteen maakunnallisten ja muiden tavoitteiden kanssa. VAT:eihin on sisällytetty keskeisimmät valtakunnallista ohjausta vaativat tavoitteet, jotka koskevat alue- ja yhdyskuntarakennetta, elinympäristön laatua, yhteysverkostoja, energiahuoltoa, luontoja kulttuuriperintöä sekä luonnonvarojen käyttöä.

Ympäristöministeriö valmistelee valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) uudistamista. Tavoitteena on, että valtioneuvosto voisi päättää uudistetuista tavoitteista loppuvuodesta 2017.

Ympäristön kehitys, jos maakuntaohjelmaa ei toteutettaisi (0-vaihtoehto)

Arviointityöpajoissa analysoitiin myös kysymystä siitä, mitä vaikutuksia sillä olisi, että Uusimaa-ohjelmaa ei toteutettaisi. Laajat, sidosryhmien käsittelemät vaihtoehtovertailut on ohjelmaa laadittaessa tehty ohjelman pohjana olleissa tulevaisuuskuvatuissa ja selvityksissä. Näiden pohjalta laaditun maakuntaohjelman 0-vaihtoehtoon vertailu pohjautuu ajatukseen siitä, miten Uusimaa kehittyisi ilman ohjelmaa ja arvioinnissa siinä esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset voisivat olla kielteisiä. Talouteen liittyvänä uhkakuvana on se, että Uudenmaan kilpailukyky ja talouskasvu heikkenisivät ja eri alueiden väliset taloudelliset erot syvenisivät. Terveysten ja hyvinvointiin, elinoloihin ja osaamiseen, tasa-arvoon, kotouttamiseen ja suvaitsevaisuuteen ja kuntatalouteen kohdistuvat erittäin myönteiset vaikutukset jäisivät saamatta. Samoin kansainvälisen erilaisuuden toimenpiteiden vaikutusten poisjääminen uhkasi vähentää turvallisuuden, viihtyvyyden, yhdenvertaisuuden, kotouttamisen ja suvaitsevaisuuden kehittymistä ja vaarantaisi maakunnan vetovoimaa ja yritystoiminnan kehittymismahdollisuuksia.

Suurimpana uhkana olisi taloudellisten toimenpiteiden erittäin myönteisten vaikutusten poisjäänti. Maakunnan talouskehitys, kilpailukyky, vetovoima ja yleensä yritystoiminnan kehittymismahdollisuudet saattaisivat kärsiä. Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen sekä materiaalitehokkuuden tavoite vaarantuisivat kiertotalouden ja resurssitehokkuuden toimenpiteiden puuttuessa. Liikenteen osalta erittäin myönteisiä vaikutuksia jäisi pois vaikuttaen työllisyyteen sekä talous- ja yrityskehitykseen.

Positiivisia vaikutuksia 0-vaihtoehdosta ei ole juuri odotettavissa. Ohjelman arvioidut jonkin verran kielteiset vaikutukset kohdistuvat ilmastomuutokseen vastaamiseen liikkumisen tarpeen, energian käytön ja ilmastomuutoksen hillinnän kysymyksissä. Myös kotitalouden kustannuksiin, lähivirkistysalueisiin ja kaupunkiluontoon on maakuntaohjelmalla arvioitu olevan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Näiden arvioiden taustalla on kuitenkin käsitys siitä, että maakuntaohjelman aikaansaama taloudellinen kasvu ja kansainvälinen liikkuvuus sekä tiukentuneet ympäristösäännökset ja kiertotalouden rakenteiden toteuttaminen voivat merkitä myös ristiriitaisia tai jonkin verran kielteisiä vaikutuksia myönteisten vaikutusten ohella. Luopuminen maakuntaohjelmassa esitetyistä strategisista kehittämistoimenpiteistä voisi kuitenkin merkitä näidenkin asioiden merkittävää huononemista talouden, sosiaalisten ja ympäristötavoitteiden jäädessä toteutumatta.

0-vaihtoehto voisi merkitä kehityksen merkittävää huononemista. Ihmisten välinen epätasa-arvo, segregatio sekä syrjäytyminen saattaisivat lisääntyä. Koulutukseen pääsy voisi vaikeutua ja työttömyys kasvaa. Liikenteen ruuhkat ja päästöt kasvaisivat haittavaikutusten hillitsemisen tavoitteista tai liikkumistapojen ohjaamisesta luovuttaessa.

Aluerakenteen hajaantumista ei pyritäisi estämään, jolloin virkistysalueet olisivat uhattuina. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen kiihtyisi ja uusia lajeja uhanalaistuisi. Ilmastomuutos kiihtyisi ilman ilmasto- ja vähähiilisyystavoitteita. Uhkana voisi olla se, että ympäristö jäisi muun kehittämisen jalkoihin.

Uusimaa-ohjelmalla voidaan ohjata eri toimijoiden ja kuntien, ELY-keskuksen ja Uudenmaan liiton toimintaa paremmin samaan suuntaan, jolloin voimavarat, toimenpiteet ja hankkeet tukevat paremmin toisiaan. Jos tästä luovutaan ja tehdään erillisiä hankkeita ja suunnitelmia, jää toiminnan vaikuttavuus vähäisemmäksi.

Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointi

Lähtöoletuksia ja epävarmuustekijöitä

Vaikutusten arvioinnissa on pyritty löytämään toimenpiteiden keskeisimmät ja merkittävimmät vaikutukset. Arvioinnin taso on yleispiirteinen ja kohdistuu maakuntaohjelman tavoitekokonaisuuksien yhteisvaikutuksiin. Ohjelmassa ei sen luonteen vuoksi esitetä toimenpiteiden tarkkaa kohdentumista, määrää, toteuttajaa eikä toteuttamistapaa ja ohjelma voi toteutua monella eri tavalla. Toimeenpanovaiheessa ohjelman konkretisoituessa myös arviointia on mahdollista tarkistaa ja tarkentaa.

Uusimaa-ohjelman vaikutusten arvioinnin lähtökohtana on arvioida vaikutuksia nykytilanteeseen nähden. Uudenmaan toimintaympäristö kehittyä ja muuttuu myös Uusimaa-ohjelmasta riippumattomista tekijöistä johtuen. Arvioinnissa on keskitytty Uusimaa-ohjelman aiheuttamiin mahdollisiin vaikutuksiin.

Ohjelmaa toteutetaan vuosina 2018–2022. Vaikutusarviointi on kohdistettu tilanteeseen, jossa ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden kuvitellaan toteutuneen tätä pidemmällä aikavälillä noin 15-20 vuoden aikajänteellä nykyhetkestä, ajoittuen karkeasti noin 2030-2040 tilanteeseen.

Uusimaa-ohjelmassa määriteltyjen toimenpiteiden toteutumiseen ja toteuttamiseen liittyy epävarmuustekijöitä. Merkittävä epävarmuustekijä liittyy käytettävissä oleviin taloudellisiin resursseihin. Yleisen taloudellisen tilanteen kehittyminen voi toteuttamistoimenpiteiden edellyttämään rahoitukseen. Ohjelman vaikutuksia arvioitaessa ei ole huomioitu mahdollisia taloudellisia heilahduksia. Niitä on käsitelty ohjelman pohjaksi tehdyn tulevaisuuskuvatyön selvityksissä ja vaihtoehtotarkasteluissa.

Vaikutuksia arvioitaessa ei ole otettu myöskään huomioon mahdollisia hallinnollisia muutoksia, kuten käynnissä olevat maakunta- ja SOTE-uudistukset. Lähtökohtana on nykyisen maakuntamallin mukainen, nykyisen maakunnan alueelle kohdistuva vaikutusarviointi.

Ohjelman yhteisvaikutukset ja kokonaisvaikutukset

Uusimaa-ohjelman valmistelun aikana on vaikutuksia arvioitu kuudessa kokonaisuudessa - ihmisiin, talouteen, luonnonoloihin ja luonnonvaroihin, aluerakenteeseen ja ympäristöön, liikenteeseen sekä ilmastonmuutokseen vastaamiseen (Kuva 9.)

ARVIOINTIMATRIISI		IHMISIIN										TALOUTEEN										LUONNONOLOIHIN JA LUONNONVAROIHIN										ALUERAKENTEESEEN JA YMPÄRISTÖÖN					LIIKEN-TEE-SEEN			ILMASTON-MUUTOKSEEN VASTAAMINEN					YHT.		
VAIKUTUKSET		Terveysteen ja hyvinvointiin	Elinoloihin ja virkistykseen	Koulutukseen ja osaamiseen	Työllisyyteen	Turvallisuuteen	Viihtyvyyteen	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon	Osallisuuteen ja vuorovaikutukseen	Ympäristötietoisuuteen ja -kasvatukseen	Kotouttamiseen ja suvaitsevaisuuteen	Maakunnan talouskehitykseen	Maakunnan kilpailukykyyn	Maakunnan vetovoimaan	Kuntatalouteen	Yritystoimintaan	Alueelliseen yhdenvertaisuuteen	Yritystoiminnan kehittymismahdollisuuksiin	Kotitalouden kustannuksiin	Maaperään	Vesien tilaan	Ilmanlaatuun	Luonnon monimuotoisuuteen	Uusiutuviin luonnonvaroihin	Uusiutumattomiin luonnonvaroihin	Kasvillisuuteen ja eliöihin	Huoltovarmuuteen	Luonnonvarojen kestävään käyttöön	Yhdyskuntarakentamiseen	Rakennettuun ympäristöön	Ekologiseen verkostoon	Maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön	Lähevirkistysalue/kaupunkiluontoon	Joukkoliikenteeseen	Liikenneverkkoon	Kävelyn ja pyöräilyyn	Liikkumisen tarpeen vähentämiseen	Energian käyttöön	Uusiutuvan energian määrään	Materiaalihokkuuteen	Ilmastomuutoksen hillintään	Ilmastomuutokseen sopeutumiseen					
+++ vaikutukset erittäin myönteisiä ++ vaikutukset myönteisiä + vaikutukset jonkin verran myönteisiä +/- ristiriitaisia vaikutuksia - vaikutukset jonkin verran kielteisiä -- vaikutukset kielteisiä --- vaikutukset erittäin kielteisiä 0 ei vaikutuksia																																															
Kehittämistoimenpiteet																																															
Hyvinvoiva ja osaava ihminen	Tulevaisuuden osaavat ihmiset	+++	+++	+++	++	++	++	+++	+++	++	+++	++	++	++	+++	++	++	++	++	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	2		
	Kansainvälisyydestä vahvuutta	++	++	++	++	+++	+++	+++	++	+	+++	++	++	+++	+	++	++	+++	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	+	0	+	+	+	-	-	0	0	-	+	1			
	Parhaat palvelut, aktiiviset asukkaat	+++	++	++	++	++	++	++	++	+	+	++	++	++	++	++	+/-	+++	-	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	0	+	+	0	0	0	+	1				
	Turvallisuutta solidaarisuudesta	++	++	+	+	++	++	++	+++	+	++	+	++	++	++	+	++	+	+	0	0	0	+	+	0	0	0	0	0	0	++	+	++	++	+/-	0	+	+	0	0	+	+	+	1			
Menestyvä ja vastuullinen business	Uusilla teknologioilla kasvua ja vientiä	++	++	++	++	+	+	+	+	+	+	+++	+++	+++	+++	+++	++	+++	+	0	0	0	0	+	+	0	+/-	+	+	+	0	+/-	0	+	+	+	+	+	+	++	+	+	1				
	Liiketoimintaa kiertotaloudesta	++	++	++	++	+	+/-	+	+	++	+	+++	+++	+++	+/-	+++	++	+++	+/-	++	++	++	++	++	++	++	++	+	+++	+/-	+/-	+	+/-	+	+/-	0	0	++	++	+++	+++	+++	2				
	Kansainvälistä osaamista ja investointeja	+	+	+++	+	+	+	+	++	+	++	+++	+++	+++	++	+++	+	+++	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	+	+	++	++	0	+/-	+	0	0	+	+	1			
	Elinvoimaa startupeista ja pk-yrityksistä	++	+	++	++	0	+	0	++	++	+	+++	+++	+++	+++	+++	+/-	+++	+/-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	+	+	1	
Ilmastovii-sas ja monimuo-toinen maakunta	Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta	+	++	+	+	0	+/-	++	+	0	++	++	+	+/-	++	+/-	++	-	0	+	+/-	+	+	0	+	++	+	++	+	++	+/-	+	+/-	-	+++	+/-	+	+/-	++	+++	+/-	++	0	1			
	Kestävä ja turvallinen Uusimaa	++	+	++	+	++	0	0	0	+++	0	+	++	+	+/-	+	+	++	+/-	0	++	0	0	++	++	0	+	++	+	+	0	+/-	+	0	0	0	0	++	++	++	++	+++	1				
	Elämyksiä ja huolenpitoa luonnosta	++	++	+	0	0	++	+	0	++	0	+	+	++	+/-	+	+	++	+	+	++	+	++	+/-	0	++	0	++	0	0	0	++	++	+++	+	0	+	+/-	+/-	0	0	+/-	+	1			
	Helposti liikkeelle, varmasti perille	++	++	0	+++	++	++	+	+	+	0	+++	+++	+++	+	+++	0	+++	0	0	0	+	0	+/-	+	0	+	+	+	0	+/-	+/-	+/-	++	++	++	+/-	+	-	0	++	0	1				
KOKONAISARVIOINTI		++	++	++	++	+	+	+	++	++	+	++	++	++	+	++	+	+++	+	0	+	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+	+	1		

Kuva 9.Uusimaa-ohjelman vaikutusten arviointimatriisi

Merkittävimmät myönteiset yhteisvaikutukset kohdistuvat talouteen ja ihmisiin. Vaikutukset luonnonoloihin ja luonnonvaroihin, aluerakenteeseen ja ympäristöön, liikenteeseen ja ilmastomuutokseen vastaamiseen ovat myös pääosin myönteisiä.

Uusimaa-ohjelman strategisista painopisteistä arvioinnissa erityisesti nousi esiin vahvalla myönteisellä vaikuttavuudellaan **Menestyvä ja vastuullinen bisnes**, jolla on arvioitu olevan paljon erittäin myönteisiä taloudellisia vaikutuksia jokaisella neljällä tavoitekokonaisuudella koskien uusien teknologioiden haltuunottoa, kiertotalouden liiketoimintaa, kansainvälisiä osaajia ja investointeja sekä yritystoimintaa. Yksittäisiä ristiriitaisia vaikutuksia on tunnistettu kohdistuen kuntatalouteen, alueelliseen yhdenvertaisuuteen ja kotitalouksien kustannuksiin. Myös ihmisiin vaikutusten on arvioitu olevan tässä painopisteessä myönteisiä tai jonkin verran myönteisiä, poikkeuksena kiertotalouden ja resurssitehokkuuden ristiriitaisiksi arvioidut vaikutukset viihtyvyyteen. Kiertotalouden ja resurssitehokkuuden vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön sekä liikenteeseen on myös arvioitu ristiriitaisiksi. Kokonaisvaikutuksiltaan nämä kehittämistoimenpiteet ovat kuitenkin myönteisiä johtuen osaltaan luonnonoloihin ja luonnonvaroihin sekä ilmastomuutokseen kohdistuvista selkeän myönteisistä vaikutuksista.

Hyvinvoiva ja osaava ihminen -kokonaisuuden strategisten painopisteiden on arvioitu olevan vaikutuksiltaan lähes yhtä myönteinen vaikutuksiltaan edellisen kanssa. Vaikutusten on arvioitu kohdistuvan myönteisesti talouteen ja ihmisiin, ainoana poikkeuksena ennakkoluulottomien kumppanuuksien kehittämistoimenpiteiden ristiriitaisiksi arvioidut vaikutukset alueelliseen yhdenvertaisuuteen ja jonkin verran kielteisiksi arvioidut vaikutukset kotitalouden kustannuksiin. Tämän painopistealueen osaamiseen ja yleissivistykseen tähtäävät kehittämistoimenpiteet ovat kokonaisuudessaan arvioitu sängen myönteisiksi, poikkeuksena ristiriitaiset vaikutukset liikkumisen tarpeen vähentämiseen ilmastomuutokseen vastaamisen näkökulmasta. Kansainvälisen erilaisuuden kehittämistoimenpiteillä on arvioitu ilmastomuutoksen näkökulmasta voivan olla jonkin verran kielteisiä vaikutuksia.

Ilmastoviisaan ja monimuotoisen maakunnan strategisissa painopisteissä on arvioitu olevan edellä mainittuja kahta muuta tasaisemman myös muihin kuin talouteen ja ihmisiin kohdistuvia myönteisiä tai jonkin verran myönteisiä vaikutuksia. Myönteisten vaikutusten ohella tähän kokonaisuuteen sijoittuu myös eniten ristiriitaisia tai jonkin verran kielteisiä vaikutuksia. Hiilineutraalin maakunnan kehittämistoimenpiteissä on nähty olevan jonkun verran kielteisiä vaikutuksia kotitalouden kustannuksiin ja lähivirkistysalueisiin ja kaupunkiluontoon. Liikenteen kehittämistoimenpiteillä on arvioitu olevan jonkin verran kielteisiä vaikutuksia uusiutuvan energian määrään.

Yhteenvedon voidaan todeta Uusimaa-ohjelman myönteisten vaikutusten kohdistuvan ennemuuta talouteen ja ihmisiin. Kokonaisarvioinnissa myönteisimmät vaikutukset kohdistuvat yritystoiminnan kehittymismahdollisuuksiin. Myönteisimpiä vaikutuksia on arvioitu olevan ohjelman osaamiseen ja yleissivistykseen sekä kiertotalouteen ja resurssiviisauteen kohdistuvilla kehittämistoimenpiteillä. Ohjelmalla on arvioitu olevan muihin kokonaisuuksiin lähinnä jonkin verran myönteisiä vaikutuksia. Ohjelma on arvioitu olevan ilman vaikutuksia maaperään ja ilmanlaatuun sekä ilmastomuutokseen vastaamiseen liikkumisen tarpeen vähenemisessä.

Ohjelman vaikutusten on arvioitu olevan luonnonoloihin ja luonnonvaroihin vähäisempää kuin talouteen ja ihmisiin. Vaikutukset ovat suurelta osin jonkin verran myönteisiä tai niitä ei ole arvioitu juurikaan olevan. Aluerakenteeseen ja ympäristöön sekä liikenteeseen vaikutukset ovat tähän verrattuna ristiriitaisempia. Etenkin maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuu ristiriitaisia vaikutuksia. Sama koskee ilmastomuutokseen vastaamista, jossa jonkun verran myönteisiksi

arvioituihin vaikutuksiin liittyy ristiriitaisiksi arvioituja vaikutuksia varsinkin liikkumisen tarpeen vähenemisen osalta.

Toimenpiteet suhteessa toimintaympäristön muutoksiin

Uudenmaan kasvu perustuu suurelta osin maahanmuuttoon. Kotouttaminen on ohjelmassa nostettu tärkeäksi teemaksi. Ohjelma pyrkii huolehtimaan riittävästä ja monipuolisesta koulutustarjonnasta maahanmuuttajille työelämään kiinnittymisen helpottamiseksi ja tukemaan keinoja maahanmuuttajien tasa-arvon ja kotoutumisen edistämiseksi. Siinä myös edistetään erityyppisten ihmisten, yhteisöjen ja ryhmin yhteistoimintaa ja tekemistä.

Väestönkasvun myötä yhdyskuntarakenne tiivistyy, mikä aiheuttaa haasteita elinympäristön laatuun ja asumiseen. Kaupungistuminen myötä ihmiset eivät tunne enää niin voimakasta yhteisöllisyyttä ja solidaarisuutta. Ohjelmassa pyritään vastaamaan tähän edistämällä erityyppisten ihmisten, yhteisöjen ja ryhmin yhteistoimintaa ja tekemistä. Siinä myös kehitetään yhteisöllisyyteen tähtääviä digialustoja, jotka mahdollistavat myös fyysisen kohtaamisen ja yleensäkin tuetaan keinoja, joilla vähennetään kaupungistumisen aiheuttamaa turvattomuuden tunnetta pääkaupunkiseudulla. Kuntia kannustetaan vahvistamaan rooliaan kansalaisyhteiskunnan, lähidemokratian ja kotiseutuhengen luojana.

Elinympäristön ja asumisen viihtyvyyteen ja laatuun on Uusimaa-ohjelmalla etsitty monipuolisesti vastauksia. Kaavoituksella sekä liikennepoliittisilla ratkaisuilla edistetään joukkoliikenteen sekä muiden kestävien kulkumuotojen käyttömahdollisuuksia. Siinä myös tuetaan ympäristötietoisuutta ja - vastuullisuutta edistäviä uusmaalaisia aloitteita, varhaiskasvatuksesta lähtien. Uuden rakennuskannan ja infrastruktuurin toteuttamisessa varaudutaan tulvariskeihin. Ohjelmassa edistetään luonnon arvojen ja luonnon tuottamien hyötyjen tunnistamista ja vahvistetaan niitä. Rahoitusta ohjataan toimenpiteisiin, joilla luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen pysäytetään.

Taloudellinen kasvu ja kilpailukyky kansainvälisillä markkinoilla edellyttävät uudenlaista yritystoimintaa ja koulutusta. Ohjelman strategisissa painopistealueissa tätä on edistetty erilaisin toimenpitein ja vaikutusarvioinnissa ohjelman taloudellisten vaikutusten arvioitiin olevan erityisen suuria. Läpikäyvänä tavoitteena ohjelmalla pyritään tukemaan teknologiakehitystä ja -innovaatioita, jotka edistävät kasvua ja vientiä. Uudenmaan mainetta ainutlaatuisen luovana, teknologiamyönteisenä ja rohkeasti tulevaisuuteen suuntautuvana maakuntana pyritään vahvistamaan. Yritysten, tutkimustoimijoiden ja julkisen sektorin kansainvälisiä teknologiakumppanuuksia, yhteistyötä ja verkostoitumista edistetään.

Taloudellisen kehityksen painopiste nähdään kansainvälisyydessä ja osaamisessa. Tällöin panostetaan etenkin pääkaupunkiseudun kansainväliseen markkinointiin investointien houkuttelemiseksi ja pyritään houkuttelemaan kansainvälisiä osaajia. Pohjoismaista yhteistyötä tehostamalla ja liikennereittejä parantamalla tähdätään etenkin Aasian markkinoille.

Terveyssektorilla kannustetaan toimijoita ennakoluulottomiin kumppanuuksiin, terveyttä edistäviin innovaatioihin ja lääketieteellisiin läpimurtoihin. Siinä myös tuetaan terveysalan kansallisen tutkimus- ja innovaatiostrategian toteuttamista ja panostetaan erityisesti alan startup-yrityksiin. Samalla erityistä huomiota kiinnitetään uusien teknologioiden mukanaan tuomiin eettisiin kysymyksiin.

Vastuullisen kehityksen, talouden ja ympäristön kannalta globaalistikin voi olla merkittävää, että ohjelmassa tavoitellaan Uudellamaalla myös kiertotalouteen ja resurssitehokkuuteen pohjautuvan liiketoiminnan kasvua. Siinä tunnistetaan ja toteutetaan resurssiviisaita ratkaisuja, kiertotalouden ja cleantechin aihioita ja kehitetään eri toimijoiden yhteistyönä uusia toimintatapoja, jotka edistävät älykästä ja ympäristöystävällistä teknologiaa. Suurten kiertotalouskeskittymien toimintaympäristöjen

kehittämistä tuetaan, samoin elinkeinoelämän, kuntien sekä tutkimussektorin yhteistyötä. Kiertotalouden periaatteita Uuden Uudenmaan toimintatavoissa ja hankinnoissa.

Ympäristön kannalta keskeinen päämäärä on, että Uusimaa haluaa olla Suomen ensimmäinen hiilineutraali maakunta ja saavuttaa Hiilineutraali Uusimaa 2050 - tiekartan tavoitteet varhennetusti. Toimenpiteissä edistetään vähäpäästöisen ja uusiutuvan energiantuotantoa ja hiilineutraalia rakennustuotantoa. Korjausrakentamiseen kestävin menetelmin kannustetaan. Liikenteessä edistetään joukkoliikennettä ja uusiutuvaa energiaa hyödyntävän ja vähäpäästöisen ajoneuvoteknologian käyttöönottoa. Uusiutuvien polttoaineiden käyttöä, sähköautojen latauspisteiden rakentamista sekä yritysten ja julkisen sektorin kestäviä valintoja hankinnoissa tuetaan. Ympäristötietoisuutta ja -vastuullisuutta pyritään edistämään.

Ilmastonmuutokseen ja kehityksen riskeihin pyritään vastaamaan. Tavoitteena on maakunta, jossa varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin, huolehditaan vesi- ja ruokahuollosta sekä pohjavesistä ja kiinnitetään huomiota kyberturvallisuusriskeihin.

Uuden rakennuskannan ja yhteiskunnan tärkeän infrastruktuurin toteuttamisessa otetaan jatkossakin huomioon riittävät tulvakorkeudet sekä parannetaan tietämystä ja varautumista tulvariskeihin. Vedenjakelua, varajärjestelmien ja viemärintiä kehitetään. Rahoitusta pyritään suuntaamaan pohjavesiolosuhteiden ja vedenhankintamahdollisuuksien selvittämiseen ja turvaamiseen. Elintarvikealan tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa kehitetään. Tavoitteena on tukea ruokajärjestelmän kiertotalouden sekä energia- ja materiaalihokkuuden parantamista ja ruokahävikin minimointia sekä lisätä urbaania ruoantuotantoa nk. plant factor -toiminnalla.

Uusimaa-ohjelma korostaa luonnonarvojen merkitystä kehittämisessä. Siinä monipuolinen luonto ja hyvin hoidetut sekä laajat viheralueet ovat pitkän aikavälin voimavara ja vetovoimatekijä. Viheralueet ovat tärkeitä hiilinieluja ja hidastavat ilmastonmuutosta. Toimenpiteissä pyritään tunnistamaan luonnon arvojen ja vahvistamaan luonnon tuottamia hyötyjä ja pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen. Pääkaupunkiseutua ympäröivästä metsäisestä vyöhykkeestä sekä saaristosta halutaan muodostaa asukkaita, matkailijoita ja yrittäjiä palveleva kestävä ja tunnettu kokonaisuus. Vesistöjen ja Itämeren tilaa pyritään parantamaan.

Toimenpiteet suhteessa läpileikkaaviin teemoihin

Ennakkoluulottomat kumppanuudet ja toimintamallit sekä Tiede, taide ja teknologia ovat ohjelman läpileikkaavina teemoina. Teemoja tuodaan esille ohjelman strategisten painopisteiden tavoitteissa ja kehittämistoimenpiteissä.

Hyvinvoiva ja osaava ihminen -painopisteessä tavoitteena on, että jatkossakin uusmaalaisilla on taitoja, joita tulevaisuudessa tarvitaan, liittyvät ne sitten teknologioihin, sosiaalisiin taitoihin tai empatiakykyyn. Yleissivistys ehkäisee tietämättömyydestä kumpuavia ennakkoluuloja ja auttaa uusmaalaisia arvioimaan hankkimansa informaation luotettavuutta. Suomen kansainvälisimpänä ja monikulttuurisimpana maakuntana Uudellamaalla pyritään asenneilmapiiriin, jossa värikkyyttä ja kansainvälisyys ovat vahvuuksia ja vastuullinen ajattelu arkipäivää. Jotta uusmaalainen voi jatkossakin hyvin on maakunnan tarjottava hyvät palvelut ja asukkaiden on oltava aktiivisia. Tässä tavoitteessa korostuu asukkaiden kyky huolehtia omasta terveydestään uusien digitaalisten laitteiden ja sovellusten avulla. Turvallisuutta solidaarisuudesta tavoitteen avulla ehkäistään yksinäisyyttä ja ihmisten pahoinvointia. Tärkeimpänä perustana on yhteisöllisyys, joka voi olla fyysistä tai digitaalista.

Menestyvä ja vastuullinen bisnes -painopisteessä tuetaan yrittäjyyttä, teknologian kehitystä ja innovaatioita talouden kasvun ja kehittymisen moottoreina. Yrittäjä- ja innovaatiohenkistä maakuntaa

rakennetaan Uusimaa-ohjelmassa uusien teknologioiden, kiertotalouden, cleantechin, yritystoiminnan ja kansainvälisten osaajien ja investointien houkuttelemisen keinoin. Digitalisaation, arvoketjujen muutoksen ja lohkoketjuteknologian ohella keinoälyn, koneoppimisen ja robotiikan odotetaan kehittyvän nopeasti. Muutokset tulevat koskemaan myös työelämää ja työtapoja. Tässä maakunta tarvitsee kykyä uudenlaisten eettisten kysymysten ratkaisemiseksi. Päättäjien ja kansalaisten edellytyksistä osallistua keskusteluun tulevaisuuden suunnasta, arvopohjasta ja valinnoista pyritään huolehtimaan.

Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta -painopisteessä tavoitteena on vauhdittaa ilmastoviisaan, monimuotoisen ja kestäväan maakunnan vahvistumista ja vauhdittaa nykyistä hiilineutraali Uusimaa 2050 -tavoitetta. Siinä pyritään kohti maailman houkuttelevimpia päästöttömiä liikkumismuotoja, älykkäimpiä kaupunkienergiaratkaisuja ja ympäristöpositiivisen rakentamisen edelläkävijyyttä. Uudellemaalle halutaan johtavia kiertotalouskaupunkeja sekä resurssiviisaita kaupunkilaisia ja yritystoimintaa. Monimuotoisella ja kestäväällä Uudenmaalla korostuvat luonto, vesistöt ja turvallisuus. Turvallisuuteen tähdätään varautumisen keinoin. On varauduttava ilmastomuutoksen vaikutuksiin, huolehdittava ruokahuollosta, vesihuollosta, pohjavesistä sekä kyberturvallisuudesta. Luonnon monimuotoisuudesta pitää huolehtia, koska luonto tarjoaa ihmisille elämyksiä ja viheralueiden merkitys hiilen sitomisessa korostuu. Kokonaisuuteen kuuluvat myös puhtaat pintavedet. Luonto on myös alueen vetovoimatekijä verrattaessa Uuttamaata muihin eurooppalaisiin alueisiin. Liikenteen ja liikkumisen murrosta käsitellään liikenneinfrahankkeiden, energiatehokkuuden ja vähäpäästöisyyden näkökulmasta.

Uusimaa-ohjelman toimeenpano ja seuranta

Uusimaa-ohjelman toimeenpanosuunnitelmassa määritellään tarkemmin ne toimenpiteet, joilla Uusimaa-ohjelman mukaisia tavoitteita ja linjauksia toteutetaan. Toimeenpanosuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä tarkistetaan vuosittain. Tarkistuksen yhteydessä voidaan seurata ohjelman toteutumista ja vaikutuksia mm. kilpailukykyyn, työllisyyteen ja elinympäristön laatuun strategisten valintojen, käynnistettyjen toimenpiteiden ja toteutuneiden tulosten perusteella.

Uudenmaan liitto ylläpitää tietopankkia (<https://www.uudenmaanliitto.fi/tietopalvelut/uusimaa-tietopankki>), johon kerätään ja jossa jalostetaan saatavissa olevia tuoreimpia tietoja maakunnan kehitystä kuvaavista tekijöistä, kuten väestönkasvu ja -rakenne, talouden kehitys sekä työmarkkinoiden toimivuus.

Uusimaa-ohjelma 2.0 tavoitteiden toteutumisen seuranta varten on haettu kansainvälisesti vertailtavia, selkeitä ja helposti ymmärrettäviä mittareita. Euroopan sosiaalisen kehityksen indikaattori (European Social Progress Index SPI) on EU-komission Social Progress Imperative säätiön kanssa laatima vertailu EU:n 275 keskikokoisen tilastoalueen sosiaalisesta kehityksestä. SPI on kehitetty käytettäväksi BKT:n rinnalle. Indeksi kytkeytyy vuonna 2015 YK:n yleiskokouksen hyväksymiin kestäväan kehityksen 17 tavoitteeseen, jotka muodostavat laajasti hyväksytyn pohjan kansainväliselle vertailulle. Tavoitteet kohdistuvat ympäristöön, ihmiseen ja talouteen. Euroopan alueiden kilpailukykyindeksi (Regional Competitiveness Index RCI) on Euroopan komission laatima vertailu noin 270 EU:n keskikokoisen tilastoalueen alueellisesta kilpailukykyvyydestä. Uusimaa ohjelman mittareiksi on SPI:stä ja RCI:stä valittu indikaattorit, joilla voidaan verrata maakunnan kehitystä muihin vastaaviin eurooppalaisiin keskikokoisiin metropoleihin. (Kuva 10)

Hyvinvoiva ja osaava ihminen -painopisteen tavoitteiden mittareiksi on valittu Euroopan alueiden sosiaalisen kehityksen indeksin (SPI) indikaattoreista korkeakoulutuksen saatavuus ja elinikäinen oppiminen, toisen asteen koulutuksen suorittaminen, valinnan mahdollisuudet, suvaitsevaisuus ja osallistuminen sekä terveys ja hyvinvointi.

Menestyvä ja vastuullinen bisnes -painopisteen tavoitteiden toteutumista seurataan neljällä indikaattorilla Euroopan alueiden kilpailukykyindeksistä (RCI) teknologista valmiutta, liike-elämän kehittyneisyyttä, innovaatiokykyä ja alueellista kilpailukykyä

Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta -painopisteen tavoitteita seurataan viidellä maakunnan kehitystä kuvaavalla indikaattorilla koskien Uudenmaan kasvihuonekaasupäästöjä, joukkoliikenteen mahdollistavaa asukastiheyttä, luonnon ydinalueita sekä pinta- ja pohjavesien tilaa. Kasvihuonekaasupäästöjen seuraaminen perustuu Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) tuottamiin laskentoihin. Joukkoliikenteen mahdollistava asukastiheys ja luonnon ydinalueet ovat Kestävät kaupunkiseudut -hankkeessa kehitettyjä mittareita, jotka on laskettu Uudenmaan liitossa YKR ja CORINE -aineistoista. Luonnon ydinalueet ovat metsäalueita, joiden ytimen pinta-ala on vähintään 100 ha, kun niiden 250 m leveä reunavyöhyke on poistettu. Laskenta on tehty CORINE Land Cover -aineistosta. Vesien tilan muutosta seurataan SYKE:n, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) ja Luonnonvarakeskuksen (LUKE) kartoittamien Pintavesien ekologinen tila sekä Pohjavesien tila -mittareilla.

Strateginen painopiste 2050	Mitattavat ilmiöt	Mittarit
 Hyvinvoiva ja osaava ihminen	Korkeakoulutuksen saatavuus ja elinikäinen oppiminen	SPI: Access to Advanced Education
	Toisen asteen koulutuksen suorittaminen	SPI: Access to Basic Knowledge
	Valinnan mahdollisuudet	SPI: Personal Freedom and Choice
	Suvaitsevaisuus ja osallistuminen	SPI: Tolerance and Inclusion
	Terveys ja hyvinvointi	SPI: Health and Wellness

Strateginen painopiste 2050	Mitattavat ilmiöt	Mittarit
 Menestyvä ja vastuullinen business	Teknologinen valmius	RCI: Technological readiness
	Liike-elämän kehittyneisyys	RCI: Business sophistication
	Innovaatiokyky	RCI: Innovation
	Työmarkkinoiden toimivuus	RCI: Labor Market Efficiency
	Alueellinen kilpailukyky	RCI: European Regional Competitiveness Index

Strateginen painopiste 2050	Mitattavat ilmiöt	Mittarit
 Ilmastoviisas ja monimuotoinen maakunta	Kasvihuonekaasupäästöt	Kasvihuonekaasupäästöt ja niiden kehitys asukasta kohti laskettuna. Uudenmaan liiton KASVENER-laskenta.
	Joukkoliikenteen mahdollistava asukastiheys	Osuus väestöstä, joka asuu sellaisilla alueilla, joiden asukastiheys on vähintään 20 as/ha, lasketaan YKR:stä.
	Luonnon ydinalueet	Luonnon ydinalueita ovat sellaiset metsäalueet, joiden ytimen pinta-ala on vähintään 100 ha, kun niiden 250 m leveä reunavyöhyke on poistettu. Lasketaan Corine-alueista.
	Pinta- ja pohjavesien tila	Vesien tilan muutosta seurataan SYKE:n, ELY-keskusten ja LUKE:n Pintavesien ekologinen tila -mittarilla sekä Pohjavesien tila -mittarilla.

SPI on Euroopan komission laadittama NUTS 2 -alueiden sosiaalisen kehityksen indeksi ja RCI alueiden kilpailukyky-indeksi.

Kuva 10. Mittarit ja ilmiöt, joilla Uusimaa-ohjelman strategisia painopisteitä ja ohjelmakauden (2018–2021) tavoitteita mitataan.

Yhteenveto

Uusimaa-ohjelman vaikutusten on arvioitu olevan pääosin myönteisiä. Merkittävimmät myönteiset yhteisvaikutukset kohdistuvat talouteen ja ihmisiin. Erittäin myönteisesti maakuntaohjelman on arvioitu vaikuttavan yritysten kehittymismahdollisuuksiin. Muilta osin vaikutusten on arvioitu olevan myönteisiä tai jonkin verran myönteisiä.

Luonnonoloihin ja luonnonvaroihin, aluerakenteeseen ja ympäristöön, liikenteeseen ja ilmastomuutokseen vastaamiseen kohdistuvien vaikutusten on arvioitu olevan jonkin verran myönteisiä. Maakuntaohjelmalla on arvioitu olevan edellistä vähemmän vaikutuksia luonnonoloihin ja luonnonvaroihin sekä ilmastomuutokseen vastaamiseen. Poikkeuksena ovat kiertotalouden ja resurssitehokkuuden sekä hiilineutraaliuden kehittämistoimenpiteet, joilla on arvioitu olevan selvästi myönteisempiä vaikutuksia. Näiden toimenpiteiden vaikutukset ovat osin myös ristiriitaisia yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön, maiseman, kaupunkikuvan ja kulttuuriperinnön sekä liikenneverkon kannalta. Eräänä selittävänä tekijänä on nähty uuden, kiertotalouteen tähtäävän teollisen rakenteen aiheuttaman muutospaineen ympäristölle.

Yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen tähtäävien toimenpiteiden on arveltu voivan aiheuttaa samankaltaisia paineita ympäristölle sekä kuntataloudelle ja alueelliselle yhdenvertaisuudelle Uudenmaan eri alueiden kesken. Alueelliseen yhdenvertaisuuteen on nähty kohdistuvan ristiriitaisia vaikutuksia talouteen siitä syystä, että osa ohjelman toimenpiteistä oletetaan painottuvan osaan maakunnan alueista. Kuntatalouden rasitetta ja kotitalouksien kustannuksia mahdollisesti lisääväksi tekijäksi on arvioitu uusien teknologioiden ja ympäristösäännösten syntymistä. Samasta syystä hiilineutraalin maakunnan tavoitteelle Uusimaa-ohjelmalla on arvioitu olevan myönteisten vaikutusten ohella myös ristiriitaisia vaikutuksia.

Monet ristiriitaiset vaikutukset liittyvät energian käyttöön. Toisaalta edistetään uusiutuvia energioita, mutta toisaalta talouskasvu lisää energian tarvetta. Energian käytön ja uusiutuvien energialähteiden suhteen arvioidaan kuitenkin päädyttävän ilmastomuutokseen vastaamisen kannalta myönteisiin tai erittäin myönteisiin lopputuloksiin kiertotalouden ja resurssitehokkuuden toimenpitein.

Ympäristöliiketoiminnan edellytysten parantamistoimet edesauttavat ympäristötavoitteiden saavuttamista myös ohjelma-alueella. Pinta- ja pohjavesien suojelua ja käyttöä koskevat ohjelman strategiset valinnat ovat tärkeitä tavoiteltaessa vesistöjen, pohjavesien ja Itämeren hyvää vesien tilaa. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet turvaavat elinympäristön laatua, luonnon virkistyskäyttömahdollisuuksia ja muita ekosysteemipalveluita.

Uusimaa-ohjelman vaikutusten on arvioitu olevan suurimpia osaamisen, kiertotalouden ja resurssiviisauden toimenpiteissä. Hiilineutraali Uusimaa on ohjelman keskeinen tavoite. Ohjelman strategiset painopisteet ohjaavat yhdyskuntarakenteen ja liikenteen ratkaisuja. Kokonaisarvioinnissa ohjelmalla on toteutuessaan merkittävästi myönteisiä vaikutuksia. Jonkin verran kielteisiä vaikutuksia on tunnistettu kotitalouksien kustannuksiin, lähivirkistysalueisiin ja kaupunkiluontoon, liikkumisen tarpeen vähenemiseen, energiaan ja ilmastomuutoksen hillintään kohdistuen. Nämä osin kiristyvien ympäristövaatimusten ja sen edellyttämän rakentamis- ja muun toiminnan, yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ja yleisen taloudelliseen kasvuun liittyvien paineiden merkitys on kokonaisuuden kannalta vähäinen. Voimakkaimpien myönteisten taloudellisten ja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten ohella on vaikutusten arvioitu kokonaisuudessaan olevan selvästi myönteisiä ja myös ympäristön kannalta selkeän positiivisia.

Lähteet

Julkaisut

Descombes, Laura et al (2015). Hiilineutraali Uusimaa 2050 -tiekartta. Uudenmaan liiton julkaisuja E 150. Viitattu 10.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

European Environment Agency (2006). Urban Sprawl in Europe. The Ignored Challenge. EEA Report 10/2006. Viitattu 12.7.2017: https://www.eea.europa.eu/publications/eea_report_2006_10/eea_report_10_2006.pdf.

European Environment Agency (2016). Urban sprawl in Europe. Joint EEA-FOEN report. EEA Report 11/2016. Viitattu 12.7.2017: <https://www.eea.europa.eu/publications/urban-sprawl-in-europe>.

Herneoja, Anne et al (2017). Etelä-Suomen liikennekäytävien logistiikkaselvitys. Uudenmaan liiton julkaisuja E 185. Viitattu 13.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Huttunen, Riku (toim.) (2017). Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030. Viitattu 12.7.2017: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-190-6>.

Karonen, Mauri et al (2015a). Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2016-2021. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 134/2015. Viitattu 13.7.2017: <http://bit.ly/2sSP4aF>.

Karonen, Mauri et al (2015b). Vesien tila hyväksi yhdessä. Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 132/2015. Viitattu 13.7.2017: <http://bit.ly/2uhRxiC>.

Kaski, Nelli et al (2017). Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2016. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, HSY:n julkaisuja 3/2017. Viitattu 13.7.2017: <http://bit.ly/2tP9vqg>.

Keskitalo, Jorma (2017). Kasviplanktonlajisto ja -biomassa Uudenmaan seurantajärvillä 2014 - 2015. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 20/2017. Viitattu 12.7.2017: <http://bit.ly/2ui1UDZ>.

Kemppainen, Sari (2015). Lähes kaikki kotitalouksien jäte hyödynnetään pääkaupunkiseudulla. Helsingin seudun suunnat 1/2015. Viitattu 14.7.2017: <http://bit.ly/2tSzb5k>.

Laakso, Seppo (2017). Uudenmaan aluetalouden skenaariot sekä väestö- ja työpaikkaprojektiot. Taustaselvitys Uusimaa-kaavan 2050 ja Uusimaa-ohjelman valmisteluun. Uudenmaan liiton julkaisuja E 179 - 2017. Viitattu 6.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Luoto, Liisa et al (2017). Uusimaa 5.0 – Jotakin parempaa. Uudenmaan tulevaisuustarkastelu 2050. Uudenmaan liiton julkaisuja E 182. Viitattu 6.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

MDI Oy (2017). Neljä käytävää – neljä profiilia. Etelä-Suomen käytäväverkoston profilointiselvitys. Uudenmaan liiton julkaisuja E 183. Viitattu 13.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Metsäkeskus (2017). Selvitys Uudenmaan metsäbioenergiapotentiaalin nykytilasta ja tulevaisuudesta metsätalouden näkökulmasta. Uudenmaan liiton julkaisuja E 189. Viitattu 12.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Niemelä, Jari et al (2017). Asiantuntija-artikkelit tulevaisuuden haasteista ja kehityssuunnista Uusimaa-kaavan 2050 taustaksi. Uudenmaan liiton julkaisuja E 181. Viitattu 6.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Nupponen, Jouni (2017). Alueelliset kehitysnäkymät 2017 kertoo positiivisesta suunnasta (Uusimaa). Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, uutiset 2017. Viitattu 13.7.2017: <http://bit.ly/2tLczFL>.

Penttilä, Sirpa et al (2017). Uudenmaan vesistöjen ja rannikkovesien tila vuonna 2016. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 19/2017. Viitattu 14.7.2017: <http://bit.ly/2tSywB3>.

Primmer, Eeva et al (2017). Habitaattipankkiin liittyvä sääntely ja toimintamalli. Selvitys 27.2.2017.

Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030 tavoitteiden tarkistaminen (2012). Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä. Viitattu 10.7.2017: <http://bit.ly/2u8Gijl>.

Seppälä, Jyri et al (2016). Kiertotalous Suomessa – toimintaympäristö, politiikkatoimet ja mallinnetut vaikutukset vuoteen 2030. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 25/2016. Viitattu 14.7.2017: <http://bit.ly/2tPjs8K>.

Stahel, W. R. 2016. Circular economy. Nature 531: 435-438. Viitattu 14.7.2017: Seppälä et al 2016.

Suomen ympäristökeskus (2017). Lineaaritaloudesta kiertotalouteen. Ympäristön tila - katsaus 2/2017. Viitattu 14.7.2017: <http://bit.ly/2rOIHti>.

Uudenmaan liitto (2015). Viherrakenteen kehityskuva. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaava. Uudenmaan liiton julkaisuja E 139. Viitattu 12.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Uudenmaan liitto (2017) Selvitys Uudenmaan metsäbioenergiapotentiaalin nykytilasta ja tulevaisuudesta metsätalouden näkökulmasta. Uudenmaan liiton julkaisuja E 189 - 2017, www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut

Uudenmaan liitto (2017). Uusimaa-kaava 2050 - Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Uudenmaan liiton julkaisuja B 54. Viitattu 13.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Uudenmaan ELY-keskus (2014). Sähkönkulutus tasaantumassa - Uusimaa. Viitattu 10.7.2017: <http://bit.ly/2u8LBsJ>.

Uudenmaan liitto (2017b). Uusimaa-ohjelma 2018–2021. Työohjelma. Osallisuus- ja arviointisuunnitelma. Uudenmaan liiton julkaisuja B 56. Viitattu 13.7.2017: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut.

Virtanen, Mervi (toim.) (2014). Etelä- ja Länsi-Suomen jätesuunnittelun toteutumisen 1. väliarvio. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, raportteja 49/2014. Viitattu 13.7.2017: <http://bit.ly/2ucouxf>.

Wennberg, Mikko et al (2017). Alueiden vahvuuksien analyysi. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 24/2017. Viitattu 10.7.2017: <http://bit.ly/2tyKwcn>.

Julkaisemattomat lähteet

Alaja, Antti et al (2017). Kalevi Sorsa -säätiön Uudenmaan tulevaisuustarkastelun analyysi. Kalevi Sorsa -säätiö. 10 s.

Karttunen, Kaisa et al (2017). Uusimaa 5.0 – Jotakin parempaa. Uudenmaan liiton tulevaisuustarkastelu. Raportti e2:n analyysistä ja suosituksista. 15 s.

Ruohonen, Sini ja Marttunen, Pessi (2017). Uudenmaan tulevaisuustarkastelun analyysi – Näkemyksiä välttämättömistä toimenpiteistä ja varautumissuunnitelmista. Ajatuspaja Toivo. 10 s.

Ylikahri, Ville ja Viskari, Tuomas (2017). Uudenmaan tulevaisuustarkastelun analyysi. Ajatuspaja Visio, 22.5.2017. 10 s.

Internet-sivustot

Ajatuspaja e2. Viitattu 20.7.2017: <http://e2.fi/ajatuspaja-e2/>.

Ajatuspaja Toivo. Viitattu 20.7.2017: <https://www.toivoajatuspaja.fi/>.

Ajatuspaja Visio. Viitattu 20.7.2017: <https://www.visio.fi/fi/ajatuspaja>.

European Social Progress Index. Viitattu 13.7.2017:
http://ec.europa.eu/regional_policy/fi/information/maps/social_progress.

HINKU-foorumi.fi. Viitattu 10.7.2017: <http://www.hinku-foorumi.fi/fi-FI>.

Kalevi Sorsa -säätiö. Viitattu 20.7.2017: <http://sorsafoundation.fi/fi/>.

Kuumailmasto. Viitattu 10.7.2017: <http://kuumailmasto.fi/>.

Uudenmaan työllisyyskatsaus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja TE-palvelut. Viitattu 10.7.2017: <http://www.temtyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx?ely=02#>.

Uusimaa-tietopankki. Uudenmaan liitto. Viitattu 10.7.2017:
<https://www.uudenmaanliitto.fi/tietopalvelut/uusimaa-tietopankki>.

Ympäristötietoa - Uusimaa. Ymparisto.fi. Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu. Viitattu 10.7.2017:
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Alueellista_ymparistotietoa/Uusimaa.

Liite 1. Uusimaa-ohjelman aikana käydyt sidosryhmätilaisuudet

Uusimaa-ohjelma 2.0 ja SOVA -aikataulu 2017		
Käsittely	Aika	Sisältö
Maakuntahallitus	21.11.2016	Tulevaisuustarkastelu
Kehittämisryhmä laajennettu (sisäinen)	7.3, 27.4, 11.5, 17.5	
Maakuntahallitus	28.3.2017	Valmistelu alkaa
Siltaryhmä à ELY	31.3. ja 1.6	
Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö (MYRS)	4.4.	Muut asiat
ELYN strategiatiimi	12.4. ja 18.8	
Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)	18.4.	Muut asiat
Asumisryhmä	20.4.	
SOVA-ryhmä	24.4. ja 19.5.	Sisältöjen ja toteutuksen valmistelu
Helsingin kauppakamari, Itä-Uudenmaan yksikkö	25.4.	
Tuusulan kunta	4.5.	
ELY yhteistyökokous	5.5	
AMKESU ryhmä	8.5.	
Helsingin kauppakamari, Keski-Uudenmaan yksikkö	10.5.	
Kuntajohtajien kokous	10.5.	
Teollisuuden Uusimaa - Kaski hankkeen tilaisuus	16.5.	
Länsi-Uudenmaan kauppakamari	18.5.	
Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö (MYRS)	19.5.	Pykälä
ELYN strategiapäivä	23.5.	
Maakuntavaltuusto	24.5.	Tilannekatsaus
Myrskylän valtuusto	29.5.	
Aluekehittämisen vastuualue (ALKE)	6.6, 17.5, 9.5, 14.3	
Hallinnon vastuualue (HALI)	6.6.	
Aluesuunnittelun vastuualue (ALSU)	20.6	
Elinkeinoryhmä	5.6.	
ELY + SOVA-ryhmä	5.6	Viranomaisneuvottelu
Korkeakoulut	8.6	Aalto, HY, Luke
Tasa-arvo ja yhdenvertaisuusasiantuntijat (TASOVA)	9.6	Tutkijatapaaminen
SOVA asiantuntijatyöpaja I	16.6.	
SOVA asiantuntijatyöpaja B	16.6.	
SOVA asiantuntijatyöpaja M	19.6.	
SOVA-ryhmä	24.5. ja 29.6.	Ympäristöselostuksen laatiminen
Johtoryhmä	26.6	
SOVA asiantuntijatyöpaja I	28.6.	
Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)	30.6	Pykälä
SOVA asiantuntijatyöpaja M	11.8.	
SOVA asiantuntijatyöpaja B	11.8.	
SOVA asiantuntijatyöpaja M	14.8.	
SOVA asiantuntijatyöpaja M	29.8.	
Maakuntahallitus	11.9	Lausunnoille asettaminen
Maakuntahallitus	25.11	
Nähtävilläolo ja lausunnot	27.9-2.11	
Helsingin kauppakamari, Luoteis-Uudenmaan yksikkö	5.9.	
KUUMA-seutu komissio/johtokunta	26.10	
Ympäristöryhmä	syksy 2017	
Liikenneryhmä	syksy 2017	
Mkj:n kyselytunti	Marras-joulukuu	Video ohjelman tuloksista
Maakuntahallitus	20.11	
Maakuntavaltuusto	5.12	
Avoinna		
Kehittämisyritykset	avoinna	Posintra, Novago, Techvillia ja Keuke
Koulutusryhmä	avoinna	
Kulttuuriyryhmä	avoinna	
Helsingin kaupunki	31.5	
Espoon kaupunki	20.6	
Vantaan kaupunki	avoinna	
Seuturyhmä (Länsi)	avoinna	
Seuturyhmä (Itä)	avoinna	
Maahanmuuttoryhmä	avoinna	
Matkailuryhmä	avoinna	

14 § Kaupungin loppiaisvastaanoton järjestäminen vuonna 2018

VD/9285/07.02.02.00/2017

ML/HO/AS/NJ

Kaupungin merkittävimpiin edustustilaisuuksiin on perinteisesti kuulunut loppiaisvastaanoton järjestäminen eri sidosryhmille. Tilaisuuteen kutsutaan muun muassa valtionhallinnon, naapurikuntien, kuntayhtymien, keskusjärjestöjen, seurakuntien, elinkeinoelämän sekä kulttuurin ja urheilun edustajia.

Vuonna 2018 vastaanotolla juhlistetaan samalla myös kaupunginjohtaja Kari Nenosen siirtymistä eläkkeelle.

Hallintosäännön mukaan (9. luku 1 § 23) kaupunginhallitus päättää merkittävien edustustilaisuuksien järjestämisestä.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 14

Kaupunginjohtaja vs.:n esitys:

Päätetään

- a) järjestää kaupungin perinteinen loppiaisvastaanotto lauantaina 6.1.2018 Tiedekeskus Heurekassa, ja
- b) maksaa vastaanotosta aiheutuvat kustannukset, arviolta noin 90 000 euroa, menokohdalta 10 40 60 600/ Muu kaupunginhallituksen alainen toiminta.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja Kari Nenonen poistui osallisuusjäviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

Hallintojohtaja Hanna Ormio, puh. 09 83911, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

15 §

Työllisyyspalveluiden valmennustalo Reelin lisätilojen vuokraus

VD/9241/10.03.02.06/2017

JN/TS/AT/EK/AK/KA/LL

Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti työllisyydestä. Työllisyyspalveluiden tulosalue vastaa kaupungin työllisyyden edistämisestä ja kehittämisestä, kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, hoidosta ja kehittämisestä, tehtäväalueellaan yhteistyöstä valtion hallinnon, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa, kaupungin työvalmennustoiminnoista ja työllisyyden edistämiseen liittyvän toiminnan koordinoimisesta.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen pitkäaikaistyöttömille on kunnan lakisääteinen tehtävä. Vantaan kaupungin työllisyyspalveluilla on tällä hetkellä kolme valmennustaloa, joissa järjestetään pitkäaikaistyöttömille kuntouttavaa työtoimintaa ja työkokeilua eri aloilla. Valmennustalo Valossa Korsossa (Minkkitie 8) on 126 päivittäistä asiakaspaikkaa, valmennustalo Koutsissa Tuupakassa (Tuupakantie 4) on 97 päivittäistä asiakaspaikkaa ja valmennustalo Reelissä Koivukylässä (Hosantie 2) on 20 päivittäistä asiakaspaikkaa. Vuonna 2016 valmennustaloilla oli yhteensä 719 asiakasta.

Kaupunginhallitus on 5.9.2016 § 5 hyväksynyt 28.7.2016 päivätyn Vantaan kaupungin tilakeskuksen hankevalmistelun ja tilahallinnan laatiman työllisyyspalvelujen tilatarveselvityksen. Tilatarveselvityksessä todettiin, että valmennustalo Valon tilat Korson Minkkitiellä ovat huonokuntoiset ja muutto uusiin tiloihin on välttämätöntä. Kaupunginhallitus on 12.6.2017 § 17 päättänyt Lummetie 2 sijaitsevien toimitilojen vuokrauksesta uudeksi valmennustaloksi, johon osa Vantaan Valon toiminnoista siirtyy.

Tilatarveselvityksen mukaisesti osa nykyisistä valmennustalo Valon toiminnoista sijoitetaan uusiin toimitiloihin Lummetielle ja osa muihin valmennustaloihin. Tavoitteena on toiminnallisten muutosten yhteydessä keskittää ja profiloita taloja tiettyihin toimintoihin nykyistä enemmän. Valmennustalo Reeliin sijoitetaan paljon työskentely- ja varastointitilaa vaativaa toimintaa. Tiloissa toimii nykyisin pesula, kaupunkitasoinen kalustekierrätys ja logistiikkapaja. Suunnitelman mukaan valmennustalo Reeliin keskitetään nykyisen toiminnan lisäksi valmennustalo Valon ja valmennustalo Koutsin remonttipajat ja Valon Uusioverstas, jossa tehdään alihankintatyönä SER-lajittelua, käytöstä poistettujen Vantaan kaupungin tietoteknisten laitteiden kierrätystä ja kaupungin leasing-koneiden noutoja sekä välivarastointia. Uusioverstaalla myös korjataan, kierrätetään ja huolletaan polkupyöriä.

Myös nykyinen valmennustalo Koutsin logistiikkapaja yhdistetään Reelin logistiikkapajaan. Toimintoja keskittämällä saadaan synergiaetuja, logistiikka paranee, tuotantoprosessit nopeutuvat sekä tilojen ja laitteiden hukakäyttö vähenee. Tämä näkyy myös pienempinä toimintakustannuksina ja toimialoilla oleville asiakkaille selkeinä palveluina. Näillä muutoksilla pystymme tarjoamaan myös pitkäaikaistyöttömille asiakkaille entistä enemmän kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilun asiakaspaikkoja. Toimintojen keskittämisen myötä kaikille valmennustaloille rakennetaan selkeä, laadukas ja vaikuttava toiminta- ja palvelukonsepti.

Toimintojen keskittämistä ja toimintojen uudelleensijoittamista varten valmennustalo Reelin nykyistä vuokrapinta-alaa tulisi laajentaa 836,5 m²:sta 2 086,5 m²:een. Laajennettuun osaan sijoitettaisiin edellä mainitut tilaa vaativat toiminnot sekä uutena toimintona keittiöpaja. Keittiöpaja huolehtii jatkossa Reelin asiakkaiden ruokailun järjestämisestä, kun tällä hetkellä asiakkaille ruoka kuljetetaan valmennustalo Koutsista. Lisätilan myötä Reeliin syntyy vähintään 60 uutta asiakaspaikkaa Valosta ja Koutsista siirtyvien

asiakaspaikkojen lisäksi. Asiakaspaikkoja on mahdollista kasvattaa uusien ohjausresurssien myötä. Uusien tilojen vuokraaminen VTK Kiinteistöt Oy:ltä kustantaisi 240 000 euroa vuodessa.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 15

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä esityksen mukainen lisätilojen vuokraus ja vuosittainen vuokra 240 000 euroa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Työvalmennustalojen tilatarveselvitys ja kustannusennuste
- Reelin lisätilojen pohjakuva

Täytäntöönpano: Työllisyyspalvelut

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; työllisyyspalveluiden johtaja Timo Saari; palvelupäällikkö Anu Tirkkonen, puh. 040 547 3944, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI
MAANKÄYTÖN, YMPÄRISTÖN JA RAKENTAMISEN TOIMIALA
TILAKESKUS HANKEVALMISTELU

TARVESELVITYS

AIKUISTEN TYÖPAJAKESKUKSET

- UUSI VALO
- KOUTSI
- REELI
- LÄNNEN VALO
- KATRINEBERGIN KARTANO

VALO

Keittiö
Laitoshuolto
Tietotekniikka ja atk-
opetus
Remontti
Kädentaidot
Kuljetus

KOUTSI

Keittiö
Laitoshuolto
Kalustekorjaus ja
puutyö
Kuljetuspalvelut
Kädentaidot

-

REELI

Pesula
Laitoshuolto

Tekstiilikorjaus
Kuljetus
Kiinteistöhuolto
Ruokailu+keittiö
Vaate/kaluste- ja atk-
varasto

1. YHTEENVETO

Vantaan kaupungin tilakeskuksen hankevalmistelu ja tilahallinta ovat laatineet yhteistyössä kuntalaispalvelujen edustajien kanssa syksyn 2015 - kesän 2016 aikana tarveselvityksen työllisyyspalvelujen nykyisistä ja tulevista tilatarpeista.

Työllisyyspalvelujen toimintaa harjoitetaan tällä hetkellä kaupungin tytäryhtiöiltä vuokratuissa tiloissa Korsossa, Tuupakassa ja Koivukylässä. Toiminta on tarkoitettu yli 25-vuotiaille vantaalaisille työttömille.

Vantaan Valon toimitilat Korson Minkkitiellä ovat huonokuntoiset ja muutto uusiin tiloihin on välttämätön toiminnan jatkuvuuden ja kehittämisen takaamiseksi. Tilat on vuokrattu VTK Kiinteistöt Oy:ltä.

Vantaan Reeli Koivukylässä on laajentamassa toimintaansa pesulatoimintojen sekä kierrätykseen liittyvien toimintojen osalta; nykyistä pesulaa on tarkoitus laajentaa nykyisten tilojen yhteydessä sekä perustamalla mm. varastoyksikkö, johon tulee tarjolle varastoalan toimintaa työnhakijoille. Samassa rakennuksessa sijaitsee myös kierrätyskeskus, ja kyseinen tila tullaan kunnostamaan kalustekierrätyksen varastointiin sopivaksi. Tilat on vuokrattu VTK Kiinteistöt Oy:ltä.

Koutsin toiminta Tuupakassa on laajenemassa nykyisten tilojen vieressä sijaitseviin sivistystoimen kalustokunnostuksen tiloihin. Sivistystoimen kunnostustoiminta siirtyy 1.8.2016 lähtien Koutsin puutyöyksikön vastuulle, jolloin myös kyseiset puutyötilat siirtyvät Koutsin käyttöön. Nykyisissä tiloissa on tarkoitus tehdä pieniä tilamuutoksia. Tilat omistaa Kiinteistö Oy Kehäsuora, joka on kaupungin 100 %:sti omistama tytäryhtiö.

Katrinebergin kartano - Kuntalaispalvelut suunnittelee kartanon toimintaa tavoitteena saada kartanon tilat ja piha aktiiviseen kuntalaiskäyttöön. Osa toiminnasta tuotetaan työllisyyspalveluiden toimesta, osa toiminnasta kohdennetaan työllisyyspalveluiden asiakkaille. Kartanoon liittyvä työllistävä toiminta toteutetaan osana valmennustalo Koutsin toimintaa.

Lännen Valo - Tulevaisuudessa on tarkoitus perustaa neljäs valmennustalo "Lännen Valo" läntisellä Vantaalla asuvia työnhakijoita varten, talon toiminnan on arvioitu käynnistyvän vuosina 2018-2019. Lännen Valon tavoitteena on toteuttaa työllistävää toimintaa, erilaisia oppimisen ja osaamisen kehittämisen toimintoja, opinnollistamista ym. Lännen Valolle ei vielä tässä vaiheessa tehdä tilatarvemäärittelyjä eikä -varauksia.

Tässä tarveselvityksessä on esitetty kohdekohtaiset tilatarpeet. Kyseessä on toiminnan ylläpitämiseen ja sen kehittämiseen liittyvien toimintojen ja niille tarvittavien tilojen määrittely. Vantaan Valon osalta lopullinen toiminnallinen kehys muotoutuu tulevien tilojen mukaan.

Tilatarpeet pysyvät kutakuinkin ennallaan Vantaan Valon osalta, Koutsin laajenee viereisiin tiloihin johtuen kalustokunnostuksen siirtymisestä sivistysvirastolta työllisyyspalveluille ja Reelin tilat kasvavat toiminnan laajenemisen vuoksi.

Henkilökunta lisääntyy Vantaan Valon osalta 28:sta 42:een, Koutsin osalta pysyy suunnilleen ennallaan ja Reelin osalta kasvaa 9:stä 18:aan. Henkilöstölisäykset toteutetaan pääosin palkkatuetulla henkilöstöllä.

Aikuisten työpajakeskukset - tarveselvitys

Vuokra- ja ylläpitokustannukset/m² pysyvät neliöpohjaisesti samoina Koutsin ja Reelin osalta, Vantaan Valon tulevat vuokra- ja ylläpitokustannukset riippuvat tulevasta vuokranantajasta sekä vuokrasopimusneuvotteluista.

Kuntalaispalvelut on varautunut käyttötalousmenoissaan henkilökunnan kasvuun.

Hankkeille ei ole investointivaroja kaupungin taloussuunnitelmassa 2016-2019. Vantaan Valon ja Lännen Valon tarvitsemat tilat esitetään hankittaviksi vuokratiloina investorina kaupungin ulkopuolinen kiinteistösijoittaja.

Tilojen suunnitteluun ja muutostöihin ei tällä hetkellä ole investointivaroja.

2. NYKYTILANNE JA TOIMINNAN KUVAUS

Yli 25-vuotiaille vantaalaisille tarkoitetut aikuisten valmennustalot toimivat tällä hetkellä Korsossa, Tuupakassa sekä Koivukylässä.

Valmennustaloilla voi päivittää omia taitoja, samalla kun asiakkaalle etsitään parasta mahdollista työllistymisen jatkopolkua. Valmennustalojen työyksiköissä voit tehdä esimerkiksi keittiöalan, tekstiiliteiden, puutöiden, remonttialan, laitoshuollon, pesulatoiminnan tai kuljetusalan tehtäviä.

Valmennustalotoiminta on osa työllisyyspalvelujen tarjoamaa palvelua. Työllisyyspalvelut tarjoavat kokonaisvaltaista ohjausta työnhakuun liittyen, auttaa kartoittamaan mahdollisuuksia työelämässä, parantamaan työnhakutaitoja, selvittämään koulutusvaihtoehtoja sekä etsimään sopivaa työ- tai harjoittelupaikkaa.

Valmennustaloille hakeudutaan työ- ja elinkeinotoimiston kautta tai itse suoraan yhteyttä ottaen.

Valmennustalo Valon nykyiset vuokratilat sijaitsevat Korson aseman lähellä osoitteessa Minkkitie 8, 01450 Vantaa. Tilat ovat huonokuntoiset. Nykyiset tilat ovat n. 2466 htm² (htm²=huoneistoalaa). Tilat on vuokrattu VTK Kiinteistöt Oy:ltä. Tilatarve jatkossa on jonkin verran vähemmän kuin nykyiset tilat eli n. 2100 htm².

Valossa on kuntouttavaa työtoimintaa seitsemässä eri yksikössä. Keittiössä on myös työkokeilua. Yksiköt ovat keittiö, kuljetuspalvelut, laitoshuolto, puutyö, kädentaidot, remontointi ja tietotekniikka. Kaikissa yksiköissä työnhakija saa harjoitusta ja valmiuksia kyseisen alan töihin.

- Keittiö huolehtii Valon asiakkaiden ja henkilökunnan kahvi- ja lounastarjoiluista sekä valmennustalo Reelin lounasruokien valmistamisesta.
- Kuljetuspalvelut hoitaa niin valmennustalojen välisiä kuin kaupungin eri toimijoiden tilaamia pyykki-, kaluste- ja muuttokuljetuksia.
- Laitoshuolto huolehtii talon siisteydestä. Toiminta on suunnattu erityisesti maahanmuuttajataustaisille asiakkaille.
- Puutyöyksikössä kunnostetaan mm. päiväkotien kalusteita ja tehdään yhteistyötä remonttiyksikön ja kädentaitojen yksikön kanssa.
- Kädentaitojen yksikössä tehdään erilaisia kädentaitoja vaativia töitä, esimerkiksi pakkaus- ja kokoonpanotöitä sekä askarteluprojekteja.

Aikuisten työpajakeskukset - tarveselvitys

- Remonttiyksikön toiminta on liikkuvaa remointia ja korjaustoimintaa eri puolilla Vantaata sijaitsevilla remonttikohteilla.
- Tietotekniikan yksikkö jakautuu tietoteknisten laitteiden kierrätykseen ja atk-opetukseen. Kierrätystoiminnassa kierrätetään sähkö- ja elektroniikkaromua, ja yksikön toimintaan kuuluu myös kaupungin atk-laitteiden nouto, säilytys ja kierrätys. Atk-opetuksessa työnhakijat pääsevät kohentamaan atk-taitojaan.

Valossa toiminut pieni pesulayksikkö on vuoden 2016 alussa siirretty valmennustalo Reeliin, eli valmennustalojen koko pesulatoiminta on nyt keskitetysti Reelissä.

Asiakkaiden tukena on myös sosiaaliohjausta sekä uravalmennusta.

Lisäksi Valossa on matalan kynnyksen sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa, jossa asiakaslähtöisesti ryhmän osallistujat itse vaikuttavat ryhmätoiminnan sisältöön. Ryhmien kesto on n. kolme kuukautta, ryhmät kokoontuvat yhtenä tai useampana päivänä viikossa.

Valmennustalo Reeli on laajentamassa toimintaansa nykyisten tilojen yhteydessä.

Tilat ovat lähellä Koivukylän asemaa osoitteessa Hosantie 2, 01360 Vantaa. Nykyiset tilat ovat n. 1910 htm² (945 hym²). Samassa rakennuksessa sijaitsee myös kierrätyskeskus. Tilat ovat kasvamassa n. 1041 hym²:llä (tilaohjelman mukaista hyötyalaa, jossa ei ole mukana mm. käytävätilat). Tilat omistaa VTK Kiihteistöt Oy.

Vantaan Reelissä on kuntouttavaa työtoimintaa ja työkokeilua kolmessa eri yksikössä:

- Kuljetuspalvelut hoitaa niin valmennustalojen välisiä kuin kaupungin eri toimijoiden tilaamia pyykki-, kaluste- ja muuttokuljetuksia.
- Pesulapalvelussa pestään Vantaan päiväkotien pyykkiä. Yksikössä pääsee harjoittelemaan kaikkia pesulan työtehtäviä ohjaajan opastuksella.
- Laitoshuolto hoitaa Reelin sekä naapurissa sijaitsevan Yhteisen Pöydän tilojen siivouksen ja puhtaanapidon.
- Lisäksi tiloissa toimii Vantaan kaupungin työvaatesovitus sekä muuttolaatikkojen vuokraustoiminta.

Reelissä asiakkaat kehittävät osaamistaan ja parantavat työllistymismahdollisuuksiaan siellä työskennellessään. Asiakkaiden tukena on myös sosiaaliohjausta sekä uravalmennusta.

Hankintakeskus koordinoi kaupungin toimistokalusteiden kierrätykseen ja tuunaukseen liittyvää toiminnallista konseptia, johon liittyvä kalusteiden varastointi on tarkoitus keskittää Reelin vieressä sijaitsevaan varastotilaan. Reeliin siis perustetaan varastoyksikkö, johon tulee tarjolle varastoalan toimintaa työnhakijoille. Kyseinen tila on kooltaan 717m² ja se tullaan kunnostamaan kalustekierrätyksen varastointiin sopivaksi kesän 2016 aikana. Samassa yhteydessä Reeli ottaa käyttöönsä Reelin edessä sijaitsevan ulkokatosalueen valmennustalojen kuljetusautojen käyttöön.

Lisäksi Reeliin ollaan perustamassa v 2016 aikana kiinteistöalan yksikköä, joka tulee toimimaan Reelistä käsin.

Valmennustalo Koutsi sijaitsee osoitteessa Tuupakantie 4, 01740 Vantaa. Nykyiset tilat ovat n. 926 hym². Tilojen laajentumistarve on n. 850 hym². Nykyisiin tiloihin esitetään jonkin verran tilamuutoksia.

Aikuisten työpajakeskukset - tarveselvitys

Koutsissa on pääasiassa työkokeilua ja sen lisäksi kuntouttavaa työtoimintaa. Koutsissa toimivat yksiköt ovat:

- Laitoshuolto
- Remontti (2 tiimiä)
- Kädentaitojen yksikkö
- Keittiö
- Puutyö
- Kuljetus
- Vahtimestari

Lisäksi asiakkaiden tukena on uravalmennusta ja sosiaaliohjausta.

Koutsissa on myös atk-opetusta talon omassa atk-luokassa. Lisäksi Koutsista käsin toimii suomen kielen opetus, jota toteutetaan asiakkaille kaikissa kolmessa valmennustalossa.

Koutsin alakerrassa on ryhmätyötila ryhmäluentoja varten. Kuuluvuus luokassa on sisäkaton puuttuessa erittäin heikko, äänet aulasta kantautuvat ryhmätilaan avoimen katon kautta. Koutsin toiminta on laajenemassa seinän takana sijaitsevan sivistystoimen kalustokunnostuksen tiloihin. Kyseinen sivistystoimen kunnostustoiminta siirtyy 1.8.2016 lähtien Koutsin puutyöyksikön vastuulle, jolloin myös kyseiset puutyötilat siirtyvät Koutsin käyttöön.

Lisäksi hankintakeskuksen koordinoima toimistokalustekierrätyksen kalusteiden korjaustoiminta tullaan toteuttamaan Koutsin puutyöyksikön ja kädentaitojen yksikön toimesta v 2017 alusta lukien.

Katrinebergin kartano sijaitsee Koutsista n. 7 km päässä Seutulassa. Kuntalaispalvelut suunnittelee kartanon toimintaa tavoitteena saada kartanon tilat ja -piha aktiiviseen kuntalaiskäyttöön. Osa toiminnasta tuotetaan työllisyyspalveluiden toimesta, osa toiminnasta kohdennetaan työllisyyspalveluiden asiakkaille. Kartanoon liittyvä työllistävä toiminta toteutetaan osana valmennustalo Koutsin toimintaa. Kartanon tiloihin ja sen kartanopuistoon on ajateltu mahdollista valmistavaa koulutusta, työkokeilua tai kuntouttavaa työtoimintaa, jota voisi olla esim. kesäkahvilatoiminta, kulttuuritapahtumien järjestäminen tai tuotekauppa, kiinteistöhuoltoon tai lähihoitajan tehtäviin valmentava toimintaa tms. 4H-yhdistys on kuntalaispalveluiden kanssa suunnittelemassa kotieläinpihaa kartanopuistoon lasten kesäleiritoimintaa varten. Kesäkahvila aloittaa toimintansa 1.6.2016 ja se toteutetaan työllisyyspalveluiden toimesta.

Lännen Valo. Tulevaisuudessa on tarkoitus perustaa neljäs valmennustalo "Lännen Valo" läntisellä Vantaalla asuvia työnhakijoita varten. Talon toiminnan on arvioitu käynnistyvän vuosina 2018-2019. Lännen Valossa tullaan toteuttamaan työllistävää toimintaa, erilaisia oppimisen ja osaamisen kehittämisen toimintoja, opinnollistamista ym. Lännen Valolle ei vielä tässä vaiheessa tehdä tilatarvemääritystä eikä -varauksia.

3. PALVELUSTRATEGISET LINJAUKSET JA PERUSTELUT TILATARPEILLE

Valmennustalo Valon rakennus Minkkitiellä on huonokuntoinen ja muutto uusiin tiloihin on välttämätön toiminnan jatkuvuuden ja kehittämisen takaamiseksi. Nykyiset tilat ovat niin huonokuntoiset, ettei asiakkaiden ja työntekijöiden työturvallisuus toteudu asianmukaisella tavalla. Tiloja ei kannata ryhtyä remontoimaan työllisyyspalvelujen toimintaa varten.

Aikuisten työpajakeskukset - tarveselvitys

Sivistystoimen kalustokunnostustoiminta siirtyy pääosin työllisyyspalveluiden vastuulle 1.8.2016 lukien. Siirtyviin toimintoihin tarvittavat tilat Tuupakantie 4:ssä siirtyvät sivistystoimelta valmennustalo Koutsin hallintaan. Valmennustalo Valon muuton yhteydessä siirretään Valon puutyötoiminta Koutsiin, jonka jälkeen valmennustalojen koko puutyötoiminta toteutetaan keskitetysti Koutsissa.

Vantaan kaupunki vahvistaa toimistokalusteiden kierrätystä ja uusi konsepti on tarkoitus käynnistää vuoden 2017 alussa. Työllisyyspalveluille tulee siinä keskeinen rooli kalusteiden kunnostuksessa, varastoinnissa, kuljetuksessa ja ulosmyynnissä. Koutsin puutyöyksikkö kunnostaa kalusteita ja kädentaitojen yksikkö verhoilee. Valmennustalojen kuljetusyksikkö hoitaa kalustekierrätykseen liittyvät kuljetukset ja valmennustalo Reeliin perustetaan varastoyksikkö, jossa välivarastoidaan toimistokalusteet, jotka ovat menossa kiertoon toimialoille tai ovat myytävänä kuntalaisille.

Länsi-Vantaan työttömiä varten tullaan perustamaan valmennustalo ”Lännen Valo” todennäköisesti v. 2018-2019 ja sinne perustettavaa työllistämistoimintaa ryhdytään suunnittelemaan lähivuosina.

Vantaan kuntalaispalveluiden asukastilaohjelman tavoitteena on kehittää asukastilojen käyttöä kansalaistoimintaan ja monialaiseen yhteistyöhön laajasti eri toimijoiden ja kaupungin toimialojen kanssa. Työllisyyspalveluiden toimintoja voidaan toteuttaa osin kansalaistoiminnan keskuksissa, esim. valmennustalo Koutsin toiminnan laajentaminen Katrinebergin kartanoon.

4. TOIMINNALLISET JA TILALLISET TAVOITTEET

Valmennustalojen suunnitellut toimintayksiköt ja yksiköiden tilalliset tavoitteet on esiteltyinä ja eriteltyinä liitteissä 1, 2 ja 3. Valmennustalojen toiminnallisten muutosten myötä tilatarve on muuttunut. Talojen toiminta kehittyy ja laajenee ja talot tulevat profiloitumaan tiettyihin toimintoihin nykyistä enemmän.

Tavoitteena on siirtää suurin osa valmennustalo Valon toiminnoista uuteen toimitilaan ja siinä yhteydessä keskittää osa sen nykyisistä toiminnoista valmennustalo Koutsiin. Uuteen Valoon siirryttäessä keittiöyksikön, laitoshuollon ja tietotekniikkayksikön toimintaa laajennetaan, sinne tarvittavat tilat tulevat siis olemaan nykyisiä suuremmat. Koutsissa laajennetaan kalustekierrätyksen myötä puutyöyksikön toimintaa, otetaan sivistystoimen kalustokunnostustoiminta ja kaupungin toimistokalusteiden kunnostus Koutsin hallintaan ja keskitetään valmennustalojen puutyötoiminta Koutsiin. Sivistystoimen kalustokunnostuksen tilat siirtyvät tässä yhteydessä Koutsin hallintaan. Reeliin perustetaan kalustekierrätykseen liittyvä varastoyksikkö ja siihen liittyvä tilan laajennus toteutetaan Reelin naapurissa olevasta varastotilasta, ja kuljetustoiminnan laajennus Reelin edessä olevasta ulkokatostilasta. Lisäksi Reeliin perustetaan kiinteistöhuollon yksikkö, jonka on tarkoitus toimia pääasiassa liikkuvana yksikkönä eri puolilla Vantaata, mutta tarvitsee laitteistonsa varastointiin jonkin verran tilaa Reelissä.

5. TILATARPEET

Valmennustalojen alustavat huonetilaohjelmat on esitetty liitteissä 1, 2 ja 3.

Uuden Valon arvioitu tilatarve on 1377 m^2 , joka on vähemmän kuin nykyisten tilojen laajuus. Huonetilaohjelma sisältää mm. 50 m^2 :n laitoskeittiön, 100 m^2 :n ruokasalin, tietotekniikan opetustiloja, laitoshuoltoon, remontointiin, kädentaitoihin ja kuljetukseen liittyviä toiminta-, varasto- ja työtiloja.

Aikuisten työpajakeskukset - tarveselvitys

Reelin tilat laajenevat logistiikkakeskukselta vapautuviin Reelin vieressä oleviin varastotiloihin. Lisätilat käsittävät tuotanto-, myymälä- ja varastotilaa n. 770 m², ruokailu- ja keittiötilaa 100 m² sekä toimisto- ja sosiaalityötiloja.

Koutsin puutyöyksikköä (mm. kalustekorjaus) laajennetaan yhdistämällä Koutsin toimintaa nykyisiin kalustokunnostajan tiloihin ja vapauttamalla nykyiset remonttiyksikön tilat puutyöyksikön käyttöön. Tästä tilasiirrosta on jo sovittu, eikä tällä hetkellä lisätilan tarvetta ole.

6. VAIHTOEHTOISET TILANHANKINTATAVAT

Hankkeille ei ole investointivaroja kaupungin taloussuunnitelmassa 2016-2019, vaan Vantaan Valon (n. 2100 htm²) tarvitsemat tilat ovat esitetty hankittaviksi vuokratiloina investorina kaupungin ulkopuolinen kiinteistösijoittaja.

7. KÄYTTÖTALOUS- JA YLLÄPITOKUSTANNUKSET

	Nykyinen pinta-ala yht.	Nykyinen vuokra/htm ²	Nykyiset muut kulut	Nykyinen henkilöstön määrä	Tuleva pinta-ala yht.	Tuleva vuokra/htm ²	Tulevat muut kulut	Tuleva henkilöstön määrä
Valo	1780m ² (2466 htm ²)	7,88	sähkö 0,71€/m ²	28	1377 m ² (n.2100 htm ²)	n. 19,35€/m ²		42
	265m ² työll.yks.	7,13	kunnossapit 0,69€/m ²					
	421m ² työtila	sisältyy ed. vuokriin	yleisteht. 0,35€/m ²					
Koutsi	926 m ²	9,21 €/m ²		21	1700	11,06€/m ²		22
Reeli	896htm ² pesula	22,06		9	896htm ²	20,60€/m ²		18
	1013m ² tuotanto-, varasto-, tstotilaa				1013htm ² kierrätys- keskus 1143 htm ²	14,00€/m ² 9,09€/m ²		

8. AIKATAULU

Uudet / korvaavat tilat Valolle tarvitaan vuoden 2016 aikana. Tilojen löytymisen jälkeen tarvitaan muutossuunnittelu, mahdolliset muutokset ja toteutus.

Koutsin laajennus sivistystoimen tiloihin on toteutumassa 1.8.2016 lukien.

Reelin laajennustilat tarvitaan syyskuussa 2016.

Aikuisten työpajakeskukset - tarveselvitys

9. TYÖRYHMÄ

Heidi Nygren, työllisyyspalvelujen johtaja
 Iiris Lehtonen, kuntalaispalveluiden johtaja
 Merja Uschanoff, työllisyyspalvelut, palvelupäällikkö
 Kati Hytönen, valmennustalo Valo, palveluesimies
 Pirjo Hyvärinen, valmennustalo Koutsi, palveluesimies
 Rauno Lipsanen, valmennustalo Reeli, palveluesimies
 Kari Ahlström, työllisyyspalvelut, suunnittelija
 Harri Raita, kuntalaispalvelut, järjestökoordinaattori
 Veli-Matti Tani, tilakeskus tilahallinta, alueisännöitsijä
 Jukka Hagelberg, tilakeskus hankevalmistelu, hankesuunnittelupäällikkö, pj, siht.

Liitteet

Liite 1	Uuden Valon huonetilaohjelma
Liite 2	Koutsin huonetilaohjelma
Liite 3	Reelin huonetilaohjelma
Liite 4	Koutsin sijaintikartta
Liite 5	Reelin sijaintikartta
Liite 6	Kohdekohtaiset kustannusennusteet tilamuutoksille

[illegible]

Kokkiö		m ²	Henkilökunta	Asiakkaat	m ²	Henkilökunta	Asiakkaat
keittiötila	16		2	5		2	5
ruokailutila	45						
ruokailutila työntekijät	10						
YHT	71	m ²			91	m ²	
Laitoshuolto							
varasto	4,5		1	12		1	12
työtila	10				4,5		
kokoontumistila	20				10		
YHT.	34,5	m ²			14,5	m ²	
Kalustekorjaus ja puutyö							
puutyöpaja	265		2	15		5	45
toimisto	8				265		
maalaamo	22				8		
sivin kalustekunnostus	0				22		
sivin eril. varasto	0				461		
Remontin työhuone 1	7				390		
Remontin työhuone 2	7				7		
Remontin työhuone 3	5				7		
Remontin varasto 1	5				5		
Remontin varasto 2	7				5		
Remontin vaatevarasto	80				7		
Remontin aula	406	m ²			80		
YHT	406	m ²			125,7	m ²	
Kuljetuspalvelut							
vahtimestarin huone	9,5		1	4		1	4
YHT	9,5	m ²		(2+2)	9,5	m ²	(2+2)
Kädetaidot							
paja	117		2	30		2	30
toimisto	9				117		
YHT	126	m ²			9		
Muut tilat							
työhönvalmentajat	10		7			7	
Uravalmentaja + suomenk.	17		3		10		
sosiaaliohjaaja 1	9		2		17		
sosiaaliohjaaja 2	9		2		9		
esimies	15		1		9		
sihteerikeittiön ohjaajat	13		1		15		
atk-luokka	45		1		13		
ryhmätila	55				45		
aula	75				55		
Yläkerta toimisto 1	14				75		
Yläkerta toimisto 2	17				14		
YHT	279	m ²	15	66	279	m ²	19
							96

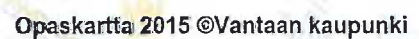
Laitoshuollon kokoontumistila muuttuu ruokailutilaksi

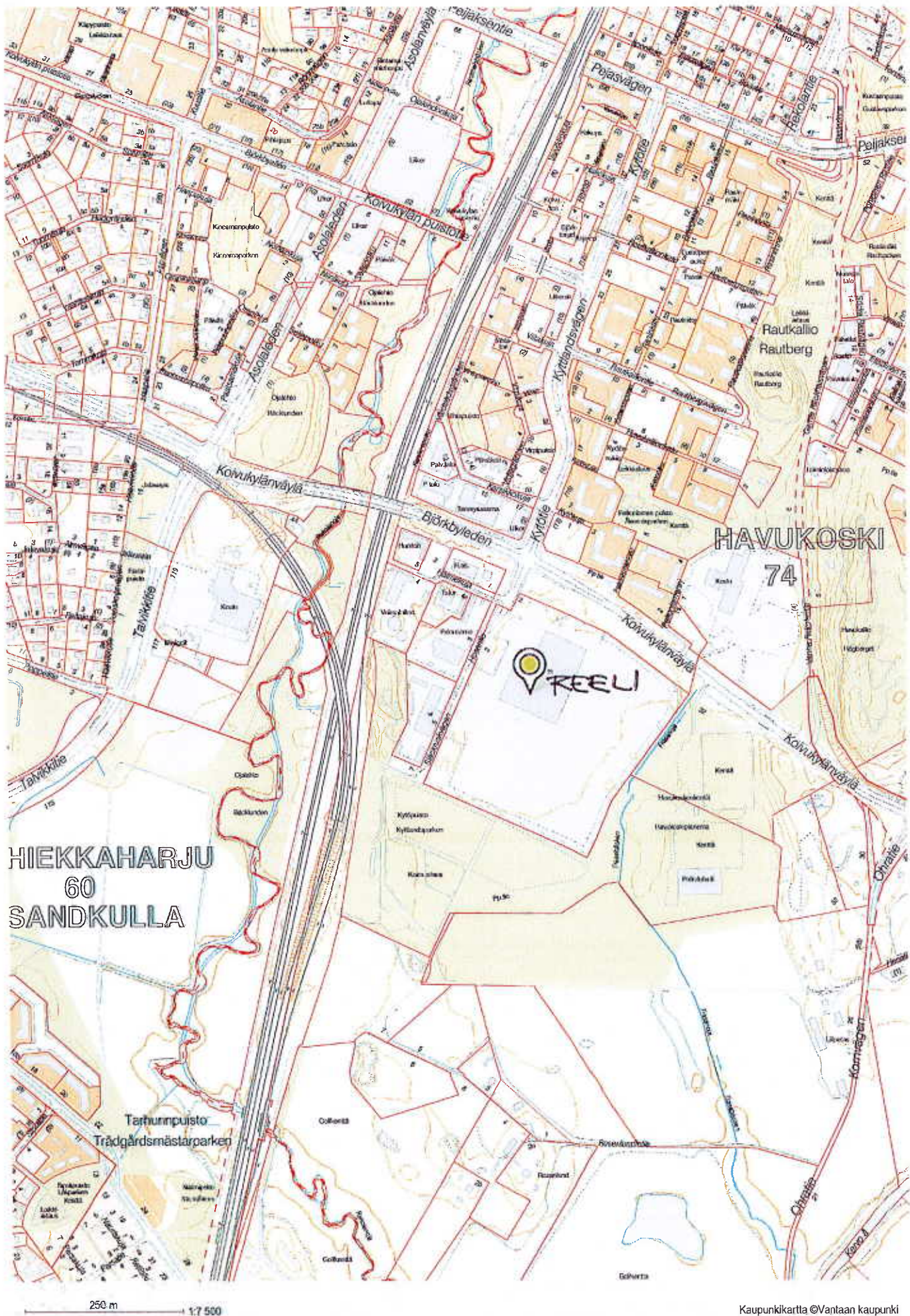
Puutyöpaja saa remonttipajan tilat

Pesula						
	Pesula	610			4	40
	Sosiaalitilat ym.	128				
	Toimistotilat ym.	213				
	YHT	951	m²			
Kalustekierrätysvarasto						
	Varastotila			700	4	40
	Pukutila			50		
	Toimisto			20		
	YHT			770		
				m²		
Kiinteistöhuolto						
	Pukutilat			50	2	16
	Toimisto			20		
	YHT			70		
				m²		
Tekstiilikorjaus						
	Työskentelytila	72				3
	Toimisto					
	YHT	72	m²	-		
				m²		
Laitoshuolto						
	Varasto	12			1	10
	Toimisto			13		
	YHT			13		
				m²		
Ruokailu+keittiö						
	Toimisto			13	1	10
	Pukutilat			25		
	Keittiö			25		
	Ruokasali			75		
	YHT			138		
				m²		
Kuljetus						
	Toimisto			20	3	12
	Työskentelytila			30		
	YHT			50		
				m²		
Muut tilat						
	Ulkokatostila			(1080)		
	Käytävät+yläparvi yms.	269				
	Ruokailutila	36				
	Kokoustila	26				
	Palveluesimies	19			1	
	Sosiaaliohjaaja	13			1	
	Toimistoassistentti	13			1	
	YHT	376	m²	1041	18	131
				m²		

YHTEENSÄ KAIKKI

NYT 1411 m²nykyiset + uudet tilat 2452 m²

UUSI VALO / MUUTOS- JA KUNNOSTUSTYÖT UUSIIN VUOKRATILOIHIN

Läpilystiedot	
bruttoala	1 970 brm2
huoneistoala	1 657 htm2
hyötyala	1 377 hym2
tehokkuusluku	1,43

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/htm2	€/hym2
<u>Rakennuttajan kulut</u>					
suunnittelu	185 000				
rakennuttaminen	125 000				
liittymismaksut	30 000	340 000	172,59	205,19	246,91
<u>Rakennustekniset työt</u>					
rakennustekniset työt		1 425 000	723,35	859,99	1 034,86
<u>LVI-työt</u>		570 000	289,34	344,00	413,94
LVV-työt	285 000				
IV-työt	250 000				
Säätölaitteet	35 000				
<u>Sähkötyöt</u>		230 000	116,75	138,81	167,03
<u>Erillishankinnat</u>		185 000	93,91	111,65	134,35
Keittiölaitteet	125 000				
Lajittelulinjasto	20 000				
Siivouskeskusten laitteet	12 000				
rikosilmoitusjärjestelmä	10 000				
videovalvontajärjestelmä	18 000				
Muutos- ja lisätyövaraus		200 000	101,52	120,70	145,24
KUSTANNUSARVIO (alv 0%)		2 950 000	1 497,46	1 780,33	2 142,34
KUSTANNUSARVIO (alv 24%)		3 658 000	1 856,85	2 207,60	2 656,50

Hintataso KL 86 (V-16)

Hankevalmistelu 18.07.2016

Raimo Haltunen
Kustannuslaskija

11.07.2016

Uusi Valo

Hankkeen huoneistoala

1 657 htm2

Hankkeen jälleenhankinta-arvo

2 950 000 €

-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)

2 950 000

-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2

1 780

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

	€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0 Yhteistehtävät	6 000	3,62	0,30
1 Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	32 400	19,55	1,63
2 Lämpöhuolto	8 600	5,19	0,43
3 Sähköhuolto	9 800	5,91	0,49
4 Vesihuolto	8 700	5,25	0,44
5 Erityislaitehuolto	1 150	0,69	0,06
6 Siivous	0	0,00	0,00
7 Jätehuolto	6 100	3,68	0,31
9 Kunnossapito	17 000	10,26	0,85
0-9 Yhteensä	89 750	54,16	4,51

Pääomakustannukset:

Korjausvastike	2,5	147 500	89,02	7,42
Korko %	2,5	147 500	89,02	7,42
Pääomakustannukset yhteensä		295 000	178,03	14,84

Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä		384 750	232,20	19,35
---	--	----------------	---------------	--------------

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

KOUTSI / MUUTOS- JA KUNNOSTUSTYÖT KIIINTEISTÖSSÄ LAAJENTUVIIN TILOIHIN

Laajuustiedot

bruttoala	2 160 brm2
huoneistoala	1 871 htm2
hyötyala	1 777 hym2
tehokkuusluku	1,22

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/htm2	€/hym2
<u>Rakennuttajan kulut</u>					
suunnittelu	17 000				
rakennuttaminen	8 000	25 000	11,57	13,36	14,07
<u>Rakennustekniset työt</u>					
rakennusteknilliset työt		100 000	46,30	53,45	56,27
<u>LVI-työt</u>		15 000	6,94	8,02	8,44
LVV-työt	7 000				
IV-työt	7 000				
Säätölaitteet	1 000				
<u>Sähkötyöt</u>		45 000	20,83	24,05	25,32
<u>Erillishankinnat</u>		10 000	4,63	5,34	5,63
Keittiölaitteet	8 000				
Muut laitteet	2 000				
Muutos- ja lisätyövaraus		55 000	25,46	29,40	30,95
KUSTANNUSARVIO (alv 0%)		250 000	115,74	133,62	140,69
KUSTANNUSARVIO (alv 24%)		310 000	143,52	165,69	174,45

Hintataso KL 86 (V-16)

Hankevalmistelu 28.07.2016

Raimo Haltunen
 Kustannuslaskija

REELI / MUUTOS- JA KUNNOSTUSTYÖT KIIINTEISTÖSSÄ LAAJENTUVIIN TILOIHIN

Laajuustiedot

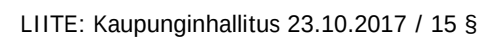
bruttoala	1 340 brm2
huoneistoala	1 169 htm2
hyötyala	1 041 hym2
tehokkuusluku	1,29

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/htm2	€/hym2
<u>Rakennuttajan kulut</u>					
suunnittelu	60 000				
rakennuttaminen	50 000	110 000	82,09	94,10	105,67
<u>Rakennustekniset työt</u>					
rakennusteknilliset työt		550 000	410,45	470,49	528,34
<u>LVI-työt</u>		100 000	74,63	85,54	96,06
LVV-työt	50 000				
IV-työt	43 000				
Säätölaitteet	7 000				
<u>Sähkötyöt</u>		80 000	59,70	68,43	76,85
<u>Erillishankinnat</u>		50 000	37,31	42,77	48,03
Keittiölaitteet	35 000				
Muut laitteet	15 000				
Muutos- ja lisätyövaraus		90 000	67,16	76,99	86,46
KUSTANNUSARVIO (alv 0%)		980 000	731,34	838,32	941,40
KUSTANNUSARVIO (alv 24%)		1 216 000	907,46	1 040,21	1 168,11

Hintataso KL 86 (V-16)

Hankevalmistelu 18.07.2016

Raimo Haltunen
 Kustannuslaskija

16 § Kuolinpesän omaisuuden anominen Vantaan kaupungille

VD/8903/02.05.02/2017

JTS/NK/NJ

Vantaalla on 21.3.2017 kuollut V jättämättä jälkeensä perimään oikeutettuja sukulaisia tai testamenttia.

Perintökaaren 5 luvun 2 §:n mukaan valtiokonttori voi päättää, että omaisuus luovutetaan sille kunnalle, jossa kuollut henkilö on viimeksi asunut. Perukirjan mukaan kuolinpesän omaisuuden säästö on noin 8995 euroa. Perukirja on nähtävillä kokoussihteerillä. Perukirja ja sen sisältämät tiedot ovat salassa pidettäviä.

Kaupunginhallitus päättää kaupungille testamentattujen ja lahjoitettujen varojen hallinnasta ja hoitamisohteista (hallintosääntö 10 luku 1 § 18 kohta). Kaupunginkanslian lakimies ehdottaa, että kaupunginhallitus päättäisi anoa valtiokonttorilta jäämistön luovuttamista Vantaan kaupungille, vainajan kotikunnalle. Sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmä esittää, että varojen käyttökohde on ruotsinkielisen opastuksen parantaminen terveydenhuollon palveluissa, mikäli omaisuus päätetään luovuttaa kaupungille.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 16

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hakea valtiokonttorilta V.:n kuolinpesän omaisuuden luovuttamista Vantaan kaupungille käytettäväksi esittelytekstissä mainittuun tarkoitukseen, ja
- b) että, tarkemmasta käyttötarkoituksesta päättää sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan apulaiskaupunginjohtaja, mikäli omaisuus luovutetaan kaupungille.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kaupunginkanslia/hakemus valtiokonttorille

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

lakimies Niina Kolju, puh. 040 5149558, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

17 § Ruotsinkielisten palvelujen johtaja viran täyttäminen 1.1.2018 alkaen

VD/7937/01.01.01.01/2017

EL-H/K-ML/AM/NJ

Ruotsinkielisten palveluiden johtajan virka (vakanssi 404451) on ollut haettavana 1-18.9.2017. Viran kelpoisuusehtona on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä kokemus johtamisesta, tulosalueen tehtäväkokonaisuuden riittävä tuntemus sekä hyvä suomen ja ruotsin kielen suullinen ja kirjallinen taito.

Hallintosäännön 6 luvun 8 §:n mukaan ruotsinkielisten palveluiden tulosalue vastaa ruotsinkielisen tulosalueen johtajan johdolla ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Virkaa haki määräaikaan mennessä 19 henkilöä, joista 13 henkilöä täyttää kelpoisuusehdot. Hakijayhteenveto on kaupunginhallituksen jäsenten tutustuvana ennen kokousta kaupunginkansliassa ja kokouksen aikana.

Haastatteluihin kutsuttiin ensin 4 henkilöä ja 2. haastatteluun 2 henkilöä, jotka myös lähetettiin henkilöarviointiin. Haastattelijoina olivat apulaiskaupunginjohtaja ja henkilöstöjohtaja sekä 2. haastatteluissa lisäksi kaupunginhallituksen ryhmien edustajat.

Henkilöarvioinnin tulokset esitteli henkilöarvioinnit tehnyt konsultti haastattelijoille 18.10.2017. Lisäksi arviointitulokset ovat kokouksessa kaikkien kaupunginhallituksen jäsenten tutustuttavana.

Henkilöarviointiin lähetettyjen hakijoiden luottotiedot on tarkistettu.

Valintapäätöksen tulee perustua kokonaisarviointiin hakijoiden soveltuvuudesta virkaan. Soveltuvuudessa huomioidaan koulutus, työkokemus, haastatteluissa esiin tulleet seikat sekä henkilöarvioinnin tulokset.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 17

Sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) suorittaa ruotsinkielisten palveluiden johtajan valinta 1.1.2018 alkaen,
- b) todeta, että viran tehtäväkohtainen palkka on 5 370 euroa ja virkaan kuuluu puhelinetu,
- c) todeta, että edellytyksenä virkasuhteen alkamiselle on, että virkaan valittu toimittaa hyväksyttävän työterveyshuollon todistuksen terveydentilastaan (poikkeuksena henkilöä, joka on vakituksessa virkasuhteessa kaupunkiin) sekä,
- d) että virkaan valitulla on kuuden kuukauden koeaika.

Käsittely:

Todettiin, että kaikilla kaupunginhallituksen jäsenillä oli mahdollisuus tutustua hakijayhteenvetoon ja henkilöarviointeihin kokouksen aikana.

Päätös:

Päätettiin

- a) valita ruotsinkielisten palveluiden johtajaksi Anders Vikström 1.1.2018 alkaen,
- b) todeta, että viran tehtäväkohtainen palkka on 5 370 euroa ja virkaan kuuluu puhelinetu,

- c) todeta, että edellytyksenä virkasuhteen alkamiselle on, että virkaan valittu toimittaa hyväksyttävän työterveyshuollon todistuksen terveydentilastaan (poikkeuksena henkilöä, joka on vakituksessa virkasuhteessa kaupunkiin) sekä,
- d) että virkaan valitulla on kuuden kuukauden koeaika.

Liitteet:

- Ruotsinkielisten palveluiden johtajan virkaa hakeneiden nimilista (sisältää henkilötietoja)

Täytäntöönpano: sivistystoimi

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

18 § **Allekirjoitetut kauppakirjat, kauppakirjan korjaus, luovutuskirjat, maanvuokrasopimus, esisopimus määräalan luovutuksesta ja maankäytösopimus**

8686/10.00.00.00/2017

HP/SO/HY-L

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala / kiinteistöt ja asuminen on ilmoittanut seuraavien kauppakirjojen, kauppakirjan korjauksen, luovutuskirjojen, maanvuokrasopimuksen, esisopimuksen määräalan luovutuksesta ja maankäytösopimuksen allekirjoittamisesta:

14.7.2017 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus Mediset Hoivarakentajat Oy:n kanssa koskien Myyrmäen kaupunginosan korttelin 15698 tonttia nro 1. (VD/9649/2016)

5.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy I.N:lle ja K.N:lle n. 287 m²:n suuruisen määräalan Tikkurilan kylässä sijaitsevasta tilasta Ljungbo RN:o 6:113. (VD/6679/2017)

6.9.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Lumo Vuokratalot Oy luovuttaa Vantaan kaupungille n. 17 m²:n suuruisen määräalan Tikkurilan kylässä sijaitsevasta tilasta RN:o 12:797. (VD/10823/2016)

6.9.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Vantaan kaupunki luovuttaa Asunto Oy Vantaan Keimolankurville määräosan 5800/19400 Keimolan kaupunginosan korttelin 22016 tontista nro 1. (VD/6883/2015)

8.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy VAV Asunnot Oy:lle Havukosken kaupunginosan korttelin 74314 tontin nro 3. (VD/7118/2017)

14.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Korsontie 9:lle määräalat Alikeravan kylässä sijaitsevasta kiinteistöstä RN:o 8:57 ja Korson kaupunginosan kiinteistöstä 81-9901-0. (VD/7117/2017)

14.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy A.R:lle ja A.R:lle Pakkalan kaupunginosan korttelin 51226 tontin nro 6. (VD/1096/2017)

14.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy E.M:lle ja B.M:lle Hämevaaran kaupunginosan korttelin 11022 tontin nro 11. (VD/1096/2017)

15.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy S.K:lle ja V.K:lle n. 76 m²:n suuruisen määräalan Sotungin kylässä sijaitsevasta tilasta RN:o 4:36-M501. (VD/7638/2017)

18.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy J.E:lle ja S.S:lle Ilolan kaupunginosan korttelin 71226 tontin nro 2. (VD/1096/2017)

18.9.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla SPT Invest Oy luovuttaa Vantaan kaupungille Hakunilan kylässä sijaitsevan tilan FA 7 RN:o 2:90. (VD/8613/2014)

- 19.9.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Linnantalo Oy luovuttaa Vantaan kaupungille n. 78 468 m²:n suuruisen määräalan Keimolan kylässä sijaitsevasta tilasta RN:o 2:171. (VD/9625/2016)
- 21.9.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Vantaan Energia Oy luovuttaa Vantaan kaupungille määräaloja Tikkurilan kylässä sijaitsevista tiloista RN:ot 1:453 ja 1:454 sekä Koivuhaan kaupunginosan korttelin 68161 tontista nro 1. (VD/6691/2017)
- 22.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy H.S:lle ja A.N:lle Hämevaaran kaupunginosan korttelin 11022 tontin nro 14. (VD/1096/2017)
- 22.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy B.K:lle ja P.K:lle Pakkalan kaupunginosan korttelin 51226 tontin nro 4. (VD/1096/2017)
- 25.9.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Kiinteistö Oy Vantaan Paineilma luovuttaa Vantaan kaupungille Kaivoksen kaupunginosan korttelin 16131 tontin nro 14. (VD/5659/2016)
- 26.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirjan korjaus Vantaan kaupungin ja VAV Asunnot Oy:n välillä 6.3.2017 allekirjoitettuun kiinteistöä 94205-7 koskevaan kauppakirjaan. (VD/6922/2015)
- 26.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy J.S:lle Variston kaupunginosan korttelin 14221 tontin nro 5. (VD/1096/2017)
- 26.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy A.S:lle Variston kaupunginosan korttelin 14221 tontin nro 3. (VD/1096/2017)
- 26.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy H.S:lle Variston kaupunginosan korttelin 14221 tontin nro 2. (VD/1096/2017)
- 26.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy J.S:lle Variston kaupunginosan korttelin 14221 tontin nro 6. (VD/1096/2017)
- 26.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy J.H:lle ja A.H:lle Pakkalan kaupunginosan korttelin 51226 tontin nro 2. (VD/1096/2017)
- 27.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Suomen Osatontti II Ky:lle Kivistön kaupunginosan korttelin 23196 tontin nro 5. (VD/7294/2017)
- 29.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla K.T myy Vantaan kaupungille Rekolan kylässä sijaitsevan tilan Pensistö RN:o 4:937. (VD/5252/2017)
- 29.9.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy M.L:lle ja S.L:lle Pakkalan kaupunginosan korttelin 51226 tontin nro 7. (VD/1096/2017)
- 5.10.2017 on allekirjoitettu vaihtokirja, jolla kaupunki luovuttaa T.S:lle Alikeravan kylässä sijaitsevista tiloista määräalat määräaloista RN:ot 8:118-M501, 8:175-M501 sekä 8:176-M501 ja T.S luovuttaa kaupungille määräalan tilasta Mairela RN:o 8:261. (VD/8009/2017)

6.10.2017 on allekirjoitettu kauppakirjan korjaus Asunto Oy Vantaan Cirkuksen ja T2H Rakennus Oy:n välillä 20.5.2016 allekirjoitettuun kiinteistöä 23175-9 koskevaan kauppakirjaan. (VD/286/2015)

6.10.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Rakennuskartio Oy:lle Kaivokselan kaupunginosan korttelin 16131 tontin nro 20. (VD/1097/2017)

6.10.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Okralle Kivistön kaupunginosan korttelin 23163 tontin nro 8. (VD/286/2015)

10.10.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla V.A myy Vantaan kaupungille Kirkonkylän kylässä sijaitsevan tilan Kaija RN:o 2:301. (VD/7626/2017)

11.10.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Asunto Oy Tikkurilan Asematie 6 luovuttaa Vantaan kaupungille n. 185 m²:n suuruisen määräalan Tikkurilan kaupunginosan korttelin 61118 tontista nro 1. (VD/9908/2016)

12.10.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Kiinteistö Oy Vantaan Robert Huberin tie 3 luovuttaa Vantaan kaupungille n. 194 m²:n suuruisen määräalan Veromiehen kaupunginosan korttelin 52125 tontista nro 1. (VD/7170/2016)

16.10.2017 on allekirjoitettu esisopimus n. 202 m²:n suuruisen määräalan luovutuksesta Myyrmäen kaupunginosan korttelin 15801 tontista nro 3. (VD/3633/2017)

16.10.2017 on allekirjoitettu maankäyttösopimus/kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta / asemakaavan muutos nro 002243, kaupunginosa 15 Myyrmäki, Vantaan kaupungin ja Kiinteistö Oy Vantaan Rajatorpantie 8:n välillä koskien kiinteistöjä 15801-1 ja 15801-2. (VD/3633/2017)

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 18

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä allekirjoitetut kauppakirjat, kauppakirjan korjaus, luovutuskirjat, maanvuokrasopimus, esisopimus määräalan luovutuksesta ja maankäyttösopimus tiedoksi kaupunginhallitukselle, ja
- b) antaa niistä aiheutuvat täytäntöönpanotoimenpiteet eri tulosityksiköiden suoritettaviksi.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Timo Juurikkala poistui yhteisöjääviiden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kh:n täytäntöönpano-ohje 1.6.1998 § 21

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

19 §

Sopimussakon perimättä jättäminen / Hartela Etelä-Suomi Oy

VD/9331/10.00.01.05/2017

HP/AK/AVP/KK/SJ/HY-L

Vantaan kaupunki ja Rakennusosakeyhtiö Hartela ja Kiinteistöyhtiö Parihanka Oy ovat allekirjoittaneet 23.1.2012 Toteuttamissopimuksen sekä esisopimukset alueiden luovuttamisesta. Sopimuksilla sovittiin asemakaavamuutoksen nro 002018 mukaisen asemakaavamuutosalueen kunnallistekniikan rakentamisesta, rakentamisen korvaamisesta ja rakennuskorttelialueiden rakentamisen toteuttamisesta sekä rakennuskortteli-maan järjestelemiseksi tarvittavista kiinteistöjen luovutuksista. Asemakaavamuutos on tullut voimaan 25.4.2012. Asemakaavamuutosalue on toimitilarakennusten korttelialuetta (KTY) ja autopaikkojen korttelialuetta (LPA) korttelissa 16108 Kaivoksen kaupunginosassa.

Toteuttamissopimuksen kohdassa 5. Talotuotanto ja aikataulu on todettu seuraavaa:

5.1

Asemakaavamuutosalueella on osoitettu rakennusoikeutta yhteensä 41575 k-m². Yhtiöt sitoutuvat toteuttamaan tonteilleen hyväksytyjen piirustusten mukaiset rakennukset siten, että alueen rakennusoikeudesta on rakennettu vähintään 30% viiden vuoden ja 60% kahdeksan vuoden kuluessa asemakaavan voimaantulosta.

5.2

Rakentamisvelvoite katsotaan täytetyksi, kun rakennukset on rakennettu hyväksytyjen piirustusten mukaisesti valmiiksi siten, että rakennukset on hyväksytty osittaisessa lopputarkastuksessa käyttöönotettaviksi.

5.3

Mikäli Yhtiöt eivät täytä edellä kohdassa 5.1 mainittua rakentamisvelvoitettaan, ovat ne velvollisia maksamaan kaupungille sopimussakkoa 100 euroa kultakin rakentamatta jääneeltä kerrosneliömetriltä.

5.4

Kaupunginhallitus voi taloudellisista, työvoimapolitiittisista yms. syistä pidentää edellä kohdassa 5.1 mainittuja rakentamisaikoja ja/tai pienentää tai olla perimättä edellä kohdassa 5.3 mainittuja sopimussakkoja.

Hartela Etelä-Suomi Oy on pyytänyt, että voimassa olevasta maankäyttö Sopimuksesta poistetaan rakentamisvelvoite/sanktio tarpeettomana viitaten Kaivoksen yleiskaavan muutokseen / uuteen yleiskaavaan.

Kortteli 16108 sijaitsee alueella, jonne laadittiin Kaivoksen yleiskaavan muutosta (YK0045). Kaivoksen yleiskaavan muutos tuli vireille kesäkuussa 2015 ja kaupunginvaltuusto asetti 16.11.2015 alueelle rakennuskiellon yleiskaavan laatimiseksi 29.10.2020 saakka.

Yleiskaavaa suunniteltiin muutettavaksi alueella siten, että nykyinen työpaikka-alue olisi voinut muuntua osin asuinalueeksi. Kaupunginhallitus päätti asettaa tämän mahdollistavan yleiskaavaluonnoksen nähtäville kokouksessaan 12.12.2016.

Vantaan kaupunginhallitus päätti 22.5.2017 käynnistää yleiskaavan laadinnan koko Vantaan alueelle. Päätöksen seurauksena Kaivoksen yleiskaavan muutostyö sulautettiin osaksi koko kaupungin yleiskaavatyötä ja erillisen yleiskaavan muutoksen laatiminen keskeytettiin. Rakennuskielto yleiskaavan

laatimiseksi on edelleen voimassa ja Kaivokselan yleiskaavaluonnos sekä siitä annetut lausunnot ja mielipiteet toimivat lähtökohtana alueen suunnittelulle koko kaupungin yleiskaavassa.

Koska suunnittelutilanne Kaivokselan alueella on muuttunut, on tarkoituksenmukaista, että toteuttamissopimuksen mukainen toimitilarakennusten rakentamisvelvoite poistetaan.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 19

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään, että asemakaavamuutokseen nro 002018 liittyvästä 23.1.2012 allekirjoitetusta toteuttamissopimuksesta kaupungin ja Rakennusosakeyhtiö Hartela ja Kiinteistöyhtiö Parihanka Oy:n välillä poistetaan rakentamisvelvoite ja siihen liittyvä sanktio.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Kartta asemakaavamuutokseen nro 002018 liittyvästä sopimusalueesta

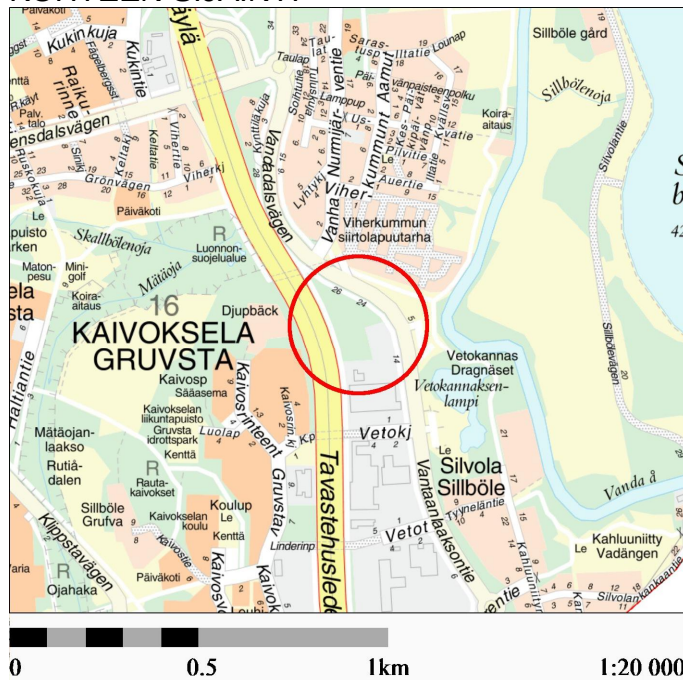
Täytäntöönpano: toimiala; kiinteistöt ja asuminen

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:

tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö puh 040 7337447, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

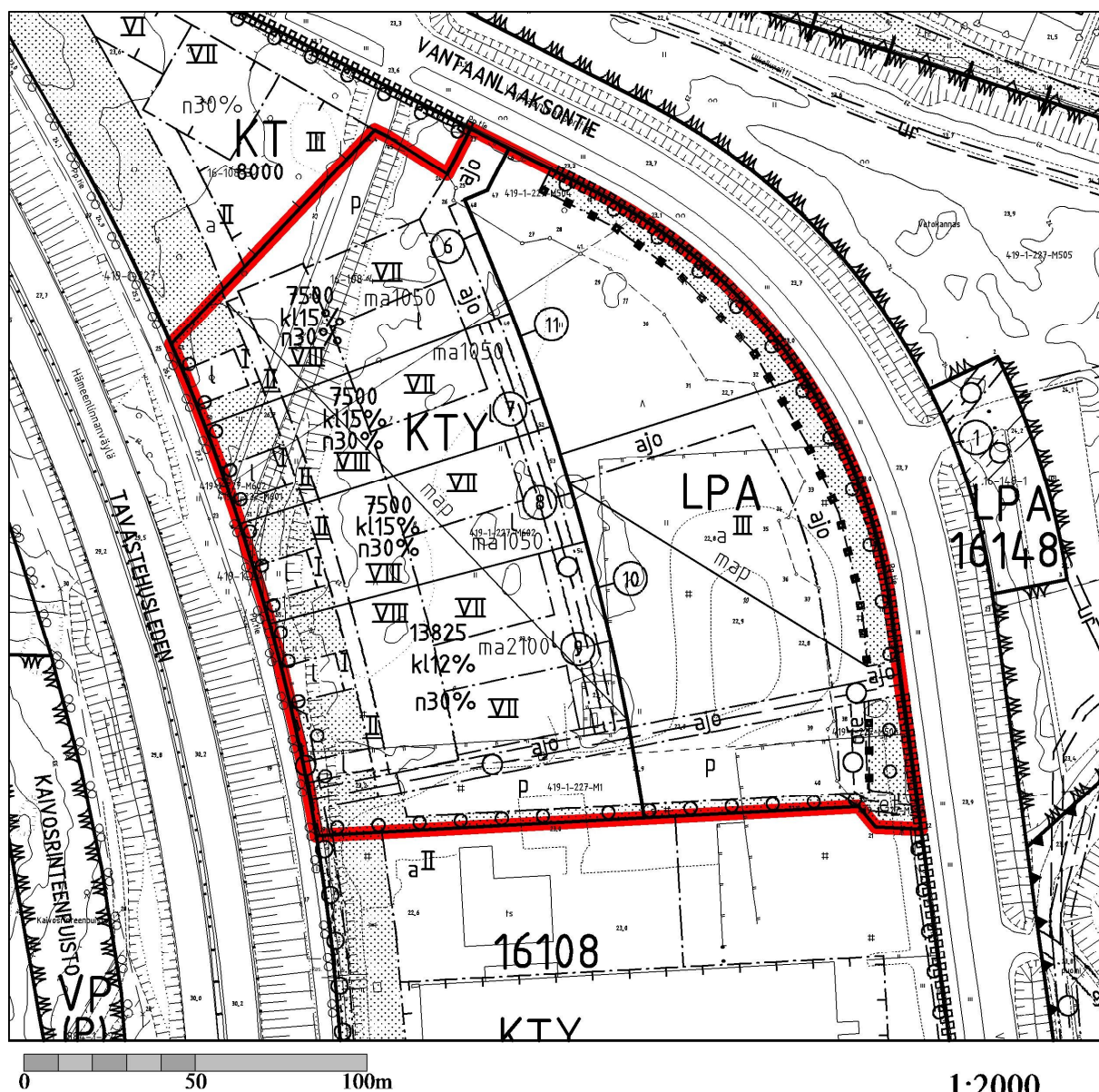
KOHTEEN SIJAINTI

**SOPIMUSSAKON PERIMÄTTÄ
JÄTTÄMINEN /
Hartela Etelä-Suomi Oy**

Kaupunginosa: KAIVOKSELA (16)

**Asemakaavamuutoksen nro 002018
liittyvä sopimusalue.**

20 § Tilojen 92-409-8-0, 92-413-2-8 ja määräosan 2/3 tilasta 92-409-6-9 ostaminen / Kiinteistö Oy Vantaan Erikas

VD/9300/10.00.01.00/2017

HP/AK/HY-L

Kiinteistö Oy Vantaan Erikas on merkitty kaupparekisteriin 26.8.2016. Yhtiö on perustettu Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen (Y:0751611-4) jakauduttua kahdeksaksi asunto-osakeyhtiöksi ja Kiinteistö Oy Vantaan Erikas -nimiseksi yhtiöksi. Yhtiölle siirtyi jakautumisessa se maaomaisuus, joka ei jakautumissuunnitelman mukaisesti siirtynyt perustetuille asunto-osakeyhtiöille. Jakautuneen yhtiön velat, sopimusvelvoitteet ja muut sitoumukset siltä osin kuin eivät - esim. rasitteiden tavoin - kohdistuneet johonkin jakautumisessa muulle perustettavalle yhtiölle luovutettavaan maa-alueeseen, siirtyivät perustetulle Kiinteistö Oy Vantaan Erikakselle. Kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan.

Kiinteistö Oy Vantaan Erikas omistaa Lapinkylän kylässä noin 23,8, ha:n suuruisen tilan Kaukola RN:o 8:0 (92-409-8-0), Piispankylän kylässä noin 11 ha:n suuruisen tilan Murto RN:o 2:8 (92-413-2-8) ja 2/3 määräosan n. 19,776 ha:n suuruudesta Lapinkylän kylän tilasta Erikas II RN:o 6:9 (92-409-6-9). Alueilla ei ole voimassa asemakaavaa. Yhtiön omistamien tilojen alueet on merkitty oheisiin liitekarttoihin.

Kiinteistö Oy Vantaan Erikaksen hallitus on päättänyt esittää ylimääräiselle yhtiökokoukselle yhtiön asettamista selvitystilaan 1.1.2017 alkaen yhtiön purkamiseksi ja kaupunginhallituksen yleisjaosto on 18.9.2017 antanut menettelytapaohjeeksi selvitystilan alkamisen 1.1.2017.

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 9.10.2017 päättänyt korottaa vuoden 2017 talousarviossa määrärahaa talous-arviokohdassa 95 1 "Kiinteän omaisuuden osto" 20,3 miljoonalla eurolla. Yhtenä perusteluna korotukselle oli, että mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy määrärahan korottamisen, niin Kaupunki ostaa tilat 92-409-8-0, Kaukola ja 92-413-2-8 Murto sekä 2/3määräosan tilasta 92-409-6-9 Kiinteistö Oy Vantaan Erikakselta.

Edellä mainittuun liittyen olisi tarkoituksenmukaista, että kaupunki ostaisi yhtiöltä sen omistamat maa-alueet. Yhtiö on mahdollista purkamista varten pyytänyt verohallinnolta ennakkoratkaisun, jonka nojalla yhtiön maaomaisuuden käyväksi arvoksi on hyväksytty 5 839 982 euroa.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 20

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että Vantaan kaupunki ostaa Kiinteistö Oy Vantaan Erikakselta tilat 92-409-8-0, 92-413-2-8 ja tilasta 92-409-6-9 2/3 määräosan 5 839 982 euron kauppahinnalla.

Käsittely:

Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen poistui yhteisöjääviyden vuoksi kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Kartta tiloista 92-409-8-0 Kaukola ja 92-413-2-8 Murto

- Kartta tilasta 92-409-6-9 Erikas 2

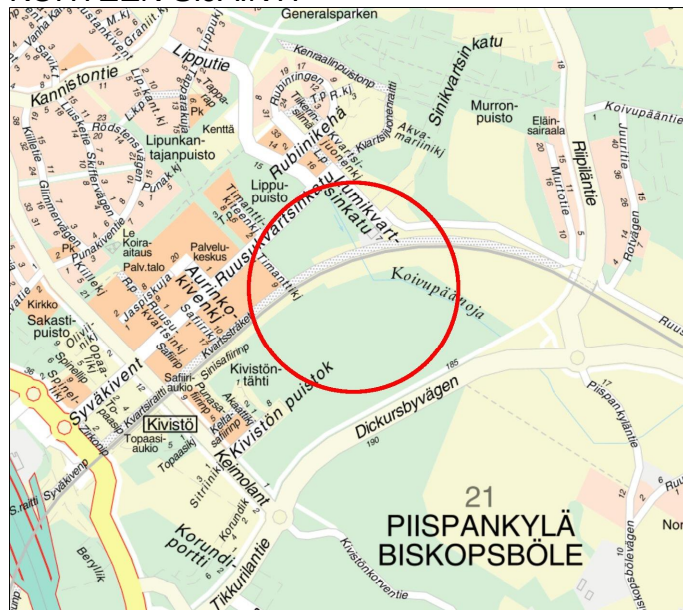
Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kiinteistöjohtaja Antti Kari, puh 040 5686540, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

0 0.5 1km 1:20 000

KIINTEISTÖJEN OSTAMINEN /
Kiinteistö Oy Vantaan Erikas

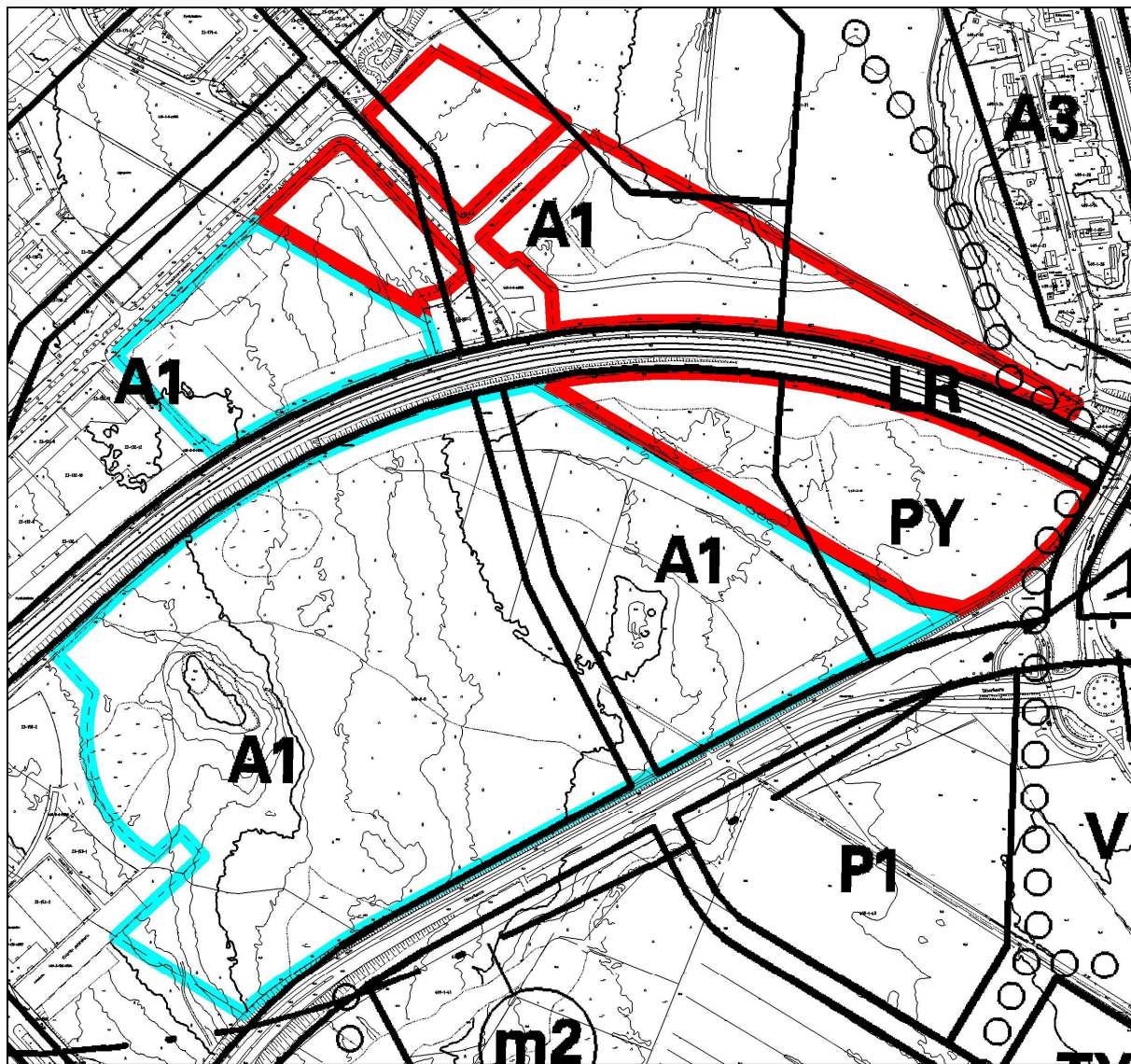
Kaupunginosa: KIVISTÖ (23)
Kylät: LAPINKYLÄ(409)
PIISPANKYLÄ(413)

Kiinteistö: 92-409-8-0 Kaukola

pinta-ala: n.23,8ha
(alue rajattu sinisellä)

Kiinteistö: 92-413-2-8 Murto

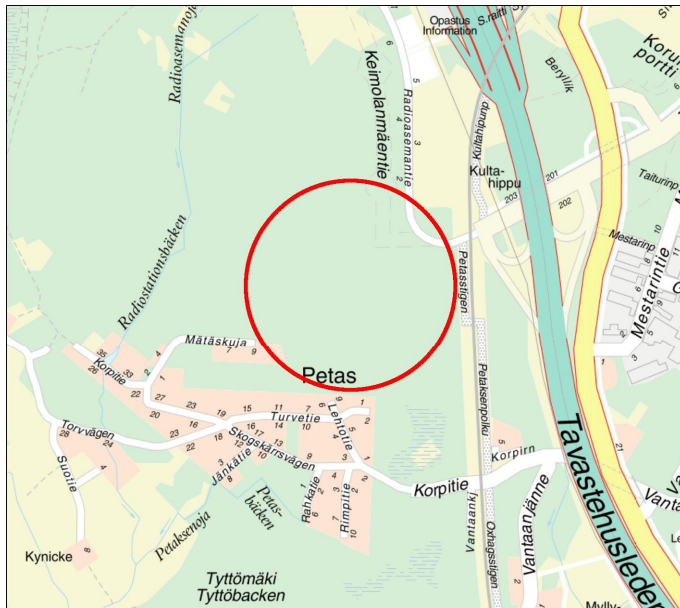
pinta-ala: n.11ha
(alue rajattu punaisella)

0 150 300m

1:6000

KOHTEEN SIJAINTI

0 0.5 1km 1:20 000

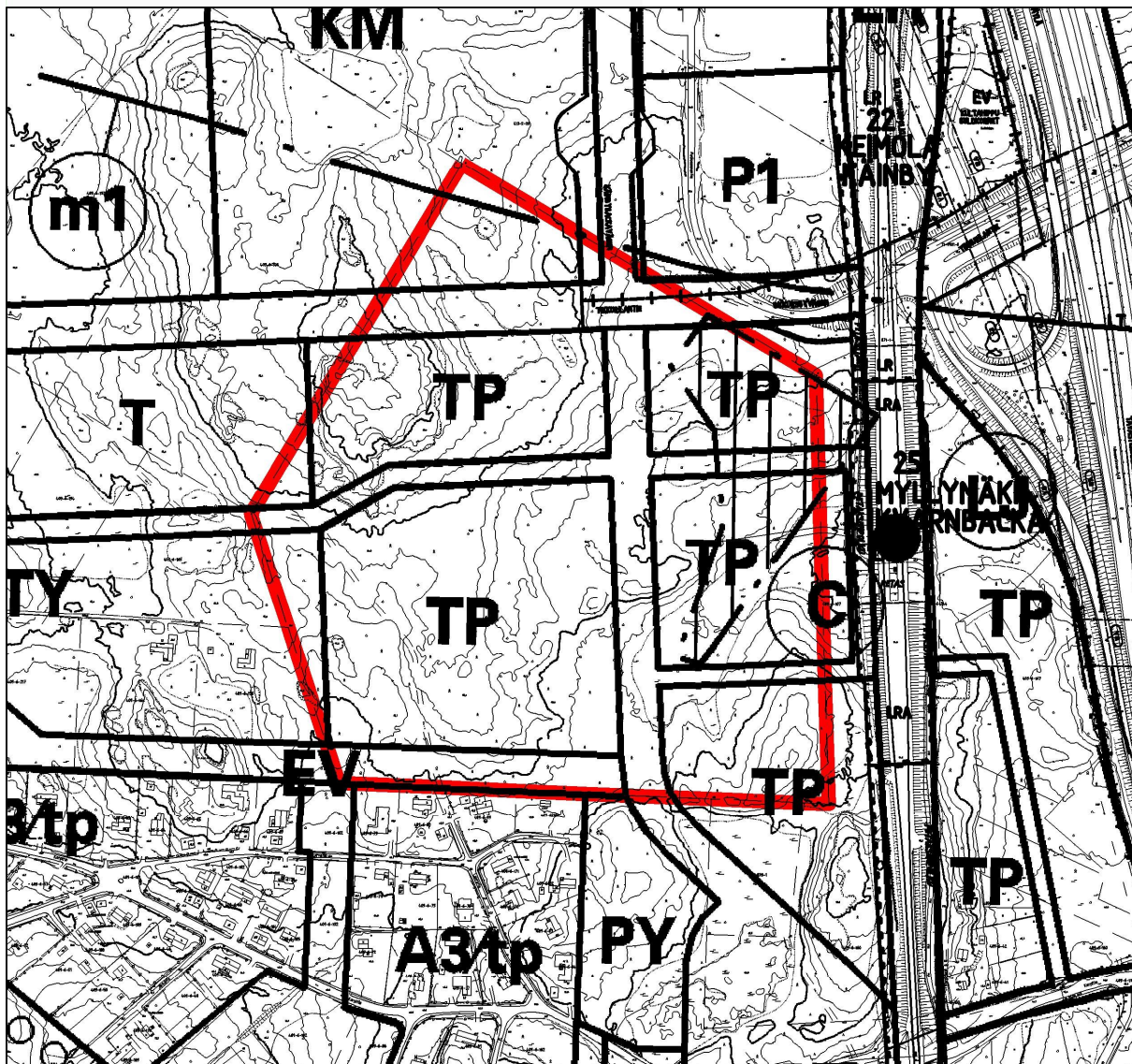
KIINTEISTÖN MÄÄRÄOSAN 2/3
OSTAMINEN /
Kiinteistö Oy Vantaan Erikas

Kaupunginosa: MYLLYMÄKI (25)

Kylä: LAPINKYLÄ(409)

Kiinteistö: 92-409-6-9 Erikas 2

Kiinteistön pinta-ala: 19,776ha

0 150 300m

1:6000

21 § Asemakaavamuutos 002281 sekä tonttijaon muutos, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne

VD/8845/10.02.04.01/2015

HP/TLA/JR/MJÄ/SRU/ET/HY-L

Pähkinärinteentien ja Lammaslammentien kulmauksessa olevalle pysäköintitontille kaavoitetaan kahdeksankerroksinen asuintalo (4 015 k-m²), jossa pysäköinti sijoittuu osin talon sisään ja ulko-oleskelutila seitsemännen kerroksen terassille. Lähellä on Autioniityn leikkipaikka. Pähkinärinteentie 33:n pysäköintitontille rakennetaan pysäköintitalo.

Asemakaavamuutos koskee osaa kortteleita 12158 ja 12165, kaupunginosassa 12 Hämeenkylä.

Tonttijaon muutos koskee korttelia 12158.

Alue sijaitsee Lammasrinne 2 ja Pähkinärinteentie 33.

Kaavan hakija

Pähkinähoito Oy

Maanomistus

Pähkinähoito Oy

Kaavan valmistelu

Kaupungin asiantuntijoiden lisäksi valmisteluun on osallistunut NCC:n konsulttina Optiplan Oy.

Yleiskaava

Alue on kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta A1.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on autopaikkojen korttelialueita LPA.

Asemakaavan muutos

Asemakaavamuutoksessa osasta LPA-korttelia 12158 muodostetaan asuinkerrostalojen korttelialuetta AK, jolle annetaan rakennusoikeus 4 015 k-m² ja suurin kerrosluku kahdeksan (VIII), osittain seitsemän (VII) ja kuusi (VI). Pysäköinti sijoittuu osin talon sisään.

Uusi kerrostalo sijoittuu Pähkinärinteentien varteen kadun suuntaisesti vastapäätä Pähkinärinteentien ostoskeskusta. Kahdeksankerroksinen talo merkitsee keskustan ja pääkatujen risteyskannan sijainnin. Uusi kerrostalo sovitetaan kaavamääräyksiin ympäröiviin punatiilitaloihin. Pääasiallinen julkisivumateriaali on punatiili, osin valkoinen rappaus. Tehostevärinä käytetään Pähkinärinteentien juolukkaa. Parvekkeet ovat valkoiset.

Talon ulko-oleskelutila sijoittuu seitsemännen kerroksen etelään ja länteen avautuvalle terassille. Lisäksi lähellä on Autioniityn leikkipaikka.

Hankkeen yhteydessä parannetaan pysäköintialueita. Uusi kerrostalo tarvitsee 72 autopaikkaa, joista talon sisään sijoittuu 33 kpl. Lisäksi uusia autopaikkoja rakennetaan 29 kpl. Pysäköintisuunnitelmassa autopaikat on pyritty löytämään mahdollisimman läheltä asuntoja. Eteläisemmälle LPA-alueelle rakennetaan rinteeseen pysäköintitalo.

Uutta kerrostaloa perustelevat yleiskaavan täydennysrakentamistavoite, asuntorakentamistavoite ja Pähkinärinteeseen keskustan eheytyminen.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 10.2.2016.

Kaavatilaisuus pidettiin Lammasrinteellä 2.3.2016.

Kaavamuutosta ei ole vastustettu.

Viranomaisneuvottelu

MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia. Kaava sijoittuu keskustatoimintojen alakeskukseen joukkoliikennevyöhykkeelle ja tuottaa asuntokerrosalaa 4 015 k-m². (Kv 22.9.2014)

Sopimus

Asemakaavamuutokseen liittyy maankäyttösopimus.

Muutostustannukset maksaa hakija Pähkinähoito Oy ja kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (10 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 10 930 €.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.6.2016 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.6.2016 päivätty asemakaavaehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
- c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Pähkinähoito Oy maksaa muutostustannukset (10 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 10 930 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 20.6.2016 § 30

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.6.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Pähkinähoito Oy maksaa muutostustannukset (10 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 10 930 €.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo

Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 17.8.–15.9.2016. Tänä aikana jätettiin neljä muistutusta. Muistutusten perusteella kaavaan on tehty muutoksia, joilla rakennusoikeutta ja kerrosalaa on vähennetty. Nähtävillä olon jälkeen on pidetty hakijan ja konsultin sekä läheisten asunto-osakeyhtiöiden kanssa infotilaisuus 22.9.2016. Konsulttitapaamisia on pidetty kolme kertaa. Muistuttajia on tavattu 3.2.2017 ja esitelty päivitettyjä suunnitelmia.

Kaavalausunnot

Kaupunginhallitus päätti 20.6.2016 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja ei pyydetty.

Tehdyt tarkistukset

Uuden rakennuksen kerroslukua ja kerrosalaa on vähennetty. Tästä johtuen autopaikkojen vähimmäismäärää voidaan pienentää, joten muistutuksissa eniten vastustettua pysäköintikantta ei tarvita.

Muistutusten johdosta on tehty tarkistuksia selostukseen, kaavakarttaan sekä määräyksiin.

Muutoksilla edistetään maisemallisten ja kaupunkikuvallisten tavoitteiden toteutumista. Suunnitelma on nyt osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen.

Kaavaselostuksen tarkistukset

Asemakaavan muutoksen selostuksen tekstiä on tarkistettu ratkaisun mukaiseksi ja liitekuvia on päivitetty ja lisätty.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset

Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).

Kaavatyö eheyttää yhdyskuntarakennetta ja mahdollistaa monipuolisen asuntotuotannon lisäämistä.

Muutoksella luodaan uutta asuntokerrosalaa (3 350 k-m², n. 71 asuntoa).

Kaavan valmisteluun osallistuneet

Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Optiplan Oy hakijan konsulttina sekä Geotek Oy ja Promethor Oy selvitysten laatijoina.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkyliä / Lammasrinne,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:

Kaupunkisuunnittelujohtaja lisäsi esitykseensä c -kohdan ja pöytäkirjaan uuden liitteen ”Muistutukset ja vastineet”.

Päätös:

Päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) asetetaan uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
- b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
- c) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 25

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) asettaa uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
- b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
- c) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Nähtävilläolo

Asemakaavamuutosehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 32 §:n nojalla uudelleen nähtävillä 5.4. – 4.5.2017. Tänä aikana jätettiin 15 muistutusta ja lisäksi yksi muistutus nähtävilläoloajan jälkeen, jotka ovat vastineineen liitteenä.

Muistutuksissa vastustettiin hanketta. Perusteluina vastustukselle esitettiin muun muassa sopimattomuutta alueen kaupunkikuvaan, vehreyden vähentymisenä ja erityisesti koska se avaa nykyisiä suojausnäkyymiä Pähkinärinteentie 35 talon asuntoihin. Lisäksi pysäköintialueen laajennuksen Pähkinärinteentie 33 LPA-tontilla katsottiin vaarantavan liikenneturvallisuutta. Myöskään kaavoituksesta tiedottamista ja vuorovaikutusta pidettiin riittämättömänä.

Uudisrakennus sijoittuu pääkatujen risteykseen ostoskeskuksen läheisyyteen ja edustaa tämän päivän rakentamista. Pysäköintitontille As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle on osoitettu puin ja pensain istutettava alue. Kaavaehdotus on toista kertaa nähtävillä ja siitä on tiedotettu Vantaan Sanomissa, Asukaslehdessä, internetissä sekä pidetty tontilla asukastapaaminen 3.2.2017.

Kaavalausunnot

Kaupunginhallitus päätti 20.3.2017 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja ei pyydetty eikä saatu.

Kaavaselostuksen tarkistukset

Muistutusten johdosta on tehty tarkistuksia selostuksen havainnekuviin. Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävilläolepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 5.6.2017 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

- a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja tehdään esitetyt tarkistukset,

- b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.6.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginhallitus 10.10.2017 § 24

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:

Päätetään

- a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja tehdään esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.6.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne.

Päätös:

Päätettiin yksimielisesti jättää asia pöydälle seuraavaan kaupunginhallituksen kokoukseen.

Kaupunginhallitus 23.10.2017 § 21

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja tehdään esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 5.6.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Asemakaavamuutoksen selostus 5.6.2017
- Muistutukset ja vastineet 5.6.2017 / 002281

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus (kohta a)
7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto (kohta b)

Lisätiedot:

aluearkkitehti Timo Kallaluoto, puh. 09 8392 2675, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
kaavoitusinsinööri Mikko Järvi, puh. 09 8392 2701, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto

Lammasrinteelle kerrostalo

Optiplan Oy, 30.1.2017

**Asemakaavamuutoksen selostus ja tonttijaon muutos,
joka koskee 5.6.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002281**

1. Perus- ja tunnistetiedot

Asemakaavan muutos

Vantaan kaupungin kaupunginosa 12 Hämeenkylä
Osa kortteleita 12158 ja 12165.

Tonttijaon muutos

Osa korttelia 12158.

Kaava-alueen sijainti

Lammasrinne 2 ja Pähkinärinteentie 33.

Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

Meluselvitys Promethor Oy, 14.4.2016

Alustava hulevesiselvitys Geotek Oy, 6.2.2017, päivitetty 22.2.2017

Asemakaavan viitesuunnitelmat, Optiplan Oy 15.2.2017

Kaavamuutosalueiden sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

2. Tiivistelmä

Lammasrinne.

TKa 7.8.2015

Pähkinähoito Oy hakee kahdeksankerroksisen asuintalon rakentamista Lammasrinne 2:n pysäköintitontille.

Yleiskaavassa alue on tehokasta asuntoaluetta A1.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on autopaikkojen korttelialueita LPA.

Pähkinärinne edustaa 1970-luvun punatiiliarkkitehtuuria ja on kaupunkikuvallisesti arvokas. Naapuritonteilla suurin kerrosluku on kuusi, mutta Pähkinärinteen ostoskeskuksen länsipuolella on myös kahdeksankerroksinen talo.

Asemakaavamuutoksessa osasta LPA-kortelia 12158 muodostetaan asuinkerrostalojen korttelialuetta AK, jolle annetaan rakennusoikeus 3350 k-m² ja suurin kerrosluku seitsemän (VII) ja osittain kuusi (VI) ja viisi (V). Pysäköinti sijoittuu osin talon sisään.

Uusi kerrostalo sijoittuu Pähkinärinteentien varteen kadun suuntaisesti vastapäätä Pähkinärinteen ostoskeskusta. Kahdeksankerroksinen talo merkitsee keskustan ja pääkatujen risteyksen sijainnin. Uusi kerrostalo sovitetaan kaavamääräyksiin ympäröiviin punatiilitaloihin. Pääasiallinen julkisivumateriaali on punatiili, osin valkoinen rappaus. Tehostevärinä käytetään Pähkinärinteen juolukkaa. Parvekkeet ovat valkoiset.

Talon ulko-oleskelutila sijoittuu kuudennen kerroksen etelään ja länteen avautuvalle terassille. Lisäksi lähellä on Autioniityn leikkipaikka. Ylimmässä kerroksessa on saunatilat terasseineen.

Hankkeen yhteydessä parannetaan pysäköintialueita. Uusi kerrostalo tarvitsee 59 autopaikkaa, joista talon sisään sijoittuu 33 kpl. Lisäksi uusia autopaikkoja rakennetaan pohjoiselle LPA-tontille noin 14 ap niin, että autopaikkoja on yhteensä 76 ap. Pysäköintisuunnitelmassa autopaikat on pyritty löytämään mahdollisimman läheltä asuntoja. Eteläisemmälle LPA-alueelle rakennetaan 30 uutta autopaikkaa maantasoon.

Uutta kerrostaloa perustelevat yleiskaavan täydennysrakentamistavoite, asuntorakentamistavoite ja Pähkinärinteen keskustan eheytyminen. Tavoitteena on sovittaa uudisrakentaminen Pähkinärinteen kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen alueeseen.

3. Lähtökohdat

Pähkinärinteentie 37.

TKa 7.8.2015

☛ Selvitys suunnittelualueen oloista

Luonnonympäristö

Pähkinärinteessä asunnoista avautuu vapaita luonto- ja pihanäkymiä. Talojen lomassa on säästynyt metsäluontoa. Istutuksetkin ovat kasvaneet 40 vuotta. Kaava-alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Kaupunkirakenne

Pähkinärinne on osa Vihdintiehen tukeutuvaa kaupunkirakennetta, alun perin yksi Helsingin maalaiskunnan "metsälähiöistä". Modernin kaupunkirakentamisen periaatteisiin kuului virtaava tila ja avoin rakennustapa. Tontteja ei ole rajattu. Pähkinärinne on rakennettu ruutukaavaan, jonka keskiössä on ostoskeskus. Pähkinärinteentien rinnakkaiskatuna on jalankulkuakseli Lammaspolku – Pähkinäpolku. Toinen pääkatu johtaa Lammaslammelle. Katuja reunustavat puurivit. Tyypillisiä piirteitä ovat erilliset rakennukset ja korttelin nurkkien jättäminen auki. Rakentamistapa on väljä.

Kaupunkikuva

Pähkinärinne edustaa 1970-luvun onnistunutta asuntoarkkitehtuuria. Alue on kaupunkikuvallisesti arvokas. Suurin osa rakennuksista on punatiilipintaisia, tehosteväreinä kirsikka ja juolukka. Seassa on muutama betonijulkisivuinen rakennus, joissa on väritehosteita. Parvekkeet ovat yleensä betonipilarirakenteisia. Rakenteiden yksityiskohdat ovat keveitä ja huoliteltuja.

Alueen ympäristöarvot löytyvät luonnosta ja yhtenäisestä rakennuskannasta. Selkeä suorakulmainen katuverkosto, pihapiirit ja yhteys luontoon ovat alueen luonteenomaisia piirteitä.¹

¹ Arno de la Chapelle, Pähkinärinteentien ilme ja alueen uudistavat korjaukset, alustava malli 26.3.2007, s. 7.

Ilmakuva.

Vantaan kaupunki 2014

Rakennettu ympäristö

Pähkinärinne sisältyy modernin rakennuskannan inventointiin 2002 (Eskola). Lisäksi on tehty tarkemmat inventoinnit 2000 (de la Chapelle) ja 2009 (Schalin & al.). Alueen rakennusperintöluokitus on keskeneräinen.

Pähkinärinteen asemakaava on tyypillinen 1960-luvun uusruutukaava. Rakennusliike Otto Wuorio Oy halusi tehdä alueesta korkeatasoisen ja palkkasi arkkitehdiksi Pentti Aholan, joka laati asemakaavan 1969. Tiilijulkisivut ja betonirunkoiset parvekkeet tekivät Pähkinärinteestä erilaisen muihin lähiöihin verrattuna. Kellari- ja maantasokerroksiin on kaavoitettu palvelutilaa, mikä oli vastareaktio 1960-luvun täydelliseen työpaikkojen ja asumisen erottamiseen toisistaan. Pähkinärinteen rakennusten suunnittelua jatkoi Pentti Aholan kuoleman jälkeen Ar-suunnittelu Björkstam-Heino-Kostiainen, joiden suunnitelmia useimmat rakennukset ovat. Kerrostalot valmistuivat 1972-79. Ostoskeskuksen suunnitteli arkkitehti Erkki Karvinen.¹

Yhtenäinen arkkitehtuuri esiintyy erityisesti kerrostaloissa ja niiden väriyksessä ja parvekkeissa, joita on osin uusittu. Aravamääräykset karsivat muutamasta rakennuksesta tiiliverhoilun. Ostoskeskus toteutettiin vaatimattomampana kuin kaavaluonnoksissa. Lähiökeskuksen 12-kerroksinen maamerkki-kerrostalo toteutettiin 10 vuotta myöhemmin matalampana ja paksumpana verrattuna kaavaluonnoksen siroon torniin. As. Oy Vantaan Pähkinälaakson (Lammastie 4 - 6) julkisivu sai tiiliverhoilun 1999, jolloin myös päätyihin avattiin ikkunoita. 1960-luvun tasakattoiset rivitalot, joihin tehtiin aurinkoparvekkeet, on kaikki muutettu harja- tai aumakattoisiksi.²

¹ Arno de la Chapelle, Pähkinärinteen ilme ja alueen uudistavat korjaukset, alustava malli 26.3.2007, s. 9.

² Arno de la Chapelle, Pähkinärinteen ilme ja alueen uudistavat korjaukset, alustava malli 26.3.2007, s. 12-13, 22, 24.

Palvelut

Pähkinärinteessä on ostoskeskus, koulu, kirjasto ja päiväkoteja. Rakennuksissa on kivijalkapalveluita. Myyrmäen aluekeskukseen on 3,5 km.

Virkistys

Autioniitin puistossa on leikkipaikka ja pururata. Lammaslammelle 400 m.

Liikenne

- **Henkilöautoliikenne:** Pähkinärinteentiellä kulki 6 886 ajon/vrk ja Lammaslammentielle 5 328 ajon/vrk (2013). Lammasrinne on tonttikatu.
- **Joukkoliikenne:** Bussit Helsinkiin, Myyrmäkeen ja Tikkurilaan.
- **Kevyt liikenne:** Kaduilla on jalkakäytävät ja puistoissa on ulkoilureittejä. Pähkinärinteeseen on alikulku.
- **Pysäköinti:** Kaava-alueella on nyt 174 autopaikkaa, joista 8 on autotalleissa.

Moderni rakennuskulttuurikohde

Pähkinärinteeseen pohjoisosan aluerakentamissopimus tehtiin 1968. Asemakaava valmistui 1970, sen laati arkkitehti Pentti Ahola 1969. Rakennusliike Otto Wuorio Oy rakensi punatiilikerrostaloja, joiden julkisivuissa on kirsikan ja juolukan värisinä korostuksia. Aravarahoitetuissa taloissa punatiiltä ei kuitenkaan saanut käyttää. Kerrostalot valmistuivat 1972-79.

Pähkinärinne on arvioitu melko yhtenäiseksi lähiöalueeksi. Tämä johtuu siitä, että taloissa on suurimmaksi osaksi käytetty julkisivumateriaalina punatiiltä.¹

• *Lähiympäristön ominaispiirteitä*

Arkkitehtitoimisto Schalin & al. teki Pähkinärinteestä inventoinnin 2009. Rakentamiselle tunnusomaista on yhtenäinen julkisivujäsentely, runsas punatiilen käyttö, huolitellut maantasokerrokset ja koko alueella toistuvat samanlainen rungosta ulkoneva parvekeratkaisu. Pysäköinti on sijoitettu laajoina alueina enimmäkseen omille tonteille asuinkortteleiden reunoille. Pysäköinti-alueiden sijoittuminen painanteisiin ja rakennusten pohjakerroksia alemmalle tasolle on yksi alueen kaupunkikuvan hyviä piirteitä. Istutuksissa yleisiä lajeja ovat vaahtera, mongolianvaahtera ja pähkinäpensas.

Lammasrinne 3

Lammasrinne 3, pistetalo.

• *Myöhempiä muutoksia*

Alue on tehdyistä korjauksista huolimatta verraten hyvin säilyttänyt alkuperäisen omaleimaisen ilmeensä. Betonijulkisivuja on korjausten yhteydessä muutettu tiilipintaisiksi ja päätyihin on avattu uusia ikkunoita. Rakennuksiin on tehty uusia sisääntulokatoksia ja parvekkeita on korjattu sekä uusittu laajalti. Parvekkeiden alustiloihin on rakennettu varastoja, ja niitä on kunnostettu mm. pyöräsäilytystiloiksi. Lähiympäristöä on viime vuosina parannettu ja mm. istutuksia ja maantason laatoituksia on lisätty.

2000-luvulla laadittiin kehittämissuunnitelmia, ja alueella on käynnistetty useita yleisiä alueita koskevia korjaus- ja parannustöitä. Ostoskeskuksen länsipuolelle

¹ Amanda Eskola, Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979, Vantaan kaupunki 2002, s. 95.

on toteutettu pieni tori. Pähkinärinteen korjaus- ja muutostyöt on tehty poikkeuksellisen yhtenäisellä tavalla. Tähän on osin vaikuttanut keskitetty isännöinti ja huoltotoiminta, sekä A.D.L.C. Arkkitehtuuritoimiston 2000 laatima selvitys ja korjaustapaohjeet.

Kaavamuutoksen rakennushanke sijoittuu nykyiselle pysäköintialueelle ja täydentää Pähkinärinteen keskustan kaupunkikuvaa. Pähkinärinteen inventoinnit on esitelty tarkemmin kaavaselostuksessa 001515, Kv 12.5.2014.

Muinaisjäännökset

Alueella ei ole tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Tekninen huolto

Lammasrinne 2:n tontille on valmis kunnallistekniikka (vesijohto, viemäri, hulevesiviemärit, kaukolämpö, sähkö, tietoliikenne). Sadevedet johtuvat hulevesiviemäriässä Lammasojaan.

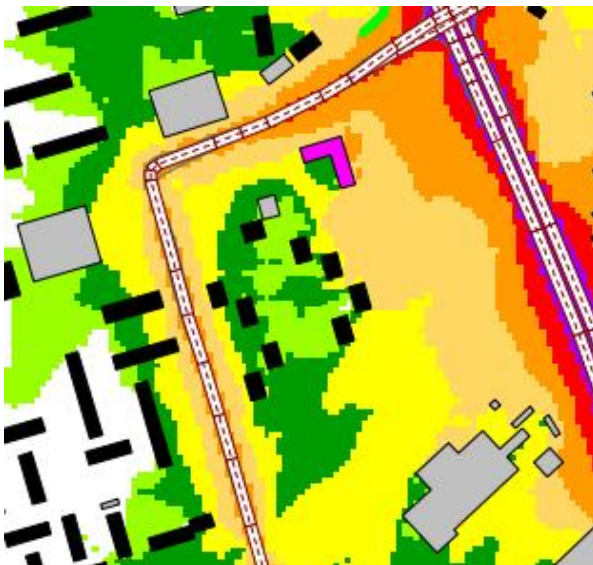
Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

• Lentomelu

Lentomelutaso Lden 50...55 dB edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä. Ilmailulaitos 2002; Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.

• Tiemelu

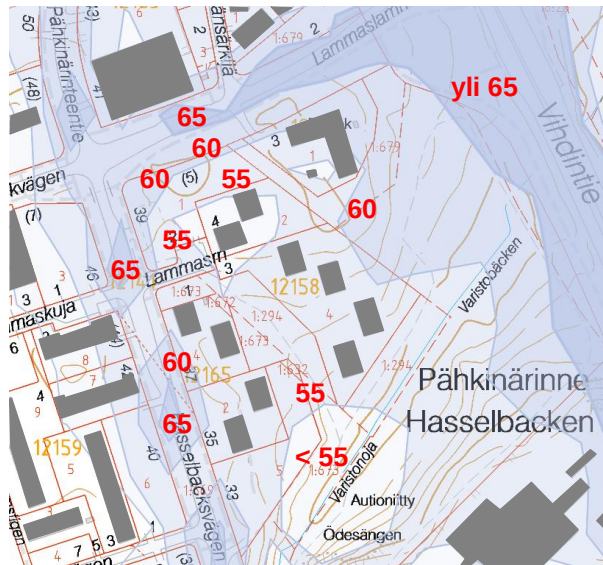
Uuden tontin kohdalla tiemelutaso on 55...65 dB sekä melutilanteessa 2011 että meluennusteessa 2030. Kaavaan on laadittu erillinen meluselvitys.

Tiemelutilanne 2011, päivä.

45-50 dB. 50-55 dB. 55-60 dB. 60-65 dB.
65-70 dB. 70-75 dB. Yli 75 dB.

Ramboll 2012.

Tiemeluennuste 2030 (dB).

Ramboll 2007.

Tiemelun huomioon ottaminen

Liikennemelu- vyöhyke (dB)	Äänitasoero asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa ΔL (dB)	Äänitasoero toimistotiloissa yleensä ΔL (dB)
65...100	erillinen selvitys	erillinen selvitys
60...64,9	35	30
55...59,9	30	25
50...54,9	-	-

Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.

Maanomistus

Kaava-alueen omistaa Pähkinähoito Oy.

Suunnittelutilanne

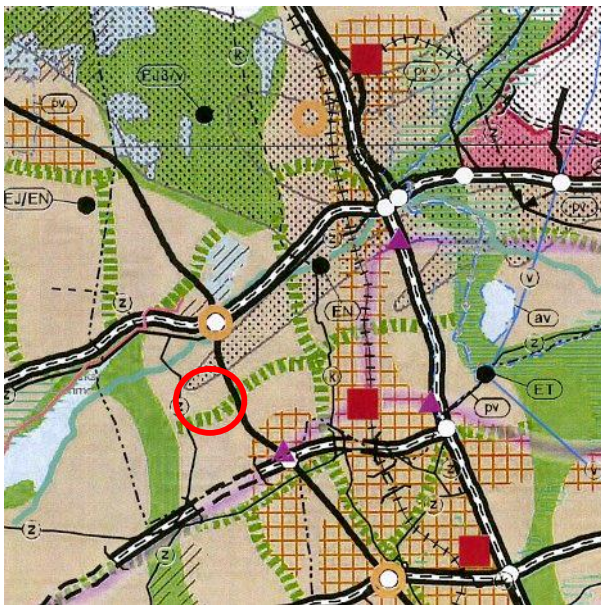
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto 30.11.2000.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on taajamatoimintojen aluetta. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (YM 30.10.2014) alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita.

è Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.

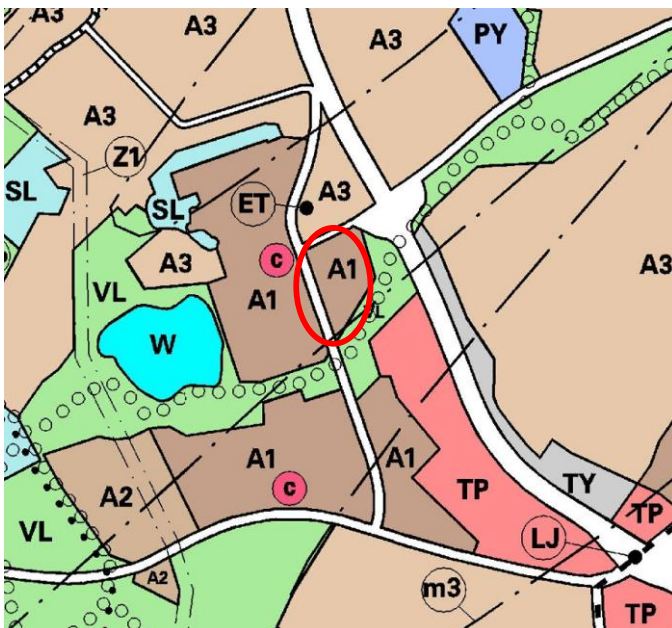
Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- Maakaasun runkoputki.
- 400 kV voimalinja.
- Lentomelualue.
- Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde, valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009).
- Joukkoliikenteen vaihtopaikka.
- Pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa kaava-alue on tehokasta asuntoaluetta A1 ja lentomeluvyöhykettä m1, jossa lentomelutaso Lden on 50... 55 dB.

è Asemakaavamuutos on yleiskaavan mukainen.

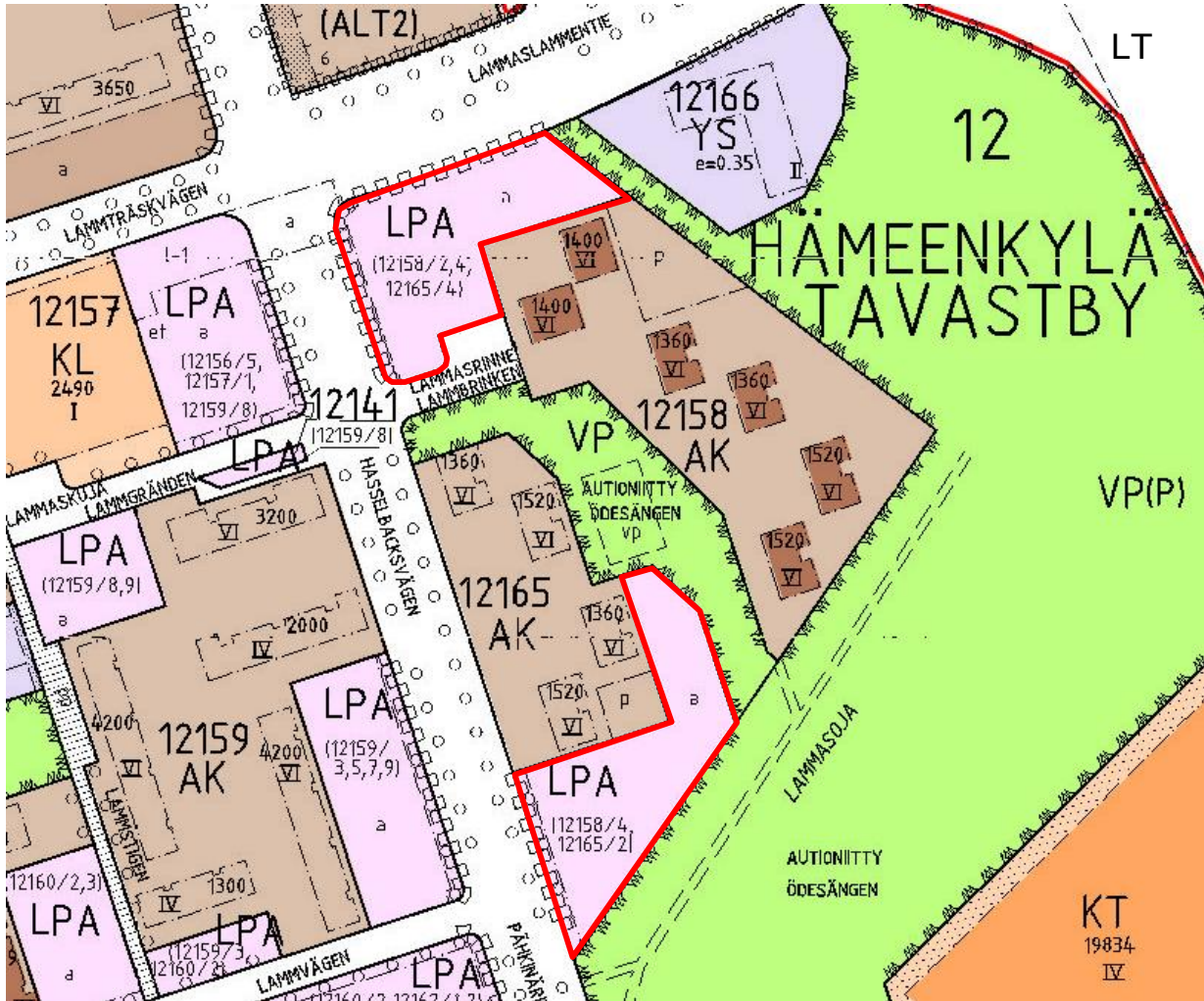
Vantaan yleiskaava.

- A1 Tehokas asuntoalue.
- A2 Matala ja tiivis asuntoalue.
- A3 Pientaloalue.
- PY Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
- SL Luonnonsuojelualue.
- TP Työpaikka-alue.
- TY Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.
- VL Lähivirkistysalue.
- W Vesialue.
- c Keskustatoimintojen alakeskus.
- (m2)- Lentomeluvyöhyke 2 (Lden 55 – 60 dB).
- (m3)- Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
- (Z)- Voimansiirtolinja.
- Ohjeellinen ulkoilureitti.
- Ohjeellinen ratsastusreitti.
- Alueen raja.
- Osa-alueen raja.
- Kaavamuutosalueen sijainti.

Katso tarkemmin: kartta.vantaa.fi

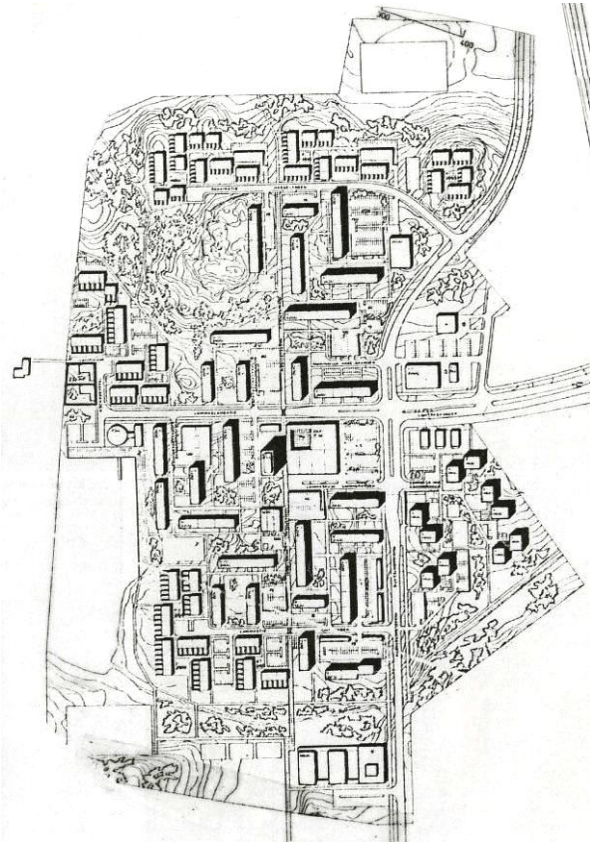
Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 001515, Kv 12.5.2014, jossa Pähkinärinteen arkkitehtuuria on suojeltu ja jossa pysäköinti on suunniteltu uudelleen niin, että alkuperäisen asemakaavan pysäköintikansia ei tarvitse rakentaa. Pysäköintinormina on 0,8 ap / asunto, kuitenkin vähintään 1 ap / 90 k-m2, liike- ja toimistotiloille 1 ap / 70 k-m2.

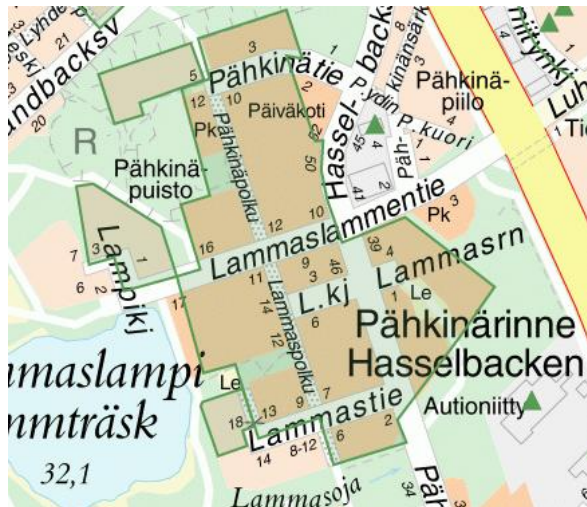

Ajantasa-asemakaava.

g AK	Asuinkerrostalojen korttelialue.	g YS	Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue
g KL	Liikerakennusten korttelialue.	12158	Korttelin numero.
g KT	Toimistorakennusten korttelialue.	VI	Suurin kerrosluku (room. numeroin)
LT	Kauttakulku-, sisääntulo- ja ohitustie tie-, vieri- ja suoja-, ja näkemä-alueineen.	1520	Rakennusoikeus kerrosalaneliö-metreinä.
g LPA	Autopaikkojen korttelialue.	p	Kaavamuutosalueiden raja.
g VP, P	Puisto, puistoalue.		Katso tarkemmin: kartta.vantaa.fi

Alkuperäisen asemakaavan havainnekuva.

Pähkinärinteen rakennusperintöalueen raja-
aus. Alueen rakennukset ovat valmistu-
neet 1972 – 1980. Inventoidun kohteen
arvottaminen on kesken.

• Alkuperäisen asemakaavan piirteitä

Asuinkorttelit sijoittuvat pääkokoojakadun (Pähkinärinteen) länsipuolelle ja rajoittuvat viheralueisiin. Palvelut keskittyvät asutuksen halki kulkevan jalankulkuakselin (Lammaspolun) varteen. Puistovyöhykkeen tuntumaan sijoittuu koulu urheilukenttineen.

Rakentamisen ilmettä on kevennetty käyttämällä vaihtelevia rakennusmassoja ja ottaen huomioon maaston suomat mahdollisuudet. Tavoitteena on ollut antaa Pähkinärinnteelle mahdollisimman rehevä leima, jättämällä pähkinäpensaita kasvavat metsiköt puistoiksi, jotka työntyvät asuinkortteleiden lomaan.

Kerrostalot ovat 3 – 5 –kerroksisia lamellitaloja maanpäällisine kellareineen. Alueen reunoilla on myös rivitaloja. Ostoskeskuksen viereen 12-kerroksiseksi dominantiksi suunniteltu pistetalo toteutui syvärunkoisena ja matalampana, 8-kerroksisena talona.

Maapoliittiset linjaukset

Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia. Kaava sijoittuu keskustatoimintojen alakeskukseen joukkoliikennevyöhykkeelle. (Kv 22.9.2014)

Rakennusjärjestys

Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri

Vantaan kiinteistörekisteri.

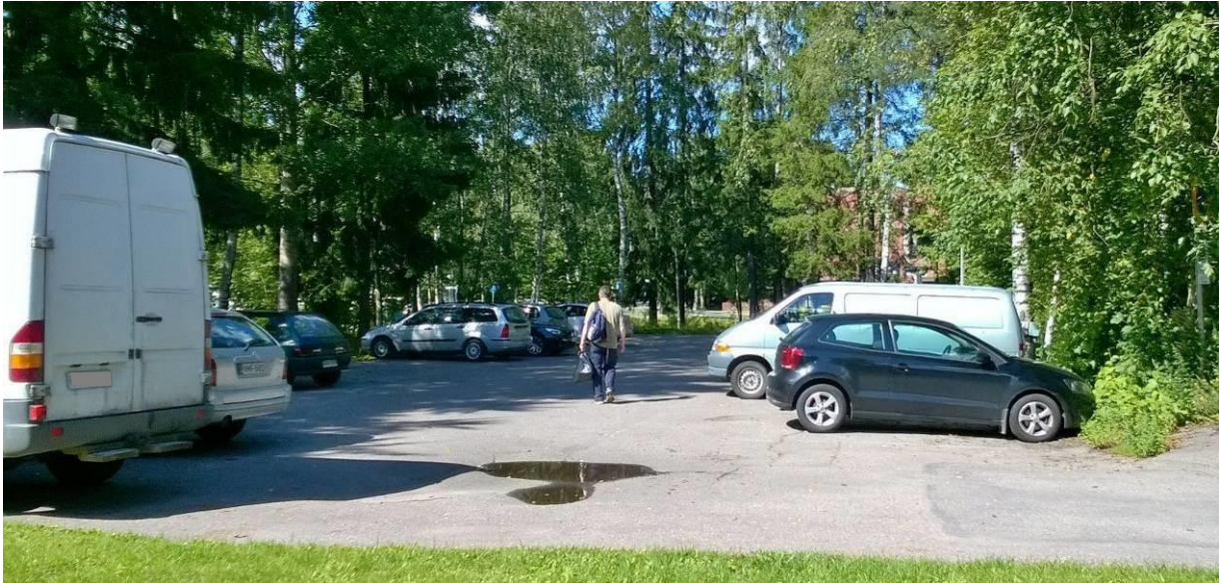
Rakennuskiellot

Ei ole.

Aluetta koskevat selvitykset

- Stadionark Kati Salonen ja Monsa Schalin, Arkkitehdit Oy / Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson: Pähkinärinne, alueinventointi 2009.
- Mirva Kallio: Asukaspysäköinnin tarve ja pysäköintinormien määrittäminen. Aalto-yliopiston insinööritieteiden korkeakoulun yhdyskunta- ja ympäristötieteiden laitoksella professori Timo Ernvallin valvonnassa tehty diplomityö. Espoo 24.5.2011.
- Promethor Oy; Liikennemeluselvitys. Turku 14.4.2016.
- Geotek Oy; Hulevesisuunnitelma. Espoo 28.4.2016, päivitetty 22.2.2017.

4. Asemakaavan suunnittelun vaiheet

Lammasrinne 2:n pysäköintialue, tuleva asuintontti.

TKa 7.8.2015.

Ennakkoneuvottelu

NCC Rakennus Oy neuvotteli hankkeesta alustavasti 18.3.2014.

Kaavamuutoshakemus

Pähkinähoito Oy 13.10.2015 haki asemakaavamuutosta mm. seuraavasti:

- Muutosalueet ovat kortteleissa 12158 ja 12165.
- Lisärakentamista tulisi Lammaslammentien ja Pähkinärinteentien risteyksessä olevalle LPA-tontille. Rakennettavan kahdeksankerroksisen asuintalon kaksi ensimmäistä kerrosta sisältävät autohallit, joissa on yhteensä tilat 33 autolle.
- Lisää autopaikkoja tulisi paitsi edellä mainitulle LPA-tontille, myös alueen eteläiselle LPA-tontille.

Suunnitelmaa on tarkistettu 25.4.2016.

Aloituskokous

Pidetty kaupunkisuunnittelussa 5.2.2016.

Aikaisemmat suunnitteluvaiheet

Pähkinärinteentien pysäköintinormi ja autopaikkojen sijoitus on tarkasteltu asemakaavamuutoksessa 001515, Kv 12.5.2014.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

- **Osallistumis- ja arviointisuunnitelma** laadittiin ja postitettiin osallisille 10.2.2016. Mielipiteet pyydettiin 31.3.2016 mennessä.
- **Kaavamuutoksen vireille tulo** ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 13.2.2016 sekä kirjeellä tai sähköpostilla maanomistajille (taloyhtiöille), naapureille ja viranomaisille sekä kaavoituskatsauksessa Vantaan asukaslehdessä 12.3.2016.
- **Kaavatilaisuus** pidettiin Lammasrinteellä keskiviikkona 2.3.2016 klo 17.00.

Ilmakuvia nykytilanteesta.

maps.bing.com

Osallisia kaavoituksessa olivat hakija (Pähkinähoito Oy), alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), rakennuttaja (Ncc Rakennus Oy), tuleva omistaja (Työeläkevakuutusyhtiö Elo), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. Kaavatilaisuudessa Lammasrinteellä 2.3.2016 klo 17.00 – 18.20 oli läsnä 17 osallista, joille jaettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Ilkka Alvoittu / Ncc ja Henry Engblom / Pähkinähoito Oy esittelivät hanketta ja aluearkkitehti kaavaprosessia. Vilkaassa keskustelussa käsiteltiin uuden talon arkkitehtuuria (tiilipinta), sopivuutta 1970-luvun taloihin ja erityisesti uusia pysäköintijärjestelyjä. Erityisesti toivottiin pysäköintialueiden parannusta, parempaa valaistusta, sähkötolppia ja että oma pysäköintipaikka säilyy. Kaikkia autopaikkoja ei ole rakennettu ja jonossa on kymmeniä asukkaita. Käsiteltiin myös hankkeen päätöksentekoa Pähkinähoito Oy:ssä, pysäköintipaikkojen jakoa ja rakennustyön aikaista väliaikaispysäköintiä. Lisäksi esitettiin, että LPA-korttelin 12165 eteläpuolelle saisi uuden pysäköintipaikkarivin. Esillä oli vielä korttelin 12156 kaavamuutos, joka on ratkaistu Helsingin hallinto-oikeudessa 30.6.2015.

è Pääasialliseksi julkisivumateriaaliksi punatiili. Hankkeen yhteydessä lisätään ja parannetaan pysäköintipaikkoja.

2. Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä HSL, 18.3.2016:
HSL:n joukkoliikenne palvelee aluetta Vihdintiellä ja Pähkinärinteentiellä sekä Helsingin keskustaan kulkevilla seutulinjoilla ja tarjoaa vaihdottoman yhteyden Myyrmäen ja Tikkurilan aluekeskuksiin Vantaan linjoilla. Alueella palvelee myös kutsuohjattu Lähibussi, jonka liikennöinti on suunniteltu muutettavaksi aikataulupohjaiseksi.

Kaavamuutosalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee pysäkki V1209 Lammaskuja, jonka säilyminen ja jonka kävely-yhteyksien varmistaminen on välttämätöntä kerrostalorakentamisesta riippumatta. HSL pitää tärkeänä sitä, että täydennysrakentamisen yhteydessä joukkoliikenteen olosuhteet eivät heikenny. HSL pitää vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä.

è Bussipysäkki säilyy.

3. Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY, 24.3.2016:
Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Muutosehdotus ei edellytä niiden siirtämistä.

4. Vantaan kaupunginmuseo, 31.3.2016:

Suunnittelualue sijaitsee Vantaan modernin rakennuskannan inventoinnissa huomioidun Pähkinärinteen kerrostaloalueen aluerajauksen sisäpuolella. Alueelle on tyypillistä punatiilen käyttö rakennusten julkisivuissa, joka on luonut alueelle yhtenäisen ilmeen. Museon kannalta oleelliset tavoitteet uudessa asemakaavassa liittyvät arvokkaan kulttuuriympäristön huomioimiseen suunnittelussa. Alueelle tulevan arkkitehtuurin korkealaatuisuus ja materiaalien yhteneväisyys (punatiili) tulisi taata asemakaavan määräyksillä.

Alueella ei sijaitse tunnettuja muinaisjäännöksiä.

è Pääasialliseksi julkisivumateriaaliksi punatiili, tehosteväriksi juolukka, rappauspinnoista ja parvekkeista valkoisia.

Viranomaisneuvottelut

MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

Asemakaavamuutoksen tavoitteet

• Vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakunta-kaavaan

Koska alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan ei ole tarpeen (MRA 25 §). Asemakaavamuutos on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan mukainen.

• Vertailu yleiskaavaan

Asemakaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

• Vertailu voimassa olevaan asemakaavaan

Osa pysäköintitonttia (LPA-alueetta) muuttuu kerrostalotontiksi (AK-alueeksi). Muutos pysäköintijärjestelyihin.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu

Asemakaavamuutoksen laati aluearkkitehti *Timo Kallaluoto*. Kaavoitukseen osallistuivat asemakaavasuunnittelija *Johanna Rajala*, kaavoitusinsinööri *Mikko Järvi*, tonttipäällikkö *Armi Vähä-Piikkiö*, lupa-arkkitehti *Sampo Sälevaara*, liikenneinsinöörit *Jaana Virtanen*, *Pirjo Salo*, *Pirjo Suni*, viheraluesuunnittelija *Satu Nätyinki*, asumisasioiden päällikkö *Tomi Henriksson*, maisema-arkkitehti *Elina Ekroos* ja suunnitteluavustaja *Joonas Arponen*.

Pähkinähoito Oy:tä edusti *Henry Engblom*.

NCC Rakennus Oy:tä edustivat *Ilkka Alvoittu*, *Petri Raunio*, *Päivi Kellokoski*, *Martta Kyllönen*.

Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Eloa edusti *Antti Pyötsiä*.

NCC:n arkkitehtikonsulttina toimi Optiplan Oy / arkkitehti *Mikko Siitonen* (2014), arkkit.yo *Natalia Rincon* (2014) ja arkkitehti *Juha Niemi* (2016).

Kaavamuutosta käsiteltiin Länsi-Vantaan aluetiimissä 14.10.2015.

Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Asemakaavaehdotus käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 13.6.2016. Kaupunginhallitus päätti asettaa kaavamuutosehdotuksen nähtävillä 30 päiväksi MRA 27§:n mukaisesti 17.8. – 15.9.2016 ja oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Nähtävillä olon jälkeen on pidetty hakijan ja konsultin sekä läheisten asunto-osakeyhtiöiden kanssa pidettiin infotilaisuus 22.9.2016 Konsulttitapaamisia on pidetty kolme kertaa. Muistuttajia on tavattu 3.2.2017 ja esitelty päivitettyjä suunnitelmia.

Lausunnot ja muistutukset, ensimmäinen nähtävillä olo

Nähtävilläolokaudena jätettiin neljä muistutusta. Lausuntoja ei pyydetty eikä saatu.

Annetut muistutukset ja vastineet lyhyesti (tarkemmin muistutusten koonnissa):
Pähkinärinne-Seura ry: Kaavasta tiedottaminen on ontunut, rakennusoikeus ja kerrosmäärä ovat muuttuneet alun perin esitetystä, Kaupunginmuseon vaatimusta alueen huomioimisesta ei ole noudatettu. Esitetyn massoitte-lun perusteella arkkitehtuurin korkealuokkaisuutta ei ole mahdollista toteuttaa. Autopaikkatarvetta ei ole ratkaistu hyvin, naapuruston asukkaita ei kohdella oikeudenmukaisesti, koska pihan kasvusto ja näkymät häviävät kasvaneen pysäköintitarpeen takia.

Ø *Rakennusoikeutta ja kerroslukua on pienennetty palaamalla alkuperäiseen suunnitelmaan. Kaupunginmuseon mielipiteessä oleelliset tavoitteet suunnittelussa liittyvät kulttuuriympäristön huomioimiseen ja arkkitehtuurin korkealaatuisuuteen ja materiaalien yhteneväisyyteen, jotka tulisi taata asemakaavamääräyksillä. Määräyksiä ja suunnitelmia on muutettu kokouksissa, joihin myös kaupunkikuva-arkkitehti on osallistunut. LPA-tonttien omistajalla on ollut paineita pysäköintipaikkojen lisäämiseen muutenkin kuin täydennysrakentamishankkeen osalta. LPA-tonteille on ollut mahdollista toteuttaa lisää autopaikkoja voimassa olevan kaavankin puitteissa. Naapuritontin asukkaiden mieltämä piha on toteuttamatta jäänyttä pysäköintialuetta.*

Lehtinen Marjaana: Suunniteltu uudisrakennus rikkoo alkuperäisen kaupunkikuvallisesti arvokkaan miljöö-n. Asemakaavamuutosehdotuksessa asuintalon kerrosala on kasvanut ja talomassa poikkeaa täysin läheisistä alkuperäisistä si-roista asuintaloista. Vuokratalot pitäisi rakentaa mahdollisimman samanlaisiksi kooltaan ja olemukseltaan kuin naapuritalot ja kaikkiin asuntoihin pitäisi kuulua parveke. Autopaikka-alueiden laajentaminen edellyttää alkuperäisten säilyneiden puiden kaatamista kokonaan. Kaksikerroksisesta autolaitoksesta ei ole tiedotettu naapureille. Pysäköintitasolta on suora näkyvyys asuntoihin, mikä oleellisesti vähentää asumisviihtyvyyttä. Pysäköintisuunnitelma-piirros on epäselvä ja vaikeaselkoinen. Ehdotuksessa ei ole otettu huomioon melu- ja saastehaittoja, joita pysäköintialueen suurentaminen kaksinkertaiseksi aiheuttaa.

Ø *Palaaminen alkuperäiseen suunnitelmaan pienentää kerrosalaa ja poistaa tarpeen rakentaa pysäköintikansi. Uudisrakennuksen julkisivun suunnitteluun on panostettu, jotta se sopisi ympäristöönsä paremmin. LPA-tontti on nykyisellään osittain toteuttamaton, mutta se olisi mahdollista toteuttaa voimassa olevan asemakaavan puitteissa. Pysäköintialueen laajennus rajataan pohjoisosastaan häikäisy-suojana toimivalla köynnöspergolalla. Liikennesuunnittelija ei pidä liikenteen lisääntymistä niin suurena, että se aiheuttaisi toimenpiteitä.*

Asunto Oy Vantaan Pähkinäaho: Vähintään osa Asunto Oy Vantaan Pähkinäkedon autopaikosta tulisi edelleen säilyttää pohjoisella LPA-tontilla. Samalle tontille sopisi myös rakenteellinen pysäköintilaitos, joka toimisi myös torjuisi korttelin sisäpihoja liikennemelulta. Eteläisen LPA-tontin pysäköintilaitos peittäisi asuntojen pihanäkymiä. Kaavakartassa autopaikkojen rakennus-alaa ei ole rajattu eikä viheraluetta merkitty kaavas-elostuksessa esitetyllä tavalla. Lisäpaikoitusta esitetään sijoitettavaksi LPA-tontin eteläpuoliseen puistoon. Suunnitelmaan ei ole merkitty jalankulkureittiä pysäköintialueelta siten, ettei se häiritse Asunto Oy Vantaan Pähkinäahon asukkaita.

Ø *Päivitetystä suunnitelmassa pohjoiselle LPA-tontille on osoitettu kahdeksan autopaikkaa Asunto Oy Vantaan Pähkinäkedolle.*

Autopaikkojen jakaminen käyttäjien kesken ei kuitenkaan ole asemakaava-asia, vaan se on LPA-tonttien omistajan ja autopaikkojen haltijoiden välinen sopimusasia. Pysäköintilaitoksen rakentaminen tasaiselle maalle nostaa laitoksen kustannuksia verrattuna rinteeseen sijoitettuun laitokseen. Kerrosalan pienentämisen seurauksena pysäköintilaitosta ei tarvitse toteuttaa myöskään eteläiselle LPA-tontille. Pysäköintialueen laajennus rajataan pohjoisosastaan häikäisyuojana toimivalla köynnöspergolalla ja viheralueet merkitään kaavakarttaan ja lisäävät kaavamääräyksiin. Pysäköintialuetta ei laajenneta puistoon.

Haverinen Markku: Pähkinähoito Oy:n tulee hoitaa osakeyhtiölainmukaiset velvoitteet omistajiin nähden ennen kaavan etenemistä. Pähkinärinteen autopaikkakaavasta on todistettavasti löydetty laskelmavirheitä, jotka vaikuttavat kyseiseen kaavaan.

Ø Kyseessä ei ole asemakaavassa ratkaistava asia. Pähkinärinteen autopaikkakaava 001515 on tullut voimaan 16.9.2015 eikä laskelmissa olevia virheitä ole tuotu esiin, jotta niihin voitaisiin ottaa kantaa.

Muistutusten johdosta suunnitelmassa palattiin alkuperäiseen, osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyyn ratkaisuun, jossa uudisrakennuksen kokoa on pienennetty 665 k-m²:llä ja yhdellä kerroksella. Näin kaikki pysäköintipaikat eteläisellä LPA-tontilla saadaan toteutettua maantasoon eikä pysäköintikantaa tarvitse rakentaa.

Kaavakarttaan ja -määräyksiin on tehty muun muassa kerrosalaa, kerroskorkeuksia ja istutettavia alueen osia koskevia muutoksia ja lisäyksiä.

Tehdyt tarkistukset ja muutokset muuttivat suunnitelmaa, joten ehdotus laitettiin uudelleen nähtäville maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaisesti. Muutoksilla edistetään maisemallisten ja kaupunkikuvallisten tavoitteiden toteutumista.

Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset

Asemakaavaehdotus käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 13.6.2016. Kaupunginhallitus päätti asettaa kaavamuutosehdotuksen nähtävillä 30 päiväksi MRA 27§:n mukaisesti 17.8. – 15.9.2016 ja oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Muutettu asemakaavaehdotus oli kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssä 13.3.2017 ja kaupunginhallitus hyväksyi sen nähtäville 20.3.2017 MRA 32 §:n mukaisesti 5.4. – 4.5.2017.

Lausunnot ja muistutukset, uudelleen nähtävillä olo

Nähtävilläolonaikana jätettiin 16 muistutusta. Lausuntoja ei pyydetty eikä saatu.

Annetut muistutukset ja vastineet ovat liitteenä.

5. Asemakaavan kuvaus

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

AKSONOMETRIA

optiplan

Uuden kerrostalon ilmakuvasovitus.

Optiplan Oy 23.5.2017

Kaavaratkaisu

Uusi seitsemänkerroksinen kerrostalo sijoittuu Pähkinärinteen keskusta- ja pääkatujen risteykseen ja korostaa keskustan sijaintia. Vastapäätä sijaitsee Pähkinärinteen ostoskeskus.

Uusi kerrostalo sijoittuu nykyiselle autopaikkojen korttelialueelle LPA. Pysäköinti järjestellään uudelleen jäljempänä esitetyn pysäköintisuunnitelman mukaisesti.

Asuinrakennuksesta tulee seitsemänkerroksinen (VII), mutta Pähkinärinteentien puoleinen julkisivu on vedetty osittain sisään ja sinne avautuvat yhden asunnon ja saunaosastojen terassit. Kuudennen kerroksen eteläkulmassa on 58 m² yhteisterassi. Rakennusoikeudeksi tulee 3350 k-m², minkä lisäksi rakennetaan yhteistiloja ja autohallit. Rakennus perustuu NCC Rakennus Oy:n Bertta-täydennysrakentamiskonseptiin. Kolme vastaavanlaista taloa on rakennettu Myyrmäkeen Kilterinkujalle sekä yksi Uomarinteelle. Rakennukseen tulee noin 70 asuntoa. Kahteen alimpaan kerrokseen tulee 33 autopaikkaa. Loput 26 autopaikkaa sijoittuvat viereiselle autopaikkojen korttelialueelle.

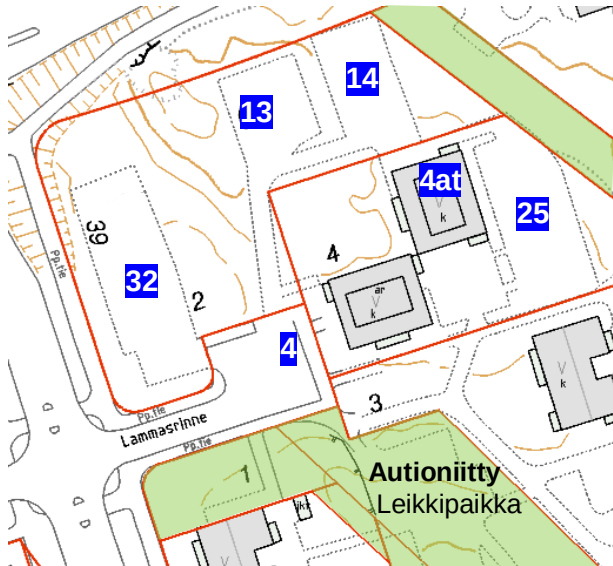
Naapuritonteilla asuintalot ovat kuusikerroksisia, mutta Pähkinärinteen ostoskeskuksen länsipuolella on myös toinen kahdeksan kerroksinen asuintalo.

Kaavaratkaisun perustelut

Rakennus sijoittuu yleiskaavan tehokkaalle asuntoalueelle. Yleiskaavan periaatteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Rakennus eheyttää Pähkinärinteen keskustan kaupunkikuvaa ja merkitsee keskustaa.

Pysäköinti

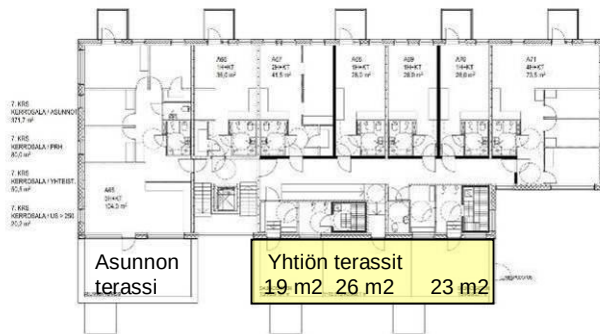
Asemakaavamuutoksessa sovelletaan voimassa olevan asemakaavan (nro 001515, Kv 12.5.2014) pysäköintinormia, joka on 0,8 ap / asunto, kuitenkin vähintään 1 ap / 90 k-m².

Pohjoisalue, nykyiset autopaikat. TKA 5.5.2016

Suunnitelma. Optiplan Oy 30.1.2017

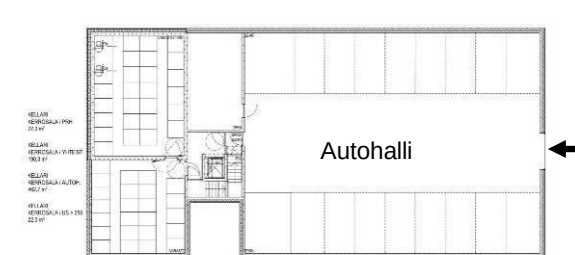
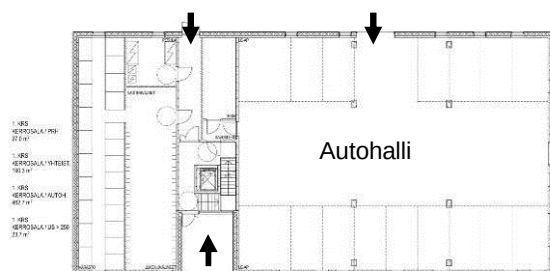
7. kerros

6. kerros

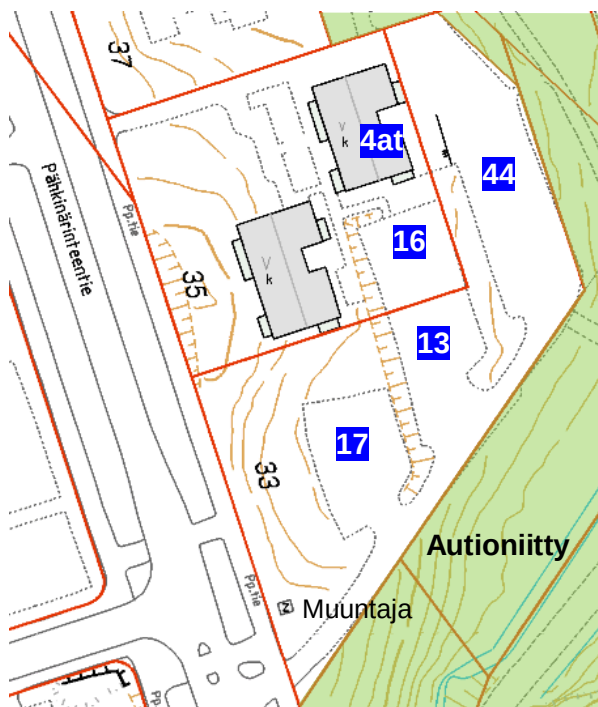
2. – 5. kerros

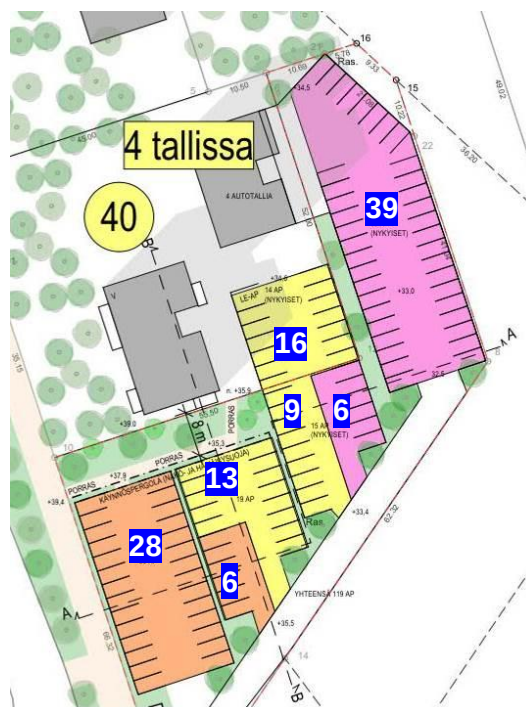
Kellari

1. kerros, maantasokerros

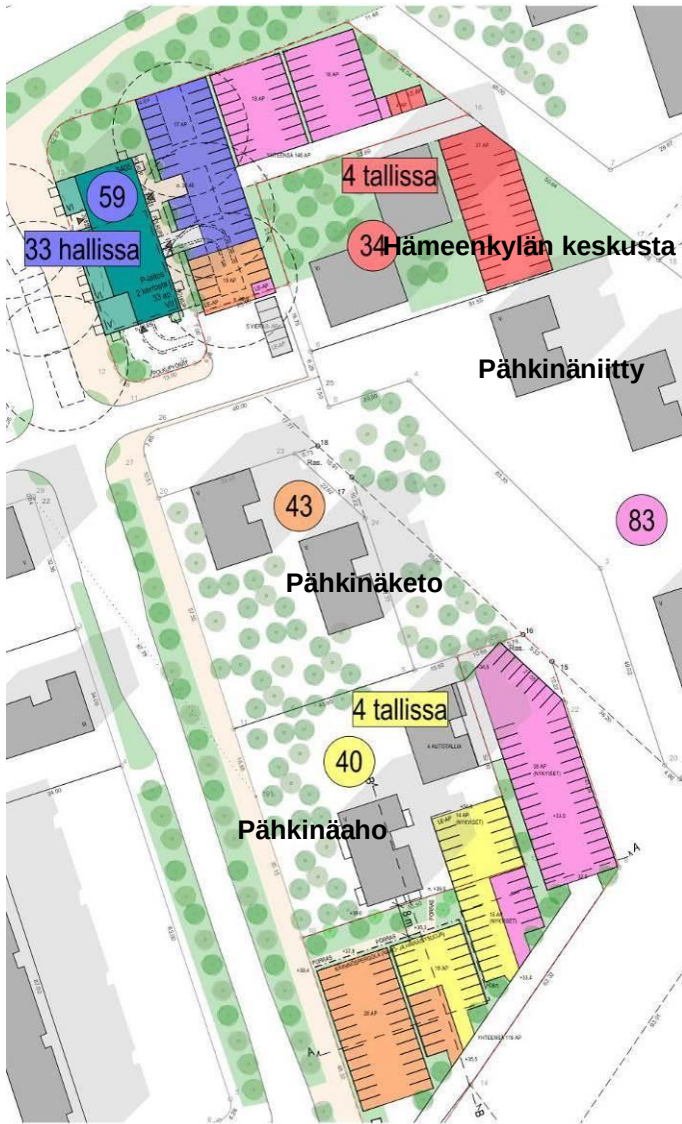
Optiplan Oy 30.1.2017

Eteläalue, nykytilanne. Tka 5.5.2016

Suunnitelma. Optiplan Oy 30.1.2017

Lisärakentaminen pohjoiselle LPA-tontille 3350 k-m².
Autopaikkanormi 0,8 ap / asunto tai 1 ap / 90 k-m².
71 asuntoa tuottaa 59 autopaikkaa. Näistä 33 ap talon sisään ja 24 ap pohjoiselle pysäköintialueelle. Piirustuksessa on esitetty pelastusautojen nostopaikat.

Yhtiökohtaiset autopaikat sijoitetaan oheisen piirustuksen mukaisesti. Lisäksi Lammasrinteen kääntöpai- kalla on viisi yleistä pysäköintipaik- kaa.

Pysäköintisuunnitelma. / Optiplan Oy 30.1.2017

Autopaikat yhtiökohtaisesti

Yhtiö	Nykyiset autopaikat kpl	Asema- kaavan normi kpl	Autopaikat suunnitel- massa kpl
Hämeenkylässä keskusta	24	34	34
Pähkinäaho	40	40	42
Pähkinäketo	30	43	43
Pähkinäniitty	80	83	83
Ncc:n / Elon uusi tontti	–	59	59
Yhteensä	174	259	261

Lisäksi kadunvarsipaikkoja 5 kpl.
Uusia autopaikkoja syntyy 86 kpl.

Asunto Oy Hämeenkylässä keskusta

Lammasrinne 4
Tontti 12-158-2

Lähtökohdat

Asemakaavan rakennusoikeus	2800 k-m ²
Rakennettu kerrosala, asunnot	2800 k-m ²
Asuntojen lukumäärä	40
Fys. hoitol., hammaslääk.	93 k-m ² Ø 117 k-m ²

Asemakaavan pysäköintinormi
(0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m²;
toimitilat 1 ap / 70 k-m²)

Autopaikat nyt	24
Autopaikkoja rakentamatta	10

Pysäköintisuunnitelma

Autotallit	4
Omallalla tontilla	27
Korttelin 12158 LPA-tontille 5	3
Autopaikat yhteensä	34

Asunto Oy Pähkinäaho

Pähkinärinteentie 35
Tontti 12-165-2

Lähtökohdat

Asemakaavan rakennusoikeus	2880 k-m ²
Rakennettu kerrosala, asunnot	2880 k-m ²
Asuntojen lukumäärä	50

Ei toimitiloja

Asemakaavan pysäköintinormi
(0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m²)

Autopaikat nyt	40
Autopaikkoja rakentamatta	0

Pysäköintisuunnitelma

Autotallit	4
Omallalla tontilla	16
Korttelin 12165 LPA-tontille 5	22
Autopaikat yhteensä	42

Asunto Oy Pähkinäketo

Pähkinärinteentie 37
Tontti 12-165-4

Lähtökohdat

Asemakaavan rakennusoikeus	2880 k-m ²
Rakennettu kerrosala, asunnot	2880 k-m ²
Asuntojen lukumäärä	50
Varasto, kampaamo	119 m ² Ø 149 k-m ²

Asemakaavan pysäköintinormi
(0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m²;
toimitilat 1 ap / 70 k-m²)

Autopaikat nyt	30
Autopaikkoja rakentamatta	13

Pysäköintisuunnitelma

Korttelin 12158 LPA-tontille 5	9
Korttelin 12165 LPA-tontille 1	34
Autopaikat yhteensä	43

Asunto Oy Pähkinäniitty

Lammasrinne 3
Tontti 12-158-4

Lähtökohdat

Asemakaavan rakennusoikeus	5760 k-m ²
Rakennettu kerrosala, asunnot	5760 k-m ²
Asuntojen lukumäärä	100
Päiväkoti, squash-halli	102 m ² Ø 128 k-m ²

Asemakaavan pysäköintinormi
(0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m²;
toimitilat 1 ap / 70 k-m²)

Autopaikat nyt	80
Autopaikkoja rakentamatta	3

Pysäköintisuunnitelma

Korttelin 12158 LPA-tontille 5	38
Korttelin 12165 LPA-tontille 1	45
Autopaikat yhteensä	83

Ncc:n / Elon uusi kerrostalo

Lammasrinne 2a
Osa LPA-tontista 12-158-1

Lähtökohdat

Asemakaavan rakennusoikeus	3350 k-m ²
Rakennettava kerrosala, asunnot	3305 k-m ²
Asuntojen lukumäärä	71

Ei toimitiloja

Asemakaavan pysäköintinormi
(0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m²)

Pysäköintisuunnitelma

Autohallin talon sisälle	33
Korttelin 12158 LPA-tontille 5	26
Autopaikat yhteensä	59

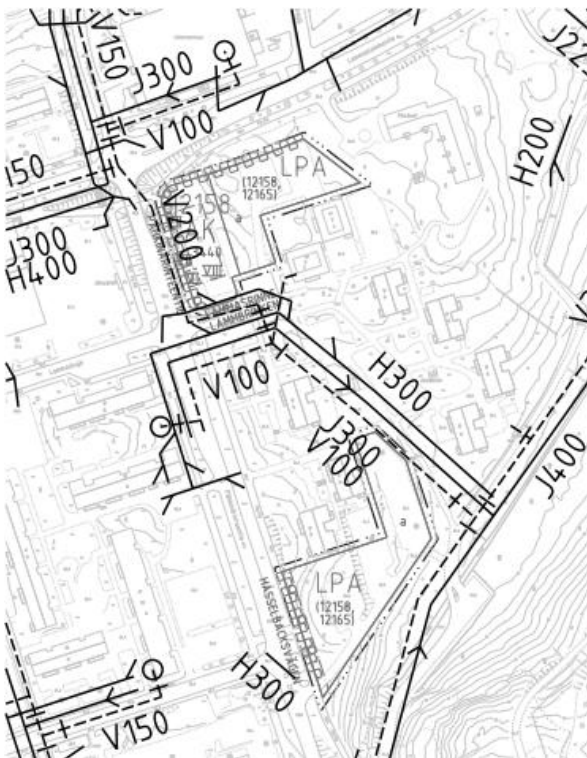

Näkymä etelästä Pähkinärinteentietä pitkin.

Optiplan Oy 30.1.2017

Tekninen huolto

Alueen vesihuoltoverkosto on riittävä tulevalle täydennysrakentamiselle.

Vesihuollon esisuunnitelma.

Elina Kettunen 11.3.2016

Vesihuolto

Pähkinärinteentiellä ja Lammasrinneellä on vesijohto ja hulevesiviemäri, joihin uusi asuinkerrostalo voidaan liittää. Kiinteistössä saatetaan tarvita kiinteistökohtaista paineenkorotusta. Tarkka painetaso selviää HSY:n liitoskohtalausunnosta. Lähin liitoskohta jätevesiviemäriin sijaitsee Lammasrinneen eteläpuolella puistossa. Kaava-alue tukeutuu nykyiseen vesihuoltoverkostoon eikä yleistä vesihuoltoverkostoa ole tarvetta laajentaa.

Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee viivyt-
tää ennen niiden johtamista yleiseen hule-
vesiverkostoon. Hulevesien hallintarakenteet
tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle,
jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa
poistua mitoitussadetilanteessa samansuu-
ruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnon-
tilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella
sitte, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä
piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä
tulvamiotoitus tehdään 30 minuuttia kestävä-
lle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä
suurempia sadetilanteita varten tulee suunni-
tella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

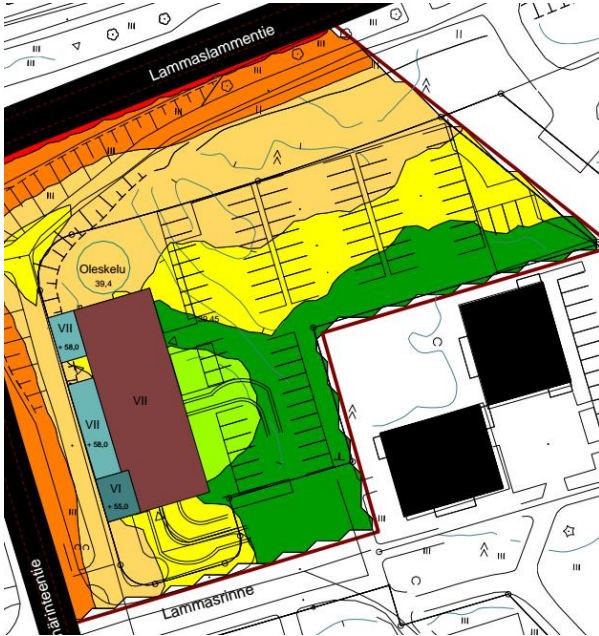
Kummallekin alueelle on laadittu hulevesisuunnitelma (Geotek Oy 2016,
päivitetty 2017).

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Rakennusala on rajattu luonnoksen mukaiseksi. Asemakaavaan annetaan tarpeelliset kaavamääräykset mm. julkisivuista ja istutuksista.

Ympäristön häiriötekijät

Kaavaan on laadittu meluselvitys (Promethor Oy 2016).

Tiemelu, ennustetilanne 2030, päivä 7-22.

Kattoterassit on esitetty sinisellä.

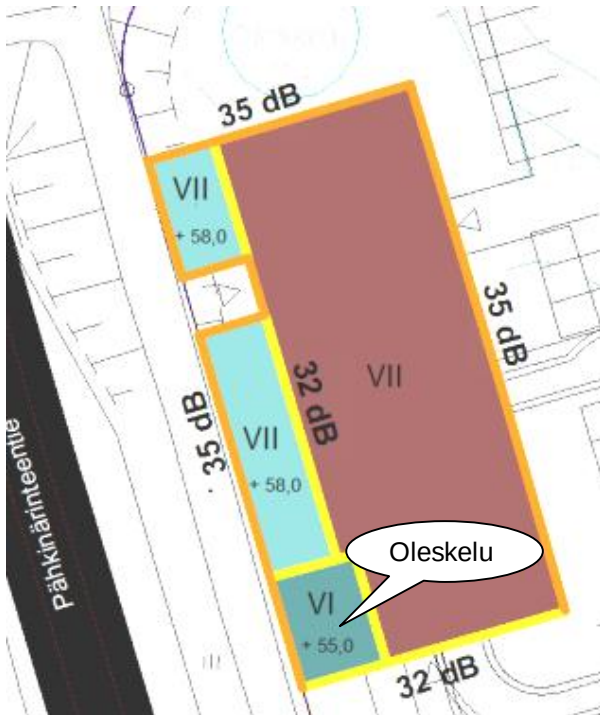
40-45 dB. 45-50 dB. 50-55 dB. 55-60 dB. 60-65 dB. 65-70 dB. 70-75 dB. Yli 75 dB.
Promethor Oy 14.4.2016

Tiemelu, ennustetilanne 2030, yö 22-7.

Kattoterassit on esitetty sinisellä.

40-45 dB. 45-50 dB. 50-55 dB. 55-60 dB. 60-65 dB. 65-70 dB. 70-75 dB. Yli 75 dB.

Meluselvityksen mukaan talon pohjoispuolinen oleskelualue tulisi aidata Pähkinärinteentien ja Lammaslammentien suuntiin 2,5 metriä korkealla meluaidalla ja kattoterassit 1,5 metriä korkealla (lasisella) meluaidalla. Siksi talon ulko-oleskelualue sijoittuu 6. kerroksen terassille, joka avautuu etelään ja länteen, jolloin ulko-oleskelualue pihalla ei ole tarpeen. Tätä perustelee keskustasijainti, valoisuus ja näkymät. Lähellä on myös Autioniityn leikkipaikka.

Lentomelun ääneneristävyysvaatimus asunnoille on 32 dB.

Asuntojen ääneneristävyys tulee esittää rakennusluvan yhteydessä.

Julkisivujen ääneneristävyysvaatimukset tie- ja lentomelua vastaan (keltainen = 32 dB, oranssi = 35 dB). Promethor Oy 14.4.2016

Kaavamuutoksen merkittävät vaikutukset

• Vaikutukset suhteessa nykytilanteeseen

Pysäköintialueelle rakennetaan kerrostalo ja pysäköinti järjestellään uudelleen. Pysäköinti sijoittuu osin uuden talon kellariin. Muuten pysäköinti järjestyy maantasoon kahdelle LPA-tontille. Hankkeen yhteydessä nykyisiä pysäköintialueita parannetaan.

• Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, luontoon ja luonnon-ympäristöön

Merkittävin vaikutus on uuden asuintalon rakentaminen nykyiselle pysäköinti-alueelle. Autopaikkojen lukumäärä kasvaa 80 ap, joista 59 ap johtuu uuden talon rakentamisesta (näistä talon sisään 33 kpl) ja 26 kpl nykyisten talojen autopaikkojen lisäämisestä. Tämä vähentää luonnontilaisen maan osuutta.

• Liikenteelliset vaikutukset

Uusi kerrostalo lisää liikennettä noin 216 ajon/vrk, mikä ei vaikuta merkittävästi Pähkinärinteentien toimivuuteen.

• Sosiaaliset vaikutukset

Hanke tuottaa 71 vapaarahoitteista vuokra-asuntoa, joille on kasvavassa kaupungissa jatkuva tarve. Asuntojen tuleva omistaja Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Elo rahoittaa työeläkkeitä. Rakennusvaihe tarjoaa työtä.

• Taloudelliset vaikutukset

Lisärakentaminen tiivistää aluetta ja tehostaa valmiin kunnallistekniikan käyttöä. Hanke ei edellytä kaupungilta uusien katujen tai vesihuoltojohtojen rakentamista, mikä on kaavatalouden kannalta oleellista.

Uusien asuntojen rakentaminen toteuttaa kaupungin tavoitteita ja mahdollistaa palvelujen kehittämistä.

Maanomistaja osallistuu yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin maankäyttösopimuksella.

6. Asemakaavan toteutus

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARIKKITEHTI SAFA

23.5.2017

NÄKYMÄ POHJOISESTA LAMMASLAMMENTIEN YLI

optiplan

Näkymä pohjoisesta Lammaslammentien yli.

Optiplan Oy 23.5..2017

Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus.

Kaavamuutos ei tuota kadunrakennus- eikä kunnallisteknisiä kustannuksia.

Rakentaminen voi alkaa heti, kun kaavamuutos on tullut voimaan.

Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

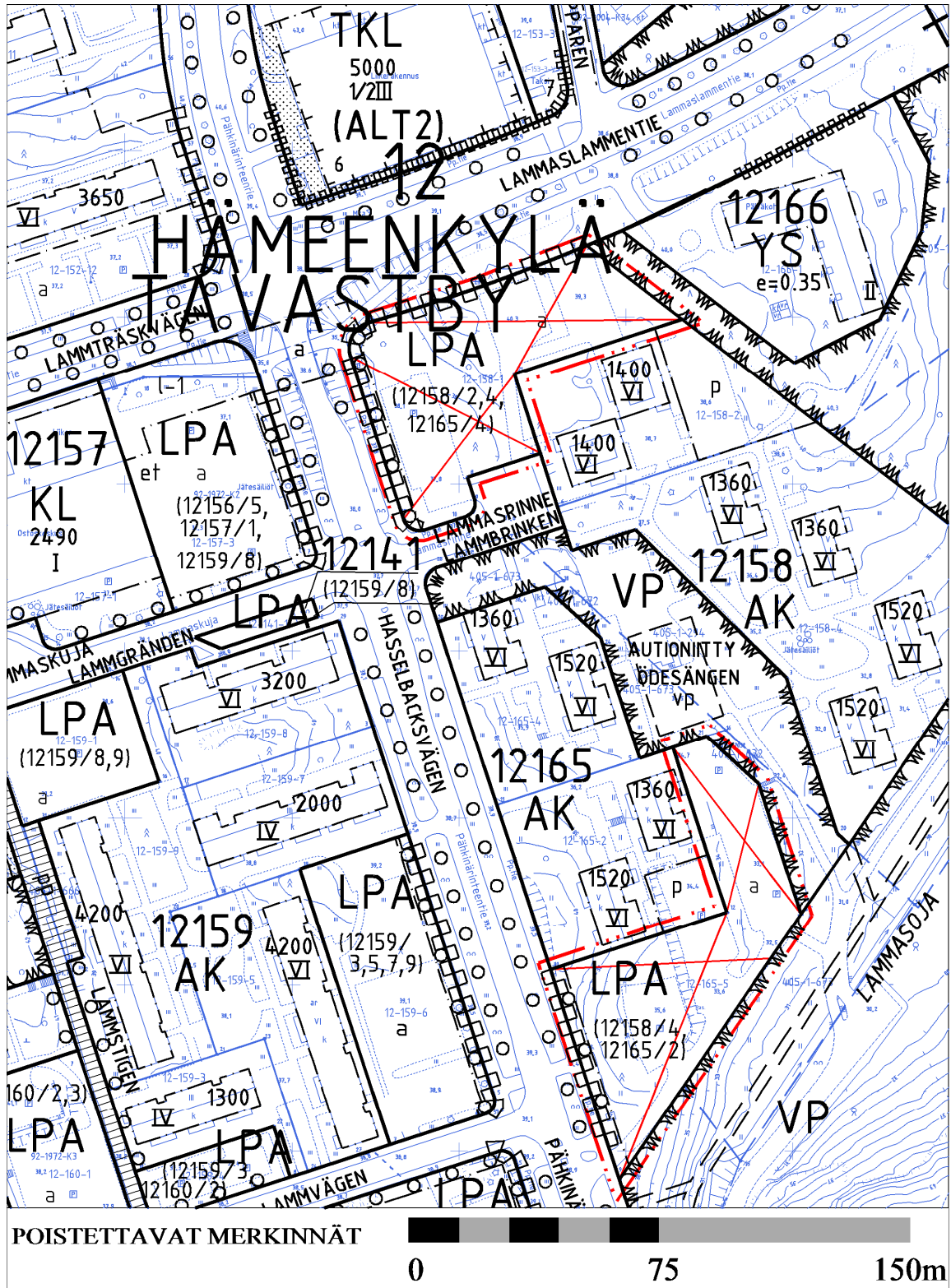
Vantaa 5.6.2017

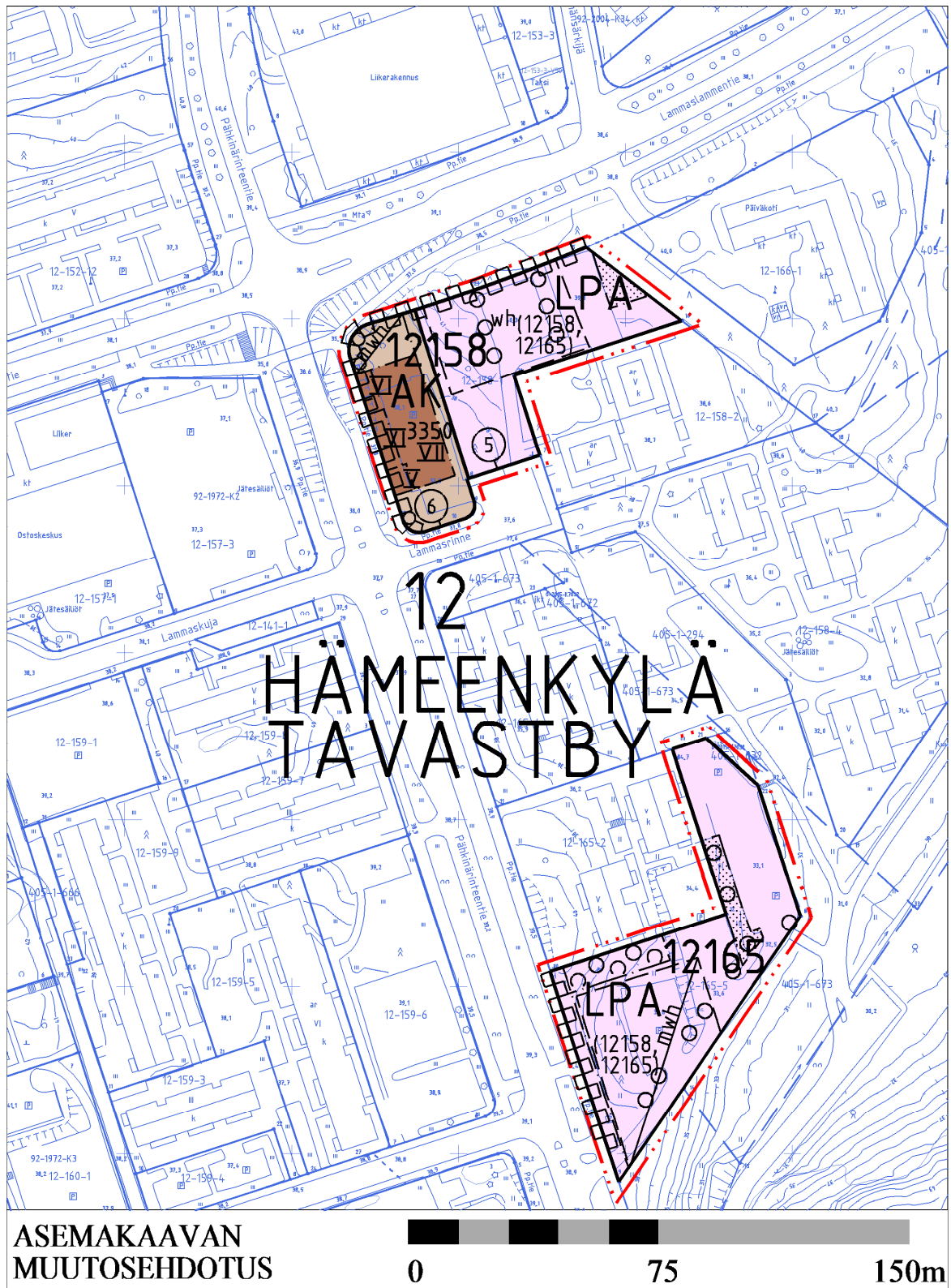
VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Timo Kallaluoto
Aluearkkitehti

Mikko Järvi
Kaavoitusinsinööri

Kielotie 28, 01300 VANTAA
p. 09 8392 2675
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002281

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 12

HÄMEENKYLÄ

Asemakaavan muutos
Osat kortteleista 12158 ja 12165.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 12158.

1:2000

Päiväys
Datum

5.6.2017

Pohjakarttalehtien numerot 1 / 2
Baskartbladens nummer

683489

Vanda stad
Stadsdel 12

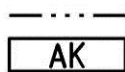
TAVASTBY

Ändring av detaljplanen
Delar av kvarteren 12158 och 12165.

Ändring av tomtindelning
Del av kvarteret 12158.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Asuinkerrostalojen korttelialue.

Julkisivun tulee koostua pääosin punatiilestä, ylin kerros sekä ulkoterasien julkisivupinnat tulee olla pääosin valkoista rappautusta.

Julkisivujen tehosteväriä tulee olla juolukka.

Tehosteväriä käytettävä punatiilien julkisivujen osissa ikkunapielissä.

Sisäänkäyntejä tulee korostaa tehosteväriillä.

Rakennukset ja pihat tulee sovittaa maastoon siten, että se liittyy luontevasti ja viimeistellysti viereisiin katu- ja tonttialueisiin.

Uudisrakennuksen tulee sopeutua Pähkinärinteeseen kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen alueeseen.

Julkisivujen tulee noudattaa Pähkinärinteeseen olemassa olevien rakennusten julkisivujen arkkitehtonisia jäsentelyperiaatteita modernin arkkitehtuurin keinoin.

Kuudennessa kerroksessa tulee olla vähintään 50 m² suuruinen yhteinen oleskeluterassi lännen suuntaan, jolloin oleskelualue pihalla ei ole tarpeen.

Alimmissakin kerroksissa tulee olla ikkunoita, julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.

Mahdollisia elementtisaumoja ei saa näkyä.

Parvekerakenteiden tulee olla maalattuja maalarinvalkoisiksi.

Parvekkeet saavat ulottua 2,2 metriä kadun puolelle.

Porrashuoneesta tulee olla suora uloskäynti kadulle ja pihalle.

Porrashuoneen tulee olla luonnonvaloinen.

Porrashuoneen 15 k-m² ylittävän osan saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Porrashuoneita tulee korostaa julkisivuissa suurin ikkunapinnoin.

Ilmanvaihtokonehuoneet tulee sovittaa luontevaksi osaksi rakennusten arkkitehtuuria.

Julkisivuilla tulee asuinrakennusten ulkoseinien ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB pohjois-, itä- ja länsipuolella ja eteläpuolella 32 dB.

Asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi saa rakennuslalle rakennukseen sijoittaa asukkaiden käyttöön sauna-, kerho-, harrastus-, palvelu-, autohalli-, varasto-, väestönsuoja- ja muita asukkaita palvelevia tiloja sekä teknisiä tiloja, kuitenkin enintään 40 % asemakaavassa annettusta kerrosalasta. Nämä tilat eivät mitoiteta autopaikkoja eivätkä väestönsuojaa.

Pihalla tulee olla puita ja pensaita.

Hulevedet tulee viivyttaa.

Asuntojen ääneneristävyys tulee esittää rakennusluvan yhteydessä.

Autopaikkoja on varattava vähintään 0,8 ap / asunto, joista 33 kpl talon sisällä.

DETALJPLANEKETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvarteretsområde för flervåningshus.

Fasaderna ska i huvudsak bestå av rödtegel medan det översta våningsplanets och uteterrassernas fasadytor ska förses med vit puts.

Effektivfärgen på fasaderna ska vara odon.

Accentfärgen ska användas i fönsterbågarna i fasaddelarna av rödtegel.

Entréerna ska framhåvas med en accentfärg.

Byggnaderna och gårdsplanerna ska anpassas till terrängen så att de ansluter på ett naturligt och stilfullt vis till de intilliggande gatu- och tomtområdena.

Nybyggnaden ska vara en integrerad del av området Hasselbacken som är värdefullt med avseende på stadsbilden.

Fasaderna ska med moderna arkitektoniska medel följa samma arkitektoniska artikuleringsprinciper som fasaderna på de befintliga byggnaderna i Hasselbacken.

I sjätte våningen ska vara minst 50 m² stort gemensamt vistelseterrass mot väster, då det behövs inte vistelseområde på gården.

Även de nedersta våningarna ska ha fönster, fasaden får inge ge ett slutet intryck.

Eventuella elementfogar får inte synas.

Balkongkonstruktioner ska vara målade med målarvitt.

Balkongerna får räckas 2,2 meter till gatusidan.

Trapphus ska ha en direkt utgång till gatan och till gården.

Trapphus ska ha naturligt ljus.

Den del av trapphuset som överskrider 15 m²-vy får byggas utöver det våningstal som anvisas i detaljplanen.

I fasaderna ska trapphusen framhåvas genom stora fönsterpartier.

Luftkonditioneringens maskinrum ska anpassas till att utgöra en naturlig del av byggnadens arkitektur.

På fasaderna ska ljudisoleringen ΔL i bostadsbyggnadernas ytterväggar mot vägtrafikbuller vara minst 35 dB på norra, östra och västra sidorna medan sydsidan ska ha 32 dB.

Utöver den byggnadsrätt som anvisats i detaljplanen, får i byggnasytan och i byggnaden placeras för invånarna avsedda bastu-, klubb-, hobby-, service-, bilhall-, förråds-, befolkningskydds-, oa. gemensamma utrymmen som betjänar boendet samt tekniska utrymmen, likväl till högst 40 % av våningsytan angiven i detaljplan. Dessa utrymmen räknas inte vid dimensionering av bilplatser eller skyddsrum.

På gården ska finnas träd och buskar.

Dagvatten ska fördröjas.

Böstadernas ljudisolering ska presenteras i samband med byggnadslov.

Bilplatser ska reserveras minst 0,8 bp / bostad, varav 33 st. inom huset.

Autopaikkojen korttelialue.

Tukimuurien edustoille pysäköintialueilla tulee istuttaa kahden metrin välein sivusuuntaan leviäviä köynnöksiä.

Katoksettomat autopaikat tulee päällystää nurmikivellä. Pysäköintikatoksissa tulee olla viherkatto.

Korttelia 12165 koskevia määräyksiä:

Katua vasten pysäköintialue tulee rajata tukimuurilla. Tontin rajan ja tukimuurin välinen alue tulee päällystää neliökivellä suurella saumalla kourumaiseksi.

Kadun varrelle tulee varata paikka energialaitoksen muuntamolle.

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa - alueen raja.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.
	Kaupunginosan numero.
	Kaupunginosan nimi.
	Korttelin numero.
	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
	Rakennusala.
	Ohjeellinen maanalainen hulevesien viivytysrakenne.
	Ohjeellinen hulevesialue.
	Istutettava alueen osa.
	Istutettava puu.
	Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita. Istutettavan alueen ja pysäköintialueen väliin tulee rakentaa köynnöspergola näkö- ja häikäisy-suojaksi autopaikkojen suuntaan. Mahdollinen jalankulku-yhteys pysäköintialueelta Pähkinärinteelle tulee osoittaa pergolan ja pysäköintialueen väliin.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

(12158, 12165)

Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnoin ole toisin osoitettu.

Kvartersområde för bilplatser.

På parkeringsområdena ska området framför stödmurarna planteras med klångväxter med två meters mellanrum som breder ut sig i sidled.

Bilplatser utan takkonstruktion ska beläggas med gräsarmering. De takförsedda parkeringarna ska förses med grön-tak.

Bestämmelser som gäller kvarter 12165:

Mot gatan ska parkeringsområdet avgränsas med en stödmur. Området mellan tomtgränsen och stödmuren ska förses med en beläggning av rutssten med breda fogar och efterlikna en ränna.

Utmed gatan ska plats för energiverkets transformator beredast.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
Gräns för delområde.

Riktgivande gräns för område eller del av område.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.

Byggnadsyta.

Riktgivande underjordisk konstruktion för fördröjning av dagvatten.

Riktgivande dagvattenområde.

Del av område som bör planteras.

Träd som skall planteras.

Del av område som skall planteras med träd och buskar. Mellan det område som ska förses med planteringar och parkeringsområdet ska en pergola med klångväxter planteras för att utgöra insyn- och bländningsskydd i bilplatsernas riktning. En eventuell fotgängarförbindelse från parkeringsområdet till Hasselbacksvägen ska anvisas mellan pergolan och parkeringsområdet.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

Siffrorna inom parentes anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Vantaalla / Vanda ____ 20 ____

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mättningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinaatistojen
ETRS-GK25,
höjdsysteemi
N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa ____ / ____ 20 ____

Godkänd av stadsfullmäktige ____ / ____ 20 ____

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	22.02.2017
Kaavan nimi	002281 12 Hämeenkylä		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	02.02.2016
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092002281
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,7655	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	0,7655
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset Ei-omarantaiset

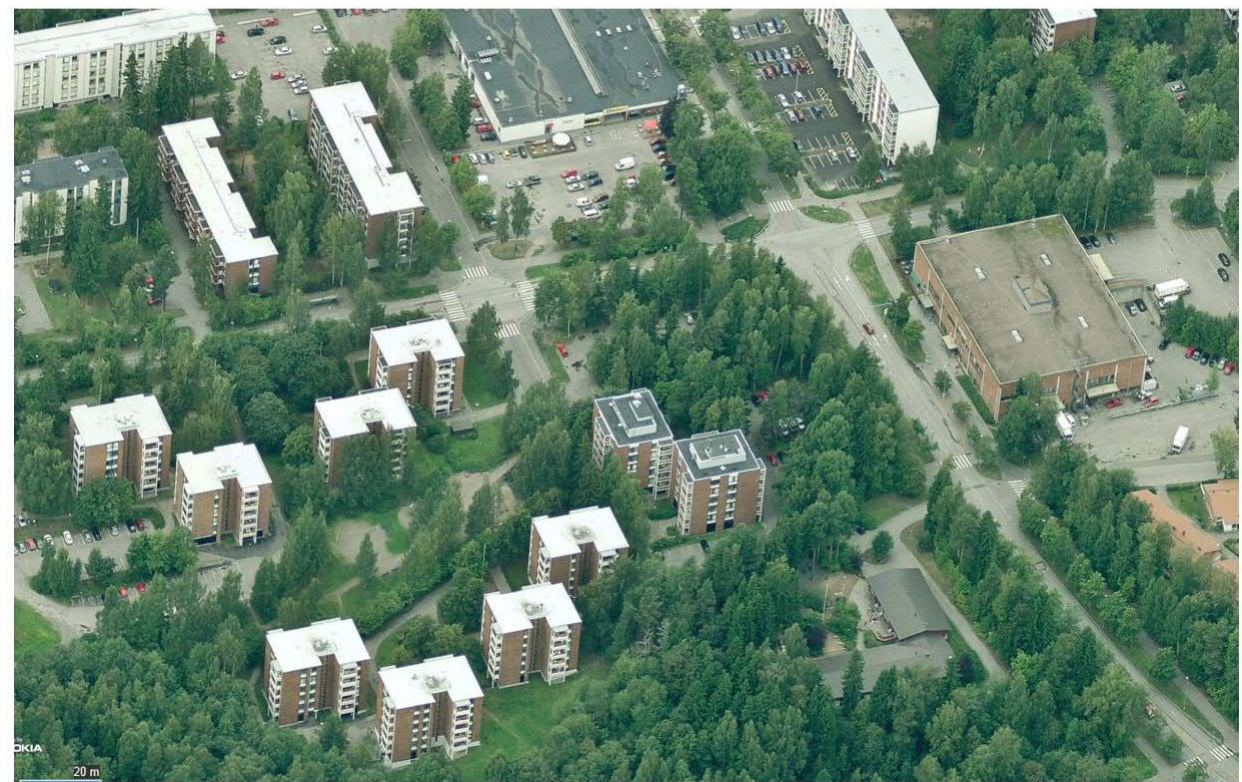
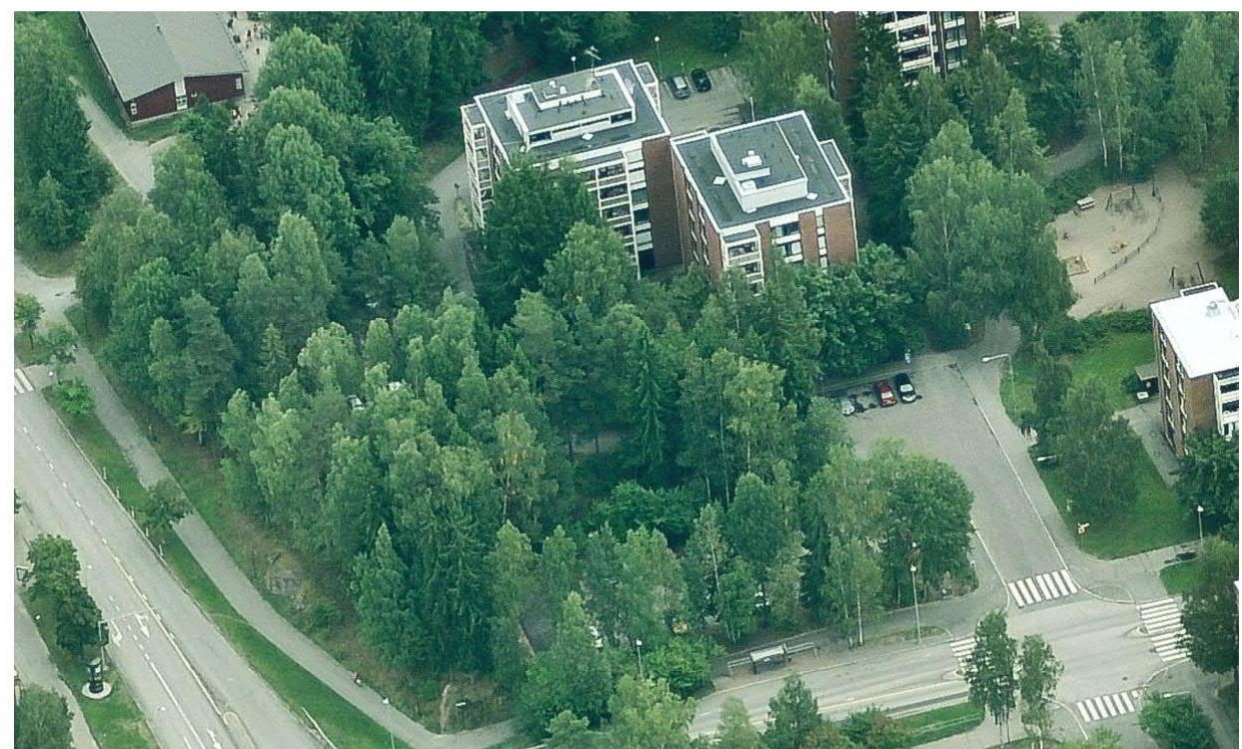
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	0,7655	100,0	3350	0,44	0,0000	3350
A yhteensä	0,1427	18,6	3350	2,35	0,1427	3350
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,6228	81,4	0		-0,1427	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset [lkm]	Suojeltujen rakennusten muutos [k-m²]	Suojeltujen rakennusten muutos [lkm +/-]	Suojeltujen rakennusten muutos [k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	0,7655	100,0	3350	0,44	0,0000	3350
A yhteensä	0,1427	18,6	3350	2,35	0,1427	3350
A	0,1427	100,0	3350	2,35	0,1427	3350
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,6228	81,4	0		-0,1427	0
LPA	0,6228	100,0	0		-0,1427	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

NYKYTILANNE

optiplan****

NYKYTILANNE

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

ASEMAPIIRROS: UUSI RAKENNUS JA POHJOINEN PYSÄKÖINTIALUE
1:500

optiplan

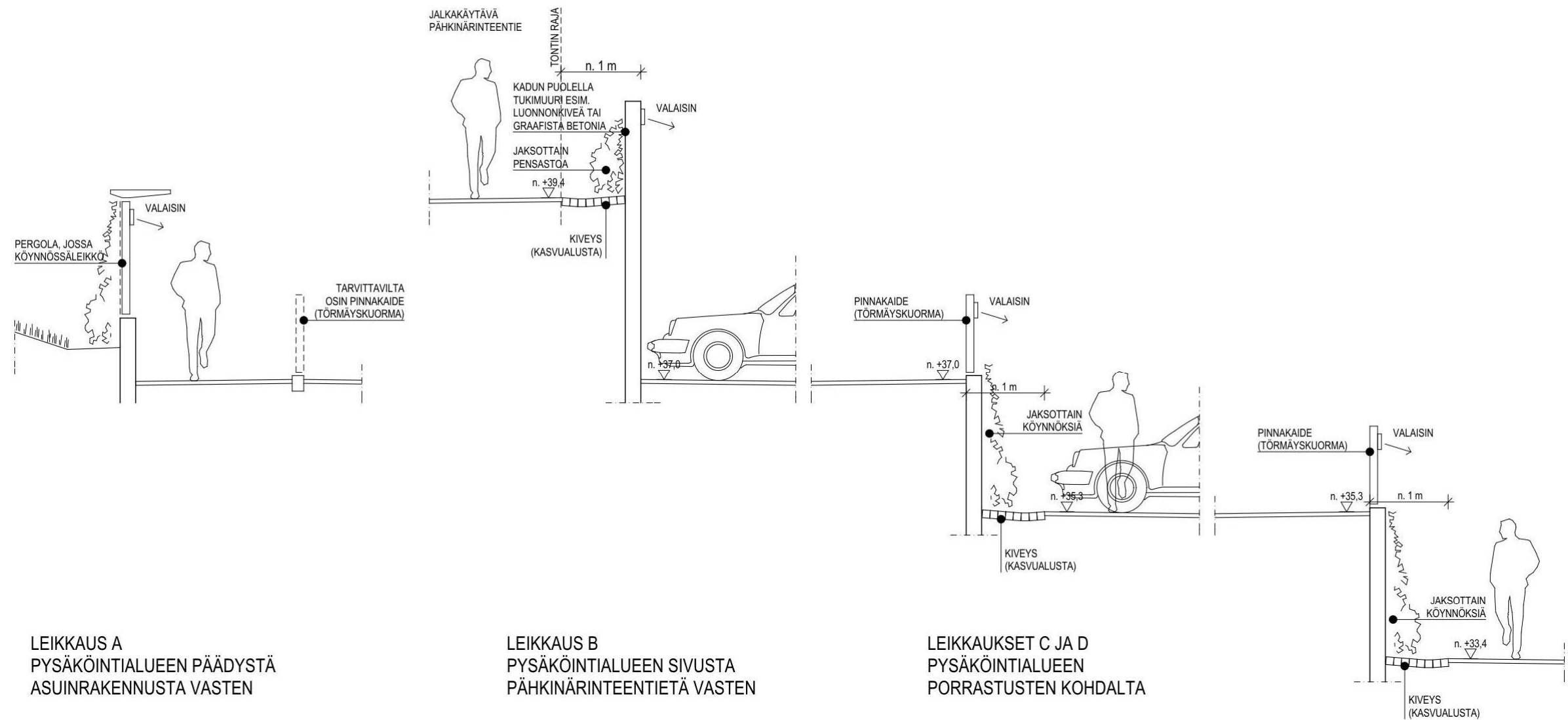
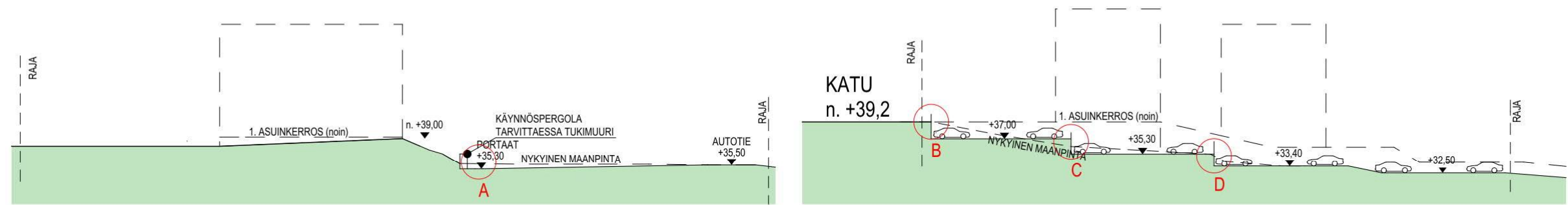

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

ASEMAPIIRROS: ETELÄINEN PYSÄKÖINTIALUE
1:500

optiplan

LEIKKAUS A
PYSÄKÖINTIALUEEN PÄÄDYSTÄ
ASUINRAKENNUSTA VASTEN

LEIKKAUS B
PYSÄKÖINTIALUEEN SIVUSTA
PÄHKINÄRINTEENTIETÄ VASTEN

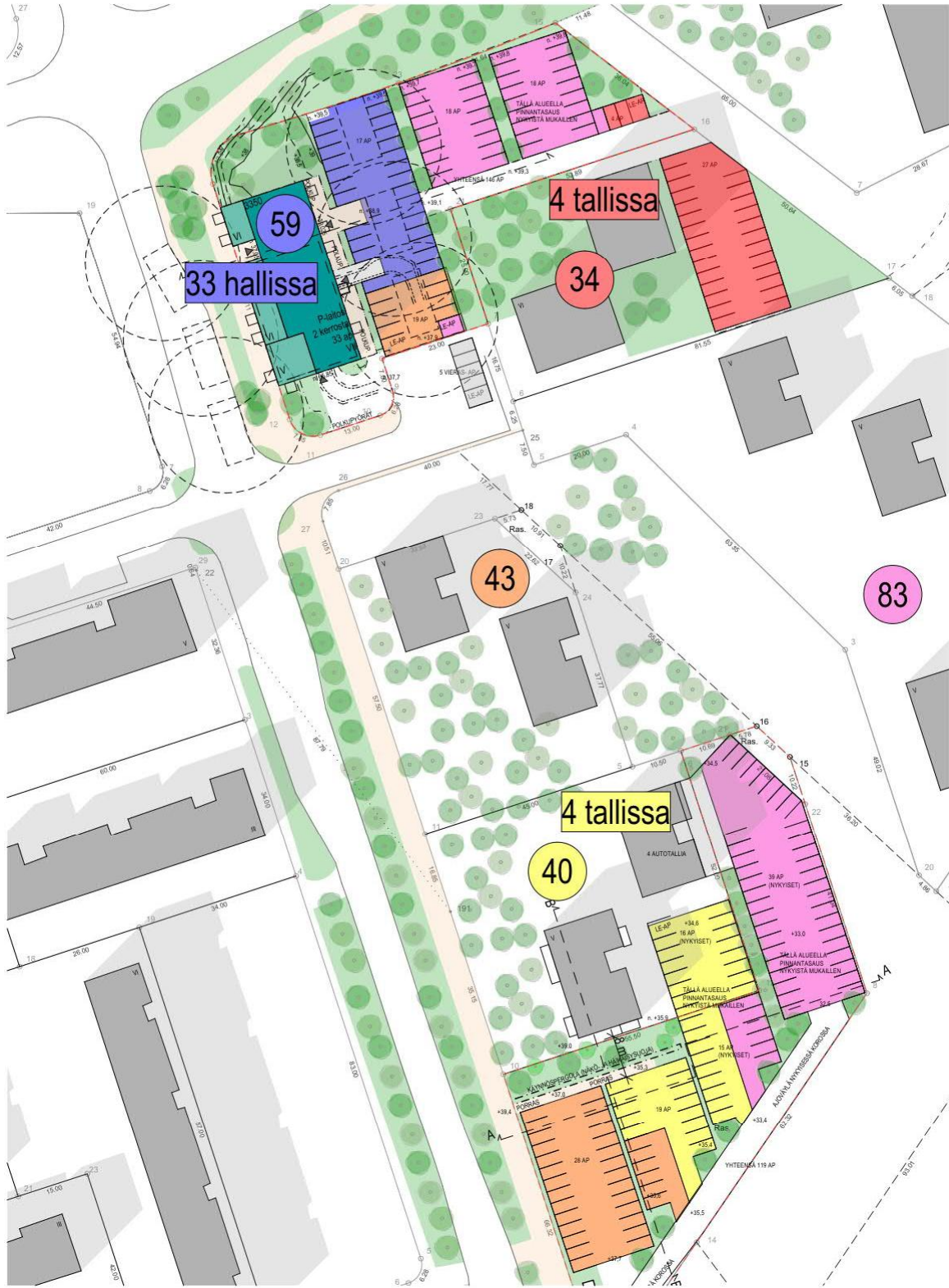
LEIKKAUKSET C JA D
PYSÄKÖINTIALUEEN
PORRASTUSTEN KOHDALTA

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

PYSÄKÖINTIALUEEN TUKIMUURIT, PERIAATELEIKKAUKSIA
1:50

optiplan

	Asuintilat	PRH < 15 m2	Rakennusoik.	Autohalli	Yhteistilat	PRH > 15 m2	US > 250	Bruttoala
Kellari	0,0	15,0	15,0	443,2	181,7	11,4	25,9	677,2
1. kerros	0,0	15,0	15,0	443,2	181,7	11,4	25,9	677,2
2. kerros	578,9	15,0	593,9	0,0	0,0	57,5	25,9	677,3
3. kerros	578,9	15,0	593,9	0,0	0,0	57,5	25,9	677,3
4. kerros	578,9	15,0	593,9	0,0	0,0	57,5	25,9	677,3
5. kerros	578,9	15,0	593,9	0,0	0,0	57,5	25,9	677,3
6. kerros	525,9	15,0	540,9	0,0	0,0	48,2	25,9	615,0
7. kerros	361,0	15,0	376,0	0,0	67,3	41,9	22,4	507,6
Yhteensä	3202,5	120,0	3322,5	886,4	430,7	342,9	203,7	5186,2

Lisärakentaminen pohjoiselle LPA-tontille

3 350 k-m²

autopaikkatarve 0,8 ap / asunto tai
autopaikkatarve 1 ap / 90 k-m²
vierasautopaikat
yhteensä

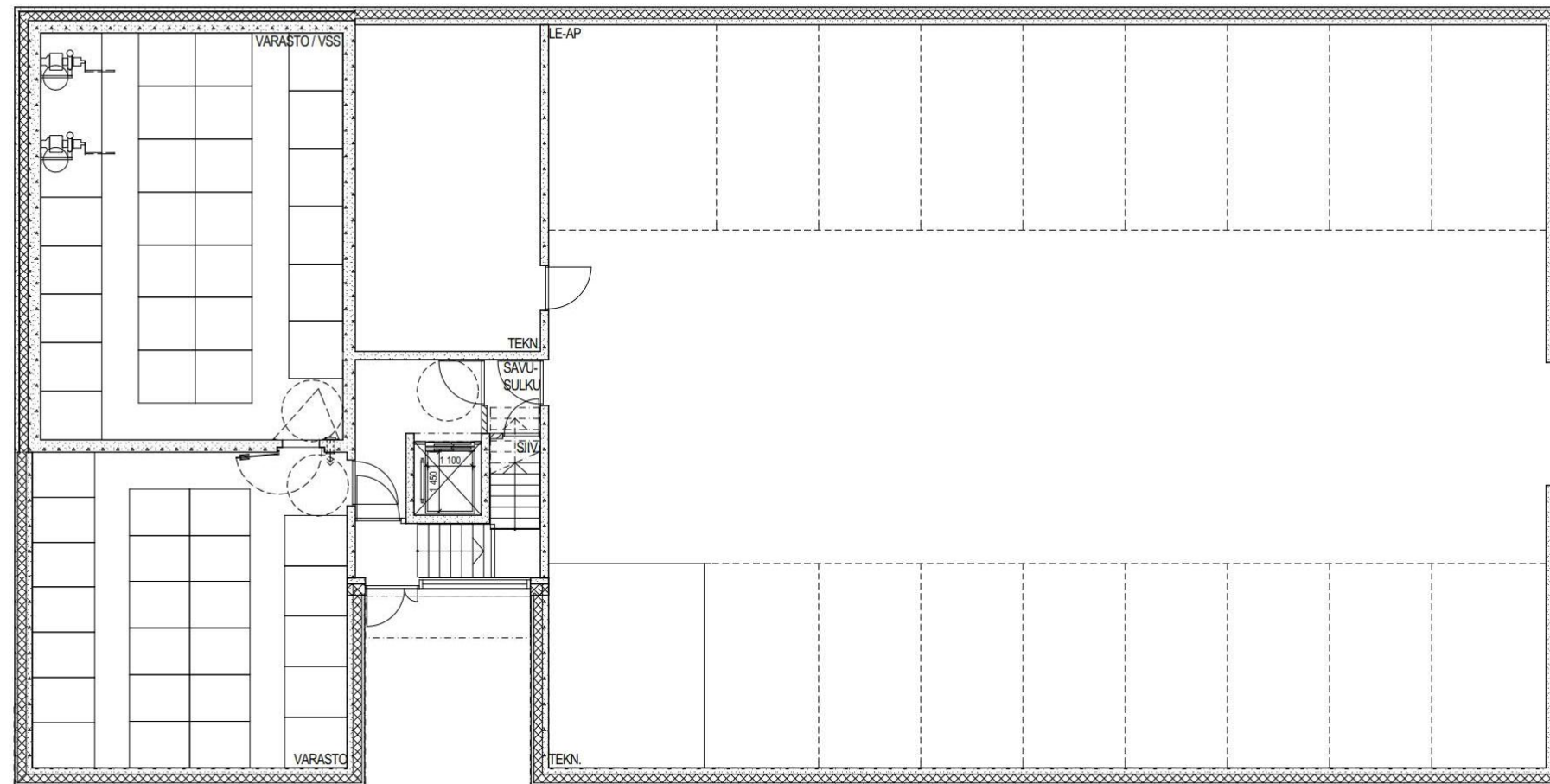
57 autopaikkaa
38 autopaikkaa
2 autopaikkaa
59 autopaikkaa

Nykyisten yhtiöiden autopaikat sijoitetaan oheisen piirustuksen mukaisesti.
Nykyisille yhtiöille osoitetaan 1 esteetön autopaikka / yhtiö.
Yhtiöille nimeämättömät vieraspaikat esitetty harmaalla.

Autopaikkojen nykytilanne, nykyasemakaavan mukainen vaatimus ja suunnitelma:

Yhtiö	Nykytila	Asemakaava	Suunnitelma
Hämeenkyliän keskusta	24	34	34
Pähkinäaho	42	40	42
Pähkinäketo	30	43	43
Pähkinäniitty	80	83	83
Uusi tontti			59
Nimeämättömät	5	0	5
Yhteensä	181	200	266

Uusia pysäköintipaikkoja rakennetaan 85 kpl.

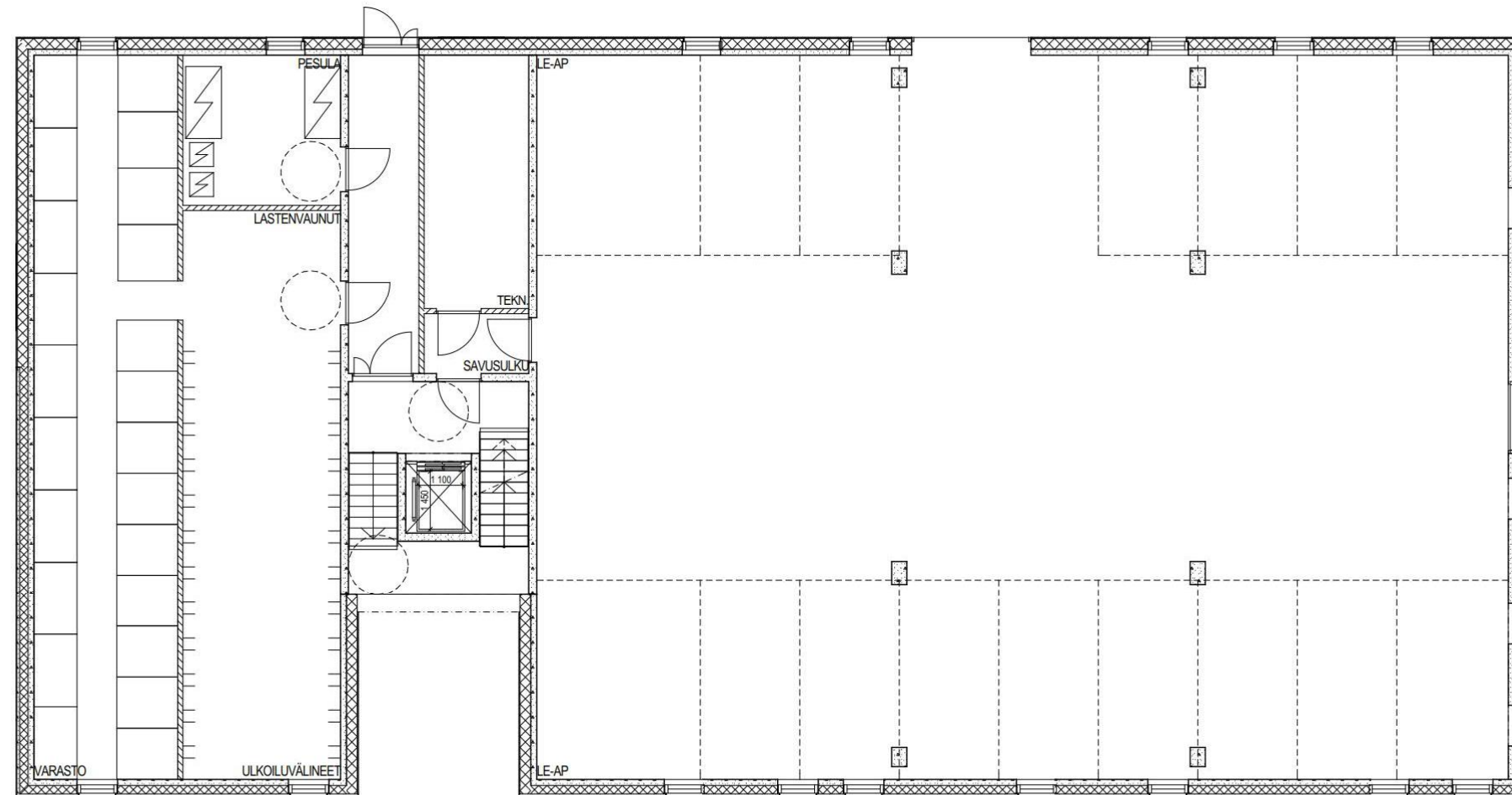

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

KELLARIKERROS
1:125

opti*plan*

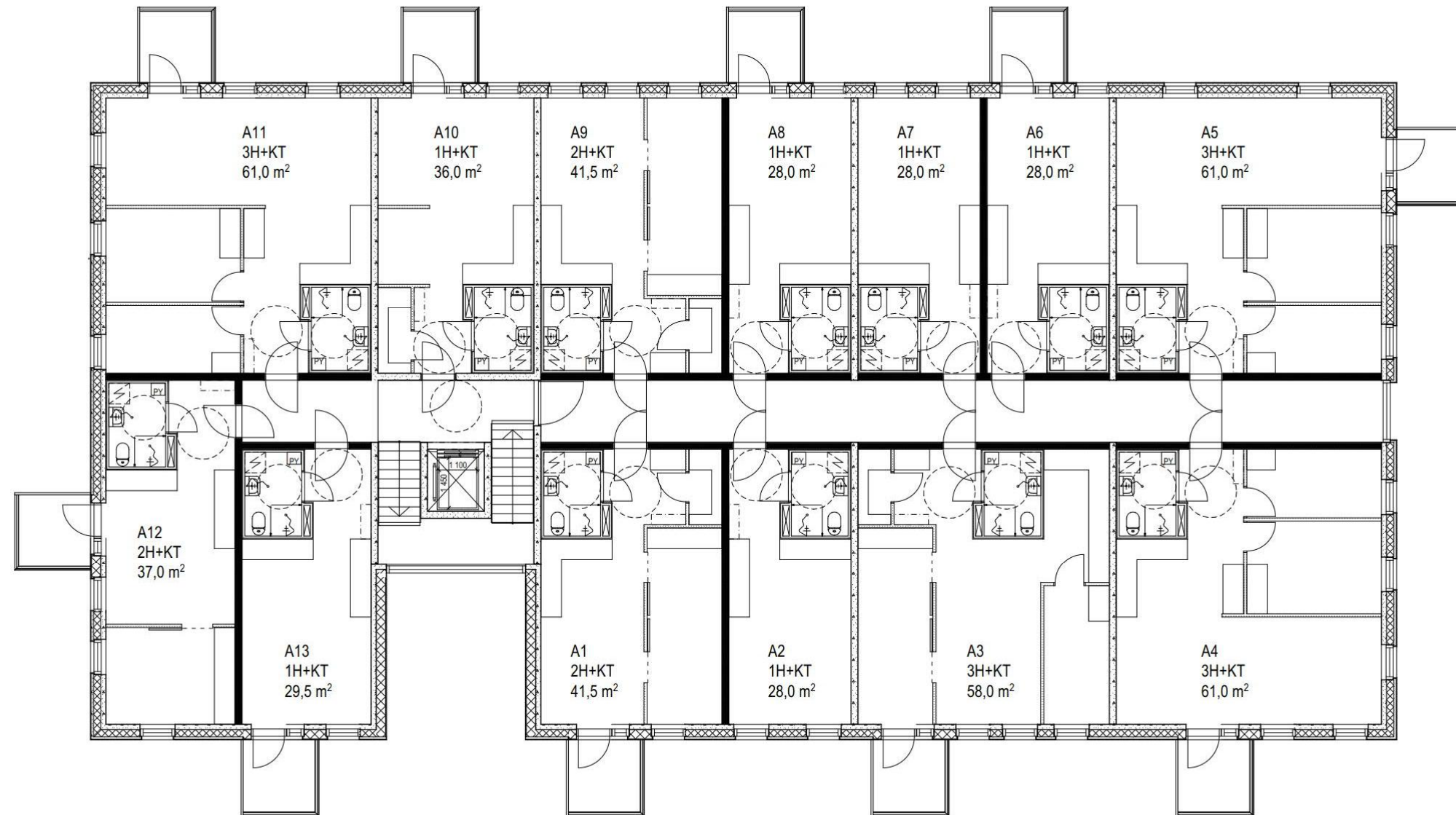

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

MAANTASOKERROS
1:125

opti*plan*

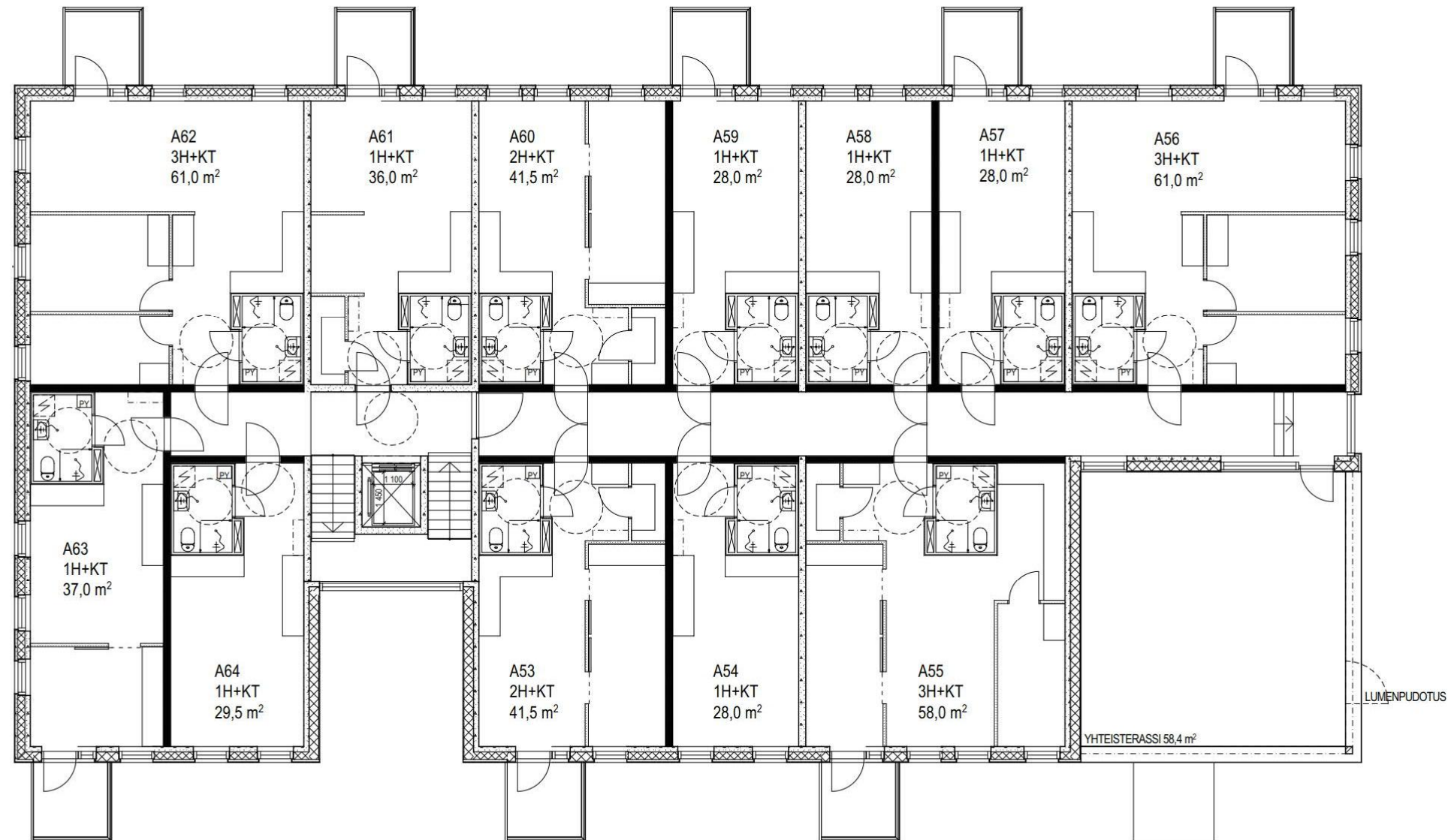

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

PERUSKERROS
1:125

opti*plan*

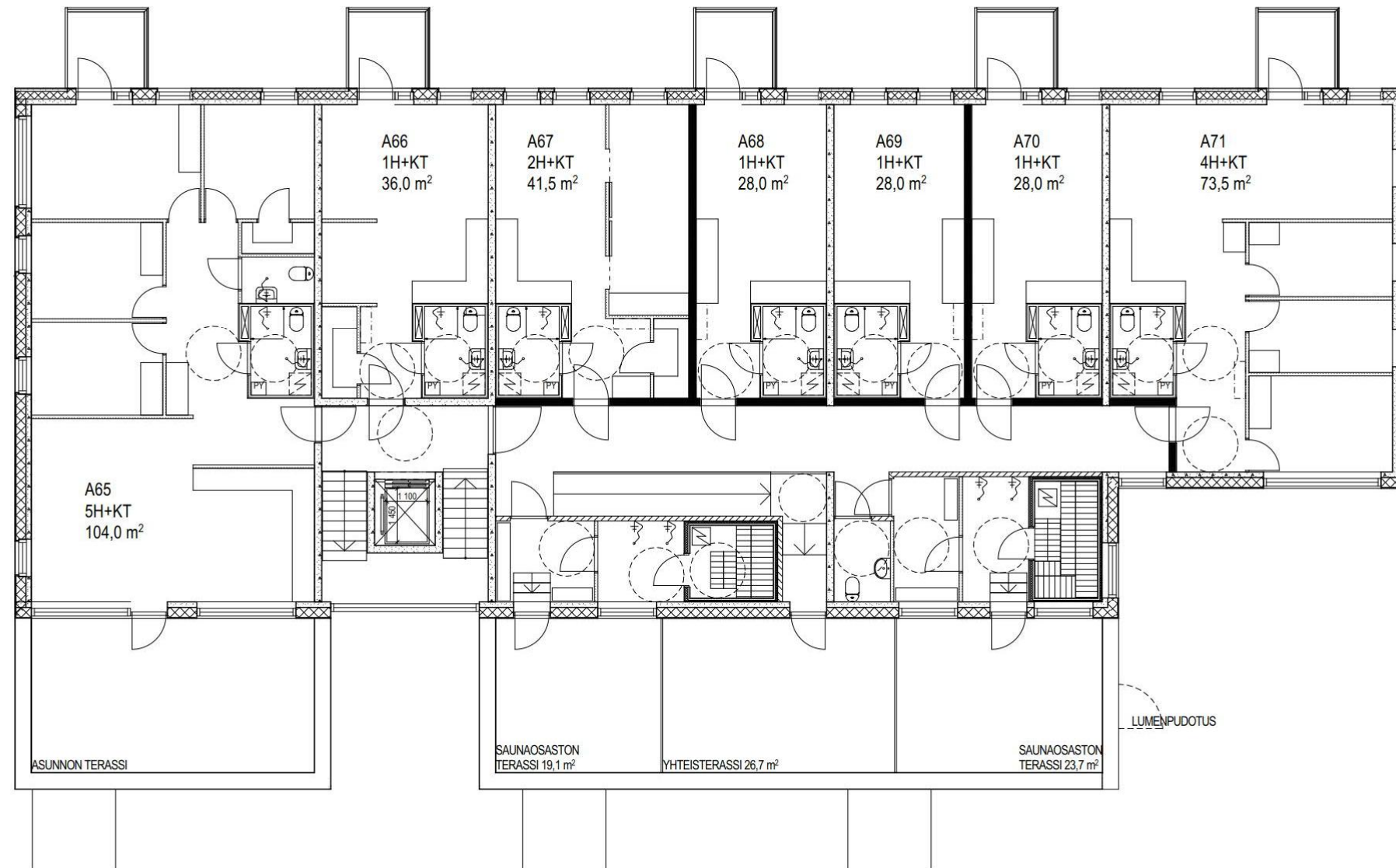

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

6. KERROS
1:125

opti*plan*

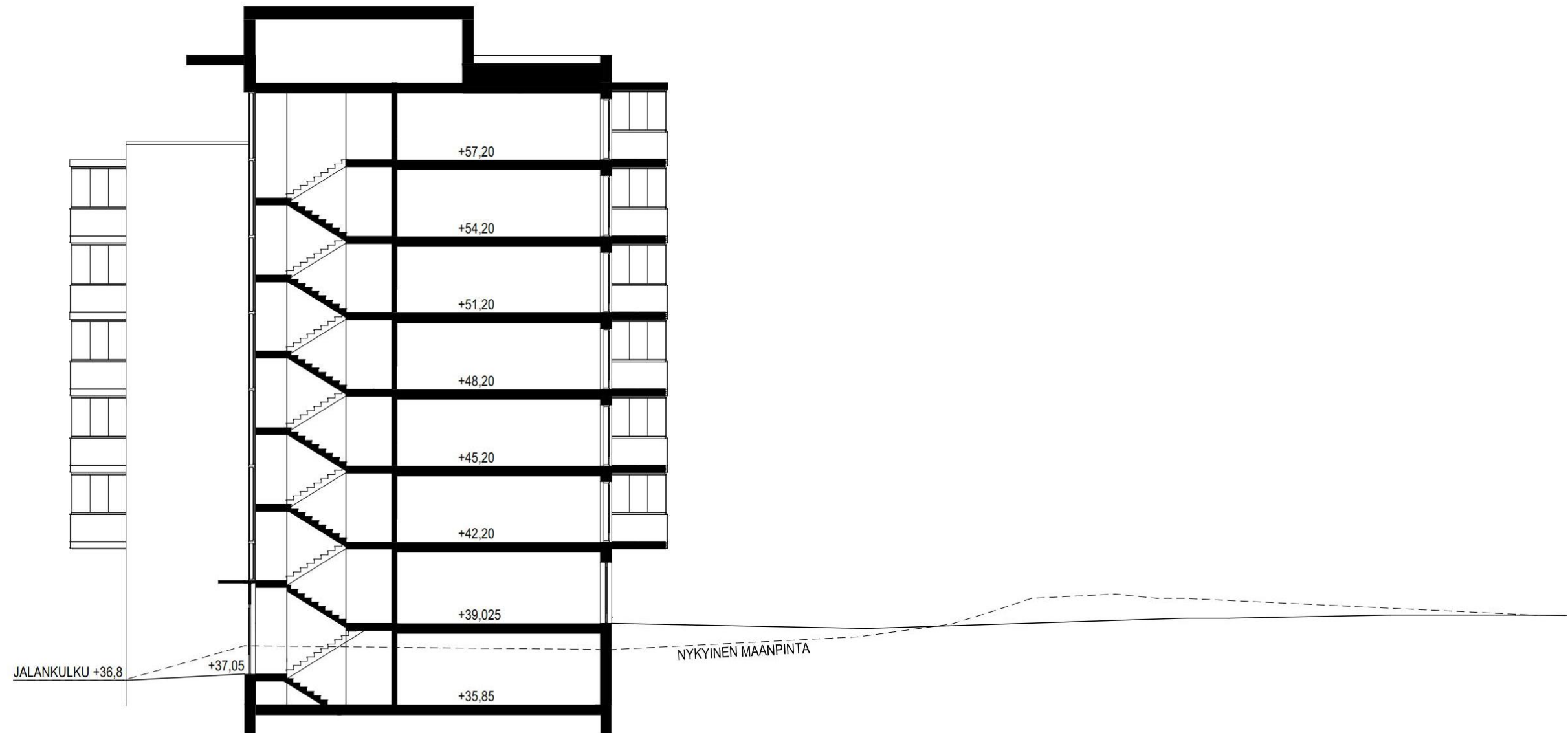

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

7. KERROS
1:125

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

LEIKKAUS PORRASHUONEEN KOHDALTA
1:150

opti*plan*

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

JULKISIVUT ETELÄÄN JA ITÄÄN
1:250

optiplan****

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

AKSONOMETRIA

opti*plan*

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

NÄKYMÄ POHJOISESTA LAMMASLAMMENTIEN YLI

opti*plan*

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

23.5.2017

NÄKYMÄ ETELÄSTÄ PÄHKINÄRINTEENTIETÄ PITKIN

opti*plan*

Asemakaavan muutosehdotus nro 002281 / Lammasrinne, on ollut MRA 27 §:n ja 32 §:n nojalla nähtävillä 5.4 – 4.5.2017. Tänä aikana jätettiin viisitoista (15 kpl) muistutusta. Lisäksi yksi muistutus on jätetty myöhässä.

Muistuttaja	Muistutus	Tarkistukset
NRO 1 Sanna Utti	Tiedottaminen ollut puutteellista. Havainnekuvat eivät ole selkeitä ja niitä pitäisi olla monesta suunnasta. Alueen palvelut ovat puutteellisia suhteessa väestökehitykseen.	–
NRO 2 Jani Röss	Mitään tietoa ei ole jaettu eikä suunnitelmia ole asianmukaisesti päivitetty. Tiedottaminen on jätetty hoitamatta. Havainnekuvat tulee esittää selkeästi koko vaikutusalueelta. Melua ja katupölyä ei ole huomioitu. Rakennus ei sovi Pähkinärinteen vanhaan puistomaiseen ilmeeseen. Uusi parkkialue ei hyödytä Pähkinäahoa, turvallisuutta ei ole huomioitu. Tiedottamisen tulee olla läpinäkyvää ja selkeää.	–
NRO 3 Asunto Oy Vantaan Pähkinäaho c/o Milka Ahlsten	Taloyhtiön asukkaita on tiedotettu puutteellisesti. Suunnitelmat ovat muuttuneet useita kertoja. Kaksikielisyys ei ole toteutunut. Uusi talo ja pysäköintialue on esitetty harhaanjohtavasti kaikissa havainnekuissa ja talo eroaa radikaalisti muista Pähkinärinteen tien itäpuolisista taloista kokonsa ja muotonsa suhteen. Alueen päiväkodit ja koulu ovat jo nykyisellään täynnä. Pysäköintitason rakentaminen heikentää turvallisuutta ja naapurin asumisviihtyisyyttä. Tukimuureja ei esiinny missään muualla Pähkinärinteen alueella. Puiden kaatamisen myötä tiemelu ja päästöt lisääntyvät ja kadulta olisi suora näkyvyys asuntoihin.	Asemapiirrosta korjataan.
NRO 4 Britt Harju-Jeanty	Pähkinärinteen ilme on turvattu asemakaavalla, sitä pitäisi noudattaa. Massiivinen rakennus pilaa täysin alueen alkuperäisen ilmeen. Vaikeuttaa pysäköintiongelmaa. Esittelykuvat puutteellisia, liittymiä naapurirakennuksiin ja ympäristöön ei ole esitetty riittävästi. Tiedottaminen riittämätön.	–
NRO 5 Kirsi-Marja Vaara	Muutos heikentäisi oleellisesti alkuperäistä arkkitehtuuria sekä puistomaista yleisilmettä. Puustoalueilla pesii lintuja, oravia, siilejä jne. Muutos edustaa täydellistä välinpitämättömyyttä alueen luonnosta sekä asukkaiden viihtyvyydestä.	–
NRO 6 Juha Simola	Ei mistään päin katsottuna vaikuta hyvältä omaa asuntoani ajatellen.	–
NRO 7 Tuija Lilley	Tuhotaan vanhan alueen arkkitehtuuria ja kauniita puita.	–
NRO 8 Päivi Kaarto	Vastustaa suunnitteilla olevan rakennuksen / kerrostalon rakentamista.	–
NRO 9 Sanna Järvinen	Talo olisi paljon korkeampi ja massiivisempi kuin muut alueen talot eikä sovi ympäristöönsä. Ostoskeskuksen parkkipaikka ja tämä	–

Muistuttaja	Muistutus	Tarkistukset
	kulma ja risteys on muutenkin ankean näköinen. Betonimuurit lisäävät ankeutta. Olemassa olevia puita ei saa kaataa eikä muureja tarvita.	
NRO 10 Marjaana Lehtinen	Suhde Pähkinärinteeseen kaupunkikuvaan on arvioitava uudestaan. Suunnitelmat ovat olennaisesti muuttuneet verrattuna 2.3.2016 papereihin. Sekä uudisrakennus, jonka parvekkeet roikkuvat että parkkimuuri ovat kiinni jalkakäytävässä. Suunnitelma ei ole osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen. Suunnitelmasta tulee järjestää uusi tilaisuus koko naapurustolle. Talomassa poikkeaa täysin alkuperäisistä ja siroista asuintaloista. Punatiilen käyttö ei pelasta asiaa. Vuokratalot pitäisi rakentaa mahdollisimman samanlaisiksi kooltaan ja olemukseltaan kuin naapuritalot ja kaikkiin asuntoihin pitäisi kuulua parveke. Massiivinen punatiilipinta on vankilamainen. Muutoksista ei ole järjestetty uutta tilaisuutta eikä tiedotettu naapuriyhtiöille. Länsi-Vantaan sanomia ja Asukaslehteä ei ole jaettu Pähkinärinteessä. Autopaikka-alueiden laajentaminen edellyttää puiden kaatamista kokonaan. Jalkakäytävältä olisi suora näkyvyys asuntoihin. Onko onnettomuusriski otettu huomioon kun muuntaja ja muuri peittävät näkyvyyden? Eteläisen pysäköintialueen suurentamisen aiheuttamia melu- ja saastehaittoja ei ole huomioitu. Palveluita ei ole, koulut ja päiväkodit täynnä, nuorisotila parakissa. Pelastusautojen nostopaikkoja ei ole otettu huomioon pysäköintipaikan muureja suunniteltaessa, mihin ne mahtuvat?	-
NRO 11 Sari Toivola	Miksi rakentaa ahtaasti ja täysin kokonaiskuvaan sopimaton kerrostalo Pähkinärinteeseen. Onko tutkittu riittääkö tulevaan taloon muuttaville lapsille riittävästi koulupaikkoja?	-
NRO 12 Raija Raitasuo	Vastustaa Lammasrinne 1 suunniteltua 8- kerroksisen vuokratalon rakentamista.	-
NRO 13 Martti Happonen	Vastustaa rakentamista parkkipaikalleen Pähkinärinteentie 37 nykyisille parkkipaikoille. Uusi rakennus mittoineen on maisemaa pilaava ja luontoa - 3 tuhoava.	-
NRO 14 Teemu Markkanen	Vastustaa hanketta, jossa autopaikka siirtyy usean sadan metrin päähän nykyisestä ja heikentää asunnon rahallista arvoa.	-
NRO 15 Pähkinärinne- seura ry	Lähiökeskus on arvokas. Muutoksessa vaikutukset alueelle ja asukkaille negatiivisia. Esitetty muutos pahentaa pysäköintiongelmia. Uusi urbaani rikkoo vanhan kaavan ideaa. Kaupunginmuseon kantaa ei ole noudatettu. Hankkeen eteneminen on poukkoillut ja loukannut asukkaiden oikeutta vaikuttaa ympäristön laatuun.	-
NRO 16 Lindqvist Margit	Ylikorkea kerrostalo ei sovellu keskelle Pähkinärinteeseen ydinkeskustan ympäristöä, talo varjostaa ja rumentaa näkymän lähitalojen ikkunoista. Asuntojen hinnat laskevat oleellisesti, kun vielä autopaikat siirretään kauemmaksi.	-

Muistutus:

Kaavamuutoksesta tiedottaminen osallisille on ollut puutteellista ja sekavaa. Vantaan kaupungin internet-sivuilla on ristiriitaisuuksia kaavan esittelyn ja selostuksen välillä, jonka vuoksi kaavamuutoksesta ja sen vaikutuksista alueen ympäristölle on vaikea saada selkeää kuvaa. Kaavamuutoksesta ei ole esitetty selkeitä havainnekuvia, joissa näkyisi vaikutukset ympäristöön kokonaisuutena. Suunnittelun uuden rakennuksen mittasuhteista on vaikea saada käsitystä nyt esitettyjen kuvien pohjalta. Havainnekuvia tulisi olla monesta suunnasta ja riittävältä etäisyyksiltä. Pysäköintialueen toteutuksesta ei ole esitetty riittäviä havainnekuvia, joista näkyisi vaikutus alueen ympäristöön.

Alueen palvelut ovat jo tällä hetkellä puutteelliset suhteutettuna Hämeenkylässä alueen väestökehitykseen. Alueen kirjasto on ollut suljettuna pian kaksi vuotta. Alueen koulu- ja päiväkotipaikat ovat täynnä. Mielestäni Vantaan kaupungin tulee taata asukkaille toimivat ja tasavertaiset peruspalvelut ennen kuin alueelle suunnitellaan täydennysrakentamista lisää. Mikäli rakentaminen kuitenkin on välttämätöntä, tulisi siinä kunnioittaa arvokkaan Pähkinärinteen kaavaa ja jo tehtyä ohjeistusta.

Alueen asukkaille on järjestettävä avoin tiedotustilaisuus aiheesta pikimmiten.

Vastine:

Kaavoituksesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa, Vantaan Asukaslehdessä, internetissä sekä kirjeitse naapuritaloyhtiöille ja asukasyhdistykselle. Kaupunkisuunnittelun internet-sivuilla on nähtävissä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (10.2.2016) ja uusien kaavaselsotus (5.6.2017).

Kaavaan on järjestetty osallistuminen 10.2. – 31.3.2016. Kaavatilaisuus oli Lammasrinteellä 2.3.2016. Kaavamuutos on ollut nähtävillä kaksi kertaa, 17.8. – 15.9.2016 ja 5.4. – 4.5.2017, joista on kuulutettu Vantaan Sanomissa ja internetissä. Lain vaatiman osallistumisen lisäksi nähtävillä olojen välissä on esitelty päivitettyjä suunnitelmia ja pidetty hakijan, konsultin ja läheisten taloyhtiöiden kanssa infotilaisuus 22.9.2016 ja tavattu muistuttajia paikalla 3.2.2017.

Uudisrakennuksesta on esitetty kaavaselsotuksessa ilmakevasovitus, kaksi katunäkymää, asemapiirros ja rakentamislunonnoksia julkisivuineen. Pysäköintialueesta on esitetty asemapiirros, leikkaus ja rakenneluonnoksia. Tarkemmat yksityiskohdat ratkaistaan rakennusluvuissa, joista kuullaan naapureita vielä erikseen. Pysäköinti sijoittuu maantasoon eikä aiemmin suunniteltua pysäköintikanetta tule. Jo voimassa oleva asemakaava sallii autopaikkojen rakentamisen pysäköintitontille.

Uudisrakennus edustaa omaa aikaansa. Uudisrakennus sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen vastapäätä ostoskeskusta, kahden pääkadun risteykseen ja on sovitettu kaupunkikuvaan punatiliipinnoin (kuten Pähkinärinteentie 31) ja värityksellä. Uusi kerrostalo on seitsemänkerroksinen, kadun puolella kuusikerroksinen ja etelänurkka on viisikerroksinen. Maanpäällinen kellari lasketaan nykyisin kerrokseksi, joten naapuritalot ovat kuusikerroksisia. Ostoskeskuksen länsipuolella on myös kahdeksankerroksinen talo.

Kaupungin velvollisuus on järjestää lasten päivähoito- ja koulupalvelut. Pähkinärinteen koulu on peruskorjattu. Hämeenkylässä ja Rajatorpan koulujen toteutukseen on jo ryhdytty (kaupunginhallitus 24.4.2017, tekninen lautakunta 5.9.2017). Hämevaaran uuden päiväkodin kaavoitus alkaa syksyllä 2017.

Tarkistukset: –

I muistutus:

Olen osakkaana As Oy Vantaan Pähkinäahossa (Pähkinäaho) ja en tiedä miksi lähettämääni valitusta kaavamuutoksesta ei ole kirjattu tai siihen ei ole vastattu tai kommentoitu mitään, tämän vuoksi lähetän tämän uudestaan teille ja toivon, että toimitatte asian eteenpäin oikeille henkilöille. **Pyydän pikaista kuittausta viestiini ja siitä että se on välitetty oikeille tahoille.**

Huomiot ja vaateet lisäselvityksistä olen laatinut yhteistyössä arkkitehdin ja juristin kanssa, joiden kanssa teen yhteistyötä oman työni puitteissa kiinteistöpäällikkönä ja rakennuttamisessa. Tarvittaessa heidän kauttaan toimitan myös lisää tietoja ja yksityiskohtia asiasta.

Alla listattuna puutteet ja asiat, joita ei ole huomioitu kaavamuutoksen viitesuunnitelmassa ja joihin on otettava kantaa sekä reagoitava asian vaatimalla tavalla:

1. Havainnekuvat tulee esittää selkeästi **koko vaikutusalueelta**, nyt käytännössä näytetään vain uudisrakennus, eikä mitään vaikutuksia havainnekuvin esimerkiksi As Oy Pähkinäahon osalta ja ympäristössä. Optiplanilla on hyvät mahdollisuudet laatia koko alueesta havainnekuvat niin, että niistä näkyy vaikutus ympäristöön kokonaisuutena. Osittaiset ilmakuvat ja osittaiset katutaso-kuvat eivät anna kokonaiskuvaa vaikutuksista alueeseen. Huomiona: Pähkinärinteen arkkitehtuuri, puistomaisuus yms ominaispiirteet.
2. Pähkinäahon osalta tulee esittää havainnekuvat pihan porrastuksista eri tasoilta, joista pystyy havainnollisesti näkemään, mikä on vaikutus taloyhtiöömme. Nyt maallikon katsomana kuvista ei käy mitään tällaista ilmi. Muutoinkin parkkialuekokonaisuus tulisi esittää havainnekuvin. Suunnitelmat eivät ole selkeät. Havainnekuvista tulee käydä ilmi korkeuserot ja niiden tulee olla tehty useista ilmansuunnista. Tällaisia kuvia ei ole esitetty ollenkaan.
3. Melun vaikutus Pähkinäahoon, tätä ei ole huomioitu, kun **kaikki** puusto joudutaan kaatamaan.
4. Suunnitelmassa ei ole esitetty istutuksia, mutta näistä ei ole mitään prosenttimäärää tai vastaavaa selkeää määrää, eikä sitä mitä istutukset tulevat olemaan. Käytännössä voisi ajatella että yksi tai kaksi pensasta. Miten on huomioitu **istutusten säilyminen talviaikana**, kun parkkialueet vaativat talvihuoltoa? **Pelastusteiden huomiointi** istutusten suhteen. Onko mahdollista istuttaa enää mitään Pähkinäahoa suojaavia puita tai vastaavia pelastusteiden vuoksi uuden suunnitelman puitteissa?
5. Jalankulkuväylästä Pähkinäahon B-talon edestä tulee myös esittää **selkeät havainnekuvat. Näkyvyys huoneistoihin jalankulkuväylältä**, muun muassa tämä täytyy käydä ilmi suunnitelmista.
6. Suunniteltu rakennus ei sovi Pähkinärinteen vanhan alueen puistomaiseen ilmeeseen. Ympäröivien nykyisten pisarakerrostalojen kokoa ja sijoittelua **ei ole huomioitu**, eikä uuden suunnitellun rakennuksen massiivisuus sekä Pähkinärinteentiehen että Lammaslammentiehen kiinni rakentaminen sovellu alueen **ominaispiirteisiin**. Rakennuksen tulisi olla pienempi kerrosalaltaan ja kerroksia vähemmän ja näin myös sijoittelu saataisiin saman tyyppiseksi kuin alueen piirteisiin kuuluu. Näin rakennus sopisi ympäristöön paremmin ja lisäparkkialueen rakentamiselle ei olisi tarvetta.

7. Uusi parkkialue ei hyödytä millään tavoin Pähkinäahoa, päinvastoin juristini mukaan **tulee laskemaan merkittävästi osakkeiden hintoja**. Näkösuoja Pähkinärinteentielle häviää, puistomaisuus katoaa ja melu lisääntyy. Lisäksi uusi parkkialue tuo lisää henkilöliikennettä suoraan B-talo ikkunoiden ja parvekkeiden alle, sekä on selvää, että myös Pähkinäahon tontin läpi aletaan kulkea. Tämä tulee lisäämään rauhattomuutta alueella. Jo nyt muun muassa graffitien maalajaat ovat alkaneet tuottaa ongelmia alueella.

8. **Suunnittelun lähtökohtana** tulisi olla **aina** se, että parkkipaikat pyritään löytämään uuden kiinteistön **omalta tontilta** ja **rakennuksen koko tulisi sovittaa tämän mukaiseksi**.

9. Suunniteltujen tukimuurien osalta **ei ole** huomioitu lainkaan **turvallisuutta**. Jo nykyisellään oleville parkkipaikoille tuleva tonttiliittymä on haastava koska se on rinteessä ja Pähkinärinteentien suuntaisesti kulkee kevyenliikenteen väylä. Tukimuurit heikentävät näkyvyyttä entisestään, joka tulee tuottamaan vaaratilanteita. Kyseisessä paikassa on ollut jo tähän mennessä onnettomuuksia autojen ja ihmisten välillä. Kuolemantapauksia tai vakavia loukkaantumisia ei tiettävästi tähän mennessä ole vielä ollut. Mutta tulevaisuus suunnitelmien mukaisesti tulee varmasti olemaan toinen. Tukimuurirakenteet eivät myöskään sovi alueen arkkitehtuuriin.

10. Tukimuurien pintarakenteet tulisi myös esittää havainnekuvin ja työselvityksin.

11. Kaavamuutoksen suunnitelmien tiedottamisen tulee olla kaiken kaikkiaan **läpinäkyvää ja selkeää**. Tällä hetkellä tilanne on se, ettei suurella osalla vaikutusalueen asukkaita ole selkeää käsitystä ja kuvaa tilanteesta ja vaikutuksista. Tieto on löydettävissä (puutteellisena), mutta alueen asukkaita ei tiedoteta asiasta selkeästi ja avoimesti. Tiedottamisen tulee olla sellaista, että kaikilla alueen asukkailla on mahdollisuus ottaa asiaan kantaa ja vaikuttaa alueen kehitykseen.

Ystävällisesti,
Jani Röss
Kiinteistöpäällikkö
Kiinteistöjohtaminen Etelä-Suomi

II muistutus:

Johdantona:

Asunto-osakeyhtiö Vantaan Pähkinäahon osakkaana lähetän alla olevan muistutuksen/valituksen jälleen uudestaan täydennettynä ja vaadin, että kuhunkin esittämäni asiaan reagoidaan asianmukaisesti ja ne otetaan huomioon niin, että suunnitelma on alueen asukkaille ja myös yhtiömme osakkaille selkeä.

Tällä hetkellä se ei ole lainkaan sitä, vaan suunnitelmat ja suunnitelman selostukset poikkeavat olennaisesti toisistaan. Lisäksi esittelytilaisuudessa näytetty suunnitelma ei ole se, mikä löytyy tällä hetkellä Vantaan Kaupungin esillä olevista kaavoista, vaan se poikkeaa tästä olennaisesti sekä kuviltaan, että selostuksiltaan. Mitään lisää tietoa ei ole alueen asukkaille jaettu, suunnitelmia ei ole asianmukaisesti päivitetty, eikä havainnekuvia kokonaisvaikutuksesta alueeseen ole tehty. Myös uusi riittävän laaja tiedotustilaisuus on järjestettävä ja tästä tiedotettava niin, että kaikilla halukkailla on tähän mahdollisuus osallistua.

Päivitetyt huomiot ja vaateet lisäselvityksistä olen edelleen laatinut yhteistyössä arkkitehdin ja juristin kanssa, joiden kanssa teen yhteistyötä oman työni puitteissa kiinteistöpäällikkönä ja rakennuttamisessa. Tällä hetkellä olen mukana kolmessa kaavamuutoshankkeessa ja en voi valitettavasti antaa kuin negatiivista palautetta tämän kyseisen hankkeen osalta. Tiedottaminen on jätetty täysin hoitamatta, ympäristöä ei kunnioiteta suunnitelmissa,

alueella asuvien asukkaiden asumisviihtyvyydestä ei välitetä, vähintään kahden As Oy:n osalta parkkialueen rakentaminen tulee vaikuttamaan radikaalisti näkymään ja vaikuttaa asumisviihtyvyyteen. Nyt ei puhuta vain yhden parkkialueen rakentamisesta, vaan ollaan muokkaamassa myös kolmea jo olevaa parkkialuetta ja rakentamassa tukimuurit joiden vuoksi kaikki rakennuksia suojaava puusto joudutaan kaatamaan ja viheralueet tuhoamaan. Viitataan yleisiin Vantaan määräyksiin: Autopaikat tulee rajata katualueesta pensasaidoin noin metrin korkuiseksi kasvavalla pensasaidalla, alueelle tyypiltään ja väritykseltään sopivalla autokatoksella tai metrin korkuisella puuaidalla. Mikä näistä määräyksistä nyt toteutuu tässä suunnitelmassa?!

Alla listattuna puutteet ja asiat, joita ei ole huomioitu kaavamuutoksen viitesuunnitelmassa ja joihin on otettava kantaa sekä reagoitava asian vaatimalla tavalla:

1. Havainnekuvat tulee esittää selkeästi **koko vaikutusalueelta**, nyt käytännössä näytetään vain uudisrakennus, eikä mitään vaikutuksia havainnekuvin esimerkiksi As Oy Vantaan Pähkinäahon osalta ja ympäristössä. Optiplanilla on hyvät mahdollisuudet laatia koko alueesta havainnekuvat niin, että niistä näkyy vaikutus ympäristöön kokonaisuutena. Osittaiset ilmakuvat ja osittaiset katutason kuvat eivät anna kokonaiskuvaa vaikutuksista alueeseen. Huomiona: Pähkinärinteiden arkkitehtuuri, puistomaisuus yms ominaispiirteet. LPA Pähkinärinteentie 33 tontin muuttaminen parkkialueeksi vaikuttaa myös kolmeen muuhun parkkialueeseen merkittävästi. Viheralueet ja puusto korvataan tukimuurein. Kaikki puuston antama suoja taloille hävitetään.

2. Pähkinäahon osalta tulee esittää havainnekuvat pihan porrastuksista eri tasoilta, joista pystyy havainnollisesti näkemään, mikä on vaikutus taloyhtiöömme. Nyt maallikon katso-mana kuvista ei käy mitään tällaista ilmi. Muutoinkin parkkialuekokonaisuus tulisi esittää havainnekuvin. Suunnitelmat eivät ole selkeät. Havainnekuvista tulee käydä ilmi korkoerot ja niiden tulee olla tehty useista ilmansuunnista. Tällaisia kuvia ei ole esitetty ollenkaan. Edelleen, viitaten kohtaan 1. koko pysäköintialuekokonaisuus muuttuu radikaalisti ja tästä on esitettävä selkeät havainnekuvat, joista pystytään näkemään koko vaikutus myös tähän alueeseen.

3. Melun ja katupölyn vaikutus Pähkinäahoon, tätä ei ole huomioitu, kun **kaikki** puusto joudutaan kaatamaan.

4. Suunnitelmassa ei ole esitetty istutuksia, mutta näistä ei ole mitään prosenttimäärää tai vastaavaa selkeää määrää, eikä sitä mitä istutukset tulevat olemaan. Käytännössä voisi ajatella että yksi tai kaksi pensasta. Miten on huomioitu **istutusten säilyminen talviaikana**, kun parkkialueet vaativat talvihuoltoa? Huomioikaa tukimuurit, onko näiden vierelle mahdollista istuttaa mitään niin, että säilyvät talvikauden ajan. **Pelastusteiden huomiointi** istutusten suhteen. Onko mahdollista istuttaa enää mitään Pähkinäahoa suojaavia puita tai vastaavia pelastusteiden vuoksi uuden suunnitelman puitteissa?

5. Jalankulkuväylästä Pähkinäahon B-talon edestä tulee myös esittää **selkeät havainnekuvat**. **Näkyvyys huoneistoihin jalankulkuväylältä**, muun muassa tämä täytyy käydä ilmi suunnitelmista.

6. Suunniteltu rakennus ei sovi Pähkinärinteiden vanhan alueen puistomaiseen ilmeeseen. Ympäröivien nykyisten pizaratyyppisesti sijoiteltujen pistekerrostalojen kokoa ja sijoittelua **ei ole huomioitu**, eikä uuden suunnitellun rakennuksen massiivisuus sekä Pähkinärinteentien että Lammaslammentien kiinni rakentaminen sovellu alueen **ominaispiirteisiin**. Rakennuksen tulisi olla pienempi kerrosalaltaan ja kerroksia vähemmän ja näin myös sijoittelu saataisiin saman tyyppiseksi kuin alueen piirteisiin kuuluu. Näin rakennus sopisi ympäristöön paremmin ja lisäparkkialueen rakentamiselle ei olisi tarvetta. Jalkakäytävän päällä roikkuvat parvekkeet eivät ole osa alueen arkkitehtuuria Puolukan värinen punatiili ei yksin ole hyvää suunnittelua

ja ei tee rakennuksesta ympäristöön sopivaa. Rakennus on edelleen suunnitelmien puitteissa huomattavan massiivinen ympäröiviin rakennuksiin nähden.

7. Uusi parkkialue ei hyödytä millään tavoin Pähkinäahoa, päinvastoin juristini mukaan **tulee laskemaan merkittävästi osakkeiden hintoja**. Näkösuoja Pähkinärinteentielle häviää, puistomaisuus katoaa ja melu lisääntyy. Lisäksi uusi parkkialue tuo lisää henkilöliikennettä suoraan B-talo ikkunoiden ja parvekkeiden alle, sekä on selvää, että myös Pähkinäahon tontin läpi aletaan kulkea. Tämä tulee lisäämään rauhattomuutta alueella. Jo nyt muun muassa graffitien maalajaat ovat alkaneet tuottaa ongelmia alueella. Muiden kolmen olevan parkkialueen muokkaaminen tulee aiheuttamaan sen, että suojaava puusto häviää myös talon itäpuolelta. Tämä tulee vaikuttamaan myös muihin taloyhtiöihin ja siihen millaiseksi heidän maisemansa muokkautuu.

8. **Suunnittelun lähtökohtana** tulisi olla **aina** se, että parkkipaikat pyritään löytämään uuden kiinteistön **omalta tontilta** ja **rakennuksen koko tulisi sovittaa tämän mukaiseksi**.

9. Suunniteltujen tukimuurien osalta **ei ole** huomioitu lainkaan **turvallisuutta**. Jo nykyisellään oleville parkkipaikoille tuleva tonttiliittymä on haastava koska se on rinteessä ja Pähkinärinteentien suuntaisesti kulkee kevyenliikenteen väylä. Tukimuurit heikentävät näkyvyyttä entisestään, joka tulee tuottamaan vaaratilanteita. Kyseisessä paikassa on ollut jo tähän mennessä onnettomuuksia autojen ja ihmisten välillä. Kuolemantapauksia tai vakavia loukkaantumisia ei tiettävästi tähän mennessä ole vielä ollut. Mutta tulevaisuus suunnitelmien mukaisesti tulee varmasti olemaan toinen. Tukimuurirakenteet eivät myöskään sovi alueen arkkitehtuuriin ja ympäristöön. Johdannossani viittaa jo kaupungin yleisiin määräyksiin.

10. Tukimuurien pintarakenteet tulisi myös esittää havainnekuvin ja työselvityksin. Tästä löytyy hyvin hankalasti tieto, mutta kaarevuus ja pinnan kuviointi ei pelasta sitä, että puusto ja viheralueet tuhoetaan.

11. Kaavamuutoksen suunnitelmien tiedottamisen tulee olla kaiken kaikkiaan **läpinäkyvää ja selkeää**. Tällä hetkellä tilanne on se, ettei suurella osalla vaikutusalueen asukkaita ole selkeää käsitystä ja kuvaa tilanteesta ja vaikutuksista. Tieto on löydettävissä (puutteellisena ja sekavana), mutta alueen asukkaita ei tiedoteta asiasta selkeästi ja avoimesti. Tiedottamisen tulee olla sellaista, että kaikilla alueen asukkailla on mahdollisuus ottaa asiaan kantaa ja vaikuttaa alueen kehitykseen. Uusi selkeä ja avoin tiedotustilaisuus on saatava. Hanketta ei voida viedä eteenpäin tällä tavoin. Todennäköisesti media tulee olemaan kiinnostunut myös asiasta, kun tänne otetaan kontakteja useammista suunnista ja esitetään lähtökohdat, sekä se, miten alueen asukkaita on tiedotettu.

12. Liitteenä myös kuva, Lammaslammentie 16, liito-oravakanta tulee myös selvittää. Ympäristöön on rakennettu paljon, joten tilanne on voinut muuttua. Vantaan ympäristökeskus varmasti on tästä kiinnostunut ja tahtotila myös se, että liito-oravakanta tulee säilyä. Viimeisin selvitys on muistaakseni tehty 2000-luvun alussa. Olen itse myös yhteydessä ympäristökeskukseen, mutta tahdon vastauksen, kuinka tämän osalta tilanne on selvitetty.

Vastine:

Mielipiteet ja muistutukset on pyydetty kirjaamoon. Osallistumisessa annettuihin mielipiteisiin vastataan kaavaselostuksessa. Kaavan nähtävillä olon aikana annettuihin muistutuksiin vastaa kaupunginhallitus.

Muistutuksessa pyydetään useita uusia havainnekuvia. Uudisrakennuksesta on esitetty kaavaselostuksessa ilmakuvasovitus, kaksi katunäkymää, asemapiirros ja rakentamislunnoksia julkisivuineen. Pysäköintialueesta on esitetty asemapiirros, leikkaus ja rakenneluonnoksia.

Kaavoituksesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa, Vantaan Asukaslehdessä, internetissä sekä kirjeitse naapuritaloyhtiöille ja asukasyhdistykselle. Kaupunkisuunnittelun internet-sivuilla on nähtävissä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (10.2.2016) ja uusin kaavaselostus (5.6.2017).

Kaavaan on järjestetty osallistuminen 10.2. – 31.3.2016. Kaavatilaisuus oli Lammasrinteellä 2.3.2016. Aluearkkitehti on ollut paikalla keskustelemassa hankkeesta asukkaiden kanssa. Kaavamuutos on ollut nähtävillä kaksi kertaa, 17.8. – 15.9.2016 ja 5.4. – 4.5.2017, joista on kuulutettu Vantaan Sanomissa ja internetissä. Lain vaatiman osallistumisen lisäksi nähtävillä olojen välissä on esitelty päivitettyjä suunnitelmia ja pidetty hakijan, konsultin ja läheisten taloyhtiöiden kanssa infotilaisuus 22.9.2016 ja tavattu muistuttajia paikalla 3.2.2017.

1. Uudisrakennuksesta on esitetty ilmakuvasuovitus, kaksi perspektiivinäkymää, asemapiirros ja rakentamislunnot. Kuvissa näkyy suhde nykyisiin asuintaloihin. As Oy Pähkinäahon ja uudisrakennuksen välissä on toinen asuintontti ja puisto.

2. Jo voimassa oleva asemakaava sallii autopaikkojen rakentamisen pysäköintitontille. Pysäköintitontista on esitetty asemapiirros, poikkileikkaus ja rakenneleikkauksia. Pysäköinti sijoittuu maantasoon eikä aiemmin suunniteltua pysäköintikanalta tule. As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle on asemakaavaan lisätty pysäköintitontin puolelle puin ja pensain istutettava alue ja kaavamääräyksiin köynnöspergola. Tarkemmat rakentamissuunnitelmat esitetään rakennusluvassa, josta kuullaan naapureita erikseen.

3. – 4. Puut ja pensaat eivät vaimenna melua merkittävästi, mutta vaikuttavat ääniaaltojen heijastumiseen ja sirontaan (Tiehallinto, Tieliikenteen melu – Perustietoa tieliikenteen melusta ja sen torjunnasta, 2006, s. 4).

Kasvillisuus vähentää hiukkaspitoisuuksia (HSY, Kasvillisuuden ja melusteiden vaikutus ilmanlaatuun liikenneympäristössä, 2015). As Oy Pähkinäahon tontilla Pähkinärinteentien puoleinen istutusalue säilyy. As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle on asemakaavaan lisätty pysäköintitontin puolelle alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita. Kaavamääräyksen mukaan istutettavan alueen ja pysäköintialueen väliin tulee lisäksi rakentaa köynnöspergola.

Asemakaavassa ei määritellä kasvilajeja. Säilytettävät ja istutettavat puut ja pensaat lajeineen esitetään rakennusluvassa, josta kuullaan naapureita erikseen.

Pelastuspaikat suunnitellaan nykyääräyksiin uusille taloille. Pysäköintialue sijaitsee liian kaukana As Oy Pähkinäahon talosta (1973), jotta sitä voitaisiin käyttää pelastusauton nostopaikkana. 1970-luvulla ei pelastussuunnitelmia vaadittu. Vanhojen taloyhtiöiden tulee tehdä omat pelastussuunnitelmansa.

5. Kaavamääräyksen mukaan mahdollinen jalankulkuyhteys pysäköintialueelta Pähkinärinteentielle tulee osoittaa pergolan ja pysäköintialueen väliin.

6. Uudisrakennus sijoittuu Pähkinärinteessä merkittävään kohtaan yleiskaavan tehokkaalle asuntoalueelle (A1) pääkatujen kulmaukseen vastapäätä ostoskeskusta, joka on yleiskaavassa alakeskus (c). Voimassa olevassa asemakaavassa kyseessä on pysäköintitontti (LPA-alue). Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Uusi kerrostalo on seitsemänkerroksinen, kadun puolella kuusikerroksinen ja etelänurkka on viisikerroksinen. Maanpäällinen kellari lasketaan nykyisin kerrokseksi, joten naapuritalot ovat kuusikerroksisia. Ostoskeskuksen länsipuolella on myös kahdeksankerroksinen talo.

Uusi kerrostalo on punatiilipintainen kuten nykyiset talot ja kuten Pähkinärinteentie 31:n uusi talo (2013). Uusi rakennus edustaa omaa aikaansa. Täydennysrakentamiseen suunniteltu rakennustyyppi voidaan sijoittaa pysäköintitontille niin, että pysäköintiä sijoittuu talon kellariin ja alimpaan kerrokseen. Tämä edellyttää 18 metrin runkoleveyttä. Kaupungin rakennusjärjestys sallii parvekkeiden ulottumisen kadun puolelle 1,5 metriä, jolloin vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3,2 metriä. Parvekkeet eivät ulotu kokonaan kevyen liikenteen raitin päälle, jonka leveys on tässä noin 4 metriä.

7. – 8. Asuntojen arvot voivat kaavoituksella nousta tai laskea, eikä muutoksia korvata. Kasvavissa kaupungeissa asuntojen arvo yleisesti nousee, taantuviissa laskee.

Pähkinärinteiden asemakaavan periaatteena on autopaikkojen sijoittaminen sekä taloyhtiöiden omille tonteille että pysäköintitonteille (LPA-alueille). Myös suurin osa As Oy Pähkinäahon autopaikoista on LPA-tontilla 12-165-5. Uuden kerrostalon autopaikat sijoittuvat

enimmäkseen omalle tontille talon alle, mutta osin pysäköintitontille. Pysäköintitontit omistaa Pähkinähoito Oy.

9. – 10. Nykyisen tonttiliittymän lähellä on muuntaja, joten tukimuuri ei vähennä tonttiliittymän näkymiä eikä lisää onnettomuusriskiä. Tukimuurin edustalle on istutettava köynnöksiä. Yksityiskohdat ratkaistaan rakennusluvassa, josta kuullaan naapureita erikseen.

11. Kaavasta järjestetty osallistuminen on kuvattu edellä. Internetistä kaupunkisuunnittelun sivuilta löytyy kaavoituksen viimeisin vaihe ja tuoreimmat kaava-asiakirjat (http://www.vantaa.fi/uutisia/ajankohtaiset_kaavat/myyрмаen_kaavat/myyрмаen_kaavat_ar_kisto/101/0/122699). Myös esityslistat ja kaikki kaavapäätökset liitteineen on luettavissa internetistä (paatokset.vantaa.fi).

12. Länsi-Vantaalta on tehty kattava liito-oravaselvitys vuonna 2016. Liito-oravahavainto ei ole tältä kaava-alueelta.

Tarkistukset: –

Muistutus:

As Oy Vantaan Pähkinäaho omistaa tontin 92-12-165-2. Muistutuksemme koskee asema-kaavan muutosta tonteille 92-12-158 ja 92-12-165.

Nykytilanne:

Tonteilla 12-165 ja 12-158 kasvaa runsaasti Pähkinärinteen alueelle ominaista vehreää puustoa. Pähkinärinteen kaavoituksessa on kiinnitetty erityistä huomiota alueen luonnon-läheisyyteen, ja toteutetut kaavamuutokset on tehty luonnonarvoja kunnioittaen ja puustoa säilyttäen.

Muistutus muutosehdotuksesta:

- 1) Muutosehdotuksen vaikutusalueella olevien taloyhtiöiden asukkaita on tiedotettu puutteellisesti koko valmistelun ajan. Muutosehdotuksen suunnitelmat ovat muuttuneet useita kertoja viime vuoden aikana. Kirjoitushetkellä Vantaan kaupungin sivuilta löytyy muutosehdotuksesta kaksi erilaista kuvausta, jotka eroavat ratkaisevasti toisistaan. Maallikon on erittäin vaikea saada selko suunnitelmamuutoksista. Vaadimme hankkeesta järjestettävän uuden asukkaiden kuulemistilaisuuden.

http://www.vantaa.fi/uutisia/ajankohtaiset_kaavat/myyrmaen_kaavat/myyrmaen_kaavat_arkisto/101/0/122699

http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawww_structure/131529_kaupsu_002281_kaavak_naht.pdf

- 2) Muutosehdotuksessa ei ole toteutunut kaksikielisyys. Kaikki tiedottaminen on tehty vain suomeksi.
- 3) LPA-tontille 12-158/2 esitetty talo on harhaanjohtavasti kuvattu kaikissa havainnekuissa. Talo on asetettu eri perspektiiviin kuin viereiset rakennukset, jolloin talo on saatu näyttämään todellista matalammalta (Kuva 1). Ainoassa havainnekuussa, jossa talon korkeutta voi verrata viereisiin taloihin on talosta näkyvissä vain 3,5 parveketta katutason yläpuolella (Kuva 2) – talo on siis virheellisesti esitetty.

Kuva 1 Talo väärässä perspektiivissä.

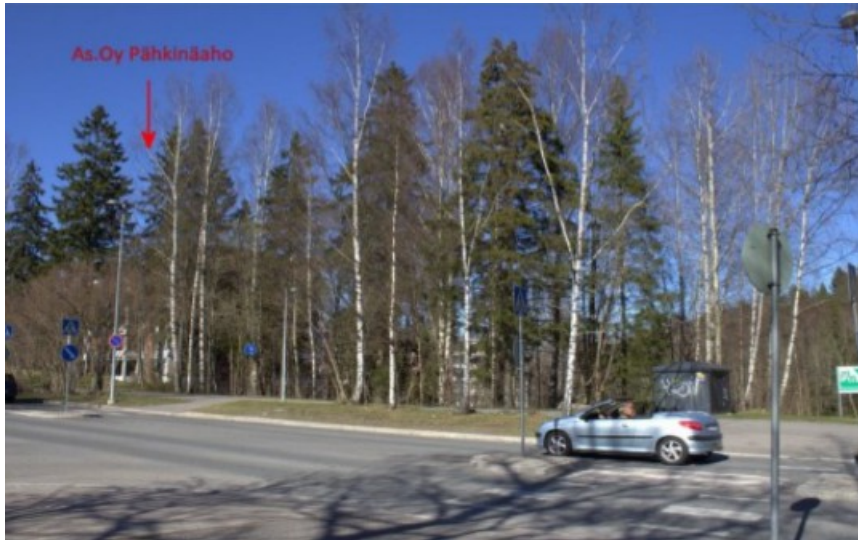

Kuva 2 Talossa vain kolme ja puoli parvekettä katutason yläpuolella.

Taloon esitetään lähteestä riippuen seitsemää tai kahdeksaa kerrosta, joista jokaisen kerroskorkeus on selvästi ympäröivien 70-luvulla rakennettujen talojen kerroskorkeutta suurempi. Tontin 12-165-4 kuusikerroksisten talojen kellarikerros on pääsääntöisesti Pähkinärinteentien katutasoa alempana; taloissa on siis vain viisi katutason päällistä kerrosta, joiden kerroskorkeus on n. 2,80 metriä. Talon katutason päällinen kokonaiskorkeus on siis pyöristäen 14 metriä. LPA-tontille 12-158/2 esitettävän talon kerroskorkeus on nykynormien mukaisesti vähintään 3,00 metriä. Näin ollen talon katutason päällinen kokonaiskorkeus on yli 21 metriä – eli 50 % enemmän kuin viereisen tontin 12-165-4 taloissa.

LPA-tontille 12-158/2 esitetty talo eroaa radikaalisti muista Pähkinärinteentien itäpuolisista taloista kokonsa ja muotonsa suhteen. Talo on liian massiivinen sijaintiinsa nähden, eikä mukaile Pähkinärinteentien itäpuolisten talojen muotoa eikä kokoa. Talon suuri koko korostuu, koska viereiset talot sijaitsevat matalammalla tasolla katutasoon nähden.

- 4) LPA-tontille 12-158/2 esitetty talo on kiinni jalkakäytävässä vastoin alueelle tyypillistä rakentamista. Talon parvekkeet roikkuisivat suunnitelman mukaan jalkakäytävän yllä. Nämä seikat ovat vastoin Pähkinärinteentien alueelle tyypillistä rakentamista. Tämänhetkinen asemakaava pyrkii säilyttämään alueen puistomaisuuden, jota ilmentävät mm. rakennusten asettelun väljyys ja jalkakäytävien/kevyen liikenteen väylien viereiset viherkaistaleet puineen. Vaadimme, että näistä alueen ominaispiirteistä pidetään kiinni, eikä niitä tarvella keskeisellä paikalla sijaitsevalla tontilla 12-158/2, puhtaasti rahallisen hyötymistarkoituksen takia.
- 5) Pähkinärinteentien alueen päiväkodit ja Pähkinärinteentien koulu ovat jo nykyisellään täynnä. Ennen täydennysrakentamista kaupungin tulee ratkaista nykyinen kapasiteettiongelma.
- 6) LPA-tonttia 12-165/2 koskeva asemapiirros on laadittu harhaanjohtavasti. Asemapiirroksessa tontti esitetään lähes puuttomana. Tontilla nykyisin sijaitsevaa puustoa ei ole merkattu asemapiirroksen lainkaan. Vaadimme viitesuunnitelmaa päivitettävän siten, että tontin nykyinen puusto esitetään suunnitelmassa todenmukaisesti (Kuva 3).

Kuva 3 LPA-tontin 12-165/2 kadunpuoleista puustoa.

Asemapiirroksessa esitetty nykyinen autopaikkatilanne on virheellinen. Pähkinäahon tontilla 12-165-2 on asemapiirroksen merkattu 14 autopaikkaa, vaikka paikkoja on nykyhetkellä 16 kpl. Asemapiirroksen oikeellisuus tulee tarkistaa ja korjata sekä määrätä nähtäville ennen hankkeen mahdollista etenemistä.

- 7) LPA-tontille 12-165/2 esitettyjen pysäköintitasojen ylin tasanne olisi samalla tasolla kuin AK-tontilla 12-165-2 sijaitsevan B-talon ensimmäinen asuinkerros. Tämä on räikeästi vastoin Pähkinärinteeseen alueen kaavaa (120200) ja rakennustapaa, sekä heikentäisi olennaisesti ensimmäisen kerroksen asuntojen viihtyvyyttä ja arvoa.
- 8) Kyseenalaistamme LPA-tontille 12-165/2 esitetyn ylimmän pysäköintitason toteutuskelpoisuuden esitetystä muodosta. Pysäköintitasolle johtava ajotie olisi huomattavan jyrkkä, todennäköisesti käyttökelvoton talvisaikaan ja aiheuttaisi vaaratilanteita.
- 9) LPA-tontille 12-165/2 esitetty ylin pysäköintitaso olisi 1,5 metriä katutasoa alempana ja aivan kevyen liikenteen väylässä kiinni. Pysäköintitasolla olevat ajoneuvot olisivat alttiina ilkeille sekä tahattomille vahingoille.
- 10) LPA-tontin 12-165/2 viitesuunnitelmaan suunniteltujen pysäköintitasojen asettuminen taloihin nähden on esitetty puutteellisesti. Ilman havainnekuvia on käytännössä mahdotonta arvioida pysäköintitasojen toteutusta. Asia on merkittävä etenkin sen tähden, että pysäköintitasoissa on suunniteltu käytettävän tukimuureja. Vaadimme LPA-tontille 12-165/2 laadittavan havainnekuvat.
- 11) LPA-tontille 12-165/2 esitettyjä tukimuureja ei esiinny missään muualla Pähkinärinteeseen alueella. Tukimuurit rumentaisivat olennaisesti katukuvaa.
- 12) LPA-tontilla 12-165/2 sijaitsevien puiden kaatamisen myötä tiemelu ja pakokaasuhaitat lisääntyisivät olennaisesti Pähkinäahon tontilla 12-165-2 (Kuva 4). Sekä tiemelusta että päästöistä tulee laatia ajantasaaiset selvitykset ennen hankkeen mahdollista etenemistä.

Kuva 4 Pähkinärinteentien iltapäiväliikennettä tavallisena iltapäivänä.

- 13) LPA-tontilla 12-165/2 sijaitsevien puiden kaatamisen myötä Pähkinärinteentien kävely- ja autotieltä olisi suora näkyvyys Pähkinäahon B-talon asuntoihin.
- 14) Mikäli LPA-tontin 12-165/2 pysäköintitasot toteutettaisiin suunnitelman mukaisesti ja kadun puoleinen puusto kaadettaisiin, vaikuttaisi se AK-tontilla 12-165-2 sijaitseviin puihin, jolloin ne jouduttaisiin turvallisuussyistä todennäköisesti kaatamaan. Kyseiset puut ovat viimeisiä AK-tontilla 12-165-2 sijaitsevia suuria puita. Hankkeen suunnittelussa tulee huomioida ja varmistaa, että AK-tontin puusto säilyy entisellään.
- 15) Pähkinärinteentie 37:n (12-165-4) asukkaiden kulku pysäköintialueelle lisäisi merkittävästi läpikulkua Pähkinäahon tontin (12-165-2) läpi. Tontin 12-165-4 pysäköinti tulee säilyttää nykyisellä LPA-tontilla 12-165/4 siten, että läpikulkua toisen AK-tontin läpi ei esiinny.

Ratkaisuehdotuksia:

- 1) Kaavamuutosehdotus hylätään ja tontit säilytetään nykyisellään.
- 2) LPA-tontille 12-158 suunnitteilla oleva talo toteutetaan pienempänä, ympäristöön paremmin sopivana 5-6 kerroksisena. Tällöin talon autopaikat voidaan sijoittaa talon kellariin ja pohjoiselle LPA-tontille 12-158.
- 3) Eteläiselle LPA-tontille 12-165/2 suunniteltu lisäpaikoitustila toteutetaan tontin ajoväylän puistoon (405-1-678) rajoittuvalle reunalle vinoruuduin. Kyseinen puiston reuna-alue koostuu pujoryteiköstä, joka laskeutuu ojaan. Tukimuurit soveltuvat siihen kohtaan hyvin, eivätkä aiheuta esteettistä haittaa Pähkinärinteentien pääkadulle eikä viereisten asuintalojen suuntaan. Tällöin Pähkinärinteentien puoleinen puusto voidaan jättää paikoilleen suojaamaan melulta ja muulta haitalta.

Mika Ahlsten
Asunto Oy Vantaan Pähkinäaho
hallituksen jäsen

Lauri Sarparanta
Asunto Oy Vantaan Pähkinäaho
hallituksen jäsen

Vastine:

- 1) Kaavoituksesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa, Vantaan Asukaslehdessä, internetissä sekä kirjeitse naapuritaloyhtiöille ja asukasyhdistykselle. Kaupunkisuunnittelun internet-sivuilla on nähtävissä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (10.2.2016) ja uusin kaavaselostus (5.6.2017).

Kaavaan on järjestetty osallistuminen 10.2. – 31.3.2016. Kaavatilaisuus oli Lammasrinteellä 2.3.2016. Aluearkkitehti on ollut paikalla keskustelemassa hankkeesta asukkaiden kanssa. Kaavamuutos on ollut nähtävillä kaksi kertaa, 17.8. – 15.9.2016 ja 5.4 – 4.5.2017, joista on kuulutettu Vantaan Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa ja internetissä. Lain vaatiman osallistumisen lisäksi nähtävillä olojen välissä on esitelty päivitettyjä suunnitelmia ja pidetty hakijan, konsultin ja läheisten taloyhtiöiden kanssa infotilaisuus 22.9.2016 ja tavattu muistuttajia paikalla 3.2.2017.

2) Staden betjänar också på svenska. Programmet för deltagande och bedömning delades till adresser som var på finska. Kungörelsena har varit på svenska i Hufvudstadsbladet. Den juridiska detaljplanekartan (stadsplan) är tvåspråkig.

Kaupunki palvelee myös ruotsiksi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma jaettiin osoitteisiin, jotka olivat suomeksi. Kuulutukset ovat olleet ruotsiksi Hufvudstadsbladetissa. Juridinen asemakaavakartta on kaksikielinen.

3) Rakennus on upotettu ilmakehään arkkitehdin luonnoksessa. Täsmälleen saman katselupisteen löytäminen on käytännössä mahdotonta. Perspektiivikuvat havainnollistavat hanketta. Rakennusten korkeudet näkyvät rakentamislunnoissa. Maanpäällinen kellari lasketaan nykyisin kerrokseksi, joten naapuritalot ovat kuusikerroksisia. Tämän päivän rakentamismääräykset edellyttävät suurempaa kerroskorkeutta, mutta rakennus sijoittuu keskeiselle paikalle pääkatujen kulmaukseen vastapäätä ostoskeskusta. Viimeksi nähtävillä olleessa kaavaehdotuksessa uudisrakennuksen suurin kerrosluku on seitsemän, kadun puolella se on kuusikerroksinen ja etelänurkka on viisikerroksinen. Ostoskeskuksen länsipuolella on kahdeksankerroksinen asuintalo.

4) Rakennus sijoittuu yleiskaavan tehokkaalle asuntoalueelle pääkatujen kulmaukseen vastapäätä ostoskeskusta, joka myös on rakennettu kiinni katurajaan. Uudisrakennus edustaa tämän päivän rakentamista. Kaupungin rakennusjärjestys sallii parvekkeiden ulottumisen kadun puolelle 1,5 metriä, jolloin vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3,2 metriä. Parvekkeet eivät ulotu kokonaan kevyen liikenteen raitin päälle, jonka leveys on tässä noin 4 metriä.

5) Kaupungin velvollisuus on järjestää lasten päivähoito- ja koulupalvelut. Pähkinärinteen koulu on peruskorjattu. Hämeenkylässä ja Rajatorpan koulujen toteutukseen on jo ryhdytty (kaupunginhallitus 24.4.2017, tekninen lautakunta 5.9.2017). Hämevaaran uuden päiväkodin kaavoitus alkaa syksyllä 2017.

6) Asemapiirrokseen on lisätty kuvasta puuttunutta puustoa. Suunnitelmassa autopaikat ovat nykynormin mukaisesti 2,5 metriä leveitä ja pysäköintialue on 17 metriä leveä. Normi on autopaikkojen vähimmäismäärä, enemmänkin saa rakentaa.

7) Alueen alkuperäinen asemakaava 120200 vuodelta 1970 edellytti pysäköintikannan rakentamista, jota nyt voimassa oleva asemakaava 001515 vuodelta 2014 ei enää salli. Kaavaan lisätään As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle pysäköintitontin puolelle alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita, ja kaavamääräys, jonka mukaan istutettavan alueen ja pysäköintialueen väliin tulee rakentaa köynnöspergola.

8) Suunnitelmassa on esitetty nykyinen ajotie. Pysäköintialueen yksityiskohdat suunnitellaan rakennusluvassa, josta kuullaan naapureita erikseen.

9) Pysäköintialueen ja katualueen rajalle tulee rinteen vaatima tukimuuri, jonka edustalle on istutettava köynnöksiä. Kaupungeissa pysäköintipaikkoja sijaitsee usein kadun vieressä.

10) Kaavaselostuksessa on esitetty pysäköintialueen poikkileikkaus ja tukimuurin rakenneleikkauksia. Pysäköintitasot sijoittuvat maantasoon nykyisille korkeustasoille.

11) Tukimuurit tarvitaan pysäköintikenttien laajennusten ja jyrkän rinteen vuoksi. Tukimuurin edustalle on istutettava köynnöksiä. Tukimuurien yksityiskohdat ratkaistaan rakennusluvassa, josta kuullaan naapureita erikseen.

12) Jo voimassaoleva asemakaava sallii autopaikkojen rakentamisen pysäköintitontille.

Puut ja pensaats eivät vaimenna melua merkittävästi, mutta vaikuttavat ääniaaltojen heijastumiseen ja sirontaan (Tiehallinto, Tieliikenteen melu – Perustietoa tieliikenteen melusta ja sen torjunnasta, 2006, s. 4).

Kasvillisuus vähentää hiukkaspitoisuuksia (HSY, Kasvillisuuden ja melusteiden vaikutus ilmanlaatuun liikenneympäristössä, 2015). Leviämismallien avulla voidaan arvioida ilmanlaatua, mutta niitä tarvitaan yleensä vain kaikkein haastavimmissa kaupunkisuunnittelu-kohteissa (HSY, Tietoa kaupunkisuunnittelijoille, 2017). As Oy Pähkinäahon tontilla säilyvät nykyiset Pähkinärinteentien puoleiset istutukset. Kaavaan lisätään As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle pysäköintitontin puolelle puin ja pensain istutettava alue ja köynnöspergola.

13 – 14) Nykyisen asemakaavan mukaan LPA-tontti voitaisiin rakentaa kokonaan niin, että puita ei jää jäljelle. Kaavaan lisätään puin ja pensain istutettava alue ja köynnöspergola, joten siltä osin tilanne paranee eikä puita ei tarvitse kaataa AK-tontin puolelta. Istutusalue estää myös näkyvyyttä kadulta asuntoihin.

15) Eri taloyhtiöiden autopaikat on pyritty löytämään mahdollisimman läheltä asuntoja. Pysäköintipaikalta järjestetään kulku Pähkinärinteentielle.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Perustelut muistutukseen:

1.
Pähkinärinteen ilme on nykyisellään turvattu asemakaavalla, miten on mahdollista, että tätä ei noudateta? Asemakaavamuutos oikeuttaisi massiivisen rakennuksen rakentamisen pilaten alueen alkuperäisen ilmeen täysin.
2.
Millä perusteella muutetaan LP-alue asuinrakennukseksi, vaikeuttaa entisestään pysäköintiongelmia?
3.
Hankkeen esittelykuvat ovat puutteellisia liittyviä naapurirakennuksiin ja ympäristöön ei ole esitetty riittävästi.
4.
Tiedottaminen riittämätön.

Vastine:

Asemakaavoja on mahdollista muuttaa, jotta kaupunkia voidaan kehittää.

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen. Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Suunnitelmassa on esitetty kaikille taloyhtiöille tarvittavat autopaikat.

Kaavaselostuksessa on esitetty ilmakuvaus, kaksi katunäkymää, asemapiirros ja rakentamislunnot.

Kaavoituksesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa, Vantaan Asukaslehdessä, internetissä sekä kirjeitse naapuritaloyhtiöille ja asukasyhdistykselle. Kaupunkisuunnittelun internet-sivuilla on nähtävissä kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (10.2.2016) ja uusin kaavaselostus (5.6.2017).

Kaavaan on järjestetty osallistuminen 10.2. – 31.3.2016. Kaavatilaisuus oli Lammasrinteellä 2.3.2016. Kaavamuutos on ollut nähtävillä kaksi kertaa, 17.8. – 15.9.2016 ja 5.4. – 4.5.2017, joista on kuulutettu Vantaan Sanomissa ja internetissä. Lain vaatiman osallistumisen lisäksi nähtävillä olojen välissä on esitelty päivitettyjä suunnitelmia ja pidetty hakijan, konsultin ja läheisten taloyhtiöiden kanssa infotilaisuus 22.9.2016 ja tavattu muistuttajia paikalla 3.2.2017.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Olen asunut Länsi-Vantaalla koko ikäni, yli 50 vuotta. Tuttuja ovat Myyrmäen, Martinlaakson sekä Louhelan kerrostalolähiöt. Viimeiset 10 vuotta olen asunut täällä, arvostetun ja kiitetyn, vanhan Pähkinärinteen alueella.

Alueen poikkeava arkkitehtuuri sekä erityisesti luonnonkaunis, alkuperäinen puusto tekevät Pähkinärinteestä poikkeuksellisen rehevän, kauniin ja ainutlaatuisen. Tähän Pähkinärinteen luontoon minäkin rakastuin.

Uusi kaavamuutosehdotus heikentäisi oleellisesti tätä aluekuvaa – alkuperäistä arkkitehtuuria sekä puistomaista yleisilmettä. Tuhottaviksi kaavailluilla puustoalueilla pesii erimerkiksi monia lintulajeja, oravia, siilejä jne. On aikamoinen rikkaus seurata ”avaraa luontoa” omalta parvekkeelta.

Meidän naapuruston asukkaiden ja osakkaiden asumisviihtyvyys, näkymät sekä asuntojemme arvo heikentyisivät huomattavasti.

Tämänkaltaisen kaavamuutosehdotus edustaa täydellistä välinpitämättömyyttä alueen luonnosta sekä asukkaiden viihtyvyydestä.

Ehdoton ei ko kaavamuutoksella! Pidetään edes joissain Vantaan kerrostalolähiöistä luonto lähellä, se saa meidät asukkaat voimaan paremmin!

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen. Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Uudisrakennus sijoittuu pysäköintitontille, ei virkistysalueelle. Oravat ja siilit eivät ole suojeltuja lajeja.

Kaavoituksella asuntojen arvo voi nousta tai laskea, eikä niitä korvata. Kasvavissa kaupungeissa asuntojen arvo yleisesti nousee, taantuvissa laskee.

Kaikki alueen asuintontit rajoittuvat edelleen puistoon, jota ei olla pienentämässä.

Tarkistukset: –

NRO 6
Juha Simola

Muistutus:

Terve.
valitan Kaavanumero 002281 toteutumasta
Ei mistään päin katsottuna vaikuta hyvältä omaa auntoani ajatellen !!!!!!!

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen. Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate.

Rakennus on sovitettu nykyisiin taloihin punatiilipinnoin ja värityksellä.

Tarkistukset: -

Muistutus:

Ei rakenna kerrostalo siihen alueeseen, kiitos! Tuhoaisitte vanhan alueen arkkitehtuuria ja kaunista puita! Meidän ikkunasta näkyy täyttä kauniita puita ja tuhoatte niitä puita, ei kiitos! Rakenna kerrostalo muihin paikkoihin ei pähiksen keskustassa.

Vastine:

Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate.

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta. Kaupungin tavoitteena on rakentaa uusia asuntoja erityisesti keskustoihin ja joukkoliikennevyöhykkeille. Rakentaminen sijoittuu pysäköintitontille pääkatujen kulmaukseen vastapäätä ostoskeskusta.

Rakennus on sovitettu nykyisiin taloihin punatilipinnoin ja värityksellä.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Haluan ilmoittaa vastustavani suunnitteilla olevan rakennuksen/kerrostalon rakentamista.
Kaavanumero 002281

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta. Rakentaminen sijoittuu yleiskaavan tehokkaalle asuntoalueelle. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate.

Rakennus on sovitettu nykyisiin taloihin punatilipinnoin ja väriyksellä.

Muistutusta ei ole perusteltu.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Haluan tehdä valituksen Pähkinärinteen kaavamuutosehdotuksesta no 002281.

Tontille aiotaan tehdä kerrostalo, täydennysrakennus tälle tontille on järkevää, mutta valitus koskee talon kokoa ja parkkipaikkaa.

Suunnitelmassa on hienosti otettu huomioon Pähkinärinteen muiden talojen ulkoasu ja värytys, punatiili, juolukka ja kirsikka, mutta miksi tämä kaikki mitätöidään sillä, että uusi talo olisi paljon korkeampi ja massiivisempi kuin muut alueella sijaitsevat talot, jotka ovat kaikki harmoniassa keskenään, on puita talojen ympärillä ja mikään talo ei hyökkää ylitse muiden. Uusi talo on havainnekuvan perusteella massiivinen, groteski kolossi, joka peittää alleen ja ympäriltään kaiken ja vie kaiken huomion. Tällainen rakennus on täysin ristiriidassa alkuperäisten rakennusten kanssa eikä sovi ollenkaan ympäristöönsä.

Asuin ennen Herttoniemessä ja kun Kalasataman kolossitalot rakennettiin, en kertaakaan kulkenut Kulosaaren sillan yli ilman harmistusta, että tällaisia valtavia hirviötaloja rakennetaan kuten Kalasatamassa nyt on. Sillalta ei näy enää merta, ei kaupungin siluettia, kolossitalot peittävät alleen kaiken.

Tästä Pähkinärinteen kulmatalosta on tulossa samanlainen ruma jättiläinen, jonka kaikki Pähkisläiset näkevät joka päivä kun mennään kauppaan, bussipysäkille, lenkille, ajetaan ohi. Se muistuttaa ahneudesta ja itsekkyydestä, muista piittaamattomasta asenteesta, joka päivä se harmittaa olemassaolollaan. Toinen vaihtoehto olisi rakentaa samantyylinen ja kokoinen talo kuin alkuperäisetkin rakennukset ovat, silloin se istuisi täydellisesti kulmatontille ja näyttäisi hyvältä. Ostoskeskuksen parkkipaikka ja tämä kulma ja risteys on muutenkin ankean näköinen ja sitten vielä jos tämä monsteritalo rakennetaan, näkymät ovat vielä ankeammat.

Toinen asia on parkkipaikkojen lisäykset ja parkkipaikkojen uusimiset Pähkinärinteentie 35 pihalle. Ymmärrän, että parkkipaikkoja tarvitaan lisää, mutta miksi ihmeessä suunnitellaan jotain betonimuureja ja massiivisia porrastuksia ja aitoja kadulle päin. Parkkipaikka tulee olemaan joka tapauksessa ankea kun se on niin iso, eikö sitä pitäisi jollain ilmeellä saada jotenkin näyttämään ennemminkin kevyeltä esim. lisäämällä puita jotka olisivat siinä vuoden ympäri eikä kaatamalla kaikkia puita jotka vähän auttavat parkkipaikan ulkonäön parantamisessa. Jos betonimuureihin laitetaan jotain köynnöksiä, ne ovat vihreitä muutaman kuukauden kesällä ja muuten siinä on vain betonimjurit, ankeutta ankeutta ankeutta! Olemassaolevia puita ei saa kaataa ja mitään betonimuureja ei tarvita!

Eikö suunnittelijoilla ja arkkitehteillä ole mitään esteettistä moraalia enää, raha ratkaisee kaiken, miten saadaan joka nurkasta mahdollisimman tehokasta, ihan sama miltä lähiössä näyttää kun ei itse asu niillä nurkilla! Toivottavasti tämä ei ole totta ja lisärakennuksen kokoa harkitaan vielä ja parkkipaikan suunnittelussa löydetään esteettisempiä ratkaisuja.

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa asuntotuotantotavoitetta. Talo on seitsemänkerroksinen, kadun puolella kuusikerroksinen ja etelänurkka on viisikerroksinen. Maanpäällinen kellari lasketaan nykyisin kerrokseksi, joten naapuritalot ovat kuusikerroksisia. Ostoskeskuksen länsipuolella on myös kahdeksankerroksinen talo. Rakennus edustaa omaa aikaansa ja on sovitettu naapuritaloihin punatiliipinnoin ja väryksellä. Jo voimassa olevan asemakaavan mukaan pysäköintitontille saa rakentaa autopaikkoja. Kaavaan lisätään As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle pysäköintitontin puolelle puin ja pensain istutettava alue ja köynnöspergola. Tukimuuri tarvitaan jyrkän rinteen vuoksi. Tukimuurin yksityiskohdat ratkaistaan rakennusluvassa, josta kuullaan naapureita erikseen.

Tarkistukset: -

I muistutus:

Hei kaavasunnittelujohtaja Tarja Laine

Voitko kertoa milloin järjestetään osallistumis- ja arviointitilaisuus? Suunnitelmat sekä talon että Lpa-tontin osalta ovat kiistatta olennaisesti muuttuneet, kun vertaamme niitä 2.3.2016 papereihin.

Esim havainnekuvat ovat täysin eri taloista. 2.3.2016 talo on "puskissa". Nyt parvekkeet roikkuvat selkeästi kevyenliikenteen väylän päällä. Suhde Pähkinärinteen kaupunkikuvaan on arvioitava uudestaan! 2.3.2016 ehdotuksessa on säästetty jonkin verran eteläisen LPA-tontin puustoa ja siinä on puinen katos. Nyt siihen ollaan rakentamassa 2.3-2.5 metriä korkeita muureja kaikkiin väleihin, jossa nyt on nurmikkoa ja puita Pähkinärinteentien suuntaisesti.

Suurin ongelma tässä ehdotuksessa on että sekä uudisrakennus (jonka parvekkeet roikkuvat), että "parkkimuuri" ovat kiinni jalkakäytävässä. Selvitystä kaupunkikuvallisesti arvokkaasta arkkitehtuurista ja tyyppillisistä piirteistä ei ole lainkaan huomioitu.

Miten kaupunginvaltuusto on voinut hyväksyä ehdotuksen ennen esilläoloajan päättymistä?

Koska asukkaat ovat ottaneet yhteyttä juristeihin ja arkkitehteihin, olisi varmasti nyt helpompaa perua lautakunnan päätös ja järjestää uusi arviointitilaisuus. Kaksi valitusta edelliseltä kierrokselta katosi, pelastusteiden osalta huomautukseen ei vastattu, eikä myöskään asuntojen arvon alenemiseen. Talokin kasvoi kesän aikana kaksi kerrosta, joka myöhemmin peruttiin. Asiassa on liian paljon epäselvyyksiä ja nyt asukkaat aikovat ottaa yhteyden julkiseen sanaan. Avoin tiedottaminen naapurustolle olisi nyt paikallaan!

II muistutus:

Kaupunginhallitus on hyväksynyt nähtäville kaavamuutosehdotuksen 002281 ja LPA 12158 12165

Suunnitelma ei ole osallistumis- ja arviointitilaisuuden 2.3.2016 mukainen. Siinä on korjattu kesällä tapahtunut rakennuksen pullahdus 9-kerroksiseksi ja poistettu autolaitos.

Vertaamalla meille 2016 esiteltyä rakennusta ja uutta 2017 suunnitelmaa on helppo huomata, että ne ovat täysin eri rakennukset, vaikka kerrosluku on nyt sama.

Samoin LPA-tontin erot ovat huomattavat. Ensimmäisessä oli säästetty hieman puustoa ja se ei tullun näin lähelle naapurirakennusta. Siinä oli puinen autokatos melu- ja näkösuojana jalkakäytävän suuntaisesti. Nyt uudessa suunnitelmassa aiotaan rakentaa Pähkinärinteentien suuntaisia tukimuureja (2.3.-2.7 metriä korkeita). Kaikki puut kaadetaan autopaikkojen välistä, koska aluetta tiivistetään ja pengerretään.

Koska kannatan avoimuutta myös kaavoitusasioissa, olen sitä mieltä että, näistä suunnitelmista tulee järjestää uusi arviointi- ja suunnitelmatilaisuus koko naapurustolle. Vaikka muistuttajia tavattiin 3.2.2017, se ei ole riittävää. Tämä koskee nyt myös esim. Lammasrinne 3, koska heidänkin näkymät Pähkinärinteentielle muuttuvat täysin.

Kaupunginhallituksen tulee perua päätöksensä. Vaikka esilläoloaikana voi valittaa, avoimuus vaatii nyt uuden esittelyn ja tiedottamisen koko naapurustolle, jonka jälkeen suunnitelman voi taas laittaa esille ja antaa sille oman valitusajan.

III muistutus:

Muistutus/Valitus koskee asemakaavan muutosta kortteleihin 12158 ja 12165
13.3.2017 päivätty asemakaavakartta n:o 002281

Yleistä

Hanketta perustellaan Pähkinärinteeseen keskustan "eheyttämisellä". Selvityksessä suunnittelu-alueesta kuitenkin todetaan, että alue on kaupunkikuvallisesti arvokas ja sen tyypillisiä piirteitä ovat erilliset rakennukset ja korttelin nurkkien jättäminen auki. Suunniteltu uudisrakennus sulkee tärkeimmän avoimen kulman ja näin rikkoo alkuperäisen kaupunkikuvallisesti arvokkaan miljöön. Talo on kiinni jalkakäytävässä ja parvekkeet roikkuvat sen päällä. Samoin LPA-tontin pengerrysmuuri on kiinni jalkakäytävässä. Pähkinärinteessä ei koskaan ole rakennettu kiinni kevyenliikenteen väylään, vaan on jätetty 2-5 metriä viheralueeksi. Talo/LPA-tontti ovat täysin poikkeavat alueen muista taloista/LPA-tonteista.

Ehdotettu uusi vuokratalo/asuintalo on sijoitettu pysäköintialueelle, joka on useiden alueen asuintalojen käytössä. Kyseisen rakennuksen tarvitsemien autopaikkojen sijoittaminen talon sisään+ omalle tontille ei poista sitä tosiasiaa, että alueen muiden asuintalojen autopaikat näin vähenevät noin 30 kpl. Jotta ap-normit näiden osalta täyttyisivät, on muita ap-alueita oleellisesti laajennettava pengertämällä ja rakentamalla noin 2-3 metriä korkeita muureja (pituus 14 auton leveys.)

Yleisiä määräyksiä: Autopaikat tulee aidata pensasaidoin. Alueella olevaa puustoa on säilytettävä ja tarvittaessa uudistettava. Autopaikat tulee rajata katualueesta noin metrin korkuiseksi kasvavalla pensasaidalla, alueelle tyypiltään ja väritykseltään sopivalla autokatoksella tai metrin korkuisella puuaidalla. Näitä määräyksiä ei ole noudatettu, eikä uutta muurisuunnitelmaa tule hyväksyä.

Ehdotetun asuintalon kerrosluku on 7 kerrosta, ja asuntojen lukumäärä 71. Tällainen talomassa poikkeaa täysin Pähkinärinteentien ja Vihdintien välissä olevista alkuperäisistä siroista asuintaloista, joiden arkkitehtuuri on inventoinneissa todettu onnistuneeksi. Samanlaisen ulkoseinäateriaalin (punatiili) valitseminen ei pelasta asiaa. Nykyisissä naapuritaloissa 10 kpl on noin 25 asuntoa/talo ja ne ovat viisikerroksisia, mikä osaltaan kertoo mittakaavan muutoksesta. Jokaisessa vanhassa asunnossa on parveke.

Sosiaalisessa mielessä liian ympäristöstä poikkeavassa talossa asuminen luo myös paineita varsinkin siinä asuville lapsille. Liiankin tuoreessa muistissa ovat Pohjois-Haagan vuokrataloissa asuneet koulukiusatut "täitalolaiset" ja Kannelmäen vuokratalojen "lutikkalinnalaiset". Vuokratatolot, riippumatta siitä ovatko ne eläkeyhtiön vai kaupungin, pitäisi rakentaa mahdollisimman samanlaisiksi kooltaan ja olemukseltaan kuin naapuritalot. Kaikkiin asuntoihin pitäisi kuulua parveke. Parvekkeita on lisätty, mutta kaikkiin asuntoihin se ei vielä kuulu. Massiivinen punatiili pinta on vankilamainen.

Muutoksista ei ole järjestetty uutta tilaisuutta eikä siitä ole tiedotettu naapuriyhtiöille. Kaava-muutosehdotus poikkeaa olennaisesti kaavatilaisuudessa 2.3.2016 esitetystä sekä talon, että LPA-tontin osalta. Länsi-Vantaan sanomia ja Asukaslehteä 2/2017 ei ole jaettu Pähkinärinteessä. Ei mitään infoa!

Pahinta suunnitelmassa on muiden autopaikka-alueiden laajentaminen, joka edellyttää alkuperäisten säilyneiden sekä kuluneiden 40 vuoden aikana kasvaneiden puiden kaatamista kokonaan. Myös osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa As Oy Pähkinäahon eteläpuolella olevaa ap-aluetta on suurennettu, mutta kuitenkin sen verran vähän, että pääosa ap-aluetta lähinnä olevan talon ja ap-alueen välisestä puustosta on mahdollisuus säilyttää. Nykyisellään on eri tasoilla olevien ap-alueiden välissä olevalle kaistalle kasvanut jonkin verran puita. Nyt niihin halutaan rakentaa 2-3 m korkeita muureja 3 kpl. Uusi suunnitelma edellyttää kaikkien

puiden kaatamista. Alimman tason reunassa olevaa rakentamatonta kaistaa on myös kavennettu niin, että siihenkään ei enää mahdu puita. Tästä ei ole tiedotettu naapureille. Jalkakäytävältä olisi suora näkyvyys asuntoihin, mikä oleellisesti vähentää asumisviihtyisyyttä (ja alentaa ko. asuntojen arvoa.) Lammasrinne 3 D:ssä on lasten päiväkotia, jonne ajetaan samaa tietä kuin ap-paikoille. Tämä tuottaa noin 50-110 ajoa/vrk vuodesta riippuen. Lapset tuodaan samoihin aikoihin kuin asukkaat lähtevät pysäköintitasoilta työpaikoilleen – ja vastaava päinvastaiseen suuntaan iltapäivällä. Mäki on kohtuullisen jyrkkä ja ajorata kapea. Onko onnettomuusriski otettu huomioon kun muuntaja ja muuri peittävät näkyvyyden oikealle paikoitusalueelta poistuttaessa?

Nykyinen parkkipaikka 94 paikkaa tuottaa	188 ajoa/vrk
Päiväkotia Leijonamieli 25 lasta (vuonna 2016)	50 ajoa/vrk

Kaikki huolto-ajot Pähkinärinteentie 35, kulkevat samaa tietä, koska muuta reittiä pääovien eteen ja pihalle ei ole. Erilaiset jäteautot, siivous, huoltoyhtiö, taksit, tavarakuljetukset, ambulanssit.

On kohtuutonta, että LPA 12158/4 ja 12165/2 tontille kaadetaan uuden talon aiheuttama paikoitusongelma.

As.oy Pähkinäaholla on jo nyt noin 250 ajoa/vrk parvekkeidensa, ikkunoidensa alla. Nyt määrää halutaan lisätä noin 60:lla/vrk 8 metriä talon seinästä.

Asemakaavaehdotuksessa on kyllä otettu huomioon uuden asuinrakennuksen ympärillä vaadittavat häiriötekijät, mutta ei lainkaan niitä melu- ja saastehaittoja, joita eteläisen pysäköintialueen suurentaminen, aiheuttaa As.Oy.Pähkinäahon asuintaloille, varsinkin eteläisemmälle (Pähkinärinteentie 35 B). Puut kaadetaan. Mitään näkö-, saaste-, meluestettä Pähkinärinteentien liikenteeseen nähden ei tule jäämään, koska alimmat parvekkeet ovat katutasossa. Suora näkyvyys jalkakäytävältä asuntoihin.

Pähkinärinne ei sovellu uudisrakennuksen paikaksi, koska täällä ei todellakaan ole palveluita. Urheilukentällä parakit, koulut Länsi-Vantaan homeongelmien takia täynnä, nuorisotila parakissa, kirjasto suljettuna 1.5 vuotta, R-kioski hukkaa postipaketit kun posti lakkautettiin, päiväkodit täynnä. Pähkinärinteentien ja Rajatorpantie kulmaan rakennetut uudet talot lisäävät jo näitä olemassa olevia ongelmia. Ehdotan koko alueelle rakennuskieltoa, kunnes kaupunki hoitaa nämä ongelmat kuntoon.

Pelastusautojen nostopaikkoja ei ole otettu huomioon pysäköinti paikan muureja suunniteltaessa. Mihin ne mahtuvat?

On täysin moraalitonta, että Pähkinähoito on aikoinaan ostanut halvalla Vantaan kaupungilta LPA-tontit autopaikkatonteiksi ja nyt se on myymässä miljoonilla ne rakennustonteiksi. Tontille ei saisi antaa lainkaan rakennuslupaa.

Vastine:

1.
Sähköposti on jätetty pvm kaavan nähtävilläolokaudena (5.4. - 4.5.2017), joten se käsitellään muistutuksena.

Kaavoituksesta on tiedotettu maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Kaavaan on järjestetty osallistuminen 10.2. - 31.3.2016. Kaavatilaisuus oli Lammasrinneellä 2.3.2016. Kaavamuutos on ollut nähtävillä kaksi kertaa, 17.8. - 15.9.2016 ja 5.4. - 4.5.2017, jolloin kaavaan on voinut antaa muistutuksia. Mielenpitoet ja muistutukset on pyydetty toimittamaan kirjaamoon. Lain vaatimusten lisäksi on nähtävillä olojen välissä esitelty päivitettyjä suunnitelmia ja pidetty hakijan, konsultin ja läheisten taloyhtiöiden kanssa infotilaisuus 22.9.2016 ja tavattu muistuttajia paikalla 3.2.2017. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty luonnos, jota on kehitetty mielenpitojen ja muistutusten johdosta. Muistutusten perusteella

kaavaa on tarkistettu ja kaavamuutos on ollut uudelleen nähtävillä. Asuintaloa on madallettu ja kaksikerroksinen pysäköintilaitos on muutettu maantasopysäköinniksi.

Kaupunginvaltuusto ei ole vielä hyväksynyt asemakaavamuutosta, vaan kaupunginhallitus on hyväksynyt kaavan ainoastaan nähtäville.

Uusi rakennus edustaa tämän päivän rakentamista. Rakennus on sovitettu naapuritaloihin punatiilipinnoin (kuten Pähkinärinteentie 31) ja väriytyksin. Kaupungin rakennusjärjestys sallii parvekkeiden ulottumisen kadun puolelle.

Tukimuurit ovat tarpeelliset, koska pysäköintialueet sijoittuvat jyrkkään rinteeseen. Pysäköintialue sijaitsee liian kaukana talosta, jotta sitä voitaisiin käyttää pelastusauton nostopaikkana.

Asuntojen arvot voivat kaavoituksella nousta tai laskea, eikä muutoksia korvata. Kasvavissa kaupungeissa asuntojen arvo yleisesti nousee, taantuviissa laskee.

2.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei esitetä lopullista suunnitelmaa, vaan luonnos osallistumisen pohjaksi. Suunnitelmaa on kehitetty saatujen mielipiteiden ja muistutusten johdosta. Muutosten vuoksi kaava on asetettu uudelleen nähtäville mahdollisia kirjallisia muistutuksia varten. Osallistuminen on järjestetty ja kaavaa on käsitelty maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen edellyttämällä tavalla. Lisäksi nähtävillä olojen välissä on järjestetty ylimääräisiä kuulemistilaisuuksia.

Jo voimassa oleva asemakaava sallii autopaikkojen rakentamisen pysäköintitontille. Pysäköintialueet on suunniteltu nykymitoituksen mukaisesti 17 m leveiksi ja autopaikat 2,5 m leveiksi. As Oy Pähkinäahon tonttia vastaan on kaavaan lisätty puin ja pensain istutettava alue ja köynnöspergola. Puita voidaan säästää, jos nykyinen ahdas mitoitus säilytetään, vaikka autojen koot ovat kasvaneet. Tukimuurit tarvitaan jyrkän rinteen vuoksi. Tukimuurien eteen istutetaan köynnöksiä. Pysäköintialueen ratkaisusta kuullaan vielä naapureita rakennusluvan hakemisen yhteydessä.

3.

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta. Uudisrakennus sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen vastapäätä ostoskeskusta ja pääkatujen kulmaukseen yleiskaavan tehokkaalle asuntoalueelle. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Myös ostoskeskus on rakennettu kiinni katurajaan.

Kaupungin rakennusjärjestys sallii parvekkeiden ulottumisen kadun puolelle 1,5 metriä, jolloin vapaan alikulkukorkeuden on oltava vähintään 3,2 metriä. Parvekkeet eivät ulotu kokonaan kevyen liikenteen raitin päälle, jonka leveys on tässä noin 4 metriä. Uudisrakennus edustaa tämän päivän rakentamista, mutta on sovitettu vanhoihin taloihin punatiilipinnoin (kuten Pähkinärinteentie 31) ja väriytyksin.

Jo voimassa oleva asemakaava sallii autopaikkojen rakentamisen pysäköintitontille. Autopaikat eivät vähene vaan hankkeen yhteydessä rakennetaan lisää taloyhtiöltä nyt puuttuvat autopaikat. Tukimuurit tarvitaan jyrkän rinteen vuoksi. Tukimuurin edustalle on istutettava köynnöksiä.

Uusi kerrostalo on seitsemänkerroksinen, kadun puolella kuusikerroksinen ja etelänurkka on viisikerroksinen. Maanpäällinen kellari lasketaan nykyisin kerrokseksi, joten naapuritalot ovat kuusikerroksisia. Ostoskeskuksen länsipuolella on myös kahdeksankerroksinen talo. Asuntokuntien koko on pienentynyt, joten pienempien asuntojen tarve on lisääntynyt.

Punatiili on alueella käytetty materiaali, mutta Pähkinärinteessä on myös betonipintaisia taloja. Uusi rakennus edustaa tämän päivän rakentamista ja liitetään vanhoihin taloihin punatiliipinnoin (kuten Pähkinärinteentie 31) ja väriyksellä, parvekkeet ovat valkoisia. Rakentamismääräykset eivät edellytä parvekkeen rakentamista.

Osallistumisen osalta katso kohtaa 1. Vantaan Sanomat ja Asukaslehti on luettavissa myös internetissä. Lisäksi Vantaan Sanomia jaetaan myös isoissa kauppaliikkeissä.

As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle on kaavaan lisätty puin ja pensain istutettava alue ja köynnöspergola. Pysäköintialueet on suunniteltu nykymitoituksen mukaisesti 17 m leveiksi. Puita voidaan säästää, jos nykyinen ahdas mitoitus säilytetään, vaikka autojen koot ovat kasvaneet. Tonttiliittymän lähellä oleva muuntaja säilyy, joten tukimuuri ei lisää näköestettä eikä onnettomuusriskiä. Pysäköintialueen yksityiskohtainen suunnitelma esitetään rakennuslupahakemuksessa, josta kuullaan naapureita erikseen.

Puut ja pensaas eivät vaimenna melua merkittävästi, mutta vaikuttavat ääniaaltojen heijastumiseen ja sirontaan (Tiehallinto, Tieliikenteen melu – Perustietoa tieliikenteen melusta ja sen torjunnasta, 2006, s. 4).

Kasvillisuus vähentää hiukkaspitoisuuksia (HSY, Kasvillisuuden ja melusteiden vaikutus ilmanlaatuun liikenneympäristössä, 2015). As Oy Pähkinäahon tontilla Pähkinärinteentien puoleinen istutusalue säilyy. As Oy Pähkinäahon eteläpuolelle on asemakaavaan lisätty pysäköintitontin puolelle xxx metriä leveä alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita. Lisäksi istutettavan alueen ja pysäköintialueen väliin tulee rakentaa köynnöspergola.

Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Uusi talo sijoittuu yleiskaavan tehokkaalle asuntoalueelle, pääkatujen kulmaukseen vastapäätä ostoskeskusta.

Kaupungin velvollisuus on järjestää lasten päivähoito- ja koulupalvelut. Pähkinärinteen koulu on peruskorjattu. Hämeenkyllän ja Rajatorpan koulujen toteutukseen on jo ryhdytty (kaupunginhallitus 24.4.2017, tekninen lautakunta 5.9.2017). Hämevaaran uuden päiväkodin kaavoitus alkaa syksyllä 2017.

Pysäköintialue sijaitsee liian kaukana talosta, jotta sitä voitaisiin käyttää pelastusauton nostopaikkana.

Pysäköintitonttia ei ole ostettu Vantaan kaupungilta.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Miksi rakentaa ahtaasti ja täysin kokonaiskuvaan sopimaton kerrostalo Pähkinärinteeseen. Oletteko tutkineet riittääkö tulevaan taloon muuttaville lapsille riittävästi koulupaikkoja? Miettikää vielä kerran!!!

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen. Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate.

Kaupungin velvollisuus on järjestää lasten päivähoito- ja koulupalvelut. Pähkinärinteen koulu on peruskorjattu. Hämeenkylässä ja Rajatorpan koulujen toteutukseen on jo ryhdytty (kaupunginhallitus 24.4.2017, tekninen lautakunta 5.9.2017). Hämevaaran uuden päiväkodin kaavoitus alkaa syksyllä 2017.

Tarkistukset: –

NRO 12
Raija Raitasuo

Muistutus:

Kaavannumero 002281
vastustan Lammasrinne 1 suunniteltua 8-kerroksisen vuokratalon rakentamista.

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen. Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Rakennuksen suurin kerrosluku on seitsemän, kadun puolelle kuusi ja etelänurkka on viisikerroksinen. Muistutusta ei ole perusteltu.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Kaava 002281

Talon rakentaminen Pähkinärinteentie 37 taloyhtiön parkkipaikalle.

Vastustan rakentamista parkkipaikalleni eli Pähkinärinteentie 37 taloyhtiön nykyisille parkkipaikoille. kaava 002281.

Jos autoni parkkipaikalle rakennetaan en pääse enää liikkumaan koska uusi parkkipaikka on osoitettu liian kauaksi , olen 77-vuotias sydänvikainen ja liikunta rajoitteinen niin kuin usea naapurini.

Uusi rakennus mittoineen on myös maisemaa pilaava ja luontoa tuhoava.

Tontilla on autopaikkojen välissä kaunista luontoa tuomineen.

Vastustan autopaikkani muuttamista kerrostaloksi!

Vantaa Lähimetsien vuosi 2017!! = Tuhotaan lähimetsät?! ☐

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen. Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Uusi talo sijoittuu nykyiselle pysäköintitontille.

Yksittäinen inva-paikka on järjestettävissä läheltä taloa.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Vastustan tällaista hanketta, jossa autopaikkani siirtyy usean sadan metrin päähän nykyisestä, ja näin ollen toisaalta myös heikentää asuntoani rahallista arvoa.

Vastine:

Uusi kerrostalo toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen. Rakennuspaikka on yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta. Täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate.

Autopaikan sijainti voidaan sopia Pähkinähoito Oy:n kanssa.

Tarkistukset: –

Muistutus:

Pähkinärinteen lähiökeskus on arvokas ja se on useissa selvityksissä todettu. Täydennysrakentaminen kuuluu elävään kaupunkiin mutta arvokohteissa se vaatii erityistä huolellisuutta.

Asemakaavamuutos 001515 jota valmisteltiin pitkään ja joka astui voimaan 2011 on täydennetty laajoilla taustatiedoilla ja ohjeilla. Näillä taataan alueella hallittu täydennysrakentaminen. Tämä ns. pysäköintikaava antoi uskoa siihen että täydennysrakentaminen olisi hallinnassa.

Nyt tapahtuvassa kaavamuutoksessa vaikutukset alueelle ja asukkaille ovat negatiivisia. Pysäköinnille varatut tontit (LPA) olivat ratkaisu Pähkinärinteen pysäköintiongelmaan. Nyt esitetty muutos vain pahentaa sitä. Uusi urbaani rakennus rikkoo pahasti vanhan kaavan ideaa.

Kaupunginmuseon kantaa ei ole noudatettu ja kaavan ohjeita hyvästä ympäristöstä on tulkittu väärin. Pelkkä punatiilen käyttö ei tarkoita, että arvokas kulttuuriympäristö huomioidaan. Hankkeen eteneminen on poukkoillut ja loukannut asukkaiden oikeutta vaikuttaa ympäristön laatuun.

Kyseinen kaavamuutos pitää hylätä. Mahdollinen täydennysrakentaminen tullee noudattaa arvokkaan Pähkinärinteen kaavaa ja jo tehtyä ohjeistusta.

Nykyinen asemakaava tulee tarkentaa täydennysrakentamiseen soveltuvilla alueilla, ettei tämänkaltaisia peruuttamattomia virhetulkintoja tapahdu.

Pähkinärinne-seura on tehnyt muistutuksen edeltävästä ehdotuksesta. Uusi kaavaehdotus ei ole riittävällä tavalla korjaantunut, jotta voisimme tukea sitä.

Vastine:

Kaikki voimassaolevan kaavan ja uudisrakentamisen vaatimat autopaikat mahtuvat alueelle.

Uudisrakennus on erityisesti pysäköintialueille täydennysrakentamiseen kehitetty talotyyppi, jossa pysäköinti sijoittuu talon sisään. Rakennus edustaa tämän päivän rakentamista. Rakennus on sovitettu vanhaan kaupunkikuvaan punatiilipinnoin, valkoisin parvekelinjoin ja juolukanvärisin tehostein. Rakennus sijoittuu Pähkinärinteen keskukseen pääkatujen kulmaukseen vastapäätä ostoskeskusta. Uusi kerrostalo on seitsemänkerroksinen, kadun puolella kuusikerroksinen ja etelänurkka on viisikerroksinen. Nykyisin maanpäälliset kellarit lasketaan kerroksiksi, joten naapuritalot ovat kuusikerroksisia. Ostoskeskuksen länsipuolella on myös kahdeksankerroksinen talo.

Materiaalien yhtenäisyys (punatiili) on taattu kaavamääräyksillä kaupunginmuseon edellyttämällä tavalla.

Kaavamuutoksesta on järjestetty osallistuminen paikalla ja kaksi nähtävilläoloa, joiden välissä on pidetty ylimääräinen tilaisuus asuntoyhtiöille.

Aiempien muistutusten johdosta uudisrakennuksen kerroslukua ja rakennusoikeutta on laskettu ja pysäköintilaitos on muutettu maantasopysäköinniksi.

Tarkistukset: -

Muistutus:

Tartuin kynään, kun kuulin tästä rakennusprojektista. Olen asunut Pähkinärinteessä vuodesta -72, eli kun aluetta rakennettiin hallitusti ja ympäristöä kunnioittaen. Alue kuuluu myös historiallisesti merkittävään aikaan Lammaslammen ja sen lähellä olevan kartanon omistajan taustan vuoksi.

Surullinen asia tässä nykyisessä "rakennuspuumissa" on rahan merkityksen ylikorostuminen. Ainoa motiivi tämänkaltaiselle ympäristön "raiskaukselle" on ja vain ainoastaan RAHA. Ylikorkea kerrostalo ei sovellu keskelle Pähkinärinteen ydinkeskustan ympäristöä. Talo varjostaa ja rumentaa "näkömän" lähitalojen ikkunoista. Läheisten kerrostalojen hinnat laskevat oleellisesti, kun vielä autopaikat siirretään kauemmaksi.

Pähkinärinne on kuuluisa luonnostaan ja viihtyvyydestään, nyt tuo kuva katoaa kertaheitolla. Luulen, että monet Pähkinärinteessä kauan asuneet puolustavat yhteisellä rintamalla tämän rakennushankkeen mitätöimistä.

Vastine:

Muistutus on saapunut myöhässä 10.5.2017, joten sitä ei tutkita.

Kuitenkin todetaan, että hanke toteuttaa kaupungin asuntorakentamistavoitetta ja että täydennysrakentaminen on yleiskaavan keskeinen periaate. Asuntorakentamista tarvitaan kasvavalle väestömäärälle. Uusi kerrostalo on seitsemänkerroksinen, kadun puolelle kuusikerroksinen ja etelänurkka on viisikerroksinen. Maanpäällinen kellari lasketaan nykyisin kerrokseksi, joten naapuritalot ovat kuusikerroksisia. Ostoskeskuksen länsipuolella on kahdeksankerroksinen talo.

Tarkistukset: -

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjstä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle.**

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä) tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Poikkeus: Kun kyse on vaikutukseltaan vähäisen muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutosta koskevasta asiasta, päätökseen ei ole valitusoikeutta kunnan jäsenellä.

Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:

Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079

sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- ☐ Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- ☐ Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksikölle hankintalain 133 ja 135 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 134 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnysarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 133-135 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 146 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos: asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 130 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa

(13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1

Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2

Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3

Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankinto-oikaisua koskevaan päätökseen**, ei saa hakea muutosta.

7.4

Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.